

This is a digital copy of a book that was preserved for generations on library shelves before it was carefully scanned by Google as part of a project to make the world's books discoverable online.

It has survived long enough for the copyright to expire and the book to enter the public domain. A public domain book is one that was never subject to copyright or whose legal copyright term has expired. Whether a book is in the public domain may vary country to country. Public domain books are our gateways to the past, representing a wealth of history, culture and knowledge that's often difficult to discover.

Marks, notations and other marginalia present in the original volume will appear in this file - a reminder of this book's long journey from the publisher to a library and finally to you.

Usage guidelines

Google is proud to partner with libraries to digitize public domain materials and make them widely accessible. Public domain books belong to the public and we are merely their custodians. Nevertheless, this work is expensive, so in order to keep providing this resource, we have taken steps to prevent abuse by commercial parties, including placing technical restrictions on automated querying.

We also ask that you:

- + *Make non-commercial use of the files* We designed Google Book Search for use by individuals, and we request that you use these files for personal, non-commercial purposes.
- + *Refrain from automated querying* Do not send automated queries of any sort to Google's system: If you are conducting research on machine translation, optical character recognition or other areas where access to a large amount of text is helpful, please contact us. We encourage the use of public domain materials for these purposes and may be able to help.
- + *Maintain attribution* The Google "watermark" you see on each file is essential for informing people about this project and helping them find additional materials through Google Book Search. Please do not remove it.
- + *Keep it legal* Whatever your use, remember that you are responsible for ensuring that what you are doing is legal. Do not assume that just because we believe a book is in the public domain for users in the United States, that the work is also in the public domain for users in other countries. Whether a book is still in copyright varies from country to country, and we can't offer guidance on whether any specific use of any specific book is allowed. Please do not assume that a book's appearance in Google Book Search means it can be used in any manner anywhere in the world. Copyright infringement liability can be quite severe.

About Google Book Search

Google's mission is to organize the world's information and to make it universally accessible and useful. Google Book Search helps readers discover the world's books while helping authors and publishers reach new audiences. You can search through the full text of this book on the web at <http://books.google.com/>

mq 1286.6, 2

Bound

JUL 9 - 1908

Harvard College Library

FROM

The Library of
Joseph T. Stickney

BIB.

ΣΑΙ

E

M

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ ΔΡΑΜΑΤΑ

ΕΜΜΕΤΡΩΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΙΚΕΛΑ

Μ Α Κ Β Ε Θ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΩΝΗΣ

1896

DI
Ulan
IKS
EXMET

M

ΕΠΙΣΤΗΜΟΛΟΓΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

*John Mackay, Edinburgh
ο πατριός σου
J. Mackay*

William Shakespeare

ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ ΔΡΑΜΑΤΑ

ΕΜΜΕΤΡΩΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΙΚΕΛΑ

Μ Α Κ Β Ε Θ

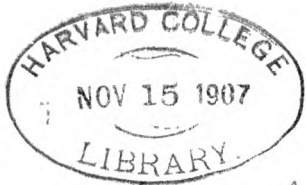
ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΔΟΝΗΣ

1896

Ms. A. 9. 2. 1286. 6. 2

From the library of
Joseph T. Stickney

ΠΡΟΛΕΓΟΜΕΝΑ

τῆς Α' ἐκδόσεως τῶν τριῶν δραμάτων «Ρωμαίου
καὶ Ἰουλιέτας», «Ὁθέλλου» καὶ «Βασιλέως Λήρ»,
ἐν ἔτει 1876.

Οὐδενὸς μετὰ τὸν Ὅμηρον ποιητοῦ, ἀρχαίου ἢ νεωτέρου, τὰ ἔργα τοσοῦτον τὴν σήμερον κατέστησαν πάγκοινα, ὅσον τὰ τοῦ Σαικσπείρου. Τὰ ἐπὶ τῶν δύο τῆς γῆς ἡμισφαιρίων πολυάριθμα Ἀγγλοσαξωνικά φύλα ἐνδιατρίβουν περὶ αὐτά, ὅσον σχεδὸν καὶ περὶ τὰς ἱεράς γραφάς· οἱ δὲ στίχοι αὐτοῦ, ἐν εἴδει ῥητῶν ἢ παροιμιῶν, κοσμοῦν τὰς ἀγορεύσεις ἢ ποικίλουν τὴν ὁμιλίαν πάντων τῶν τὴν Ἀγγλικὴν λαλοῦντων. Οἱ Γερμανοί, ἰδιοποιούμενοι τὸν μέγαν τῆς Ἀγγλίας δραματοργόν, θεωροῦν αὐτὸν ὡς τὸν κατ' ἐξοχὴν δῆθεν ἀντιπρόσωπον καὶ διερμηνέα τῆς Τευτονικῆς διανοίας. Τὰ δὲ λοιπὰ τῆς Εὐρώπης ἔθνη, καὶ αὐτοὶ ἔτι οἱ Ἰνδοί, ἐπολιτογράφησαν δι' ἐπανειλημμένων πολλάκις μεταφράσεων τὰ ἀριστουργήματα τοῦ. Ἐκτὸς δὲ τῶν ἀλλεπαλλήλων ἐκδόσεων καὶ μεταφράσεων, πλεῖστα περὶ Σαικσπείρου ἐγράφησαν καὶ ἡμεῖραι γράφονται· σχόλια, ἐρμηνεῖαι, μονογραφίαι παντὸς εἴδους, ἔρευναὶ ἱστορικαί, φιλοσοφικαὶ καὶ αἰσθητικαὶ μελέται. Ὁ κατάλογος μόνος τῆς Σαικσπειρείου βιβλιογραφίας ἀποτελεῖ πολυσέλιδον βιβλίον. Πρὸς δὲ τούτοις καὶ συλλογοὶ φιλολογικοί, εἰς τὰ περὶ Σαικσπείρου ἀποκλειστικῶς ἀσχολούμενοι,

ἐπὶ μᾶλλον καὶ μᾶλλον ὑπεκκαίουον ἐν Ἀγγλίᾳ καὶ ἐν Γερμανίᾳ τὸν ὑπὲρ τοῦ κορυφαίου τῶν νεωτέρων δραματικῶν ποιητῶν ζῆλον καὶ θαυμασμόν.

Ὁ τοιοῦτος ὁμως τοῦ γενικοῦ θαυμασμοῦ φόρος ἐβράδυνεν ἢ ἀποδοθῆ εἰς τὸν ἄγγλον ποιητὴν. Ναὶ μὲν, καὶ ζῶν οὗτος ἐτιμήθη ἐν τῇ ἰδίᾳ πατρίδι· ἀλλ' ἢ μετὰ τὸν θάνατόν του ἐπελθοῦσα θρησκευτικὴ καὶ πολιτικὴ ἐν Ἀγγλίᾳ μεταρρυθμισίς, μετέπειτα δὲ ἢ ἀπὸ τῆς καθόδου τῶν Στουάρδων ἐπιδρασίς τῆς Γαλλικῆς σχολῆς ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς φιλολογίας, ἐπεσκίασαν ἐπὶ μίαν ὄλην ἑκατονταετηρίδα τὴν φήμην καὶ τὴν μνήμην τοῦ Σαικσπέιρου. Εἰς τὴν ἀναστήλωσιν τῆς δόξης του συνετέλεσαν τὰ μάλιστα οἱ Γερμανοί, ὅχι μόνον διὰ τῆς αἰσθητικῆς τῶν ἔργων του ἀναλύσεως, ἀλλὰ καὶ διὰ τῆς ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐξακολουθήσεως τῶν δραματικῶν αὐτοῦ παραδόσεων, χάρις εἰς τοῦ Γαίτου καὶ τοῦ Σχιλλέρου τ' ἀριστουργήματα. Οὕτως ἢ νέα, ἢ ῥωμαντικὴ λεγομένη σχολή, παρεδέχθη βαθμηδὸν τὸν Σαικσπέιρον ὡς ἀρχηγὸν καὶ ὡς πρότυπον, ἢ δὲ λατρεία του ἐξετάθη ἔκτοτε καὶ πέραν τῶν ὁρίων τοῦ Τευτονικοῦ κόσμου. Οὕτω δὲ καὶ οἱ Γάλλοι αὐτοί, λησμονήσαντες τοῦ Βολταίρου τὴν καταφοράν, καταθέτουον ἤδη τὸν λίθον των, καὶ λίθον συχνάκις πολύτιμον, εἰς τὸ ἐπὶ μᾶλλον ἀνυψούμενον οἰκοδόμημα τῆς δόξης τοῦ ἄγγλου δραματουργοῦ.

Ἄλλὰ πρὸς ἐξασφάλισιν τῆς μετὰ θάνατον δόξης ὀλίγον φαίνεται ἐργασθεὶς ὁ Σαικσπέϊρος αὐτός. Οὐδέποτε ζῶν ἠσχολήθη περὶ τὴν συλλογὴν καὶ ἔκδοσιν τῶν ἔργων του. Διαφιλονεικεῖται μάλιστα μέχρι τῆς σήμερον ἡ γνησιότης τινῶν τῶν εἰς αὐτὸν ἀποδιδόμενων, ἐνῶ οὐδεμίᾳ ἀφ' ἐτέρου ὑπάρχει

βεβαιότητος, ὅτι πάντα τὰ ὑπ' αὐτοῦ γραφέντα περιεσώθησαν ¹. Ἄλλ' οὔτε περὶ τοῦ βίου του γνωρίζομέν τι μετὰ θετικότητος, ἐκτὸς ὅτι ἐγεννήθη τὸ 1564 ἐν *Stratford* ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ *Avon*, ὅτι ἐνυμφεύθη τὸ 19^{ον} τῆς ἡλικίας ἕτος ἄγων, ὅτι παραιτήσας μετ' οὐ πολὺ τὴν τε πατρῶν στέγην καὶ τὴν κατὰ ἑπτὰ ἔτη πρεσβυτέραν σύζυγον μετέβη εἰς Λονδίνον, ἔνθα ἐπίδοθεις εἰς τὸ θεατρικὸν στάδιον ἀπετέλεσε μέρος τῶν θιάσων, χάριν τῶν ὑποίων συνέθετε τὰ δράματά του, καὶ ἀφοῦ διὰ τῆς τριαύτης ἐργασίας ἀπέκτησε πλοῦτον ἱκανὸν πρὸς βίον ἀνετον, ἐπέστρεψεν εἰς τὴν γενέθλιον πόλιν, καὶ ἀγοράσας γαίας, κατὰ τὴν πατροπαράδοτον παντὸς Ἑγγλοφιλοδοξίαν, διεβίωσεν ἔτη τινὰ ἐν ἀξιοπρεπεῖ ἀνεξαρτησίᾳ, καὶ ἀπέθανε τῷ 1616 μ. Χ. ². Εἰς τὰ ὀλίγα γνωστὰ προσετέθη-

¹ Ἡ κατὰ τὸ 1623 πρώτη ἀπάντων τῶν τοῦ Σαικσπέιρου δραμάτων ἔκδοσις δὲν περιλαμβάνει τὴν ἔκτοτε μετ' αὐτῶν ἐκδιδομένην τραγωδίαν «Περικλῆς· πρίγκηψ τῆς Τύρου». Τὰ ἐν τῇ πρώτῃ ἐκείνῃ ἔκδοσει τριάκοντα καὶ ἕξ δράματα καταλέγονται ὑπὸ τὴν τριπλῆν κατάταξιν τῶν κωμωδιῶν, ἱστοριῶν καὶ τραγωδιῶν. Καὶ κωμωδίαί μὲν ἀριθμοῦνται δέκα καὶ τέσσαρες· ἱστορίαί δὲ (ἢτοι ἱστορικὰ δράματα) δέκα, φέρουσαι τὰ ὀνόματα ἑπτὰ ἐκ τῶν βασιλέων τῆς Ἑγγλίας· αἱ δὲ τραγωδίαί περιλαμβάνουν δώδεκα δράματα. Ἐξ αὐτῶν πέντε εἶναι αἱ κατ' ἐξοχὴν τραγωδίαί, τ' ἀριστουργήματα τοῦ Σαικσπέιρου, αἱ τρεῖς δηλονότι ἐν τῇ παρουσίᾳ μεταφράσει δημοσιευόμεναι, ὁ *Μάκβεθ*, καὶ ὁ *Χάμλετ*, ἢ Ἄμλέτος. Περὶ τῶν Ἑλληνικῆν ἢ Ῥωμαϊκῆν ὑπόθεσιν ἐχόντων δραμάτων αὐτοῦ ἐδημοσίευσεν ὁ Γάλλος Paul Stapfer, (ἐν τῇ *Revue politique et Littéraire* τῶν ἐτῶν 1875 καὶ 1876 καὶ μετέπειτα εἰς βιβλίον,) ἀξιόλογον πραγματείαν, εἰς τὴν ὁποίαν παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην.

² Καὶ περὶ τῆς γραφῆς τοῦ ὀνόματος αὐτοῦ δὲν συμφωνοῦν οἱ Ἑγγλοι, γράφοντες ποτὲ μὲν *Shakespear* καὶ *Shakespeare*, ἢ

σαν ἀκολούθως πολλά περὶ τοῦ βίου του, τὰ μὲν ἔχοντα τὸ κῦρος συγχρόνων μαρτυριῶν καὶ παραδόσεων, τὰ δὲ ὅλως ἀδέσποτα. Ἐκ πάντων δὲ τοῦτο κυρίως ἐξάγεται: ὅτι ὁ Σαϊκσπεῖρος ἐπεδόθη εἰς τὸ ἔργον δι' οὗ ἀπῆθανατίσθη, ὄχι ἐκ προθέσεως οὐδ' ἐπὶ σκοπῷ νὰ δοξασθῆ, ἀλλ' ὑπὸ τῆς φούρας τῶν πραγμάτων ὠθούμενος, καὶ ὑπὸ τῆς ἀνάγκης ὅπως ἀπολαύσῃ οὕτω τὴν ὑλικὴν ἀνεξαρτησίαν καὶ τὴν ἐν τῇ πατρίδι ἀποκατάστασιν. Ὁ νοῦς του ἦτο πρακτικὸς ὡς ἀληθοῦς Ἄγγλου· ἡ δὲ συνένωσις αὕτη τῆς ὑψίστης ποιητικῆς ἐμπνεύσεως μετὰ τῆς βιωτικῆς πρακτικότητος ἀποτελεῖ τὸν ἰδιάζοντα αὐτοῦ χαρακτῆρα. Γράφων εἶχεν ὑπ' ὄψιν τὸ ἀκροατήριόν του, ὄχι δὲ τὰς μετέπειτα γενεάς. Δὲν ἐδεσμεύετο ὑπὸ προκεχαραγμένων κανόνων, οὐδὲ πρόσθετο διὰ τῶν δραμάτων του ν' ἀναπτύξῃ φιλοσοφικὰς θεωρίας, ἀλλ' ἐπαρουσίαζεν ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὸν ἄνθρωπον καὶ τὰ ποικίλα αὐτοῦ πάθη ὑπὸ τὴν ἀληθῆ, ὑπὸ τὴν αἰωνίαν τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως μορφήν. Διὰ τοῦτο τὰ ἔργα του εἶναι πλήρη ζωῆς καὶ θὰ ζῶσι πάντοτε. Διὰ τοῦτο δ' ἔχουν ἐξ ἀνάγκης καὶ ἑλλείψεις· ἑλλείψεις ὅμως, αἵτινες εἶναι τὰ σημεῖα μόνον τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἔζη, τὰ ἔχνη τῆς ἀτμοσφαιρας ὑπὸ τῆς ὁποίας περιεκυκλοῦτο, οὐδόλως ἀμυροῦντα τὴν ἐνυπάρχουσαν εἰς τὰ ἔργα του ταῦτα ἀμάραντον καλλονήν.

Ταῦτα ὀφείλει νὰ ἔχῃ ὑπ' ὄψιν ὁ ἀμερόληπτος τοῦ Σαϊκσπεῖρου θαυμαστής, ὅπως μὴ παρασύρῃται ὑπὸ τῶν ὑπερβολῶν, εἰς τὰς ὁποίας ἄγει μονομερῆς καὶ ἐνθουσιώδης λατρεία.

Shakspeare καὶ Shakspear, ποτὲ δὲ Shakespere ἢ Shakspere. Συγγνωστέα λοιπὸν κατὰ μείζονα λόγον ἢ παρ' ἡμῖν ἀσυμφωνία ὡς πρὸς τὴν Ἑλληνικὴν ὀρθογραφίαν αὐτοῦ.

Οὕτω ἐνθουσιώδεις ἐρμηνευταί, ὑπερεπιτείνοντες συχνάκις τὴν ἔννοιαν τοῦ κειμένου, ἀποδίδουν εἰς τὸν ποιητὴν προθέσεις καὶ θεωρίας, αἵτινες αὐτὸν πρῶτον ἤθελον βεβαίως ἐκπλήξει· ἢ λεπτολογοῦντες περὶ τὰς ἀναλύσεις, ὑπερασπίζουσι καὶ τὰ ἐπιλήψιμα, οὐδὲν παραδεχόμενοι τὸ ἡμαρτημένον εἰς τὸ εἶδωλόν των· ἢ παραβάλλοντες πρὸς τοὺς ποιητὰς τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος, θεωροῦν πάντων ὑπέρτερον τὸν Ἄγγλον δραματουργόν, μὴ ἀρκούμενοι εἰς τὴν ἀνακέρυξιν αὐτοῦ ὡς τοῦ μεγίστου τῶν νεωτέρων χρόνων ποιητοῦ, οὐδὲ εἰς τὴν αἴγλην, διὰ τῆς ὁποίας τὸ μέγα ὄνομά του περιβάλλει τὴν ἡμιχλώδη Ἄρκτον.

Ἄλλὰ δύναται καὶ ὑπὸ τῶν λαῶν τῆς Μεσημβρίας νὰ ἐννοηθῆ καὶ νὰ ἐκτιμηθῆ ὁ Σαικισπεῖρος; Δύναται νὰ μεταφυτευθῆ καὶ πέραν τῶν Τευτονικῶν συνόρων τὸ βόρειον τοῦτο ἄνθος; Ἦθελε διστάσει τις ν' ἀποκριθῆ καταφατικῶς εἰς τοιοῦτο ἐρώτημα, ἐὰν περὶ τῶν κωμωδιῶν αὐτοῦ ἐπρόκειτο· καθότι ὡς πολλάκις ἐλέχθη, ἕκαστον ἔθνος εὕρισκει συνήθως τὸ γελοῖον ἄλλο ἀλλαχοῦ. Πάντες ὅμως οἱ ἄνθρωποι ἐπὶ τοῖς αὐτοῖς θρηνοῦν· αἱ δὲ τοῦ Σαικισπεῖρου τραγωδίαὶ κατέστησαν ἤδη κοινὸν τοῦ πολιτισμένου κόσμου κτῆμα, οὐδὲ ἀπαιτεῖται, πιστεῦω, ἀπολογία τις διὰ τὴν ἀπόπειραν τῆς ἐξελληνισέως των. Ἄλλως δὲ τοιαύτη ἀπόπειρα ὀν γίνε-ται πρῶτον ἤδη παρ' ἡμῖν, οὐδ' εἶναι ξένα εἰς Ἑλληνικὰς ἀκοὰς τὰ ὀνόματα τοῦ Ρωμαίου, τοῦ Ὀθέλλου καὶ τοῦ Δήρ.

Αἱ τρεῖς αὗται τραγωδίαὶ, τῶν ὁποίων ἤδη τὴν μετάφρασιν δημοσιεύω, ἀποτελοῦν, οὕτως εἶπεῖν, ἀληθῆ τοῦ ἀνθρωπίνου βίου τριλογίαν. Ἐν τῷ Ρωμαίῳ ἔχομεν τῆς νεότητος τὰ πάθη, τὸν δυστυχῆ δύο νεαρῶν ψυχῶν ἔρωτα. Ἐν

τῷ Ὅθῃ βλέπομεν τὴν ὀδύνην μιᾶς ἀνδρικήσ καρδίας ὑπὸ τῆς ζήλοτυπίας σπαρασσομένης. Ἐν δὲ τῷ Βασιλεῖ Ἀῆρ διαδραματίζονται τῆς γεροντικῆς ἡλικίας τὰ βάσανα καὶ αἱ συμφοραί. Ἡδύνατο ἴσως νὰ συμπεριληφθῇ τῶν τραγωδιῶν τούτων ἡ ἀνάλυσις ἐνταῦθα. Ἀλλὰ μεθ' ὅσα περὶ αὐτῶν καὶ περὶ Σαικσπείρου ἐν γένει ἐγράφησαν, ἐθεώρησα σκοπιμώτερον νὰ σταχυολογήσω ἐκ τῶν δοκιμωτέρων Σαικσπειριστῶν κριτικά τινα καὶ ἐξηγηματικά ἀποσπάσματα, ἅτινα ἐν μεταφράσει προσήρτηνται εἰς ἐκάστην τῶν προκειμένων τραγωδιῶν, ὅπως δι' αὐτῶν λάβῃ ὁ Ἕλλην ἀναγνώστης ἰδέαν τινὰ τῆς πληθύος καὶ τῆς ποικιλίας τῆς τοιαύτης ὕλης.

Ἄλλ' ἐὰν ἡ ἀπόπειρα τῆς ἐξῆλληνίσεως τῶν ἀριστουργημάτων τούτων δὲν χρήζῃ δικαιολογήσεως, φοβοῦμαι ὅμως, ὅτι πολλοὶ τῶν ἀναγνωστῶν μου θὰ προσδοκοῦν τοιαύτην ὑπὲρ τοῦ ὕφους καὶ τῆς γλώσσης τῆς μεταφράσεως.

Τὸν ὁρόμον τῆς νέας Ἑλληνικῆς ἐχάραξαν ἤδη οἱ ἡμέτεροι πεζογράφοι, καίτοι διαφέροντες πρὸς ἀλλήλους ὡς πρὸς τὸ τέρμα τὸ ὁποῖον ἀπεκδέχονται, καὶ ἐρρύθμισαν ὕφος τι τοῦ πεζοῦ λόγου, κατὰ τὸ μᾶλλον ἢ ἧττον ἀκολουθοῦμενον παρὰ πάντων τῶν καθ' ἡμᾶς γραφόντων. Ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν ποίησιν μένει εἰσέτι ἐκκρεμὲς τὸ ζήτημα, καὶ δὲν φαίνεται οὐδαμῶς ἀδικαιολόγητος, οὔτε καταδικαστέα, ἡ προτίμησις τῆς καθομιλουμένης καὶ ἡ χρῆσις αὐτῆς, ὡς γλώσσης ποιητικῆς. Καὶ αὐτὴ δὲ ἡ ἀνωτάτη παρ' ἡμῖν ἀκαδημαϊκὴ ἀρχή, τὸ Ἐθνικὸν Πανεπιστήμιον, ἐνῶ κατ' ἀρχὰς κατεδίκαζε τὴν κοινὴν καὶ ἐξωστράκιζεν αὐτὴν ἀπὸ τῶν ποιητικῶν διαγωνισμῶν, ἐπισήμως ἐδήλωσε τὴν ἀναί-

ρουν τῆς τοιαύτης καταδίκης ὅτε, ἐθνικῆς πανηγύρεως τε-
λουμένης, ἀνέθετε τὴν ἐξύμνησιν τοῦ πρωτομάρτυρος τῆς
Ἑλληνικῆς ἀναγεννήσεως εἰς τὸν ἐξοχώτερον τῶν ζώντων
ἀντιπροσώπων τῆς δημοτικῆς ἡμῶν ποιήσεως¹.

Ἄλλ' ἡ σήμερον καθομιλουμένη, τροπολογηθεῖσα ὡς ἐκ
τῶν νέων τοῦ ἔθνους ἡμῶν περιστάσεων, δὲν εἶναι βεβαίως
ἢ πρὸ τῆς ἐπαναστάσεως ἐν χρήσει. Ὡστε, καίτοι παρα-
δεχόμενοι τὴν ἀναπόδραστον ἐπὶ τῆς ποιητικῆς τῆς νέας
Ἑλλάδος γλώσσης ἐπιρροὴν τῶν ἐθνικῶν τραγουδιῶν, — τῆς
βάσεως καὶ ἀφετηρίας ταύτης τῆς νέας ἡμῶν ποιήσεως, —
δὲν δυνάμεθα ὅμως ἄνευ ἀναχρονισμοῦ νὰ περιορίσωμεν τὴν
ποιητικὴν ταύτην γλῶσσαν ἐντὸς τοῦ λεξικοῦ καὶ τῆς φρα-
σεολογίας τῆς δημοτικῆς ἀνθολογίας. Ὅθεν ἐπροσπάθησα
μεταφράζων τὸν Σαικσπεῖρον νὰ τηρήσω μέσον τινὰ ὄρον,
γράφων τὴν καθομιλουμένην ὡς σήμερον κοινῶς λαλεῖται².
Ἄλλοι θὰ κρίνουν ἴαν, ἢ κατὰ πόσον, ἐπέτυχα εἰς τὴν
ἐφαρμογὴν τῆς θεωρίας, ὅτι διὰ τοιαύτης γλώσσης δύναται
ἐν μέρει νὰ διατηρηθῇ ἡ ὁρμὴ καὶ τὸ πάθος, ἡ φυσικότης,
ἐν ἐνὶ λόγῳ, τοῦ πρωτοτύπου. Ἄλλοι ἐπίσης θὰ κρίνουν μέ-
χρι τίνος ἐπραγματοποιήθη ὁ διπλοῦς σκοπός, τὸν ὁποῖον

¹ Ἴδε τὰς προσηρτημένας εἰς τὸν διθύραμβον τοῦ κ. Α. Βα-
λαωρίτου ἐπιστολὰς τοῦ κ. Πρυτάνεως τοῦ Πανεπιστημίου τῆς 1
Φεβρουαρίου καὶ τῆς 25 Μαρτίου 1872.

² Ὅτε τοὺς γραμματικοὺς τύπους ἐθεώρησα ἀναγκαῖον νὰ κατα-
πατήσω πρὸς διατήρησιν δῆθεν τῆς καθ' ἡμᾶς κοινῆς προφορᾶς·
ἀφῆκα δὲ τὸ ν καὶ ὅπου δὲν προφέρεται, ὡς ἔγραφα υἶος καὶ ἑορτῆ
καὶ Ἰουλιέτα καὶ Ἰάγος, ἀντὶ τῶν γιῶς καὶ γιορτῆ καὶ Γιουλιέτα
καὶ Γιαγος.

προεθέμην, τοῦ νὰ μεταφράσω ὅσον ἔνεστι πιστῶς τὸ Ἄγγλικὸν κείμενον, ταῦτοχρόνως δὲ νὰ δώσω μορφήν Ἑλληνικὴν εἰς τὴν μετάφρασίν μου. Εἶθε νὰ μὴ ἀναφανοῦν αἱ τοῦ ἔργου μου ἀτέλειαι τοσαῦται, ὥστε νὰ ματαιωθῇ ἢ εἰς τὴν δημοσίευσιν αὐτοῦ ὠθήσασά με ἐλπίς, ὅτι ἡδυναμην οὕτω νὰ συντελέσω εἰς τε τὴν παρ' ἡμῖν ἐξάπλωσιν τῆς δόξης τοῦ Σαίχσπείρου, καὶ εἰς πλουτισμὸν τῆς νέας Ἑλληνικῆς σκηνῆς¹.

¹ Πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν (εἴτε ἐξ ἐπαγγέλματος, εἴτε μὴ) ἡθοποιῶν ἐπισυνάπτω περικοπὰς τινὰς περὶ τοῦ ἐπὶ Σαίχσπείρου Ἄγγλικοῦ θεάτρου ἐκ τοῦ προμνημονευθέντος συγγράμματος τοῦ Γερβίνου: «Τὰ δημόσια θεάτρα ἦσαν κακῶς ἐκ ξύλων ὠκοδομημένα καὶ ἀστεγῆ. Περὶ μὲν τὴν ἐνδυμασίαν τῶν ἡθοποιῶν μεγάλη κατεβύλλετο φροντίς· ἦτο δὲ αὕτη μεγαλοπρεπῆς καὶ συχνάκις πολυδάπανος· ἀλλὰ τὰ τῆς σκηνογραφίας ἦσαν πενιχρότατα. Ἐπὶ παραστάσεως τραγωδιῶν, μέλανα παραπετάσματα ἐκρέμαντο ἐπὶ τοῦ θεάτρου. Ἐπιγραφή δὲ τις ἔφερε τὸ ὄνομα τοῦ χώρου, ὅπου οἱ θεαταὶ ὤφειλον νὰ φαντασθῶσιν ὅτι παρευρίσκονται· ὥστε καὶ πλοῖα εὐκόλως ἐπαρουσιάζοντο τοιοῦτοτρόπως ἐπὶ τῆς σκηνῆς, καὶ αἱ τοιογραφίαι διὰ μιᾶς μετεβάλλοντο. Ἰκρίωμά τι ἐν μέσῳ τῆς σκηνῆς ὑπελαμβάνετο ὡς πύργος, ἢ τεῖχος, ἢ ἐξώστης, ἢ παράθυρον». Ἄλλ' ἢ τοιαύτη πενιχρότης, ὡς παρατηρεῖ ὁ Γερβίνος, οὐδαμῶς συνεπάγεται τῆς δραματικῆς τέχνης τὴν ἀτέλειαν. «Οὕτω ἐν Γερμανίᾳ εἶδομεν τὸ θεάτρον ἀναβιβαζόμενον ἀπὸ τῶν ἀχυρώνων εἰς πενιχρὰ στεγάσματα, ἐκεῖθεν δὲ εἰς πολυτελῆ οἰκοδομήματα· ἀλλὰ κατ' ἀντίστροφον ἴσως λόγον ἐκπίπτει ἡ διανοητικὴ ἀπόλαυσις, τὸ ἐνδιαφέρον καὶ ἡ καλαισθησία τῶν θεατῶν. Ὅσα ὀλιγώτερον ἀποσπᾶται ἢ προσοχὴ ὡς ἐκ τῶν ἐξωτερικῶν τελειοποιήσεων, τοσούτω μᾶλλον προσκολλᾶται αὕτη εἰς τοὺς ἡθοποιούς, κατὰ τοσοῦτον δὲ καὶ αὐτοὶ οὗτοι ἀφιερροῦνται εἰς τῆς τέχνης αὐτῶν τὴν οὐσίαν». Συντελεῖ δ' εἰς τοῦτο καὶ ὁ τῶν γυναικῶν ἀποκλεισμός τότε ἀπὸ τῆς σκηνῆς. Παῖδες ἐξεπροσώπουν τὰς γυναῖκας. Τοῦτο δέ,

Ἄλλ' οἷα δῆποτε ἀποβῆ τῆς δημοσιεύσεως ταύτης ἡ τύχη, οὐδαμῶς ἀπαλλάττομαι τῆς ὀφειλῆς πρὸς τοὺς βοηθήσαντάς με κατὰ τὴν μετάφρασίν μου φίλους, ἰδίως δὲ πρὸς τὸν κ. Σάθαν, ὅστις ἐκ τοῦ πλησίον παρακολουθῶν τὴν ἐργασίαν, παρώτρυνέ με διὰ τῶν ἐνθαρρύνσεών του εἰς ἀποπεράτωσιν αὐτῆς, καὶ πρὸς τὸν κ. W. Wagner, τὸν ὄχι μόνον διὰ τὰς βαθεῖας περὶ τὴν Ἑλληνικὴν ἀρχαίαν τε καὶ νεωτέραν γνώσεις ἀλλὰ καὶ διὰ τὰς ἐπὶ Σαικσπείρου μελέτας διακεκριμένον καθηγητὴν, ὅστις προθύμως μοι ἐχορήγησε καὶ μακρόθεν ἀρωγὴν πολύτιμον.

Ἄλλ' ὁ κυριώτερός μου βοηθός, ὁ σταθερὸς κατὰ τὰς ποικίλας τοῦ ἔργου δυσκολίας παραστάτης, ἦτο ἡ σεβαστὴ μου μήτηρ. Εἰς ταύτην καὶ εἰς τὴν [σύζυγόν μου] πρὸς ἣν τὸ βιβλίον ἀνατίθεται ἀνήκει πᾶσα αὐτοῦ ἐπιτυχία· ἡ δ' ἀποτυχία εἰς ἐμέ.

Δ. Β.

ἐνῶ ἀφ' ἐνὸς ἀφήρει πολλοὺς πειρασμοὺς καὶ ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ ὀπισθεν αὐτῆς, ἐχρησίμευεν ἀφ' ἐτέρου ὡς σχολεῖον ἐπιτυχεστάτον πρὸς μόρφωσιν ἀρίστων ἡθοποιῶν.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

τῆς Α' ἐκδόσεως τοῦ «Μάκβεθ» καὶ τοῦ «Ἀμλέτου»
ἐν ἔτει 1882.

Διὰ τῆς ἐκδόσεως τοῦ *Μάκβεθ* καὶ τοῦ *Ἀμλέτου* συμπληροῦται τὸ ἔργον, τὸ ὁποῖον ἀνέλαβα ὅτε πρὸ ἑξ ἐτῶν ἐδημοσίευσά τὸν *Ρωμαῖον καὶ Ἰουλιέταν*, τὸν *Ὁθέλλον* καὶ τὸν *Βασιλέα Λήρ*. Τὰ πέντε ταῦτα δράματα συναποτελοῦν τὸν κύκλον τῶν τραγικῶν τοῦ Σαίξπηρου ἀριστουργημάτων. Αὗται θεωροῦνται ὡς αἱ κατ' ἐξοχὴν τραγωδίαὶ τοῦ Ἄγγλου δραματουργοῦ.

Ἄλλὰ διὰ τῆς τοιαύτης διακρίσεως οὐδαμῶς μειοῦται ἡ ἀξία τῶν ἐτέρων τοῦ μεγάλου ποιητοῦ ἔργων, εὐχομαι δὲ ὅπως ἄλλοι ἰκανώτεροί μου πλουτίσωσι τὴν ἡμετέραν φιλολογίαν διὰ τῆς ποιητικῆς τοῦ ὅλου δραματολογίου του ἐξελληνίσεως.

Δ. Β.

МАКБЕТ

ΤΑ ΤΟΥ ΔΡΑΜΑΤΟΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΔΟΥΚΑΝ, βασιλεὺς τῆς Σκωτίας.

ΜΑΛΚΟΛΜ, { υἱοὶ αὐτοῦ.
ΔΟΝΑΛΔΑΙΝ, {

ΜΑΚΒΕΘ, { στρατηγοὶ Σκῶτοι.
ΒΑΓΚΟΣ, {

ΜΑΚΔΩΦ, {
ΛΕΝΩΕ, { εὐγενεῖς Σκῶτοι.
ΡΟΣ, {
ΜΕΝΤΗΘ, {

ΑΓΚΟΣ, {

ΚΑΙΘΗΝΕ, {

ΦΛΗΝΕ, υἱὸς τοῦ Βάγκου.

ΣΙΒΑΡΔΟΣ, κόμης τῆς Νορθουμβερλάνδης, στρατηγὸς
Ἕλληνας.

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΣΙΒΑΡΔΟΥ.

ΣΕΥΤΩΝ, ἀξιωματικὸς τοῦ Μάκβεθ.

Ο ΥΙΟΣ ΤΟΥ ΜΑΚΔΩΦ, μειράκιον.

ΙΑΤΡΟΣ ἈΓΓΛΟΣ.

ΙΑΤΡΟΣ ΣΚΩΤΟΣ.

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ ΣΚΩΤΟΣ.

ΘΥΡΩΡΟΣ.

ΓΕΡΩΝ ΣΚΩΤΟΣ.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ.

ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ τῆς Λαίδης Μάκβεθ.

ΕΚΑΤΗ.

ΤΡΕΙΣ ΜΑΓΙΣΣΑΙ.

**Ἄρχοντες, Ἀξιωματικοί, Στρατιῶται, Δολοφόνοι,
Ἐπιθρόνοι, Ἀγγελιαφόροι καὶ Φάσματα.**

*Ἡ σκηνὴ ἐν Σκωτίᾳ, ἐν τέλει δὲ τῆς τετάρτης πράξεως
ἐν Ἀγγλίᾳ.*

ΜΑΚΒΕΘ¹

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'

'Εξοχή ἄδενδρος· κεραυνοὶ καὶ ἀστραπαί.

Εἰσέρχονται ΤΡΕΙΣ ΜΑΓΙΣΣΑΙ.

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Πότε θὰ ξαναἰδοῦμε μιὰ τὴν ἄλλη μας;
Μὲ τὴν ἀνεμοζάλη; μ' ἀστραπόβροντα;

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

'Αφοῦ ὁ κρότος παύση κ' ἡ ὀχλοβοή,
κ' ἡ μάχη τελειώση, — χάσουν ἢ χαθοῦν.

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

Προτοῦ ὁ ἥλιος δύση τοῦτο θὰ γενῆ.

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Τὸ μέρος ποῦ;

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

'Σ τὸν λόγγο.

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

Θ' ἀπαντήσωμεν

τὸν Μάκβεθ ἐκεῖ πέρα.

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Νά 'μ', 'Ασπρόγατα'!

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

Μᾶς κράζ' ἡ Κουβακίνα.

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

'Ἦλθα, — ἔφθασα!

- ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΟΜΟΙ

Εἶν' τὰ ὠραῖα φρίκη, φρίκη τὰ καλά.

'Ανεμοὶ πάρετέ μας, πάχνη κρῦψε μας!

('Ἐξέρχονται).

Σ Κ Η Ν Η Β'

Στρατόπεδον πλησίον τῆς πόλεως Φόρες.

Σάλπιγγες ἔσωθεν. Εἰσέρχονται ὁ ΔΩΓΚΑΝ, ὁ ΜΑΛΚΟΛΜ, ὁ ΔΟΝΑΛΒΑΙΝ,
καὶ ὁ ΔΕΝΩΞ μετὰ συνοδίας στρατιωτικῆς, συναντῶσι δ' ἐπὶ τῆς σκηνῆς
πληγωμένον ἀξιωματικόν.

ΔΩΓΚΑΝ

Τί εἶν' ὁ ἄνθρωπος αὐτός ὁ αἰματοβαμμένος;

"Αν κρίνω ἀπ' τὴν ὄψιν του, νὰ μᾶς εἰπῇ θὰ 'ξεύρη
τὰ νέα ἀπὸ τὸν πόλεμον.

ΜΑΛΚΟΛΜ

Εἶναι αὐτός ὁ ἴδιος,
ποῦ μ' ἔσωσ' ἡ ἀνδρεία του ἀπ' τὴν αἰχμαλωσίαν.
Καλῶς σέ ἤρα, φίλε μου! Εἰπέ 'ς τὸν βασιλέα
πῶς ἄφησες τὸν πόλεμον;

'ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ

'Αμφίβολον ἀκόμη.

'Ἦτο 'σάν δυὸ κολυμβηταί, κ' οἱ δύο κουρασμένοι,

ποῦ προσπαθοῦν ἀγκαλιαστοὶ τὸν ἄλλον ποιὸς νὰ πνίξῃ.
 Ὁ ἄσπλαγγος Μακδόβαλδος. . . — (ὁ ἄξιος ἀλήθεια
 νὰ εἶν' ἀντάρτης! Δι' αὐτὸ τὸν 'προίκισεν ἡ φύσις
 μὲ ὅλας τὰς κακίας του!) ἔλαβ' ἐπικουρίαν
 ἀπ' τῆς Σικωτίας τὰ νησιά, ἐπλίτας καὶ τοξότας·
 κ' ἡ Τύχη γλυκοκύτταξε τὰ ἀνομήματά του
 κ' ἐνόμιζες πῶς ἔγεινε ἡ πόρνη τοῦ ἀντάρτου!
 Τὰ πάντα ὅμως τοῦ κακοῦ, διότι ὁ γενναῖος
 ὁ Μάκβεθ, — τὸ ἐπίθετον Γένναῖος τὸ ἀξίζει, —
 ὁ Μάκβεθ Τύχην δὲν ψηφᾷ, φουκτόνει τὸ σπαθὶ τοῦ
 ἀπὸ τὸ αἶμα τῆς σφαγῆς ἀκόμη ἀχνισμένο,
 ἀνοίγει δρόμον, προχωρεῖ, τὸ θρέμμα τῆς Ἀνδρείας,
 ὡς ποῦ τὸν ἄπιστον ἐχθρὸν τὸν ἀντιμετωπίζει·
 κ' ἐκεῖ, ἀντὶ χαιρετισμὸν ἢ καλημέρισμά του,
 ἀπὸ τὸν ὦμον ἔς τὴν κοιλιὰ τὸν κόπτει πέρα πέρα,
 κ' ἐπάνω εἰς τοὺς πύργους μας στήνει τὴν κεφαλὴν του.

ΔΩΓΚΑΝ

Ὡ τὸν ἀνδρεῖον στρατηγόν, τὸν ἄξιόν μου φίλον!

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ

Καθὼς ἀνεμοστρόβιλοι καὶ κεραυνοὶ ξεσπάνουν
 ἐκεῖ ἀπ' ὅπου τὴν αὐγὴν ὁ ἥλιος πρωτολάμπει,
 τὸ ἴδιον τώρα, — βάσανα καινούρια ξεφυτρώνουν
 ἀπ' τὴν πηγὴν ποῦ ἔλεγε πῶς θάλλῃ ἡ σωτηρία.
 Μόλις τὴν ῥάχιν οἱ ἐχθροὶ μᾶς ἔδειξαν, διωγμένοι
 ἀπ' τοῦ Δικαίου τὸ σπαθὶ ἔς τὸ χεῖρ τῆς Ἀνδρείας,
 κί ὁ ἀρχηγὸς τῶν Νορβεγῶν τὴν εὐκαιρίαν βλέπει,
 καὶ μὲ νεόπαστρα σπαθιά καὶ μὲ συμμάχους νέους
 ἀρχίζει νέαν ἔφοδον.

ΔΩΓΚΑΝ

Τὸν Μάκβεθ καὶ τὸν Βάγκον
αὐτὸ δὲν τοὺς ἐτάραξε ;

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ

Ὡ ναί, ὅσον ταράζει

τὸ λεοντάρι ὃ λαγὸς ἢ ἀετὸν σπουργίτης !
Ἦσαν κ' οἱ δύο, — διὰ νὰ 'πῶ ἀληθινὰ πῶς ἦσαν, —
ὡπᾶν κανόνια μὲ διπλᾶ γεμίσματα γεμάτα !
Διπλᾶ κ' οἱ δύο τὸν ἐχθρὸν καὶ τρίδιπλα 'κτυποῦσαν
ὡσάν νὰ θέλουν νὰ λουσθοῦν εἰς αἷματ' ἀχρισμένα,
ἢ ἓνα νέον Γολγοθᾶ ν' ἀναστηλώσουν . . . Ὅμως
'λιγοθυμῶ . . . Βοήθειαν γυρεύουν αἱ πληγαί μου.

ΔΩΓΚΑΝ

Ἐπίσης μὲ τὰ λόγια σου σ' ἀρμόζουν κ' αἱ πληγαί σου·
τιμὴν μυρίζουν καὶ τὰ δύο. — Χειροῦργους φέρετέ του.

(Ἐξέρχεται ὁ ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ συνοδευόμενος).

Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ποῦ ἔρχεται ;

ΜΑΛΚΟΛΜ'

Εἶναι τοῦ Ῥῶς ὁ Θάνης³.

ΛΕΝΩΣ

Λάμπει ἡ ὀρμὴ 'ς τὰ μάτια του ! Αὐτὴν τὴν ὄψιν ἔχει
ἓνας, ποῦ ἔρχεται νὰ 'πῆ μεγάλα νέα !

ῬΩΣ εἰσερχόμενος.

Ζήτω

ὁ Δώγκαν !

ΔΩΓΚΑΝ

Πόθεν ἔρχεσαι, ὦ ἀξιέ μου Θάνη :

ΡΩΣ

Ἄπο τὸ Φάιφ, βασιλεῦ, ἀπὸ τὸ Φάιφ, ὅπου
 τῶν Νορβεγῶν τὰ φλάμπουρα μὲ τὸν ἀέρα παίζου
 καὶ μᾶς δροσίζου τὸν στρατὸν μὲ τὸ ἀνέμισμά των.
 Ὁ βασιλεὺς τῶν Νορβεγῶν μὲ τ' ἄπειρά του πλήθη,
 μὲ βοηθὸν τὸν Καουδώρ, τὸν ἄτιμον προδότην,
 ἤρχισε πόλεμον φρικτόν. Ἀλλὰ τὸν ἀντικρύζει
 ὁ Μάκβεθ ὁ ἀτρόμητος, ὁ ψυχοῖδς τῆς Νίκης,
 στῆθος μὲ στῆθος, τὸ σπαθὶ 'ς τὸ χέρι, ἕως ὅτου
 ἐκλόνισε κ' ἐδάμασε τὴν τύχην τοῦ ἀντάρτου
 καὶ εἴμεθα οἱ νικηταὶ ἡμεῖς!

ΔΩΓΚΑΝ

ᾠ εὐτυχία!

ΡΩΣ

Τώρα ζητεῖ συμβιβασμὸν ὁ Νορβεγός, ὁ Σβένος·
 ἀλλὰ δὲν τὸν ἀφίνομεν νὰ θάψη τοὺς νεκρούς του
 ἂν δὲν πληρώσῃ εἰς μετρητὰ τὸ πρόστιμον τῆς νίκης⁴.

ΔΩΓΚΑΝ

Δὲν θὰ προδώσῃ 'ς τὸ ἐξῆς τοῦ Καουδώρ ὁ Θάνης!
 Πήγαίνε, δόσε προσταγὴν νὰ φονευθῇ ἀμέσως,
 καὶ νὰ δοθῇ τοῦ Καουδώρ ὁ τίτλος εἰς τὸν Μάκβεθ.

ΡΩΣ

Θὰ γείνη ὅπως ὤρισες.

ΔΩΓΚΑΝ

Ὅ,τι ἐκεῖνος χάνει,
 τ' ἀξίζει καὶ τὸ ἀποκτᾶ ὁ εὐγενὴς ὁ Μάκβεθ!

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Γ'.

Ἐξοχή ἄδενδρος πλησίον τοῦ Φόρες. Κεραυνοί.

Εἰσέρχονται αἱ ΤΡΕΙΣ ΜΑΓΙΣΣΑΙ.

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Ποῦ ἦσουν ἀδελφή μου;

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

Χοίρους ἔσφαζα.

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

Σύ, ἀδελφή, ποῦ ἦσουν;

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Μία ναύτισσα

εἰς τὴν ποδιά της μέσα εἶχε κάστανα

κ' ἐμάσσα, μάσσα μάσσα.— Δός μου, λέγω της.

— Κρημνίσου, στρίγγλα, λέγει, πήγαιν' ἀπ' ἐδῶ!

Καὶ μ' ἐδιωξ' ἡ βρωμοῦσα. ἡ ἀχόρταγη!

Ἐν τὰ ξένα ταξειδεύει τῶρ' ὁ ἄνδρας της·

πηγαίνει 'ς τὸ Χαλέπι⁵ τὸ καράβι του·

κ' ἐγὼ ἐκεῖ θὰ πάγω 'ς ἓνα κόσκινο·

θὰ εἶμ' ἓνα ποντίκι μὲ χωρὶς οὐρά⁶,

νὰ κάμω καὶ νὰ κάμω, νὰ τῆς δεῖξω γῶ!

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

Θὰ ἔχης ἀπὸ μένα ἓναν ἄνεμον.

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Εὐχαριστῶ.

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

Σοῦ δίδω ἄλλον ἓνα γῶ.

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Ἔχω κ' ἐγὼ τοὺς ἄλλους· ἔχω μάλιστα
καὶ ὅλους τοὺς λιμένας ὅπου θά φουσοῦν,
καὶ ὅλα τὰ σημεῖα ὅθεν ἔρχονται,
καὶ ὅσα ἔχει ἡ χάρτα τῶν θαλασσινῶν.
Θά τὸν ἀποστεγνώσω ἄν τὸ ἄχυρο.—
Ὁ ὕπνος, νύκτα ἡμέρα, δὲν θά ἔρχεται
ἔς τὴν κουρασμένη σκέπη τῶν βλεφάρων του·
ὡς ἄν ἀφωρισμένος ἄνθρωπος θά ζῇ·
ἰνῆά φοραῖς ἐννέα ἑπταήμερα,
θά λυόνῃ, θά στραγγίζῃ, θά μαραίνεται!
Θά τὸν ἀνεμοδέρνω εἰς τὰ κύματα
κ' ἄς μὴ ἔμπορῶ νὰ πνίξω τὸ καράβι του!
Κύτταξ' ἐδῶ τί ἔχω.

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

Δόσε μου νὰ ἰδῶ.

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Ἐνὸς πιλότου ἔχω ἓνα δάκτυλο,
ὅπου ἐνῶ ἔγυρνοῦσέν ἐναυάγησε,

(Τύμπανα ἔσωθεν).

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

Τὰ τύμπανα! Ὁ Μάκβεθ ἔρχετ', ἔρχεται!

ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΟΜΟΥ

Τρεῖς Μοίραις, καλομοίραις, ἀδελφαῖς κ' αἱ τρεῖς,
τῆς γῆς καὶ τοῦ ἀέρος ταξειδεύτριαις,
γυρνοῦν χειροπιασμέναις ὀλοτρίγυρα
Τρεῖς γύρους δι' ἐσένα, τρεῖς φοραῖς ἐγώ,

καὶ τρεῖς φοραῖς ἀκόμη, — ἔγειναν ἐννηά'!

Ἐτελείωσαν τὰ μάγια! Τώρα σιωπή!

(Εἰσέρχονται ὁ ΜΑΚΒΕΘ καὶ ὁ ΒΑΓΚΟΣ).

ΜΑΚΒΕΘ

Δὲν εἶδα ἄνθρωπον, ὅσον αὐτὴν, τόσο φρικτὴν καὶ ὠραίαν!

ΒΑΓΚΟΣ

Πόσον νὰ θέλῃ ἀπ' ἐδῶ ἔς τὸ Φόρες; . . . ὦ! Τί εἶναι
αὐτὰ τὰ ὄντα τ' ἄγρια, τὰ καταζαρωμένα;

Δὲν μοιάζουν κάτοικοι τῆς γῆς ἂν καὶ πατοῦν τὸ χῶμα!

Τί εἶσθε; Ζῆτε; Ἄνθρωπος ἔμπορεῖ νὰ σᾶς λαλήσῃ;

Ἀποκριθῆτε! Φαίνεσθε ὡς ἂν νὰ μ' ἐννοῆτε,

διότι ἀναιθάζετε ἢ κάθε μιὰ συγχρόνως

τὸ ξεραμένο δάκτυλο ἔς τὰ μαραμμένα χεῖλη.

Ἄν ἔλειπαν τὰ γένεια σας θὰ ἔλεγα ὅτ' εἶσθε

γυναῖκες!

ΜΑΚΒΕΘ

Ὅμιλήσετε ἂν δύνασθε! Τί εἶσθε;

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Χαῖρε, ὦ Μάκβεθ, χαῖρε σύ, Μάκβεθ, τοῦ Γλάμη Θάνη!

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

Χαῖρε, ὦ Μάκβεθ, χαῖρε σύ, τοῦ Καουδὼρ ὁ Θάνης!

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

Χαῖρε, ὦ Μάκβεθ, Βασιλεὺς μετέπειτα θὰ γείνης!

ΒΑΓΚΟΣ

ὦ φίλε, τί ξιππάζεις, ὡς ἂν νὰ σὲ φοβίζουν

ἀκούσματα εὐχάριστα; — Ἐσεῖς, σᾶς ἐξορκίζω,

ἀποκριθῆτε! — Πλάσματα τῆς φαντασίας εἶσθε,

ἢ ὄντα εἶσθ' ἀληθινὰ κ' αἰ τρεῖς, καθὼς σὰς βλέπω ;
 'ς τὸν σύντροφόν μου εἶπετε τὸν τωρινόν του τίτλον,
 καὶ τοῦ ἐπρομαντεύσετε μὲ τοὺς χαιρετισμούς σας
 καὶ μέλλουσαν εὐγένειαν κ' ἐλπίδα βασιλείας,
 ὥστ' ἔμεινε εἰς ἔκστασιν. Δὲν μοῦ 'μιλεῖτ' ἐμένα ;
 'Ανίσως καὶ προβλέπετε ὁ Χρόνος τί θὰ σπεύρη,
 εἴαν γὰ 'πῆτε δύνασθε ποιὸς σπόρος θὰ φυτρώσῃ.
 καὶ ποῖος ὄχι, 'πῆτέ μου κ' ἐμέ, ποῦ δὲν γυρεύω
 τὴν χάριν ἢ τὴν ἔχθραν σας, ἀλλ' οὔτε τὴν φοβοῦμαι !

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Χαῖρε καὶ σύ !

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

Χαῖρε καὶ σύ !

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

Χαῖρε καὶ σύ, ὦ Βάγκε !

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Τοῦ Μάκβεθ ταπεινότερε καὶ μεγαλειότερέ του !

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

'Οχι ἐξ' ἴσου εὐτυχῆ, ἀλλ' εὐτυχέστερέ του !

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

Σὺ θὰ γεννήσῃς βασιλεῖς κ' ἂν βασιλεὺς δὲν γείνης.
 Λοιπὸν κ' οἱ δύο χαίρετε, ὁ Μάκβεθ καὶ ὁ Βάγκος !

ΜΑΚΒΕΘ

Σταθῆτε, γλῶσσαι σκοτειναί, καὶ ἄλλα γὰ μοῦ 'πῆτε.
 Τοῦ Γλάμη Θάνην μ' ἔκαμεν ὁ θάνατος τοῦ Σίνελ^{8.9}
 αὐτὸ τὸ ξεύρω· ἀλλὰ πῶς τοῦ Καουδὼρ ὁ τίτλος ;
 'Ο Θάνης ζῆ τοῦ Καουδὼρ κ' εἶναι πολὺς καὶ μέγας !

Τὸ δὲ νὰ γείνω βασιλεύς, ἀπίθανον ἐξ ἴσου
 ὅσον νὰ γείνω Καουδῶρ. Νὰ μοῦ εἰπῆτε πόθεν
 σᾶς ἔρχετ' ἢ ἀνήκουστος αὐτῇ πληροφορία ;
 καὶ διατί 'ς αὐτὸν ἐδῶ τὸν ἔρημον τὸν λόγγον
 μ' αὐτοὺς σας τοὺς προφητικούς χαιρετισμούς κ' αἱ τρεῖς σας
 τὸν δρόμον μας ἐκόψετε ; Σᾶς ἐξορκίζω, 'πῆτε !

(Αἱ Μάγισσαι ἐθαλείφονται)

ΒΑΓΚΟΣ

Βγάζει κ' ἡ γῆ, 'σάν τὸ νερὸ κ' ἐκείνη, φουσκαλίδες !
 Φούσκαις τῆς γῆς ἦσαν κι' αὐταί. Τί ἔγειναν ; ποῦ εἶναι ;

ΜΑΚΒΕΘ

Εἰς τὸν ἀέρα. 'Σκόρπισε τὸ αὔλο κορμί των
 καθὼς ἀχνὸς 'ς τὸν ἀνεμον. * Ἄς ἔμεναν ἀκόμη !

ΒΑΓΚΟΣ

Τὰ ὄντ' αὐτὰ τὰ εἶδαμεν ἀληθινὰ ἐμπρός μας,
 ἢ μὴ ἐφάγαμεν κ' οἱ δυὸ ἀπ' τὸ φυτὸν τῆς τρέλλας
 κ' ἔφυγε ὁ νοῦς μας ;

ΜΑΚΒΕΘ

Βασιλεῖς θὰ γείνουν τὰ παιδιὰ σου !

ΒΑΓΚΟΣ

Σὺ βασιλεύς !

ΜΑΚΒΕΘ

Καὶ Καουδῶρ πρὸς τούτοις. Δὲν τὸ εἶπαν ;

ΒΑΓΚΟΣ

Αὐτὰ ἦσαν τὰ λόγια των ! — * Ἄλλὰ ποιὸς πλησιάζει ;

(Εἰσέρχονται ὁ ΡΩΣ καὶ ὁ ΑΓΚΟΣ)

ΡΩΣ

* Ὁ βασιλεύς μας ἔλαθε μὲ ἀγαλλίασίν του

τὴν εἶδησιν τῆς νίκης σου· κι' ὅταν ἀκούῃ, Μάκβεθ,
 πόσῃ ἀνδρείαν ἔδειξες ἔς τὸν πόλεμον, θαυμάζει
 καὶ δὲν εὐρίσκει τί νὰ πῆ διὰ νὰ σ' ἐπαινέσῃ,
 κι' ἀρχίζει πάλιν νὰ ῥωπᾷ τῆς μάχης τὰ συμβάντα,
 κι' ἀκούει πῶς ἔς τῶν Νορβεγῶν τ' ἀνδρειωμένα στίφη
 ἀντίκρυζες ἀτρόμητος τὰ ἔργα τῶν χειρῶν σου,
 φρικτὰ θεάματα σφαγῆς! Πυκνοὶ ἄν τὸ χαλάζι
 οἱ ταχυδρόμοι ἔρχονται, κ' ἕνας μετὰ τὸν ἄλλον
 θριάμβους σου κ' ἐπαίνους σου τοῦ διηγοῦνται νέους!

ΑΓΚΟΣ

Μᾶς στέλλει νὰ σ' ἐκφράσωμεν τὴν εὐχαριστησίην του,
 καὶ νὰ σέ ὀδηγήσωμεν ἐνώπιόν του. Ὅμως
 δὲν σ' ἀνταμείβει μὲ αὐτό.

ΡΩΣ

Ὡς πρώτην ἀμοιβὴν σου
 διέταξεν ἐκ μέρους τοῦ νὰ σ' ὀνομάσω Θάνην
 τοῦ Καουδῶρ. Χαῖρε λοιπόν, γενναῖε Θάνη, χαῖρε!

ΒΑΓΚΟΣ

Πῶς! Γίνεται ὁ δαίμονας ἀλήθειαν νὰ εἶπε!

ΜΑΚΒΕΘ

Ὁ Θάνης ζῆ τοῦ Καουδῶρ. Μὲ δανεικὰ στολίδια
 πῶς μὲ στολίζετε;

ΑΓΚΟΣ

Ναί, ζῆ αὐτὸς ποῦ ἦτο Θάνης,
 ἀλλ' ἡ ζωὴ του ἀρίθνηκε, κι' ἀξίζει νὰ τὴν χάσῃ!
 Ἡ σύμμαχος τῶν Νορβεγῶν, ἡ φίλος τοῦ ἀντάρτου
 καὶ βοηθός του μυστικός, ἡ μὲ τοὺς δυὸ συγχρόνως
 συνώμοσε τὸν τόπον του νὰ βλάψῃ, δὲν γνωρίζω.

Ἄλλ' ἀπεδείχθη φανερά προδότης τῆς πατρίδος·
ὁ ἴδιος τ' ὁμολογεῖ, καὶ τώρα τιμωρεῖται !

ΜΑΚΒΕΘ κατ' ἰδίαν.

Γλάμης καὶ Θάνης Καουδῶρ ! Τὸ μέγιστον κατόπιν !

(πρὸς τὸν ΡΩΣ καὶ τὸν ΑΓΚΟΝ)

Σᾶς εἶμ' εὐγνώμων, ἄρχοντες, εὐγνώμων διὰ βίου !

(πρὸς τὸν ΒΑΓΚΟΝ κατ' ἰδίαν)

Καὶ δὲν ἐλπίζεις βασιλεῖς τὰ τέκνα σου νὰ γείνουν,
ἀφοῦ τὸ ὑπεσχέθησαν ἐκεῖναι ποῦ προεῖπαν
ὅτι θὰ γείνω Καουδῶρ ;

ΒΑΓΚΟΣ

Μὴ τὸ πολυπιστεύης,

καὶ σοῦ ἀνάψη τὴν ψυχὴν καὶ ἡ ἐλπίς τοῦ θρόνου,
μετὰ τὸν τίτλον Καουδῶρ. — Καὶ ὅμως εἶναι θαῦμα !
Ἄλλὰ συμβαίνει κάποτε τὰ ὄργανα τοῦ Σκότους
νὰ λέγουν τὴν ἀλήθειαν διὰ γὰ μᾶς κολάσουν,
μέ τὰ μικρὰ χαρίσματα μᾶς δελεάζουν πρῶτα
καὶ μᾶς ἐλκύουν ἔπειτα ἔς τὰ φοβερά των δίκτυα !
Δυὸ λόγια, καλοὶ φίλοι μου.

ΜΑΚΒΕΘ κατ' ἑαυτὸν.

Ἄλήθευσαν τὰ δύο,

εὐάρεστα προοίμια μεγάλου ἐπιλόγου, —
τοῦ θρόνου προεόρτια ! (πρὸς τὸν ΡΩΣ κτλ.) — Εὐχαριστῶ, αὐθένται. —

(κατ' ἑαυτὸν)

ᾠ ! ἡ προειδοποίησις αὐτὴ ἡ παρὰ φύσιν
δὲν ἤμπορεῖ νὰ εἶν' κακὴ, οὔτε καλὴ νὰ εἶναι.
Κακὴ ἂν εἶναι, διατὶ μ' ἀλήθειαν ἀρχίζει.

κ' εὐθὺς εὐθὺς ἐνέχυρον τοῦ μέλλοντος μου· δίδει ;
 Ἐγείνα Θάνης Καουδῶρ· ἰδοῦ ! — Καλὴ ἂν εἶναι,
 ὦ, διατί ὁ πειρασμὸς αὐτὸς μὲ κυριεύει,
 πῶ μου ὀρθώνει τὰ μαλλιά τῆς φρίκης του ἢ σκέψις,
 καὶ κάμνει ὥστε ἡ καρδιὰ κτυπᾷ εἰς τὰ πλευρά μου ;
 ἴσ' ἂν νὰ θὰ ἔβγῃ ; Καλλίτερα ὁ φόβος τοῦ παρόντος,
 παρὰ διανοήματα ἀπαίσια ! Ὁ νοῦς μου,
 μὲ μόνον τῶρα μέσα του τὸ φάντασμα τοῦ φόνου,
 τόσον πολὺ κλονίζεται, ὥστ' ἡ ἐνέργειά του,
 παρέλυσε κ' ἡ σκέψις μου ἔς τ' ἀνύπαρκτα πλανᾶται !

ΒΑΓΚΟΣ πρὸς τὸν ΡΩΣ

Τὴν ἔκστασίν του βλέπετε ;

ΜΑΚΒΕΘ καθ' ἑαυτὸν

Ἐὰν τὸ θέλῃ ἡ Τύχη
 νὰ βασιλεύσω, μόνη τῆς ἡ Τύχη ἄς μὲ στέψῃ !

ΒΑΓΚΟΣ

Καθὼς καὶ τὰ φορέματα, τὰ νέα μεγαλεῖα,
 ἂν δὲν τὰ συνειθίσωμεν ἐπάνω μας δὲν στρώνουν·

ΜΑΚΒΕΘ καθ' ἑαυτὸν

Ὅ,τι κι' ἂν ἔχη νὰ συμβῇ, ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ,
 θὰ γείνη μὲ τὴν ὥραν του !

ΒΑΓΚΟΣ

Ἐς τοὺς ὀρισμοὺς σου, Μάχθεθ !

ΜΑΚΒΕΘ

Μὲ συγχωρεῖτε ! Ἐτρεχεν ὁ βαρῆμένος νοῦς μου
 εἰς ξεχασμένα πράγματα. Ἀγαπητοί μου φίλοι,
 τὴν τόσῃν καλωσύνην σας τὴν γράφω εἰς βιβλίον,

ποῦ μήτε 'μέρα θὰ περνᾶ νὰ μὴ φυλλομετρήσω.
 Εἶμ' ἔτοιμος· πηγαίνωμεν 'ς τὸν βασιλέα.

κατ' ἴδιαν πρὸς τὸν ΒΑΓΚΟΝ

Σκέψου

αὐτὰ ποῦ ἠκολούθησαν· 'ς τὸν νοῦν σου ζύγισέ τὰ
 καὶ μὲ τὴν ἡσυχίαν μας καμμίαν ἄλλην ὄραν
 ἀνοίγομεν ὁ ἕνας μας 'ς τὸν ἄλλον τὴν καρδιάν μας.

ΒΑΓΚΟΣ

Καλά.

ΜΑΚΒΕΘ

"Ὡς τότε σιωπή. — Πηγαίνωμεν, ὦ φίλοι.

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Δ'

Τὰ ἀνάκτορα εἰς Φόρες.

Εἰσέρχονται: ὁ ΔΩΓΚΑΝ, ὁ ΜΑΛΚΟΛΜ, ὁ ΔΟΝΑΔΒΑΙΝ,
 ὁ ΔΕΝΩΞ καὶ συνοδία.

ΔΩΓΚΑΝ

Δὲν τὸν ἀπεκεφάλισαν τὸν Καουδῶρ ἀκόμη ;
 Ποῦ εἶναι οἱ ἐκτελεσταί τῆς ἀποφάσεώς μου ;

ΜΑΛΚΟΛΜ

'Ακόμη δὲν ἐπέστρεψαν, αὐθέντα σεβαστέ μου,
 ἀλλ' ὅμως ἕνας, ποῦ παρῶν τὸν εἶδε ν' ἀποθάνη,
 μοῦ εἶπ' ὅτι ἐκήρυξε τὸ κρῖμά του πανδήμως
 καὶ ὅτι παρεκάλεσε νὰ τοῦ τὸ συγχωρήσης
 κι' ἀπέδειξε μετάνοιαν μεγάλην. Τὴν ζωὴν του
 τίποτε τόσον δὲν τιμᾶ ὅσον ὁ θάνατός του !
 Ἄπέθανε 'σάν ἄνθρωπος καλὰ ἐτοιμασμένος

τὸ ὅ,τι πλέον ἀκριβὸν νὰ τὸ ἀποτινάξῃ
ὡσάν νὰ ἦτο ἡ ζωὴ πράγμα χωρὶς ἀξίαν.

ΔΩΓΚΑΝ

Ἄν ἦτο τρόπος τὴν ψυχὴν τὸ πρόσωπον νὰ δείχνη!
Εἶχα ἔς τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν τυφλὴν ἐμπιστοσύνην!

(Εἰσέρχονται ὁ ΜΑΚΒΕΘ, ὁ ΒΑΓΚΟΣ, ὁ ΡΩΣ καὶ ὁ ΑΓΚΟΣ).

ΔΩΓΚΑΝ

Τὸ εἶχα βάρος ἔς τὴν καρδιάν ὅτι σοῦ εἶμ' ἀγνώμων,
ἐξάδελφέ μου· ἀλλὰ σὺ τόσον γοργὰ πηγαίνεις,
ὡστ' ὅσον γρήγορα πτερὰ ἢ Ἀμοιβὴ κι' ἄν ἔχη,
νὰ σέ προφθάσῃ δὲν ἔμπορεῖ! Νὰ μὴν ἀξίζῃς τόσον
μόνον καὶ μόνον δι' αὐτὸ τὸ ἤθελα, ὦ Μάκβεθ,
διὰ νὰ εἶναι δυνατὸν νὰ τοῦ ἀνταποδώσω
ὅσους ἐπαίνους χρεωστῶ κι' ὅσον μισθὸν σοῦ πρέπει.
Δὲν ἔχω ἄλλο νὰ σοῦ ἔπω παρὰ πῶς μ' ὅ,τι δώσω
τὴν πληρωμὴν τοῦ χρέους μου δὲν θὰ τὴν ξεπληρώσω.

ΜΑΚΒΕΘ

Σοῦ χρεωστῶ τὴν πίστιν μου καὶ τὴν ἐκδούλευσίν μου
κι' εἶναι μισθός μου ἀρκετὸς τὸ χρέος μου ἂν κάμνω.
Σὺ ἔχεις δικαιώματα εἰς τὰ καθήκοντά μου,
αὐτὰ εἶναι τοῦ θρόνου σου τὰ τέκνα καὶ οἱ δούλοι·
κι' οὔτε σοῦ ἔκαμα ποτέ, μὲ ὅ,τι καὶ ἂν κάμουν
παρ' ὅσον ἔς τὴν ἀγάπην σου κι' εἰς τὴν τιμὴν ὀφείλου.

ΔΩΓΚΑΝ

Καλῶς μοῦ ἦλθες! Ἔργον μου καὶ πόθος μου θὰ εἶναι
καθὼς σ' ἐπρωτοφύτευσα καὶ νὰ σέ μεγαλώσω! —
Ἦ Βάγκε, ὀλιγώτερον δὲν χρεωστῶ κι' ἐσένα,

καὶ οὔτε ὀλιγώτερον ποθῶ νὰ σοῦ τὸ δείξω.
Εἰς τὴν καρδιάν μου ἔλα 'δῶ κ' ἐσεῖνα νὰ σὲ σφίξω.

ΒΑΓΚΟΣ

'Εὰν φυτρώσω μέσα της, 'δικός σου ὁ καρπός της!

ΔΩΓΚΑΝ

'Απ' τὴν πολλήν της τὴν χαρὰν 'ξεχείλισ' ἡ καρδιά μου
καὶ ξεθυμαίνει μὲ αὐτοὺς τοὺς σταλαγμοὺς τῆς λύπης.
'Ακούσατέ με, τέκνα μου καὶ συγγενεῖς καὶ Θάναι
καὶ ὅλοι σεῖς πλησίον μου. Εἰς τὸν πρωτότοκόν μου,
τὸν Μάλκολμ, τὴν διαδοχὴν τοῦ θρόνου μου ὀρίζω·
εἰς τὸ ἐξῆς θὰ λέγεται τῆς Κουμπερλάνδης πρίγκηψ!
'Αλλ' ἄσυντρόφευτον αὐτὸν δὲν τὸν τιμῶ καὶ μόνον·
ἄστρα πολλὰ θὰ μοιρασθοῦν, σημεῖα εὐγενείας,
'ς τὰ στήθη νὰ λαμποκοποῦν ἐκείνων ποῦ τ' ἀξίζουσιν.
Πηγαίνω εἰς τὸ 'Ινβερνες ὅπου θὰ μὲ ξενίσῃς.

ΜΑΚΒΕΘ.

Νὰ κοπιᾶζω διὰ σὲ ἀνάπαυσις μου εἶναι.
Τὸν ἐρχομόν σου μόνος πεγαίνω νὰ ἀναγγείλω,
καὶ πρῶτος τὴν γυναῖκά μου νὰ τὴν χαροποιήσω
μ' αὐτὴν τὴν καλὴν εἶδησιν! Σὲ προσκυνῶ, αὐθέντα.

ΔΩΓΚΑΝ

'Αγαπητέ μου Καουδώρ!

ΜΑΚΒΕΘ (καθ' ἑαυτὸν)

Τῆς Κουμπερλάνδης πρίγκηψ!

Αὐτὸ εἶναι ἀνύψωμα, ὅπου ἡ θὰ σκοντάψω
νὰ κρημνισθῶ, ἢ χρεωστῶ νὰ τὸ ὑπερπηδήσω!
Μὲ σταματᾶ 'ς τὸν δρόμον μου. — Κρύψετε τὴν φωτιά σας,

ὦ ἄστρο, φῶς νὰ μὴν ἰδῇ τὸν σκοτεινὸν μου πόθον,
νὰ μὴν ἰδῇ τὸ μάτι μου τὸ χέρι! — Πλὴν νὰ γείνη
ὅ,τι τὸ μάτι νὰ ἰδῇ θὰ τρέμη, ὅταν γείνη!

(Ἐξέρχεται).

ΔΩΓΚΑΝ

Ἀλήθεια, Βάγχε ἀγαθέ, γενναῖος εἶν' ὁ Μάκβεθ!

Κατήντησα νὰ τρέφωμαι μὲ τὰ ἐγκώμια του
συμπόσιόν μου εἶν' αὐτά! Πηγαίνωμεν! Ἐκεῖνος
ἐπῆγ' ἐμπρὸς μὲ τὸν σκοπὸν νὰ μάς προὔπαντήσῃ.
Τί συγγενής! Τὸ ταῖρι του ὁ κόσμος δὲν τὸ ἔχει!

(Σάλπιγγες. Ἐξέρχονται).

Σ Κ Η Ν Η Ε'

*Ινθερνες. Θάλαμος ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Μάκβεθ.

Εἰ σέρχεται ἡ ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ ἀναγινώσκουσα ἐπιστολήν.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

« Μὲ ἀπῆντησαν τὴν ἡμέραν τῆς νίκης, αἱ ἀσφαλέστεραι
« δὲ ἀποδείξεις μὲ πείθουν, ὅτι γνωρίζουν περισσότερα παρὰ
« ὅσον φθάνει νοῦς ἀνθρώπου. Ἐνῶ μ' ἔκκειεν ἡ ἐπιθυμία νὰ
« τὰς ἐρωτήσω καὶ ἄλλα, ἔγειναν ἀέρας καὶ ἀνελήφθησαν εἰς
« τὸν ἀέρα. Ἐνῶ δὲ ἔμενα ἐκστατικὸς ἀκόμη ἀπὸ τὸν θαυμα-
« σμόν μου, ἦλθε μήνυμα τοῦ βασιλέως ὅτι μὲ ἀναγορεύει Θά-
« νην τοῦ Καουδῶρ, καθὼς μὲ εἶχαν χαιρετήσῃ πρὸ ὀλίγου αἱ
« τρεῖς Μάγισσαι, ὅταν μὲ παρέπεμψαν καὶ εἰς τὰ μέλλοντα
« μὲ τό : Χαῖρε σύ, ποῦ βασιλεὺς θὰ γείνης. Αὐτὰ ἐνόμισα
« καλὸν νὰ τὰ κοινοποιήσω εἰς ἐσέ, τὴν ἀγαπητὴν σύντροφον
« τῶν μεγαλείων μου, διὰ νὰ μὴ στερηθῆς ὅ,τι σοῦ ἀνήκει

α ἀπὸ τὴν χαρὰν μου, μὴ γινώριζουσα τί μεγαλεῖον ἀκόμη σὲ
 α περιμένει. Κρύψε τα αὐτὰ εἰς τὴν καρδίαν σου καὶ ὑγίαινε».
 Ἴδου ποῦ εἶσαι Καουδῶρ καὶ Γλάμης, καὶ θὰ γείνης
 κι' ὅ,τι σοῦ ἔταξαν! Ἀλλὰ φοβοῦμαι τὴν καρδιά σου·
 μήπως γεμάτη ἀπ' τὸ γλυκὺ τῆς εὐσπλαγχνίας γάλα
 τὸν δρόμον τὸν σιμότερον νὰ πάρης δὲν σ' ἀφήσῃ!
 Τὰ μεγαλεῖα τὰ ποθεῖς, — φιλοδοξίαν ἔχεις,
 ἀλλὰ δὲν ἔχεις μὲ αὐτὴν κι' ὅσην κακίαν πρέπει
 νὰ ἔχῃ ὁ φιλοδόξος! Μὲ τὸ καλὸν τὸ θέλεις
 ἐκεῖνο ποῦ ἐπιθυμεῖς. Τὸ ἄδικον δὲν θέλεις,
 ἀλλὰ τὸ κέρδος τ' ἄδικον ποθεῖς νὰ τ' ἀποκτήσῃς!
 Κάτι νὰ ἔχῃς ἔπρεπεν, ὦ Γλάμη, νὰ σοῦ λέγῃ:
 Ἴδου πῶς πρέπει νὰ φερθῆς διὰ νὰ κατορθώσῃς
 ἐκεῖνο, ποῦ πλειότερον φοβεῖσαι νὰ τὸ κάμῃς
 παρὰ ποῦ ἔχεις μέσα σου τον φόβον μὴ δὲν γείνη!
 ὦ! Ἐλα γρήγορα ἐδῶ, νὰ χύσω 'ς τὴν ψυχὴν σου
 τὴν τόλμην μου, κ' ἡ γλῶσσά μου νὰ σοῦ ἐκμηδενίσῃ
 ὅσα κι' ἂν εἴν' ἐμπόδια ὡς τὸν χρυσὸν τὸν κύκλον,
 ὅπου ἡ Τύχη, καὶ μ' αὐτὴν Δυνάμεις ὑπὲρ φύσιν,
 νὰ βάλουν τ' ἀπεφάσισαν 'ς τὴν κεφαλὴν σου στέμμα!

(Εἰσέρχεται ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ)

ΛΑΙΑΝ ΜΑΚΒΕΘ

Τί θέλεις σύ;

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ

Ὁ βασιλεὺς ἔρχετ' ἐδῶ ἀπόψε.

ΛΑΙΑΝ ΜΑΚΒΕΘ

Τί λέγεις; Ἐτρελλάθηκες, ὦ ἀνθρώπε! Μαζῆ του

δὲν εἶναι κι' ὁ αὐθέντης σου; — Θὰ εἶχα μῆνυμά του
διὰ νὰ προετοιμασθῶ, ἂν ἤρχετο ἀπόψε.

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ

Ἄληθεια! Ὁ αὐθέντης μου ἔρχετ' ἐδῶ κ' ἐκεῖνος.
Νὰ τρέξη γρηγορώτερα ἐπρόκαμ' ἕνας δούλος
καὶ μόλις ἔφθασεν ἐδῶ. Ἄναπνοὴν δὲν εἶχε!
Μόλις τοῦ ἔμειν' ἄρκετὴ νὰ 'πῆ τὸ μῆνυμά του.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Περιποιήσου τον καλά. Μεγάλα νέα φέρνει!

(Ἐξέρχεται ὁ ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ).

Ἀκόμη ὡς κι' ὁ κόρακας ἐβράχνιασε κ' ἐκεῖνος
ποῦ κράζει ὅτι ἔρχεται 'ς τοὺς πύργους μου ὁ Δῶγκαν!
Ἐλάτε σεῖς, Δαιμόνια, ἐσεῖς ποῦ 'ς τῶν φονέων
τάς σκέψεις παραστέκεσθε, ξεγυναικώσετέ με!
Μὲ ἄσπλαγχνὴν σκληρότητα ἐσεῖς γεμίσετέ με
ἀπὸ τὰ νύχια 'ς τὴν κορφήν, — τὸ αἷμα πῆξετέ μου, —
τοὺς δρόμους ὅλους φράξετε εἰς τὴν συνείδησίν μου,
ὥστε τῆς φύσεως ὀρμὴ εὐσπλαγχνικὴ καμμία
νὰ μὴ 'μπορῆ τὸν φοβερὸν σκοπὸν μου νὰ κλονίσῃ,
οὔτε νὰ φέρῃ δισταγμὸν εἰς τὴν ἐκτέλεσίν του!
Ἐσεῖς τοῦ Φόνου ὄργανα, ὅπου καὶ ἂν πλανᾶσθε
κι' ἀόρατα συντρέχετε 'ς ὅ,τι κακὸν κι' ἂν γείνη,
ἐλάτε, κάμετε χολὴν τὸ γάλα τῶν μαστῶν μου!
Ἐλα καὶ σύ, Νύχτα βαθεῖά, σκεπάσου μὲ τοῦ Ἄδου
τὸν σκοτεινότερον καπνόν, ὥστε ἡ μάχαιρά μου
νὰ μὴν ἰδῆ τὴν μαχαιριά, καὶ οὔτε ἀπ' ἐπάνω

νά ἤμπορῇ ὁ Οὐρανὸς νά μὲ παραμονεύσῃ
 'πίσ' ἀπ' τὸν πέπλον τῆς νυκτὸς καὶ νά φωναξῇ : Στάσαι !

(Εἰσέρχεται ὁ ΜΑΚΒΕΘ)

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

ὦ, ἔλα, Γλάμη ἔνδοξε καὶ Καουδῶρ μεγάλε,
 ὦ ἔλα, μεγαλείτερε ἀκόμη κι' ἀπ' τὰ δύο
 κατὰ τὸν τελευταῖόν των χαιρετισμὸν ἐκεῖνον !
 Τὸ γράμμα σου μ' ἐσήκωσε ἀπ' τὸ παρόν, καὶ τώρα
 τὸ μέλλον προαισθάνομαι !

ΜΑΚΒΕΘ

'Αγάπη μου, ἀπόψε

ὁ βασιλεὺς ἔρχετ' ἐδῶ.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Πότε θ' ἀναχωρήσῃ :

ΜΑΚΒΕΘ

Καθὼς σκοπεύει, αὔριον.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Δὲν θὰ ἰδῇ ὁ ἥλιος

αὐτὸ τὸ αὔριον ποτέ ! Ἄλλὰ τὸ πρόσωπόν σου
 εἶναι βιβλίον ἀνοιχτόν, καλέ μου Μάκβεθ, ὅπου
 πράγματ' ἀλλόκοτα ἔμπορεῖ καθένεξ ν' ἀναγνώσῃ.
 Θέλεις τὸν κόσμον νά γελαῖς ; Καθὼς τὸν κόσμον κάμνε !
 Χαρὰν νά λέγῃ ἡ γλῶσσά σου, τὸ μάτι σου, τὸ χέρι
 νά φαίνεσαι ὅσαν τ' ἄκακο τὸ ἄνθος, πλὴν νά ἦσαι
 τὸ φίδι ἀποκάτω του ! Ἐκεῖνος ποῦ θὰ ἔλθῃ
 τὴν πρέπουσαν περίθαλψιν θὰ λάβῃ. Νά μ' ἀφήσῃς
 ἐγὼ τὰ πάντα μόνη μου ἀπόψε νά φροντίσω.

Τὸ μέγα ἔργον, ποῦ αὐτὴν θὰ τελεσθῇ τὴν νύκτα,
ἐξασφαλίζει καὶ ἀρχὴν καὶ παντοδυναμίαν
εἰς ὄλας τὰς ἡμέρας μας καὶ νύκτας εἰς τὸ μέλλον.

ΜΑΚΒΕΘ

Τὰ ξαναλέγομεν αὐτά!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ἄλλ' ἀπαθὴς νὰ ἦσαι·

εἰάν ἀλλάζῃ ἡ ὄψις σου, θὰ ἴπῃ ὅτι φοβεῖσαι.

Ἄφησε τ' ἄλλα εἰς ἐμέ. Ἐγὼ θὰ τὰ φροντίσω!

(Ἐξέρχονται).

Σ Κ Η Ν Η Σ Τ'

Ἐμπροσθεν τοῦ μεγάρου τοῦ Μάκβεθ.

Δούλοι καὶ δαυλοί. — Εἰσέρχονται ὁ ΔΩΓΚΑΝ, ὁ ΜΑΛΚΟΛΜ,
ὁ ΔΟΝΑΛΔΑΙΝ, ὁ ΒΑΓΚΟΣ, ὁ ΛΕΝΩΞ, ὁ ΜΑΚΔΩΦ,
ὁ ΡΩΣ, ὁ ΑΓΚΟΣ, μετὰ συνοδίας.

ΔΩΓΚΑΝ

Ἐραῖον μέρος εἶν' αὐτό! Ὁ ἐλαφρὸς ἀέρας
πνέει ἐδῶ γλυκὰ γλυκὰ κ' εὐφραίνει τὰς αἰσθήσεις.

ΒΑΓΚΟΣ

Καὶ τὸ πετροχελίδονον — ὁ πτερωτός μας ξένος
ποῦ ἔρχεται τὴν ἀνοιξιν καὶ ἔς τοὺς ναοὺς φωληάζει, —
κι' αὐτὸ ἀκόμη μαρτυρεῖ μὲ τὰ κτισίματά του
ὅτ' ἡ πνοὴ τῶν οὐρανῶν γλυκὰ ἐδῶ μυρίζει.
Δὲν ἔχει σκέπης ἐξοχὴν, δὲν ἔχει κορωνίδα,
δὲν ἔχει τοίχου στύλωμα, γωνιὰν δὲν ἔχει, ὅπου,
νὰ μὴ κρεμνιέτ' ἡ κούνιά του καὶ κλίνῃ τῶν παιδιῶν του.

Ἐκεῖ ποῦ συχνοέρχεται νὰ κάμῃ τὴν φωληὰ του,
εἶναι συνήθως καθαρὸς κ' εὐώδης ὁ ἀέρας¹⁰.

(Εἰσέρχεται ἡ ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ)

ΔΩΓΚΑΝ

Ἴδου καὶ ἡ ἀρχόντισσα! Κυρία, καλῶς σ' ἔγυρα.
Μᾶς εἶναι βᾶρος κᾶποτε ἡ φορτικὴ φιλία
ἂν κ' εἴμεθα εὐγνώμονες ἔς τὸ δεῖγμα τῆς φιλίας,
ὥστε ἂν τώρα σ' ἐνοχλῶ, εὐχесαι μολόντουτο
νὰ μοῦ πληρώσῃ ὁ Θεὸς τὸν κόπον ὁποῦ παίρνεις,
καὶ μοῦ ὑποχρένεσαι διότι σοῦ τὸν δίδω

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ὅσα κι' ἂν κάμω, καὶ διπλὰ καὶ τρίδιπλα νὰ εἶναι,
εἶναι μικρὰ καὶ πενιχρὰ καὶ δὲν ἀντιζυγίζου
ὅσ' ἀγαθὰ κι' ὅσην τιμὴν μᾶς ἐπιδαφιλεύεις.
Δι' ὅλα σου τὰ παλαιὰ εὐεργετήματά σου,
κι' ὅσα κοντὰ ἔς τὰ παλαιὰ ἐσώρευες καὶ πάλιν,
εὐχέται σου θὰ εἴμεθα παντοτεινοί, αὐθέντα.

ΔΩΓΚΑΝ

Ποῦ εἶν' ὁ Θάνης; Ἐπρεχα τὰ ἔχνη του νὰ φθάσω,
μὲ τὸν σκοπὸν ἐγὼ ἐδῶ νὰ τὸν προῦπαντήσω·
ἀλλὰ μ' ἐπρόλαβεν αὐτός. Ὡς ἄλλο φτερνιστῆρι
τὸν ἐσπρωχν' ἡ ἀγάπη του, καὶ ἔφθασεν ὁ πρῶτος.
Φιλοξενίαν σοῦ ζητῶ τὴν νύκτ' αὐτήν, Κυρία.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Αὐθέντα μου, οἱ δοῦλοί σου, ὅ,τι καλὸν κι' ἂν ἔχουν,
ἀνθρώπους, χρήματα, παιδιά, καὶ τὴν ζωὴν ἀκόμη,

τὰ ἔχουν εἰς τὴν θέλησιν καὶ τὴν διάθεσίν σου
καὶ δὲν σοῦ δίδουν μ' ὄλ' αὐτὰ παρ' ὅ,τι σοῦ ἀνήκει.

ΔΩΓΚΑΝ

Πηγαίνομεν νὰ εὐρωμεν λοιπὸν τὸν σύζυγόν σου.

Τὸν ἀγαπῶ παραπολὺ κι' οὔτε ποτὲ θὰ παύσῃ
ἢ εὐνοιά μου πρὸς αὐτόν! Ὅδ' ἡγήσέ μ' ἂν θέλῃς.

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Ζ'

Ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Μάκβεθ.

Αὐλοὶ καὶ θαυλοὶ. Διέρχεται ἐπιστάτης ἀκολουθούμενος ὑπὸ ὑπηρετῶν
φερόντων σκευὴ καὶ φαγητὰ ἀπὸ τῆς τραπέζης.

Μετ' αὐτοὺς ὁ ΜΑΚΒΕΘ.

ΜΑΚΒΕΘ

Ἄν ἦτο νὰ ἐγίνετο καὶ νὰ τελειόνη, τότε
ἄς γείνη τὸ ταχύτερον! — Ἄν ἡ δολοφονία
συνέπαιρνε 'ς τὰ βρόχια τῆς τὰ ἐπακόλουθά τῆς,
ἂν ἡ ἐπιτυχία τῆς ἠσφάλιζε τὰ τέλη,
ἂν ἦτο ἓνα κτύπημα ν' ἀρκῆ αὐτὸ καὶ μόνον,
αὐτὸ νὰ εἶναι καὶ ἀρχὴ καὶ τέλος ἐδῶ κάτω,
ἐδῶ 'ς αὐτὸ τὸ ἄβαθον τοῦ Χρόνου περιγιάλι, —
τότε τὴν μέλλουσαν ζωὴν τὴν ἀψηφῶ! Ἄλλ' ὅμως
τὰ ἔργ' αὐτὰ ἔχουν κ' ἐδῶ τὴν ἀνταπόδοσίν των.
Γίνετ' εἰς ἄλλους μᾶθημα τὸ αἶμα τὸ χυμένον,
καὶ στρέφεται τὸ μᾶθημα καὶ τιμωρεῖ ἐκεῖνον
ποῦ πρῶτος τὸ ἐδίδαξε. Ἡ δὲ Δικαιοσύνη
μᾶς παίρνει τὸ φαρμάκι μας 'ς τὰ σύμμετρά τῆς χεῖρια
καὶ ἔπειτα 'ς τὰ χεῖλη μας προσφέρει τὸ ποτῆρι. —

Αὐτὸν ἐδῶ ἢ σκέπη διπλᾶ τὸν προστατεύει·
 ἐν πρώτοις εἶμαι συγγενής, κ' ὑπήκοός του εἶμαι·
 δεσμοὶ μεγάλοι καὶ οἱ δύο· πρὸς τούτοις τὸν ξενίζω
 κ' ἐγὼ τὴν θύραν χρεωστῶ νὰ κλείσω ἔς τὸν φονέα,
 ὄχι ἐπάνω του ἐγὼ μαχαίρι νὰ σηκώσω !

Ἄλλὰ καὶ εἰς τὸν θρόνον του ἡμερος ἦτο τόσον,
 ἐφάνη τόσον ἀγαθὸς ἔς τὴν ὑψηλὴν του θέσιν,
 ὧστ' αἱ πολλαὶ του ἀρεταὶ τόσαι φωναὶ θὰ γείνουν,
 ὡσάν ἀγγέλων σάλπιγγες, νὰ καταμαρτυρήσουν
 ὡς ἔργον καταχθόνιον τὴν ἐξολόθρευσίν του !

Κ' εἰς τὸν ἀνεμοστρόβιλον ἐπάνω καθισμένος,
 ἴσ' ἂν βρέφος νεογέννητον κ' ὀλόγυμνον, ὁ Οἶκτος, —
 ἢ μὲ μορφὴν τῶν Χερουβείμ, ποῦ σχίζουσι τὸν αἰθέρα
 ἔς τοὺς ἀοράτους τ' οὐρανοῦ ἐπάνω ταχυδρόμους, —
 τὴν φρίκην τοῦ ἀκούσματος θὰ τὴν διασκορπίσῃ
 μὲ ἦχον τόσον φοβερὸν ἔς τὰ ἴματα τῶν ἀνθρώπων,
 ὧστ' ὁ ἄερας θὰ πνιγῇ ἀπ' τὸ πολὺ τὸ δάκρυ !

Ἄλλο αὐτός μου ὁ σκοπὸς δὲν ἔχει φτεριστῆρι
 νὰ τοῦ κεντήσῃ τὰ πλευρά, εἰμὴ φιλοδοξίαν,
 ποῦ τὸ σημάδι ξεπερνᾷ ἔς τὸ πῆδημα καὶ πέφτει¹¹ . . .

(Εἰσέρχεται ἡ ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ)

ΜΑΚΒΕΘ

Τί θέλεις ; αἶ ; Τί γίνεται ;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ἄπέφαγε ; Εἰπέ μου

πῶς ἔφυγες ;

ΜΑΚΒΕΘ

Μ' ἐζήτησε ;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ὡσάν νά μὴ τὸ 'ξεύρης!

ΜΑΚΒΕΘ

Δὲν θέλω νά τὸ σπρώξωμεν μακρύτερα τὸ πρᾶγμα.
 Τόσας τιμὰς τοῦ χρεωστῶ τὸν ἔπαινόν μου λέγει
 ὁ κόσμος ὅλος. Τὴν χρυσὴν αὐτὴν ὑπόληψίν μου
 νά τὴν φορῶ 'ς τὴν λάμπιν της ὡς στολισμὸν προκρίνω,
 καὶ ὄχι ἀπ' ἐπάνω μου εὐθύς νά τὴν πετάξω.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Καὶ ἡ Ἐλπίς ποῦ 'φόρεσες μὴν ἦτο μεθυσμένη;
 ἢ μὴ ἀπεκοιμήθηκε 'ς τὸ μεταξὺ, καὶ τώρα
 ἔξυπνᾷ καὶ βλέπει κίτρινη καὶ κατατρομασμένη,
 ἐκεῖνο ποῦ ἔχαίρετο προτύτερα νά βλέπῃ;
 Τὸ μέτρον τῆς ἀγάπης σου μὲ τοῦτο μοῦ τὸ δίδεις!
 Ἐκεῖνο πῶχεις 'ς τὴν καρδιά, δὲν ἔχεις καὶ τὴν τόλμην
 νά φανερώσης μ' ἔργα σου, μὲ τὴν παλληκαριά σου;
 Θέλεις αὐτὸ ποῦ ἐκτιμᾷς ὡς στολισμὸν τοῦ βίου,
 καὶ ἄνθρωπος 'ς τὴν ἴδια σου ἐκτίμησιν νά ἦσαι;
 Θέλεις ν' ἀφίνης πάντοτε κατόπιν ἀπ' τὸ θέλω
 ν' ἀκολουθῇ τὸ δὲν τολμῶ;

ΜΑΚΒΕΘ

Παρακάλῳ, σιώπα!

Τολμῶ νά κάμω κάθε τι ὅπου ἀρμόζει 'ς ἄνδρα.
 Ἐκεῖνος ποῦ πλειότερον τολμᾷ, δὲν εἶναι ἄνδρας!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Λοιπὸν τί ζῶον σ' ἔκαμε νά μοῦ ἀνκαλύψῃς
 τὰ σχέδιά σου; Τότε δά ἦσο ἀλήθεια ἄνδρας,

ὅταν δὲν σ' ἔλειπ' ἡ καρδιά καὶ νὰ τὰ ἐκτελέσης!
 Καὶ ὅσον μεγαλείτερος ζητεῖς νὰ γείνης, τόσον
 εἰς ἄνδρας! Δὲν συνέτρεχε τόπος ἢ ὥρα τότε,
 ἀλλ' ὅμως ἤθελες ἐσύ νὰ φέρης καὶ τὰ δύο.
 Ἴδου ποῦ ἦλθαν μόνα των! Ἀλλὰ ἐνῶ τὰ ἡῦρες,
 σὺ χάνεσαι! — Τὸ γάλα μου τὸ ἔδωκα καὶ ἔξιῦρω
 πῶς τ' ἀγαπᾷ τὸ βρέφος της μιὰ μάμμα ποῦ βυζάνει·
 πλὴν κι' ἂν μ' ἐγλυκοκυτόταζε ἔς τὰ ἄματια τὸ παιδί μου
 θὰ ἤρπαζα τὴν ρῶγά μου ἀπ' τ' ἀπαλά του γούλια
 νὰ τοῦ συντρίψω τὰ μυαλά, ἂν εἶχα κάμει ὄρκον,
 καθὼς ἐσύ τ' ὠρκίσθηκες αὐτό!

ΜΑΚΒΕΘ

Κι' ἂν ἀποτύχω;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ποιὸς θ' ἀποτύχη; Σιῦλωσε τὴν γενναιότητά σου
 καὶ δὲν ἀποτυγχάνομεν. Ἐνῶ κοιμᾷτ' ὁ Δῶγκαν, —
 κ' ὕπνον βαρὺν τοῦ ταξειδιοῦ ὁ κόπος θὰ τοῦ φέρη, —
 τοὺς δύο θαλαμηπόλους του θὰ τοὺς δαμάσω τόσον
 μὲ τὰ συχοκεράσματα, ποῦ τὸ μνημονικόν των,
 ὁ φύλακας τοῦ λογικοῦ, ἓνας ἀτμός θὰ γείνη,
 καὶ μέσ' ἀπὸ τὴν θήκην του ὁ νοῦς θὰ ξεθυμάνη.
 Ἐνῶ ἐκεῖνοι κοίτονται ὡσὰν ἀποθαμένοι
 ἔς τὸν ὕπνον τὸν κτηνώδη των, καὶ τί δὲν ἤμποροῦμεν
 οἱ δύο μας ἀνεμπόδιστοι νὰ κάμωμεν τὸν Δῶγκαν,
 καὶ ν' ἀποδώσωμεν τὸ πᾶν ἔς τοὺς δύο φύλακας του,
 ὥστε αὐτοὶ νὰ φορτωθοῦν τοῦ ἔργου μας τὸ βᾶρος;

ΜΑΚΒΕΘ

Νὰ μοῦ γεννᾷς ἀρσενικά, διότι μόνον ἄνδρες

ἀξίζει ἀπ' τ' ἀδάμαστα τὰ σπλάγχνα σου νὰ ἔγαινον!
 Καὶ ποιὸς τῷ ὄντι δὲν θὰ ἔπῃ, — τοὺς δύο κοιμισμένους
 ἀποῦ τοὺς πασαλείψωμεν μὲ αἷμα, καὶ συγχρόνως
 ἂν κάμωμεν τῶν μαχαιριῶν τῶν ἰδικῶν των χρῆσιν, —
 ποιὸς δὲν θὰ ἔπῃ ὅτ' εἶν' αὐτοὶ οἱ ἔνοχοι καὶ μόνοι;

ΛΑΪΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ποιὸς θὰ τολμήσῃ νὰ εἰπῇ ἢ νὰ πιστεύσῃ ἄλλο,
 ὅταν ἰδοῦν τοὺς θρήνους μας διὰ τὸν θάνατόν του;

ΜΑΚΒΕΘ

Ἐπῆρα τὴν ἀπόφασιν, κί ὅλαι μου αἱ δυνάμεις
 εἰς τοῦτο μόνον θὰ στραφοῦν τὸ φοβερὸν τὸ ἔργον.
 Πηγαίνωμεν! Ἄς ἡμεθα φαιδροὶ ἔς τὸν κόσμον ὅλον,
 ἄς κρύψῃ ὁ δόλος τοῦ ἑματιοῦ τοῦ στήθους μας τὸν δόλον!

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ Α'

Πρόδομος ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ Μάκβεθ.

Εἰσέρχεται ὁ ΦΛΗΝΣ φέρων εἰς χεῖρας δαυλόν, ἀκολουθούμενος δὲ
ὑπὸ τοῦ ΒΑΓΚΟΥ.

ΒΑΓΚΟΣ

Τί ὥρα εἶναι τῆς νυκτός;

ΦΛΗΝΣ

Δὲν ἤκουσα τὴν ὥραν,

ἀλλ' ἡ σελήνη ἔδυσε.

ΒΑΓΚΟΣ

Καὶ τῶρα βασιλεύει

μεσάνυκτα.

ΦΛΗΝΣ

'Αργότερα μοῦ φαίνεται ὅτ' εἶναι.

ΒΑΓΚΟΣ ἀφοπλιζόμενος.

Νὰ τὸ σπαθί μου πᾶρέ το. — Ὁ οὐρανὸς ἀπόψε
δὲν ἐξοδεύεται. Σθυστοὶ οἱ λύχνοι του εἶν' ὅλοι. —

Πᾶρε καὶ τοῦτο. — Μ' ἔρχεται ὁ ὕπνος ἴσάν μοι λύβι
καὶ ὅμως ν' ἀποκοιμηθῶ δὲν ἤθελα. ὦ Θεεῖαι

Δυναμεις, διώξετ' ἀπὸ 'μέ τοὺς στοχασμοὺς τοὺς μαύρους,
ποῦ κυριεύουν τὴν ψυχὴν 'ς τοῦ ὕπνου τὴν γαλήνην!

(Εἰσέρχεται ὁ ΜΑΚΒΕΘ, προπορευομένου ὑπηρετοῦ δαυλοῦχου).

ΒΑΓΚΟΣ

Δὸς τὸ σπαθί μου γρήγορα! — Ἐκεῖ ποιὸς εἶναι!

ΜΑΚΒΕΘ

Φίλος!

ΒΑΓΚΟΣ

Ἀκόμη δὲν ἐπλάγιασες; Ὁ βασιλεὺς κοιμᾶται.
Ἦτο ἔς τὸ ἄκρον εὐθυμος καὶ εὐχαριστημένος,
ἐφιλοδώρησ' ἄφθονα τοὺς δούλους σου, καὶ τοῦτο
τὸ δακτυλίδι μ' ἔδωκε διὰ τὴν σύζυγόν σου,
καὶ ἀπεκοιμήθηκ' ἡσυχος.

ΜΑΚΒΕΘ.

Μᾶς ἤρε ἀνετοίμους
τὴν δὲ καλὴν μας θέλησιν ἐδέσμευαν ἐλλείψεις,
καὶ δὲν μᾶς ἦτο δυνατόν νὰ γείνουν ὅσα πρέπει.

ΒΑΓΚΟΣ

Τὰ πάντα ἔγειναν καλὰ! — Τὴν περασμένην νύκτα
ταῖς τρεῖς ἐκείναις μάγισσαις ταῖς εἶδα ἔς τ' ὄνειρόν μου.
Δὲν ἦσαν ὅλα ψεύματα ἐκεῖνα ποῦ σοῦ εἶπᾶν!

ΜΑΚΒΕΘ

Μοῦ εἶχαν ἔβγει ἀπ' τὸν νοῦν! Ἀλλὰ καμμίαν ὦραν,
ὅποταν ἔχῃς τὸν καιρόν, ἀλλάζομεν δυὸ λόγια.
περὶ τῆς ὑποθέσεως αὐτῆς.

ΒΑΓΚΟΣ

Ὅταν θελήσης!

ΜΑΚΒΕΘ

Ἄρκει νὰ σ' εὕρω σύμφωνον ὅταν θὰ ἔλθῃ ἡ ὦρα
καὶ θὰ κερδίσης εἰς τιμὴν.

ΒΑΓΚΟΣ

Ἄπο αὐτὴν ποῦ ἔχω
 νὰ χάσω δὲν ἐπιθυμῶ ζητῶν νὰ τὴν αὐξήσω.
 Θὰ κάμω ὅ,τι χρεωστῶ εἰς τρόπον νὰ φυλάξω
 τὴν πίστιν μου ἀμόλυντον καὶ καθαρὰν καρδίαν.

ΜΑΚΒΕΘ

Καλὴ σου νύκτα καὶ ἀγαθὴ ἐν τούτοις.

ΒΑΓΚΟΣ

Καλὴ νύκτα!

(Ἐξέρχονται ὁ ΒΑΓΚΟΣ καὶ ὁ ΦΑΗΝΣ).

ΜΑΚΒΕΘ πρὸς τὸν ὑπηρέτην

Εἰπὲ εἰς τὴν κυρίαν σου, ἐσύ, νὰ μοῦ σημάνη
 ὅταν μοῦ κάμῃ τὸ πιστόν, καὶ πέσε νὰ πλαγιάσῃ¹².

(Ἐξέρχεται ὁ ὑπηρέτης).

Τί εἶναι τοῦτο, μάχαιρα, ποῦ βλέπω ἄντικρῦ μου,
 μὲ τὴν λαβὴν τῆς πρὸς ἐμέ. ὦ ἔλα νὰ σὲ πιάσω! . . .
 Δέν σ' ἐπίασα, ἀλλὰ ἐκεῖ τὰ μάτια μου σὲ βλέπουν! . . .
 ὦ φάντασμα ἀπαίσιον, δὲν εἶσαι κ' εἰς τὸ χέρι
 καθὼς ε' τὰ μάτια αἰσθητόν; ἢ μὴ δὲν εἶσαι ἄλλο
 παρὰ μαχαῖρι φανταστόν, ἀπάτης μόνον πλάσμα
 ποῦ τὸ γεννᾷ ἡ κεφαλὴ ἔς τὴν ἑξαψιν τῆς θέρμης;
 Ὅμως σὲ βλέπω πάντοτε, ψηλαφητόν σὲ βλέπω
 καθὼς αὐτό, ποῦ τὸ τραβῶ ἀπὸ τὴν θήκην τώρα!
 Τὸν δρόμον ὅπου ἔμελλα νὰ πορευθῶ μοῦ δείχνεις,
 καὶ ὁμοίόν σου σύνεργον θὰ εἶχα εἰς τὸ χέρι! . . .
 Μὴ παίζου μὲ τὰ μάτια μου αἰ ἄλλαι μου αἰσθήσεις,
 ἢ μὴ τὰ πάντα ξεπερνᾷ ἡ ὄρασίς μου μόνη;

Σὲ βλέπω, νά! κ' εἰς τὴν λαβὴν κ' ἐπάνω 'ς τὴν λεπίδα
 αἵματος εἶναι σταλαγμοί, ὅπου δὲν ἦσαν πρῶτα!
 Ὅχι! ἀπάτη μου τὸ πᾶν! Ὁ φονικὸς σκοπὸς μου
 τὸ σχῆμ' αὐτὸ τ' ἀνύπαρκτον 'ς τὰ ἴματα μου λαμβάνει! . . .
 Αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς νυκτὸς 'ς τὸ ἥμισυ-τῆς σφαίρας
 ἡ φύσις φαίνεται ὡς νεκρά, — κ' ἐξαπατοῦν τὸν ὕπνον
 ὄνειρα τώρα τρομερὰ μέσ' 'ς τὰ σκεπάσματά του.
 Τώρα γυρνοῦν Ἐξωτικά, κ' εἰς τὴν χλωμὴν Ἐκάτην
 προσφέρουν τὴν λατρείαν των. Κι' ὁ ἄσαρκος ὁ Φόνος
 ἀκούει τὰ οὐρλιάσματα τοῦ λύκου, τοῦ φρουροῦ του,
 καὶ ξεκινᾷ, κί' ἀργοπατεῖ 'ς τὸ σκότος, μὲ τὸ βῆμα
 ποῦ πῆγαιν' ὁ Τσρκίνιος 'ς τὸ ἔργον του . . . 'σὰν φάσμα! —
 Ἐσύ, ὦ Γῆ ἀκίνητη, γερὰ θεμελιωμένη,
 τὰ βήματά μου μὴ τ' ἀκούς ἐκεῖ ὅπου πηγαίνουν,
 μὴ τύχη καὶ οἱ λίθοι σου βαλθοῦν νὰ φλυαρήσουν
 καὶ διώξουν ἔξαφν' ἀπ' ἐδῶ τὴν φρίκην, ποῦ ἀρμόζει
 'ς αὐτῆς τῆς ὥρας τὸν σκοπὸν! — Ἐνῶ τὸν φοβερῖζω
 ἐκεῖνος ζῆ. Τέτοια φωτιά μὲ λόγια δὲν ἀνάπτει!

(Ἀκούεται σήμαντρον)

Πηγαίνω, καὶ τετέλεσται! Το σήμαντρον μὲ κράζει!
 Σημαίνει, Δώγκαν, διὰ σέ! Νεκρώσιμα σημαίνει!
 Μὴ τὸ ἀκούς! Ἡ Οὐρανὸς ἢ Ἄδης σέ προσμένει!

(Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Β'

Ἐν τῷ αὐτῷ προδρόμῳ.

Εἰσέρχεται ἡ ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ἐκεῖνο ποῦ τοὺς μέθυσε, καρδιά 'ς ἐμένα δίδει·
 ἐκεῖνο ποῦ τοὺς δρόσιπεν, ἐμένα μὲ φλογίζει! . . .
 Τί εἶναι τοῦτο; — Σιωπή! . . . Ἡ κουκουβάγια ἦτον,
 ὁ κράκτης ὁ ἀπαίσιος, ποῦ ἄγρια φωνάζει
 τὴν μαύρην καλὴν-νύκτα του! — Ὁ Μάκβεθ εἶναι μέσα,
 ἡ θύρα εἶναι ἀνοικτή, κ' οἱ δούλοι μεθυσμένοι
 ἐμπαίζουν τὸ καθῆκόν των μὲ τὰ βροχαλητά των.
 Ἐδύλωσα μὲ βότανα τὸ βραδυνὸν πιετόν των,
 ὥστ' ἡ Ζωὴ κι' ὁ Θάνατος μαλλόνου, καὶ δὲν ζεύρου
 ἂν ζοῦν ἢ ἂν ἀπέθαναν!

ΜΑΚΒΕΘ ἔσωθεν

Ποιὸς εἶναι! "Ω!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Τί λέγει;

Φοβοῦμαι μὴ ἐξύπνησαν καὶ τίποτε δὲν γείνη!
 "Ω! εἶναι ἡ ἐκτέλεσις ὁ φόβος, ὄχι ἡ πράξις!
 "Ἄκουε! . . . Ἐτοιμα ἐκεῖ τὰ εἶχα τὰ μαχαίρια,
 Ἄδύνατον νὰ μὴ τὰ ἰδῆ! — Μ' ἐφάνη 'σὰν νὰ βλέπω
 ἐμπρὸς μου τὸν πατέρα μου ἐκεῖ ποῦ ἐκοιμῃτο,
 ἀλλέως ἐγὼ μόνη μου τὸ ἔκαμνα! . . . Ὁ Μάκβεθ!

(Εἰσέρχεται ὁ ΜΑΚΒΕΘ)

ΜΑΚΒΕΘ

Τετέλεσται! — Δὲν ἤκουσες κανένα κρότον;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Μόνον

τῆς κουκουβάγιας τὴν φωνὴν καὶ τὴν βοὴν τῶν γρύλλων.
Δὲν ἦσο σὺ ποῦ ᾠφώναξες;

ΜΑΚΒΕΘ

Αἶ; Πότε;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Τώρα!

ΜΑΚΒΕΘ

Τώρα;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Μάλιστα! Τώρα!

ΜΑΚΒΕΘ

Ἄκουσε, ἔς τὸ πλάγι ποιὸς κοιμᾶται;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ὁ Δοναλδαιν.

ΜΑΚΒΕΘ βλέπων τὰς χεῖράς του.

ὦ θεάμα φρικτόν!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ἄνοησίαι,

νὰ λέγῃς: θεάμα φρικτόν!

ΜΑΚΒΕΘ

Ἐς τὸν ὕπνον του ὁ ἕνας

ἐγέλασε, κι' ὁ δεύτερος ἐφώναξε «Σκοτόνουν»

κι' ἕνας τὸν ἄλλον ἔξυπνησε. Ἐστάθηκα ν' ἀκούσω,

κι' ἀφοῦ ἐπροσευχήθησαν τοὺς ξαναπῆρε ὁ ὕπνος.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Κοιμοῦντ' οἱ δύο τῶν μαζι ἐκεῖ.

ΜΑΚΒΕΘ

Ὁ ἕνας εἶπε :

Βοήθειά μου ὁ Θεός! κ' εἶπε «Ἀμήν» ὁ ἄλλος,
ὡσάν νά μ' ἔβλεπαν μ' αὐτὰ τὰ φονικά τὰ χέρια!
Τοὺς ἤκουα ποῦ 'τρόμαζαν, ἀλλὰ δὲν ἤμποροῦσα
νά 'πῶ «Ἀμήν», ποῦ ἔλεγαν «Θεέ, βοήθειά μας».

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

"Αφες τα τοῦτα!

ΜΑΚΒΕΘ

Διατί κ' ἐγὼ δὲν ἤμποροῦσα
νά τὸ προφέρω τὸ Ἀμήν; Εἶχα πολλὴν ἀνάγκη
ἀπὸ τὴν χάριν τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅμως ἐκολνοῦσε
'ς τὸν λάρυγγά μου τὸ Ἀμήν!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Μὴ συλλογεῖσαι τόσον
αὐτὰ τὰ πράγματα, εἰδὲ ἴσως μᾶς ἔλθη τρέλλα!

ΜΑΚΒΕΘ

Μ' ἐφάνη 'σάν νά ἤκουα μίαν φωνὴν νά κράζη :
«Ὑπνον δὲν ἔχεις 'ς τὸ ἐξῆς! Ἐσκότωση τὸν Ὑπνον
ὁ Μάκβεθ, τὸν ἐσκότωση τὸν Ὑπνον τὸν ἀθῶνον,
αὐτὸν ποῦ τὸ κουδῶριασμα ξεπλέκει τῶν φροντίδων,
τὸν θάνατον εἰς τὴν ζωὴν τῆς κάθε μας ἡμέρας
λουτρὸν τοῦ κόπου, βάλσαμον τοῦ νοῦ τοῦ πόνεμένου,
τὸ ἄρτυμα τῆς φύσεως, τὸν μέγαν τροφοδότην
'ς τοῦ βίου τὸ συμπόσιον¹³.»

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Τί εἶν' αὐτὰ ποῦ λέγεις;

ΜΑΚΒΕΘ

«Δὲν ἔχεις ὕπνον ἔς τὸ ἐξῆς», ἐβούζε. «Τὸν Ὑπνον
ὁ Γλάμης τὸν ἐσκότωσεν, ὥστε δὲν ἔχει πλέον
νὰ κοιμηθῆ ὁ Καουδώρ, νὰ κοιμηθῆ ὁ Μάκβεθ ! »

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ποῖος τὰ ἔκραζεν αὐτά ; — Ἀγαπητέ μου Θάνη,
λυγᾶ καὶ χαλαρόνεται ἡ ἀνδρική καρδιά σου,
ἐὰν ἀφίνης εἰς αὐτὰ νὰ χάνεται ὁ νοῦς σου.
Πήγαιν' εὐθύς, εὔρε νερόν καὶ ξέπλυνε ἀμέσως
ἀπὸ τὰ χέρια σου αὐτὸν τὸν μάῦρον καταδότην.—
Τί μοῦ τὰ ἔφερες ἐδῶ τὰ δύο τὰ μαχαίρια ;
Πρέπει ἐκεῖ ἔς τὸ πλάγι του νὰ μείνουν ! Πήγαινε τα
καὶ ἄλειψε μὲ αἵματα τοὺς κοιμισμένους δούλους !

ΜΑΚΒΕΘ

Δὲν πάγω ! Τὸ τί ἔκμα, νὰ τὸ σλεφθῶ καὶ μόνον
μὲ πιάνει τρόμος. Δὲν τολμῶ νὰ τὸ ἰδῶ καὶ πάλιν !

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Μικρόψυχε ! Δός τα ἐδῶ ἐμένα τὰ μαχαίρια !
Οἱ κοιμισμένοι κ' οἱ νεκροὶ εἶναι ὡτὰν εἰκόνες.
Τὸν διάβολον ζωγραφιστὸν μόνον παιδιὰ τὸν τρέμουν.
Ἄν τρέχη αἷμ' ἀπ' τὴν πληγὴν, τὸ πρόσωπον τῶν δούλων
νὰ πασαλείψω, νὰ φανοῦν ὡς ἔνοχοι ἐκεῖνοι.

(Ἐξέρχεται. Ἀκούεται ἔξωθεν κρότος θύρας κρουομένης)

ΜΑΚΒΕΘ

Ποῖς νὰ κτυπᾶ ; Τί ἔπαθα καὶ μὲ κατατρομάζει
κάθε βοή πού ἀκουσθῆ ; — Τί εἶν' αὐτὰ τὰ χέρια ;
Ἄ ! μὲ στραβόνουν ! Ἦμπορεῖ τοῦ Ποσειδῶνος ὅλος

ὁ ἄπειρος Ὁκεανὸς αὐτὸ ποτὲ τὸ αἶμα
 νὰ πλύνῃ ἀπ' τὸ χέρι μου ; Ὅχι ! Τὸ χέρι τοῦτο
 τὸ πέλαγος τ' ἀπέραντον θὰ καταπορφυρώσῃ,
 νὰ κάμῃ κατακόκκινα τὰ γαλανὰ νερά του¹⁴ !

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ ἐπιστρέφουσα.

Τὰ χέρια μου ἔκοκκίνισαν ὅσῃν τὰ δικά σου· ὅμως
 θὰ ἐντρεπόμεν τὴν καρδιὰν ἀχνὴν νὰ ἔχω τόσον !

(Κρούεται ἔξωθεν ἡ θύρα).

Κάποιος τὴν θύραν μας κτυπᾷ· ἀκούεις ; — Ἔλα μέσα·
 ἄλλο νερὸ τὴν πράξιν μας ἀρκεῖ νὰ τὴν ξεπλύνῃ·
 τόσον ἀρκεῖ ! Τί ἔγεινε τὸ παλαιὸν σου θάρρος ;
 Ἄκουε ! Ἐξακολουθεῖ ὁ κρότος εἰς τὴν θύραν !
 Τὸ νυκτικόν σου φόρεσε, μὴ πρέπει νὰ φανῶμεν
 κ' ἰδοῦν πῶς δὲν ἔπλαγιάσαμεν. — Μὴ χάνεσαι εἰς σκέψεις !

ΜΑΚΒΕΘ

Νὰ ζεύρω τὸ τί ἔκαμα ! Ἄς ἦτο νὰ μὴ ζεύρω
 τὴν ὑπαρξίν μου !

(Κρούεται ἡ θύρα).

Κτύπα σύ ! Μὴ θέλῃς νὰ ζυπνήσῃς
 τὸν Δῶγκαν μὲ τὸν κρότον σου ; ὦ ! Εἴθε νὰ ἔμποροῦσαι !
 (*Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Γ'

Ἐν τῷ αὐτῷ προδρόμῳ. Κρούεται ἔξωθεν ἡ θύρα.

(Εἰσέρχεται θυρωρός).

ΘΥΡΩΡΟΣ

Νὰ κτύπημα, ἀλήθεια κι' ἀλήθεια ! Ἄν ἦτο νὰ κάμνη κα-
 νεῖς τὸν θυρωρὸν εἰς τὴν κόλασιν, ἡσυχίαν δὲν θὰ εἶχεν ὄλο

θὰ ἐγύριζε τὸ μάνδαλο. (Κρούεται ἡ θύρα). Κτύπα, κτύπα, κτύπα! — Ποῖος εἶν' ἐκεῖ, δι' ὄνομα τοῦ Βελζεβούλ! — Ἴσως εἶναι κανεὶς μυλωνᾶς, ποῦ ἐκρεμάσθηκε διότι περιμένει εὐφορίαν τῆς γῆς. Καλῶς ὄρισες! Φέρε μαζῆ σου προσόψια πολλὰ· θὰ ἔχῃς νὰ ἰδροκοπήσης ἐδῶ δι' αὐτὸ ποῦ ἔκαμες. (Ἐξακολουθεῖ ὁ κρότος). Ποῖος εἶν' ἐκεῖ, μὰ τοῦ ἄλλου διαβόλου τὸ ὄνομα! — Θὰ ἦναι μὰ τὴν πίστιν μου, κανεὶς διπρόσωπος, ἀπ' ἐκείνους ὅποῦ σοῦ πέρνουν ὄρκον, ὅτι τὸ ἄσπρο εἶναι μαῦρο καὶ τὸ μαῦρο ἄσπρο, — κανεὶς ἄξιός νὰ πωλήσῃ καὶ τὴν ψυχὴν του διὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, καὶ ὅμως δὲν κατῴρθωσεν νὰ τὸν γελάσῃ τὸν Θεὸν διὰ νὰ τοῦ ἀνοίξῃ τὴν πύλην τῶν Οὐρανῶν. Κόπιασε μέσα, διπρόσωπε! (Κρούεται ἡ θύρα). Κτύπα, κτύπα, κτύπα! — Ποῖος εἶναι; — Θὰ ἦναι, μὰ τὴν πίστιν μου, κανεὶς ῥάπτῃς Ἄγγλος, κ' ἔρχεται ἐδῶ διότι ἔκλεψε πανὶ ἀπὸ βράκκαν Γαλλικὴν¹⁵. Ἐλα, ῥάπτῃ, νὰ πυρώσῃς ἐδῶ τὸ σιδερό σου. (Κρούεται ἡ θύρα). Κτύπα, κτύπα! — Ἦσυχίαν δὲν μὲ ἀφίνουν! — Ποῖος εἶσαι τοῦ λόγου σου; . . . Ὅμως κάμνει κρύον! Δὲν εἶναι ἡ κόλασις ἐδῶ· ἐκεῖ κάμνει ζέστην. Λοιπόν, δὲν κάμνω κ' ἐγὼ τὸν θυρωρὸν τοῦ διαβόλου. — Μοῦ εἶχεν ἔλθει ἔς τὸν νοῦν ν' ἀνοίξω τὴν θύραν του εἰς ἓνα ἀπὸ κάθε συνεχνίαν. ἀπ' ἐκείνους ὅποῦ πηγαίνουν εἰς τὸ αἰώνιον πῦρ μέσα ἀπὸ τῶν ἀνθῶν τὸν δρόμον. (Ἐξακολουθεῖ ὁ κρότος). Νά με, νά με! Ἐφθασα! Μὴ ξεχνᾶτε τὸν θυρωρὸν, παρακαλῶ.

(Ἀνοίγει τὴν θύραν. Εἰσέρχονται ὁ ΜΑΚΔΩΦ καὶ ὁ ΛΕΝΩΕ).

ΜΑΚΔΩΦ

Πάρα πολὺ θὰ ἤργησες, καλέ μου, νὰ πλαγιάσῃς,
καὶ δὲν σοῦ ἔκαμνε καρδιά τὸ στρῶμά σου ν' ἀφήσῃς.

ΘΥΡΩΡΟΣ

Μὰ τὴν πίστιν μου, Κύριε, τὸ ἐδικσκεδάσαμεν ὡς τοῦ ἔκρα-
ξεν ὁ πετεινός.

ΜΑΚΔΩΦ

Κοιμᾶται ὁ αὐθέντης σου;

(Εἰσέρχεται ὁ ΜΑΚΒΕΘ).

Ἴδού, — δ' ἠόρουβός μας
τὸν ἔκαμε κ' ἐξύπνησε.

ΛΕΝΩΞ

Καλὴ ἡμέρα, Μάκβεθ!

ΜΑΚΒΕΘ

Καλὴ σας 'μέρα κι' ἀγαθὴ, κ' οἱ δύο.

ΜΑΚΔΩΦ

Καλέ μου Θάνη,

ἀκόμη δὲν ἐξύπνησεν ὁ βασιλεὺς;

ΜΑΚΒΕΘ

'Ακόμη.

ΜΑΚΔΩΦ

Νὰ τὸν ξυπνήσω 'πρόσταξε πρῶτ' πρῶτ'. Φαβοῦμαι
μὴν ἤργησα.

ΜΑΚΒΕΘ

Πλησίον τοῦ ἐγὼ νὰ σ' ὀδηγήσω.

ΜΑΚΔΩΦ

Τὸν κόπον μ' εὐχαρίστησιν θὰ λάβῃς, τὸ γνωρίζω,
ἀλλ' ὁμως κόπος πάντοτε θὰ ᾔηται.

ΜΑΚΒΕΘ

Ὅχι, ὄχι!

Ὅποταν εἶν' εὐχάριστος ὁ κόπος ξεκουράζει.
 Ἰδοῦ, ἡ θύρα εἶν' αὐτή.

ΜΑΚΔΩΦ

Θά ἔμβω μ' ἄδειάν σου.

Μοῦ τὸ διέταξε.

(Ἐξέρχεται).

ΛΕΝΩΞ

Λοιπὸν ὁ βασιλεὺς σκοπεύει
 ν' ἀναχωρήσῃ σήμερον;

ΜΑΚΒΕΘ

Αὐτὸς εἶν' ὁ σκοπὸς του.

ΛΕΝΩΞ

Τί νύκτ' ἀπόψε τρομερά! Εἰς τὸ κατάλυμά μας
 ἔρριξε κάτω ταῖς γωνιαῖς ἢ βία τοῦ ἀνέμου!
 Μοῦ λέγουν ὅτ' ἠκούσθησαν εἰς τὸν ἀέρα θρῆνοι,
 κραυγαὶ θανάτου φοβεραί, ὡσάν νὰ προμηνύουν
 ἐλεεινὴν καταστροφὴν κι' ἀνήκουστα συμβάντα
 ἔς τὴν δυστυχῆ πατρίδα μας. Κ' ἡ Γῆ, καθὼς μοῦ εἶπαν,
 εἶχε κι' αὐτὴ παροξυσμὸν καὶ ἔτρεμε!

ΜΑΚΒΕΘ

Ἀλήθεια,

ἦτο ἀγρία ἡ νυκτιὰ!

ΛΕΝΩΞ

Ἡ νεαρά μου μνήμη
 δὲν ἐνθυμεῖται ὅσάν αὐτὴν νὰ ξαναεἶδε ἄλλην.

(Εἰσέρχεται ὁ ΜΑΚΔΩΦ).

ΜΑΚΔΩΦ

ὦ! Φρίκη! Φρίκη! Νὰ τὸ 'πῆ δὲν δύναται ἡ γλῶσσα,
 νὰ τὸ χωρέσῃ καὶ ὁ νοῦς δὲν ἔμπορεῖ!

ΜΑΚΒΕΘ καὶ ΛΕΝΩΞ

Τί εἶναι ;

ΜΑΚΔΩΦ

Ὁ Ἄδης ἐξεπέρασε τὰ κατορθώματά του !
 Μὲ χέρια ἱερόσυλα ἐχώθηκεν ὁ Φόνος
 εἰς τοῦ Κυρίου τὸν ναόν καὶ ἐκλεψ' ἀπὸ μέσα
 τοῦ κτίσματος τὴν ὕπαρξιν¹⁶ !

ΜΑΚΒΕΘ

Τί ὕπαρξιν ; Τί λέγεις ;

ΛΕΝΩΞ

Τί ἐννοεῖς ; Ὁ βασιλεὺς ; . . .

ΜΑΚΔΩΦ

Ἐλάτε νὰ ἰδῆτε,
 ἐλάτε, νέα Μέδουσα τὸ φῶς σας νὰ τυφλώσῃ !
 Μὴ μοῦ ζητῆτε νὰ τὰ 'πῶ, πηγαίνετε, ἰδέτε,
 καὶ ἔπειτα λαλήσετε.

('Εξέρχονται ὁ ΜΑΚΒΕΘ καὶ ὁ ΛΕΝΩΞ).

Ευπνήστε ! Σηκωθῆτε !

Σημάνετε τὸ σήμαντρον ! ὦ ! Φόνος ! Προδοσία !
 Ευπνήστε, Βάγκε, Δοναλβαῖν καὶ Μάλκολμ ! Σηκωθῆτε,
 τινάξετ' ἀπ' ἐπάνω σας τὸν ἥσυχον τὸν ὕπνον, —
 τὸν θάνατον τὸν ψεύτικον, — κ' ἐλάτ' ἐδῶ νὰ ἰδῆτε
 τὸν θάνατον ἀληθινόν ! Ευπνήστε, σηκωθῆτε
 τῆς τελευταίας Κρίσεως νὰ ἰδῆτε τὴν εἰκόνα !
 Ἐλάτε ! Μάλκολμ, Δοναλβαῖν καὶ Βάγκε ! Σηκωθῆτε,
 ὡσάν νὰ ἐσηκόνεσθε μὲς' ἀπ' τὰ σάβανά σας,
 ὡσάν νεκροφαντάσματα ἐλάτ', αὐτὴν τὴν φρίκην
 νὰ τὴν ἰδοῦν τὰ 'μάτια σας ! — Τὰ σήμαντρα κτυπᾶτε !

(Κρούονται οἱ κώδωνες).

(Εισέρχεται ἡ ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ).

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Τί τρέχει, καὶ τὸ σήμαντρον μὲ τὴν φρικτὴν κραυγὴν του
μας κράζει ἀπ' τὸν ὕπνον μας ὅλους ἰδῶ ; Ὅμιλει,
εἰπέ !

ΜΑΚΔΩΦ

Καλὴ Κυρία μου, δὲν εἶναι νά τ' ἀκούσης
εἶναι πῶχω νά εἰπῶ ὁ ἦχος του σκοτόνει,
ἐν ἔμβῃ εἰς γυναικὸς αὐτί.

(Εισέρχεται ὁ ΒΑΓΚΟΣ).

ΜΑΚΔΩΦ

ὦ Βάγκε, Βάγκε, Βάγκε !
τὸν Δῶγκαν τὸν ἐσκότωσαν !

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

ὦ, συμφορά ! ὦ, φρίκη !
ἰδῶ ἔς τὴν στέγην μου !

ΒΑΓΚΟΣ

Φρικτὸν ὅπου καὶ ἄν συνέβῃ !
εἶ ὅτι ἔσφαλες, Μακδώφ, πέ μου πῶς ἦτο ψεῦμα.

(Εισέρχονται ὁ ΜΑΚΒΕΘ καὶ ὁ ΛΕΝΩΣ).

ΜΑΚΒΕΘ

Ἄν ἦτο καὶ ἀπέθνησκα πρὶν τούτου μίαν ὥραν,
θα ἔλεγα πῶς ἔζησα ζωὴν εὐτυχισμένην !
ἄρα εἰς τὰ ἐγκόσμια οὐσίαν δὲν εὐρίσκω
τὰ πάντα μάταια· νεκρὰ καὶ ἡ χαρὰ κ' ἡ δόξα
πάγει ὁ οἶνος τῆς ζωῆς· τὸ καταπάτι μένει,
τοῦ πίθου μόνον καύχημα εἰς τὸ ἐξῆς¹⁷.

(Εισέρχονται ὁ ΜΑΛΚΟΛΜ καὶ ὁ ΔΟΝΑΛΔΑΙΝ).

ΔΟΝΑΛΔΑΙΝ

Τί τρέχει;

Ποιὸς ἐκακόπχθε;

ΜΑΚΒΕΘ

Ἐσύ! Ἐσύ, καὶ δὲν τὸ ζεύρεις.

Τοῦ αἵματός σου ἡ πηγὴ, ἡ κεφαλὴ, ἡ βρῦσις,
ἐστείρευσε! Ἐκόπηκε τὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς σου!

ΜΑΚΔΩΦ

Τὸν Δώγκαν, τὸν πατέρα σου τὸν σκότωσαν!

ΜΑΛΚΟΛΜ

ᾠ! — Ποῖος;

ΛΕΝΩΞ

Οἱ φύλακές του, φαίνεται. Αἵματωμένα ἦσαν
τὰ πρόσωπα, τὰ χέρια των, καθὼς καὶ τὰ μαχαίρια
ποῦ ἤυραμεν ἀσκούπιστα εἰς τὰ προσκέφαλά των.
Ἐφαίνοντο ἐμβρόντητοι καὶ παραζαλισμένοι.
Σ αὐτοὺς ζωὴ δὲν ἔπρεπε νὰ πιστευθῇ ἀνθρώπου!

ΜΑΚΒΕΘ

Καὶ ὅμως μετενόησα πῶς εἰς τὴν ἐξαψίν μου
νὰ τοὺς φονεύσω καὶ τοὺς δύο!

ΜΑΚΔΩΦ

ᾠ! Διατί, ὦ Μάκβεθ;

ΜΑΚΒΕΘ

Ποιὸς δύνατ' ἐξω ἑαυτοῦ καὶ φρόνιμος νὰ ἦναι,
ἡμέρος κι' ἄγριος, — ψυχρὸς καὶ ἀφωσιωμένος,
ὄλα 'ς τὸν ἴδιον καιρόν; Κανεῖς! 'ς τὴν ἐξαψίν μου
ὁ χαλινὸς τοῦ λογικοῦ δὲν μ' ἐκρατοῦσε πλέον.
Νεκρὸς ἐκεῖ ὁ βασιλεὺς, μὲ καταπλουμισμένο

τὸ ἀσημένιο δέρμα του ἀπ' τὸ χρυσό του αἷμα,
 κ' αἱ ἀνοικταί του αἱ πληγαὶ μ' ἐφαίνοντο νὰ ἦσαν,
 εἴσοδοι τόσαι τῆς φθορᾶς, τῆς φύσεως χαλάστραι! —
 Κ' ἐκεῖ οἱ δολοφόνοι του, ἔς τὸ χρῶμα βουτήμενοι
 τοῦ φόνου, — τὰ μαχαίρια των αἱματοτυλιγμένα . . .
 Ποῖος ἐκεῖ τὴν δύναμιν νὰ κρατηθῆ θὰ εἶχε,
 καρδιὰν ἂν εἶχε ν' ἀγαπᾶ, κ' εἰς τὴν καρδιὰν τὴν τόλμην
 νὰ δείξῃ τὴν ἀγάπην του;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Βοήθεια! ὦ! νὰ φύγω¹⁸!

ΜΑΚΔΩΦ

Λεγοθυμᾶ, ἰδέτε την!

ΔΟΝΑΛΒΑΙΝ κατ' ἰδίαν πρὸς τὸν ΜΑΛΚΟΛΜ

Τὴν γλῶσσαν τί κρατοῦμεν,
 ἐνῶ πρὸ πάντων εἰς ἡμᾶς ἐδῶ ἀνήκει λόγος;

ΜΑΛΚΟΛΜ κατ' ἰδίαν.

Ἐδῶ τί λόγος ὠφελεῖ, ποῦ μᾶς παραμονεύει
 κρυμμένη μέσ' ἔς τὴν τρυπᾶν τῆς ἡ Μοῖρα ἢ κακὴ μας,
 καὶ νὰ χυθῆ ἐπάνω μας ζητεῖ, νὰ μᾶς ἀρπάξῃ;
 Νὰ φύγωμεν! Δὲν ἔμειψε τὸ δάκρυ μας ἀκόμη!

ΔΟΝΑΛΒΑΙΝ κατ' ἰδίαν.

Κι' ἀκόμη δὲν ἐξυπνήσεν ὁ πόνος τῆς ψυχῆς μας!

ΒΑΓΚΟΣ

Τὴν Λαίδην βοηθήσετε!

(Ἡ ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ φέρεται ἔξω τῆς σκηνῆς).

Κ' ἡμεῖς, τὰ σώματά μας
 ἀφοῦ τὰ προφυλάξωμεν ἀπ' τὴν γυμνότητά των,

ἔδῳ ἐνταμονόμεθα νὰ κάμωμεν ἐρεύνας,
 αὐτὸ νὰ ἐξετάσωμεν τὸ φρικαλέον πρᾶγμα.
 Τώρα τὸν νοῦν μας δισταγμοὶ καὶ φόβοι τὸν κλονίζουν.
 Ἄλλὰ ἐδῶ, εἰς τὸν Θεὸν ἐνώπιον, ὁμνῶ
 νὰ πολεμήσω τοὺς κρυφοὺς σκοποὺς τῆς προδοσίας!

ΜΑΚΔΩΦ

Κ' ἐγὼ τ' ὁμνῶ!

ΠΑΝΤΕΣ

"Ολοὶ μας!

ΜΑΚΒΕΘ

Πηγαίνωμεν ἀμέσως
 τὴν ἀνδρικήν νὰ βάλωμεν στολήν μας, καὶ κατόπιν
 ἐδῶ ἐνταμονόμεθα ὅλοι μαζί.

ΠΑΝΤΕΣ

Προθύμως.

(Ἐξέρχονται πάντες, ἐκτὸς τοῦ ΜΑΛΚΟΛΜ καὶ τοῦ ΔΟΝΑΛΔΒΑΙΝ).

ΜΑΛΚΟΛΜ

Σὺ τί σκοπεύεις; Ἀπ' αὐτοὺς ν' ἀπέχωμεν προκρίνω.
 Ἐς τὸν ἄπιστον εἶν' εὐχολὸν νὰ προσποιῆται λύπην.
 Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ἴπαί γ' ἴω.

ΔΟΝΑΛΔΒΑΙΝ

Κ' ἐγὼ ἔς τὴν Ἴρλανδίαν.

Ἀσφαλεστέρα χωριστὰ ἢ τύχη καθενός μας.
 Ἐδῶ μαχαίρια κρύπτονται ἔς τὰ χαμογέλοια μέσα·
 τὰ δὲ συγγενικώτερα βαθύτερα πληγόνουν.

ΜΑΛΚΟΛΜ

Τὸ βέλος ἔς τὸ σημάδι του δὲν ἔπεσεν ἀκόμη·
 καλὸν νὰ τ' ἀποφύγωμεν, ἐμπρὸς του μὴ μᾶς εὔρη! —

Εἰς τ' ἄλογα! Χαιρετισμοὶ κ' εὐγένειαι ἄς λείψουν
ὡσάν τοὺς κλέπτας φεύγωμεν. Κλοπὴ συγχωρημένη
κανεῖς νὰ κλέπτειτ' ἀπ' ἐκεῖ, ὅπου ἐλπίς δὲν μένει.

(Ἐξέρχονται).

Σ Κ Η Ν Η Δ'

Ἐξῶθεν τοῦ μεγάρου τοῦ ΜΑΚΒΕΘ.

(Εἰσέρχονται ὁ ΡΩΣ καὶ εἰς ΓΕΡΩΝ).

ΓΕΡΩΝ

Θυμοῦμαι ὅσα ἔγειναν πρὸ ἑβδομηῆντα χρόνων,
κ' εἰς ὅλον τὸ διάστημα τῆς μακρινῆς μου πείρας
εἶδα καὶ ὠραις φοβεραῖς καὶ ἀλλόκοτα συμβάντα·
ἀλλ' ἢ φρικτὴ αὐτὴ νυκτιὰ ἔξεπέρασε τὰ πάντα!

ΡΩΣ

Καλέ μου γέρε καὶ ἀγαθέ, ὁ Οὐρανός, ἰδέ τον,
ὡσάν νὰ τὸν ἐτάραξαν τὰ ἔργα τοῦ ἀνθρώπου,
τὸ σκῆνωμά του ἀπειλεῖ τὸ αἱματοβαμμένον.
Νὰ λάμπη τώρα ἔπρεπε φῶς τῆς ἡμέρας, καὶ ὅμως
σβύνει τὸ σκότος τῆς νυκτός τὸν ταξειδιάρην λύχνον.
Ἡ μέρα μὴν ἐντρέπεται; ἢ θριαμβεῖει ἡ Νύκτα,
καὶ ἀντὶ ν' ἀσπάζεται τὴν γῆν τὸ φῶς τὸ ζωογόνον,
τὸ πρόσωπόν του ἔκρυψε ἔς τὰ σάβανα τοῦ σκότους;

ΓΕΡΩΝ

Καὶ τοῦτο εἶν' ἀφύσικον, κ' ἐπίσης παρὰ φύσιν
τὸ ἐγκλημα ποῦ ἔγεινε. — Τὴν περασμένην Τρίτην,
ἐκεῖ ποῦ ὑπερήφανα ἔπετοῦς ἓνα ἱεράκι
μὰ κουκουδάγια τᾶρπαξε καὶ τᾶκαμε κομμάτια!

ΡΩΣ

Κι' αὐτὰ τοῦ Δώγκαν τ' ἄλογα, — παράδοξον καὶ ὅμως
ἀληθινόν, — ζῶα λαμπρά, τὸ ἄνθος τῶν ἀλόγων,
ἀγρίευσαν, καὶ ἔσπασαν τοὺς σταύλους των, κ' ἐβγήκαν
κ' ἐχύθησαν ἀκράτητα κ' ἐπαναστατημένα,
ᾧ σὰν νᾶθελαν τὸν πόλεμον νὰ κάμουν ἔς τοὺς ἀνθρώπους!

ΓΕΡΩΝ

Τὸ ἓνα τ' ἄλλο ἔφαγε, μοῦ εἶπαν.

ΡΩΣ

Εἶν' ἀλήθεια!

Τὸ εἶδα μὲ τὰ μάτια μου καὶ μ' ἔπιασε τρομάρα!

(Βιστέρχεται ὁ ΜΑΚΔΩΦ)

ΡΩΣ

Νὰ κι' ὁ Μακδῶφ! — Αἶ, φίλε μου, ὁ κόσμος πῶς τὰ ἰπάγει!

ΜΑΚΔΩΦ

Καὶ δὲν τὸν βλέπεῖς;

ΡΩΣ

Τοὺς φονεῖς τοὺς ἡῦραν τίνες εἶναι;

ΜΑΚΔΩΦ

Ἐκεῖνοι ποῦ ἐφόνευσεν ὁ Μάκβεθ!

ΡΩΣ

ᾧ Θεέ μου!

Καὶ τί καλὸν ἐπρόσμεναν;

ΜΑΚΔΩΦ

ᾧ Ἄλλοι τοὺς εἶχαν βάλλει. —

Τοῦ βασιλέως τὰ παιδιά, ὁ Δοναλβαῖν κι' ὁ Μάλκολμ,
κρυφὰ κ' οἱ δύο ἔφυγαν, ὥστ' εἶναι ὑποψία
ὅτ' εἶν' ἐκεῖνοι ἔνοχοι.

ΡΩΣ

Καὶ τοῦτο παρὰ φύσιν!

Φιλοδοξί' ἀπρόβλεπτη, τὴν μέλλουσαν τροφήν σου
τὴν κατατρώγεις μόνη σου! — Καὶ βασιλεὺς θὰ γείνη
ὁ Μάκβεθ ἴσως;

ΜΑΚΔΩΦ

Ἔγεινε, καὶ εἰς τὸ Σκῶν ἐπῆγε

διὰ τὴν στέψιν.

ΡΩΣ

Κι' ὁ νεκρὸς τί ἔγεινε τοῦ Δώγκαν;

ΜΑΚΔΩΦ

Ἐ τ' ἀγιασμένα χῶματα κ' ἐκείνον τὸν ἐπῆγαν
ἐκεῖ ποῦ μένουν τὰ ὀσᾶ τῶν πρώην βασιλέων.

ΡΩΣ

Καὶ σὺ πηγαίνεις εἰς τὸ Σκῶν;

ΜΑΚΔΩΦ

Ὅχι, ἐξάδελφέ μου.

Διὰ τὸ Φάϊφ ξεκινῶ.

ΡΩΣ

Ἐγὼ ἔς τὸ Σκῶν θὰ πάγω.

ΜΑΚΔΩΦ

Εἶθε νὰ ἔβγουν εἰς καλὸν ὅσα ἐκεῖ θὰ γείνουν!

Υἱάινε, καὶ ἄμποτε νὰ στρώσῃ ἔς τὰ κορμιά μας
καλλίτερον ἀπ' τὴν πρώτην μας ἢ νέα φορεσιά μας.

ΡΩΣ

Ὡρα καλή, πατέρα μου!

ΓΕΡΩΝ

Νᾶν' ὁ Θεὸς μαζί σου,

καὶ μ' ὅποιον ἔξέρει τὸ κακὸν εἰς ἀγαθὸν νὰ τρέψῃ,
καὶ τὸν ἐχθρόν του δύναται εἰς φίλον του νὰ στρέψῃ.

('Ἐξέρχονται).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'

Ἐν τῷ βασιλικῷ ἀνακτόρῳ εἰς Φόρες.

(Εἰσέρχεται ὁ ΒΑΓΚΟΣ).

ΒΑΓΚΟΣ

Ἴδού, τὰ ἔχεις: Βασιλεὺς καὶ Καουδῶρ καὶ Γλάμης,
τὰ πάντα ὅσα ἔταζαν αἱ τρεῖς των. Καὶ φοβοῦμαι
ὅτι τὸ πᾶν ἐπρόδωκες διὰ νὰ τ' ἀποκτήσης!

Ἄλλ' εἶπαν δὲν θὰ τὰ χαρῆ αὐτὰ ἢ γενεά σου,
κ' ἐγὼ θὰ γείνω κεφαλὴ καὶ ρίζα βασιλέων.

Ἐὰν ἀπὸ τὸ στόμα των ἐξέρχεται ἀλήθεια, —
καθὼς σοῦ τὸ ἀπέδειξαν τὰ λόγια των, ὦ Μάκβεθ, —
εἰάν αἱ προφητεῖαι των ἀλήθευσαν ἔς ἐσένα,
καὶ εἰς ἐμένα διατί νὰ μὴν ἐπαληθεύσουν;
Καὶ διατί καθὼς ἐσὺ κ' ἐγὼ νὰ μὴν ἐλπίζω;
Ἄλλ' ὅμως σιωπὴ!

Σάλπιγγες. Εἰσέρχονται ὁ ΜΑΚΒΕΘ ὡς βασιλεὺς, ἡ Λαίδη
ΜΑΚΒΕΘ ὡς βασίλισσα, ὁ ΛΕΝΩΣ, ὁ ΡΩΣ.

*Ἄρχοντες, ἀρχόντισσαι καὶ συνοδία.

ΜΑΚΒΕΘ

Ἴδού ὁ πρῶτιστός μας φίλος!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

"Αν ἔλειπε, μέγα κενὸν θὰ εἶχε ἡ ἑορτὴ μας,
ὡσάν νὰ ἔλειπε τὸ πᾶν!

ΜΑΚΒΕΘ

Θὰ ἔχωμεν ἀπόψε
συμπόσιον ἐπίσημον. Παρακαλῶ νὰ ἔλθης.

ΒΑΓΚΟΣ

'Σ τοὺς ὀρισμούς σου! Μ' ἔχεις δὲ εἰς τὰ προστάγματα σου
δεμένον μ' ἄλυτα δεσμά.

ΜΑΚΒΕΘ

Σκοπεύεις νὰ ἱππεύσης;

ΒΑΓΚΟΣ

Μάλιστα!

ΜΑΚΒΕΘ

"Ἦθελα πολὺ τὴν γνώμην σου εἰς κάτι.
Τὴν ἡῦρα πάντοτε ἴσωστὴν καὶ γνωστικὴν. Ἄλλ' ὅμως
δὲν εἶναι βία· αὔριον ζητῶ νὰ μοῦ τὴν δώσης.—
Κι' ὡς ποῦ πηγαίνεις;

ΒΑΓΚΟΣ

"Ὡς ἐκεῖ ποῦ νὰ περάσῃ ἡ ὥρα
ἕως τὸ δεῖπνον. Ἄλλ' εἰάν δὲν τρέχῃ τ' ἄλογόν μου,
τότε μιᾶν ὥραν ἢ καὶ δυὸ θὰ κλέψω ἀπ' τὴν νύκτα.

ΜΑΚΒΕΘ

Μὴ λείψης 'ς τὸ συμπόσιον.

ΒΑΓΚΟΣ

Βεβαίως δὲν θὰ λείψω.

ΜΑΚΒΕΘ

Μαθάνω ὅτι ἔφυγαν οἱ δυὸ ἐξάδελφοί μου,

Ἔς τὴν Ἰρλανδίαν ἕνας των, ὁ ἄλλος ἔς τὴν Ἀγγλίαν,
 κι' ἀντὶ τὴν ἀμαρτίαν των νὰ ἐξομολογήσουν,
 ἄλλα τῶν ἄλλων φλυαροῦν εἰς ὅσους τοὺς ἀκούουν!
 Ἄλλ' αὖριον τὰ λέγομεν. Θὰ ἔχωμεν συγχρόνως
 καὶ ἄλλα νὰ κυττάζωμεν συμφέροντα τοῦ Κράτους.
 Πήγαινε τώρα, καὶ καλὴν ἐπιστροφήν τὸ βράδυ!
 Μαζί σου τώρα καὶ ὁ Φλῆης θὰ ἔλθῃ:

ΒΑΓΚΟΣ

Ναί, θὰ ἔλθῃ.

Καιρὸς νὰ φεύγωμεν.

ΜΑΚΒΕΘ

Γοργὰ νὰ εἶναι τ' ἄλογά σας
 καὶ ἀσφαλῆ τὰ πόδια των. Ἡ ὥρα ἢ καλὴ σας!

('Ἐέρχεται ὁ ΒΑΓΚΟΣ).

Ὡς τὰς ἐπτὰ καθένας σας ἄς κάμῃ ὅ,τι θέλει.
 Διὰ νὰ μ' εἶν' ἡ συντροφιά ἀκόμη γλυκυτέρα,
 κι' ἐγὼ σκοπεύω μόνος μου νὰ μείνω ὡς τὸ βράδυ.
 Λοιπόν, μαζί σας ὁ Θεός!

('Ἐέρχονται πάντες πλὴν τοῦ ΜΑΚΒΕΘ καὶ ἐνὸς ὑπηρετοῦ).

ΜΑΚΒΕΘ

Ἐσύ, — ἐσένα λέγω·

ἀκόμη δὲν ἐφάνησαν οἱ ἄνθρωποι ἐκεῖνοι;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ἦσ τοῦ παλατιοῦ, αὐθέντα μου, τὴν θύραν περιμένουν.

ΜΑΚΒΕΘ

Πήγαινε, φέρε τους ἐδῶ.

('Ἐέρχεται ὁ ὑπηρετής).

Νὰ εἶμ' αὐτὸ ποῦ εἶμαι

δὲν εἶναι τίποτε, — ἐκτὸς καὶ ἀσφαλῆς ἂν ἦμαι!
 Ὁ φόβος μ' ἐκυρίευσε τοῦ Βάγκου. Ἔχει κάτι
 βασιλικὸν ἐπάνω του, ποῦ προκαλεῖ τὸν φόβον.
 Τὰ πάντα εἶναι ἄξιος αὐτὸς νὰ τὰ τολμήσῃ,
 κ' εἰς τὴν ἀκαταδάμαστην ἀνδρείαν τῆς ψυχῆς του
 ὑπάρχει καὶ ἡ φρόνησις, ποῦ ὁδηγεῖ τὸ χέρι
 ποῦ νὰ κτυπήσῃ ἀσφαλῶς. Μόνον αὐτὸν φοβοῦμαι,
 μόνον αὐτόν! — Ὁ δαίμων του ἐμένα μ' ἀμαυρόνει
 καθὼς καὶ τὸν Ἀντώνιον τοῦ Καίσαρος ὁ δαίμων¹⁹!
 Ὅπότε μ' ἐχαιρέτισαν αἱ τρεῖς ὡς βασιλέα
 ἐθύμωσε, κ' ἐζήτησε κι' αὐτὸν νὰ τοῦ λαλήσουν·
 κ' ἐκεῖναι τὸν ἠροφήτευσαν πατέρα βασιλέων.
 Διάδημα μοῦ ἔβαλαν 'ς τὴν κεφαλὴν μου στεῖρον, —
 ἄκκρπον σκῆπτρον νὰ κρατῶ μοῦ ἔδωκαν 'ς τὸ χέρι,
 διὰ νὰ μοῦ ἀφαιρεθῇ κατόπιν ἀπὸ ξένους,
 χωρὶς νὰ ἔχω τέκνον μου ἐγὼ διάδοχόν μου!
 Λοιπὸν, πρὸς χάριν τῆς σπορᾶς τοῦ Βάγκου, τὴν ψυχὴν μου
 ἐγὼ τὴν ἐκηλίδωσα, κ' ἐσκότωσα τὸν Δῶγκαν,
 κ' ἐγέμισα τὸν κάλυκα τῆς συνειδήσεώς μου
 φαρμάκια; 'ς τὸν ἀντίπαλον τοῦ ἀνθρωπίνου γένους
 παρέδωκα τ' ἀθάνατον ἐγὼ κειμήλιόν μου,
 διὰ νὰ γείνουν βασιλεῖς μετέπειτα ἐκεῖνοι;
 Οἱ υἱοὶ τοῦ Βάγκου βασιλεῖς! Παρὰ νὰ γείνη τοῦτο,
 ἔλα, ὦ Τύχη, πρόβαλε καλλίτερα ἐμπρὸς μου,
 νὰ πολεμήσωμεν μαζί, ὅσον ζωὴ μοῦ μένει! . . .
 Ποῖος εἶν' ἐκεῖ;

(Εἰσέρχεται ὁ ΥΠΗΡΕΤΗΣ ἀκολουθούμενος ὑπὸ δύο ΔΟΛΟΦΟΝΩΝ).

ΜΑΚΒΕΘ

Πήγαινε σύ· περίμενε 'ς τὴν θύραν
ὡς ποῦ νὰ κράξω.

(Ἐξέρχεται ὁ ὑπρέτης).

Χθὲς μὲ σᾶς δὲν ἦτο ποῦ τὰ εἶπα;

Λ' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Μάλιστα, αὐθέντα μου.

ΜΑΚΒΕΘ

Λοιπόν, 'σκεφθήκετ' ὅσα εἶπα;

'Εκεῖνος σᾶς κατέτρεξε τὰ περασμένα χρόνια,
ἐκεῖνος, νὰ τὸ 'ξεύρετε· ὄχι ἐγὼ ποτέ μου,
καθὼς τὸ ἐνομίζετε! Ἐγὼ εἶμαι ἀθῶος!

Αὐτὸ σᾶς τὸ ἀπέδειξα· φῶς φανερόν σᾶς εἶπα
τὸ ποιὸς καὶ πῶς σᾶς ἐπαίξει, τί μέσα, τί ἀπάτην·
τὰ πάντα σας ἐξήγησα εἰς τρόπον ποῦ καθένας
ὄσον κι' ἂν ἔχη 'λίγον νοῦν, 'μισὴν ψυχὴν κι' ἂν ἔχη
νὰ 'πῆ: Αὐτὰ τὰ ἔκαμεν ὁ Βάγκος!

Λ' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Μᾶς τὰ εἶπες.

ΜΑΚΒΕΘ

'Ἐπῆγα καὶ μακρύτερα. Καὶ δι' αὐτὸν τὸν λόγον
σᾶς ξαναέφερα ἐδῶ. — Εἰπέτε μου νὰ 'ξεύρω·
τόσον μεγάλη ὑπομονὴ σᾶς κυριεύει, ὥστε
νὰ παραβλέψετε αὐτό, ἢ μὴ κ' οἱ δύο εἰσθε
τόσον καλοὶ Χριστιανοὶ ὥστε 'ς τὴν προσευχὴν σας
παρακαλεῖτε δι' αὐτὸν καὶ διὰ τὰ παιδιὰ του,
αὐτὸν τὸν καλὸν ἄνθρωπον, ποῦ ἤνοιξε τὸν τάφον
καὶ ἔφερε τὴν ζητανιὰ εἰς σᾶς καὶ τοὺς 'δικούς σας;

Α' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

αὐθέντα, ἄνδρες εἴμεθα!

ΜΑΚΒΕΘ

ὦ ναί· ἔς τοὺς καταλόγους
 ἄνδρες λογαριάζεσθε, καθὼς κ' οἱ σκύλοι ὄλοι, —
 ὀλόσκυλοι, μανδρόσκυλοι, λαγωνικά, ζαγάρια,
 αλασσινοί, μισόλυκοι, μικρὰ σκυλάκια, μοῦργοι,
 οἱ τῶν σκύλοι λέγονται. Ἄλλὰ τοὺς ξεχωρίζει
 καθένα ἡ ἀξία του· γοργὸς ὁ ἓνας εἶναι,
 ἄργος ὁ ἄλλος, κυνηγός, πιστός, ἀνοικτομμάτης,
 καθεὶς κατὰ τὸ χάρισμα ποῦ ἔχει ἀπ' τὴν φύσιν·
 ὅστε προσθήκην ὁ καθεὶς ξεχωριστὴν λαμβάνει
 ἐς τὴν γενικὴν καταγραφὴν, ὅπου μὲ μίαν λέξιν
 ὄλους τοὺς ἔγραψαν μαζί. Τὸ ἴδιον κ' οἱ ἄνδρες. —
 ἄλοιπόν καὶ σεῖς, ἀπ' τὸν σωρὸν ἂν σᾶς χωρίζῃ κάτι,
 εἰς τὴν ἀνθρωπότητα οἱ ἔσχατοι δὲν εἶσθε,
 ἀπὸ τῆς μου — τότε ἐγὼ θὰ σᾶς ξεμυστερεύσω
 πρᾶγμα, ποῦ ἂν ἐκτελεσθῆ, θὰ φάγῃ τὸν ἐχθρὸν σας,
 καὶ σᾶς εἰς τὴν καρδίαν μου θὰ σᾶς ἀλυσσοδέσῃ
 εἰς τὴν ἀγάπην μου, — ἐμοῦ, ποῦ ἡ ζωὴ του εἶναι
 ἀρρώστια μου, κ' ὑγεία μου θὰ ᾔν' ὁ θάνατός του²⁰!

Β' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Εἴμ' ἄνθρωπος, αὐθέντα μου, ἀγριωμένος τόσον
 ἀπὸ τοῦ κόσμου τ' ἄδικα κ' ἀπ' τὴν καταδρομὴν του,
 ὅστε τὰ πάντα τ' ἀψηφῶ ἔς τὸ πείσμα του!

Α' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Κ' ἐμένα

ἡ συμφορὰ μ' ἀπέκαμε, μ' ἔδειρ' ἡ Τύχη τόσον,

ποῦ δὲν τὸ ἔχω τίποτε νὰ παίξω τὴν ζωὴν μου,
καὶ ἢ τὴν ξεφορτόνομαι ἢ τὴν καλλιτερεύω.

ΜΑΚΒΕΘ •

Κ' οἱ δύο τὸ γνωρίζετε : ἐχθρὸς σας εἶν' ὁ Βάγκος !

ΟΙ ΔΥΟ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ

Ἐχθρὸς μας εἶν', αὐθέντα μου !

ΜΑΚΒΕΘ

Κ' ἐχθρὸς ἰδικὸς μου εἶναι !

Τόσον ἐχθρὸς, ποῦ ὅσον ζῆ καὶ ὅσον ἀναπνέει,
κάθε στιγμή τοῦ μαχαιριά 'ς τὰ σωτικά μου εἶναι !
'Απὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς ἔμποροῦσα νὰ τὸν ἔβγαλω
'ς τὸ φανερόν, καὶ νόμος μου νὰ ἦν ἡ θέλησίς μου.
Πλὴν δὲν συμφέρει, ἐπειδὴ κάποιοι ἰδικοί τοῦ φίλοι,
εἶναι καὶ φίλοι μου. Λοιπὸν διὰ νὰ μὴ τοὺς χάσω.
Θὰ φαίνωμ' ὅτι τὸν θρηνώ, ἐνῶ τὸν καταστρέφω.
'Ἰδοὺ ὁ λόγος διατί ζητῶ τὴν συνδρομὴν σας,
ὥστε τὸ πρᾶγμα νὰ κρυφθῆ ἀπ' τῶν πολλῶν τὰ μάτια,
διὰ πολλὰς καὶ σοβαρὰς αἰτίας.

Β' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ὅ,τι θέλεις,

αὐθέντα. θὰ τὸ κάμωμεν !

Α' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Καὶ ἂν μὲ τὴν ζωὴν μας...

ΜΑΚΒΕΘ

Λάμπει ἡ καρδιά 'ς τὰ μάτια σας ! Μιὰ ὥρα πρὶν περάσῃ
θὰ σᾶς εἶπῶ ποῦ ἔχετε νὰ κάμετε καρτέρι,
ποιὰν ὥραν νὰ διαλέξετε, ποῖαν στιγμήν, — τὰ πάντα !

Τὸ πρᾶγμα πρέπει ἄφευκτα τὴν νύκτ' αὐτὴν νὰ γείνη,
 κἄπως μακρὰν ἀπὸ ἐδῶ· διότι, μὴ ξεχνᾷτε
 ὅτ' εἶν' ἀνάγκη νὰ φανῶ ἀθῶρος. Καὶ μαζί του, —
 μὴ μείνη εἰς τὸ ἔργον μας ἢ ῥόζος ἢ σχισμάδα, —
 πρέπει συγχρόνως καὶ ὁ Φλήης, ποῦ θὰ τὸν συνοδεύη,
 μαζί μὲ τὸν πατέρα του νὰ ἔβγῃ ἀπ' τὴν μέσσην!
 Συγχρόνως ναῦρη καὶ αὐτὸν ἡ Μοῖρα ἡ κακὴ του!
 Λοιπὸν, ἀποφασίσετε. — Πηγαίνω κ' ἐπιστρέφω.

ΟΙ ΔΥΟ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ

Αὐθέντα, τὴν ἀπόφασιν τὴν ἔχομεν παρμένην.

ΜΑΚΒΕΘ

Μέσα πηγαίνετε, κ' εὐθύς θὰ ἔλθω νὰ σᾶς εὔρω.

(Ἐξέρχονται οἱ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ).

Τετέλεσται! ἔς τοὺς οὐρανοὺς, ὦ Βάγχε, ἀν θ' ἀναίβης,
 θᾶχης ἀπόψε ἔς τὰ ἐκεῖ τὸν δρόμον νὰ γυρεύης!

Σ Κ Η Ν Η Β'

Ἐν τῷ μεγάρῳ.

(Εἰσέρχεται ἡ ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ καὶ ΥΠΗΡΕΤΗΣ).

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ἐφυγ' ὁ Βάγχος;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ναί, ἀλλὰ τὸ βράδνυ ἐπιστρέφει.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ἐ τὸν βασιλέα πήγαينه κ' ἐκ μέρους μου εἰπέ του
 ὅτ' ἤθελα, ἂν εὐκαιρῇ, νὰ τοῦ εἰπῶ δυὸ λόγια.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Ἄμέσως. (Ἐξέρχεται).

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Κέρδος μάταιον, ὠφέλεια χαμένη,
 νὰ ἔχη τις ὅ,τι ποθεῖ, κι' ἀνήσυχος νὰ μένη.
 Καλλίτερα νὰ ἦμ' ἐγὼ ἐκεῖνος ὁποῦ 'πάγει,
 παρὰ νὰ τὸν κατέστρεψα κ' ἡ λύπη νὰ μὲ φάγη!

(Εἰσέρχεται ὁ ΜΑΚΒΕΘ)

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Τί γίνεσαι, αὐθέντα μου; Κατάμονος τί μένεις,
 μὲ συντροφιάν τὰ θλιβερὰ φαντάσματά σου μόνον;
 Τί τρέφεις μὲ στοχασμούς, ποῦ ἔπρεπε νὰ ἦσαν
 μ' αὐτούς ποῦ συλλογίζεσαι μαζί κι' αὐτοὶ θαμμένοι;
 Ὅσα δὲν ἔχουν ἰατρικόν, νὰ λησμονοῦνται πρέπει!
 Τὸ ὅ,τι ἔγειν', ἔγεινε!

ΜΑΚΒΕΘ

Ἐκόψαμεν τὸ φίδι

ἀλλὰ δὲν τὸ σκοτώσαμεν. Θὰ ἰατρευθῆ ἡ πληγὴ του,
 θὰ στυλωθῆ, κι' ὁ κίνδυνος καὶ πάλιν τοῦ ὄντιοῦ του
 τὸν δόλον μας τὸν μάταιον θὰ ξαναφοβερίζη.
 Ἄλλὰ τὸ σύμπαν ἄς χαθῆ, οἱ κόσμοι ἄς χαλάσουν,
 παρὰ νὰ κρυφοτρώγωμεν μὲ φόβους τὸ ψωμί μας,
 κι' ὁ ὕπνος νὰ μᾶς ἔρχεται τὴν νύκτα, παραγμῆνος
 ἀπ' τ' ἄγρια ὀνειράτα ποῦ μᾶς τρομάζουν! Ὁχι!
 Καλλίτερα νὰ ἦμεθα μὲ τοὺς ἀποθαμένους,—
 μ' ἐκεῖνους ποῦ ἐστείλαμεν 'ς τοῦ τάφου τὴν εἰρήνην
 διὰ νὰ ζήσωμεν ἡμεῖς τὸν βίον ἐν εἰρήνῃ,—
 παρὰ τὸν νοῦν μας βάσανα αἰώνια νὰ τρώγουν!

Ὁ Δῶγκαν ἀναπαύεται ἔς τὸ μνήμα του. Κοιμᾶται·
τοῦ βίου τὸν παροξυσμὸν τὸν ἔγλυττωσεν ἐκεῖνος·
ἡ προδοσία ἔκαμε ὅ,τι εἶχε νὰ τοῦ κάμη.

Ἐκεῖ ποῦ εἶναι, μάχαιρα, φαρμάκι δὲν τὸν φθάνει,
οὔτε ὁ δόλος συγγενῶν, οὔτε ἡ ἔχθρα ξένων·
τίποτ' ἐκεῖ νὰ φοβηθῇ αὐτὸς δὲν ἔχει!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ἔλα,

αὐτὰ τ' ἀγριωμένα σου τὰ ἄματια πράυνέ τα·
ἔς τὸ δεῖπνον κύτταξ' εὐθυμος καὶ ζωηρὸς νὰ ἦσαι.

ΜΑΚΒΕΘ

Θά ἦμ', ἀγάπη μου. Καὶ σὺ προσπάθησε νὰ ἦσαι.
Νὰ ἔχης δὲ κατ' ἐξοχὴν τὸν νοῦν σου εἰς τὸν Βάγκον.
Ἐν τὸ ἄματι σου, ἔς τὴν γλῶσσάν σου ἐκεῖνος νὰ πρωτεύῃ.
Ὁ κίνδυνος δὲν ἔλειψεν, ἐνόσω εἶν' ἀνάγκη
νὰ πλύνωμεν τὴν δόξαν μας εἰς τὰ νερά τοῦ δόλου
καὶ πάντοτε νὰ ἔχωμεν κ' οἱ δυὸ τὸ πρόσωπόν μας
ὡς προσωπίδα τῆς καρδιάς, διὰ νὰ μᾶς τὴν κρύπτῃ.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ἄφες τ' αὐτά!

ΜΑΚΒΕΘ

ὦ! τὴν ψυχὴν ἔχω σκορπιούς γεμάτην!
Κι' ὁ Βάγκος καὶ τὸ τέκνον του ἀκόμη ζεῶν, τὸ ζεύρεις;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Αἰώνιον συμβόλαιον μὲ τὴν ζωὴν δὲν ἔχουν!

ΜΑΚΒΕΘ

Τὰ πάντα δὲν ἐχάθησαν. Ἀθάνατοι δὲν εἶναι.

Λοιπὸν καὶ σὺ κάμε καρδιά. Ἄπόψε, πρὶν ἀρχίσῃ
 μέσ' ἔς τὰς καμαραὶς νὰ πετᾷ τυφλὰ ἢ νυκτερίδα,
 πρὶν κράξῃ τὸν ἀσκάθαρον ἢ σκοτεινὴ Ἐκάτη
 τὸ νυσταγμένον σήμαντρον τῆς Νύκτας νὰ βούσῃ,
 πρᾶγμα φρικτὸν καὶ φοβερὸν θὰ γείνη!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Τί θὰ γείνη;

ΜΑΚΒΕΘ

Ἀγάπη μου, καλλίτερα ἐσὺ νὰ μὴ τὸ ἔξυρῃς,
 ὡς ποῦ νὰ ἔχῃς νὰ χαρῆς ἀφοῦ θὰ γείνη! — Ἔλα,
 ἔλα. ὦ Νύκτα σκοτεινὴ, τὸν πέπλον σου νὰ ρίξῃς
 ἔς τὰ μάτια τὰ εὐαίσθητα τῆς ἀγαθῆς Ἡμέρας!
 ὦ ἔλα μὲ ἀόρατον αἱματωμένον χέρι
 νὰ σχίσῃς τὸ συμβόλαιον, κομματικὰ νὰ τὸ κάμῃς
 τὸ μέγα τὸ συμβόλαιον ποῦ μὲ κερώνει ἐμένα²¹!
 Πήζει τὸ φῶς, ὃ κόρακας παίρνει τὸ πέταγμα του
 ἔς τὸ δάσος του. Τὰ πλάσματα τ' ἀθῶα τῆς Ἡμέρας
 ἀρχίζουν νὰ κουρνιαζοῦνται νὰ γλυκοησυχάσουν,
 ἐνῶ τὰ μαῦρα ἐξυπνοῦν δαιμόνια τοῦ σκότους
 ἔς τὸ ἄρπαγμα των νὰ χυθοῦν! — Θαυμάζεις μ' ὅσα λέγω;
 Ἠσύχασε, ἡσύχασε! Ὅτι καὶ ἂν ἀρχίσῃ
 μὲ τὸ κακὸν νὰ σπείρεται, μὲ τὸ κακὸν θ' αὐξήσῃ! —
 (Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Γ'

Δάσος παρὰ τὰ ἀνάκτορα.

(Εἰσέρχονται τρεῖς ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ)

Α' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ποιὸς νὰ μᾶς κάμῃς συντροφιά σ' ἔστειλ' ἐδῶ;

Γ' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ὁ Μάκβεθ²².

Β' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Τί τὸν ὑποπτευόμεθα ἀφοῦ σωστὰ τὰ λέγει,
ποιοὶ εἴμεθα, τί ἔχομεν νὰ κάμωμεν, τὰ πάντα
καθὼς μᾶς τὰ παρήγγειλαν ;

Α' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Μεῖνε λοιπὸν μαζί μας. —

Τὸ φῶς ἀκόμη ποῦ καὶ ποῦ τὴν δῦσιν χαρακόνει.
Τώρα ἔς τὸν δρόμο τ' ἄλογο κεντᾶ δ ταξειδιώτης
νὰ φθάσῃ γρήγορα ἐκεῖ ὅπου θὰ ξενυκτίσῃ.
Ὅπου κι' ἂν ἦναι θὰ φανῇ κι' αὐτὸς ποῦ καρτεροῦμεν.

Γ' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ἀκούω ποδοβολητόν.

ΒΑΓΚΟΣ ἔσωθεν.

Φέξ' ἐδῶ ! Ποῦ εἴσθε ;

Β' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ἐκεῖνος εἶναι βέβαια ! Οἱ ἄλλοι ἦλθαν ὅλοι !

Α' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Τὰ ἄλογα του ἔφυγαν !

Γ' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Συνήθειά του εἶναι.

Πεζὸς πηγαίνει ἀπ' ἐδῶ ἔς τοῦ παλατιοῦ τὴν θύραν.

Β' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ἐρχονται φῶτα !

Γ' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Εἶν' αὐτός !

Α' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ἐπάνω του κ' οἱ τρεῖς μας!

(Εἰσέρχονται ὁ ΒΑΓΚΟΣ, καὶ ὁ ΦΛΗΝΣ κρατῶν δαυλόν.)

ΒΑΓΚΟΣ

Ὡσάν νὰ φαίνεται ὁ καιρὸς πρὸς τὴν βροχὴν.

Α' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ἄς βρέξῃ!

(Ἐπιπίπτουσι κατ' αὐτοῦ οἱ δολοφόνοι.)

ΒΑΓΚΟΣ

ὦ! προδοσία! Φύγε, Φλήνς! ὦ, φύγε, φύγε, φύγε!

Ἴσως ἐσύ μ' ἐκδικηθῆς! ὦ! φύγε! — ὦ προδότῃ!

(Ἀποθνήσκει. Ὁ ΦΛΗΝΣ φεύγει.)

Γ' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Τὰ φῶτα ποῖός τὰ ἔσβυσε;

Α' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Δὲν ἔπρεπε νὰ σβύσουν;

Γ' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ὁ ἕνας μόνον ἔπεσε. Μᾶς ἔφυγε ὁ υἱός του²³.

Β' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Τότ' ἡ μισή μας ἡ δουλειὰ πηγαίνει ἔς τὰ χαμένα.

Α' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ἐκεῖνο τώρα πῶγεινε ἄς πᾶμε νὰ τὸ ποῦμε.

(Ἐξέρχονται.)

ΣΚΗΝΗ Δ'

Συμπόσιον ἐν τοῖς ἀνακτόροις:

(Εἰσέρχονται ὁ ΜΑΚΒΕΘ, ἡ ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ, ὁ ΡΩΣ,
ὁ ΛΑΙΝΩΣ, ΜΕΓΙΣΤΑΝΕΣ καὶ ὑπηρέται).

ΜΑΚΒΕΘ

Λάβετε θέσιν. Ὁ καθείς γνωρίζει τὸν βαθμὸν του.
Καλῶς ὠρίσεται ὄλοι σας, κί ὁ ἔσχατος κί ὁ πρῶτος!

ΠΑΝΤΕΣ

Εὐχαριστοῦμεν, βασιλεῦ.

ΜΑΚΒΕΘ

Θὰ μείνω μεταξὺ σας,
ὡσάν νὰ ἦμαι ταπεινός κ' ἐγὼ προσκεκλημένος,
καὶ ὄλους ἡ βασίλισσα ἄς μᾶς φιλοξενήσῃ,
καὶ τὸ καλῶς μᾶς ἤλθετε ἄς τὸ εἰπῇ ἐκείνη.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Εἰπέ το σὺ ἐκ μέρους μου εἰς τοὺς καλοὺς μας φίλους.
Τὸ λέγει ἔς ὄλους των μαζί ἐμένα ἡ καρδιά μου.

(Ὁ Λ' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ ἐμφανίζεται ἐπὶ τῆς θύρας).

ΜΑΚΒΕΘ

Ἴδέ, κί αὐτοὶ μὲ τὴν καρδιάν εὐχαριστῶ σοῦ λέγουν.
Καθίσετ' ὄλοι σας. Ἐδῶ ἔς τὴν μέσην θὰ καθίσω.
Χαρῆτε, ξεφαντώσετε. — Τώρα εὐθύς θὰ ἔλθω
νὰ πῶ εἰς τὴν ὑγείαν σας. (Βαδίζει πρὸς τὴν θύραν).

Γεμάτο αἷμα εἶνε

τὸ πρόσωπόν σου, ἄνθρωπε!

ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Εἶναι τοῦ Βάγκου αἷμα!

ΜΑΚΒΕΘ

Καλλίτερα ἐπάνω σου ἢ μέσα ἰς τὸ κορμί του!
Τὸν ἐξεκάμετε;

ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ἐγὼ ἐκοψα τὸν λαιμό του!

ΜΑΚΒΕΘ

Ἄ! λαιμοκόπος τὸ λοιπὸν κανεῖς καλλίτερός σου!
καλὸς κ' ἐκεῖνος ποῦ τοῦ Φλήνης τοῦ ἔκαμε τὰ ἴδια.
Ἄν σὺ τὸ ἔκαμες κι' αὐτό, τότε δὲν ἔχεις ταῖρι!

ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ὁ Φλήνης, αὐθέντα, ἔξφυγε!

ΜΑΚΒΕΘ (καθ' ἑαυτὸν)

Τότε λοιπὸν καὶ πάλιν
ἄρρωστος εἶμαι! Εἶδεμὴ ἐξαίρετα θὰ ἦμουν²⁴,
ὄσ' ἄν μάρμαρον ἀκέραιος καὶ στερεὸς ὄσ' ἄν βράχος,
ὄσ' ἄν τὸν ἀέρα ἐλαφρὸς ἐλόγυρά μου! Τώρα
εἶμαι σφιγμένος, δέσμιος, κλεισμένος, πλακωμένος,
δεμένος χειροπόδαρα μὲ φόβους κ' ὑποψίας! —
Ἄλλὰ, εἰπέ μου, ἔχομεν τοῦλάχιστον τὸν Βάγκον;

ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Τὸν ἔχομεν, αὐθέντα μου, ἰς ἓνα χανδάκι μέσα,
μὲ εἰκοσι ὀρθάνοικταις πληγαῖς ἰς τὴν κεφαλὴν του.
Ἄπο αὐταῖς τοῦ ἔφθανε καὶ μιά!

ΜΑΚΒΕΘ καθ' ἑαυτὸν

Καλὸν καὶ τοῦτο!

Τὸ μέγα φίδι ἔλειψε. Ἐσώθη τὸ σκουληκι
καὶ ἔχει μέσα του ζωὴν ὡς που νὰ ἔλθ' ἡ ὥρα

νά χύση τὸ φαρμάκι του· τώρα δὲν ἔχει ὀδόντια !
 Φύγε ! Σὲ βλέπω αὔριον. (Ἐξέρχεται ὁ ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ).

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Πῶς δὲν μᾶς ζωηραίνεις,
 αὐθέντα ; Τὸ συμπόσιον δὲν ἔχει πλέον χάριν
 εἰάν ἐνόσφ γίνεται, κανεὶς δὲν συχνοβλέπη
 ὅτι φιλεύει μὲ χαρὰν ἐκεῖνος ποῦ φιλεύει.
 Ἄν ἦνσι μόνον τὸ φαγί, τρώγει κανεὶς καὶ μόνος·
 τοῦ φαγητοῦ καρύκευμα εἶν' ἡ φιλοφροσύνη· —
 χωρὶς αὐτὴν ἡ συντροφιά δὲν ἔχει νοστιμάδα.

ΜΑΚΒΕΘ

Ἐσύ, γλυκέ μου σύμβουλε ! — Λοιπόν, ἴς τὴν ὄρεξίν σας
 εὐχομαι χῶνευσιν καλήν, καὶ εἰς τὰ δύο ὑγείαν !

ΛΕΝΩΞ

Δὲν κάθεται, αὐθέντα μου ;

(Εἰσέρχεται ἡ σκιά τοῦ ΒΑΓΚΟΥ καὶ κάθηται εἰς τὴν θέσιν τοῦ ΜΑΚΒΕΘ).

ΜΑΚΒΕΘ

Ἡ στεγὴ μας ἀπόψε
 τὴν δόξαν θὰ ἐσκέπαζεν αὐτοῦ τοῦ τόπου ὄλην,
 εἰάν ἐδῶ ἦτο παρὼν κι' ὁ Βάγκος μας. — Ἄλλ' ὅμως
 καλλίτερα νὰ ἔπταισε καὶ μαλλωμα ν' ἀξίζη,
 παρὰ νὰ ἐκακόπαθε ὥστε νὰ ἀξίζη λύπην.

ΡΩΣ

Τὸν ἑαυτὸν τρυ ἀδικεῖ ἂν ἔλειψε νὰ ἔλθῃ.
 Δὲν κάθεται, αὐθέντα μου, καὶ σύ, νὰ μᾶς τιμήσης ;

ΜΑΚΒΕΘ

Εἶναι γεμάτη ἡ τράπεζα.

ΛΕΝΟΣ

Ἴδου ἐδῶ μιὰ θέσις.

ΜΑΚΒΕΘ

Ποῦ;

ΛΕΝΟΣ

Νά, ἐδῶ. — Τί ἔπαθες καὶ εἶσαι ταραγμένος;

ΜΑΚΒΕΘ

Ποιὸς ἀπὸ σᾶς τῶκαμ' αὐτό;

ΑΡΧΟΝΤΕΣ ΔΙΑΦΟΡΟΙ

Τί πράγμα, ὦ αὐθέντα;

ΜΑΚΒΕΘ πρὸς τὸ φάσμα.

Δὲν ἠμπορεῖς νὰ μοῦ εἰπῇ ὅτι ἐγὼ σοῦ πταίω! . . .

Μὴ τὰ μαλλιά σου μοῦ κινῆς τὰ αἱματοβαμμένα!

ΡΩΣ

Δὲν εἶναι, ἄρχοντες, καλὰ ὁ Μάκβεθ! Σηκωθῆτε!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Καθήσετε, ὦ ἄρχοντες. Αὐτὰ συχνὰ τὰ ἔχει,

καὶ ἀπὸ νέος μάλιστα! Κανεῖς σας μὴ σαλεύσῃ!

Εἶναι τὸ πράγμα πῆς στιγμῆς! Θὰ τοῦ περάσῃ τώρα.

Ἄνισως τὸν προσέχετε καὶ τὸν παρατηρεῖτε

θὰ πειραχθῆ, καὶ τὸ κακὸν χειρότερον θὰ γείνη!

Ἄφῃτέ τον καὶ τρώγετε, ὦ φίλοι. —

(Πλησιάζουσα πρὸς τὸν Μάκβεθ)

Ἄνδρας εἶσαι;

ΜΑΚΒΕΘ

Ναί! Κ' εἶμαι ἄνδρας τολμηρός, ἀφοῦ τολμῶ καὶ βλέπω

ἐκεῖνο ποῦ θὰ τρώμαζε κι' ὁ Σάτανᾶς νὰ βλέπῃ!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ἄνοησίου! Πλάσματα τοῦ φόβου σου εἶν' ὅλα!

Καὶ τοῦτο σὰν τὴν μάχαιραν θὰ ἦναι ἔς τὸν ἀέρα,
 ποῦ ἔλεγες πῶς σ' ἔδειχνε τὸν δρόμον πρὸς τὸν Δῶγκαν!
 Αὐτὰ τὰ σπαρταρίσματα καὶ τὰ ἔξιππάσματά σου,
 αὐτὰ τ' ἀναγελάσματα τοῦ φόβου, ἄφησέ τα
 δι' ὅταν, χειμωνιάτικα κοντὰ εἰς τὴν φωτιά της,
 ἀκούεις μιὰ γερόντισσα νὰ λέγῃ παραμύθια
 ποῦ τᾶμαθ' ἀπ' τὴν νόνα της! Ἀλήθεια ἐντροπή σου! —
 Τί χάσκεις; Τί; Εἶναι σκαμνὶ αὐτὸ ἐκεῖ ποῦ βλέπεις!

ΜΑΚΒΕΘ

Ὀὐ βλέπεις; Νά! Κύτταξ' ἐκεῖ! Ἴδέ τον! —

(πρὸς τὸ φᾶσμα)

Τί μοῦ λέγεις; . . .

Ἄ! Δὲν μὲ μέλει! Λάλησε, ἀφοῦ ἔμπορεῖς καὶ νεύεις.

Ἄν ἦναι καὶ οἱ τάφοι μας καὶ τὰ νεκροταφεῖα

νὰ στέλνουν τοὺς θαμμένους μας ὀπίσω, — μνήματά μας
 εἰς τὸ ἐξῆς τῶν αἰτῶν ὡς γείνονν τὰ στομάχια²⁵!

(Ἐξαλείφεται τὸ φᾶσμα).

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ἡ τρέλλα σ' ἔκαμε δειλόν;

ΜΑΚΒΕΘ

Καθὼς σὲ βλέπω τώρα,

τὸν εἶδα!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Δὲν ἐντρέπεσαι! (Ἐπιστρέφει πρὸς τοὺς προσκεκλημένους).

ΜΑΚΒΕΘ μόνος

Αἶμα πολὺ ἐχύθη,

τοὺς περασμένους τοὺς καιροὺς, προτοῦ νὰ ἡμερώσουν
 τὸν κόσμον νόμοι δίκαιοι, καὶ ἀπὸ τότε πάλιν

ἔγειναν φόνοι, ποῦ κανεῖς ἂν τοὺς ἀκούσῃ φρίττει!
 Ἦτο καιρὸς ποῦ ἔφθανε νὰ χύσῃς τὰ μυαλά του,
 κι' ἀπέθνησκε ὁ ἄνθρωπος, — 'τελείοναν τὰ πάντα.
 Καὶ τώρα, — ἀνασταίνονται κ' ἐβγαίνουν ἀπ' τοὺς τάφους
 κι' ἀπ' τὰ σκαμνιά μας μᾶς σκουντοῦν! "Ω! τοῦτο εἶναι θαῦμα
 ποῦ κ' ἓνα φόνον ξεπερνᾷ ὡσὰν αὐτόν! . . .

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Αὐθέντα,

σ' ἀποζητοῦν οἱ φίλοι σου.

ΜΑΚΒΕΘ

"Ω! Εἶχα λησμονήσει.—

Νὰ μὴ μὲ συνερίζεσθε, ἀγαπητοί μου φίλοι.
 Ἀσθένεια παράδοξος μὲ βασανίζει· ὅμως
 δὲν εἶναι τίποτε αὐτὸ δι' ὅσους μὲ γνωρίζουν.—
 Χαρὰ κ' ὑγεία 'ς ὅλους σας! Ἐλάτε. Ἄς καθίσω.
 Δότε μ' ἐδῶ 'λίγο κρασί· γεμάτο τὸ ποτήρι!
 Ἐσ' ὅλης ἐδῶ τῆς συντροφιάς προπίνω τὴν ὑγείαν,
 κ' εἰς τοῦ καλοῦ τοῦ φίλου μου τοῦ Βάγκου, ποῦ μᾶς λείπει.
 Ἄς ἦτο νὰ μᾶς ἤρχετο! Εἰς ὅλους κ' εἰς ἐκεῖνον
 ἢ πρόποσις μου. Εὐχομαι εἰς ἅπαντας τὰ πάντα!

ΠΑΝΤΕΣ

Πολλὰ τὰ ἔτη καὶ καλὰ τοῦ Βασιλέως!

(Εἰσέρχεται ἐκ νέου τὸ φάσμα).

ΜΑΚΒΕΘ

Φύγε!

Λεῖψ' ἀπ' τὰ μάτια μου ἐμπρός! Ἐσ' τῆς γῆς τὰ βᾶθη κρύψου!
 Ἐχεις τὰ κόκκαλα στεγνά, τὸ αἷμα παγωμένον,

εἰν' ἄψυχα τὰ μάτια σου αὐτὰ ποῦ μὲ κυττάζουν
ἀκίνητα!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Εἶναι αὐτὸ συνειθισμένον πρᾶγμα,
ἀγαπητοὶ μου ἄρχοντες· δὲν εἶναι τίποτ' ἄλλο·
ἄλλὰ τὴν εὐχαρίστησιν χαλνᾷ τῆς συντροφιάς μας.

ΜΑΚΒΕΘ

Ἄνθρωπος ὅ,τι κι' ἂν τολμᾷ, τολμῶ! Παρουσιάσου
ὡσάν ἀρκοῦδα μαλλιαρή, ἂν θέλῃς, τῆς Ρωσίας,
ἢ ἔνοπλος ρινόκερος, ἢ τίγρις Ὑγκανίας, —
λάβε μορφὴν ἐκτὸς αὐτῆς ποῦ ἔχεις κάθε ἄλλην
καὶ νὰ ἰδῆς ἂν κλονισθοῦν τὰ στερεά μου νεῦρα!
Ἦ ξαναγαίνειου ζωντανὸς κι' ἀντιμετώπισέ με
μὲ τὸ σπαθὶ 'ς τὸ χέρι σου, 'ς τὴν ἔρημον, — κι' ἂν τρέμω,
μωρὸ παιδί νὰ μὲ εἰπῆς! . . . Ἀπάτης πλάσμα, φύγε!
Ἔξω ἀπ' ἐδῶ, φρικτὴ σκιά! (Ἐξαλείφεται τὸ φάσμα).

Ἴδου! Εὐθύς ποῦ λείψῃ,

ἄνδρας ἐκ νέου γίνομαι. — Καθήσετε, ὦ φίλοι!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ἀπ' τὴν πολλὴν σου ταραχὴν ἢ εὐθυμία 'πάγει
τὴν συντροφιά τὴν ἕκαμες νὰ γείνη ἄνω κάτω.

ΜΑΚΒΕΘ

Πῶς εἶναι τρόπος πράγματα τοιαῦτα νὰ συμβαίνουν,
νὰ ἔρχωνταὶ 'σάν σύννεφο καλοκαιριοῦ ἐμπρὸς μας,
καὶ νὰ μὴ φέρουν θαυμασμόν; Μὲ κάμνετε, ἀλήθεια
κι' ἐγὼ ὁ ἴδιος ν' ἀπορῶ μὲ τὴν κατάστασιν μου,
ὅταν σὰς βλέπω, μὲ αὐτὸ τὸ θέαμα ἐμπρὸς σας,

τὰ μάγουλά σας κόκκινα νὰ τᾶχετε ἀκόμη,
ἐνῶ ἐγὼ κατάλευκά τὰ νοιώθω ἀπ' τὸν φόβον!

ΡΩΞ

Τί θέαμα, αὐθέντα μου;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Νὰ μὴ τοῦ ὀμιλῆτε,
καὶ γίνεται χειρότερα! Ἄν τὸν ῥωτοῦν, ἀνάπτει.
Καλὴ σας νύκτα! Φύγετε. Ἀφήσετε τὴν τάξιν
καὶ τὴν σειρὰν. Πηγαίνετε ἀμέσως!

ΛΕΝΩΞ

Καλὴ νύκτα!

Καὶ εἴθε τὴν ὑγείαν τοῦ ὀ βασιλεῦς νὰ εὕρη!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Καλὴ σας νύκτα κι' ἀγαθὴ εἰς ὅλους.

(Ἐξέρχονται ἅπαντες ἐκτὸς τοῦ ΜΑΚΒΕΘ καὶ τῆς ΛΑΙΔΗΣ ΜΑΚΒΕΘ).

ΜΑΚΒΕΘ

Αἷμα θέλει!

Καλὰ τὸ λέγει τὸ ρητόν: Τὸ αἷμα θέλει αἷμα²⁶.
Ἦκούσθη δένδρα νὰ ῥμιλοῦν καὶ νὰ κινουῦνται λίθοι,
καὶ ἀπὸ κίσσαις καὶ κολοιοῦς καὶ ἀπὸ καρρακάξαις
νὰ ἔβγη ἔξαφνα ἔς τὸ φῶς ὁ φόνος ὁ κρυμμένος! . . .
Ἐημέρωσε;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Φιλονεικοῦν ἡ Νύκτα καὶ ἡ Ἔρα.

Σκότος δὲν εἶναι οὔτε φῶς.

ΜΑΚΒΕΘ

Πῶς σοῦ ἐφάνη, πέ μου,
νὰ τὸν προστάξω τὸν Μακδῶφ κ' ἐκεῖνος ν' ἀπειθήσῃ;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Εστειλες ἄνθρωπον ἔς αὐτόν;

ΜΑΚΒΕΘ

Τὸ ἔμαθα ἐκ τύχης·

ἀλλὰ θὰ στείλω. — Ἄπ' αὐτοὺς δὲν εἶναι μήτε ἓνας
τοῦ ἄνθρωπον μου μισθωτὸν κοντὰ του νὰ μὴν ἔχη. —
Πρῶτ' πρῶτ' ἔς ταῖς ἀδελφαῖς ταῖς Μάγισσαις θὰ ἴπάγω.
Θέλω καὶ ἄλλα νὰ μοῦ ποῦν. Ἐχω σκοπὸν νὰ μάθω
ἐν κάθε τρόπῳν κάθε τι, ὅσον κακὸν κι' ἂν ᾖναι!
Ὅ πᾶν εἰς τὸ συμφέρον μου, τὸ πᾶν, θὰ θυσιάσω!
Ὅσον βαθειὰ ἐχώθηκα ἔς τὸ αἷμα ἕως τώρα,
ὅστε ἂν παύσω νὰ βουτῶ, τὸ νὰ γυρίσω ἴπισω
ὅλ' εἶν' ἐπίσης δύσκολον καθὼς νὰ προχωρήσω.
Ὅσα ὁ νοῦς μου μελετᾷ, τὸ χέρι θὰ τὰ πράξῃ. —
Ἄς γείνουν πρῶτα, κ' ἔπειτα τὸ στόμ' ἄς τὰ φωνάξῃ!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ.

Τὸ μέγα δυναμωτικὸν ποῦ θέλει κάθε σῶμα,
ὁ ὕπνος, σοῦ χρειάζεται.

ΜΑΚΒΕΘ

Πηγαίνωμεν ἔς τὸ στρῶμα.

Αὐτὰ ποῦ ἐφαντάσθηκα ὁ φόβος τὰ ἐμπνέει.
Μᾶς λείπει πράξις ἔς τὴν τριβὴν εἴμεθ' ἀκόμη νέοι.

(Ἐξέρχονται)

Σ Κ Η Ν Η Ε'

Ἐξοχή ἄδενδρος. Κεραυνοί.

(Εἰσέρχονται ἐξ ἐνός αἱ ΤΡΕΙΣ ΜΑΓΙΣΣΑΙ καὶ ἀπ' ἐτέρου ἡ ΕΚΑΤΗ).

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Τί ἔχεις, ὦ Ἐκάτη; τί ἐθύμωσες;

ΕΚΑΤΗ

Καὶ πῶς νὰ μὴ θυμώσω, ὦ βρωμόστριγλαις,
 μὲ τὴν αὐθάδειάν σας καὶ τὴν τόλμην σας!
 Πῶς λόγια μὲ τὸν Μάκβεθ παίρνοδίδετε,
 κ' ἐμέ, τῶν μαγικῶν σας τὴν δασκάλισσαν,
 τὴν μυστικὴν τεχνήτραν κάθε βασκανιᾶς,
 ποτὲ νὰ λάβω μέρος δέν μ' ἐκράξετε
 τὴν τέχνην μας νὰ δείξω εἰς τὴν δόξαν τῆς;
 Τὸ δὲ χειρότερόν σας, — ὅ,τι ἔγεινε,
 δι' ἓνα φανταγμένον τὸ ἐκάματε,
 ἓνα διεστραμμένον κ' ὑπερήφανον. —
 Κι' αὐτὸς σᾶς καλοπιάνει, ὄχι διὰ σᾶς,
 πλὴν διὰ τοὺς σκοποὺς του καὶ τὰ τέλη του.
 Πληρώσετε τὸ λάθος! Φύγετ' ἀπ' ἐδῶ,
 ἔς τὸ σπήλαιον νὰ ἴπατε τοῦ Ἀχέρωνος!
 Ἐκεῖ κ' ἐγὼ θὰ ἔλθω αὔριον πρωΐ.
 Τὴν Μοῖραν του νὰ μάθῃ θάλλῃ καὶ αὐτός.
 Τὰ μαγγανεύματά σας ἐτοιμάσετε,
 τὰ μάγια, τὰ κακκάβια κι' ὅλα τὰ λοιπά.
 Ν' ἀναίθω ἔχω τώρα ἔς τὰ αἰθέρια,
 Αὐτὴν τὴν νύκτα ἔχω, — πρὶν φανῇ τὸ φῶς, —

φρικτὸν νὰ κάμω ἔργον καὶ τεράστιον.
 Ὡς τὴν ἄκρη τῆς Σελήνης τρεμοκρέμεται
 βαρεῖά κι' ἀτμοὺς γεμάτη μιὰ σταλαγματιά.
 Προτοῦ νὰ πέση κάτω θὰ τὴν πιᾶσω γ'ὼ.
 Θὰ τὴν κατασταλάξω μὲ τὰ μάγια μου,
 νὰ ἔγᾳλω ἀπὸ μέσα τὰ ἐξωτικά,
 ποῦ ἡ ἀπατηλὴ των ἡ ἐμφάνις
 τὸν Μάκβεθ θὰ τὸν κάμη νὰ καταστραφῇ.
 Τὸν Θάνατον, τὴν Τύχην, δὲν θὰ τὰ ψηφᾷ·
 θὰ ὑποβάλη ὅλα ἔς τὴν ἐλπίδα του,
 καὶ φρόνησιν καὶ φόβον καὶ εὐσέβειαν!
 Ἐχθρὸς δὲ τοῦ ἀνθρώπου, — ὁ χειρότερος, —
 εἶν' ἡ ἀπροβλεψία καὶ ἡ οἴησις!

(Μουσικὴ ἔσωθεν)

Μὲ κρᾶζουν! — Τὸ μικρόν μου τὸ δαιμόνιον,
 εἰς σύννεφο ἐπάνω παχνοσκέπαστο,
 μὲ περιμένει. (Ἐξέρχεται).

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Ἰᾶμε, Ἰᾶμε γρήγορα!
 Κι' αὐτὴ ὅπου κι' ἂν ἦναι ξαναέρχεται.
 (Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'

Ἐν τῷ ἀνακτόρῳ εἰς Φόρες.

(Εἰσέρχονται ὁ ΛΕΝΩΞ καὶ ὁ ΑΓΚΟΣ 21).

ΛΕΝΩΞ

Τὰ ὅσα εἶπα συμφωνοῦν μ' ὅσα ἔς τὸν νοῦν σου εἶχες.
 Ἐμποροῦσα κι' ἄλλα νὰ εἰπῶ, σοῦ λέγω μόνον ὅτι

συνέπεσαν παράδοξα τὰ πράγματα : Τὸν Δῶγκαν ἔκλαυσ' ὁ Μάκβεθ. — Μάλιστα, — ἀφοῦ εἶχε ἀποθάνει. Ὁ Βάγκος δὲ συνέπεσε νὰ νυκτωθῇ 'ς τοὺς δρόμους. Ἄν ἀγαπᾶς, τὸν φόνον του 'ς τὸν Φλήνης ἀπόδωσέ τον, ἀφοῦ ἐξέφυγεν ὁ Φλήνης. — Ποιὸς δὲ νὰ μὴ τὸ λέγη ὅτ' ἦσαν δύο τέρατα ὁ Δοναλβαῖν κι' ὁ Μάλκολμ, νὰ σφάζουν τὸν πατέρα των ! Ἄφωρισμένη πράξις ! Καὶ πῶς τὸ ἐλυπήθηκε ὁ Μάκβεθ ! Δὲν τὸν εἶδες πῶς ἦναψε τὸ αἷμά του καὶ ὤρμησεν ἀμέσως κ' ἐσκότωσε τοὺς φύλακας, ἐνῶ κ' οἱ δύο ἦσαν δοῦλοι ἀκόμη τοῦ πιotoῦ κ' αἰχμάλωτοι τοῦ ὕπνου ; Μὴ δὲν τὸ ἔκαμε καλὰ ; — Καὶ γνωστικὰ πρὸς τοῦτοις ! Διότι ποιὸς δὲν ἤθελε μ' αὐτοὺς ἀγανακτῆσει ἂν ἤκουε νὰ τ' ἀρνηθοῦν αὐτοὶ κατόπιν ; Ὅστε συνέπεσαν τὰ πράγματα περίφημα, σοῦ λέγω. Ὡς πρὸς τοῦ Δῶγκαν δὲ τοὺς υἱούς, 'ς τὸ χέρι ἂν τοὺς εἶχε, (καὶ νὰ μὴ δώσῃ ὁ Θεὸς ποτέ του νὰ τοὺς ἔχῃ), θὰ ἔβλεπαν τὸ τί θὰ 'πῆ πατέρα νὰ σκοτώσουν ! Κι' ὁ Φλήνης θὰ τ' ὄβλεπε ! — Ἄλλὰ, τὰ λόγια μας ὀλίγα. Δι' ἓνα λόγον ὁ Μακδῶφ ἀπρόσεκτον, κ' ἐπίσης διότι 'ς τὸ συμπόσιον δὲν ἦλθε τοῦ τυράννου, καθὼς μοῦ λέγουν, ἔπεσε εἰς τὴν ὀργὴν του τώρα. Ποῦ ἄρά γε κατέφυγε, εἶδησιν ἔχεις μήπως ;

ΑΓΚΟΣ

Τοῦ Δῶγκαν ὁ διάδοχος, — τὸν θρόνον τοῦ ὁποίου ὁ Μάκβεθ σφετερίζεται, — εἰς τὴν Ἀγγλίαν μένει. Ὁ δὲ καλὸς ὁ βασιλεὺς ἐκεῖ, εἰς τὴν αὐλήν του τόσον τὸν καλοδέχεται καὶ τὸν περιποιεῖται,

ὥστε ἡ Μοῖρα ἡ κακὴ, μὲ τὴν καταδρομὴν τῆς
 ποσῶς δὲν τὸν ἐξέπεσεν ἀπὸ τ' ἀξίωμα του.
 Ἐκεῖ ἐπῆγε κι' ὁ Μακδῶφ διὰ νὰ ἐνταμῶσῃ
 τὸν Ἐδουάρδον, καὶ θερμὰ νὰ τὸν παρακαλέσῃ
 τὸν ἀξιόν του στρατηγὸν Σιβάρδον νὰ μᾶς στείλῃ,
 ὥστε μ' αὐτὴν τὴν συνδρομὴν, καὶ μὲ τὴν προστασίαν
 Ἐκείνου, πού τὸ ἔργον μας θὰ εὐλογῆ ἐξ ὕψους,
 ν' ἀξιωθῆ καθένας μας νὰ χαίρεται καὶ πάλιν
 ἔς τὴν τράπεζάν του τὴν τροφήν, ἔς τὸ στρῶμά του τὸν ὕπνον,
 χωρὶς μαχαίρια κ' αἵματα εἰς τὰ συμπόσιά μας, —
 καὶ νόμιμον νὰ ἔχωμεν τοῦ τόπου βασιλέα
 χωρὶς ν' ἀτιμαζώμεθα ἀπ' τὰς τιμὰς ποῦ δίδει,
 κι' ὅ,τι καθένας λαχταρεῖ νὰ τ' ἀποκτήσῃ πάλιν! —
 Ἄλλὰ ὁ Μάκβεθ ὅλ' αὐτὰ τὰ ἐπληροφορήθη,
 κ' εἰς τόσῃν ἀγανάκτησιν τὸν ἔφερε τὸ πρᾶγμα,
 ὥστε προετοιμάζεται νὰ κάμῃ ἐκστρατεῖαν.

ΛΕΝΩΞ

Καὶ μῆνυμια δὲν ἔστειλεν εἰς τὸν Μακδῶφ;

ΛΑΚΟΣ

Ναί· ὁμως

ὀρθοκαταίβατ' ὁ Μακδῶφ τοῦ ἀπεκρίθη, Ὁχι!
 Καὶ σκυθρωπὸς ὁ μηνυτὴς ἐγύρισε ταῖς πλάταις
 κ' ἐμούγκριζε ἄν νᾶλεγε: Θὰ τὸ μετανοήσῃς
 ὅτι μὲ τὴν ἀπόκρισιν αὐτὴν σοῦ μὲ φορτόνεις.

ΛΕΝΩΞ

Αὐτὸ νὰ προφυλάττεται ἴσως θὰ τὸν φωτίσῃ
 καὶ ὅσον εἶναι γνωστικὸν ἀπὸ ἐδῶ ν' ἀπέχη.

ὦ! ἔς τὴν Ἀγγλίαν ἄγγελος ας ἦτο νὰ πετάξῃ
νὰ πῆ τὰ λόγια τοῦ Μακδώφ, προτοῦ ἐκεῖνος φθάσῃ,
ὥστε χωρὶς ἀναβολὴν νὰ ἔλθῃ σωτηρία,
ἔς τὴν γῆν αὐτὴν ποῦ τυραννεῖ κατηραμένο χέρι!

ΑΓΚΟΣ

Εὐχαί μου θὰ συνώδευαν θερμαὶ τὸ πέταγμα του!

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'

Σπήλαιον. Ἐν τῷ μέσῳ αὐτοῦ λέθης βράζων. Κεραυνοί.

(Εἰσέρχονται αἱ ΤΡΕΙΣ ΜΑΓΙΣΣΑΙ).

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Ἡ γάτα τρίς ὡς τώρα ἐνιαούρισε.

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

Τρίς μούγκρισε καὶ μία ὁ σκανζόχοιρος.

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

Εἶν' ὦρα, εἶναι ὦρα, κράζει ἡ Ἄρπυια!

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Ἐλᾶτε· — ἔς τὸ κακκάβι ὀλοτρέγυρα,
καὶ μέσα τὰ φαρμάκια καὶ τὰ μαγικά:
Κούβακας· — πέτρα κρύα τὸν ἐπλάκονε
σωστὰ τριάντα ἕνα ἡμερόνυκτα,
καὶ ἴδρωσε φαρμάκι μέσ' ἔς τὸν ὕπνο του· —
ἔς τὴν μαγευμένη βρύσι σὺ πρωτόβρασε!

Αἱ ΤΡΕΙΣ ΟΜΟΥ

Γύριζε, βάζε, βράζε, ἀνακάτονε.

Καῖε φωτιά καὶ τρίζε, κόχλαζε νερό!

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

Κοιλιά φειδιού του βάλτου, βράσε, φούσκωσε!
 Νά 'μάτι γουστερίτσας, πόδι βαθρακού,
 πούπουλο νυκτερίδας, σαύρας δάκτυλο,
 περὸ τῆς κουκουβάγιας, στόμα σκουληκιού,
 καὶ γλῶσσα μανδросκύλου, καὶ ὀχειᾶς κεντρί!
 "Ὅλ' ἀνακατωθῆτε καὶ ἀφρίζετε,
 νὰ γείνη στοιχειωμένος διαβολοχυλός!

ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΟΜΟΥ

Γύριζε, βάζε, βράζε, ἀνακάτονε.
 καίε φωτιά καὶ τρίζε, κόχλαζε νερό!

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

Νὰ λέπι ἀπὸ δράκο, δόντι λύκαινας,
 δέρι' ἀπὸ μούμια μάγας, λάμιας λάρυγγας,
 νυκτοξεριζωμένο ἀψιθιάς κλαδί,
 νεφρὰ βρωμο - Ἑβραίου, τράγου ἄντερο·
 νὰ καὶ κομματιασμένα πριναρόκλαδα
 ποῦ μ' ἐκλειψιν σελήνης ἐκλαδεύθησαν·
 νὰ καὶ Τατάρου χεῖλη, Τούρκου μύταρος
 καὶ δάκτυλ' ἀπὸ βρέφος, πόρνης γέννημα,
 ποῦ τῶρριξε ἔς τὸν τάφρο καὶ τὸ ἔπνιξε. —
 Νὰ βράσῃ νὰ χυλώσῃ τ' ἀνακάτωμα! —
 Νὰ κι' ἄντερ' ἀπὸ τίγριν· βάλε τα κι' αὐτὰ
 νάχη ἀπ' ὅλα μέσα τὸ κακκάβι μας!

ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΟΜΟΥ

Γύριζε, βάζε, βράζε, ἀνακάτονε.
 Καίε φωτιά καὶ τρίζε, κόχλαζε νερό!

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

Καὶ τώρα βάντισέ το μ' αἶμα τῆς μαϊμοῦς,
νὰ πῆξη, νὰ κρῶσῃ τὸ μαγόβρασμα.

(Εἰσέρχεται ἡ ΕΚΑΤΗ)

ΕΚΑΤΗ

Καλά! τὸν ἔπαινόν μου τὸν ἀξίζετε.
Θὰ ἔχετε ἔς τὰ κέρδη ὅλαις μερτικό.
Τοῦ κακκαβιοῦ τὸν γῦρον τώρα κάμετε,
καὶ ἄν στοιχειά, ἄν Μοῖραϊς, ἄν Νεραΐδες
κ' αἱ τρεῖς χειροπιασμέναις τραγουδήσετε.

(Μουσικὴ καὶ ψαλμωδία. Ἡ ΕΚΑΤΗ ἀπέρχεται).

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

Τὸ δάκτυλο μὲ τρώγει· κάποιος ἔρχεται.
Ἄνοιξετε, ὦ θύραις, ὅποιος κι' ἂν κτυπᾷ!

(Εἰσέρχεται ὁ ΜΑΚΒΕΘ)

ΜΑΚΒΕΘ

Ἔσεῖς, μεσονυκτιάτικαις, κρυφαῖς καὶ μαύραις στρίγλαις,
τί πολεμάτε;

ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΟΜΟΥ

Ὅνομα τὸ ἔργον· μας δὲν ἔχει!

ΜΑΚΒΕΘ

Σᾶς ἐξορκίζω, μὰ αὐτὴν τὴν μυστικὴν σας τέχνην,
ἀπ' ὅπου κι' ἂν σᾶς ἔρχεται, νὰ μὲ ἀποκριθῆτε!
Καὶ ἂν ἀπὸ τὰ χέρια σας οἱ ἄνεμοι λυμένοι
λυσομανοῦν καὶ μάχωνται μὲ τὰ κάμπαναριά μας,
κι' ἂν καταπίνῃ караβιαῖς τὸ ἀφρισμένο κῦμα,
καὶ ἂν κυλιοῦνται κατὰ γῆς τὰ γεμισμένα στάχυα,
τὰ δένδρ' ἂν ξερριζόνωνται, ἂν σχίζωνται τὰ κάστρα

κ' ἐπάνω ἂν κρημνίζωνται ἔς τοὺς φυλακᾶτωράς των,
 κι' ἂν γέρνουν τὰ κεφάλια των παλάτια, πυραμίδες,
 ὡς ποῦ νὰ σμιζ' ἡ κορυφή μὲ τὰ θεμέλιά των,
 κι' ὄλ' ἡ σπορὰ τῆς φύσεως ἂν γείνη ἄνω κάτω,
 ἐσεῖς ἀποκριθῆτέ με εἰς ὅ,τι κι' ἂν ῥωτήσω!

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Ἐρώτησέ μας!

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

Δάλησε!

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

Ἀπόκρισιν θὰ λάβῃς!

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Τὴν θέλεις τὴν ἀπόκρισιν ἀπ' τὰ ἴδικά μας χεῖλη,
 ἢ θέλεις ἀνωτέρους μας;

ΜΑΚΒΕΘ

Νὰ τοὺς ἰδῶ! Ἄς ἔλθουν!

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Νὰ αἷμα μέσα σκρόφας, ὅπου ἔφαγε
 καὶ τὰ ἐννηὰ παιδιὰ της, μία γέννα της·
 νὰ κ' εἰς τὴν φλόγα ἔξυγγι, ὁποῦ ἔσταξε
 ἀπὸ φονηᾶ κρεμάλα.

ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΟΜΟΥ

Ἐλα, πρόκαμε!

Ὅπου κι' ἂν ἦσαι τώρα, χαμηλά, ἕψηλά,
 δεῖξέ μας τὴν μορφήν του καὶ τὴν τέχνην σου!

(Κεραυνοί. Πρώτη ὄπτασία. Κεφαλὴ ἔνοπλος).

ΜΑΚΒΕΘ

"Αγνωστη Δύναμις, εἶπέ . . .

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

"Ξεύρει 'ς τὸν νοῦν τί ἔχεις.

"Ακουε μόνον, μὴ λαλήσῃ!

ΤΟ Α' ΦΑΣΜΑ⁸⁸

"Ω Μάκβεθ! Μάκβεθ! Μάκβεθ!

φυλάξου ἀπὸ τὸν Μακδῶφ. — 'Αρκεῖ. 'Απόλυσέ με.

(Βυθίζεται ἐντὸς τῆς γῆς).

ΜΑΚΒΕΘ

"Ὅ,τι κι' ἂν ᾔσ', εὐχαριστῶ διὰ τὴν συμβουλήν σου·
ταιριάζει μὲ τοὺς φόβους μου. Μίαν ἀκόμη λέξιν . . .

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Δὲν δέχεται προστάγματα. "Ἐρχεται ἄλλος τώρα
ἀκόμη πλέον ἰσχυρός.

(Κεραυνός. Δευτέρα ὄπτασία. Βρέφος αἱματοφύρτον).

ΤΟ Β' ΦΑΣΜΑ

"Ω Μάκβεθ! Μάκβεθ! Μάκβεθ!

ΜΑΚΒΕΘ

"Ἄν εἶχα καὶ αὐτιά τριπλᾶ θὰ σ' ἤκουα καὶ πάλιν!

ΤΟ Β' ΦΑΣΜΑ

"Ἐχε καὶ δίψαν αἵματος κι' ἀπόφασιν καὶ τόλμην,
καὶ μὴ ποτέ σου φοβηθῆς τὴν δύναμιν ἀνθρώπου,
διότι γέννα γυναικὸς ποτέ δὲν θὰ σέ βλάβῃ!

(Βυθίζεται).

ΜΑΚΒΕΘ

Τότε λοιπὸν ζῆσε, Μακδῶφ! Πρὸς τί νὰ σέ φοβοῦμαι;
'Ἄλλ' ὅμως τὴν ἀσφάλειαν νὰ τὴν διπλώσω θέλω,

}

καὶ νὰ κρατῶ ἐνέχυρον ἀπὸ τὴν Εἰμαρμένην.
 Δὲν σοῦ χαρίζω τὴν ζωὴν, διὰ νὰ ἔχω λόγον
 τὸν φόβον τὸν χλωμόκαρδον νὰ τὸν κηρύξω ψεύτην,
 κι' ὁ Ὑπνος νὰ μοῦ ἔρχεται καὶ ἂν βροντᾷ κι' ἀστράπτῃ!

(Κεραυνός. Τρίτη ὄπτασια. Βρέφος ἐστεμμένον, κρατοῦν
 εἰς χεῖρας δένδρον).

Τί εἶν' αὐτὸ ποῦ 'πρόβαλε, 'σάν τέκνον βασιλέως,
 καὶ τοῦ στολίζει ἔ χρυσὸς τῆς βασιλείας κύκλος
 τὸ βρεφικόν του μέτωπον;

ΑΙ ΤΡΕΙΣ ΟΜΟΙ

Σιώπα κι' ἀκούέ το!

ΤΟ Γ' ΦΑΣΜΑ

Ἔχε ἀνδρείαν λέοντος καὶ μὴ φοβοῦ κανένα.
 Συνωμοσίαν μὴ ψηφᾶς, ἢ γογγυσμούς, ἢ στάσιν!
 ὁ Μάκβεθ δὲν θὰ νικηθῇ, ἐκτός ἐάν κινήσῃ
 'ς τὴν Δουνσινάνην ν' ἀναιεθῇ τὸ δάσος τῆς Βερνάμης!

(Βυθίζεται).

ΜΑΚΒΕΘ

Δὲν γίνεται! ποιὸς ἤμπορεῖ τὰ δάση ν' ἀγγαρεύσῃ;
 ποιὸς εἶν' ἐκεῖνος ποῦ ἔμπορεῖ τὸ δένδρον νὰ προστάξῃ
 ἀπὸ τῆς γῆς τὴν ἀγκαλιὰ τὴν ρίζα του νὰ 'βγάλῃ;
 ὦ προμαντεύματα γλυκά! Ὁραῖα! ὦ χαρὰ μου!
 Δὲν θὰ σηκώσῃς κεφαλὴν ποτέ, Ἀποστάσια,
 ἐκτός ἂν πρῶτα σηκωθῇ τὸ δάσος τῆς Βερνάμης—
 κι' ὁ Μάκβεθ εἰς τὸν θρόνον του γερὰ στερεωμένος
 βίον θὰ ζήσῃ εὐτυχῇ, ὡς ποῦ νὰ ἔλθ' ἡ ὥρα
 τὸν φόρον του 'ς τῆς φύσεως τὸν νόμον νὰ πληρώσῃ!
 Ἄλλ' ἡ καρδιά μου λαχταρεῖ νὰ μάθω ἓνα πρᾶγμα!

Εἰπῆτε — ἂν ἡ τέχνη σας ἕως ἐκεῖ πηγαίνει, —
 εἰς τὸ βασιλείον αὐτὸ ἡ γενεὰ τοῦ Βάγκου
 θὰ βασιλεύσῃ;

Αἱ τρεῖς ὁμοῦ

Μὴ ζητῆς πλειότερα νὰ μάθῃς!

ΜΑΚΒΕΘ

Εἰπῆτέ μου! Τὸ ἀπαιτῶ! Ἄν μοῦ τὸ ἀρνηθῆτε,
 ἀνάθεμα αἰώνιον ἐπάνω σας νὰ πέσῃ! . . .

Βυθίζονται τὰ μάγια σας; . . . Τί κρότος εἶναι τοῦτος!

(Βυθίζεται ἐντὸς τῆς γῆς ὁ λέβης. Ἀκούονται αὐλοί!).

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

'Ελᾶτε!

Β' ΜΑΓΙΣΣΑ

'Ω! ἐλᾶτε!

Γ' ΜΑΓΙΣΣΑ

'Ω! 'Ελᾶτ' ἐδῶ!

Αἱ τρεῖς ὁμοῦ

'Ελᾶτε νὰ φανῆτε εἰς τὰ 'μάτια του,
 ἐλᾶτε τὴν καρδιά του νὰ τὴν καύσετε.

'Ὡσάν σκιαὶ φανῆτε, φύγετ' ὡς σκιαί!

Ἐμφανίζονται ἀλληλοδιαδόχως αἱ σκιαὶ ὀκτῶ βασιλείων, ὁ ἔσχατος τῶν ὁμοίων
 κρατεῖ κάτωπτρον εἰς χεῖρας. Τελευταῖον ἐπεταὶ τὸ φᾶσμα τοῦ ΒΑΓΚΟΥ).

ΜΑΚΒΕΘ

ὦ! Εἶσαι ἀπαράλλακτον τὸ φάντασμα τοῦ Βάγκου!

ὦ! ἀπ' ἐδῶ! Τὸ στέμμα σου τὰ 'μάτια μου τὰ καίει! —

σύ, δευτέρα κεφαλὴ χρυσοστεφανωμένη,

χεῖς τὰ ἴδια τὰ μαλλιά ὡσάν τὴν πρώτην . . . Κι' ἄλλη,

ὦ! καὶ αὐτή! — Βρωμόστριγλαις, τί φέρνετε ἐμπρός μου.

Καί τέταρτος ! . . . Ὡ μάτια μου, χυθῆτε ! . . . Ἡ σειρά τῶ
 μέ μόνην τὴν συντέλειαν τοῦ κόσμου θὰ τελειώσῃ ; . . .
 Κι' ἄλλος ! ἀκόμη ! Κ' ἑβδομος ! . . . Ἄλλο νὰ ἰδῶ δὲν θέλω
 Ἴδου καὶ ἄλλος, καὶ κρατεῖ καθρέπτην, καὶ μοῦ δείχνει
 καὶ ἄλλους μέσα βασιλεῖς πολλούς . . . καὶ μερικοὶ τῶν
 τριπλὸν διάδημα φοροῦν, τρία ἔς τὰ χέρια σκῆπτρα²⁹ ! . . .
 Θεά φρικτή ! Ἀληθινὰ εἶν' ὄλ' αὐτά, τὸ βλέπω !
 διότ' ἰδού, τὸ φάντασμα αἱματοκυλισμένον
 τοῦ Βάγκου μέ χαμογελᾷ, καὶ μοῦ τοὺς δείχνει ὅλους,
 ἴσ' ἂν νὰ μοῦ λέγῃ : Βλέπε τους, εἶναι ἡ γενεά μου.

(Ἐξαλείφονται αἱ ὀπτασίαι).

Ἀλήθεια ἦσαν ὄλ' αὐτά ;

Α' ΜΑΓΙΣΣΑ

Ἀλήθεια εἶναι ὄλα. Ὅμως διατί
 τὸν Μάκβεθ τόσον θάμβος ἐκυρίευσε ;
 Ἄς δώσωμεν ἔς τὸν νοῦν του διασκέδασιν
 καὶ ὄλα τὰ καλὰ μας κς τοῦ δεῖζωμεν.
 Μαγεύω τὸν ἀέρα καὶ λαλεῖ ἐγώ,
 ἐνῶ χεροπιασμέναις σεῖς χορεύετε,
 νὰ μᾶς ἰδῆ ὁ μέγας βασιλεὺς αὐτός
 μέ τι χαρὰν καὶ σέβας τὸν δεχόμεθα !

(Μουσική. Αἱ Μάγισσαι χορεύουσι καὶ μετὰ ταῦτα ἐξαλείφονται).

ΜΑΚΒΕΘ

Ποῦ εἶναι ; ἤχθησαν ; — Αὐτὴ ἡ κολασμένη ὄρα
 μέ μαῦρα γράμματ' ἄς γραφῆ ἔς τοῦ Χρόνου τὸ βιβλίον
 ἔς αἰώνιον ἀνάθεμα ! — Σὺ ἐκεῖ ἔξω, ἔλα !

(Εἰσέρχεται ὁ ΛΕΝΩΞ)

ΛΕΝΩΞ

αὐθέντα, τί ἐπιθυμεῖς ;

ΜΑΚΒΕΘ

Ταῖς Μάγισσαις, ταῖς εἶδες ;

ΛΕΝΩΞ

ὸν εἶδ', αὐθέντα, τίποτε.

ΜΑΚΒΕΘ

Δὲν ἔπερασαν ἐμπρός σου ;

ΛΕΝΩΞ

Ὅχι, αὐθέντ', ἀληθινά, δὲν εἶδα !

ΜΑΚΒΕΘ

Μολυσμένος

ἐπ' ὅπου κι' ἂν ἔπερασαν νὰ μείνη ὁ ἀέρας,
καὶ ὅποιος ταῖς πιστεύεται ἀναθεματισμένος ! —
Ἢ ἐφάνηκε νὰ ἤκουσα ποδόκτυπον ἀλόγων.
Ποιὸς ἦλθε ;

ΛΕΝΩΞ

Ἦλθαν δύο τρεῖς τὴν εἶδησιν νὰ φέρουν,

ὅτι ἐπῆγεν ὁ Μακδῶφ κρυφὰ εἰς τὴν Ἀγγλίαν.

ΜΑΚΒΕΘ

Εἰς τὴν Ἀγγλίαν ; . . . ὁ Μακδῶφ !

ΛΕΝΩΞ

Ναί, σεβαστὲ αὐθέντα.

ΜΑΚΒΕΘ

Αἱ ! Ὁ Καιρὸς ἐπρόλαβέ τὰ κατορθώματά μου !

Ἰετᾶ καὶ φεύγει ὁ σκοπός, ἀνίσως δὲν πετάξῃ
συγχρόνως κ' ἡ ἐκτέλεσις ! Εἰς τὸ ἐξῆς, τ' ὀμνύω,
ὅτι ὁ νοῦς γεννᾶ, εὐθύς τὸ χέρι θὰ τὸ κάμῃ !

Ίδού! Εὐθύς τὸν στοχασμὸν θὰ στεφανώσω μ' ἔργα!
 Τὸ εἶπα καὶ τὸ ἔκαμα! Εἰς τοῦ Μακδῶφ τὸ κάστρον
 θὰ καταπέσω ἕξαφνα, θὰ τοῦ τὸ κυριεύσω,
 θὰ τοῦ περάσω ἀπ' τὸ σπαθὶ γυναικᾶ του, παιδιὰ του,
 κάθε κακότυχο κορμὶ ποῦ συγγενῆ τὸν ἔχει.
 Μεγάλα λόγια περιττά! Τὸ πρᾶγμα θὰ τελειώσῃ,
 προτοῦ προφθάσῃ ὁ σκοπὸς αὐτός μου νὰ κρῶσῃ!
 Ἄλλ' ὄχι πλέον φάσματα! . . . Ποῦ εἶν' αὐτοὶ ποῦ ἤλθαν;
 Ἐμπρός! τὸν δρόμον δεῖξέ μου.

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Β'

Ἐν τῷ μεγάρῳ τοῦ ΜΑΚΔΩΦ, εἰς Φάτφ.

(Εἰσέρχονται ἡ ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ, ὁ ΥἱΟΣ της καὶ ὁ ΡΩΣ).

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Τί ἔπταισε; Ἡ βία του ποῖα ἦτο νὰ ξεφύγῃ;

ΡΩΣ

Χρειάζεται ὑπομονή!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Ἐκεῖνος δὲν τὴν εἶχε!

Τρέλλα του ἦτο καθ' αὐτὸ νὰ φύγῃ. Μὲ τοὺς φόβους,
 ἂν ὄχι μὲ τὰ ἔργα μας, γινόμεθα προδόται!

ΡΩΣ

Δὲν ζεύρεις ἂν τὸν ὤθησε φόβος ἢ γνῶσις.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Γνῶσις!

Ν' ἀφήσῃ τὴν γυναικᾶ του, ν' ἀφήσῃ τὰ παιδιὰ του,
 τὸ κάστρο του, τοὺς τίτλους του, ἐκεῖ ἀπ' ὅπου φεύγει!

Ἄ! ὄχι, δὲν μᾶς ἀγαπᾷ — τὸ ἔμφυτον δὲν τῶχει.
 Κι' ὁ τρυποφράκτης ὁ μικρός, μικρότερος ἀπ' ὅλα
 τᾶλλα πουλάκια, πολεμᾷ κι' αὐτὸς τὴν κουκουβάγια
 ἐπίσως κ' ἔχει τὰ μικρὰ εἰς τὴν φώληά του μέσα! . . .
 ὅς τὰ πάντα· τίποτε δὲν 'ζύγισ' ἡ ἀγάπη·
 ἢ ἡ γνῶσις ὀλιγώτερον· διότι τὸ νὰ φύγη
 ἐν ἦτο γνῶσις βέβαια!

ΡΩΣ

Καλή μου ἐξαδέλφη,
 ἔβρησε τὴν λύπην σου. Ὁ ἄνδρας σου, τὸ 'ξεύρεις,
 εἰν' εὐγενής καὶ γνωστικός καὶ φρόνιμος, καὶ κρίνει
 ποθεν ὁ ἄνεμος φυσᾷ· ἄλλο νὰ 'πῶ δὲν θέλω,
 ἔλλ' εἶναι δύσκολοι καιροὶ αὐτοὶ ὅπου περνοῦμεν,
 ὅπου ἐν ἀγνοίᾳ μας γινόμεθα προδόται,
 ὅπως τὶ φοβούμεθα κανεὶς μας δὲν τὸ 'ξεύρει,
 καὶ μὲ τοὺς φόβους του καθεὶς παρεξηγεῖ τὴν φήμην,
 καὶ ὅλοι ἀρμενίζομεν εἰς ἄγρια πελάγη
 ὅπου καὶ ὅπως μᾶς κυλᾷ τὸ ταραγμένον κῦμα!
 ἔχε ὑγείαν· γρήγορα θὰ ξαναέλθω πάλιν.

Ὅς τοῦ κακοῦ τὸ ἔπακρον τὰ πράγματ' ἅμα φθάσουν,
 καύουν, ἢ 'ς τὰ πρῶτά των θ' ἀρχίσουν νὰ γυρίζουν.—
 Παιδάκι μου, ὁ Ὑψιστος 'ς τὴν σκέπην του νὰ σ' ἔχη!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Πατέρα ἔχει τὸ πτωχό, καὶ εἶν' ὠρφανευμένο.

ΡΩΣ

ἔν εἰμπορῶ νὰ κρατηθῶ. Ὑγίαινε. Ἄν μείνω
 καὶ μ' ἐντροπιάση ἡ λύπη μου καὶ σέ θὰ σέ ταραξῆ.
 (Ἐτέρχεται).

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ³⁰

'Απέθαν' ὁ πατέρας σου, καὶ τώρα τί θὰ γείνης,
καὶ πῶς θὰ ζήσης;

Ο ΥΙΟΣ ΤΗΣ

"Ὅπως ζοῦν καὶ τὰ πουλάκια, μάννα.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

'Σὰν τὰ πουλάκια; Πῶς; Καὶ σὺ μὲ μνίγαις, μὲ σκουλήκια;

Ο ΥΙΟΣ ΤΗΣ

Μὲ ὅ,τι εὔρω. Μὴ κι' αὐτὰ δὲν ζοῦν μὲ ὅ,τι εὔρουν;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Καῦμένο σὺ πουλάκι μου! Καὶ οὔτε θὰ φοβῆσαι
παγίδα, δίκτυ, 'ξόβεργα;

Ο ΥΙΟΣ ΤΗΣ

Νὰ φοβηθῶ τί ἔχω;

Μὲ ὅλ' αὐτὰ δὲν κυνηγοῦν μικρὰ μικρὰ πουλάκια.—
Δὲν 'πέθαν' ὁ πατέρας μου, καὶ ὅ,τι θέλεις λέγε!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

'Απέθανε, παιδάκι μου, καὶ ποῦ θὰ εὔρης ἄλλον;

Ο ΥΙΟΣ ΤΗΣ

Καὶ σὺ, μαννοῦλά μου καλή, ποῦ θαῦρης ἄλλον ἄνδρα;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

"Ὅπου κι' ἂν 'πάγω εἴκοσι, ἂν θέλω, ἀγοράζω.

Ο ΥΙΟΣ ΤΗΣ

Νὰ τοὺς πουλήσης;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Φλυαρεῖς ὅσον ὁ νοῦς σου κόπτει.

Καὶ ὁμως κόπτει χάρμποσον.

Ο ΥΙΟΣ ΤΗΣ

Προδότης εἶν' ἀλήθεια,

μητέρα, ὁ πατέρας μου ;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Ναί.

Ο ΥΙΟΣ ΤΗΣ

Τί θὰ ᾤη προδότης ;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Εκεῖνος ποῦ ἐπάτησε τοὺς ὄρκους του.

Ο ΥΙΟΣ ΤΗΣ

Καὶ ὅλοι,

σοὶ τὸ ἔκαμαν αὐτό, ὅλοι προδόται εἶναι ;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

καὶ· κι' ὅλοι θέλουν κρέμασμα.

Ο ΥΙΟΣ ΤΗΣ

"Ὅσοι πατήσουν ὄρκους

κρέμασμα θέλουν ;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

"Ὅλοι των !

Ο ΥΙΟΣ ΤΗΣ

Καὶ ποιὸς θὰ τοὺς κρεμάσῃ ;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Οἱ ἄνθρωποι οἱ χρήσιμοι.

Ο ΥΙΟΣ ΤΗΣ

"Ὅσοι πατοῦν τοὺς ὄρκους

εἶναι ἀνόητοι λοιπόν· διότι ἔχει τόσους,

ποῦ τοὺς χρησίμους ἐφθάναν αὐτοὶ νὰ τοὺς κρεμάσουν.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Ἐσύ, μαίμου! — ὦ! τοῦ Θεοῦ τὴν εὐλογίαν νᾶχης! —
Πλὴν τί θὰ γείνης, πῶς θὰ ζῆς χωρὶς πατέρα τώρα;

Ο ΥΙΟΣ ΤΗΣ

Ἄ, μάννα, θὰ τὸν ἔκλαιες ἂν ἦτο ἑπιθαμένος.
Κι' ἂν δὲν τὸν ἔκλαιες, αὐτὸ θὰ ἦτο τὸ σημεῖον
ὅτι πατέρα γρήγορα καινούριον θὰ μοῦ εὔρης.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Πῶς φλυαρεῖς, πολυλογᾶ!

(Εἰσέρχεται ΛΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ)

ΛΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ

Ἄρχόντισσα καλὴ μου,
δὲν μὲ γνωρίζεις, ἀλλ' ἐγὼ ποιά εἶσαι τὸ γνωρίζω.
φοβροῦμαι ὅτι κίνδυνος σοῦ ἔρχεται μεγάλος.
Ἐνὸς ἀνθρώπου ταπεινοῦ τὴν γνώμην ἄκουσέ την·
ἐδῶ μὴ τύχη κ' εὐρεθῆς! Νὰ πάρης τὰ μικρά σου
καὶ φύγετε! Εἶμαι σκληρὸς νὰ σὲ τρομάζω τόσον,
ἀλλὰ θὰ ἦτο φοβερόν χειρότερα νὰ πάθης, . . .
καὶ σ' ἔρχονται χειρότερα! — Θεὸς νὰ σὲ φυλάξῃ!
Δὲν μένω περισσότερον, Φοβοῦμαι!

('Ἐξέρχεται).

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Ποῦ νὰ φύγω;

Ἐγὼ δὲν ἔκαμα κακόν. — Πλὴν λησμονῶ ὅτ' εἶμαι
'ς τὸν κόσμον τὸν ἐπίγειον, ὅπου κακόν νὰ κάμνης
εἶναι συχνὰ ἐπαινετόν, τὸ δὲ καλόν νὰ κάμνης
τὸ λογαριάζουν κάποτε ὡς κινδυνώδη τρέλλαν.
Λοιπὸν κ' ἐγὼ, ἀλλοίμονον, τί ὄφελος προσμένω

ἀπὸ τὴν ὑπεράσπισιν αὐτῆν τὴν γυναικειάν,
ὅτι δὲν ἔκαμα κακόν;

(Εἰσέρχονται ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ)

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Τί εἰσθε, τί ζητεῖτε;

Α' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ποῦ εἶν' ὁ ἄνδρας σου;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Ἐκεῖ, μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν χάριν,

ὅπου δὲν φθάνετε ποτέ, ἐσὺ κ' οἱ ὅμοιοί σου.

Α' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Εἶναι προδότης!

Ο ΥΙΟΣ

Ψεῦδειςαι, βρωμο-ἀναμαλλιάρη!

Α' ΔΟΛΟΦΟΝΟΣ

Ἐσὺ, προδότου γένημα!

(Τὸν πληγώνει)

Ο ΥΙΟΣ

Μ' ἐσκότωσε, μητέρα!

Ω! φύγε σύ!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΔΩΦ

Βοήθεια!

(Ἐξέρχονται οἱ ΔΟΛΟΦΟΝΟΙ διώκοντες αὐτήν)

(Ἐξέρχεται κρᾶζουσα).

Σ Κ Η Ν Η Γ'

Ἐν Ἀγγλίᾳ. Ἐμπροσθεν τοῦ βασιλικοῦ ἀνακτόρου.

(Εἰσέρχονται ὁ ΜΑΛΚΟΛΜ καὶ ὁ ΜΑΚΔΩΦ).

ΜΑΛΚΟΛΜ

ᾠ! ἔλα νὰ καθίσωμεν παράμερα ἔς τὸν ἴσκιον,
κι' ἄς ξεθυμάνη εἰς δάκρυα ἢ πικρα τῆς καρδιᾶς μας.

ΜΑΚΔΩΦ

Καλλίτερα ν' ἀδράξωμεν τὸ φονικὸ σπαθί μας,
κι' ἄς τρέξωμεν ἔς τὸν τόπον μας τὸν καταπατημένον,
ὡσάν γενναῖοι ἄνθρωποι! Αὐγὴ δὲν ἀνατέλλει
ποῦ χῆρες δὲν μοιρολογοῦν καὶ ὀρφανὰ δὲν κλαίουσιν,
ποῦ νέος θρῆνος ἔς τ' οὐρανοῦ τὴν ὄψιν δὲν ξεσπᾶνει.—
κι' ἀντιλαλεῖ ὁ οὐρανὸς ἄν νὰ πονῆ μαζί μας
καὶ κάθε λύπης συλλαβὴν κι' αὐτὸς ἀντιβούζει!

ΜΑΛΚΟΛΜ

Ἄσα πιστεύω τὰ θρηνώ, πιστεύω ὅσα ξεύρω,—
καὶ ὅσα ἐπιδέχονται διόρθωσιν, τὴν ὥραν
ἄρκει νὰ εὔρω βοηθόν, καὶ θὰ τὰ διορθώσω!
Τὰ ὅσα λέγεις, πιθανὸν νὰ ἦναι ὅπως λέγεις.
Αὐτός, ὁποῦ τὴν γλῶσσαν μας τὴν καίει τ' ὄνομά του,
ὁ τύραννος, ἕνα καιρὸν ὡς ἐντιμος ἔπερνοῦσε
τὸν εἶχες φίλον ἀκριβόν· δὲν σ' ἔβλαψεν ὡς τώρα.—
Ἄπειρος νέος εἰμ' ἐγώ, ἀλλ' ἴσως εἶναι τρόπος
νὰ γείνω μέσον, δούλευσιν νὰ κάμης εἰς ἐκεῖνον!
Ἰσως κ' ἡ γνῶσις τ' ἀπαιτεῖ, κανεὶς νὰ θυσιάσῃ

ἓνα πτωχὸ κι' ἀδύνατο καὶ ἄκακο ἀρνάκι,
διὰ νὰ παύσῃ τὴν ὀργὴν Θεοῦ ἀγριωμένου.

ΜΑΚΔΩΦ

Δὲν εἶμ' ἐγὼ ἐπίβουλος!

ΜΑΛΚΟΛΜ

Ὁ Μάκβεθ ὅμως εἶναι,
κ' εἰς βασιλέως προσταγὴν ἔμπορεῖ νὰ ὑποκλίνῃ
καὶ ἄνθρωπος ἐνάρετος. — Ἀλλὰ συμπάθησέ με. —
Οἱ στοχασμοί μου δὲν ἀρκοῦν διὰ ν' ἀλλάξῃς φύσιν.
Οἱ Ἄγγελοι αἰῶνια φωτοβολοῦν καὶ λάμπουν,
ἀκόμη κι' ἂν ἀμάρτανε ὁ φωτεινότερός των!
Τῆς Ἀρετῆς τὸ πρόσωπον τὸ παίρνει ἡ Ἀχρειότης,
πλὴν δὲν ἀλλάζει δι' αὐτὸ τῆς Ἀρετῆς ἡ ὄψις.

ΜΑΚΔΩΦ

Ἄ! Χάνω τὴν ἐλπίδα μου!

ΜΑΛΚΟΛΜ

Ἴσως ἐκεῖ τὴν χάνεις
ὅπου ἐγὼ τοῦ δισταγμοῦ τὴν ἀφορμὴν εὐρίσκω.
Πῶς ἔξαφνα παραίτησες γυναῖκα καὶ παιδιὰ σου,
τὰ ὄντα τὰ πολύτιμα, τὰ καρδιακὰ δεσμά σου,
καὶ οὔτε κἀν ἐστάθηκες νὰ τ' ἀποχαιρετήσῃς! —
Παρακαλῶ, ἂν δύσπιστον μὲ βλέπῃς, μὴ τὸ πάρης
ὡς τῆς τιμῆς σου προσβολὴν, ἀλλ' ὡς προφύλαξίν μου.
Ἐμπορεῖ νὰ ἦσαι ἀγαθός, ὅσον καὶ ἂν διστάζω.

ΜΑΚΔΩΦ

Κυλίσου μὲς' ἔς τὰ αἵματα, πατρὶς δυστυχισμένη!
Ὡ τυραννί' ἀγέρωχη, γερὰ θεμελιώσου

ἀφοῦ δὲν ἔχεις ἔς τὸ ἐξῆς τῆς ἀρετῆς τὸν φόβον!
 Μὴ κρύπτεσαι· οἱ τίτλοι σου δὲν σοῦ φιλονεικοῦνται! —
 Αὐθέντα, σ' ἀποχαιρετῶ! Δὲν ἤθελα νὰ ἦμαι
 ὁ ἄθλιος ποῦ μὲ θαρρεῖς, κι' ἂν ἦτο ν' ἀπολαύσω
 τὰ κράτη ποῦ ὁ τύραννος ἔς τὰ νύχια του σπαραρίζει,
 κι' ὄλους τῆς γῆς τοὺς θησαυροὺς μαζί!

ΜΑΛΚΟΛΜ

Δὲν σὲ προσβάλλω,

καὶ μόνον ἀπὸ φόβον σου δὲν εἶναι ὅσα εἶπα.
 Πιστεύω ὅτι ὁ ζυγὸς βαρύνει τὴν πατρίδα·
 τρέχει τὸ αἷμά της· πονεῖ· στενάζει· κάθε ἡμέρα
 καὶ μία νέα μαχαιριὰ νέαν πληγὴν ἀνοίγει.
 Χέρια πολλὰ νὰ σηκωθοῦν διὰ τὰ δίκαιά μου,
 τὸ ἔξέρω, δὲν θὰ ἔλειπαν. Κ' ἐδῶ ἀπ' τὴν Ἀγγλίαν
 χιλιάδες μοῦ προσφέρονται. — Κι' ἂν ὅμως τοῦ τυράννου
 τὴν κεφαλὴν ἀξιώθῶ νὰ τὴν ποδοπατήσω,
 ἢ νὰ τὴν ἔχω κρεμαστὴν ἐπάνω ἔς τὸ σπαθί μου,
 μὲ τοῦτο τῆς πατρίδος μας τὰ πάθη δὲν τελειοῦν.
 Διότι καὶ χειρότερα νὰ ὑποφέρῃ ἔχει
 ἀπ' τὸν διάδοχον αὐταῦ.

ΜΑΚΔΩΦ

Ποῖον διάδοχόν του;

ΜΑΛΚΟΛΜ

Περὶ ἐμοῦ σὲ ὁμιλῶ, ἐμοῦ ὁποῦ γνωρίζω
 ἐντός μου ἐλαττώματα συσσωρευμένα τόσα,
 ὥστε ἂν ἔβγουν εἰς τὸ φῶς, ἕως κι' ὁ μαῦρος Μάκβεθ
 ἄσπρος ἄν χιόνι θὰ φανῇ, — τὸ δὲ πτωχόν μας Κράτος

θά τὸν νομίζῃ ὡς ἀρνί, ὅταν θά τὸν συγκρίνῃ
 μὲ ὅσα ἐξ αἰτίας μου δεινὰ θά ὑποφέρῃ.

ΜΑΚΔΩΦ

Ἐ τὰ στίφη τῆς Κολάσεως τὰ φοβερά δὲν ἔχει
 δαίμονα τόσον τρομερόν, ὥστε νὰ ξεπεράσῃ
 τὸν Μάκβεθ!

ΜΑΛΚΟΛΜ

Εἶναι, συμφωνῶ, ἐκεῖνος αἰμοδόρος,
 ἠδυπαθής. φιλάργυρος, ἀπατεῶν καὶ ψεύτης,
 εἶναι θυμώδης, πονηρός· κακία δὲν ὑπάρχει
 νὰ μὴ τὴν ἔχῃ καὶ αὐτήν! Ἄλλ' ἡ ἀσέλγειά μου
 δὲν ἔχει ὄρια. Ποτέ, ποτέ δὲν θά μοῦ φθάσουν,
 γυναῖκες, θυγατέρες σας, παρθένοι, πανδρευμένοι,
 τὸ βάραθρον τῶν πόθων μου νὰ μοῦ τὸ ἔχειλίσουν,
 κι' οὔτε ποτέ θ' ἀντισταθῇ φραγμὸς ἔς τὴν ὄρεξίν μου!
 Παρ' ἑνὸς τέτοιου βασιλεὺς καλλίτερα ὁ Μάκβεθ!

ΜΑΚΔΩΦ

Κ' ἡ ἄκρατη ἀσέλγεια μιὰ τυραννία εἶναι.
 Συνέβη ἐξ αἰτίας της καὶ βασιλεῖς νὰ πέσουν
 καὶ πρόωρα νὰ κενωθοῦν εὐτυχισμένοι θρόνοι.
 Μὴ διὰ τοῦτο στερηθῆς τὸ ὄ,τι σοῦ ἀνήκει.
 Τὴν ὄρεξίν σου εὐκολα θά εὔρης νὰ χορτάσῃς,
 καὶ νὰ περνᾷς ὡς ἐγκρατῆς καὶ νὰ γελάς τὸν κόσμον.
 Καλόβολαις ἀρχόντισσαις δὲν λείπουν· μὴ σὲ μέλει
 Δὲν εἶναι τρόπος ὄρνεον ἐντός σου νὰ ὑπάρχῃ
 τόσον πολὺ ἀρπακτικόν, ποῦ νὰ καταβροχθίσῃ
 ὅσαις θά τρέξουν νὰ δοθοῦν ἔς τὸν κάτοχον τοῦ θρόνου,
 ἅμα ἰδοῦν τὴν κλίσιν του.

ΜΑΛΚΟΛΜ

Δὲν εἶναι μόνον τοῦτο,
 ἀλλὰ κοντὰ εἰς τὰ αἰσχρὰ τὰ φυσικά μου τ' ἄλλα
 ὑπάρχει καὶ ἀκόρεστη πλεονεξία, ὥστε
 ἂν ἐγινόμην βασιλεὺς θά μ' ἔβλεπες νὰ κόπτω
 τοὺς ἄρχοντας τοῦ κράτους μου διὰ τὰ κτήματά των.
 Ἐνὸς τὸ σπίτι θά φθονῶ, τοῦ ἄλλου τὰ διαμάντια,
 καὶ κάθε μου ἀπόκτησις ὀρεκτικὸν θά ἦναι
 νὰ μοῦ κεντᾶ τὴν ὄρεξιν, — καὶ θά ζητῶ προφάσεις
 νὰ πιάνωμαι μὲ τοὺς χρηστοὺς καὶ τοὺς πιστοὺς ἀδίκως,
 καὶ θά τοὺς παίρνω τὴν ζωὴν, τὰ πλούτη των ν' ἀρπάξω.

ΜΑΚΔΩΦ

Ριζοβολεῖ βαθύτερα ἢ φιλοχρηματία,
 φυτρώνει στερεώτερα τὰ βλαβερὰ κλαδιά της
 καὶ ἀπὸ τὴν ἀσέλγειαν ἀκόμη, καὶ ἐστάθη
 αὐτὴ αἰτία νὰ σφαγοῦν πολλοὶ μας ἡγεμόνες.
 Πλὴν μὴ φοβοῦ. Εἰν' ἄπειρα τὰ πλούτη τῆς Σκωτίας·
 νὰ σὲ χορτάσουν ἢμποροῦν κι' ὅσα σ' ἀνήκουν μόνα.
 Κοντὰ εἰς ἄλλας ἀρετὰς ὑποφερτὰ τὰ πάντα!

ΜΑΛΚΟΛΜ

Καμμιὰν δὲν ἔχω! — Ἀρετὴν βασιλικὴν καμμιὰν!
 Πραότης, φιλαλήθεια, φιλοδικαιοσύνη,
 σεμνότης, ἐπιείκεια καὶ γενναιοδωρία,
 εὐσέβεια, ὑπομονή, ἀνδρεία, καρτερία,
 μοῦ εἶναι ξένα ὅλα των. Κάθε κακίαν ὅμως,
 εἰς ὅλην της τὴν ἔκτασιν καὶ δύναμιν, τὴν ἔχω!
 Ἐὰν μοῦ ἦτο δυνατόν, θά ἔχυνα προθύμως

μέσα 'ς τὸν Ἄδην τὸ γλυκὺ τῆς ὁμοιοίας γάλα,
τὴν ἡσυχίαν τοῦ παντός νὰ φέρω ἄνω κάτω
κι' ἀπὸ τὸ πρόσωπον τῆς γῆς νὰ διώξω τὴν εἰρήνην!

ΜΑΚΔΩΦ

Σκωτία, ὦ Σκωτία μου!

ΜΑΛΚΟΛΜ

Ὅπως σοῦ λέγω εἶμαι.

Ἄν μὲ νομιζῆς ἄξιον νὰ κυβερνῶ εἰπέ το!

ΜΑΚΔΩΦ

Νὰ κυβερνᾷς; — Οὔτε νὰ ζῆς! — Πατρὶς δυστυχημένη,
μὲ τύραννον παράνομον 'ς τὸ αἷμα θρονιασμένον,
πότε, ὦ! πότε θὰ ἰδῆς καλὰς ἡμέρας πάλιν,
ἀφοῦ αὐτός, τοῦ θρόνου σου τὸ γνήσιον βλαστᾶρι,
τὸν ἑαυτὸν του μόνος του τὸν ἀναθεματίζει
καὶ βλασφημεῖ τὸ γένος του καὶ τὴν καταγωγὴν του! —
Ὁ Δῶγκαν, ὁ πατέρας σου, ἀγίασε 'ς τὸν θρόνον,
κ' ἡ μάνα ποῦ σ' ἐγέννησε, εἰς ὅλην τὴν ζωὴν της
συχνότερα 'ς τὰ γόνατα παρὰ 'ς τὰ πόδια ἦτον
καὶ καθ' ἡμέραν κι' ὄραν της ἀπέθνησκε³¹! — Θὰ φύγω!
Τὰ ὅσα καταμαρτυρεῖς κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σου,
ἀπὸ τὸν τόπον ὅπου ζῆς ἐμένα μ' ἐξορίζουν.
ὦ! ἐτελείωσεν ἐδῶ, καρδιά μου, ἡ ἐλπίς σου!

ΜΑΛΚΟΛΜ

Μακδῶφ γενναῖε κι' ἀγαθέ, ὁ εὐγενὴς θυμὸς σου
εἰς τὴν ψυχὴν μου ἔσθυσε τοὺς δισταγμοὺς τοὺς μαύρους,
κι' ἀποδεικνύει τὴν τιμὴν, τὴν εἰλικρινειάν σου!
Ὁ Μάκβεθ ὁ παμπόνηρος μ' αὐτὰ συχνὰ τὰ μέσα

νὰ στήσῃ ἐπροσπάθησε παγίδα νὰ μὲ πιάσῃ,
 ὥστε ἢ γνῶσις τ' ἀπαιτεῖ ν' ἀργῶ νὰ δίδω πίστιν.
 Ἄλλ' ὅμως, μάρτυς ὁ Θεὸς νὰ ἦναι μεταξύ μας,
 ἀφίνομαι ἔς τὰ χέρια σου ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα.
 Τὰ ὅσα ἐναντίον μου σοῦ εἶπα, τὰ ξελέγω.
 Ἄποκηρύττω ὅσα κακὰ κι' ὅσας κατηγορίας
 ἐφόρτωσα ἐπάνω μου. Μοῦ εἶναι ὅλα ξένα!
 Γυναῖκα δὲν ἐγνώρισα, ἐπίορκος δὲν εἶμαι,
 δὲν ἐπεθύμησα ποτέ οὔτε ἴδικόν μου πρᾶγμα,
 ποτέ μου δὲν ἐπάτησα τὸν λόγον τὸν δοσμέμον,
 δὲν θέλω κ' ἓνα δαίμονα ἔς τὸν ἄλλον νὰ προδώσω,
 κ' ἴσα μ' αὐτὴν μου τὴν ζωὴν λατρεύω τὴν ἀλήθειαν!
 Πρῶτόν μου ψεῦδος εἶν' αὐτό, κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ μου.
 Αὐτὸς ποῦ εἶμ' ἀληθινὰ, ἰδοῦ με, ἰδικός σου
 καὶ δοῦλος τῆς πατρίδος μας εἰς ὅ,τι διατάξῃ.
 Πρὶν ἔλθῃς ἐξεκίνησεν ὁ γέρων ὁ Σιθάρδος·
 δέκα χιλιάδες μαχηταὶ μαζί του ἐκστρατεύουν.
 Πηγαίνωμεν κατόπιν των, καὶ ἄμποτε νὰ ἦναι
 τόσον ἢ τύχη μας καλὴ, ὅσον τὸ δίκαιόν μας!
 Τί σιωπαίνεις;

ΜΑΚΛΩΦ

Δύσκολον ὁ νοῦς νὰ συμβιβάσῃ
 τόσα πολλὰ δυσάρεστα κ' εὐχάριστα συγχρόνως.

(Εἰσέρχεται ΙΑΤΡΟΣ)

ΜΑΛΚΟΛΜ

Παρακαλῶ, ὁ βασιλεὺς σκοπεύει νὰ ἐξέλθῃ;

ΙΑΤΡΟΣ

Ἐξέρχεται! Ἕνας σωρὸς κορμιὰ δυστυχημένα

προσμένουν ἀπ' τὸ χέρι του νὰ λάβουν θεραπείαν.
 Τὸ πάθος των τὴν δύναμιν τῆς τέχνης ὑπερβαίνει,
 ἀλλὰ ἡ χάρις τοῦ Θεοῦ ἔς τὸ χέρι του ἐδόθη
 καὶ ὅλοι θεραπεύονται εὐθὺς ποῦ τοὺς ἐγγίσῃ.

ΜΑΛΚΟΛΜ

Εὐχαριστῶ, καλὲ ἰατρί.

(Ἐξέρχεται ὁ ΙΑΤΡΟΣ).

ΜΑΚΔΩΦ

Τί εἶν' αὐτὸ τὸ πάθος;

ΜΑΛΚΟΛΜ

Τὸ λέγουν πάθος πονηρόν. Θαυματουργεῖ ἀλήθεια
 ὁ βασιλεὺς ὁ ἀγαθὸς αὐτός! Σοχρὰ τὸ εἶδα
 ἀπ' τὸν καιρὸν ποῦ ἔφθασα ἐδῶ εἰς τὴν Ἀγγλίαν.
 Πῶς ἔλαβε τὸ χάρισμα ὁ Θεὸς μόνος ἑξέυρει!
 Οἱ παθιασμένοι ἔρχονται, πρησμένοι, πληγωμένοι,
 ἔλεεινοί, ἀπ' τοὺς ἰατροὺς ἀπηλπισμένοι ὅλοι,
 κ' ἐκεῖνος νόμισμα χρυσοῦν κρεμνᾶ εἰς τὸν λαιμόν των
 καὶ τοὺς διαβάζει μίαν εὐχὴν, καὶ θεραπεύοντ' ὅλοι.
 Αὐτὸ τὸ θεῖον χάρισμα θὰ τὸ κληρονομήσουν,
 καθὼς με ἐβεβαίωσαν, καὶ οἱ διάδοχοί του³².
 Ἐκτὸς αὐτοῦ, τὴν δύναμιν νὰ προφητεῦν ἔχει,
 κι' ἄλλαι πολλαὶ τὸν θρόνον του στολίζουν εὐλογίαι,
 σημεῖα θείας χάριτος!

(Εἰσέρχεται ὁ ΡΩΣ)

ΜΑΚΔΩΦ

Ποιὸς εἶν' αὐτὸς ποῦ ἦλθε;

ΜΑΛΚΟΛΜ

Συμπατριώτης φαίνεται, ἀλλὰ δὲν τὸν γνωρίζω.

ΜΑΚΔΩΦ

Ἐσὺ ἐδῶ, ἐξάδελφε καλέ μου! Καλῶς ἦλθες!

ΜΑΛΚΟΛΜ

Ἄ! τώρα τὸν ἐγνώρισα! — Θεέ μου, μὴ βραδύνης
νὰ παύσης τὰ ἐμπόδια ὅπου μὰς κάμνουν ξένους!

ΡΩΣ

Ἄμην, ἀμην, αὐθέντα μου!

ΜΑΚΔΩΦ

Πῶς εἶναι ἡ Σκωτία;

ΡΩΣ

Πατρίς καυμένη! Δὲν τολμᾷ κι' αὐτὴ νὰ ἐξετάσῃ
πῶς εἶναι. Ὡς μητέρα μας νὰ μὴ τὴν θεωρῶμεν
ἀλλὰ ὡς τάφον μας, — ἀφοῦ ποτὲ μειδίαμα δὲν βλέπεις
παρὰ ἔς τὰ χεῖλη τῶν νεκρῶν, — ἀφοῦ τὰ μοιρολόγια
καὶ οἱ κλαυθμοὶ κ' οἱ ὄδυρμοὶ ξεσχίζουσιν τὸν ἀέρα
κι' ἀκούοντ' ἀκατάπαυστα, πλὴν δὲν παρατήρουνται, —
ἀφοῦ κατήντησε συρμὸς ὁ σπαραγμὸς τῆς λύπης!
Μόλιξ ῥωτοῦν ποιὸς πέθανε ὅταν κτυπᾷ καμπάνα.
Οἱ ἄνθρωποι μαραίνονται ταχύτερ' ἀπὸ τ' ἄνθη
καὶ τοὺς πλακόνει θάνατος, πρὶν τοὺς πλακῶσῃ ἀρρώστια!

ΜΑΚΔΩΦ

Περιγραφὴ ἐλεεινὴ καὶ πιστοτάτη ὅμως!

ΜΑΛΚΟΛΜ

Τί ἦτο τὸ δυστύχημα τὸ τελευταῖον, πέ μας.

ΡΩΣ

Ἐκεῖνα ποῦ συνέβησαν ἐντὸς μιᾶς ὥρας μόνον
κανεῖς ἂν ἔχη νὰ τὰ πῆ, ἢ γλῶσσά του μαλλιιάζει.
Κάθε στιγμὴ ὅπου περνᾷ γεννοβολᾷ καὶ νέα!

ΜΑΚΔΩΦ

Πῶς εἶνε ἡ γυναῖκά μου ;

ΡΩΣ

Καλά !

ΜΑΚΔΩΦ

Καὶ τὰ παιδιὰ μου ;

ΡΩΣ

Ἐπίσης !

ΜΑΚΔΩΦ

Μοῦ τοὺς ἄφησεν ὁ τύραννος ἡσύχους ;

ΡΩΣ

Ὅποταν ἔφυγ' ἀπ' ἐκεῖ τοὺς ἄφησα ἡσύχους.

ΜΑΚΔΩΦ

Μὴ μοῦ φιλαργυρεύεσαι τὰ λόγια σου ! Τί τρέχει ;

ΡΩΣ

Ὅποταν ἔφευγ' ἀπ' ἐκεῖ νὰ ἔλθω νὰ σᾶς φέρω
τὰ νέα, 'ποῦ τὸ βάρος των πλακώνει τὴν καρδιά μου,
ἤκούσθη ὅτι μερικοὶ 'σηκώθηκαν 'ς τὰ ὄπλα.

Τὸ πρᾶγμα δὲ ἀπίθανον διόλου δέν μ' ἐφάνη,
διότι τὰς δυνάμεις του ὁ τύραννος συναΐζει.

Καιρὸς νὰ βοηθήσετε ! Μία 'ματιὰ ὅσας μόνη,

κι' ὄλ' ἡ Σκωτία παρευθὺς θὰ σηκωθῇ 'ς τὰ ὄπλα !

Ἀκόμη κ' αἱ γυναῖκές μας θὰ ὀπλισθοῦν κ' ἐκεῖναι

νὰ λυτρωθοῦν ἀπ' τὰ δεινὰ κι' ἀπὸ τὰ βάσανά των !

ΜΑΛΚΟΛΜ

Παρηγορήσου κ' ἤλθαμεν ! Μᾶς ἔδωκ' ἡ Ἀγγλία

δέκα χιλιάδες στράτευμα καὶ τὸν καλὸν Σιθάρδον.

*Αλλον δὲν ἔχει στρατηγὸν ἢ Χριστιανωσύνη
μὲ τόσην πείραν κι' ἀρετήν!

ΡΩΣ

*Ω! Εἴθε νὰ 'μποροῦσα
καθὼς μὲ παρηγόρησες νὰ σᾶς παρηγορήσω!
'Αλλ' ἔχω λόγια νὰ εἰπῶ, ποῦ ἤθελα νὰ ἦμαι
'ς τὴν ἔρημον νὰ τᾶκραζα κι' αὐτὶ νὰ μὴ τ' ἀκούη!

ΜΑΚΔΩΦ

Εἶναι κοινὸν δυστύχημα; ἢ μήπως φόρος λύπης,
ὁποῦ θὰ ἔχη μιὰ καρδιά νὰ τὸν πληρώσῃ μόνη;

ΡΩΣ

Καὶ ποιά καρδιά τόσον καῦμόν νὰ μὴ τὸν συμπονέσῃ;
'Αλλὰ ὁ μεγαλείτερος ὁ πόνος ἰδικός σου!

ΜΑΚΔΩΦ

*Αν ἰδικός μου, δός μου τὸν μὴ μου τὸν κρύπτης· λέγε!

ΡΩΣ

Μὴ σιχαθοῦν διὰ παντός τ' αὐτιά σου τὴν φωνήν μου,
ἂν ἔχη τὸν σκληρότερον τὸν ἦχον νὰ τὰ δώσῃ
ὁποῦ ποτέ των ἤκουσαν ὡς τώρα!

ΜΑΚΔΩΦ

*Ω! Μαντεύω.

ΡΩΣ

'Επάτησαν τὸ κάστρον σου! Γυναῖκά σου, παιδιὰ σου,
τὰ ἔσφαξαν ἀλύπητα! Νὰ 'πῶ τὸ πῶς, θὰ ἦναι
κοντὰ 'ς αὐτὰ τὰ θύματα καὶ σὲ νὰ θανατώσω.

ΜΑΛΚΟΛΜ

Θεὲ ἐλέους κ' οἰκτιρμῶν! — Καὶ σύ, μὴ τὰ σκεπάζῃς,

ἄνθρωπε, τὰ ῥμάτια σου. Δόσε φωνὴν ῥς τὴν λύπην!
 ἴσαν ἡ λύπη σιωπᾶ καὶ λόγια δὲν εὐρίσκη,
 ῥπολαλεῖ μὲ τὴν καρδιάν καὶ νὰ σχισθῆ τῆς λέγει!

ΜΑΚΔΩΦ

εἰ τὰ παιδιὰ μου;

ΡΩΣ

ῥΟλους σου, — παιδιὰ, γυναῖκα, δούλους,
 ῥους κι' ἄν ἡῤραν!

ΜΑΚΔΩΦ

Καὶ ἐγὼ ἀπὸ ἐκεῖ νὰ λείπω!
 ῥαγμένη κ' ἡ γυναῖκά μου;

ΡΩΣ

Κ' ἐκείνη — σοῦ τὸ εἶπα.

ΜΑΛΚΟΛΜ

ῥύχασε! Τὸ ἱατρικὸν τοῦ φοβεροῦ μας πόνου
 ῥῆναι ἡ ἐκδίκησις!

ΜΑΚΔΩΦ

Αὐτὸς παιδιὰ δὲν ἔχει³³.

ῥλα, μοῦ εἶπες ὄλα των; — ῥΑνήμερον θηρίον!
 ῥεῦμορφα πουλάκια μου, κ' ἡ μάννα των μαζὶ των,
 κ' μαζὶ;

ΜΑΛΚΟΛΜ

ῥΠολέμησε τὴν λύπην σου ῥσάν ἄνδρας.

ΜΑΚΔΩΦ

ῥναί! ῥΑλλ' ὄμως χρεωστῶ καὶ νὰ πονῶ ῥσάν ἄνδρας.
 ῥς εἶναι τρόπος ἀπ' τὸν νοῦν νὰ μ' ἔβγη πῶς τὰ εἶχα,
 ὄντα μου τὰ φίλτατα! — Κι' ὁ Οὐρανὸς τὸ εἶδε
 ῥδὲν τὰ ἐπροστάτευσε; Σὺ εἶσαι ἡ αἰτία,

εἰσύ, Μακδῶφ, ἀμαρτωλέ! Δὲν ἔπταισαν ἐκεῖνα·
τὰ κρίματά μου ἔγειναν αἰτία τῆς σφαγῆς των,
τὰ κρίματά μου! — Ὁ Θεὸς, νὰ τ' ἀναπαύσῃ τώρα!

ΜΑΛΚΟΛΜ

Αὐτὸ ἄς ἦναι, ὦ Μακδῶφ, ἀκόνι τοῦ σπαθιοῦ σου.
Ἄς δώσῃ τόπον ἔς τὴν ὀργὴν ἢ λύπη· τὴν καρδιά μας
νὰ μὴ τὴν πνιξῇ ἢ λύπη μας, νὰ τὴν ἀνάψῃ!

ΜΑΚΔΩΦ

Τώρα

Ἵσάν γυναικὸς τὰ ῥμάτια μου νὰ κλαίουν ἡμποροῦσαν,
κ' ἢ γλῶσσά μου νὰ φλυαρῇ. Ἄλλ' ὄχι! — ὦ Θεέ μου,
μὴ συγχωρῆς ἀναβολὴν! στῆθος μὲ στῆθος φέρε
ἐμένα καὶ τὸν δαίμονα ἐκεῖνον τῆς Σκωτίας!
Νὰ μὲ χωρίζῃ ἀπ' αὐτὸν τὸ μάκρος τοῦ σπαθιοῦ μου,
κι' ὅσον γλυτώσῃ ἀπ' ἐμέ, τόσο καλὸ νὰ εὔρῃ!

ΜΑΛΚΟΛΜ

Τώρα εἰς ἄνδρας! Ἔλα ἄδῶ! ἔς τὸν βασιλέα ἴπαμε.
Τὸ στράτευμα εἶν' ἕτοιμον. Ἀφίνομεν ὑγείαν
καὶ ξεκινοῦμεν. — ὦριμος νὰ πέσῃ εἶν' ὁ Μάκβεθ,
αἱ δὲ δυνάμεις τ' οὐρανοῦ στήνουν τὰ σύνεργά των.
Ἄρκέσου μ' ὅσῃν ὁ Θεὸς παρηγοριὰν σοῦ στείλῃ.
Ὅσον ἢ νύκτα κι' ἂν βαστᾶ, ἢ ἴμερα θ' ἀνατείλῃ!

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ Α'

Ἐν Δουναϊνάνῃ. Προβάλαμος ἐν τῷ μεγάρῳ.

(Εἰσέρχεται ΙΑΤΡΟΣ καὶ ἡ ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ τῆς
ΛΑΙΔΗΣ ΜΑΚΒΕΘ).

ΙΑΤΡΟΣ

Δύο νύκτας ἀγρύπνησα ἐδῶ μαζί σου, ἀλλ' ἀκόμη τίποτε ἀπὸ ὅσα μοῦ εἶπες δὲν εἶδα. Πότε ἦτον ἡ τελευταία φορὰ ὅπου ἐπεριπάτησε ;

ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ

Ἄπο τὸν καιρὸν ὅπου ὁ βασιλεὺς ἐξεστράτευσε, τὴν βλέπω κάθε νύκτα νὰ σηκώνεται ἀπὸ τὸ στρῶμα, νὰ φορῇ τὸ νυκτικόν της, νὰ ἀνοίγῃ τὸ γραφεῖόν της, νὰ παίρνῃ χαρτί, νὰ τὸ διπλόνῃ, νὰ γράφῃ, νὰ διαβάζῃ ὅσα ἔγραψε, ἔπειτα νὰ τὸ βουλλόνῃ καὶ νὰ ξαναγουρίζῃ εἰς τὸ κρεβάτι της. — καὶ ὅλα αὐτὰ ἐνῶ εἶναι εἰς ὕπνον βαθύν.

ΙΑΤΡΟΣ

Μεγάλη τῆς φύσεως διατάραξις ! Ν' ἀπολαμβάνῃ τὰ ἀγαθὰ τοῦ ὕπνου, καὶ συγχρόνως νὰ κάμνῃ ὅσα θὰ ἔκαμνε καὶ ἐξυπνῇ. Εἰς αὐτὰ τὰ κοιμισμένα πῆγαιν'—ἔλα της, ἐκτὸς τοῦ νὰ περιπατῇ καὶ ὅσα ἄλλα μοῦ εἶπες, τὴν ἤκουσες ποτὲ νὰ λέγῃ τίποτε ;

ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ

Τὴν ἤκουσα νὰ λέγη πράγματα τὰ ὁποῖα δὲν ἠμπορῶ νὰ ἐπαναλάβω.

ΙΑΤΡΟΣ

Εἰς ἐμένα ἠμπορεῖς καὶ πρέπει μάλιστα !

ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ

Οὔτε εἰς ἐσένα οὔτε εἰς ἄλλον κανένα, ἀφοῦ δὲν ἔχω καὶ μάρτυρα νὰ ἐπιβεβαιώσῃ τὰ λόγια μου.

(Εἰσέρχεται ἡ ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ κρατοῦσα λύχνον).

ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ

Ἴδέ ! Νά την ! Ἔρχεται, καθὼς πάντοτε καί, μὰ τὴν ζωὴν μου, κοιμᾶται ἔς τὰ βαθειά. Παρατήρησέ την· πήγαινε κοντά.

ΙΑΤΡΟΣ

Ποῦ τὸ ηὔρε τὸ φῶς ;

ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ

Ἦτο ἔς τὸ πλάγι της. Ὁ λύχνος καίει πάντοτε κοντά της, κατὰ προσταγὴν της.

ΙΑΤΡΟΣ

Κύταξε, ἔχει ἀνοικτὰ τὰ μάτια !

ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ

Ναί, ὁ νοῦς των ὅμως εἶναι κλεισμένος.

ΙΑΤΡΟΣ

Τί κάμνει τώρα ; Ἴδέ την πῶς τρίβει τὰ χέρια !

ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ

Τὸ συνειθίζει — ὡσάν νὰ πλύνεται — τὴν εἶδα νὰ τὸ κάμνη αὐτὸ δι' ἓν τέταρτον τῆς ὥρας, χωρὶς νὰ παύῃ.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ἔχει ἀκόμη κηλίδα !

ΙΑΤΡΟΣ

"Ακουε, ὀμιλεῖ. — Θὰ γράψω ὅσα εἶπῃ διὰ νὰ τὰ ἐνθυμοῦ-
κα κλλιτέρα.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

"Εβγα, κηλὶς κατηραμένη! "Εβγα! — Μία, δύο. — ὦρα
γαῖνη τὸ πρᾶγμα... Ὁ "Αδῆς εἶναι σκοτεινός³⁴!... Ἐν-
οπῆ, ἄνδρα μου, ἐντροπή! Στρατιώτης, καὶ νὰ φοβῆσαι!
σὲ μέλει ἂν τὸ μάθουν; Ποῖος θὰ τολμήσῃ νὰ μᾶς ζη-
σῇ λόγον;... Ἄλλὰ, ποῦ ἤμποροῦσε κανεὶς νὰ τὸ φαντασθῇ,
ὁ γέρος εἶχε μέσα του τόσον αἷμα!

ΙΑΤΡΟΣ

Τὸ ἤκουσες τοῦτο;

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ὁ Θάνης τοῦ Φάιφ εἶχε γυναῖκα. Ποῦ εἶναι τώρα;...
ὦ! Δὲν θὰ καθαρίσουν ποτὲ αὐτὰ τὰ χέρια; Μὴ Μάκβεθ,
ὦ! Χαλνοῦν τὰ πάντα μὲ αὐτούς σου τοὺς τρόμους.

ΙΑΤΡΟΣ

"Ακούεις! "Ακούεις! "Εμαθες ὅσα δὲν ἔπρεπε νὰ γνωρίζης!

ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ

Αὐτὴ εἶπεν ὅσα δὲν ἔπρεπε! Τὰ πόσα ἤξεύρει, ὁ Θεὸς τὸ
γνωρίζει!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Μυρίζει ἀκόμη τὸ αἷμα! Ὅλα τὰ ἀρώματα τῆς Ἀραβίας
νὰ ἤμποροῦν πλέον νὰ μοσχομυρίσουν αὐτὸ τὸ χεράκι! "Ωχ!
"Ωχ! "Ωχ!

ΙΑΤΡΟΣ

Τὶ ἀναστεναγμός! Βαρεῖα καρδιά ποῦ ἔχει!

ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ

Δὲν ἤθελα νὰ τὴν ἔχω τὴν καρδιά της, καὶ ὄλα της τὰ
μεγαλεῖα νὰ εἶχα!

ΙΑΤΡΟΣ

Καλά, καλά, καλά! —

ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ

Ἄμποτε νὰ ἦσαν καλά, ἰατρέ μου!

ΙΑΤΡΟΣ

Αὐτὴ ἡ ἀσθένεια ξεπερνᾷ τὴν τέχνην μου³⁵. Καὶ ὅμως μὲ
ἔτυχαν ἄνθρωποι νὰ περιπατοῦν εἰς τὸν ὕπνον των, καὶ ν' ἀπο-
θάνουν ἄγρια καὶ ἀναπαυμένα εἰς τὸ στρῶμά των.

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Πλῦνε τὰ χέρια σου, βάλε τὸ νυκτικό σου· μὴ φαίνεσαι τό-
σον χλωμός! Σοῦ τὸ λέγω καὶ πάλιν: ὁ Βάγκος εἶναι εἰς τὸν
τάφον του· δὲν ἤμπορεῖ νὰ ἔβγη ἀπὸ τὸ μνήμα!

ΙΑΤΡΟΣ

Καὶ ἐκεῖνον!

ΛΑΙΔΗ ΜΑΚΒΕΘ

Ἐς τὸ στρῶμα, ἔς τὸ στρῶμα! Κτυποῦν τὴν θύραν. Ἐλα,
ἔλα, ἔλα! δός μου τὸ χέρι! Ὅ,τι ἔγεινε δὲν ξεγίνεται,
Ἐς τὸ στρῶμα, ἔς τὸ στρῶμα, ἔς τὸ στρῶμα!

(*Ἐξέρχεται). ³⁶

ΙΑΤΡΟΣ

Πηγαίνει νὰ πλαγιάσῃ τώρα;

ΘΑΛΑΜΗΠΟΛΟΣ

Ἄμέσως!

ΙΑΤΡΟΣ

Ὁ κόσμος ἔξω πράγματα φρικώδη ψιθυρίζει!

Γεννοῦν ἀφύσικα δεινὰ τὰ παρὰ φύσιν ἔργα!
 Ὅπου συνείδησις βραχεία, ὁ νοῦς τὰ μυστικά του
 εἰς τὰ κουφὰ προσκέφαλα θὰ τὰ ξεμυστηρεύσῃ. —
 Ὅχι ἰατροῦ, πνευματικοῦ ἔχει αὐτὴ ἀνάγκην!
 Θεέ, Θεέ Πανάγαθε, ἐλέησέ μας ὅλους! . . .
 Σὺ, πρόσσεχέ την. Κῦτταξε κοντὰ της νὰ μὴν ἔχη
 τίποτε πρᾶγμα νὰ βλαφθῇ. Πηγαίνω. Καλὴν νύκτα.
 Ἐθάμβωσε τὰ ῥάτια μου κ' ἐτάραξε τὸν νοῦν μου
 τᾶχω ἔς τὸν νοῦν, πλὴν δὲν τολμᾶ νὰ τὰ εἰπῇ ἢ γλῶσσα.

Σ Κ Η Ν Η Β'

Ἐξοχὴ παρὰ τὴν Δουρσινάνην.

(Εἰσέρχονται μετὰ τυμπάνων καὶ σημαιῶν ὁ ΜΕΝΤΗΘ, ὁ ΚΑΙΘΝΗΣ,
 ὁ ΑΓΚΟΣ, ὁ ΛΕΝΩΞ καὶ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ).

ΜΕΝΤΗΘ

Ἐδῶ κοντὰ εὐρίσκεται τὸ στράτευμα τῶν Ἀγγλων
 κί ὁ Μάλκολμ ἐπὶ κεφαλῆς, κί, ὁ θεῖός του Σιβάρδος³⁷,
 καὶ ὁ Μακδώφ. Ἐκδίκησις τὰ στήθη των ἀνάπτει!
 Ἄλλὰ τὰ ὅσα ἔπαθαν εἶν' ἀρκετὰ νὰ κάμουν
 ἡ ἀνάψῃ κ' ἓνας ἀσκητὴς καὶ νὰ χωθῇ ἔς τὸ κίμα!

ΑΓΚΟΣ

Θὰ τοὺς συναπαντήσωμεν ἔς τὸ δάσος τῆς Βιρνάμης.

ΚΑΙΘΝΗΣ

Γνωρίζετε ἂν ἔρχεται κί ὁ ἀδελφός τοῦ Μάλκολμ;

ΛΕΝΩΞ

Ὅχι! Εἰς τὸν κατάλογον δὲν εἶναι τῶν ἀρχόντων.

Ἄλλὰ μαζί των ἔρχονται κί ὁ νέος ὁ Σιβάρδος

καὶ ἄλλ' ἀγένεια παιδιά, νὰ πρωτοδείξουν τώρα
ὅτ' εἶναι ἄνδρες καὶ αὐτοί.

ΜΕΝΤΗΣ

Ὁ τύραννος τί κάμνει ;

ΚΑΙΘΝΗΣ

Νὰ ὀχυρώσῃ προσπαθεῖ τὴν Δουνσινάνην. Λέγουν
πῶς ἐτρέλλάθη· ἄλλοι δὲ ἕλιγότερον ἐχθροὶ του,
ἠρωϊκὴν παραφορὰν τοῦ ἀποδίδουν. Ὅμως
τὸ κόμμα του παρέλυσε, κί' αὐτὸς ἰσχὺν δὲν ἔχει
ἔς τὴν ζώνην τῆς ὑποταγῆς καὶ πάλιν νὰ τὸ σφιξῇ.

ΑΓΚΟΣ

Ἄ! Τώρα θὰ αἰσθάνεται τοὺς μυστικούς του φόνους
νὰ τοῦ κολνοῦν ἔς τὰ χέρια του! Εἰς κάθε ἀνταρσίαν
τώρα τῆς προδοσίας του τὴν τιμωρίαν βλέπει!
Ὅσοι κοντὰ του ἔμειναν κί' ἀκόμη τὸν δουλεύουν,
δουλεύουν ἀπὸ φόβον των, ἀπὸ ἀγάπην ὄχι!
Αἰσθάνεται τὸν τίτλον του χαλαρωμένον τώρα,
ἴσάν γίγαντος φορέματα ἔς τὴν ῥάχιν νάνου κλέπτου!

ΜΕΝΤΗΣ

Καὶ πῶς νὰ μὴν κλονίζεται ὁ παραγμένος νοῦς του
ἀφοῦ τὸ πᾶν ἐντὸς αὐτοῦ τὸ ἔχει ἐντροπήν του
ὅτι εὐρίσκεται ἐκεῖ!

ΚΑΙΘΝΗΣ

Ἐμπρὸς λοιπὸν ὦ φίλοι

νὰ δεῖξωμεν τὴν πίστιν μας ἐκεῖ ὅπου ἀνήκει!
Πηγαίνωμεν ἔς τὸν ἰατρὸν τοῦ ἀσθενοῦς μας κράτους,
καὶ μέσα εἰς τὸ ἰατρικὸν ποῦ θὰ τὸ θεραπεύσῃ
κάθε ῥανίδα ἄς χύσωμεν καθεὶς τοῦ αἵματός μας!

ΛΕΝΩΞ

Ἄς τρέξῃ, τὸ βασιλικὸν βλαστάρη, νὰ δροσίση,
 κι' ἄς πνίξῃ τ' ἀγριοχορτα! Ἐμπρός, εἰς τὴν Βιρνάμην!
 (Ἐξέρχονται ἐν πολεμικῇ παρατάξει).

ΣΚΗΝΗ Γ'

Ἐν Δουνσινάνῃ. Αἴθουσα ἐν τῷ μεγάρῳ.
 (Εἰσέρχεται ὁ ΜΑΚΒΕΘ, ΙΑΤΡΟΣ καὶ ΥΠΗΡΕΤΑΙ).

ΜΑΚΒΕΘ

Νὰ μὴ τ' ἀκούω ἔς τὸ ἐξῆς! Ἄς φύγουν ὅσοι θέλουν!
 Ἐνόσω δὲν σηκώνεται τὸ δάσος τῆς Βιρνάμης
 ἔς τὴν Δουνσινάνην ν' ἀναβῆ, φόβον ἐγὼ δὲν ἔξεύρω!
 Τί εἶν' ὁ Μάλκολμ; — Γυναικὸς μὴ γέννημα δὲν εἶναι; —
 Ἐμένα τὰ δαιμόνια, ποῦ τὸ γραπτὸν γνωρίζουν,
 μοῦ τὸ προεῖπαν καθαρὰ: Μὴ ἔχῃς φόβον, Μάκβεθ,
 διότι γέννα γυναικὸς δὲν ἔχει νὰ σέ βλάψῃ. —
 Φύγετ' ἂν θέλετε λοιπόν, ὦ Θάνοι χωρὶς πίστιν!
 Πηγαίνετε νὰ εὔρετε τοὺς μαλθακοὺς τοὺς Ἀγγλους!
 Ἐνόσω ζῶ, εἰς δισταγμοὺς ὁ νοῦς μου δὲν θά πέσῃ,
 οὔτε ἔς τὸ στῆθός μου ποτὲ ὁ φόβος θά χωρέσῃ!

(Εἰσέρχεται ΥΠΗΡΕΤΗΣ)

ΜΑΚΒΕΘ

Νὰ σέ μαυρίσ' ἡ Κόλασις, κιτρινασμένε δοῦλε!
 Αὐτὴν σου τὴν κατάφοβην τὴν ὄψιν ποῦ τὴν ἠῦρες;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Δέκα χιλιάδες ἔρχονται...

ΜΑΚΒΕΘ

Τί; Χῆνες;

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Στρατιῶται.

ΜΑΚΒΕΘ

Φύγε ἀπ' ἐδῶ καὶ πήγαινε τὰ μούτρα σου νὰ τρίψῃς
νὰ κοκκινίσ' ἡ ὄψις σου, χολοπερεχυμένε!

Τί στρατιῶται, κνώδαλον, — ὁ Χάρος νὰ σέ πάρῃ!
Μὲ τὰ σαβανωμένα σου αὐτὰ τὰ μάγουλά σου
ὅποιος σέ ἰδῆ θὰ φοβηθῆ! Τί στρατιῶται; λέγε!

ΥΠΗΡΕΤΗΣ

Οἱ Ἀγγλοι, ὦ αὐθέντα μου.

ΜΑΚΒΕΘ

Φύγε ἀπ' ἐδῶ! Κρημνίσου!

('Ἐξέρχεται ὁ ΥΠΗΡΕΤΗΣ).

ΜΑΚΒΕΘ

Ποῦ εἶσαι; Ἐλα, Σέϋτων! — Σιχαίνομαι νὰ βλέπω . . .
Αἶ, Σέϋτων! — Αὐτ' ἡ σπρωξιά ἢ θὰ μὲ στερεώσῃ,
ἢ θὰ μὲ ρίξῃ κατὰ γῆς. — Ἐπέρασ' ἡ νεότης·
ἐγύρισε 'ς τὸ μάρμα οὐδὲ δρόμος τῆς ζωῆς μου·
τὸ φύλλον ἐκίτρινισε· κι' ἀπ' ὅλα ὅσα πρέπει
νὰ ἔχουν τὰ γηράματα, — τιμὴν, ἀγάπην, σέβας,
σωρὸν τοὺς φίλους, — τίποτε δὲν ἔχω νὰ προσμένω· —
κατάραις μόνον σιγαναῖς ἀλλὰ θερμαῖς θὰ ἔχω,
κι' ἀγάπην μόνον ψεύτικην ἀπὸ τὰ χεῖλη, — λόγια,
ἢ τοῦ ἡ καρδιά νὰ τ' ἀρνηθῆ θὰ ἤθελ' ἢ καυμένη,
πλὴν δὲν τόλμα. — Αἶ, Σέϋτων!

(Εἰσέρχεται ὁ ΣΕΥΤΩΝ)

ΣΕΥΤΩΝ

Αὐθέντα, τί προστάξεις;

ΜΑΚΒΕΘ

Τί ἄλλα νέα ἔμαθες;

ΣΕΥΤΩΝ

Ὅσα μᾶς εἶπαν, ὅλα
ἀλήθεια εἶν', αὐθέντα μου!

ΜΑΚΒΕΘ

Θὰ μάχωμ' ἕως ὅτου
νὰ λιανισθῇ τὸ κρέας μου ἀπὸ τὰ κόκκαλά μου!
Δός μου τὰ ὄπλα μου ἐδῶ!

ΣΕΥΤΩΝ

Δὲν εἶν' ἀκόμ' ἡ ὄρα.

ΜΑΚΒΕΘ

Τὰ θέλω! Στεῖλε ἵππικὸν τὴν χώραν νὰ γυρίσῃ,
κι' ὅσους φοβοῦνται, κρέμασμα! . . . Φέρε μου σὺ ἀμέσως
τὴν πανοπλίαν μου . . . Ἰατρί, πῶς εἶν' ἡ ἄρρωστή σου;

ΙΑΤΡΟΣ

Δὲν εἶναι τόσοσ ἀρρωστή, ἀλλ' εἶναι ταραγμένη
ἀπ' τὰ πυκνὰ φαντάσματα ποῦ τῆς χαλνοῦν τὸν ὕπνον.

ΜΑΚΒΕΘ

Θεράπευσέ την ἀπ' αὐτό. Τὴν τέχνην δὲν κατέχεις
ἔς τὴν πονεμένην τὴν ψυχὴν νὰ φέρῃς θεραπείαν;
Ἀπὸ τὴν μνήμην δὲν ἔμπορεῖς νὰ ξερριζώσης λύπην,
νὰ σβύσης ὅσα ἔς τὸ μυαλὸ ἐχάραξεν ἡ ἔννοια;
Δὲν ἔχεις ἀντιφάσμακον, λήθης πιστόν δὲν ἔχεις
μέσ' ἀπ' τὸ ὀτῆθος τὸ βαρὺ νὰ ἔβγάξῃ τὸ φαρμάκι,
ὅπου πλακόνει τὴν καρδιά;

ΙΑΤΡΟΣ

Ὁ ἄρρωστος, αὐθέντα,
αὐτὰ τὰ πάθη μόνος του νὰ τὰ ἰατρεύσῃ πρέπει.

ΜΑΚΒΕΘ

Τότε λοιπὸν τὰ ἰατρικὰ ἔς τοὺς σκύλους πέταξέ τὰ !
Δὲν μοῦ χρειάζονται ! , . .

(πρὸς τὸν ὑπηρέτην)

Ἔσύ, τὴν πανοπλίαν φέρε.

Δός μου τὸ σκῆπτρον . . . Σέϋτων, τὸ ἵππικὸν νὰ στείλῃς.—
Φεῦγουν οἱ Θάνοι μου, ἰατρέ ! —

(πρὸς τὸν ὑπηρέτην)

Σὺ, τί προσμένεις ; Ἔλα.—

Ἰατρέ, ἂν ἦτο δυνατὸν καὶ τὸ βασιλείόν μου
νὰ τοῦ σκαλίσῃς τὰ νερά, νὰ εὔρῃς τὸ τί πάσχει.
καὶ πάλιν εἰς τὰ πρῶτά του νὰ μοῦ τὸ ἔξαναφέρῃς,
θὰ ἔκραζα εἰς τὴν Ἠχὴ ἐγκώμιά σου τόσα,
ποῦ ὡς κι' αὐτὴ νὰ σ' ἐπαινῇ . . .

(πρὸς τὸν ὑπηρέτην)

Ἐβάλε την, δὲν τὴν θέλω.—

(ἄφαιρῆ τὴν πανοπλίαν)

Ἐάν τί καθάρσιον, ἰατρέ, τί σέννα, τί ραβέντι
αὐτοὺς τοὺς Ἄγγλους ἤμπορεῖ νὰ μοῦ τοὺς ξεπαστρεύσῃ ;
Τὸ ἤκουσες πῶς ἔρχονται ;

ΙΑΤΡΟΣ

Τὸ ἤκουσα. Τὸ λέγουν

κ' αἱ προετοιμασίαι σου.

ΜΑΚΒΕΘ (πρὸς τὸν ὑπηρέτην).

Κατόπιν μου τὴν φέρνεις. —

οὔτε τὸν θάνατον ψηφῶ οὔτ' ἐχθρικός δυνάμεις,
 ἂν δὲν ἰδῶ νὰ κινηθῇ τὸ δάσος τῆς Βιρνάμης!

(Ἐξέρχονται πάντες, ἐκτὸς τοῦ ΙΑΤΡΟΥ).

ΙΑΤΡΟΣ

Ἄς ἦτο τρόπος ἀπ' ἐδῶ κρυφὰ ν' ἀναχωρήσω,
 καὶ τίποτε δὲν μ' ἔκαμνε ὀπίσω νὰ γυρίσω.

(Ἐξέρχεται).

ΣΚΗΝΗ Δ'

Παρὰ τὸ δάσος τῆς Βιρνάμης.

(Εἰσέρχονται, μετὰ τυμπάνων καὶ σημασιῶν, ὁ ΜΑΛΚΟΛΜ, ὁ γέρον
 ΣΙΒΑΡΔΟΣ, ὁ υἱὸς αὐτοῦ, ὁ ΜΑΚΔΩΦ, ὁ ΜΕΝΤΗΘ, ὁ ΚΑΙΘΝΗΣ,
 ὁ ΔΓΚΟΣ, ὁ ΛΕΝΩΞ, ὁ ΡΩΣ καὶ στρατὸς ἐν πορείᾳ).

ΜΑΛΚΟΛΜ

Καλοὶ μου φίλοι, ὁ καιρὸς, ἐλπίζω, πλησιάζει
 τὴν νύκτα ἡσυχος κανεὶς 'ς τὸ στρῶμα νὰ κοιμᾶται.

ΜΕΝΗΞ

ὦ, ναί!

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Τί δάσος εἶν' αὐτό;

ΜΕΝΤΗΘ

Τὸ δάσος τῆς Βιρνάμης.

ΜΑΛΚΟΛΜ

Ὁ κάθε στρατιώτης μας ἓνα κλαδί ἄς κόψῃ
 καὶ ἄς τὸ κρατῇ 'ς τὰ χέρια του, ὥστε ἡ δύναμὶς μας
 νὰ σκιασθῇ· καὶ ὁ ἐχθρὸς, ποῦ μᾶς παραμονεύει,
 νὰ γελασθῇ 'ς τὸ μέτρημα.

ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ

Θὰ γεῖν' ἡ προσταγή σου!

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Ἐς τὴν Δουνσινάνην ἤσυχος καθῶς πληροφοροῦμαι
μένει ὁ τύραννος κλειστός, κ' ἐκεῖ θὰ μᾶς προσμένῃ
νὰ τὸν πολιορκήσωμεν.

ΜΑΛΚΩΜ

Καὶ τί νὰ κάμῃ ἄλλο,
ἀφοῦ μεγάλοι καὶ μικροὶ τὸν παραιτοῦν καὶ φεύγουν,
ἀμα πρὸς τοῦτο βοηθὸν καὶ εὐκαιρίαν εὔρουν;
καὶ ὅσοι δὲ τοῦ ἔμειναν διὰ τῆς βίας μένουσιν
ἢ δὲ καρδιά των εἶν' ἄλλου!

ΜΑΚΔΩΦ

Ἐκεῖνα ποῦ ἀξίζει
τὰ λέγομεν ἀργότερα, ἀφοῦ τὸν κρίν' ἡ Τύχη.
Ἔργων καιρὸς πολεμικῶν κι' ἀνδρείας εἶναι τώρα!

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Ἡ ὥρα ἐπλησίασε, κι' αὐτὴ θ' ἀποφασίσῃ
ἐκεῖνο πῶχει ὁ καθεὶς νὰ χάσ' ἢ νὰ κερδίσῃ.
Ἀπὸ τὰ λόγια τὰ κενὰ ἐλπίδες μόνον θγαίνουν,
ἀλλὰ τὰ ἔργα τ' ἀσφαλῆ μὲ τὸ σπαθὶ συμβαίνουν.
Λοιπὸν ἐμπρός, ἔς τὸν πόλεμον!

(Ἐξέρχονται ἐν στρατιωτικῇ παρατάξει).

ΣΚΗΝΗ Ε'

Εἰς Δουνσινάνην ἐντὸς τοῦ φρουρίου.

(Εἰσέρχονται ὁ ΜΑΚΒΕΘ, ὁ ΣΕΥΤΩΝ καὶ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ).

ΜΑΚΒΕΘ

Κρεμάσετε τὰ φλάμπουρα ἔς τὰ τεῖχη μας ἀπ' εἴσω.
Ἄλλοι μοῦ λέγουσιν: Ἐρχονται! — Τὸ δυνατόν μας κάστρον

μέ τήν πολιορκίαν των θα ἔχη νά γελάσῃ.

Ἄς μείνουν ὡς που λοιμική καί πείνα νά τοὺς φάγῃ!

Ἄς μὴ τοὺς ἐδυνάμοναν ἐκείνοι ποῦ μ' ἀφῆκαν,

κι' ἀφόβως τοὺς ἀντίκρυζα στῆθος μέ στῆθος τώρα,

καί θα τοὺς ἐδιωχ' ἀπ' ἐδῶ!

(Ἀκούονται κραυγαί γυναικεῖαι ἔσωθεν).

Τί εἶναι; Ποιός φωνάζει;

ΣΕΥΤΩΝ

Ἄν γυναικῶν ξεφωνητὰ μοῦ φαίνονται, αὐθέντα.

(Ἐξέρχεται).

ΜΑΚΒΕΘ

Σχεδὸν τὸ ἐλησμόνησα τὶ πρᾶγμα εἶν' ὁ φόβος.

Ἦτον καιρὸς ποῦ μιὰν κραυγὴν νά ἤκουα τὴν νύκτα,

ἐπάγοναν τὰ μέλη μου, — ποῦ ἓνα παραμῦθι

νά μοῦ ὀρθώσῃ τὰ μαλλιά 'ς τὴν κεφαλὴν ἔμποροῦσε,

ὡσάν νά ἐζωντάνευαν! — Ἐχόρτασ' ἀπὸ φρίκην,

οἱ φονεκοί μου λογισμοὶ συνείθισαν τὸν τρόμον;

κι' εἰς τὸ ἐξῆς δὲν ἤμπορεῖ νά μὲ 'ξιππάσῃ πλέον!

(Ἐπανέρχεται ὁ ΣΕΥΤΩΝ)

Τί ἦτον;

ΣΕΥΤΩΝ.

Ἡ βασίλισσα, αὐθέντα σεβαστέ μου,

πέθανε.

ΜΑΚΒΕΘ

Ἄργότερα ἔμποροῦσε ν' ἀποθάνῃ³⁸.

Θὰ ἦτο κι' ἄλλοτε καιρὸς αὐτὸ νά τὸ ἀκούσω.

Ω! αὔριον, καί αὔριον, καί αὔριον — καί φεύγει

ἀκολουθεῖ σιγὰ σιγὰ ἡμέρα τὴν ἡμέραν,

Ὡς τὴν ἐσχάτην συλλαβὴν ἔς τοῦ Χρόνου τὸ βιβλίον!
 Καὶ κάθε χθὲς ὀποῦ περναῖ, ἦτο φανὸς νὰ φέξῃ
 μωρούς θνητούς νὰ σκονισθοῦν ἔς τὸν δρόμον τοῦ θανάτου!
 Σβύσει, ἄλιγόζωε δαυλέ! Δὲν εἶν' ὁ βίος ἄλλο
 παρὰ σκιὰ ποῦ περπατεῖ, παρὰ θεάτρου μῖμος
 ὀποῦ πηγαينوέρχεται μιὰν ὥραν ἔς τὴν σκηνὴν του,
 καὶ πλέον δὲν ἀκούεται, εἶν' ἓνα παραμῦθι
 ποῦ λέγει ἓνας παλαβός, βοήν, θυμούς γεμάτον,
 ἀλλὰ δὲν ἔχει νόημα!

(Εἰσέρχεται ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ)

ΜΑΚΒΕΘ

Ἡ γλῶσσά σου ἐσένα
 κάτ' ἱγυρεύει νὰ εἰπῇ. Εἰπέ μου το ἀμέσως!

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ

Αὐθέντα, ἤθελα νὰ ἴπῳ τὸ πρᾶγμα ὀποῦ εἶδα,
 ἀλλ' ὅμως πῶς νὰ σοῦ τὸ ἴπῳ δὲν ζεύρω.

ΜΑΚΒΕΘ

Λέγε μου το!

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ

Ἐκεῖ ποῦ εἶχα νὰ φρουρῶ ἔς τὴν κορυφὴν τοῦ λόφου,
 πρὸς τὴν Βιρνάμην ἔβλεπα, καὶ ἔξαφνα μ' ἐφάνη
 ὅτι τὸ δάσος προχωρεῖ.

ΜΑΚΒΕΘ

Κατηραμένε, ψεύτη!

ΑΓΓΕΛΙΑΦΟΡΟΣ

Ἐὰν σοῦ λέγω ψεύματα, νὰ πέσω ἔς τὴν ὀργὴν σου!
 Αὐθέντα, βλέπεις κ' ἔρχεται, ἐδῶ καὶ τρία μίλια. —
 Σοῦ λέγω, δάσος κινητόν!

ΜΑΚΒΕΘ

Ἐὰν μοῦ εἶπες ψεῦμα,
 ἔς τὸ πρῶτον δένδρον ζωντανὸν νὰ σέ κρεμάσω θέλω,
 ὡς που νὰ γείνης, κρεμαστός, ξερὸς ἀπὸ τὴν πείναν!
 Ἄν ἦν ἀλήθεια, τότε σύ, ἂν θέλῃς, κρέμασέ με!
 Κλονίζεται τὸ θάρρος μου κι' ἀρχίζω ν' ἀμφιβάλλω
 μὴ μ' ἀπατᾷ ὁ Σατανᾶς κ' εἶν' ἡ ἀλήθεια ψεῦδος!
 Ἄ Ὁ Μάκβεθ δὲν θὰ νικηθῇ, ἐκτὸς εἰάν κινήσῃ
 ἄς τὴν Δουνσινάνην ν' ἀναβῆ τὸ δάσος τῆς Βιρνάμης.»
 Κ' ἰδοῦ, τὸ δάσος ἔρχεται ἔς τὴν Δουνσινάνην τώρα! —
 ἔς τὰ ὄπλα, κ' ἔξω! — Ἄν αὐτὸς τὸ εἶδεν ὅπως λέγει,
 οὔτε νὰ φύγω μ' ὠφελεῖ καὶ οὔτ' ἐδῶ νὰ μείνω.
 Ἀρχίζω νὰ βαρύνωμαι τὸν ἥλιον καὶ νὰ θέλω
 νὰ γείνη τώρα ἔξαφνα συντέλεια τοῦ κόσμου. —
 Σημάνετε τὰ σήμαντρα! ἔς τὰ ὄπλα! Εἰς τὰ ὄπλα!
 Αἶρα, φύσα, μάνιζε! — Ἄν ἦναι ν' ἀποθάνω,
 ἄς πέσω μὲ τὰ ὄπλα μου ἔς τὸ στῆθός μου ἐπάνω!

('Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΣΤ'

Εἰς Δουνσινάνην, παρὰ τὸ φρούριον.

(Ἐισέρχονται, μετὰ τυμπάνων καὶ σημασιῶν ὁ ΜΑΛΚΟΛΜ, ὁ στρατηγὸς
 ΣΙΒΑΡΔΟΣ, ὁ ΜΑΚΔΩΦ καὶ στρατιῶται φέροντες κλάδους).

ΜΑΛΚΟΛΜ

Πλησίον εἴμεθ' ἄρκετά. Τὴν φουντωτὴν σας σκέπην
 πετάξετέ την κατὰ γῆς. Φανῆτ' αὐτοὶ ποῦ εἴσθε.
 Ἐσύ, ὦ θεῖέ μου καλέ, μὲ τὸν ἐξάδελφόν μου,
 τὸν υἱόν σου τὸν ἀτρόμητον, ἀρχίζετε τὴν μάχην.

Ἐγὼ κι' ὁ ἄξιος Μακδῶφ ἐρχόμεθα κατόπιν,
καθὼς ἐσυμφωνήσαμεν τὴν τάξιν τοῦ πολέμου.

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Ὡρα καλή! Ὁ τύραννος ἄς ἔβγη ἀντικρὺ μας,
κι' ἂν δὲν τὸν πολεμήσωμεν, ἡ ἐντροπὴ 'δική μας,

ΜΑΚΔΩΦ

Ἐμπρὸς αἱ σάλπιγγες! Ἄς 'ποῦν τὸ διαλάλημά των
οἱ κήρυκες οἱ βροντεροὶ αἱμάτων καὶ θανάτων!

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ Ζ'

Ἐτερον μέρος τοῦ πεδίου τῆς μάχης. Ἀκούονται σάλπιγγες.

(Εἰσέρχεται ὁ ΜΑΚΒΕΘ).

ΜΑΚΒΕΘ

Πῶς νὰ τοὺς φύγω; Μ' ἔδεσαν ἐπάνω 'ς τὸ παλοῦκι
'σὰν τὴν ἀρκοῦδα! Τὰ σκυλιὰ λοιπὸν ἄς πολεμήσω!
Ποιὸς ἀπὸ σπλάγχνα γυναικὸς δὲν εἶναι γεννημένος;
Μόνον αὐτὸν θὰ φοβηθῶ! Ἄλλον κανένα ὄχι!

(Εἰσέρχεται ὁ νέος ΣΙΒΑΡΔΟΣ).

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Ποιὸς εἶσαι σύ;

ΜΑΚΒΕΘ

Ἄν σοῦ τὸ 'πῶ, τρομάρα θὰ σὲ πιάσῃ!

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Ποτέ! Κι' ἂν ἔχῃς ὄνομα φρικτότερον ἀκόμη
ἀπ' ὅσα κι' ἂν ἀκούωνται 'ς τὸν Ἄδην.

ΜΑΚΒΕΘ

Εἶμαι ὁ Μάκβεθ!

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Νά μοῦ προφέρῃ ὄνομα κι' ὁ Σατανᾶς δὲν ἔχει
ποῦ νὰ μισῶ ὅσον αὐτό!

ΜΑΚΒΕΘ

Καὶ τόσον νὰ φοβῆσαι.

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Μόδεσαι, τύραννε φρικτέ! Θὰ σ' ἀποδείξω ψεύστην
μὲ τὸ σπαθὶ ὁποῦ κρατῶ!

(Μάχονται· ὁ νέος ΣΙΒΑΡΔΟΣ φονεύεται).

Σ' ἐγέννησε γυναῖκα!

Ὡ τὸν κίνδυνόν, σπαθὶ δὲν μὲ τρομάζει, ὄχι,
ἔννημ' ἂν ἦναι γυναικὸς ὅποιος 'ς τὸ χέρι τῷ χει.

(Ἐξέρχονται).

(Εἰσέρχεται ὁ ΜΑΚΔΩΦ).

ΜΑΚΔΩΦ

Ὁ κρότος ἦτον ἀπ' ἐδῶ. — ὦ τύραννε, ποῦ εἶσαι;
Τὸ πρόσωπόν σου δεῖξέ μου. Ἄν πάρῃ τὴν ζωὴν σου
ἄλλος κανεῖς κι' ὄχι ἐγώ, ἀνάπαυσιν δὲν θαῦρου
τῆς γυναικὸς μου ἢ ψυχῆ ποτὲ καὶ τῶν παιδιῶν μου!
Δὲν ἠμπορῶ νὰ πολεμῶ ἀνθρώπους τιποτένιους
ποῦ τὰ κοντάρια τῶν κρατοῦν εἰς χέρια μισθωμένα.
Ἐσίνα θέλω! Εἶδεμὲ 'ς τὴν θήκην τὸ σπαθὶ μου
τὸ ξαναβάζω ἄπρακτον, μ' ἀκτύπητον τὴν κόψιν,
ἐπὶ τὸν κέντρικόν μου σ' ἤθελα, ἐδῶ! . . . Ποιὸς πλησιάζει;
Ὡ τόσον βροντακόπημα σημαίνει πῶς θὰ ἦναι
κανεῖς πολὺ σημεντικός. — ὦ Τύχη, ἄς τὸν εὔρω,
καὶ ἄλλο τι δὲν σοῦ ζητῶ!

(Ἐξέρχεται. Σάλπιγγες).

(Εισέρχονται ὁ ΜΑΛΚΟΛΜ καὶ ὁ γέρον ΣΙΒΑΡΔΟΣ).

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Ἔλ' ἀπ' ἐδῶ, αὐθέντα.

Τὸ κάστρον παρεδόθηκε.—'χωρίσθησαν εἰς δύο
τοῦ Μάκβεθ τὰ στρατεύματα καὶ μάχοντ' ἓνα τ' ἄλλο.
Γενναίως ἀγωνίζονται οἱ εὐγενεῖς σου Θάνοι.
Ἡ νίκη πλέον φαίνεται ἴδική σου ἀπὸ τώρα,
καὶ ὀλίγον μᾶς ἀπέμεινε νὰ κάμωμεν ἀκόμη.

ΜΑΛΚΟΛΜ

Ἐμπρός μας ἠῦραμεν ἐχθρὸν ποῦ ἔλαφρά πληγώνει.

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Ἄς ἐμβῶμεν ἔς τὸ φρούριον.

(Ἐξέρχονται. Σάλπιγγες).

ΣΚΗΝΗ Η'

Ἄτερον μέρος τοῦ πεδίου τῆς μάχης.

(Εἰσέρχεται ὁ ΜΑΚΒΕΘ).

ΜΑΚΒΕΘ

Πρὸς τί ἄν τὸν ἀνόητον ἐκεῖνον τὸν Ῥωμαῖον³⁹
ἔς τὸ ἰδικόν μου τὸ σπαθὶ ἐπάνω ν' ἀποθάνω ;
Ἐνόσω βλέπω ζωντανούς, καλλίτερ' ἄς πληγόνω
ξένα κορμιά !

(Εἰσέρχεται ὁ ΜΑΚΔΩΦ).

ΜΑΚΔΩΦ

Γύρνα ἐδῶ, γύρνα, σκυλὶ τοῦ Ἄδου !

ΜΑΚΒΕΘ

Ἐσέν' ἀπ' ὄλους μεταξὺ σ' ἀπέφευγα. Τραβήξου !
Μοῦ φθάνει ὅσον αἱμά σου βρύνει τὴν ψυχὴν μου.

ΜΑΚΔΩΦ

Δὲν ἔχω λόγια! Τὸ σπαθὶ εἶν' ἡ φωνή μου. Τέρας,
 ποῦ τ' ὄνομά σου δὲν ἔμπορεῖ νὰ 'πῆ ἀνθρώπου γλῶσσα!

(μάχονται)

ΜΑΚΒΕΘ

Χαμένος εἶν' ὁ κόπος σου. Ὅσον ἔμπορεῖ νὰ βλάψῃ
 τὸ κοπτερόν σου τὸ σπαθὶ τὸν ἄϊλον ἀέρα,
 τόσον τοῦ εἶναι δυνατὸν κ' ἐμὲ νὰ αἱματώσῃ.
 Τρωτὰ κεφάλια νὰ κτυπᾶς! Ἐχ' ἡ ζωὴ μου μάγια,
 καὶ δὲν φοβᾶται ἄνθρωπον γυναικογεννημένον.

ΜΑΚΔΩΦ

Δὲν ὠφελοῦν τὰ μάγια σου! Ἐκεῖνος ποῦ δουλεύεις,
 ὁ Σατανᾶς ἄς σοῦ εἶπῃ, ὅτι ἐξεριζώθῃ
 ἀπ' τῆς μητρὸς του ὁ Μακκδῶφ τὰ σπλάγχχνα πρὶν τῆς ὥρας!

ΜΑΚΒΕΘ

Κατάρρα καὶ ἀνάθεμα ἔς τὴν γλῶσσαν ποῦ τὸ λέγει,
 διότι μέσα μου αὐτὸ ἐδάμασε τὸν ἄνδρα!
 Τ' ἀπατηλὰ δαιμόνια κανεῖς μὴ τὰ πιστεύῃ,
 ποῦ μὲ νοήματα διπλᾶ μᾶς παίζουν κι' ὅσα τάζου
 μᾶς τὰ κρατοῦν ἔς τὴν ἀκοὴν καὶ ὄχι ἔς τὴν ἐλπίδα.
 Δὲν πολεμῶ μὲ σέ!

ΜΑΚΔΩΦ

Δειλὲ δόσε τὰ ὄπλα

καὶ ζῆσε! Γίνου θέαμα καὶ παίγνιον τοῦ κόσμου,
 νὰ σ' ἔχωμεν ζωγραφιστὸν ἐπάνω ἔς ἓνα ξύλον,
 ὅταν ἓνα τέρας σπᾶνιον, μ' ἐπιγραφὴν νὰ λέγῃ:
 Ἐλᾶτ' ἐδῶ, τὸν τύραννον ἐλᾶτε νὰ ἰδῆτε!

ΜΑΚΒΕΘ

Ὅχι, δὲν παραδίδομαι ν' ἀσπάζωμαι τὸ χῶμα
 ὅπου ὁ Μάλκολμ θὰ πατῆ, κι' ὁ ὄχλος νὰ μὲ ἔβριζη.

Ἄς ἦλθεν εἰς τὸ κάστρον μου τὸ δάσος τῆς Βιρνάμης,
 γυναῖκ' ἄς μὴ σ' ἐγέννησεν ἐσὲ ποῦ μ' ἀντικρύζεις,
 ὧς τὴν ἐσχάτην μου πνοὴν νὰ πολεμήσω θέλω!

Ἴδού με, εἰς τὸ στῆθός μου προτείνω τὴν ἀσπίδα.

Ἐμπρός, Μακδῶφ! Κτύπα ἐδῶ! Ἐμπρός! κι' ἀνάθεμά τον
 ἐκεῖνον ἀπ' τοὺς δύο μας ποῦ πρωτοκράζῃ: φθάνει!

(Ἐξέρχονται μαχόμενοι. Σάλπιγγες).

(Εἰσέρχονται, μετὰ σαλπύγων, τυμπάνων καὶ σημαίων, ὁ ΜΑΛΚΟΛΜ
 ὁ γέρων ΣΙΒΑΡΔΟΣ, ὁ ΡΩΣ, ἕτεροι ΘΑΝΟΙ καὶ ΣΤΡΑΤΙΩΤΑΙ).

ΜΑΛΚΟΛΜ

Ἄς ἔβλεπα τριγύρω μου κ' ἐκείνους ποῦ μᾶς λείπουν.

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Θὰ σκοτωθοῦν καὶ μερικοί! Ἀπ' ὅσους ὅμως βλέπω,
 πάλιν πληρόνετ' εὐθηνὰ τόσον μεγάλη νίκη.

ΜΑΛΚΟΛΜ

Ὁ υἱός σου λείπει κι' ὁ Μακδῶφ.

ΡΩΣ

Αὐθέντα μου, ὁ υἱός σου
 ἐπλήρωσε τὸ χρέος του ἄν στρατιώτης. Μόλις
 νὰ γείνη ἄνδρας ἔφθασε — καὶ νὰ τὸ ἀποδείξῃ
 μὲ τὴν ἀνδραγαθίαν του — κι' ἀπέθανε ἄνδρας!

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Ἀπέθανε;

ΡΩΣ

Τὸν ἔφεραν νεκρὸν ἀπὸ τὴν μάχην.

Μὴ κατὰ τὴν ἀξίαν τοῦ τὴν λύπην σου μετρήσης
διότι τότε ἡ λύπη σου θὰ ᾔναι χωρὶς τέλος.

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Εἶν' ἡ πληγὴ τοῦ ἀπ' ἐμπρός;

. ΡΩΣ

'Σ τὸ στῆθος!

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Στρατιώτης

εἰς τοῦ θεοῦ τὰ τάγματα νὰ γείνη! Ἐὰν εἶχα
ὄσα μαλλιά καὶ τόσους υἱούς, θὰ ᾔτον ἡ εὐχὴ μου
τοιοῦτον θάνατον καλὸν νὰ εὔρη ὁ καθένας!
Νεκρώσιμόν τοῦ σήμαντροῦ ἄς ᾔν' αὐτὸ καὶ μόνον!

ΜΑΛΚΟΛΜ

Τοῦ ἤξιζε νὰ δείξωμεν περισσοτέραν λύπην.
'Εγὼ τοῦ τὴν ὑπόσχομαι.

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Τόση ἀρκεῖ! Μοῦ εἶπαν

πῶς ἔκαμε τὸ χρέος τοῦ κι' ἀπέθανε γενναίως,
λοιπὸν μαζί τοῦ ὁ Θεός!

(Εἰσέρχεται ὁ ΜΑΚΔΩΦ φέρων τὴν κεφαλὴν τοῦ ΜΑΚΒΕΘ).

ΣΙΒΑΡΔΟΣ

Ἴδου παρηγορία!

ΜΑΚΔΩΦ

Ζωὴ 'ς τὸν βασιλέα μας! Σὺ βασιλεύεις τώρα!
Ἴδου, ἰδου ἡ κεφαλὴ τοῦ μιαροῦ τυράνου!
Ὁ κόσμος εἶν' ἐλεύθερος! Σὲ περιτριγυρίζει
τὸ ἄνθος τῆς πατρίδος μας, τοῦ κράτους σου, καὶ ὅλοι

τὰ λόγια τοῦ ἐπρόφερα τὰ λέγουν μὲ τὸν νοῦν των.
 Ἐνώσατ' ὅλοι δυνατὰ μαζί μου τὴν φωνήν σας :
 Ὁ Μάλκολμ ζήτω ὁ βασιλεὺς !

ΠΑΝΤΕΣ

Ὁ βασιλεὺς μας ζήτω ! (Σάλπιγγες).

ΜΑΛΚΟΛΜ

Πολὺ καιροῦ διάστημα δὲν θὰ περάσῃ, φίλοι,
 πρὶν ἔς τὴν ἀγάπην καθενὸς τὸ χρέος μου πληρώσω
 καὶ ἐξοφλήσω μ' ὅλους σας. — Ἐσεῖς, ὄπλαρχηγοί μου
 καὶ συγγενεῖς μου, Κόμητες εἰς τὸ ἐξῆς νὰ ἦσθε,
 οἱ πρῶτοι τοῦ τ' ἀξίωμα λαμβάνουν ἔς τὴν Σκωτίαν.
 Καὶ ὅλα τὰ ἐπίλοιπα, τὰ πάντα ὅσα πρέπει
 μὲ τοῦ καιροῦ τὴν ἀλλαγὴν νὰ φυτευθοῦν ἐκ νέου, —
 νὰ ξαναφέρω δηλαδὴ ἀπὸ τὴν ἐξορίαν
 τοὺς φίλους, ὅσοι ἔφυγαν τὰ βρόχια τοῦ τυράννου,
 ἢ νὰ παιδεύσω τοὺς σκληροὺς τοῦ εἶχε ὄργανά του
 αὐτὸς ὁ δῆμιος ἐδῶ καὶ ἡ βασίλισσά του,
 ὁ δαίμονας ὁ σύσσωμος ἐκείνη, ἡ ὁποία
 μονάχη της, ὡς φαίνεται, ἐπῆρε τὴν ζωὴν της, —
 αὐτὰ καὶ ὅσα χρεωστοῦν ἐκτὸς αὐτῶν νὰ γείνουν
 κ' ἔχουν νὰ γείνουν δι' ἐμοῦ, — μὲ τοῦ Θεοῦ τὴν χάριν,
 ἔς τὸν τόπον των, ἔς τὴν ὥραν των, τὰ πάντα θὰ τὰ πράξω !
 Εἰς τὸν καθένα χωριστὰ ὑπόχρεως σᾶς μένω,
 κι' ὅλους μαζί ἔς τὴν στέψιν μου, ἔς τὸ Σκῶν, σᾶς περιμένω⁴⁰.

(Σάλπιγγες. Ἐξέρχονται).

ΤΕΛΟΣ

ΣΗΜΕΙΩΣΕΙΣ

(1) Ἡ *Τραγωδία τοῦ Μάκβεθ* ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον κατὰ τὸ ἔτος 1623. Ἄλλ' ἐκ τῶν περισωθεισῶν σημειώσεων αὐτό-πτου μάρτυρος, παρευρεθέντος εἰς παράστασιν τῆς τραγωδίας ταύτης κατὰ τὴν 20ὴν Ἀπριλίου 1610, γνωρίζομεν ὅτι ἐγράφη πρὸ τοῦ ἔτους ἐκείνου. Γνωρίζομεν δ' ἀφ' ἑτέρου, ἐκ τῶν ἐν τῷ δράματι ὑπαινιγμῶν τοῦ ποιητοῦ, ὅτι ἐγράφη βασιλεύοντος Ἰακώβου τοῦ Α'ου, ὅστις ἀνῆλθεν ἐπὶ τοῦ θρόνου τῆς Ἀγγλίας κατὰ τὸ 1603. Ἐξ ἑτέρων δὲ ἐσωτερικῶν τεκμηρίων ὀρίζεται ἀκριβέστερον ἢ χρονολογία τοῦ Μάκβεθ μεταξύ τοῦ ἔτους 1605 καὶ τοῦ 1606 μ. Χ. Ὅπωςδὴποτε ἡ τραγωδία αὕτη ἐποιήθη κατὰ τὴν τελευταίαν δεκαετηρίδα τοῦ βίου τοῦ Σαικσπέιρου.

Τὴν ὑπόθεσιν ἠρύσθη ὁ ποιητὴς ἐκ τῆς Χρονογραφίας τοῦ Holinshed «Τινὲς τῶν μεταγενεστέρων ἐκδοτῶν κατέταξαν «τὴν τραγωδίαν ταύτην μεταξύ τῶν ἱστορικῶν τοῦ Σαικσπέιρου δραμάτων, ἀλλ' οὐδὲν ἔχει αὕτη τὸ κοινὸν μετ' ἐκείνων. «Τὸ ἱστορικὸν στοιχεῖον οὐδαμῶς ὑπερέχει ἐν τῇ συνθέσει τοῦ «*Μάκβεθ*, οὐδὲ φροντίζομεν ποσῶς ἐὰν τὰ ἐν αὐτῷ ἐκτίθενται «ὡς ἱστορικὰ δῆθεν γεγονότα, καθότι ταῦτα ἀνήκουσιν ἀπο-«κλειστικῶς εἰς τὸ βασίλειον τῆς Ποιήσεως. Ἡδυνάμεθα ἐπί-«σης νὰ καταλέξωμεν τὸν *Λήρ* καὶ τὸν *Ἀμλέτον* μεταξύ τῶν

« ιστορικῶν δραμάτων, ἐπὶ λόγῳ ὅτι ἡ ὑπόθεσις αὐτῶν ἐλήφθη
 « ἐκ τῶν Χρονογράφων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. — Ἐκ πηγῶν μᾶλ-
 « λον ἀξιοπίστων ἢ ὁ Holinshed γνωρίζομεν ὅτι, βοηθούμενος
 « ὑπὸ Νορβηγῶν ἐπικούρων, ὁ Μάκβεθ ἀφῆρπασε τὸ στέμμα
 « τοῦ βασιλέως τῆς Σκωτίας Δώγκαν ἐν μάχῃ, καθ' ἣν οὗτος
 « ἐφονεύθη, καὶ ὅτι μετὰ πολυετῆ βασιλείαν ὁ Μάκβεθ ἠττη-
 « θεὶς ὑπὸ τοῦ υἱοῦ τοῦ Δώγκαν, ἔχοντας συμμάχους τοὺς Ἄγ-
 « γλους, ἐφονεύθη πολεμῶν. Ἐν τῇ αὐτῇ Χρονογραφίᾳ τοῦ
 « Holinshed ὑπάρχει ἐτέρα ἀφήγησις, ἢ τῆς δολοφονίας τοῦ
 « βασιλέως Duff ὑπὸ τοῦ Donwald καὶ τῆς συζύγου του, ἐν
 « τῷ φρουρίῳ αὐτῶν, ἔνθα ἐφιλοξενεῖτο ὁ βασιλεύς. Ὁ Σαικσπεϊ-
 « ρος μετὰ τέχνης ἀπαραμίλλου συνέπλεξεν εἰς ἓν τὰς δύο τοῦ
 « Χρονογράφου ἀφηγήσεις, διασκευάσας ἐξ αὐτῶν τὸ μέγα
 « τοῦτο ἀριστούργημά του. » (Knight, Studies of Shak-
 speare). Κατὰ τὸν Holinshed ἡ μάχῃ καθ' ἣν ἠττήθη καὶ
 ἐφονεύθη ὁ Μάκβεθ, ἐγένετο κατὰ τὸ ἔτος 1057.

« Ἡ Τραγωδία αὕτη, λέγει ὁ Γερβίνος, ἐξετιμῆθη ἀείποτε
 « ἰδιαζόντως μεταξὺ τῶν λοιπῶν τοῦ Σαικσπέιρου ἔργων. Ὁ
 « Σχίλλερὸς τὴν μετέφρασεν, ὁ Σχλέγκελος μετ' ἐνθουσιασμοῦ
 « ὁμιλεῖ περὶ αὐτῆς, ὁ Drake τὴν ἀποκαλεῖ τὸ μέγιστον προῖον
 « τῆς διανοίας τοῦ Σαικσπέιρου, τὸ ὕψιστον καὶ καταπληκτι-
 « κώτατον τῶν δραμάτων ὅσα ποτὲ ἐγράφησαν. Ὁ Μάκβεθ
 « ἀπῆλαυσε παρὰ τοῖς μὴ Τευτονικοῖς λαοῖς δημοτικότητα
 « πλειοτέραν ἢ αἱ ἕτεραι τοῦ Σαικσπέιρου τραγωδίαί, εἴτε ὡς
 « ἐκ τῆς μεγαλειτέρας αὐτοῦ πρὸς τὴν ἀρχαίαν τραγωδίαν
 « ὁμοιότητος, εἴτε ὡς ἐκ τῆς ἐνότητος τῆς πλοκῆς καὶ τῆς
 « ἀπλότητος περὶ τὴν διέλιξιν τῆς ὑποθέσεως, εἴτε ἐπὶ τέλους
 « διὰ τὴν εὐκρίνειαν τῶν χαρακτήρων, τοὺς ὁποίους ὁ ποιη-

της διέγραψε μετὰ ὀλιγωτέρου ἢ συνήθως παρ' αὐτῷ μυστηρίου· προπάντων δ' ἴσως, ἔνεκα τοῦ γραφικοῦ ἐν τῇ τραγωδίᾳ ταύτῃ γοήτρου καὶ τοῦ ποιητικοῦ της χρωματισμοῦ. Τῷ ὄντι ὁ *Μάκβεθ* ἐξέχει ὡς πρὸς τὴν λαμπρότητα τῆς ποιητικῆς ἐκφράσεως καὶ ὡς πρὸς τὴν ζῶσαν ἀπεικόνισιν τῶν καιρῶν, τῶν προσώπων καὶ τῶν τόπων. Ὁ Σχλέγκελος ἐκθειάζει τὴν ζωηρὰν ἐν τῷ δράματι τούτῳ παράστασιν τῆς ἠρωϊκῆς ἐκείνης ἐποχῆς, τοῦ σιδηροῦ ἐκείνου τῆς ἀρκτώας Εὐρώπης αἰῶνος, καθ' ὃν ἀρετὴ ἐλογίζετο ἢ ἀνδρεία. Πῶς διαφαίνονται μεγαλοπρεπῶς αἱ καταπληκτικαὶ ἐκεῖναι μαρφαί, πῶς παρίστανται ἀληθεῖς καὶ γνήσιαι ἐν τῇ ἠρωϊκῇ αὐτῶν διαπλάσει! Ἡ δὲ χώρα, εἰς τὴν ὁποῖαν ὁ ποιητὴς μεταφέρει ἡμᾶς, εἶναι ἡ ὀρεινὴ Σκωτία, ὅπου τὰ πάντα κατέχονται ἐπὶ τῆς ἐπικρατούσης δεισιδαιμονίας, ἡ δὲ συγκοινωνία μετὰ τοῦ ὑπὲρ φύσιν τελεῖται αἰσθητῶς, τρόπον τινά, διὰ τῶν φαινομένων τοῦ ἐμφύχου καὶ τοῦ ἀψύχου κόσμου, — ὅπου κατὰ συνέπειαν ὁ ἄνθρωπος ἔχει τὸν νοῦν εὐπιστον, τὴν δὲ φαντασίαν εὐφλόγιστον καὶ ἐκφράζεται διὰ γλώσσης ἰσχυρᾶς, πλήρους ποιητικῶν εἰκόνων καὶ ἀλληγοριῶν.» (Gervinus Shakespeare Commentaries).

(2) Τὰς ὀνομασίας δι' ὧν προσαγορεύονται αἱ Μάγισσαι προσπάθησα νὰ μεταφράσω διὰ λέξεων ἐμφαινουσῶν τὴν σημασίαν αὐτῶν, ἐν ἐλλείψει ἀντιστοιχούντων ὄρων ἐν τῇ ἡμέτερᾳ δαιμονολογίᾳ. Περὶ τῆς πίστεως τῶν συγχρόνων τοῦ Σαίξπηρου εἰς τὴν ὑπαρξίν ὄντων ὑπερφυσικῶν, ἴδε τὴν σημείωσιν (40) ἐν τῇ μεταφράσει μου τοῦ *Λήρ* καὶ τὴν ὑπ' ἀριθ. (6) ἐν τῇ τοῦ *Θθέλλου*.

(3) Θάνης ἦτο τίτλος εὐγενείας, ἰσοδύναμος περίπου πρὸς τὸν τοῦ Κόμητος, earl. Ἐν τέλει τοῦ δράματος ὁ Μάλκολμ, ἀναγορευόμενος βασιλεύς, δίδει εἰς τοὺς ὀπλαρχηγούς καὶ συγγενεῖς του τὸν τελευταῖον τοῦτον τίτλον, κατὰ πρῶτον ἐν Σκωτίᾳ.

(4) Ἐν τῷ κειμένῳ ὀρίζεται τὸ ποσὸν εἰς δεκακισχίλια τάλληρα :

till he disbursed, at Saint Colmes' inch
ten thousand dollars to our general use.

(5) Παρέλειψα τὸ ὄνομα τοῦ πλοίου, Tiger, ἐφ' οὗ ὁ θαλασσοπόρος οὗτος πλέει πρὸς τὸ μεσόγειον Χαλέπιον. Οἱ σχολιασταὶ μνημονεύουσι τὰς περιηγήσεις τοῦ Hackluyt, βιβλίον οὐτινος ὁ Σαικσπεῖρος ἦτο προφανῶς ἐν γνώσει, ἔνθα γίνεται λόγος περὶ θαλασσοπόρου τινός, ὅστις ἐπὶ πλοίου ὀνομαζομένου Tiger, μετέβη εἰς Τρίπολιν καὶ ἐκεῖθεν διὰ ξηρᾶς εἰς Χαλέπιον.

(6) Αἱ Μάγισσαι ἠδύναντο, κατὰ τὴν κοινὴν πίστιν, νὰ λάβωσι τὸ σχῆμα οἴου δῆποτε ζώου, ἀλλ' ἄνευ τῆς οὐρᾶς πάντοτε.

(7) Ἀνακαλοῦσιν οἱ μαγικοὶ ἀριθμοὶ οὗτοι τὸ τοῦ Οιδίποδος ἐπὶ Κολωνῶ : (474 - 475).

Τρὶς ἐννέ' αὐτῇ κλῶνας ἐξ ἀμφοῖν χεροῖν
τιθεῖς ἐλαίας τὰςδ' ἐπέβχεται λιτάς.

(8) Σίννελ, ὁ πατὴρ τοῦ Μάλβεθ.

(9) Ἄξιοσημείωτος ἡ σκέψις αὕτη τοῦ Δῶγκαν, καθ' ἣν ἀκριβῶς στιγμὴν παρουσιάζεται ἐνώπιον αὐτοῦ ὁ Μάκθεθ, εἰς οὗτινος τὸ πρόσωπον δὲν διαβλέπει ὁ ἀτυχὴς βασιλεὺς τὴν ψυχὴν, καθὼς δὲν διείδεν αὐτὴν ἐπίσης καὶ εἰς τὸ τοῦ Κκουδῶρ. Οὕτω καὶ ὁ Εὐριπίδης ἐν τῇ Μηδείᾳ (ς. 516-520).

ὦ Ζεῦ, τί δὴ χρυσοῦ μὲν δε κίβδηλος ἦ
 τεκμήρι' ἀνθρώποις ὡπασας σαφῆ,
 ἀνδρῶν δ' ἔτῳ χρῆ τὸν κακὸν διειδέναι,
 οὐδεὶς χαρακτῆρ ἐμπέφυκε σώματι ;

(10) Ἡ γλυκεῖα αὕτη ἀπεικόνισις τῆς ἀπόψεως τῆς κατοικίας τοῦ Μάκθεθ θαυμάζεται εὐλόγως, ὡς ἔντεχνος ἀντίθεσις τῶν προηγηθεισῶν ἀγρίων σκηνῶν καὶ τῆς ἐπερχομένης δολοφονίας, διαπραχθησομένης ἐντὸς αὐτοῦ τούτου τοῦ ἡρέμου καὶ γοητευτικοῦ μεγάρου ἐπὶ τῶν τοίχων τοῦ ὁποίου κτίζει ἡ χελιδῶν τὴν φωλεάν της.

(11) Ἡ ἀλληλουχία τῶν μεταφορῶν καὶ ἡ, κατὰ τὰ φαινόμενα, παραφθορὰ τοῦ κειμένου ἀποκαθιστῶσι λίαν σκοτεινὸν τὸ χωρίον τοῦτο, εἰς τὸ ὁποῖον ποικίλαι ἐρμηνεῖαι καὶ διορθώσεις προτείνονται ὑπὸ τῶν σχολιαστῶν.

(12) Τὸ βραδυρὸν τοῦτε πιοτὸν ἦτο, ὡς φαίνεται, σύνηθες πρὸ τοῦ ὕπνου, κατὰ τοὺς χρόνους τοῦ Σαικσπείρου. Ἐν τῇ ἐπομένῃ σκηνῇ βλέπομεν ὅτι ἡ Λαίδη Μάκθεθ, κατὰ τὰ προσχεδιασθέντα, ἀπενάρκωσε δι' αὐτοῦ τοὺς παρὰ τὸν Βασιλέα κοιμωμένους φύλακας. Συνίστατο δέ, ὡς λέγεται, τὸ ποτὸν τοῦτο, ἐκ μίγματος οἴνου καὶ γάλακτος.

(13) Τὰ περὶ τοῦ ὕπνου ταῦτα ἀνακαλοῦσι τὸν ὠραῖον χρόνον ἐν Φιλοκτῆτῃ τοῦ Σοφοκλέους (στ. 826 κτλ.)

Ἔπν' ὀδύνας ἀδαής, ὕπνε δ' ἀλγέων
 εὐαῆς ἡμῶν ἔλθοις,
 εὐχίων, εὐχίων ἄναξ.

Καὶ ἐν τῷ Ὁρέστη τοῦ Εὐριπίδου (στ. 174-175)

Πότνια, πότνια νύξ,
 ὑπνοδόττειρα τῶν πολυπόνων βροτῶν.

(14) Ἐν τῇ Ἑστία τῆς 7 Ἰανουαρίου 1880 ὁ Κος Ροϊδῆς ὑπέδειξεν ἤδη τὴν ὁμοιότητα τῆς παραβολῆς ταύτης (ἐπαναλαμβανομένης καὶ ὑπὸ τῆς Λαίδης Μάκβεθ ἐν τῇ σκηνῇ τῆς ὑπνοβασίας,) πρὸς τὸ Αἰσχύλειον :

—Πόροι τε πάντες ἐκ μιᾶς ὁδοῦ
 βαίνοντες τὸν χαιρομυσῆ
 φόνον καθαίροντες ἰοῦσαν ἄτην. (Χοηφόροι 70—72)

Οὕτω καὶ ὁ Σοφοκλῆς εἰς Οἰδίπουν Τύραννον (στ. 1214-5)

Οἶμαι γὰρ οὔτ' ἂν Ἴστρον, οὔτε Φᾶσιν ἂν
 νίφαι καθαροῦ τὴν δε τὴν στέγην.

Ὁ Κος Stapfer σημειῶν ταῦτα καὶ ἄλλα παραδείγματα παρεμφερῶν χωρίων, ἐπιλέγει : « Ἐὰν ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Σαικ-
 α σπείρου καὶ ἐν τῷ τῆς ἀρχαίας Ἑλλάδος ἀπαντῶμεν σκί-
 α ψεις, εἰκόνας ἢ καὶ περιπλοκάς ὁμοιαζούσας πρὸς ἀλλήλας,
 « τὴν τοιαύτην ὁμοιότητα οὐδαμῶς ὀφείλομεν ν' ἀποδώσωμεν
 « εἰς μίμησιν δῆθεν, ἀλλ' ἀπλῶς καὶ μόνον εἰς τὸ ὅτι οἱ τι
 « ἀρχαῖοι ποιηταὶ καὶ ὁ νεώτερος ἠντλησαν ἐπίσης εἰς τὴν αὐ-
 « τὴν ἀέναον πηγὴν πάσης ποιήσεως » (Shakspeare et l'
 Antiquité τόμ. Β' σελ. 16).

Ἄλλ' εἰς τὸν ἑλληνα ἀναγνώστην παρέχουσι διπλοῦν τὰ ἐνδιαφέρον οἱ τοιοῦτοι παραλληλισμοί· τοῦτο δ' ἔστω ἡ ἀπα-
 λογία μου διὰ τὰς τοιούτου εἴδους παραθέσεις εἰς τὰς σημειώ-
 σεις ταύτας.

(15) Ὁ ἀστεϊσμός οὗτος τοῦ θυρωροῦ θεωρεῖται ὡς ἀναγόμενος εἰς τὸ στενὸν τῶν Γαλλικῶν περισκελίδων τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ὁ ῥάπτης ὁ δυνάμενος νὰ ὑποκλέψῃ ὕψοςμα ἐξ αὐτῶν ἠδύνατο νὰ θεωρηθῇ ἐπιτήδειος τῷ ὄντι περὶ τὸ κλέπτειν.

(16) Most sacrilegious murder hath brok ope
the Iord's anointed temp'le, and stole thence
the life of the building.

Τὸ παράδειγμα τοῦτο τῆς ἀλληλουχίας τῶν μεταφορῶν, ἥτις χαρακτηρίζει ἰδίως ἐν τῷ δράματι τούτῳ τὸ ὕφος τοῦ Σαϊκσπέιρου, καὶ τῶν ἀνυπερβλήτων συχνακίς, δυσκολιῶν πρὸς τὰς ὁποίας ἔχει νὰ παλαίσῃ ὁ μεταφραστής, τινὲς τῶν σχολιαστῶν ἠθέλησαν νὰ εἴπωσιν ἐνταῦθα λογοπαίγνιον (temple μῆνιγξ καὶ νός). Ὁ ποιητὴς αἰνίττεται κατ' αὐτοῦς, τὸ χωρίον τῆς Β' πρὸς Κορινθίους ἐπιστολῆς: «Ἦμεῖς γὰρ νός Θεοῦ ἐστὲ ζῶντος» 5. 16 καὶ τὸ Βασιλειῶν Α' ι': καὶ τοῦτό σοι τὸ σημεῖον ὅτι ἔχρισέ σε Κύριος ἐπὶ κληρονομίαν αὐτοῦ εἰς ἄρχοντα». Τοιαῦτα τεκμήρια τῆς ἀναγνώσεως τῶν ἱερῶν Γραφῶν συχνάκις εὐρίσκει τις εἰς τὰ ἔργα τοῦ Σαϊκσπέιρου.

(17) Ἡ ὑπερβολὴ τῶν ἐκφράσεων μαρτυρεῖ τὸ ἀνειλικρινές τῆς λύπης τοῦ Μάκβεθ.

(18) Ἡ κοινὴ ἐξήγησις ἐνταῦθα εἶναι ὅτι ἡ Λαίδη Μάκβεθ πράγματι λιποθυμεῖ, μὴ ἀντέχουσα ἐπὶ πλεον εἰς τοῦ νευρικοῦ συστήματος τὴν ἔντασιν. Ἐπὶ τοῦ θεάτρου, ἐν Ἀγγλίᾳ, φέρεται ἔξω τῆς σκηνῆς ὑπὸ τῶν θαλαμηπόλων αὐτῆς, αἵτινες παρουσιάζονται ἐν νυκτερινῇ ἐνδυμασίᾳ, ὡσεὶ αἴφνης ἀφύπνισθεῖσα.

« Ἐνῶ ἡ Λαίδη Μάκβεθ λιποθυμεῖ, ὁ μὲν Βάγκος καὶ ὁ

«Μακδῶφ ἀνησυχῶσι περὶ αὐτῆς, ὁ δὲ Μάκβεθ διὰ τῆς ἀδιαφορίας του φαίνεται ὡς θεωρῶν προσποιητὴν τὴν λιποθυμίαν. « Ἀλλὰ παρατηρητέον ὅτι, κατὰ τὴν περίστασιν ταύτην, καὶ κοῦργος ἀπεσκληρυμένος ἤθελεν ἐπιδείξει ἐκπληξιν καὶ ἀνησυχίαν, πρὸς ἀποφυγὴν τῆς τοιαύτης ἐξηγήσεως τῆς ἀδιαφορίας του. Ὁ Μάκβεθ δὲν εἶναι εἰσέτι ἰκανῶς κύριος ἑαυτοῦ, ὅπως προσποιηθῆ τοῦτο. » (Malone).

(19)

and under him

my Genius is rebuked, as it is said
Mark Antōny's was by Cesar.

Ἐνάγονται ταῦτα εἰς τὸν βίον τοῦ Ἀντωνίου. Ἡ ἀγγλικὴ Πλουτάρχου μετάφρασις, ὡς ἐκ πολλῶν τεκμηρίων γίνεται δῆλον, ἦτο προσφιλὲς τοῦ Σαικσπείρου ἀνάγνωσμα. Ἴδου τὸ χωρίον, εἰς τὸ ὁποῖον ἀναφέρονται οἱ ἄνωθι στίχοι: « Ἦν γάρ τις ἀνὴρ
« σὺν αὐτῷ μαντικὸς ἀπ' Αἰγύπτου τῶν τὰς γενέσεις ἐπισκο-
« πούντων, ὃς εἶπε Κλεοπάτρα χαριζόμενος, εἶτε χρώμενος ἀλη-
« θείᾳ πρὸς τὸν Ἀντώνιον, ἐπαρρησιάζετο λέγων τὴν τύχην
« αὐτοῦ, λαμπροτάτην οὖσαν καὶ μεγίστην, ὑπὸ τῆς Καίσα-
« ρος ἀμαυροῦσθαι, καὶ συνεβούλευε πορρωτάτω τοῦ νεανίσκου
« ποιεῖν ἑαυτόν. Ὁ γὰρ σός, ἔφη, δαίμων τὸν τούτου φοβεῖται,
« καὶ γαῦρος ὢν καὶ ὑψηλός, ὅταν ᾗ καθ' ἑαυτόν, ὑπ' ἐκείνου
« γίνεται ταπεινότερος ἐγγίσαντος καὶ ἀγενέστερος » (κεφ. λγ').

(20) « Ἄξιον σημειώσεως ὅτι ὁ Μάκβεθ παροτρύνει τοὺς
« δολοφόνους διὰ τῶν αὐτῶν ἐπιχειρημάτων, δι' ὧν καὶ ἡ σύ-
« ζυγός του παρῶτρυνεν αὐτὸν εἰς τὸν φόνον τοῦ Δώγκαν. Φέ-
« ρει αὐτοὺς εἰς φιλοτιμίαν ἐπικαλούμενος τὸ ἀνδρικὸν φρό-
« νημά των » (Γερβίνος σελ. 601).

(21) Τὸ συμβόλαιον περὶ τοῦ ὁποίου ὁμιλεῖ ἡ Λαίδη Μάκ-
 θεθ ὀλίγον ἀνωτέρω : Αἰώνιον συμβόλαιον μὲ τὴν ζωὴν δὲν
 χουν.

(22) Μαρτυρεῖ τὸ φιλύποπτον τοῦ Μάκθεθ ἡ ἀποστολὴ καὶ
 τοῦ πρὸς ἐπιτήρησιν τῶν δύο δολοφόνων, εἰς τοὺς ὁποίους
 ἔσεν ἀνέκαθεν τὴν ἐντολὴν τοῦ νὰ θανατώσῃσι τὸν Βάγ-
 γον. Οἱ δύο ἐκεῖνοι, ὡς διαφαίνεται ἐκ τῆς μετὰ τοῦ Μάκθεθ
 ἠνομιλίας των, δὲν εἶναι ἐξ ἐπαγγέλματος δολοφόνοι, ἀλλὰ
 ἔσονται ἔχοντες λόγους δυσαρσεκεῖς κατὰ τοῦ Βάγγου.

(23) Ὁ Φλῆνς διαφυγὼν εἰς Οὐαλίαν, ἐνυμφεύθη ἐκεῖ τὴν
 θυγατέρα τοῦ ἡγεμόνος, ἐγέννησε δὲ υἱόν, ὅστις μεταθὰς εἰς
 ἠωτίαν ἀνῆλθεν εἰς τὸ ἀξίωμα τοῦ Stewart. Ἐξ αὐτοῦ δὲ
 κατ' εὐθείαν γραμμὴν ἐγενεαλογεῖτο ὁ βασιλικὸς οἶκος τῶν
 Στουάρδων καὶ ὁ Ἰάκωβος Α', ἐπὶ βασιλείας τοῦ ὁποίου ἔγρα-
 φεν ὁ Σαϊκσπέϊρος τὴν τραγωδίαν ταύτην.

(24) Οὕτω, ἐν σκηνῇ Α' τῆς τρίτης πράξεως, ὁ Μάκθεθ λέ-
 ει πρὸς τοὺς δολοφόνους ὅτι ἡ ζωὴ τοῦ Βάγγου εἶναι

ἄρρώστια μου, καὶ ὑγεία μου θὰ ᾔῃ ὁ θάνατός του.

(25)

Τάφος δ' ἐκεῖνον οὐχὶ κρύψετε
 οὐδ' εἰ θέλουσ' οἱ Ζηνὸς αἰετοὶ βορὰν
 φέρειν νιν ἀρπάζοντες ἐς Διὸς θρόνους.

(Ἀντιγόνη Σοφοκλέους σ. 1032-34.)

«Μᾶλλον κολακεύετε τὰ θηρία, ἵνα μοι τάφος γένηται,
 αἰ μὴδὲν καταλίπωσι τοῦ σώματός μου.» (Ἀγίου Ἰγνατίου
 ἐπιστολὴ πρὸς Ῥωμαίους).

(26)

Ἄλλὰ νόμος μὲν φονίας σταγόνος
 χυμένας εἰς πέδον, ἄλλο προσαιτεῖν
 αἶμα. (Δίσχ. Χοηφόροι ζ. (400-402).

(27) Αἱ Ἀγγλικαὶ ἐκδόσεις φέρουσιν ἐνταῦθα ὅτι εἰσέρχεται ὁ Λένωξ καὶ ἕτερος λόρδος. Ὁ Johnson προέτεινε τὴν διόρθωσιν, τὴν ὁποίαν παρεδέχθη, ἀντικαθιστῶν διὰ τοῦ Ἄγκου τὸν ἕτερον λόρδον.

(28) Ἡ ἔνοπλος τῆς πρώτης ὀπτασίας κεφαλὴ ἐξηγεῖται ὡς συμβολικὴ παράστασις τῆς κεφαλῆς τοῦ Μάκβεθ αὐτοῦ, καθὼς ἀποκεφαλίσθησιν ὑπὸ τοῦ Μακδώφ. Ἡ δευτέρᾳ ὀπτασίᾳ, τὸ αἰματόφυρτον βρέφος, παριστᾷ τὸν Μακδώφ, ὅστις ἀπ' τῆς μητρὸς του πρόωρα τὰ σπλάγχνα ἐχωρίσθη.

Τὸ δὲ τῆς τρίτης ὀπτασίας ἐστεμμένον βρέφος μετὰ δένδρου εἰς χεῖρας, παριστᾷ τὸν Μάλκολμ, ὅστις ἐπιστρέφων πρὸς ἀνάκτησιν τοῦ βασιλείου του διατάσσει τοὺς στρατιώτας αὐτοῦ νὰ φέρωσι κλάδους εἰς χεῖρας. Οἱ ὀκτῶ ἐπὶ τέλους βασιλεῖς, καὶ οἱ μετ' αὐτούς, περυστῶσι τὴν σειρὰν τῶν ἐπὶ τοῦ θρόνου ἀνεληθόντων διαδόχων τοῦ Βάγκου μέχρι τοῦ συγχρόνου τοῦ Σαικσπίρου Ἰακώβου τοῦ Α'.

(29) Τὸ διπλοῦν διάδημα αἰνίττεται τὴν ἐν Σκωτίᾳ καὶ μετέπειτα ἐν Ἀγγλίᾳ στέψιν τοῦ Στουάρδου Ἰακώβου τοῦ Α'. Τὰ δὲ τρία σκῆπτρα εἶναι τὰ τῆς Ἀγγλίας, Σκωτίας καὶ Ἰρλανδίας.

(30) Ὁ διάλογος οὗτος μεταξὺ τῆς Λαίδης Μακδώφ καὶ τοῦ υἱοῦ τῆς εἶναι εἰς τὸ πεζὸν ἐν τῷ ἀγγλικῷ κειμένῳ.

(31) Ἦτοι πᾶσα τῆς ζωῆς αὐτῆς ἡμέρα ἦτο προπαρασκευῆ

διὰ τὸν θάνατον : « Καθ' ἣν ἡμέραν ἀποθνήσκω. » πρὸς Κο-
 νθίους ἐπιστολὴ Α', ιε' 35.

(32) Τὰ περὶ θεραπείας τῶν πασχόντων διὰ τῆς ἐπιθέσεως
 τῶν βασιλικῶν χειρῶν, οὐδὲν κοινὸν μετὰ τοῦ δράματος ἔχοντα,
 περιγράφονται προφανῶς ἐνταῦθα πρὸς κολακείαν τοῦ βασιλέως
 Αἰκώβου, ὅστις ἐπίστευεν ὅτι ἔχει ἐκ Θεοῦ τὴν χάριν τοῦ θε-
 ναίνεσθαι οὕτω τὸ λεγόμενον « βασιλικὸν νόσημα », ὃ ἐστὶ τὰς
 φιδάδας. Ὁ ἀναφερόμενος ἐν τῇ τραγωδίᾳ βασιλεὺς τῆς Ἀγ-
 γλίας Ἐδουάρδος ὁ Ὁμολογητῆς ἐπιστεύετο ὡς τῶ ὄντι θαυ-
 ατουργῶν διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν χειρῶν του, ὁ δὲ πάπας
 Ἀλέξανδρος ὁ Γ', ὁ ἀνακηρύξας αὐτὸν ἅγιον, ἀνομολογεῖ τὴν
 Θεοῦ δύναμιν του ταύτην. Ἡ κατὰ παράδοσιν πίστις εἰς
 τὴν τοιαύτην ἰαματικὴν δύναμιν τῶν βασιλέων τῆς Ἀγγλίας
 ἤρκεσεν ἐπὶ πολὺ. Ἐν τῇ βιογραφίᾳ τοῦ Dr. Johnson ὑπὸ τοῦ
 Jewel, μνημονεύεται ὅτι παῖδα ἔτι ὄντα τὸν εἰσήγαγον ἐνώ-
 πον τῆς βασιλίσσης Ἄννης, ἐν ἔτει 1712 ὅπως τὸν θεραπεύσῃ
 προσῶντα, διὰ τῆς ἐπιθέσεως τῶν βασιλικῶν χειρῶν της.

(33) Ἡ ἐπιφώνησις αὕτη τοῦ Μακδῶφ ἐξηγεῖται παρὰ τι-
 ῶν μὲν ὡς ἀποτελειομένη εἰς τὸν Μάλκολμ, παρ' ἑτέρων δὲ ὡς
 εἰς τὸν Μάκβεθ ἀναγομένη. Ὁ Γερβῖνος θεωρεῖ ὡς ἐσφαλμέ-
 νην τὴν πρώτην τῶν ἐξηγήσεων τούτων, τὴν ὁποῖαν ὁμως
 παρεδέχθη ὁ περιώνυμος γερμανὸς μεταφραστῆς Tieck. Καὶ ἐν
 τέρᾳ τοῦ Σαικσπέιρου τραγωδίᾳ (King John) ἡ θρηνοῦσα τὸν
 πατέρα αὐτῆς βασίλισσα ἀποκρίνεται πρὸς τὸν θέλοντα νὰ τὴν
 κατηγορήσῃ :

He talks to me that never had a son.

Ἡ Ὁμιλεῖ πρὸς με, ὁ μὴ ἀποκτήσας ποτὲ υἱόν ». Ἡ ἀναλογία

τῶν περιστάσεων δικαιοῦ τοῦ Tieck τὴν ἐξήγησιν. Ἐκτὸς δὲ τούτου, καθ' ἃ αὐτὸς οὗτος ὁ Γερβίνος παρατήρει, ὁ Μάκβεθ δὲν ἦτο ἄπαις. Ἄγνοοῦμεν ἴαν, διαρκούσης τῆς τραγωδίας, εἶζων τὰ τέκνα του, ἀλλ' ἐκ τῶν λόγων τῆς Λαίδης Μάκβεθ, ἐν τέλει τῆς Α' πράξεως, γνωρίζομεν ὅτι ἀπέκτησε τέκνον ἢ τέκνα. Ὅπως δὴποτε, ἡ δευτέρα τῶν ἐρμηνειῶν τούτων φαίνεται κοινῶς ἤδη παραδεδεγμένη. «Ὁ Μάκβεθ δὲν ἔχει τέκνα, ἄρα δὲν δύναμαι νὰ τὸν ἐκδικηθῶ ἀρκούντως». Ὁ Γερβίνος ὁμως, καὶ τοι ἀποδίδων εἰς τὸν Μάκβεθ τὴν φράσιν τοῦ Μακδῶφ, δὲν παρὰδέχεται τὸ αἰτιολογικὸν τοῦτο ἄρα, ἀλλὰ φαίνεται ἐξηγῶν αὐτὴν ὡς ἐκφερομένην ὑπὸ τὸ κράτος λύπης ἀφάτου: «ὁ Μάκβεθ δὲν ἔχει τέκνα, διὰ τοῦτο εἶχε τὴν καρδίαν νὰ φονεύσῃ τὰ ἰδικά μου». Ὁ Ἕλλην ἀναγνώστης δύναται νὰ παραδεχθῆ ἐν τῇ μεταφράσει μου οἷαν δὴποτε τῶν δύο ἐρμηνειῶν προκρίνει. Τὸ κατ' ἐμὲ ὁμολογῶ ὅτι ἀποκλίνω πρὸς τὴν πρώτην.

(34) Καὶ τοῦτο τὸ χωρίον ἐρμηνεύεται διπλῶς. Κατὰ τοὺς μὲν ἡ Λαίδη Μάκβεθ φαντάζεται ὅτι συνομιλεῖ μετὰ τοῦ συζύγου της καὶ ὅτι ἀκούσασα δῆθεν ἐκεῖνον εἰπόντα: «Ὁ Ἄδης εἶναι σκοτεινός», (ὁ Ἄδης δηλονότι ὅπου θὰ ὑπάγωμεν ἔνεκα τῆς πράξεως ἡμῶν), ἐπαναλαμβάνει τὰς λέξεις του περιφρονητικῶς, εἰρωνευομένη τὴν δειλίαν του. Κατ' ἄλλους δέ, ἐν τῇ φαντασίᾳ τῆς ὑπνοβατούσης διέρχονται ἀλληλοδιαδόχως αἱ ἀναμνήσεις τῶν διαπραχθέντων καὶ οἱ φόβοι τῶν συνεπειῶν καὶ αἱ τύψεις τοῦ συνειδότος, αἵτινες προκαλοῦσι τὴν φράσιν ταύτην.

(35) Ἐν τῷ Βασιλεῖ Ἀἴθρ ἐλάβομεν ἀφορμὴν (σημ. 52) νὰ

ἔξετάσωμεν τὴν θαυμασίαν τοῦ Σαίχσπείρου ἀκριβείαν περὶ τὴν μελέτην τῶν παθημάτων τῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Καὶ ἡ σκηνὴ αὕτη τῆς ὑπνοβασίας θεωρεῖται δικαίως ὡς τεκμήριον τῆς ἀκριβείας τῶν τοιούτων παρατηρήσεών του. Μολονότι ἡ ἀσθένεια τῆς Λαίδης Μάκβεθ ἀξεπερνᾷ τὴν τέχνην τοῦ Ἰατροῦ, ὁ ψυχολόγος ποιητῆς περιγράφει τὰ συμπτώματα καὶ συνδέει αὐτὰ μετὰ τῶν λόγων οἵτινες τὰ προεκάλεσαν, μετὰ τὸσαύτης τέχνης, ὥστε ἡ σκηνὴ αὕτη δύναται καὶ σήμερον εἶναι νὰ χρησιμεύσῃ ὡς παράδειγμα ἰατρικῆς περιγραφῆς. Ὁ Κ. Regnard, (directeur du Laboratoire de Physiologie à l'école des hautes études, Professeur κτλ.) πραγματευόμενος ἐν τῇ Σορβόνη τῶν Παρισίων τὸ θέμα τοῦ ὕπνου καὶ τῆς ὑπνοβασίας, ἐν δημοσίᾳ διαλέξει, λέγει: «Κατὰ τὸν Μεσαιῶνα καὶ μέχρι τῆς παρελθούσης εἶτι ἑκατονταετηρίδος, οἱ ἀύπνοβάται κατετάσσοντο, μετὰ τῶν ὑστερικῶν καὶ τῶν ἐπιληπτικῶν εἰς τὴν κατηγορίαν τῶν δαιμονισμένων καὶ τῶν ἐμάγων, ὑπεβάλλοντο δὲ εἰς ἐξορκισμούς καὶ ἐνίοτε κατεδικάζοντο εἰς τὸν διὰ πυρὸς θάνατον. Ἄλλ' ἐν τῇ ἐποχῇ ἐκείνῃ τοῦ σκότους εὐρέθη ἄνθρωπος, ὁ μέγας τῆς Ἀγγλίας δραματογράφος, ὅστις παρατηρήσας μετ' ἐξόχου ἀκριβείας τὰ φαινόμενα τῆς φυσικῆς ὑπνοβασίας, ἀφῆκε περιγραφὴν, τὴν ὁποίαν οὐδόλως ἤθελεν ἀπαρνηθῆ σύγχρονος ἡμῶν νευρολόγος.» Καὶ παραθέτει ἐν τῇ διαλέξει του ὁλόκληρον τὴν σκηνὴν ταύτην. (7de Bulletin de l'association Scientifique de France, Avril 1881).

(36) Ἡ περιώνυμος Ἀγγλὶς ἠθοποιὸς Siddons κατέγραψε τὰ ἐξῆς εἰς τὰς περιωθεισας αὐτοβιογραφικὰς σημειώσεις της :

« Εἶχον τὴν συνήθειαν νὰ προετοιμάζωμαι διὰ τὴν σκηνὴν
 « τὴν νύκτα ἀφοῦ τὰ πάντα, ἔμενον ἐν σιωπῇ καὶ ἡσυχίᾳ ἐν
 « τῇ οἰκίᾳ μου. Τὴν παραμονὴν τῆς πρώτης μου παραστάσεως
 « τοῦ προσώπου τῆς Λαίδης Μάκβεθ, ἐκλείσθην κατὰ τὸ σὺνη-
 « θες μόνη ἐν τῷ δωματίῳ μου καὶ ἤρχισα νὰ μελετῶ ἀποστη-
 « θίζουσα. Ἐφρόνουں ὅτι ὀλίγη ὥρα ἤρκει πρὸς ἐκμάθησιν τοῦ
 « προσώπου. Ἦμην εἰκοσαετῆς τότε καὶ ἐθεώρουں, ὡς πολλοὶ
 « νομίζουσιν, ὅτι διὰ τῆς ἐναποταμιεύσεως τῶν στίχων ἐν τῇ
 « μνήμῃ μου ἐξετέλουں τὰ κατ' ἑμαυτὴν. Δὲν εἶχον εἰσέτι τότε
 « ἐννοήσει τὴν ἀνάγκην τῆς ἐρεύνης καὶ τῆς μελέτης τῶν χα-
 « ρακτῆρων. Ἐξηκολούθουں λοιπὸν ἐν τῇ σιωπῇ τῆς νυκτός,
 « νυκτός τὴν ὁποίαν οὐδέποτε θὰ λησμονήσω, ἐξηκολούθουں
 « ἐκμανθάνουσα τοὺς στίχους μέχρις οὐ ἔφθασα εἰς τὴν σκη-
 « νὴν τῆς δολοφονίας. Αἰφνιδίως κατελήφθην ὑπὸ τῆς φρίκης
 « τῆς σκηνῆς ἐκείνης εἰς τοιοῦτον βαθμόν, ὥστε μοὶ ἦτο ἀδύ-
 « νατον νὰ ἐξακολουθῆσω. Ἦρπασα τὸν λύχνον καὶ πλήρης
 « ταραχῆς ἐξῆλθον τοῦ δωματίου. Τὸ φόρεμά μου ἦτο μετα-
 « ξωτόν, καθόσον δὲ ἀνηρχόμην τὴν κλίμακα, ὃ ἦχος τοῦ μοὶ
 « ἐφαίνετο ὡς ὁ κρότος φάσματος διώκοντός με. Ἐφθασα ἐπὶ
 « τέλους εἰς τὸν κοιτῶνά μου. Ὁ σύζυγός μου ἐκοιμᾶτο βαθέως.
 « Ἐρριψα ἐπὶ τῆς τραπέζης τὸν λύχνον, ἀλλὰ δὲν εἶχον τὴν
 « δύναμιν νὰ τὸν σβύσω. Χωρὶς δὲ νὰ λάβω τὸν καιρὸν νὰ ἐκ-
 « θυθῶ ἐρρίφθην ἐπὶ τῆς κλίνης μου. »

(37) Ἡ μήτηρ τοῦ Μάλλκολμ ἦτο θυγάτηρ τοῦ γέροντος Σιβάρδου.

(38) Ἡ ἀδιαφορία μεθ' ἧς ὁ Μάκβεθ ἀκούει τὸν θάνατον τῆς συζύγου του μαρτυρεῖ ὅτι τὰ ἐγκλήματα καὶ ἡ ἀπελπι-

σία τὸν ἀποκατέστησαν ἀνάισθητον καὶ εἰς λύπην καὶ εἰς φόβους, ὡς αὐτὸς οὕτως λέγει εἰς τοὺς προηγουμένους στίχους.

(39) Ὑπαινίττεται τὸν Βροῦτον ἢ τὸν Κάσιον, ἢ καὶ ἀμφοτέρους.

(40) Παραθέτω ἐνταῦθα τὴν ἐν τῷ Ἀθηναίῳ τοῦ Ἰουλίου 1880 δημοσιευθεῖσαν μετάφρασιν μου τῶν περὶ Μάκβεθ τριῶν φηλαίων ἐκ τοῦ περισπουδάστου συγγράμματος τοῦ Κου Paul Stapfer, ὑπὸ τὴν ἐπιγραφὴν Shakespeare et l'Antiquité. Συντομίας χάριν, ἀφαιροῦνται τὰ ἐκ τῆς προκειμένης τραγωδίας παρεννειρόμενα εἰς τὴν μελέτην ταύτην χωρία.

*Α'. Τὸ ὑπὲρ φύσιν ἐν τῷ Μάκβεθ καὶ ἐν τῇ
Τραγωδίᾳ ἐν γένει.*

Ἐξ ἀπασῶν τῶν τραγωδιῶν τοῦ Σαικσπέιρου ἡ μᾶλλον κατὰ τε τὴν μορφήν καὶ τὴν οὐσίαν προσομοιάζουσα πρὸς τὰ προϊόντα τῆς ἀρχαίας δραματουργίας εἶναι ἡ τοῦ Μάκβεθ. Ἐχει αὕτη τὴν ἐνότητά καὶ τὸ γοργὸν τῶν κλασικῶν δραμάτων, ἀνευ εἴτε συγχύσεως εἴτε παρεμποδίσεώς τινος κατὰ τὴν διέλιξιν τῆς δράσεως, ἥτις ἀπὸ τῆς πρώτης μέχρι τῆς τελευταίας σκηνῆς βαίνει ταχέως πρὸς τὴν λύσιν. Ὁ δὲ πλαστικὸς τῆς ἀρχαίας τραγωδίας χαρακτήρ ἀνευρίσκεται ἐπίσης, μέχρι τινός, ἐν τῷ Μάκβεθ, ἐνθα τὰ ἐξωτερικὰ συμβεβηκότα κινουσι τὸ ἐνδιαφέρον πλειότερον ἢ τὰ ἐνδόμυχα τῶν δρώντων προσώπων αἰσθήματα. Ἐν τῷ Μάκβεθ ἐνυπάρχει βεβαίως ψυχολογία πλειότερα ἢ εἰς οἰοῦνδ' ἕποτε τοῦ Αἰσχύλου ἔργον, ἀλλ' ὅμως πολλῷ ὀλιγωτέρα ἢ ἐν τῷ Ὀθέλλῳ ἢ τῷ Ἀμλέτῳ. Τὸ ὕψος ἐν

αὐτῷ ὑπερβαίνει τὸ πάθος, ὑπερέχει δ' ἐν συνόλῳ τὸ αἶσθημα τῆς φρίκης, — αἶσθημα παραπλήσιον τοῦ θάμβου, — ἐνῶ τὸ ἐξεγειρόμενον ἔλεος δὲν πιέζει τὴν ψυχὴν ὅσῳ εἰς ἕτερα τοῦ Σαικσπείρου ἔργα.

Ἄλλὰ τὸ πρὸ πάντων ἀνακκλοῦν τὴν ἀρχαιότητα ἐν τῇ τραγωδίᾳ ταύτῃ εἶναι ἡ ἐπίδρασις Δυνάμεων ὑπερφυσικῶν, περιστελλουσῶν τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ἀτόμου. Ἐχομεν ἐν τῷ Μάκβεθ χρησμούς λοξοὺς οἰτινες, κατὰ γράμμα ἐκπληρούμενοι, ἐξαπατῶσιν οὐχ ἦττον τοὺς πρὸς οὓς ἐδόθησαν· ἔχομεν πρὸ πάντων τὰς Μαγίσσας, τὰ σκτανικὰ ἐκεῖνα ὄντα, τῶν ὁποίων ἡ ἀπαξ ἐπὶ τῆς ἐκθάμβου σκηνῆς ἐμφάνισις ἀρκεῖ, ὅπως ἐμφύσησιν εἰς ὁλόκληρον τὸ δράμα τὸ δέος τῆς παρουσίας καὶ τῆς ἐπικρατήσεως αὐτῶν.

Οἱ περὶ τῶν ἐν Αἰσχύλῳ εἰδῶλων γράψαντες κριτικοὶ ἤναγκάστησαν νὰ κατέλθωσι μέχρι τοῦ Σαικσπείρου, ὅπως εὐρῶσιν ἀνταγωνιστὴν, ἐφάμιλλον τοῦ Ἑλληνος ποιητοῦ, περὶ τὴν τέχνην τοῦ ἐπάγειν δαιμόνια ἢ φάσματα· πάντες δ' ὁμοφώνως ἀναγορεύουσι τοὺς δύο τούτους ὡς τοὺς μόνους μετὰ πλήρους ἐπιτυχίας δυνηθέντας νὰ χρησιμοποιήσωσι τὸ ὑπὲρ φύσιν εἰς τὰ δράματα αὐτῶν. — Πόθεν τοῦτο; — Ἄρά γε διότι ἦσαν ἐντεχνότεροι τῶν λοιπῶν οὗτοι περὶ τὴν ἐκμετάλλευσιν τῆς δεισιδαιμονίας, ἣτις ὑπολανθάνει ἀείποτε εἰς τὴν φύσιν τοῦ ἀνθρώπου; Ἡ διότι αἱ ἐπικρατούσαι κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκάστου αὐτῶν προλήψεις ἐχορήγησαν εἰς ἀμφοτέρους βάσιν, τῆς ὁποίας ἑστεροῦντο οἱ ποιηταὶ οἱ ζήσαντες εἰς ἐποχὰς μᾶλλον πεφτισμένας; — Τὸ κατ' ἐμέ, παραδέχομαι ταυτοχρόνως ἀμφοτέρας ταύτας τὰς ἐξηγήσεις.

Ἐν τῷ μεσαιωνικῷ θεάτρῳ παρεισήγοντο ἐπίσης αἱ Δυνά-

μεις τοῦ Ἄδου καὶ τοῦ Οὐρανοῦ· καὶ ὑπῆρχε μὲν τότε ἡ πίστις, ὅπως οἱ θεαταὶ παραδέχονται ἀφελῶς τὰς τοιαύτας ἐπὶ τῆς σκη-
τῆς ἐμφανίσεις, δὲν ὑπῆρχεν ὅμως ἡ τέχνη, ὅπως ἀποδώσωμεν
εἰς αὐτὰς, καὶ σήμερον ἔτι, τὸν φόρον τοῦ ἡμετέρου θαυμασμοῦ.

Ὁ Γκαίτης καὶ ὁ Βύρων εἰσήγαγον ἐπίσης δαιμόνια καὶ φά-
σματα ἐν τῷ Φαύστῳ καὶ τῷ Μάμφρεδ, ἀμφότεροι δ' οὗτοι οἱ
ποιηταὶ εἶχον πλοῦτον καὶ φαντασίαις καὶ τέχνης ἄλλὰ τὸ
περφυρικὸν αὐτῶν δὲν ἐμποιεῖ ἰσχυρὰν δραματικὴν ἐντύπωσιν,
διὰ τὸν λόγον ὅτι διαφαίνεται·τι τὸ ἐπιτετηθευμένον εἰς τὸ
περφυρικὸν αὐτῶν τοῦτο, οὐδ' ἐνυπάρχει ἡ ἀπαιτουμένη ἀρ-
μονία μετὰξὺ τῆς ἐμπνεύσεως τοῦ ποιητοῦ ἀφ' ἐνός καὶ τῆς ἐπι-
πρατοῦσης ἀφ' ἐτέρου πίστεως.

Τὸν διπλοῦν τοῦτον ὅρον, τέχνης, δηλονότι ἄκρας καὶ ἐμ-
πνεύσεως συναδούσης μετὰ τῆς ἐθνικῆς πίστεως, μόνον ὁ Αἰ-
σχύλος καὶ ὁ Σαικσπεῖρος, ἐκ τε τῶν ἀρχαίων καὶ τῶν νεω-
τέρων ποιητῶν, ἐκπληροῦσι καθ' ὀλοκληρίαν.

Ὁ Αἰσχύλος ἐπίστευεν εἰς τοὺς δαίμονας. Αἱ Εὐμενίδες αὐ-
τοῦ οὐδ' ἀλληγορία τις ἀπλῶς ἦτο, οὐδὲ ποιητικὴ προσωπο-
ποιήσις τῶν τύψεων τοῦ συνειδήτου. Ἦσαν αὐταὶ δυνάμεις τοῦ
Ἄδου, ἔχουσαι πράγματι ὑπαρξίν· ὁ δὲ προορισμὸς τῶν, ἐκ-
τελούμενος δι' ὑλικῶν μᾶλλον ἢ ἠθικῶν μέσων, ἦτο ἡ πεινῆ
τῶν πατροκτόνων, τῶν κατακατησάντων τὸν πρῶτιστον τῆς
ἀνθρώπου φύσεως νόμον. Ἐτιμῶρον δὲ τὸν πτωχίστην σωματικῶς, εἴτε
διὰ νόσου τινός, τῆς λέπρας λόγου χάριν, εἴτε ἐκμυζῶσαι τὸ
κίμα τοῦ φονέως.

ἀλλ' ἀντιδοῦνας δεῖ σ' ἀπὸ ζῶντος ῥοφεῖν

ἐρυθρὸν ἐκ μελίων κέλανον· ἀπὸ δὲ σοῦ

φεροίμαν βοσκὰν πάματος δυσπέτου (ς. 264—267)

Ὁ Ὀρέστης, καταδιωκόμενος ὑπὸ τῶν ἀγρίων τούτων καὶ αἰμοχαρῶν τιμωρῶν, πάσχει ὡς ὕμα καὶ ὡς παίγνιον τῶν Εὐμενίδων, οὐχὶ ὡς ἤθελε πάσχει ἐγκληματίας τις τῶν καθ' ἡμᾶς χρόνων, βασανιζόμενος ὑπὸ τῶν τύψεων τῆς συνειδήσεως. Ἀκράδαντος ἐν τῇ θρησκευτικῇ αὐτοῦ πίστει, ἐπαναπαύεται εἰς τὴν ἀντίληψιν ἑτέρου θεοῦ, ἀντιμαχομένου πρὸς τὰς Εὐμενίδας, τοῦ Ἀπόλλωνος, ὅστις τῷ ἐπέβαλε τὸν φόνον τῆς μητρὸς του. Τοιοῦτος ὁ χαρακτήρ τῆς δραματικῆς πάλης ἐν τῇ ἀρχαίᾳ τραγωδίᾳ, πάλιν ἐξωτερικῆς ὅλως καὶ θείας.

Ἀδύνατον νὰ φαντασθῇ τις μεταβολὴν ριζικωτέραν τῆς, κατὰ φυσικὴν εἰρήνην, γενομένης ἐν τῇ Ἑλληνικῇ τραγωδίᾳ, ὅποτε μετὰ τὸν Αἰσχύλον ἔφερον ὁ Εὐριπίδης ἐπὶ τῆς σκηνῆς τὴν αὐτὴν ὑπόθεσιν. Ποιητῆς οὗτος ἠθικός, φιλόσοφος πεφωτισμένος, καὶ σκεπτικός ὡς πρὸς τὰ τῆς θρησκείας, δὲν ἠδύνατο ἢ νὰ μεταλλάξῃ οὐσιωδῶς τὴν παράστασιν παραδόσεων θρησκευτικῶν, εἰς τὰς ὁποίας οἱ ἔγκριτοι τῶν συγχρόνων αὐτοῦ δὲν ἐπίστευον πλέον, ὡς οὐδ' αὐτὸς ἐπίστευεν εἰς τὴν ἀντικειμενικὴν ὑπαρξίν τῶν Δυνάμεων τοῦ Οὐρανοῦ καὶ Ἄδου. Ὁ Εὐριπίδης δὲν παρεδέχετο τὸ καταπληκτικὸν μυστήριον, τὸ ἀποτελοῦν τὴν θεολογίαν ἅπασαν τοῦ ἀρχαίου δράματος, τὴν ὄντοτητα δηλαδὴ προσώπων ὁσῶς *παρουργούντων*, οἷος ὁ Ὀρέστης ἢ ἡ Ἀντιγόνη, καὶ προσκτωμένων τὸν τραγικὸν αὐτῶν χαρακτῆρα δι' αὐτῆς ταύτης τῆς συνενώσεως τοῦ δικαίου μετὰ τοῦ ἀδικήματος, *facto pius et sceleratus eodem*

Ἐν τοῖς δράμασι τοῦ Εὐριπίδου οἱ θεοὶ δὲν κατέχουσι τὴν πρωτίστην θέσιν, τὸ δ' ὑπὲρ φύσιν ἐξαλείφεται, καὶ ἡ ἀνθρωπότης παρίσταται μετὰ τῶν ἀληθῶν παθημάτων καὶ παθῶν αὐτῆς. Ὁ Ὀρέστης αὐτοῦ εἶναι πταίστης ἐλεεινός, καταβιβρω-

όμενος ὑπὸ τῶν τύψεων τοῦ συνειδήτος καὶ καταβεβλημένος
 χῆτε καὶ σώματι. Ὅτε ὁ Μενέλκωρ τὸν ἐρωτᾷ τί πάσχει,
 ἢ ἡ νόσος του. ἀποκρίνεται :

Ἡ σύνομαι, δεῖ σύνοιδά δεῖν' εἰργασμένος.

Πιεζόμενος ὑπὸ τῆς ἰδέας, ὑφ' ἧς καὶ μόνῃς κατέχεται, περι-
 τει εἰς μχνίαν ἀληθῆ. Ἡ λέξις αὕτη δὲν ἐφαρμόζεται εἰς
 ἱερὸν θάμβος τοῦ Ὁρέστου ἐν τῇ τραγωδίᾳ τοῦ Αἰσχύλου.
 Ἄ' ὁ τοῦ Εὐριπίδου Ὁρέστης ἔχει καθ' ἑαυτὸ φρενολήπτου
 στασίας.

Ἡ Ἡλέκτρα κάθηται παρὰ τὴν κοίτην τοῦ ἀσθενοῦς αὐ-
 τῆς ἀδελφοῦ :

Οἴμοι, κασίγνητ', ὄμμα σὸν ταράσσεται,
 ταχύς δὲ μετέθου λύσσην, ἄρτι σωφρονῶν.

Ὁρ. Ὁ μῆτερ, ἱκετεύω σε, μὴ ἴσειέ μοι
 τὰς αἱματωπούς καὶ δρακοντώδεις κόρας·
 αὗται γὰρ αὗται πλησίον θρώσκουσί μου.

Ἡλ. Μέν, ὦ ταλαίπωρ', ἀτρέμα σοῖς ἐν δεμνίος·
 ὄρα γὰρ οὐδὲν ὦν δοκεῖς σάφ' εἶδέναι.

Ὁρ. Ὁ Φοῖβ', ἀποκτενοῦσί μ' αἱ κυνώπιδες
 γοργῶπεσ ἐνέρων ἱερίαι, δειναὶ θεαί.

Ἡλ. Οὔτοι μεθήσω, χεῖρα δ' ἐμπλέξασ' ἐμῆν
 σχήσω σε πηδᾶν δυστυχῆ πηδήματα.

Ὁρ. Μίθεσ· μί' οὔσα τῶν ἐμῶν Ἐρινύων,
 μέσον μ' ὀχμάζεις, ὡς βάλγες εἰς Τάρταρον.

Ἡλ. Οὔ γὰρ τάλαινα, τίν' ἐπικουρίαν λάβω. . . .
 ἐπεὶ τὸ θεῖον δυσμενὲς κερτήματα ;

Ὁρ. Δὸς τόξα μοι κερουλκά, δῶρα Λαξίου,
 οἷς μ' εἶπ' Ἀπόλλων ἐξαμύνεσθαι θεάς.

εἴ μ' ἐκφοβοῖεν μανιάσιν λυσσημάσιν...

Οὐκ εἰσακούετ' ; οὐχ ὄραθ' ἐκθόλων
τόξων πτερωτὰς γλυφίδας ἐξορμωμένας ;
ᾶ ᾶ

Τί δῆτα μέλλετ' ; ἐξακρίζετ' αἰθέρα
πτεροῖς· τὰ Φοίβου δ' αἰτιᾶσθε θέσφατα.

Ἔα·

Τί χρῆμ' ἀλύω, πνεῦμ' ἀνεῖς ἐκ πλευμόνων ;
Ποῖ ποῖ ποθ' ἠλάμεσθα δεμνίων ἄπο ;

Ὁ Ὀρέστης οὗτος τοῦ Εὐριπίδου πάσχει τὰς φρένας, ὁ θεατὴς βλέπει ἐν αὐτῷ μανίαν ἀληθῆ, τὰ δὲ φάσματα, ἅτινα ὁ φιλόσοφος ποιητὴς παρεισάγει ἐν τῷ θεάτρῳ αὐτοῦ, οὐδαμῶς ἀντιβαίνουσιν εἰς τῆς ἐπιστήμης ταὺς ὄρισμούς· εἶναι φάσματα ὑποκειμενικά, πλάσματα νοσοῦσης φαντασίας.

Παρομοίως τὸ ἐν τῇ Ἑκάβῃ προλογίζον εἰδῶλον τοῦ Πολυδώρου οὐδεμίαν ἔχει δραματικὴν ἀξίωσιν, ἀλλ' ἀπλῶς μόνον χρησιμεύει εἰς προεισαγωγὴν τῆς τοῦ δράματος ὑποθέσεως.

Ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Σαικσπεῖρου τὰ φάσματα εἶναι ὅτε μὲν ἀντικειμενικά, ἔχουσι δηλαδὴ ὑπαρξίν* πραγματικὴν, ἀνεξαρτήτως τῆς διανοητικῆς καταστάσεως τῶν βλέπόντων αὐτὰ προσώπων τοῦ δράματος, ὅτε δὲ ὑποκειμενικά, ἦτοι αἰσθητὰ εἰς τὴν ὄρασιν ἐνὸς μόνου προσώπου νοσοῦντος, μολονότι γίνονται καὶ πρὸς τοὺς θεατὰς ὁρατὰ, ὅπταν ὁ ποιητὴς θέλῃ νὰ ὑποκειμενίσῃ τὰς ὀπτασίας.

Παραδεχόμενος τὴν σωματικὴν ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐμφάνισιν ὄντων ὑπερφυσικῶν, ὁ Σαικσπεῖρος ὑπεῖκεν ἐν πρώτοις εἰς τὸ ποιητικὸν αὐτοῦ ἔμφυτον. Οἱ ἄνθρωποι, εἴτε φανερῶς εἴτε λάθρα, πιστεύουσιν εἰς τὸ ὑπεράνθρωπον. Οἱ δ' ἔμφρονες δὲν καταδικάζουσι τὰς δεισιδαιμονίας τῶν ἀφρόνων, διότι, ἐὰν τῷ ὄντι

ἔμφορες, εἶναι καὶ μετριόφρονες, θὰ εἴπωσι δὲ μετὰ τοῦ Ἀμ-
λέτου :

Ἔς τὸν οὐρανὸν καὶ εἰς τὴν γῆν τόσα καὶ τόσα ἔχει,
ποῦ ἡ φιλοσοφία σου δὲν βλέπει ὅτ' ὄνειρόν της.

Ἴσως μάλιστα εἴπωσι μετὰ τοῦ γηραιοῦ Lafeu, ἐτέρου τοῦ
Σακσπεῖρου προσώπου (All' s wel that ends well) :

« Λέγουσιν ὅτι θαύματα δὲν γίνονται πλέον, καὶ ἔχομεν
αὐτοὺς φιλοσόφους νὰ μᾶς κάμνουν ἀπλᾶ, καὶ συνειθισμένα
πραγμάτα, τὰ ὑπερφυσικά καὶ τὰ ἀνεξήγητα. Διὰ τοῦτο
παίζομεν μὲ τὴν φρίκην καὶ προσποιούμεθα τοὺς γνωστικούς,
ἐάντι νὰ ὑποτασσώμεθα εἰς τὸν φόβον τοῦ ἀγνώστου ».

Δὲν ἔχουσι δεισιδαιμονίας οἱ ποιηταὶ μόνοι, οἱ κατεχόμενοι
τῆς φαντασίας αὐτῶν, ἀλλὰ καὶ ἄνδρες ψυχροὶ καὶ θετι-
κοί, ἅμα ἐπὶ ὀλίγον παύσωσιν ἐπιβλέποντες ἑαυτοὺς. Ὁ μέγας
Ἀγγλος ὑλιστῆς Hobbes ἐδειλία νὰ μείνῃ μόνος τὰς νύκτας,
φοβούμενος τὰς ὄπτασις. Ὁ Malherbe, ἐν ἐπιστολῇ τοῦ τι-
νι, περιγράφει ἀφελῶς ὑπερφυσικὸν φαινόμενον, ἐπισυμβάν κατὰ
τὸν φόνον Ἑρρίκου τοῦ Δου, ἀλλαχοῦ δ' ἀφηγεῖται σπουδαίως
τὴν ἐμφάνισιν τῆς σκιάς νεκροῦ τινος. Ὁ Γκαίτης καὶ ὁ Me-
rimée εἶχον ἐπίσης στιγμὰς δεισιδαιμονίας, ὁ δὲ Σωκράτης ὁ
ῥώτατος τῶν ἀνδρῶν ἦτο καὶ ὁ δεισιδαιμονέστατος· φρονῶ
λοιπὸν ὅτι ὁ Σαικσπεῖρος παρεισάγων τὸ ὑπὲρ φύσιν ἐν τῷ θεά-
τρῳ αὐτοῦ, ἐξεμεταλλεύετο ἐν πρώτῳ μετὰ μεγίστης ποιητι-
κῆς τέχνης τὴν ἐν τῷ ἀνθρώπῳ ἐνυπάρχουσαν πρὸς τοῦτο τάσιν.

Ἄλλ' εἰς τοῦτο μέγਾਲως ὠθεῖτο καὶ ὑπὸ τῶν ἐπικρατουσῶν
κατὰ τὴν ἐποχὴν αὐτοῦ προλήψεων. Ἐχομεν ὡς πρὸς τοῦτο
ἱστορικὰς μαρτυρίας περὶ πλείστων ἐξόχων ἀνδρῶν τῆς 16ης
ἐκατονταετηρίδος, οἵτινες ἦσαν προληπτικοὶ καὶ δεισιδαίμονες.

Ἐάν δὲ ἀπὸ τῶν ἐκκρίτων κατέλθωμεν εἰς τὸ πλῆθος, ἀνευρίσκομεν ἀπειρίαν τοιούτων συγχρόνων μαρτυριῶν. ἰδίως ὡς πρὸς τὴν πίστιν εἰς τὴν μαγείαν καὶ τὰς μαγίσσας. Ὁ Reginald Scott ἐν τῷ συγγραμμάτι αὐτοῦ, ἡ *Μαγεία ἀποκαλυπτομένη*, περιγράφει λεπτομερῶς τὰς μαγίσσας, ἡ δὲ περιγραφὴ αὐτοῦ συμφωνεῖ πληρέστατα πρὸς τὰ ἐν τῷ Σαικσπείρω.

Αἱ ἐν τῷ Μάκβεθ μάγισσαι καὶ αἱ ἀλλόκοτοι συνδιαλέξεις περὶ τῶν κατορθωμάτων αὐτῶν, — ἐν οἷς διαπρέπει ἡ σφαγὴ χοίρων καὶ οἱ λέβητες ἐντὸς τῶν ὁποίων μαγειρεῦσιν τὰ ποικίλα καὶ ἐκλεκτὰ αὐτῶν κρυκεύματα, — δὲν εἶναι βαρβαρικῆς φαντασίας γεννήματα, ἀλλ' ἔχουσιν ἱστορικὴν, οὕτως εἰπεῖν, καὶ πραγματικὴν ὑπόστασιν. Πᾶν ὅ,τι λέγουσιν ἢ πράττουσιν, εὐρίσκεται ἐν τῇ *Δαιμορολογία* τοῦ βασιλέως Ἰακώβου τοῦ Α' ἢ ἐν τοῖς πρακτικοῖς τῶν τότε δικαστηρίων, καὶ δύναται νὰ ἐξηγηθῇ καὶ σχολιασθῇ διὰ μόνης τῆς ἐρεύνης τῶν συγχρόνων μνημείων.

ὑπὸ αἰσθητικὴν δ' ἔποψιν, ὁ Σαικσπεῖρος οὐδαμῶς ἔσφαλε διατηρήσας τὴν κατὰ παράδοσιν ἀπεχθῆ μορφήν τῶν τερατωδῶν τούτων ὄντων. Δὲν ἀρμόζει τὸ κάλλος εἰς τοῦ Ἄδου τὰ ὄργανα. Τοικῦται ἦσαν καὶ αἱ ἀποτρόπαιοι Εὐμενίδες τοῦ Αἰσχύλου, αἱ «κατάπτυστοι κόραι», ὡς τὰς ἀποκαλεῖ ὁ Ἀπόλλων αἰς οὐ μίγνυται θεῶν τις, οὐδ' ἄνθρωποι, οὐδὲ θήρ ποτε». — Ὅτε, λέγει ὁ Πολυδεύκης, ἐνεφανίσθησαν ἐπὶ τῆς σκηνῆς, γυναικες ἐλιποθύμησαν καὶ παιδία ἀπεβίωσαν ἐκ τοῦ τρόμου.

Ἄλλὰ δὲν περιωρίσθη ὁ Σαικσπεῖρος εἰς μόνην τὴν ἐγχώριον καὶ δημῶδη τῆς πατρίδος αὐτοῦ παράδοσιν. Παρεισάγων τὰς ἀναμνήσεις τῆς ἀρχαιότητος, ἀναμιγνύει τὰ κλασικὰ τοῦ Ἀπόλλωνος καὶ τῆς Ἑκάτης ὀνόματα μετὰ τῶν χυδαίων ὀνο-

μασιῶν τῶν Μαγισσῶν. Ἡ δὲ βροχὴ καὶ ὁ ἄνεμος καὶ οἱ κερκνοι καὶ ἡ ἔρημος ἐξοχή, ὅπου συνέρχονται τὰ δαιμόνια τοῦ σάτους, ἀπαρτίζουσιν ἀτμοσφῆραν συναρμοζομένην πρὸς τὰ φυσικὰ ὄντα, τὰ ὅποια ἐντὸς αὐτῆς παρουσιάζονται. Τὸ δράμα τοῦ Μάκβεθ ἀποτελεῖ ἐν συνόλῳ συμφωνίαν φαντασιώδη καὶ πένθιμον, τῆς ὁποίας τὴν διαπασῶν εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς δίδει ὁ διάλογος τῶν τριῶν Μαγισσῶν, ἐν τῷ μέσῳ τῆς τρικυκλῶσεως αὐτὰς τρικυμίας.

Αἱ δύο ἢ τρεῖς σκηναί, καθ' ἃς αἱ Μάγισσαι συνέρχονται ὄναι, καὶ ἡ ἐμφάνισις αὐτῶν εἰς τὸν Μάκβεθ καὶ τὸν Βάγκον ταυτοχρόνως, ἐναργῶς ἀποδεικνύουσι ὅτι ὁ ποιητὴς παριστᾷ αὐτὰς ὡς ὄντα ὑπαρκτὰ καὶ ἀντικειμενικά. Ἐν τούτοις κριτικοὶ τινες ἀπεπειράθησαν νὰ ἐξώσωσι τὰ ὑπὲρ φύσιν ἐκ τοῦ θεάτρου τοῦ Σαικσπέιρου, ἐξηγοῦντες αὐτὰ ὡς ἀπλᾶς δῆθεν φαντασίας, ὅπως ἐν τῷ Ὁρέστη τοῦ Εὐριπίδου... Θέλουσι, ἵνα ἴδωμεν χάριν, ὅτι ἡ ἐμφάνισις καὶ αἱ προφητεῖαι τῶν Μαγισσῶν οὐδὲν ἄλλο παριστῶσιν, ἢ τὴν συσσωμάτωσιν τῶν ἐν τῇ καρδίᾳ τοῦ Μάκβεθ κρυπτομένων πόθων, καὶ τὴν προσωποποίησιν τοῦ πειρασμοῦ, ὑπὸ τοῦ ὁποίου ἐνδομύχως οὗτος κατέγεται. Τοῦτο ἀποτελεῖ τῷ ὄντι μέρος τοῦ σκοποῦ τοῦ ποιητοῦ, ἀλλὰ μέρος μόνον. Αἱ Μάγισσαι τοῦ ἐκπροσωποῦσι τὴν Εἰμαρμένην. Ἡ τραγωδία τοῦ αὐτοῦ δὲν παριστᾷ ἄνδρα δοξομανῆ ἀδικοῦντα ἐξ ἐλευθέρας αὐτοῦ βουλήσεως μόνον, ἀλλὰ παριστᾷ προσέτι αὐτὸν ὡς θῦμα θεοτήτων κακεντρεχῶν, θῦμα δυστυχῆς καὶ ἄξιον οἴκτου, παλαιὸν κατὰ τῆς τύχης του. Οὕτω δὲ προσλαμβάνει τὸ δράμα τύπον ἀρχαϊκόν· παρὰ τὸν τρόπον ἐνυπάρχει καὶ ἔλεος, ἀμφοτέρω δ' ἔχουσι ἰθρησκευτικόν περὶ χαρακτῆρα. Ἐὰν ὁ Μάκβεθ δὲν συνηγάτο μετὰ τῶν Μαγισ-

σῶν, ἡ καρδιά του ἤθελεν εἶναι οὐχ ἦττον μεμολυσμένη, ἀλλ' αἱ χεῖρές του ἤθελον ἴσως διαμείνει ἀγναί. Τὸ φιλοσοφικὸν ὕψος τῆς ποιητικῆς τοῦ Σαικσπεῖρου συλλήψεως εἰς τοῦτο ἰδίως συνίσταται, εἰς τὴν συνάντησιν τῆς διεφθαρμένης τοῦ Μάκβεθ καρδίας μετὰ τοῦ ἐξωθεν πειρασμοῦ.

Αἱ τρεῖς Μάγισσαι εἶναι ὄντα ἀναντιρρήτως ἀντικειμενικά. Οὐχ' ἦττον ὅμως αἱ ὑποκειμενικαὶ ὄπτασιν εἶνε συνηθέστεραι ἐν τῷ θεάτρῳ τοῦ Σαικσπεῖρου, καὶ εἰς ταύτας φαίνεται προφανῶς δίδων τὴν προτίμησιν ὁ μέγας ποιητὴς ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἡ ποιητικὴ τε καὶ ἠθικὴ αὐτῶν ἀξία ὑπερτερεῖ τὴν τῶν ἀντικειμενικῶν.

Ὅπως γεῖνη ἐπὶ τοῦ θεάτρου παραδεκτὴ ἡ ὄντοτης πλασμάτων ὑπερφυσικῶν, ἀπαιτεῖται τέχνη Αἰσχύλειος ἢ Σαικσπεῖρειος, ἀπαιτεῖται δὲ συγχρόνως καὶ ἡ ἐπὶ τῆς ποιητικῆς ἐμπνεύσεως ἐπίδρασις τῶν συγχρόνων δοξασιῶν. Ἄλλως, ἐντὺν ὄντων προκαλούντων θάμβος καὶ φρίκην, ἤθελον κινεῖσθαι ἐπὶ τῆς σκηνῆς γελοῖαι μηχαναὶ μελοδράματος, διαβολίσκοι ἀντὶ δαιμόνων, καὶ ἀντὶ φαντασμάτων φαντασμαγορίαι. Αἱ ὑποκειμενικαὶ ὅμως ὄπτασιν, τὰ πλάσματα δηλαδὴ τῆς φαντασίας ἐν παθολογικῇ εὐρισκομένης καταστάσει, ἀνήκουσιν εἰς τὴν τάξιν τῶν φυσικῶν φαινομένων, καὶ καθ' ὃ τοιαῦτα ἐφέλικυσαν ἰδίως τὴν περιέργειαν τοῦ Σαικσπεῖρου.

Ἡ ἀπλουστέρα φάσις ὑποκειμενικῆς ὄπτασίας εἶναι τὸ ἐνύπνιον.

Κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς μάχης τοῦ Bosworth ὁ βασιλεὺς Ρικάρδος ὁ Γ' κοιμᾶται ἐν τῇ σκηνῇ αὐτοῦ. Ἐνώπιόν του παρίστανται αἴφνης αἱ σκιαὶ τῶν θυμάτων του, καὶ προλέγουσι τὴν ἦτταν καὶ τὸν θάνατόν του. Ἀφυπνίζεται διὰ

μας ὁ Ρικάρδος καὶ ἀνάκράζει : « ὦ δειλὴ συνείδησις, πῶς μὲ βασανίζεις ! ».

Παρόμοια ἐνύπνια ἐτάρασσον τὸν ὕπνον ἐτέρου βασιλέως ἀσθενεστέρου τὴν ψυχὴν, Καρόλου τοῦ Θ' τῆς Γαλλίας· ἀλλ' οὗτος, ἐκτὸς τῶν ἐνυπνίων, ἦτο ὑποκείμενος καὶ εἰς φρεναπάτας ἤδη. « Ὁ βασιλεὺς Κάρολος ἔκραξε κατ' ἰδίαν τὸν ἰατρόν του « καὶ τῷ εἶπεν : Ἰατρέ, δὲν ἤξεύρω τί ἔπαθον πρὸ δύο ἢ τριῶν ἀήμερῶν· εἶμαι τεταραγμένος τὴν ψυχὴν καὶ τὸ σῶμα· κοιμώμενος ἢ ἐξυπνος, ἀνὰ πᾶσαν στιγμὴν, μοὶ φαίνεται ὅτι « βλέπω ἐμπρὸς μου τὰ πτώματα τῶν φθνευθέντων μὲ φρικτὸν « καὶ αἱματόφυρτον τὸ πρόσωπον ». Ἐκ τῶν λόγων τοῦ Καρόλου ἐξάγεται ὅτι αἱ ὀπτασίαι του δὲν ἔχουσιν εἰσέτι τοσαύτην ζωηρότητα, ὥστε νὰ ἐξκαπαῶσιν αὐτὸν ὡς πρὸς τὴν πραγματικότητά των. Τοιαύτη καὶ ἡ φαντασιώδης μάχαιρα, τὴν ὁποίαν ἐνώπιόν του βλέπει ὁ Μάκβεθ, (Πράξις Β', Σκ. Α') διατηρῶν ὅμως τὴν συναισθησιν τῆς φρεναπάτης του.

Εἰς τὴν αὐτὴν κατηγορίαν ἀνήκει καὶ ἡ ἐμφάνισις τῆς σκιάς τοῦ Καίσαρος εἰς τὸν Βρούτον, κατὰ τὴν παραμονὴν τῆς ἐν Φιλίπποις μάχης, ἐν τῇ τραγωδίᾳ τοῦ Σαικσπέιρου *Ἰούλιος Καῖσαρ*.

Ἡ ἐντασις τῆς εὐαισθησίας τοῦ Βρούτου ἔχει αὐτὸν προ-
 παρεσκευασμένον διὰ τὰς ἐπερχομένας ἐντυπώσεις. Εἶναι νύξ,
 νύξ ἐπακολουθοῦσα ἡμέραν ζοφεράν, καθ' ἣν ταύτοχρόνως ἔμαθε
 καὶ τῆς εὐγενοῦς συζύγου του τὸν θάνατον καὶ τὴν προσέγγι-
 σιν τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ. Εἶναι περίλυπος, πρὸς δὲ καὶ δυση-
 ρεστημένος καθ' ἑαυτοῦ, διότι ἀδίκως ἤρισε πρὸς τὸν φίλον του
 Κάσιον. Ἀγρυπνῶν ἐν τῇ σκηνῇ του, ἐν μέσῳ τῆς βαθείας
 περίξ νυκτερινῆς σιγῆς, λαμβάνει βιβλίον εἰς χεῖρας, ἀλλὰ μα-

ταίως προσπαθεῖ ν' ἀναγνώστη. Ὁ δοῦλός του, ὁ νεαρός Λούκιος ἀνακρούει κατ' αἰτησίν του μέλος τι, ἀλλὰ κεκμηκῶς κλεῖ ἐντὸς ὀλίγου τὰ βλέφαρα καὶ ἀποκοιμᾶται. Τότε εἰς τὴν τρυμουςαν λάμπην τοῦ σθεννυμένου δαυλοῦ, ἐμφανίζεται τοῦ Κασσαρος ἡ σκιά·

Θαμπὰ ποῦ καίει ὁ δαυλός . . . Ποιὸς εἶναι ποῦ ἐμβαίνει; . . .
 Εἶναι τὰ 'μάτια μου θαρρῶ τὰ ἀδυνατισμένα
 ποῦ πλάττουν τοῦτο τὸ φρικτὸν τὸ φάντασμα ἐμπρός μου!
 Κατάντικρύ μου ἔρχεται . . . 'Εσύ, τί πρᾶγμα εἶσαι;
 Θεὸς μὴν εἶσαι; Ἄγγελος, ἢ Δαίμονας; Μὲ κάμνεις
 κ' αἱ τρίχες μου ὀρθώνονται, τὸ αἶμά μου παγώνει . . .
 Εἰπέ τί εἶσαι;

Η ΣΚΙΑ

Ὁ κακὸς ὁ δαίμων σου, ὦ Βροῦτε.

ΒΡΟΥΤΟΣ

Τί θέλεις κ' ἦλθες;

Η ΣΚΙΑ

Νὰ σοῦ 'πῶ πῶς θά μ' ἰδῆς καὶ πάλιν
 εἰς τοὺς Φιλίππους.

ΒΡΟΥΤΟΣ

Ἄ! καλὰ! Λοιπὸν σὲ ξαναβλέπω;

Η ΣΚΙΑ

Ναί· 'ς τοὺς Φιλίππους . . .

ΒΡΟΥΤΟΣ

Θά σ' ἰδῶ λοιπὸν εἰς τοὺς Φιλίππους . . .

Τώρα ποῦ ἔκαμα καρδιάν, μοῦ χάνεσ' ἀπ' ἐμπρός μου!
 Κακέ μου Δαῖμον, ἤθελα κι' ἄλλα νὰ 'πῶ μαζί σου.—
 Λούκιε! Βάρων! Κλαύδιε! Ἄκουσατε, 'ξυπνήσατε!
 Κλαύδιε!

ΛΟΥΚΙΟΣ

Εἶναι ἡ χορδή, αὐθέντα, χαλσοσμένη.

ΒΡΟΥΤΟΣ

Φωνιάζεται πῶς τ' ὄργανον παίζει ἀκόμη. — Εὐπνα,
αἴ, Λούκιε!

ΛΟΥΚΙΟΣ

Αὐθέντα μου.

ΒΡΟΥΤΟΣ

Τί εἶδες 'ς τὸ ὄναιρόν σου,
καὶ τόσον ἐξερώνησες;

ΛΟΥΚΙΟΣ

Αὐθέντα, δὲν ἤξεύρω
πῶς 'φώνηξα.

ΒΡΟΥΤΟΣ

'Εφώνηξες! Τί ἦτον ὀποῦ εἶδες;

ΛΟΥΚΙΟΣ

Δὲν εἶδ', αὐθέντα, τίποτε.

ΙΡΟΥΤΟΣ

Καλα. Ξανακοιμήσου.

Αἴ Κλυδῖε! Σὺ, κύριε! Ξυπνήσατε!

ΒΑΡΩΝ

Αὐθέντα!

ΚΛΑΥΔΙΟΣ

Αὐθέντα!

ΒΡΟΥΤΟΣ

Τί ἐπάθατε 'ς τὸν ὕπνον σας κ' οἱ δύο,
καὶ τόσον ἐφωνιάξατε;

ΚΛΑΥΔΙΟΣ

'Φωνιάξαμεν, αὐθέντα;

ΙΡΟΥΤΟΣ

'Φωνιάξατε! — Τί εἶδατε;

ΒΑΡΩΝ

Τίποτ' ἐγὼ δὲν εἶδα.

ΚΛΑΥΔΙΟΣ

Κ' ἐγὼ δὲν εἶδα τίποτε.

Τὰ ἐρωτήματα τοῦ Βρούτου μαρτυροῦσιν, ὅτι ἀμφιβάλλει περὶ τῆς πραγματικότητος τῆς ὄπτασιος του, καὶ ὑποπτέυει μὴ εὐρίσκειται ὑπὸ τὸ κράτος φρεναπάτης.

Ὑπάρχουσι διάφοροι βαθμοὶ φρεναπάτης, ὃ δὲ Σαϊκσπεῖρος, μετὰ πολλῆς ἐπιστάσιος καὶ τέχνης, προσέχει περὶ τὴν διακρίσιν των. Καθὼς ὁ Βρούτος, καὶ ὁ Ἀμλέτος ἐπίσης εἶναι, ὡς ἐκ τῆς φυσιολογικῆς του καταστάσεως, προδιατεθειμένους διὰ τὴν ἐπερχομένην ὄπτασιαν. Ἐκ τῆς ἀρχῆς τοῦ δράματος κατέχεται ὑπὸ βραδείας μελαγχολίας. Ἀηδιάσας τὸν κόσμον καὶ τὰ τοῦ βίου ἐπιζητεῖ τὴν ἐρημίαν, καὶ βλέπει τὸν νεκρὸν ἤδη πατέρα του

μὲ τῆς ψυχῆς τὰ ἴμια.

Ἄλλὰ δὲν τὸν ἐξαπατᾷ εἰσέτι ἡ φαντασία του καὶ γνωρίζει ὅτι τὸ ὄραμα ἐκεῖνο εἶναι τῆς ἐξημμένης κεφαλῆς του πλάσμα. Βαθμηδὸν ὅμως οἱ ῥεμβασμοὶ του μεταβάλλονται εἰς παρανοϊαν, ἢ δὲ θλίψις του εἰς παραφροσύνην, καὶ τότε εἶναι ὅπως ὄριμος διὰ πλήρη φρεναπάτην. Ἐν τῇ σκηνῇ μεταξὺ τοῦ Ἀμλέτου καὶ τῆς μητρὸς του (Γ' Πράξις) τὸ φάσμα εἶναι μὲν ὄρατὸν πρὸς τοὺς θεατάς, ἀλλ' ὅμως διαμένει ὑποκειμενικόν, διότι ἡ μήτηρ του δὲν τὸ βλέπει.

Καὶ ὁ Μάκβεθ ἐπίσης, κατ' ἀρχὰς βλέπων τὴν μάχαιραν, ἐννοεῖ ὅτι εἶναι ἀνύπαρκτος ἢ πλάνη, ἀλλὰ βαθμηδὸν ἐξαπτόμενος προβαίνει μέχρι τελείας φρεναπάτης.

Ὁ Βάγγος δολοφονεῖται κατ' ἐντολήν του, τὸν δὲ φόνον αὐτοῦ πληροφορεῖται ἐν μέσῳ τοῦ συμποσίου, εἰς τὸ ὁποῖον ἦτο προσκεκλημένος καὶ ὁ φονευθεὶς. Ἐνῶ ἐτοιμάζεται νὰ παρακαθήσῃ εἰς τὴν τράπεζαν, ταράσσεται ἡ ὄρασις του, καὶ νομίζει ὅτι οὐδεμία θέσις ὑπάρχει κενή. Εἶναι τοῦτο ἡ ἀρχὴ τοῦ κα-

κοῦ. Βαδίζει πρὸς τὴν ἔδραν του, ἀλλὰ κραυγὴ φρίκης ἐξέρχεται τοῦ στήθους του! Βλέπει ἐπ' αὐτῆς καθήμενον τὸν νεκρὸν Βάγκον! Οἱ συνδαιτυμόνες ἀνεγείρονται ἔντρομοι, ἀλλ' οὐδὲν βλέπουσι, διότι οὐδὲν ὑπάρχει. Ἡ Λαίδη Μάκβεθ προσπαθεῖ μετὰ μεγίστης παρρησίας πνεύματος νὰ καθησυχάσῃ τοὺς παρὰ τὴν τράπεζαν φίλους, ἐξηγῶσα ὅτι ὁ Μάκβεθ ὑπόκειται εἰς τὸ πάθος τοῦτο ἀπὸ νεαρᾶς ἡλικίας, ἀλλ' ὅτι τὸ πρᾶγμα δὲν εἶναι σπουδαῖον, — καὶ ἀπευθυνομένη μετὰ ταῦτα κατ' ἰδίαν, πρὸς τὸν σύζυγον προσπαθεῖ νὰ τὸν ἐπαναφέρῃ εἰς τὰς αἰσθήσεις του.

Τὰ φαινόμενα ταῦτα εἶναι πάντα φυσικὰ καὶ γνωστὰ εἰς τὴν ἐπιστήμην, τὸ δὲ ἀληθὲς αὐτῶν τὰ ἀποκαθιστᾶ ἔτι μᾶλλον ἐνδιαφέροντα. Βλέποντες τὸ φάντασμα τοῦ Βάγκου ἐν τῇ σκηνῇ τοῦ συμποσίου, ἐνθυμούμεθα παρόμοια πολλὰ γεγονότα τῆς αὐτῆς φύσεως καὶ ἐν τῇ ἱστορίᾳ, καὶ ἐν μέσῳ τῆς νοσοῦσης ἀνθρωπότητας, καθ' ἑκάστην συμβαίνοντα...

Εἶτε ἀντικειμενικὰ εἶτε ὑποκειμενικὰ τὰ φάσματα, ἀνάγκη πᾶσα νὰ ὑπάρχη ἢ ἀπαιτουμένη πρὸς ὄρασιν αὐτῶν ψυχολογικὴ προδιάθεσις ἐκ μέρους τῶν προσώπων τοῦ δράματος. Διὰ τί ἐν τῇ τραγωδίᾳ τοῦ Βολταίρου ἡ *Σεμίραμις*, οὐδεμίαν προξενεῖ ἐντύπωσιν ἢ ἐμφάνισις τῆς σκιάς τοῦ Νίνου; Οὐχί, ὡς θέλει ὁ Λέσσιγκ, διότι παρουσιάζεται ἀναιδῶς ἐν πλήρει μεσημβρίᾳ, — ἐνῶ ἡ διακριτικὴ καὶ μυστηριώδης σκιά τοῦ πατρὸς τοῦ Ἀμλέτου παρουσιάζεται κατὰ τὸ μεσονύκτιον, εἰς ὀλίγων μόνον ἀνδρῶν τοὺς ὀφθαλμούς. Εἰς τὴν λάμπην τῆς ἡμέρας ἐμφανίζεται καὶ τοῦ Δαρείου τὸ εἶδωλον ἐνώπιον τῶν γερόντων Περσῶν, ἀλλ' ἡ νύξ ἐνυπάρχει ἐν τῇ τραγωδίᾳ αὐτῇ τοῦ Αἰσχύλου. Ὅτε ὁ βασιλεὺς τοῦ ἠττηθέντος ἐν Σαλαμῖνι

κράτους εξέρχεται τοῦ τάφου του, ἡ ἐμφάνισίς του εἶναι ἤδη προπαρασκευασμένη, περιμένεται, προκλιῖται, — ὑπάρχει δὲ πλήρης ἄρμονία μεταξύ τῆς ἐκ τοῦ Ἄδου προελεύσεως ταύτης καὶ τῶν πενθίμων διανοημάτων τῶν τοῦ δράματος προσώπων. Τοῦ Βολταίρου ἀπ' ἐναντίας τὸ φᾶσμα εἶναι μηχανὴ θεατρική, οὐδὲν ἄλλο σκοποῦσα ἢ κατορθοῦσα, ἢ τὴν ἀνύψωσιν τῆς πομπῆς τοῦ θεάματος. Εἰς μᾶτην προανηγγέλλεται ἡ ἔλευσίς του διὰ κεραυνῶν καὶ κρότων ἐσωθεν· οὐδὲν κατορθοῖ διὰ τῆς παρουσίας του.

Ἐνταῦθα παρουσιάζεται τὸ ζήτημα, ἐὰν ἐν τῇ δραματικῇ παραστάσει τῶν τοιούτων φαινομένων ἦναι προτιμητέα, ἢ μὴ, ἢ ἐπὶ τῆς σκηνῆς παρουσιάσις τῶν φασμάτων. Τῷ ὄντι, ὑπάρχει τι τὸ ἀντιφατικὸν εἰς τὴν πρὸς τοὺς θεατὰς ἐπίδειξιν ἀντικειμένων, τὰ ὅποια βλέπει ὁ νοσῶν μόνος, τὰ δὲ λοιπὰ τοῦ δράματος πρόσωπα δὲν βλέπουσιν. Ἄλλ' ἐν τῷ θεάτρῳ τὰ πλεῖστα γίνονται κατὰ συνθήκην, τῆς δὲ συνηθείας ἡ ἰσχὺς εἶναι τοσαύτη, ὥστε οἱ θεαταὶ εὐκόλως παραδέχονται τὰ μὴ πιθανά. Ὅθεν ἡ λύσις τοῦ ζητήματος ἐναπόκειται κυρίως εἰς τοὺς ἐργολάβους.

Ὅτε ἐδιδάχθη ἡ Ὁρέστεια τοῦ Αἰσχύλου, παρουσιάσθη ἡ ἐξῆς δυσκολία. Κατὰ τὸ τέλος τῆς τραγωδίας τῶν Χοηφόρων, δευτέρου τῆς τριλογίας μέρους, αἱ Εὐμενίδες, τῶν ὁποίων ἐπίκειται ἀκολούθως ἡ ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἐμφάνισις, ἐγείρονται βραδέως ἀπὸ τοῦ ἐδάφους καὶ τὰς βλέπει μὲν ὁ Ὁρέστης, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὁ Χορός. Ἦτο δ' ἐπάναγκες νὰ γείνη πρὸς τοὺς θεατὰς δρατὴ ἡ παρουσία των, διότι ἐνταῦθα δὲν πρόκειται περὶ φρεναπάτης, ὡς ἐν Εὐριπίδῃ, ἀλλὰ περὶ φρικώδους πραγματικότητος, ὁ δ' Αἰσχύλος ἤθελε τὴν τοιαύτην ἐμφάνισιν των ὡς

σύνδεσμον μεγαλοπραπῆ μεταξὺ τοῦ δευτέρου καὶ τοῦ τρίτου μέρους τῆς τριλογίας αὐτοῦ. Ἡ διχτάξις τοῦ ἐν Ἀθήναις θεάτρου ἐπέτρεψε τὴν ἀνύψωσιν τῶν Εὐμενίδων ἀπὸ τῆς ὀρχήστρας, ἔνθεν αἰ δρακοντόμαλλοι κεφαλαί των, προβάλλουσαι βαθμηθόν, ἦσαν ὁραταὶ εἰς μόνους τοὺς θεατὰς καὶ τὸν Ὀρέστην, οὐχὶ δὲ εἰς τὸν χορον·

Ἐἴ, δμωαὶ γυναῖκες, αἶδε Γοργόνων δίκην
 φαιοχίτωνες καὶ πεπλεκτάνημέναι
 πυκνοῖς δράκουσιν! οὐκ ἔτ' ἂν μείναιμ' ἐγώ.
 — Τίνες σὲ δόξαι, φίλτατ' ἀνθρώπων πατρί,
 στροβοῦσιν; . . .
 — Οὐκ εἰσὶ δόξαι τῶνδε πημάτων ἐμοί·
 σαφῶς γὰρ αἶδε μητρὸς ἔγκοτοι κύνες . . .
 Ἄναξ Ἄπολλον, αἶθε πληθύουσι δῆ,
 καὶ ὀμμάτων στάζουσιν αἶμα δυσφιλές . . .
 ὑμεῖς μὲν οὐχ ὄρατε τὰς δ', ἐγὼ δ' ὄρω.
 ἐλαύνομαι δέ, καὶ οὐκ ἔτ' ἂν μείνιμ' ἐγώ.

Νομίζω μοναδικὴν ἐν τῷ θεάτρῳ τὴν ἀντικειμενικὴν ταύτην πράστασιν ὄντων μὴ ὁρατῶν εἰς ἅπαντα τὰ δρῶντα πρόσωπα. Ἄλλ' ὅτε πρόκειται περὶ ὑποκειμενικῶν ὀπτασιῶν, αὐταὶ δύνανται κατ' ἀρέσκειαν νὰ γίνωσιν ὁραταί, ἢ μὴ, πρὸς τοὺς θεατὰς. Ἐὰν τὰ μηχανήματα δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἐντελεστεύρων, ὁ δὲ ἠθοποιὸς ἀπ' ἐναντίας ἔχη τὴν ἀπαιτουμένην ἰκανότητα, προτιμητέα ἢ ἀποφυγὴ μηχανῶν, αἵτινες ἀντὶ τρόμου ἐνδέχεται νὰ προξενήσωσι γέλωτα.

Ἐσπέραν τινὰ ὁ περιώνυμος Γαλλὸς ἠθοποιὸς Γάλλμας, συνδειπνῶν μετὰ φίλων, παρεκλήθη ν' ἀπαγγείλῃ τὴν γνωστὴν σκηνὴν τῆς γ' πράξεως τοῦ Ἀμλέτου. Μόναί σκηνικαὶ προπαρασκευαί ἦσαν ἐξ ἀνάγκης τὰ ἐπιπλα τοῦ ἐστιατορίου, ὁ δὲ

Τάλμας ἀπήγγειλε τοὺς γαλλικοὺς στίχους τῆς ψυχρᾶς τοῦ Ducis παραφράσεως. Ἐν τούτοις οἱ ἀκροαταὶ κατελήφθησαν ὑπὸ φρίκης. Δὲν εἶχε χρεῖαν φάσματος ἀντικρῦ του. Οἱ ἰδόντες αὐτὸν ἔλεγον ὅτι ἔβλεπον τὸ φᾶσμα εἰς τοὺς ὀφθαλμοὺς καὶ εἰς τὴν φωνὴν τοῦ ἠθοποιοῦ.

Β'. Ὁ Μάκβεθ.

Χαῖρε, ὦ Μάκβεθ! Βασιλεὺς μετέπειτα θά γείνης.

Αἱ Δυνάμεις τοῦ Ἄδου ἐν τῇ τραγωδίᾳ τοῦ Σαικσπίρου ἐνεργοῦσιν ἀντιστρόφως ἢ ἐν τῇ τριλογίᾳ τοῦ Αἰσχύλου. Παρουσιάζονται ἐπὶ τῆς σκηνῆς οὐχὶ μετὰ τὸ ἐγκλημα, ἀλλὰ πρὸ αὐτοῦ, οὐχὶ πρὸς τιμωρίαν, ἀλλὰ πρὸς πειρασμόν.

Ἀπεδώκαμεν εἰς τὰς Μαγίσσας ὑπέρβην πραγματικὴν, ἀντικειμενικὴν, παραβάλλοντες δὲ τὸν Μάκβεθ πρὸς τὰς ἀρχαίας τραγωδίας ὑπεδείξαμεν, ὅτι ἡ μεταξὺ αὐτῶν ὁμοιότης προέρχεται πρὸ πάντων ἐκ τῆς ἐνυπαρχούσης εἰς τὸ δράμα τοῦτο ἐπιδράσεως Δυνάμεων ὑπερφυσικῶν, αἰωρουμένων ὑπεράνω τῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς προσώπων.

Ἄλλὰ, λέγοντες καὶ παραδεχόμενοι ταῦτα, οὔτε ἀποδίδομεν μεγαλειτέραν τοῦ δέοντος ἀξίαν εἰς τὴν ἐνταῦθα ἐπικράτησιν τῆς Εἰμαρμένης, οὔτε παραβλέπομεν τὴν μεγίστην ἄλλως διαφορὰν μεταξὺ τοῦ νεωτέρου τούτου ἀριστουργήματος καὶ τῆς ἀρχαίας ἐν γένει τραγωδίας. Διότι, ἐπὶ τέλους, καὶ μεθ' ὅλα τὰ ἤδη λεχθέντα, τὸ ἐξέχον ἐν τῷ Μάκβεθ εἶναι ἡ ἠθικὴ ἐλευθερία, ἐλευθερία σχετικὴ βεβαίως καὶ περιορισμένη, καθὸ ἀνθρωπίνη, ἀλλ' ὅπως δῆποτε περιέχουσα τὴν ἐλαστικὴν

τητα, τὴν ὁποίαν ἡ λέξις ἐμφαίνει, ὅποτε ἐφαρμόζεται εἰς τὸν ἄνθρωπον.

Ἡ Εἰμαρμένη, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Μάχθεθ ὑπέκει, εἶναι ἀπλῶς καὶ μόνον ὁ φυσικὸς νόμος, καθ' ὃν τὸ ἔγκλημα γεννᾷ τὸ ἔγκλημα, ἡ δὲ ἀνομία διαδέχεται τὴν ἀνομίαν. Ὁ ἀπαξ τολμήσας νὰ θέσῃ τὸν πόδα ἐπὶ τῆς ὀλισθηρᾶς κατωφερείας, κυλίεται μέχρι βᾶθους τοῦ βαράθρου, ἀλλ' ὅμως δὲν ἀπαλλάσσεται τῆς εὐθύνης τοῦ πρώτου τούλάχιστον βήματος· ἡδύνατο δὲ καὶ πίπτων ἔτι νὰ ἐπικαλεσθῇ καὶ νὰ εὔρη χεῖρα πρόθυμον βοηθείας. Τὰ Δαιμόνια ἐν τῷ Σαικισπειρίῳ δράματι ἐκπροσωποῦσι τὸν πειρασμόν, εἰς τὸν ὁποῖον ναὶ μὲν ὑποκύπτει ὁ ἀφρόνως προσηλῶν ἐπ' αὐτοῦ τὸν ὀφθαλμόν, ἀλλ' οὐχὶ καὶ ὁ ἔχων τὴν γνῶσιν ν' ἀποστρέψῃ τὸ πρόσωπον. Αἱ Μάγισσαι, διὰ τῆς ἐμφανίσεως καὶ τῶν προφητειῶν αὐτῶν, δὲν ἐξασκοῦσιν ἐπὶ τῆς θελήσεως τοῦ Μάχθεθ πίεσιν ἀναπόδραστον, οὐδ' ἀναγκάζουσιν αὐτὸν διὰ τῆς βίας, τρόπον τινά, νὰ πράξῃ τὸ κακόν. Μένει οὗτος μέχρι τέλους οἷος ὁ ἄνθρωπος παρίσταται εἰς ἅπαντα τοῦ Σαικισπειροῦ τὰ ἔργα, καὶ ὁποῖος εἶναι πράγματι ἐν τῷ βίῳ, ὁ κύριος δηλαδὴ τῆς τύχης του ἐργάτης. Ἐὰν δὲν ἡδυνάμεθα νὰ ἐρωτήσωμεν τὸν Μάχθεθ αὐτόν, τί περὶ τούτου φρονεῖ, ἤθελεν ὑπερηφάνως ἀρνηθῆ, νὰ ἐπιρρίψῃ τὴν εὐθύνην τῶν πράξεών του εἰς οἶονδήποτε ἄλλον, ἔστω καὶ εἰς τὸν Σατανᾶν. Οὐδένα ποτὲ μέμφεται, οὐδὲ τὴν σύζυγόν του, οὐδὲ τὰς Μοίρας, οὐδ' ἀναγκάζει οὗτος ὡς ὁ Ὀρέστης τοῦ Εὐριπίδου, ὅτι ὁ Ἀπόλλων πταίει·

Τούτω πιθόμενος τὴν τεκοῦσαν ἔκτανον.

Ἐκεῖνον ἡγεῖσθ' ἀνόσιον καὶ κτείνετε·

ἐκεῖνος ἤμαρτ', οὐκ ἐγώ.

Ὅθεν, ἐὰν σφάλλωσιν ὅσοι τῶν κριτικῶν θέλουσι νὰ σμικρύνωσι τὴν ἐπίδρασιν τοῦ πειρασμοῦ ἐπὶ τῆς ψυχῆς τοῦ Μάκβεθ, σφάλλουσιν ὅμως ἔτι μᾶλλον οἱ παραγνωρίζοντες τὴν ἐλευθερίαν τῆς βουλήσεώς του.

Ὁ Ἄγγλος χρονογράφος Holinshed, ἐξ οὗ ἠρύσθη τὴν ὑπέθεσιν τοῦ δράματος ὁ Σαϊκσπεῖρος, λέγει, ὅτι « ἡμέραν τινὰ καθ' ἣν ὁ Μάκβεθ καὶ ὁ Βάγκος μετέβαινον εἰς Φόρες, ὅπου « ὁ βασιλεὺς κατ' ἐκεῖνο τοῦ χρόνου διέμενον, ἐνῶ μόνοι οἱ δύο « διέτρεχον πρὸς διασκέδασιν δάση καὶ ἀγρούς, συνήντησαν « αἴφνης τρεῖς γυναῖκας ἀλλοκότως ἐνδεδυμένας, καὶ ὁμοιαζούσας πρὸς ἄλλης ἐποχῆς ὄντα. »

Ὁ ποιητὴς ἐτροποποίησεν οὐσιωδῶς τοῦ χρονογράφου τὴν περιγραφὴν. Ἐν τῇ τραγῳδίᾳ δὲν συναντᾶ τυχαίως τὰς Μαγίσσας ὁ Μάκβεθ διατρέχων μετὰ τοῦ Βάγκου δάση καὶ ἀγρούς, ἀλλ' ἐπιστρέφων ἐκ τῆς μάχης φόνου καὶ δόξης μεστός. Ἡ ἀνδρεία του ἔσωσε τὸν βασιλέα, τὸν χρηστὸν καὶ εἰρηνικὸν Δῶγκαν, οὐτινες τὸν θρόνον ἐκλόνιζε φοβερὰ ἀποστασία. Ἄνευ τοῦ Μάκβεθ κατεστρέφετο ἡ βασιλεία. Χείμαρρος αἰσθημάτων συγκεχυμένων, στοχασμῶν ἐξ ἐκείνων τοὺς ὁποίους ὀνειρεύεται τις ἐξυπνος, πλημμυρεῖ τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν του. « Ἄνευ « ἐμοῦ, λέγει καθ' ἑαυτόν, τί θὰ ἐγίνετο ὁ Δῶγκαν; Εἰς τὸν « βραχίονά μου ὀφείλει καὶ θρόνον καὶ ζωὴν. Ἐὰν ἔπρεπε νὰ « βασιλεύῃ ὁ ἰκανώτερος, ἤθελεν εἶναι οὗτος ὁ βασιλεὺς τῆς « Σκωτίας; »

Ἄλλὰ τοιοῦτον μονόλογον ὁ Σαϊκσπεῖρος δὲν θέτει εἰς τὰ χεῖλη τοῦ ἥρωός του, οὐδὲ περιπίπτει εἰς τὸ λάθος τοῦ νὰ δώσῃ σῶμα καὶ μορφήν εἰς ὅ,τι ὄφειλε ν' ἀφήσῃ ἀόριστον καὶ ἀσφές. Ἐξ αὐτῶν ὅμως τῶν πρώτων τοῦ Μάκβεθ λέξεων διαβλέ-

πομεν, ὅτι ὑφίσταται μυστηριώδης τις σύνδεσμος μεταξύ τῶν Δαιμονίων τοῦ σκότους καὶ τῶν μυχιῶν αὐτοῦ στοχασμῶν. Οἱ τελευταῖοι κατὰ τὴν πρώτην σκηνὴν λόγοι τῶν Μαγισσῶν ἦσαν :

Εἶν' τὰ ὠραῖα φρίκη, φρίκη τὰ καλά.

Ὁ δὲ Μάκβεθ μετ' ὀλίγον, εἰσερχόμενος ἐπὶ τῆς σκηνῆς, λέγει πρὸς τὸν Βάγκον :

Δὲν εἶδα ἡμέραν ὅαν οὕτην, τόσον φρικτὴν καὶ ὠραίαν.

Ὁμιλεῖ περὶ τοῦ καιροῦ; ἢ περὶ τῆς μάχης; Ὑπάρχει ὡς πρὸς τοῦτο ἀμφιβολία τις, ὡς ἐκ τοῦ διαφορουμένου τῶν λέξεων, ἀλλ' ἀδιάφορον τοῦτο. Τὸ πρᾶγμα ἔχει σημασίαν μεγάλην, καθὸ ὑποδεικνύον (ἐν ἐλλείψει μονολόγου) τὴν αἰσθητικὴν οὕτως εἰπεῖν ὑπόστασιν τοῦ Μάκβεθ, βασιζομένην ἐπὶ τῆς ἐπιδράσεως τοῦ Ἄδου.

Τοιαύτη ἡ ἠθικὴ τοῦ ἥρωος κατάστασις, καθ' ἣν στιγμὴν συνκντάται μετὰ τῶν Μαγισσῶν, αἵτινες προσαγορεύουσι τὸν νικητὴν τῆς ἀποστασίας ὡς μέλλοντα τῆς Σκωτικῆς βασιλείας. Ὁ Μάκβεθ ἐκθαμβος, καταλαμβάνεται ὑπὸ ρίγους, ὁ δὲ χρηστός Βάγκος ἐκπλήττεται :

ὦ φίλε, τί ἔειπάξου, ὡσάν νὰ σὲ φοβίζου
ἀκούσματα εὐχάριστα ;

Οὐδ' ἔχει ἀδικον ἐκπληττόμενος ὁ Βάγκος. Ἐν περιπτώσει θανάτου τοῦ βασιλέως τῆς Σκωτίας, διαδέχεται αὐτόν, κατὰ νόμον, ὁ ἐγγύτερος συγγενὴς του. Ἐπειδὴ δὲ τοῦ Δώγκαν οἱ υἱοὶ εἶναι ἀνήλικοι, ἀποθνήσκοντος αὐτοῦ δικαιούται νὰ καθέξῃ τὸν θρόνον ὁ νικητὴς καὶ τροπαιουχος ἐξάδελφός του Μάκβεθ. Ἀλλὰ κατελήφθη οὗτος ὑπὸ ρίγους, διότι ἐπεχύθη

αίφνης φῶς ἀπαίσιον ἐντὸς τῆς ἀβύσσου τῆς καρδίας του. Οἱ λόγοι τῶν Μαγισσῶν ἔδωκαν διὰ μιᾶς σῶμα εἰς τοὺς συγχυμένους στοχασμούς, τοὺς ὁποίους ἠσχύνετο μέχρι τοῦδε ν' ἀποκαλύψῃ εἰς ἑαυτόν. « Βασιλεὺς τῆς Σκωτίας! . . . Πότε; Μετὰ χρόνον πολὺν ἴσως. . . Ἄλλ' ὁ Δῶγειαν δύναται νὰ ζήσῃ ἐπὶ πολὺ ἔτι, οἱ δὲ υἱοὶ του, ν' ἀνδρωθῶσιν ἐν τῷ μεταξύ . . . ὦ! τὸ σκῆπτρον, τὸ σκῆπτρον! Μοὶ προφητεύουσιν ὅτι θὰ μοὶ δοθῇ . . . Διατί νὰ μὴ τὸ ἀρπάσω; . . . Πόθεν ἔρχεται ὁ πειρασμός

ποῦ μοῦ ὀρθώνει τὰ μαλλιά μὲ τὴν ἐμφάνισίν του;»

κτλ. (ἐν Σκ. Γ' τῆς Α' Πράξεως).

Ἄλλ' ὁ Μάκβεθ δὲν εἶναι ἐκ τῶν ἀφινόντων εἰς τὴν τύχην τὴν φροντίδα τοῦ νὰ ἐργασθῇ ὑπὲρ ἑαυτῶν, ἡ δὲ τύχη φαίνεται προδιατεθειμένη νὰ ἐξαπατήσῃ τὰς ἐλπίδας του, εἰὰν ἀφεθῇ εἰς αὐτὴν καὶ μόνην.

Ὁ βασιλεὺς ἀνταμείβων μεγαλοπρεπῶς αὐτόν τε καὶ τὸν Βάγκον καὶ τοὺς λοιποὺς τοῦ θρόνου του ὑπερμάχους, ἀναγγέλλει τὰς διὰ τὸ μέλλον ἀποφάσεις του καὶ ἀναγορεύει τὸν υἱὸν του Μάλκολμ ὡς διάδοχον τοῦ θρόνου.

Τότε πρῶτον ὁ Μάκβεθ συλλαμβάνει ὀριστικῶς, μετ' ἀποφάσεως σταθερᾶς ἀλλ' οὐχὶ ἄνευ φρίκης, τὸν σκοπὸν τοῦ φόνου.

Ἐνίκησεν ὁ Ἄδης, διότι ὁ Μάκβεθ ἔχει τὴν καρδίαν διαστραμμένην. Ἐὰν ὁ νοῦς καὶ ἡ καρδία του δὲν ἔρρεπον πρὸς τὸ κακόν, οὐδέποτε ἤθελεν ἰσχύσῃ νὰ τὸν σπρώξῃ μέχρι τῆς διαπράξεως τοῦ ἐγκλήματος ὁ Σατανᾶς, ὑπὸ τὴν μορφήν παρυσιαζόμενος τῶν Μαγισσῶν ἢ τῆς συζύγου του. Ὁ ἀγαθὸς Βάγκος εἶδεν ἐπίσης τὰς Μαγίσσας, ἀλλὰ τὰ πονηρὰ Δαιμόνια δὲν ἀπευθύνουσι πρὸς ἐκεῖνον τὸν λόγον, διότι γνωρίζουσι

ὅτι δὲν νικᾶται ὑπὸ τοῦ πειρασμοῦ. Ὁ Βάγκος αὐτὸς τὰς προσκαλεῖ νὰ τῷ λαλήσωσι. Αἱ Μάγισσαι προλέγουσι τότε εἰς τὸν Βάγκον, ὅτι τὰ τέκνα του θὰ καθέξωσι τὸν θρόνον, ἡ δὲ προφητεία τὸν ταράσσει· συναισθάνεται ὅτι προέρχεται ἐκ τοῦ Ἄδου ἢ φωνὴ καὶ προτρέπει τὸν Μάκβεθ νὰ προφυλάττηται ἀπὸ τοῦ πονηροῦ.

Μετανοεῖ μάλιστα ὁ Βάγκος διὰ τὰς πρὸς τὰ δαιμόνια ἐρωτήσεις του, διότι ναὶ μὲν αἱ προφητεῖαι των οὐδαμῶς ἰσχύουσιν ἐπὶ τῆς καρδίας του, ἀλλ' ὅμως ταράττουσι τὸν νοῦν καὶ ἀνησυχοῦσι τὸν ὕπνον του. Ἐξυπνος δὲν φοβεῖται, ἀλλὰ τὴν νύκτα κοιμώμενος δὲν εἶναι τις κύριος ἑαυτοῦ. Ὅθεν προσεύχεται πρὶν ἢ κατακλιθῆ. Καρδία καθαρὰ καὶ προσευχὴ πρὸς τὸν Θεόν, ἰδοῦ τὰ ὄπλα δι' ὧν ὁ Βάγκος παλαίει κατὰ τοῦ Σατανᾶ.

Ἐν τῇ ποιήσει τοῦ Σαικσπείρου ἀλλέως βλέπουσι τὴν φύσιν οἱ χρηστοί, ἀλλέως δ' οἱ κακοί. Ὁ μὲν τεταραγμένος τὴν ψυχὴν Μάκβεθ ἐλκύεται ὑπὸ τοῦ μεγαλείου τῆς τρικυμίας, ἡ ὑπὸ τοῦ γοήτρου τῶν κεραυνῶν καὶ τῆς ἀνεμοζάλης, ἡ δὲ σκληροκάρδιος σύζυγός του προσέχει εἰς μόνον τῶν ὀρνέων τὸν κρωγμόν· ἐνῶ τὴν ψυχὴν τοῦ Βάγκου εὐφραίνουσιν αἱ χελιδόνες ἀγγέλλουσαι τὸ ἔαρ καὶ ἡ γλυκύτης τοῦ ἀέρος.

Καὶ οὐδ' ἀρκεῖται ἡ ποίησις παριστῶσα τὸν ἄνθρωπον μόνον ἐπιρρεπῆ εἰς τὸ νὰ αἰσθάνηται τὰ τῆς φύσεως, ἀναλόγως τῶν ψυχικῶν αὐτοῦ διαθέσεων. Ἡ φύσις αὐτὴ συνταυτίζεται μετὰ τοῦ ἀνθρώπου καὶ τῶν πράξεών του. Καθ' ἣν νύκτα δολοφονεῖται ὁ Δώγκαν, ἡ γῆ τρέμει, γογγυσμοὶ ἀκούονται εἰς τὸν ἀέρα, τὴν δ' ἐπιούσαν οἱ ἵπποι τοῦ βασιλέως

ἀγρίευσαν καὶ ἔσπασαν τοὺς σταύλους των, κ' ἐβγῆκαν,
κ' ἐχάθησαν ἀκράτητοι κ' ἐπαναστατημένοι κτλ.

Αἱ τοιαῦται προσωποποιήσεις, τῶν ὁποίων ἀνέκαθεν ἡ ποίησις ποιεῖται χρῆσιν, δὲν εἶναι ἀπλῶς σχήματα ῥητορικά, ἀλλ' ἐκφράζουσι τὴν θρησκευτικὴν συναίσθησιν τῆς ἐνότητος ἀπάσης τῆς πλάσεως, καὶ τοῦ ἐνδιαφέροντος, μεθ' οὗ οἱ οὐρανοὶ βλέπουσι τὰ ἐπὶ γῆς . . .

Ὁ Μάκβεθ δὲν εἶναι φύσει οὔτε τοσοῦτω μιὰρὸς κακοῦργος, ὥστε νὰ προκαλέσῃ ἀφ' ἑαυτοῦ καὶ νὰ προλάβῃ τὸν πειρασμόν, οὔτε ἅγιός τις, ὅστις ὑποκύπτει ἄκων εἰς τὴν ἐκ τοῦ Ἄδου πίεσιν. Εἶνε ἄνθρωπος, ὃ ἔστι μίγμα ἀγαθοῦ καὶ πονηροῦ, τὸ δὲ πονηρὸν βαθμηδὸν νικᾷ ἐν αὐτῷ καὶ ὑπερέχει. Ἐνθεν μὲν ὁ χαρακτήρ αὐτοῦ παρίσταται φυσικὸς καὶ πλήρης ἀληθείας, ἡ δ' ἐξιστόρησις τῶν πράξεών του ἐνδιαφέρει ἡμᾶς.

Ὅτε, ἀποφασίσας ἤδη τὸν φόνον τοῦ Δῶγκαν, ξενίζει αὐτὸν ὑπὸ τὴν στέγην του καὶ ἔχει πρόχειρον τὸ θῦμα, διστάζει, ἀναχαιτιζόμενος ὑπὸ τῆς εὐκολίας αὐτῆς τοῦ πράγματος καὶ ὑπὸ τοῦ μὴ ἀποσβεσθέντος εἰσέτι αἰσθήματος τῆς τιμῆς. Ἄλλο ὅμως ἡ τιμὴ καὶ ἄλλο ἡ φιλοτιμία¹. Τὴν φιλοτιμίαν, οὐχὶ τὴν τιμὴν τοῦ Μάκβεθ ἐξάπτει ἡ σύζυγός του, ὅτε ἐπιπλήττουσα αὐτὸν ὡς ἄνανδρον, καὶ ὡς μὴ τηροῦντα τὸν φρικτὸν ὄρκον του, ὠθεῖ αὐτὸν εἰς τὸ ἐγκλημα. Ὁ δὲ Μάκβεθ, μὴ φέρων τὴν ὕβριν, στερεοῦται εἰς τὴν φοβερὰν ἀπόφασιν του, μετὰ βίας ὅμως περιστέλλων τὰς διαμαρτυρήσεις τῆς συνειδήσεώς του. Ἄλλ' ἡ τιμωρία, ἡ δίκη ἐπέρχεται ἀπὸ τῆς πρώτης στιγμῆς. Ὁ Μάκβεθ ἐσκότωσε τὸν ὕπνον· ὁ Μάκβεθ δὲν θά κοιμηθῇ εἰς τὸ ἐξῆς! Ἐὰν ὁ ἥρωὸς τῆς τραγωδίας τοῦ Σαϊκσπείρου δὲν ἠσθάνετο τύψιν συνειδήσεως, ἐὰν ἀπ' ἀρχῆς ἐφαί-

¹ Ἡ διάκρισις ἐν τῷ γαλλικῷ κειμένῳ γίνεται μεταξὺ τῶν λέξεων *honneur* καὶ *point d' honneur*.

νετο πάντῃ ἀνάληγτος, ἠθέλομεν παρακολουθήσει τὸ θέαμα τῶν κακουργημάτων του πλήρεις μὲν οἴκτου καὶ ἐλέους πρὸς τὰ θύματά του, ἀλλ' ἀδιάφοροι ὅπως ὡς πρὸς ἐκεῖνον, μόνῃ δὲ ἢ ἐν τέλει καταστροφή του ἠδύνατο νὰ ἰκανοποιήσῃ ὑπὸ αἰσθητικὴν τε καὶ ἠθικὴν ἐποψιν, τὴν ψυχὴν ἡμῶν. Ἀλλὰ δὲν ἔχει οὕτως ἢ ὑπόθεσις. Ὁ Μάκβεθ δὲν τιμωρεῖται ὑπὸ τῆς σπάθης μόνῃς τοῦ Μακδώφ, ἀλλ' ὑπὸ τῆς συνειδήσεώς του αὐτῆς. Ἡ ἐνδόμυχος δίκη του, συνταυτιζομένη μετὰ τοῦ ἐγκλήματος, εἶναι σύγχρονος αὐτοῦ, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν προγενετέρα. Προηγηθεῖσα τῆς πράξεως, ἤρχισεν ἀφ' ὅτου συνελήφθη ὁ σκοπὸς αὐτῆς.

Ἡ ψυχικὴ κατάστασις τοῦ Μάκβεθ ἀποκαθιστᾷ αὐτὸν ἄλλον οἴκτου μᾶλλον ἢ ἀποστροφῆς. Θεωροῦμεν τιμωρίαν ἰκανὴν τὸν ἐνδόμυχον βασιανισμόν του. Ὅτε δ' ἐπὶ τέλος ἀποθνήσκει ἠρωικῶς, θαυμάζομεν αὐτόν, καίτοι ἄκοντες, διότι ναὶ μὲν εἶναι κακοῦργος φρικτός, ἀλλ' οὐχὶ καὶ εὐτελής. Ἄλλως τε, ἐν τῷ τραγικῷ ἐν γένει τοῦ Σαικσπέιρου θεάτρῳ, οἱ φαῦλοι δὲν ἔχουσιν ἄνανδρον καὶ χαμερπῆ τὴν κακίαν. Ἀληθῶς, ὁ δολοφονήσας τὸν Δώγκαν, ὅπως τυραννήσῃ ἐπὶ τῆς Σκωτίας, κίβηται ὑπὸ σκοπῶν ἰδιοτελῶν, κατὰ τοῦτο ἰδίως διαφέρων τῶν ἄλλων τῆς ἀρχαίας τραγωδίας, τῶν ὁποίων αἱ πράξεις ἀνυπὸνται καὶ ἐξαγνίζονται διὰ τῆς θείας ἐξωθεν ἐπιδράσεως. Ἀλλ' ἡ φιλοδοξία, εἰ καὶ ἰδιοτελής, οὐδὲν ὅμως ἔχει τὸ ταπεινόν, τὸ δ' ἐγκλημα τοῦ Μάκβεθ δὲν ἐξευτελίζεται διὰ τοῦ στίγματος τῆς χαμερπείας. Πλήρης ἀνδρείας, μάχεται ὡς λέων, ὁπότε δέ, ἐκτελουμένης κατὰ γράμμα τῆς προφητείας, ἐκλείπει πᾶσα ἐλπίς, ὁπότε τὸ δάσος τῆς Βιρνάμης μετακινούμενον προχωρεῖ κατ' αὐτοῦ, ἀποθνήσκει μαχόμενος καὶ ἀψηφῶν τὴν τύχην.

Οὐδ' ἔχει μόνην τοῦ μαχητοῦ τὴν γενναιότητα. Ἀπὸ τοῦ δευτέρου αὐτοῦ βήματος ἐν τῇ δὲ τῆς ἀνομίας, παλαίει τολμηρῶς κατὰ τῆς Εἰμαρμένης. Αἱ Μοῖραι ὑπεσχέθησαν τὸν θρόνον εἰς τοὺς ἀπογόνους τοῦ Βάγκου· ὅθεν ἀποφασίζει τὸν φόνον τοῦ Βάγκου καὶ τοῦ υἱοῦ του, ἀλλὰ τὴν νέαν ταύτην πάλην ἀναλαμβάνει μόνος, ἢ δὲ σύζυγος, ἥτις τὸν παρέσυρεν εἰς τὸ πρῶτον ἔγκλημα, μένει ἀμέτοχος τοῦ δευτέρου. Θέλει μόνος αὐτὸς νὰ φέρῃ τὴν εὐθύνην τούτου.

Παρεκτὸς τῆς τοιαύτης γενναιότητος, ὁ Μάκβεθ ἔχει τὴν εὐλικρίνειαν τοῦ νὰ μὴ ἐξαπατᾷ αὐτὸς ἑαυτὸν ὡς πρὸς τὸ μέγεθος τῶν ἀνομημάτων του· συναισθάνεται τὴν κακίαν του καὶ τὴν ἀθωότητα τῶν θυμάτων του. Ὅτε, περὶ τὸ τέλος τοῦ δράματος, μανθάνει τὴν προσέγγισιν τοῦ ἐχθρικοῦ στρατοῦ καὶ τὴν ἐν αὐτῷ παρουσίαν ἐνὸς τῶν υἱῶν τοῦ Δῶγκαν, ἐννοεῖ ὅτι ἐπέρχεται ἡ ὥρα τοῦ ἀπολογισμοῦ :

Ἐπέρας' ἡ νεότης·

ἐγύρισε 'ς τὸ μάραμα ὁ δρόμος τῆς ζωῆς μου κτλ.

Μετὰ τὸν φόνον τοῦ Δῶγκαν ὁ Μάκβεθ ἀναγορεύεται βασιλεὺς, ἀλλὰ δὲν θεωρεῖ ἑαυτὸν ἀσφαλῆ, ἐνόσω ὁ Βάγκος ζῇ. Ὁ Βάγκος, κοινωὸς τῶν προφητικῶν ὑποσχέσεων τῶν Μαγισσῶν, ὑποπτέυεται βεβαίως τὸν Μάκβεθ ὡς ἔνοχον τοῦ φόνου· ἐκτὸς δὲ τούτου, ὁ Βάγκος εἶναι κατὰ τὸν χρησμὸν πατὴρ καὶ ρίζα τῶν διαδόχων τοῦ Μάκβεθ.

Ὅθεν ἐκμισθοῖ ὁ Μάκβεθ δύο δολοφόνους, ὅπως φονεύσωσι τὸν Βάγκον καὶ τὸν υἱόν του.

Ἐν μέσῳ τῆς ἠθικῆς τοῦ Μάκβεθ καταπτώσεως, εὐρισκόμεθα ἐνταῦθα εἰς σημεῖον ἀξίον προσοχῆς, ὡς πρὸς τὴν ψυχολογικὴν

τοῦ ἥρωος μελέτην. Ἐξ ἧς στιγμῆς ἔδρεψε τοὺς καρπούς τοῦ πρώτου αὐτοῦ ἐγκλήματος, προβαίνει εἰς τὰ ἔμπρὸς μετὰ σατανικῆς ὄντως εὐσταθείας, τὸ δὲ βαρύνον ἐφεξῆς αὐτὸν δὲν εἶναι ἡ συνείδησίς του, — τὴν ὁποίαν ἐφόνευσεν ἐντὸς τῆς καρδίας του, — ἀλλ' ὁ φόβος, ἡ ἀνησυχία μὴ δὲν ἐξησφαλίσθη ἀρκούντως τὸ ἐπιχείρημα, μὴ δὲν ἀρκεῖ τὸ μέχρι τοῦδε χυθὲν αἷμα.

Ὁ Βάγκος δολοφονεῖται, ἀλλὰ χάρις εἰς ἓνα τῶν δολοφόνων, σβύσαντα αἵφνης τοὺς δαυλοὺς, διασώζεται ὁ υἱὸς του, τοῦ ὁποίου ἐπεζήτει ὁ Μάκβεθ τὸν θάνατον, ὅσον καὶ τὸν τοῦ Βάγκου αὐτοῦ. « Μᾶς ἔφυγεν ὁ υἱὸς του! » ἀνακράζει εἰς τῶν φονέων.

Τότε ἡ μισή μας ἡ δουλειὰ πηγαίνει 'ς τὰ χαμένα!

Ἐπιστρέφουσιν ὅπως δώσωσι λόγον τῶν πράξεών των, καὶ εἰσδύουσι μέχρι τῆς θύρας τῆς αἰθούσης, ὅπου, ἐν μέσῳ φωτοχυσίας καὶ πομπῆς, οἱ ἄρχοντες συμποσιάζουσι μετὰ τοῦ βασιλέως. Ὁ Μάκβεθ, ἅμα ἰδὼν αὐτούς, ἀπομακρύνεται ἐν βίᾳ τῶν συνδαιτυμόνων του, ὅπως πληροφορηθῆ τὰ γενόμενα.

— Γεμάτον αἷμα εἶναι

τὸ πρόσωπόν σου, ἄνθρωπε! . . .

Οὐχὶ πλέον ἡ φρίκη τοῦ χυθέντος αἵματος, ἀλλ' ὁ φόβος μὴ δὲν ἐχύθη ἱκανὸν βασανίζει τὸν Μάκβεθ καὶ κλονίζει μέχρι φρενοβλαβείας τὸν ἐγκέφαλόν του. Ἀπέχομεν ἤδη πολὺ τῶν πρώτων τῆς ψυχῆς αὐτοῦ σπαραγμῶν. Τότε ἤρχετο καὶ ἐπεθύμει ν' ἀναστήσῃ τὸν Δῶγκαν ὁ κρότος τῆς κρουομένης θύρας. Ἦδη, ὅτε τὸ φάσμα τοῦ Βάγκου ἐμφανίζεται ἐνώπιόν του, τὴν φρεναπάτην προξενουσιν οὐχὶ αἱ τύψεις τῆς συνειδήσεως,

ἀλλ' αἱ ἀδημονίαι τῆς ἐντρόμου φαντασίας του. Ἐν τῇ παραφροσύνῃ του νομίζει ὅτι ὁ Βάγκος ἀνεστήθη, διότι δὲν ἐφονεύθη ἀρκούντως.

Ἄφοῦ δέ, παρελθούσης τῆς φρεναπάτης, ἐπαναλαμβάνη τὰς αἰσθήσεις, ὅποῖαι αἱ πρῶται τοῦ Μάκβεθ λέξεις;

Αἷμα ζητεῖ! Εἶναι γραπτόν : τὸ αἷμα θέλει αἷμα !
 Τόσον βαθεῖα ἔς τὰ αἵματα ἐχώθηκα ὡς τώρα,
 ὥστε ἂν πύσω νὰ βουτῶ, τὸ νὰ γυρίσω ἴσιω
 θὰ ἦν ἐπίσης δύσκολον, καθὼς νὰ προχωρήσω.

Θὰ προχωρήσῃ! Σχεδιάζει τὸν φόνον καὶ τοῦ Μακδώφ. Ἡ Λαίδη Μάκβεθ ἐν τούτοις τὸν παρακινεῖ ν' ἀναπαυθῆ. α "Ἄς πλαγιάσωμεν», ἀποκρίνεται. Ἄλλ' ὄχι! ὁ Μάκβεθ ἐσκότωσε τὸν ὕπνον! Ὁ Μάκβεθ δὲν θὰ κοιμηθῆ εἰς τὸ ἐξῆς! Ἡ συνειδησις ἐνεκρώθη ἐν αὐτῷ, ἀλλ' ἡ φαντασία του ὁμως, ἄγρυπνος αἰείποτε καὶ ἐντρομος, διώκει καὶ ὕπνον καὶ ἡσυχίαν. Πορεύεται καὶ πάλιν πρὸς τὰς Μαγίσσας, αἵτινες παριστῶσιν ἐνώπιόν του ὄπτασιαν νέαν· ἀλλ' αὕτη οὐδὲν ἄλλο εἶναι, ἢ φαντασμαγορικὴ παράστασις τῶν σκέψεων ὑφ' ὧν πιέζεται ὁ νοῦς του.

Ἡ ἐσχάτη ψυχολογικὴ κατάστασις, εἰς τὴν ὁποίαν ὁ Μάκβεθ περιπίπτει, εἶναι ἡ ἀδιαφορία, ἡ ἀπονάρκωσις, γενικὴ τις ἀναισθησία, ἐξ ἧς ἐξέρχεται ὅπως ἀποθάνῃ γενναίως, ὅμοιος πρὸς λύχνον, ὅστις πρὶν ἢ ἀποσβεσθῆ ἀναδίδει τελευταίαν λάμψιν. Κραυγαὶ καὶ οἰμωγαὶ ἀντηχοῦσιν ἐντὸς τοῦ μεγάρου, ἀλλὰ μένει οὗτος ἀτάραχος.

Μαυθαίνει ἀνάληγτος τῆς συζύγου του τὴν αὐτοχειρίαν, ἡ δὲ μόνη τῆς θλίψεως αὐτοῦ ἐκφρασις εἰς αὐτὸν ὁ ἐξῆς ἀπελπιστικὸς τοῦ βίου ὄρισμός :

Δὲν εἶν' ὁ βίος ἄλλο,
παρὰ σκιὰ ποῦ περπατεῖ, παρὰ θεάτρου μῦθος,
ὅπου πηγαίνει κ' ἔρχεται: μίαν ὥραν 'ς τὴν σκηνὴν του,
καὶ πλεόν δὲν ἀκούεται. Εἶν' ἓνα παραμῦθι
ποῦ λέγει: ἓνας παλαθός — βοὴν, θυμούς γεμάτων,
ἀλλὰ δὲν ἔχει νόημα!

Αἱ τύψεις τῆς συνειδήσεως, αἱ ἀνησυχίαι τῆς φαντασίας, ἡ
μέχρις ἡλιθιότητος ἀπόγνωσις, ἰδοὺ οἱ τρεῖς κύριοι σταθμοὶ ἐν
τῇ διελιξεί τῆς ἠθικῆς τοῦ Μάκβεθ καταπτώσεως. Δὲν ἐστε-
ρεῖτο μεγαλείου ὁ Μάκβεθ, ἡ εὐγενείας ἐμφύτου, ἡδύνατο δέ,
καθὼς ὁ Ἰῶβ, ν' ἀντιπαλαίσῃ κατὰ τοῦ Διαβόλου καὶ νὰ νι-
κήσῃ αὐτόν, ἐὰν ἐν ἡμέρᾳ ἀλαζόφρονος μέθης δὲν συνηντᾶτο
ἡ φιλοδοξία του μετὰ τοῦ ἐξ Ἄδου πειρασμοῦ:

Χαῖρε, ὦ Μάκβεθ! Βασιλεὺς μετέπειτα θὰ γείνης!

Γ'. Ἡ Λαίδη Μάκβεθ.

Ὁ χαρακτήρ τοῦ Μάκβεθ ἀποτελεῖ ἀξιόλογον ὑπόδειγμα
τῆς μεθόδου τοῦ Σαικσπέιρου περὶ τὴν ἀπεικόνισιν τῶν τραγι-
κῶν αὐτοῦ προσώπων. Διασαφίζων τὴν πρώτην τοῦ πάθους
ἀφετηρίαν, παρακολουθεῖ τὴν βαθμιαίαν αὐτοῦ ἀνάπτυξιν μέ-
χρι τῆς καταστροφῆς, εἰς τρόπον ὥστε ὁ θεατῆς ἔχει πρὸ αὐ-
τοῦ, οὐχὶ μίαν κρίσιμον στιγμὴν τῆς ὑπάρξεως τοῦ ἥρωος, ὡς
ἐν τῷ ἀρχαίῳ θεάτρῳ, ἀλλὰ τὴν ἱστορίαν ὀλόκληρον τῆς ψυ-
χῆς αὐτοῦ ἀπ' ἀρχῆς μέχρι τέλους. Ὁ Μάκβεθ δὲν παρίστα-
ται ἐν ἀρχῇ τοῦ δράματος ὅποιος φαίνεται ἐν τῇ δευτέρᾳ πρά-
ξει, οὐδὲ ἀποκαλύπτεται ὅλος ἐν τῇ δευτέρᾳ ταύτῃ πράξει,
ἀλλ' ἐν τέλει μόνον τῆς τραγωδίας γνωρίζομεν αὐτόν κατὰ

βάθος. Οὕτω καὶ ὁ Ὅθελλος δὲν παρίσταται εὐθὺς ἀπ' ἀρχῆς ζηλότυπος· ἀπ' ἐναντίας, κατ' ἀρχὰς ἔχομεν ἐν αὐτῷ ἄνδρα εἰλικρινῆ καὶ εὐπιστον, οὐδὲν ἄλλο ποθοῦντά καὶ ἀπολαμβάνοντα ἢ τοῦ ἔρωτος τὴν εὐτυχίαν. Τοιοῦτος καὶ Τίμων ὁ Ἀθηναῖος, ὅστις, πρὶν ἢ καταλήξῃ εἰς μισανθρωπίαν, σπαταλεῖ εἰς τοὺς περὶ αὐτὸν τὴν φιλίαν καὶ τοὺς θησαυροὺς του.

Ἄλλ' ἐν τῷ προσώπῳ τῆς συζύγου τοῦ Μάκβεθ τολμῶ εἶπεῖν ὅτι ὁ ποιητὴς παραβαίνει τὴν τοιαύτην ψυχολογικὴν αὐτοῦ μέθοδον. Ἄνευ οὐδεμιᾶς προπαρασκευῆς φέρει αἴφνης ἐνώπιον ἡμῶν τέρας κακίας, μὴ προειδοποιήσας οὐδαμῶς τὸν θεατὴν πῶθεν ἢ τοςαύτη κακία, ἢ τοῦλάχιστον διὰ τί ὑπὸ τὰς ὑπαρχούσας ἐν τῷ δράματι περιστάσεις ἀναφαίνεται.

Δυνάμεθα νὰ παραδεχθῶμεν, ὅτι ἡ κακία τῶν γυναικῶν ὑπερβαίνει τὴν τῶν ἀνδρῶν, ὡς καὶ ὁ Εὐριπίδης ὁμολογεῖ ἐν Μηδείᾳ :

πεφύκαμεν

γυναῖκες εἰς μὲν ἔσθλ' ἀμηχανώταται,
κακῶν δὲ πάντων τέκτονες· σοφώταται.

Δυνάμεθα δ', ὡς πρὸς τοῦτο, νὰ ἐπιφέρωμεν καὶ ἑτέραν ἱερωτέραν μαρτυρίαν, τὴν τοῦ Εὐαγγελίου αὐτοῦ, ἐνῶ βλέπομεν τὸν Ἰησοῦν καὶ τοὺς Ἀποστόλους ἅπαξ μόνον ἐκβάλλοντας ἐξ ἀνδρῶς πνεύματα ἀκάθαρτα πλείονα τοῦ ἐνός, ἐνῶ ἐκ μιᾶς καὶ μόνης γυναικὸς ἐπτὰ ὄλα δαιμόνια ἐξεβλήθησαν. Ταῦτα πάντα σημαίνουσιν, ὅτι ὁπότε τὸ φύλον, τὸ παρὰ Θεοῦ πλασθὲν ἀσθενὲς καὶ εὐαίσθητον, παρεκκλίνει τῆς εὐθείας ὁδοῦ, ἀπολήγει εἰς διαφθορὰν ταχυτέραν καὶ πληρεστέραν ἢ τὸ ἀγροικότερον, συνάμα δὲ καὶ ἰσχυρότερον, ἀνδρικὸν φύλον· ὁ δὲ ποιητὴς δικαιούται ὁπωςδὴποτε ν' ἀπεικονίσῃ τὴν ἀνθρωπίνην φύσιν ἐν

ἀπάση αὐτῆς τῇ μοχθηρίᾳ. Ἄλλὰ, ὅσω μεγαλειτέρα ἡ παρεκ-
ροπὴ τῆς γυναικείας καρδίας, τοσοῦτω ἀναγκαιοτέρα ἡ ἐπεξ-
ηγησις τοῦ πῶς προήχθη καὶ ἀνεπτύχθη ἡ τοιαύτη παρεκ-
ροπή. Ὁ δὲ Σαικσπεῖρος παρημέλησε νὰ ικανοποιήσῃ ὡς πρὸς
τοῦτο τὴν δικαίαν ἡμῶν περιέργειαν, καθότι ἡ ἀρχὴ καὶ ἡ
πόδος τῆς κακίας τῆς Λαίδης Μάκβεθ μένουσι πρὸς ἡμᾶς
ἀγνωστοί, τὸ δὲ ὑπὸ δραματικὴν ἔποψιν σπουδαιότερον, οὐδὲ
ἡμῶν κινούντων αὐτὴν αἰτίων ἔχομεν σαφῆ γινῶσιν.

Ἐπαρίσταται κατὰ πρῶτον ἐπὶ τῆς οἰκνηῆς ἀναγινώσκουσα
ἐπιστολὴν τοῦ συζύγου της.

Ἐπιπυρρῶς εἰσερχόμενος ἀναγγέλλει τὴν προσεχῆ ἄφιξιν τοῦ
Μάκβεθ καὶ τοῦ βασιλέως Δῶγκαν. « Ἐτρελλαθηκες! » ἀνα-
ράζει ἡ Λαίδη Μάκβεθ, μόλις καὶ μετὰ βίας πειθομένη ὅτι
ἡ Τύχη μετὰ τοσαύτης προθυμίας ὑποβηθεῖ τοὺς φονικούς
σκοπούς της.

Ὁ μετὰ τὴν ἀγγελίαν ταύτην μονόλογός της μαρτυρεῖ εἰς
ἐκείνην ἀνεξήγητον ἔξαψιν καὶ ταραχὴν ἔρριψεν αὐτὴν διὰ
τῆς ἡ ἀνάγνωσις ἐπιστολῆς, εὐάρεστα μόνον ἀγγέλματα περι-
χούσης. Ἄλλὰ διὰ τί τοῦτο; Ὁ Μάκβεθ συνέλαθε μὲν αἰφνι-
δίως τὸν σκοπὸν νὰ φονεύσῃ τὸν βασιλέα, ἀλλὰ παρωρμήθη
ὑπὸ τῶν λόγων τοῦ Δῶγκαν, ἀναγορεύσαντος ὡς διάδοχον τοῦ
θρόνου τὸν υἱὸν του, καὶ διαψεύσαντος οὕτω τῶν Μαγισσῶν
τὰς προφητείας. Ἄλλ' ἐκ τῆς ἐπιστολῆς ἤδη ἡ Λαίδη Μάκ-
βεθ πληροφορεῖται περὶ τῶν προφητειῶν καὶ μόνων, αὐταὶ δὲ
χαρὰν μόνον καὶ ἀγαλλίασιν ἔπρεπε νὰ προξενήσωσιν, ὡς γρά-
φει ἄλλως τε πρὸς αὐτὴν ὁ Μάκβεθ. Διὰ τί ἐπιφέρουσιν ἀντί-
θετον ὄλωσ ἀποτέλεσμα; Πρὸς δικαιολόγησιν τῆς τοιαύτης
ἐκρήξεως αἰσθημάτων ἀγρίων ἀνάγκη νὰ προϋποθέσωμεν συνο-

μιλίαν προγενεστέραν τῶν δύο συζύγων, καθ' ἣν ἀντηλλάγησαν πόθοι φιλόδοξοι καὶ σκοποὶ ἐγκληματικοί, ἢ προτροπὴν τινὰ τῆς γυναικὸς πρὸς τὸν σύζυγον ὅπως καταλάβῃ διὰ τῆς βίας τὸν θρόνον. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη συνδιάλεξις ἐγένετο ἐν ἀγνοίᾳ ἡμῶν εἰς τὰ παρασκήνια, πρὸ τῆς ἀνυψώσεως τῆς αὐλαίας. Ἦδη ἔχομεν πρὸ ὀφθαλμῶν γυναικᾶ ἀναγινώσκουσαν ἐν ἐπιστολῇ πράγματα εὐχάριστα, καταλήγουσαν δὲ εἰς συμπεράσματα ἀντιφατικὰ ὅλως πρὸς τὰ ἐν τῇ ἐπιστολῇ ἀναγνωσθέντα. « Ὄντα ὑπερφυσικὰ προφητεύουσιν εἰς τὸν σύζυγόν μου τιμὰς καὶ μεγαλεῖα, δὲν φαίνονται δὲ ψευδόμενα, ἀφοῦ ἡ προφητεία ἐπληρώθη ἤδη κατὰ τὸ ἤμισυ. Θὰ γείνωσι καὶ τὰ ἐπίλοιπα. Τὸ σκάφος ἡμῶν πλέει πλησίστιον πρὸς τὸν λιμένα, ὃ δ' ἄνεμος ἐπιπνέει οὐριος. Ἄρα λοιπόν, ἐκμανῆτε, ὦ θύελλα, καὶ πληρώσατε τρόμου καὶ φρίκης τὸν αἴθριον οὐρανόν! ». Τοιαύτη ἡ λογικὴ τῆς Λαίδης Μάκβεθ¹. Ἄλλὰ τὸ ἐγκλημα, οἰαδῆποτε ἡ ἐπιτυχία αὐτοῦ, εἶναι πρᾶξις φοβερά, συνεπαγομένη τὴν βίαν καὶ τὴν ἀναστάτῳσιν ὅπως δ' ἐν τῇ γαλήνῃ βίου εὐδαίμονος διαπράξῃ τις αἴφνης κακούργημα, ἀνάγκη νὰ ὑπάρχῃ, κατὰ τὸ φαινόμενον τοῦλάχιστον, λόγος ἰσχυρὸς πρὸς τοῦτο. Ἐν ἐλλείψει τοιούτου τινὸς ἐλαττηρίου ἐν τῇ διαγωγῇ τῆς Λαίδης Μάκβεθ, ἀπορεῖ τις, ἐὰν ὁ Σαϊκσπεῖρος ἠθέλησεν ἐν τῷ προσώπῳ αὐτῆς νὰ παραστήσῃ γυναικᾶ ἀληθῆ, ἢ τὴν ἐνσάρκωσιν τοῦ πονηροῦ, τὸν Διάβολον αὐτόν, ὅμοιον μὲν ἠθικῶς πρὸς τὰς δυσειδεῖς καὶ γενειούχους Μαγίσσας, ἀλλ' ὑπὸ μορφήν εὐειδεστέραν.

¹ Ὅτε ὁ Μάκβεθ, πρὶν ἢ προβῆ εἰς τὸν θόνον τοῦ βασιλέως,

¹ Ὁ μεταφραστὴς ἀρκεῖται νὰ παρατηρήσῃ, ὅτι δὲν παραδέχεται ἀπάσας ἐνταῦθα τοῦ συγγραφέως τὰς ἐνστάσεις.

τὸν ὁποῖον ξενίζει, καταλαμβάνεται ὑπὸ δισταγμοῦ ἐντίμου καὶ διακηρύττει ὅτι δὲν θέλει νὰ σπρώξῃ μακρύτερον τὸ πρᾶγμα, τότε πάλιν ὁ Σατανᾶς, ὁ ἔστιν ἡ σύζυγός του, ἐνισχύει τὴν κλονιζομένην ἀπόφασίν του.

Ὅπως δὴποτε, ἡ τραγωδία αὕτη εἶναι ἀναντιρρήτως, ὡς σύνθεσις, τὸ ὠραιότερον τῶν ποιητικῶν τοῦ Σαικσπεῖρου ἔργων· ἐπειδὴ δ' ὁ χαρακτήρ τῆς Λαίδης Μάκβεθ, καίτοι προκαλῶν, τὰς ὑποδειχθείσας ἐνστάσεις, συνέχεται ὁμως ἀδιαρρήκτως μετὰ τῆς ὅλης ἐν τῷ ποιήματι δράσεως (οὐχὶ ὡς τὸ ἄχαρι τοῦ θυρωροῦ ἐπεισόδιον ἐν τῇ γ' σκηνῇ τῆς Β' πράξεως, τὸ ὁποῖον δύναται ν' ἀπαλειφθῇ, θεωρούμενον καὶ ὡς ὑποβολιμαῖον), διὰ τοῦτο οἱ σχολιασταὶ ἀπεπειράθησαν παντοίοις τρόποις ν' ἀνεύρωσι σύνδεσμόν τινα, συνέχοντα τὸ παρὰ φύσιν πρόσωπον τοῦτο μετὰ τῆς συνήθους καὶ πραγματικῆς ἀνθρωπίνης φύσεως. Ἐπέτυχον δ' εὐκόλως, καθότι ὡς πρὸς τοῦτο ὁ Σαικσπεῖρος εἶναι ὅ,τι καὶ αἱ Ἰεραὶ γραφαί: ὁ ζητῶν εὐρήσει.

Τὰ πρὸς ἀναστήλωσιν τῆς Λαίδης Μάκβεθ γραφέντα σχόλια ἀποτελοῦσι μνημεῖον Σαικσπειρείου ἐρμηνείας, πλήρες ἀφελοῦς σοφιστείας, ἥτις, ἔστιν ὅτε, ἐξελήφθη ἀντὶ ἐμβριθείας. Παρατηρήθη, λόγου χάριν, ὅτι ἡ Λαίδη ἠγάπα τὸν σύζυγόν της. — Ἀληθῶς, αὕτη παρίσταται ἀφωσιωμένη ὅλως εἰς τὸν Μάκβεθ, χάριν ἐκείνου ζητοῦσα τὴν δόξαν καὶ τὰ μεγαλεῖα οὐχὶ δι' ἑαυτήν. — Παρατηρήθη προσέτι ὅτι ὁ Μάκβεθ τὴν ὀνομάζει *πουλάκι μου*, καὶ ἠθέλησαν οἱ τοιοῦτοι σχολιασταὶ διὰ τῆς τρυφερότητος τοῦ θηριώδους ζεύγους τούτου νὰ μαλαξῶσι τὴν καρδίαν ἡμῶν. Εἰς αὐτῶν δὲν ἔχει λόγους πρὸς ἔκφρασιν τῆς συγκινήσεως, ὑφ' ἧς καταλαμβάνεται, ἀναλογιζόμενος ὅτι μετὰ τὸ συμπόσιον, τοῦ ὁποίου τὴν εὐθυμίαν κατέ-

στρεψεν ὁ Μάκβεθ διὰ τῆς φρεναπάτης του, ἡ σύζυγος αὐτοῦ ἀντὶ πάσης ἐπιπλήξεως προτρέπει αὐτὸν νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν κλίνην του! Εἰς τὴν ῥωμαντικὴν ἐν Γερμανίᾳ σχολὴν, προεξάρχωντος τοῦ Tieck, ὀφείλονται αἱ τοιαῦται ἀνακαλύψεις, δι' ὧν ἡ Λαίδη Μάκβεθ περιβάλλεται τὸν διπλοῦν στέφανον τῆς ἀρετῆς καὶ τοῦ μαρτυρίου!

Ταῦτα πάντα ἔχουσι πολὺ τὸ γελοῖον. Οὐδὲν ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Λαίδης Μάκβεθ τὸ ἀποδεικνύον τὴν ἐν αὐτῷ ὑπαρξίν τοῦ ἠθικοῦ ἀνθρώπου. Ὁ Μάκβεθ κατέστρεψεν, εἰ καὶ μετὰ κόπου, τὴν συνείδησιν ἐντὸς τῆς καρδίας του, ἀλλὰ συνείδησιν ἡ Λαίδη Μάκβεθ οὐδέποτε φαίνεται ἀποκτήσασα. Καὶ ὅμως ὑπάρχει ἐν τῷ συνδέον αὐτὴν πρὸς τὴν ἀνθρωπότητα. Καίτοι ξένη πρὸς ἡμᾶς ὑπὸ ἠθικὴν ἔποψιν, ὡς πλάσμα ὅμως φυσικόν, διὰ τοῦ νευρικοῦ αὐτῆς ὀργανισμοῦ ὑπάγεται εἰς τὸ γυναικεῖον φύλον. Ὅμιλεῖ πού περὶ τῆς μικρότητος τῶν χειρῶν αὐτῆς, ἐν συνόλῳ δὲ φανταζόμεθα αὐτὴν μικρόσωμον καὶ λεπτοφυῆ, οὐδὲ πρέπει νὰ παριστᾷ τὸ πρόσωπον ἐπὶ τῆς σκηνῆς ἠθοποιὸς ῥωμαλέα, εὐσαρκος καὶ μεγαλόσωμος. Ἀπ' ἐναντίας, ἀνάγκη νὰ μεταδίδεται εἰς τὸν θεατὴν ἡ ἐντύπαισις τῆς ἀντιθέσεως μεταξὺ τῆς σωματικῆς ἀσθενείας τῆς ἡρωίδος καὶ τοῦ ἐμποροῦντος αὐτὴν μένους.

Οὐδὲν, λέγομεν, ἐν τῷ προσώπῳ τῆς Λαίδης Μάκβεθ τὸ φυσικόν ἢ ἀνεπιτήδευτον. Κατὰ τὴν ὥραν τῆς δολοφονίας πίνει ποτὸν μεθυστικὸν ὅπως ἐξαφθῆ, ὅτε δὲ ὁ Μάκβεθ λέγει ὅτι ἐφόνευσε τοὺς δύο παρακκοιμωμένους ὑπηρέτας τοῦ βασιλέως Δώγκαν, λειποθυμεῖ αὕτη. Παρ' ὀλίγον ἐφόνευεν αὐτὴ τὸν Δώγκαν, ἀλλὰ δὲν ἐτόλμησε, λέγει, διότι

μ' ἑράνη

πῶς βλέπω τὸν πατέρα μου ἐκεῖ ποῦ κοιμᾶτο.

Μετὰ τὴν πρώτην ἔξαψιν καὶ κίνησιν ἐπέρχεται στάσις ἐν-
τελής καὶ ἀδράνεια. Μετὰ τὸν φόνον τοῦ Δώγκαν, οὐδεμίαν
εἴτε πρωτοβουλίαν εἴτε μετοχὴν λαμβάνει ἡ Λαίδη Μάκβεθ
εἰς τὰ μετέπειτα κακουργήματα, οὐδὲ παρουσιάζεται σχεδόν,
ἐκτὸς κατὰ τὴν περιβόητον σκηνὴν τῆς ὑπνοβασίας, ὅποτε φαί-
νεται ἡ πλήρης τοῦ ὀργανισμοῦ αὐτῆς κατάπτωσις.

Ὁ φόνος τοῦ Δώγκαν συνεπήνεγκε τὴν δολοφονίαν τοῦ Βάγ-
κου, τὴν σφαγὴν τῆς οἰκογενείας τοῦ Μακδώφ, τίς οἶδεν ὅποσα
εἰσέτι ἐγκλήματα, ἀλλ' οὐδὲν τούτων προέβλεπεν ἐκείνη, ὅτε,
μεθ' ὅσης ἐκέκτητο δυνάμεως, εἰργάζετο ὑπὲρ τῆς θανατώ-
σεως τοῦ γηραιοῦ βρασιλέως. Μὴ φέρουσα ἤδη τοιοῦτου βάρ-
ρους τὴν πίεσιν ἀποκάμνει καὶ καταπίπτει. Δὲν μετανοεῖ, οὐδ'
ἐκφράζει οὐδαμοῦ τὴν συναίσθησιν τῆς καταπατήσεως ἡθικοῦ
τινος νόμου, ἀλλ' ἡ φρίκη τῶν γενομένων, — εἰ μὴ ὁ φόβος
μελλούσης κρίσεως καὶ ἀνταποδόσεως, — κλονίζει τὰς φρένας
αὐτῆς καὶ προκαλεῖ τὴν γνωστὴν ἐκείνην νόσον, καθ' ἣν ὁ
πάσχων προδίδει ἐνῶ κοιμᾶται διὰ τῶν λόγων ἢ τῶν αὐτο-
ματικῶν πράξεών του τὰ βαρύνοντα τὸν νοῦν καὶ τὴν καρδίαν
αὐτοῦ.

Ἴδου ὅ,τι ἔχει ἀνθρώπινον ἡ γυνὴ αὕτη: ἀδυναμία σωμα-
τική, διάνοια νοσοῦσα, καὶ ἐπὶ τέλος φρενοβλάβεια, — τοι-
οῦτος ὁ βίος της. Ἐνῶ δ' ὁ σύζυγός της μάχεται καὶ ἀποθνή-
σκει ὡς ἥρωας, αὕτη, δαίμων ἀληθῆς ἐξεληθὼν τοῦ Ἄδου ὅπως
κολάσῃ τὸν Μάκβεθ, ἐπιστρέφει ἐκουσίως εἰς τὸν Ἄδην, αὐ-
τοχειριαζομένη.

Ἡ Λαίδη Μάκβεθ παρεβλήθη συχνάκις πρὸς διαφόρους ἐν

τῆ ἀρχαία τραγωδία γυναῖκας, ἰδίως δὲ πρὸς τὴν Κλυταιμνήστραν, ἀλλ' αὕτη ὑπερτερεῖ μεγάλως κατὰ τὴν τραγικότητα, οὐδεμία δ' ἀληθῶς ὑπάρχει μεταξύ τῶν δύο σχέσις. Ἡ κινουσα τὸν Μάκβεθ καὶ τὴν σύζυγόν του φιλοδοξία φαίνεται ὅλως εὐτελής καὶ μηδαμινή, παραβαλλομένη πρὸς τὸ αἶσθημα, ὅπερ ἐξοπλίζει τὴν μητέρα τῆς Ἰφιγενείας κατὰ τοῦ Ἀγαμέμνονος. Ὑπάρχει, ναὶ μὲν, ἐξωτερικὴ τις ὁμοιότης μεταξύ τῆς ἡρώιδος τοῦ Αἰσχύλου καὶ τῆς τοῦ Σαικσπίρου, καθ' ὅσον ἀμφοτέραι, ὑποκρύπτουσαι ἐπιδειξίως τοὺς σκοποὺς αὐτῶν, δολοφονοῦσιν, ἐξάπτονται δὲ ὡς θηρία αἰμοβόρα ὑπὸ τῆς ὀρέξεως τοῦ φόνου καὶ τοῦ αἵματος. Ἀλλ' ὁ παραλληλισμὸς δὲν προβαίνει περαιτέρω, οἱ δὲ χαρακτῆρες διαφέρουσιν ὅσῳ καὶ τὰ κινουῦντα ἐκάστην αἷτια. Ἡ μὲν Κλυταιμνήστρα, γίγας τὴν τε ψυχὴν καὶ τὸ ἦθος, ὑπερβαίνει κατὰ τὴν δύναμιν ἀπάσας τὰς γυναῖκας τοῦ ἀρχαίου καὶ νεωτέρου θεάτρου. Ἐπειροδομένη ἐπὶ τῆς ἰσχύος αὐτῆς, μένει ἀτάραχος καὶ κυρία αἰείποτε ἑαυτῆς. Ἡ δὲ Λαίδη Μάκβεθ διὰ τῆς παραφορᾶς αὐτῆς τῶν ἐκφράσεων τῆς μαρτυρεῖ ὅτι συναισθάνεται τὴν ἀδυναμίαν τῆς. Τῆς Ἑλληνίδος οἱ λόγοι συμφωνοῦσι μετὰ τῶν ἔργων, καὶ οἱ στοχασμοὶ μετὰ τῶν λόγων, πᾶσα δ' αὐτῆς λέξις πείθει ἡμᾶς, ὅτι ἡ λέγουσα δύναται καὶ νὰ πράξῃ ὅσα λέγει. Οὐδέποτε ἡ τέχνη παρήγαγεν ἵνδαλμα ἐξισούμενον μετὰ τῆς Κλυταιμνήστρας ταύτης ὡς πρὸς τὴν πλαστικότητα, ἣτις ἀποτελεῖ τὸ ἰδιάζον χαρακτηριστικὸν καὶ τὸ κάλλος τῶν προσώπων τῆς ἀρχαίας τραγωδίας. Ἡ Κλυταιμνήστρα οὐδὲ λειποθυμεῖ ὡς ἡ Ἀγγλίς, οὐδ' ἐξάπτει ἑαυτὴν διὰ μεθυστικῶν ποτῶν, οὐδ' ὑπὸ ἐφιάλτου ἐνοχλεῖται τὰς νύκτας, οὐδὲ κατέχεται ὑπὸ φόβου, ἢ αἰσχύνης, ἢ τύψεων τῆς συνειδήσεως. Ὁ φόνος

τοῦ Ἀγαμέμνονος δὲν ἐπιφέρει κλονισμόν εἰς τὰ νεῦρα ἢ τὸν ἐγκέφαλόν της, ἀλλ' ἀπ' ἐναντίας εὐφραίνει καὶ ἐνισχύει αὐτήν.

Ἐμοὶ δ' ἄγὼν ὄδ' οὐκ ἀπρόντιστος πάλαι
 νείκης παλαιᾶς ἦλθε, σὺν χρόνῳ γε μὴν.
 Ἔστηκα δ' ἐνθ' ἔπαισ' ἐπ' ἐξειργασμένοις.
 Οὔτω δ' ἔπραξα, καὶ τάδ' οὐκ ἀρνήσομαι,
 ὡς μῆτε φεύγειν μῆτ' ἀμύνεσθαι μόρον,
 ἄπειρον ἀμφίβληστρον, ὥσπερ ἰχθύων,
 περιστιχίζω, πλοῦτον εἵματος κακόν.
 Παιῶ δέ νιν δίς· κἄν δυοῖν οἰμώγμασι
 μεθῆκεν αὐτοῦ κῶλα καὶ πεπτωκότε
 τρίτην ἐπενδίδωμι, τοῦ κατὰ χθονός
 Ἄδου νεκρῶν σωτῆρος εὐκταῖν χάριν.
 Οὔτω τὸν αὐτοῦ θυμὸν ὀρμαίνει πεσῶν
 κάκφυσιῶν ὄξειαν αἵματος σφαγὴν
 βάλλει μ' ἐρεμνῆ ψακάδι φοινίας δρόσου,
 χαίρουσαν οὐδὲν ἦσσαν, ἢ διοιδότω
 γάνει σπορητὸς κάλυκος ἐν λοχεύμασιν.
 ὡς ὦδ' ἐχόντων, πρέσθος Ἀργείων τότε,
 χαίροιτ' ἄν, εἰ χαίροιτ', ἐγὼ δ' ἐπέυχομαι ...
 Ἐγὼ δ' ἀτρέστω καρδίᾳ πρὸς εἰδότας
 λέγω. Σὺ δ' αἰνεῖν εἴτε με ψέγειν θέλεις
 ὅμοιον. Οὗτός ἐστιν Ἀγαμέμνων, ἐμός
 πόσις, νεκρός δὲ τῆσδε δεξιᾶς χερός,
 ἔργον δικαίας τέκτονος. Τάδ' ὦδ' ἔχει!

Ἐν τῇ τραγωδίᾳ τοῦ Σοφοκλέους ἡ Κλυταιμνήστρα ἀποβάλλει τὸ μεγαλοπρεπὲς τοῦτο ἦθος ἀγάλματος ὡσεὶ μαρμαρίνου, μεταβάλλεται δ' εἰς γυναῖκα ἠπιωτέραν καὶ χρηστοτέραν. Ἡ θυγάτηρ αὐτῆς, ἡ Ἡλέκτρα, ἀνακαλεῖ πῶς τὴν Λαίδην Μάχβεθ.

Κατὰ τὸν παρὰ τοῖς ἀρχαίοις θεῖον θεσμόν τῆς δίκης, ἡ Κλυταιμνήστρα λαμβάνει τὰ ἀντίποινα τοῦ φόνου τοῦ Ἀγαμέ-

μνονος διὰ χειρὸς τῶν τέκνων ἐκείνου, τοῦ Ὁρέστου καὶ τῆς Ἡλέκτρας. Κατὰ τὴν διάπραξιν τοῦ φόνου ἡ Ἡλέκτρα παροτρύνει τὸν Ὁρέστην καὶ ἀεφάπτεται τοῦ ξίφους του». Σκληρὸν τοῦτο ὡς καὶ ἅπαντα ὅσα πρὸς τὴν μητέρα λέγει καὶ πράττει ἡ Ἡλέκτρα. Ἐν συνόλῳ δὲ αὕτη ἔχει τι τὸ καθ' ὑπερβολὴν ὡμὸν ὡς πρὸς ἡμᾶς τοὺς νεωτέρους, ἐνῶ, ὡς πρὸς τοὺς ἀρχαίους, τῆς μητρὸς αὐτῆς ὁ χαρακτήρ φαίνεται ἡπιώτερος τοῦ δέοντος. Ἄλλ' ὁ Σοφοκλῆς ἐκπροσωπεῖ περίοδον μεταβάσεως μεταξὺ τοῦ ὕψους τοῦ Αἰσχύλου καὶ τοῦ πάθους τοῦ Εὐριπίδου.

Ἐν Εὐριπίδῃ ἡ τραχύτης τῶν ἀρχαίων ἠθῶν ἐξημεροῦται, οἱ δὲ χαρακτῆρες ἐν τῷ θεάτρῳ αὐτοῦ προσλαμβάνουσι τύπον ἀνθρώπινον ὄλως. Ἀληθῶς ἡ Ἡλέκτρα του παρίσταται κατ' ἀρχὰς ἄκαμπτος καὶ ἀνάληγτος, ἐξαπατᾷ δ' ἡμᾶς ὡς πρὸς τῆς ψυχῆς αὐτῆς τὴν φύσιν, ὅτε βλέπουσα τὸν Ὁρέστην διαστάζοντα, ὡς ὁ Μάκβεθ, πρὸ τοῦ φόνου λέγει :

Μῶν σ' οἶκτος εἶλε, μητρὸς ὡς εἶδες δέμας ;

Ὅρ. Φεῦ !

Πῶς γὰρ κτάνω νιν, ἥ μ' ἔθρεψε κάτεκεν ;

Ἡλ. Ὡσπερ πατέρα σὸν ἦδε κάμὸν ὤλεσεν.

Ἀλλὰ μετὰ τὸ ἐγκλημα, ἡ καρδιά της διαρρήγνυται ἐν σκηνῇ θαυμασίᾳ, τῆς ὁποίας παθητικωτέρα δὲν ὑπάρχει ἐν τῷ θεάτρῳ.

Ἡλ. Δακρύτ' ἄγαν, ὦ σύγγον', αἰτία δ' ἐγώ·

διὰ πυρὸς ἔμολον ἅ τάλαινα ματρὶ τᾷδ',

ἃ μ' ἔτικτε κούραν . . .

Ὅρ. Ἰώ, Φοῖβ', ἀνύμνησας δίκαν,

ἄφαντα φανερά δ' ἐξέπρα-

ξας ἄχεα φόνια δ' ὠπασας λέχε' ἀπὸ γᾶς Ἑλλανίδος.

- Τίνα δ' ἑτέραν μὲν πόλιν ; τίς ξένος,
 τίς εὐσεβῆς ἔμδν κάρα
 προσόψεται ματέρα κτανόντος ;
- 'Ηλ. Ἰώ, ἰώ μοι. Ποῖ δ' ἐγώ, τίς εἰς χορόν,
 τίνα γάμον εἶμι ; τίς πόσις με δέξεται
 νυμφικὰς ἐς εὐνάς ; . . .
- 'Ορ. Κατεῖδες, ὄσον ἅ τάλαιν' ἐῶν πέπλων
 ἐξέβαλ', ἔδειξε μαστὸν ἐν φοναῖσιν,
 ἰώ μοι, πρὸς πέδῳ
 τιθεῖσα γόνιμα μέλας ; τακόμαν δ' ἐγώ . . .
 Βοᾶν δ' ἔλασκε τάνδε, πρὸς γένυν γ' ἐμᾶν
 τιθεῖσα χεῖρα : Τέκος ἔμδν, λιταίνω·
 παρήδων τ' ἐξ ἐμᾶν
 ἐκρήναθ', ὥστε χέρας ἐμὰς λιπεῖν βέλος . . .
 Ἐγὼ μὲν ἐπιβαλὼν φάρη κόραας ἐμαῖς
 φασγάνῳ κατηρέαμαν
 ματέρος ἔσω δέρας μεθείς.

α Δεινὰ δ' εἰργάσω, φίλα, κασιγνητοὺς οὐ θέλοντας. Ὁ ἐστὶν ἡ Ἡλέκτρα φέρει εἰς πειρασμὸν τὸν Ὀρέστην, ὡς ἡ Λαίδη Μάκβεθ τὸν σύζυγόν της. Ἐν γένει δέ, καὶ ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ ἐν τῷ βίῳ, τὸν πειρασμὸν ἐκπροσωπεῖ, ἀπὸ τῆς Εὐας, ἡ γυνή· ἡ σὰρξ ἀσθενής, ἀλλὰ τὸ πνεῦμα αὐτῆς πρόθυμον. Ἡ πρωτοβουλία ἀνήκει εἰς ταύτην, διότι ἔχει τὴν διάνοιαν ζωηροτέραν, εἰ καὶ ἥττον εὐρεῖαν, τοῦ ἀνδρός. Οὗτος κατὰ τὴν ὥραν τῆς ἐκτελέσεως ἀναχαιτίζεται ὑπὸ σκέψεων παμπληθῶν, τῶν ὁποίων ἡ γυνή, καθ' ὃ εὐπαθεστέρα, μένει ἀπηλλαγμένη. Ἡ διάνοια αὐτῆς, μὴ διασπασμένη ἐνθα κάκειθεν δὲν ἀποπλανᾶται· βλέπουσα δ' εὐκρινῶς τὰ ἐνώπιον αὐτῆς κείμενα, δύναται ἐν στιγμῇ κινδύνου ἢ κρίσεως, νὰ ἰδῇ διέξοδον ἢ ἀπαλλαγὴν, ὅπου ὁ νοῦς τοῦ ἰσχυροτέρου φύλου ἐκθαμβοῦται.

Οὕτως ἡ Λαίδη Μάκβεθ, οὐχὶ ὁ σύζυγος αὐτῆς, σχεδιάζει

τὰ τῆς δολοφονίας τοῦ Δῶγκαν, οὗτος δ' ἐξίσταται καὶ θαυμάζει ἀκούων τὸ τέχνασμα, δι' οὗ ἡ Λαίδη προτίθεται νὰ ἐπιρρίψη ἐπὶ τῶν κοιμωμένων δούλων τὴν εὐθύνην τοῦ ἐγκλήματος, ἐξασφαλίζουσα τὴν ἐπιτυχίαν αὐτοῦ. Ὅτε δ' ἐν μέσῳ τοῦ συμποσίου ὁ Μάκβεθ, βλέπων τὸ φάσμα τοῦ Βάγκου, γίνεται ἄλλος ἐξ ἄλλου, αὕτη ἀναδεικνύει παρρησίαν πνεύματος ἐτι μᾶλλον ἀξιοθαύμαστον, συνάμα δὲ καὶ ἤττον ἀπεχθῆ. Ἐν τῇ σκηνῇ ταύτῃ ἡ Λαίδη Μάκβεθ ἀναφαίνεται ἀνωτέρα ἑαυτῆς.

Παρεβλήθη ἡ Λαίδη Μάκβεθ καὶ πρὸς ἑτέραν τῆς ἀρχαίας τραγωδίας ἡρωίδα, τὴν Μήδειαν τοῦ Εὐριπίδου. Τὴν πρώτην ἀφορμὴν πρὸς τὴν τοιαύτην σύγκρισιν παρέσχεν ἴσως ἡ φρικώδης ἐκείνη τῆς Λαίδης Μάκβεθ ἔκφρασις :

Τὸ γάλα μου τὸ ἔδωκα, καὶ ἔεύρω
πῶς τ' ἀγαπᾷ τὸ βρέφος της μιὰ μάνα ποῦ βυζάνει κτλ.

Ἄλλὰ τῆς Λαίδης Μάκβεθ οἱ λόγοι προξενουσι φρίκην μεγαλύτεραν ἢ τὰ ἔργα τῆς Μηδείας. Αὕτη φονεύει τὰ ἴδια τέκνα, τὰ τέκνα τοῦ Ἰάσονος, ὅπως ἐκδικηθῆ κατὰ τοῦ ἀπίστου πατρὸς αὐτῶν. Ἄλλὰ σφαγιάζουσα τὰ ἀθῶα ἐκεῖνα θύματα κατέχεται ὑπὸ τρόμου, ὑπὸ οἴκτου, καὶ ἐλεεινολογεῖ ἑαυτήν :

Φεῦ, φεῦ ! τί προσδέκεσθέ μ' ὄμμασιν, τέκνα,
τί προσγελάτε τὸν πανύστατον γέλων;
Δίαϊ· τί δράσω ; καρδία γὰρ οἴχεται,
γυναῖκες, ὄμμα φαιδρὸν ὡς εἶδον τέκνων.
Οὐκ ἂν δυναίμην, χαιρέτω βουλευματα
τὰ πρόσθεν . . .

Δότ', ὦ τέκνα,
δότ' ἀσπάσασθαι μητρὶ δεξιᾶν χεῖρα.
Ἄ φιλιτάτη χεῖρ, φιλιτάτον δέ μοι κάρκα

καὶ σχῆμα καὶ πρόσωπον εὐγενὲς τέκνων
 εὐδαιμονοῖτον, ἀλλ' ἐκεῖ τὰ δ' ἐνθάδε
 πατὴρ ἀφείλετ' ὦ γλυκεῖα προσβολή,
 ὦ μαλθακὸς χρῶς πνεῦμά θ' ἤδιστον τέκνων.
 Χωρεῖτε χωρεῖτ' οὐκέτ' εἰμὶ προσβλέπειν
 οἷα τ' ἐς ὑμᾶς, ἀλλὰ νικῶμαι κακοῖς.

Ἐν τῷ νεωτέρῳ θεάτρῳ ἡδύνατό τις μετὰ πλείστων αἰμο-
 βόρων καὶ δοξομανῶν ἡρωίδων νὰ παραλληλίσῃ τὴν Λαίδην
 Μάκθεθ . . . ἀλλ' οἱ τοιοῦτοι παραλληλισμοὶ δὲν ἐνδιαφέρου-
 σιν ἡμᾶς ὅσον οἱ πρὸς τὰς τῆς ἀρχαιότητος.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

ΕΝ ΤΩΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΩΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΡΓΑ Δ. ΒΙΚΕΛΑ

ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ ΔΡΑΜΑΤΑ :

ΡΩΜΑΙΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΕΤΑ. "Εκδοσις Γ'	Δρ.	1.50
ΟΘΕΛΛΟΣ " "	"	1.50
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΛΗΡ " "	"	1.50
ΜΑΚΒΕΘ. " "	"	1.50
ΑΜΛΕΤΟΣ " "	"	1.50
ΕΜΠΟΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ " "	"	1.50
ΣΤΙΧΟΙ "Εκδοσις νέα.	"	2.—
ΛΟΥΚΗΣ ΛΑΡΑΣ. "Εκδοσις Δ', πολυτελής εις μέγα σον μετά 75 εικόνων Θ. Ράλλη.	"	10.—
"Εκδοσις άπλή.	"	0.80
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ. ('Εξηγητημένον).	"	—
ΑΠΟ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΑΝ 'Επιστολαί πρός φίλον	"	2.50
ΠΕΡΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ. Μελέτη.	"	3.—
Η ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ και τά νέα όρια αύτου.	"	1.—
ΔΑΝΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ έκ τών του "Ανδερσεν	"	1.50
Ο ΜΕΓΑΣ ΓΑΛΕΟΤΟΣ. Δράμα 'Ιωσήφ 'Ετσεγαράη, μεταφρασθέν έκ του 'Ισπανικού.	"	1.—
LA GRÈCE BYZANTINE ET MODERNE Essais historiques. Paris	Fr.	7.50
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ	Δρ.	4.—

Τιμᾶται δραχ. 1.50

'Εν 'Αθήναις έκ του Τυπογραφείου της 'Εστίας 1896—1228.

2 11. 11. 1896
ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ ΔΡΑΜΑΤΑ

ΕΜΜΕΤΡΩΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΙΚΕΛΑ

Ο Θ Ε Λ Λ Ο Σ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΓΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΩΝΗΣ

1896

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ ΔΡΑΜΑΤΑ

ΕΜΜΕΤΡΩΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ

ΥΠΟ.

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΙΚΕΛΑ

Ο Η Ε Λ Λ Ο Σ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΛΩΝΗΣ

1896

Ms 1286.6.2

From the library of
Joseph T. Stickney

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Εκ του Τυπογραφείου της Εστίας

Κ. ΜΑΪΣΝΕΡ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ

1896 — 1228

ΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

ΘΕΛΛΟΣ, ὁ Μαῦρος τῆς Βενετίας.
ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ, πατὴρ τῆς Δυσδαιμόνας.
ΚΑΣΙΟΣ, ὑπασπιστής.
ΙΑΓΟΣ, σημαιοφόρος.
ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ, εὐγενὴς Βενετός.
Ο ΔΟΓΗΣ τῆς Βενετίας.
ΑΡΧΟΝΤΕΣ γερουσιασταί.
ΜΟΝΤΑΝΟΣ, διοικητὴς τῆς Κύπρου.
ΑΡΧΟΝΤΕΣ Κύπριοι.
ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ, ἀδελφὸς τοῦ Βραβαντίου.
ΛΟΔΟΒΙΚΟΣ, συγγενὴς τοῦ Βραβαντίου.
ΝΑΥΤΑΙ.
ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ, ὑπηρετὴς τοῦ Ὁθέλλου.
ΚΗΡΥΞ.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ, σύζυγος τοῦ Ὁθέλλου.
ΑΙΜΙΔΙΑ, σύζυγος τοῦ Ἰάγου.
ΒΙΑΓΚΑ, ἑταίρα.

**Ἄξιωματικοί, Ἄρχοντες, Ἀγγελιοφόροι, Μουδικοί,
Ἵππότες, Ναῦται κ.τ.λ.**

*Ἡ σκηνὴ κατὰ μὲν τὴν πρώτην πρᾶξιν ἐν Βενετία,
μετέπειτα δ' ἐν Κύπρῳ.*

Ο Θ Ε Δ Δ Ο Σ ¹

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ὁδὸς ἐν Βενετία.

(Εἰσέρχονται ὁ ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ καὶ ὁ ΙΑΓΟΣ).

ΡΟΔΕΡ. Νὰ μὴ μοῦ δώκης εἶδησιν! ² Δὲν τῶλεγα ποτέ μου,
ἐσύ, ποῦ εἶχες πάντοτε πουγγί σου τὸ πουγγί μου,
δὲν τῶλεγα ὅτι ἐσύ ἔμπορῶσες νὰ τὸ ζεύρης!

ΙΑΓΟΣ Πλὴν δὲν μ' ἀκούς! Ἐὰν ποτέ μ' ἐπέρασ' ἀπ' τὸν
νοῦν μου,
νὰ στραβωθῶ!

ΡΟΔΕΡ. Καὶ μ' ἔλεγες ὅτι τὸν ἐμισοῦσες!

ΙΑΓΟΣ Κι' ἂν εἶπα ψεῦμα, πτυσέ με. — Τρεῖς πρόκριτοι ἐπῆγαν
κ' ἐξαναπῆγαν ταπεινῶς, νὰ τὸν παρκαλέσουν
νὰ μ' ὀνομάσῃ ὑπεκπιστήν· καὶ, μὰ τὸ Ναί, τ' ἀξίζω!
Ἄλλὰ ἐκεῖνος δὲν ψηρᾷ παρὰ τὴν θέλησίν του
καὶ μ' ὕφος στρατιωτικὸν καὶ λόγια φουσκωμένα
ἀρνήθηκε, καὶ τῶκοψε ἔς τοὺς καλοθελητάς μου

¹ Ἴδε τὰς σημειώσεις εἰς τὸ τέλος.

διότι, λεγει, ἔκλεξα ἐγὼ ὑπασπιστήν μου !
 Ποῖος εἶν' αὐτός ποῦ ἔκλεξε ! Λογαριαστής μεγάλος !
 Κάποιος Μιγάλης Κάσιος ἀπὸ τὴν Φλωρεντίαν,
 ποῦ διὰ ἄματια γυναικὸς πουλεῖ καὶ τὴν ψυχὴν του !
 Ἔνας, ποῦ στρατεύμα ποτὲ ἔς τὸν πόλεμον δὲν εἶδε,
 οὔτε γνωρίζει τί θὰ ἔπῃ παράταξις εἰς μάχην.
 Ἄν εἶναι διὰ γράμματα, κι' ἂν φθάνουν τὰ βιβλία,
 τότε ἄς κάμωμεν στρατὸν ἀπὸ καλαμαράδες !
 Ἐὰν τὰ λόγια εἶν' ἡ τέχνη του· τὴν πράξιν ποῦ τὴν ἠῦρε,
 Καὶ ὅμως ἐπροτίμησεν ἐκεῖνον νὰ ἐκλέξῃ,
 κ' ἐγὼ, ποῦ ἐπολέμησα μαζῆ του τόσα χρόνια
 καὶ μ' εἶδε μὲ τὰ ἄματια του ἔς τὴν Ρόδον, καὶ ἔς τὴν
 Κύπρον,
 κ' εἰς ἄλλους τόπους μακρυνούς καὶ χριστιανῶν κι'
 ἀπίστων,

ἐγὼ ἔχω ἀπ' ἐπάνω μου τὸν κύρ καταστιχάρην,
 ποῦ ζεύρει *Δοῦναι* καὶ *Λαβεῖν*, διότι αὐτὸς εἶναι
 τοῦ στρατηγοῦ ὑπασπιστής, κ' ἐγὼ. . . σημαιοφόρος !

ΡΟΔ. Μὰ τὸν Θεόν ! καλλίτερα νὰ ἦμουν δῆμιός του.

ΙΑΓΟΣ Ὑπομονή ! Αὐτὸ θὰ ἔπῃ βρωμοὑπηρεσία.

Σοῦ γίνονται προβιθασμοὶ πρὸς χάριν, μὲ συστάσεις,
 καὶ ὄχι, καθὼς ἔπρεπε, μὲ τὸ δικαίωμά του
 κατὰ σειρὰν ὁ δεύτερος ν' ἀκολουθῆ τὸν πρῶτον.

Μόνος σου κρῖνε τὸ λοιπὸν ἂν ἴσως ἔχω λόγον
 ἐγὼ τὸν Μαῦρον ν' ἀγαπῶ !

ΡΟΔΕΡ.

Καὶ πῶς δὲν τὸν ἀφίνεις ;

ΙΑΓΟΣ ὦ, ἔννοια σου ! Ὑπηρετῶ νὰ κάμω τὸν σκοπὸν μου.

Δὲν ἠμπορεῖ τὸν κύριον νὰ κάμῃ ὁ καθένας, —

ἀλλ' οὔτε κάθε κύριος δούλους πιστούς νὰ ἔχη.
 Πολλοὺς θὰ εἶδες ταπεινοὺς μὲ κεφαλὴν σκυμμένην
 νὰ ἔχουν τὴν ταπείνωσιν τιμῆν των, καὶ νὰ μένουν
 κοντὰ εἰς τὸν αὐθέντην των, ὡσάν τὸν γαῖδαρόν του,
 ποῦ ὅσον δουλεύει, ἄχυρον, — κι' ἅμα γηράση : ἔξω!
 Τί ξύλο ποῦ τὸ ἤθελαν οἱ τίμιοι ἐκεῖνοι !

Ἄλλοι σοῦ κάμνουν τὸν καλόν, τὸν ἀφωσιωμένον,
 πλὴν τὴν καρδιάν των τὴν κρατοῦν διὰ τὸν ἑαυτὸν των,
 κ' ἐνῶ εἰς τοὺς κυρίους των πουλοῦν ψευτολατρείαν,
 οἰκονομοῦν ὅσον ἔμποροῦν, καὶ ὅταν θησαυρίσουν,
 τὸν ἑαυτὸν των προσκυνοῦν. Αὐτοὶ ἔχουν τὴν γνῶσιν,
 καὶ ἀπ' αὐτοὺς εἶμαι κ' ἐγώ· διότι, κύριέ μου,
 νὰ εἶσαι βέβαιος, καθὼς μὲ βλέπεις καὶ σὲ βλέπω,
 πῶς Ἰάχον δὲν θὰ μ' ἔβλεπες, ἂν ἤμουν ὁ Ὀθέλλος.
 Ἐκεῖνον ἂν ὑπηρετῶ, ὑπηρετῶ ἐμένα !

Δὲν μὲ κρατοῦν κοντὰ ἔς αὐτὸν ἢ χρέος ἢ ἀγάπη,
 ἀλλ' οἱ σκοποὶ μου οἱ κρυφοὶ καὶ μόνοι, σοῦ τ' ὀμνύω!
 Ἄν εἶναι μὲ τοὺς τρόπους μου καὶ μὲ τὸ φέρισμόν μου
 νὰ φανερόνω τὰ κρυφὰ ποῦ τρέφω ἔς τὴν καρδιάν μου,
 τότε ἄς τὴν βάλω τὴν καρδιά ἔς τὸ χέρι μου ἐπάνω
 νὰ τὴν τσιμποῦν οἱ κόρακες! Δὲν εἶμ' ἐκεῖνός ποῦ ἔμαι!

ΡΟΔΕΡ. Τύχη ποῦ εἶχεν ὁ χειλαῶς νὰ σοῦ τὸ καταφέρῃ !

ΙΑΓΟΣ Ἐύπηνησε τὸν πατέρα της ! Κυνήγησε τὸν Μαῦρον!
 Φαρμάκωσέ του τὴν χαράν, ἔς τοὺς δρόμους κήρυξέ τον,
 βάλε φωτιά ἔς τοὺς συγγενεῖς τῆς νέας ! Μολονότι
 εἰς κλῖμα ζῆ εὐχάριστον, κέντα τον σὺ μὲ σκνίπαις !
 Ἄν κ' ἡ χαρὰ του εἶναι χαρὰ, σὺ ἀνακάτωσέ την
 μ' ὄσους μπορέσης πειρασμούς, νὰ τοῦ τὴν ξεθωρίσης!

ΡΟΔΕΡ. Νά! τοῦ πατρός της εἶν' ἐδῶ τὸ σπίτι. Θὰ φωνάζω.

ΙΑΓΟΣ Ναί! Μὲ τρομάρα φώναξε καὶ παραζαλισμένα,
καθὼς ἐκεῖ ποῦ ἔξαφνα εἰς τῆς νυκτὸς τὰ βάθη
φανῆ φωτιὰ εἰς γειτονιαῖς πυκνοκατοικημέναις.

ΡΟΔΕΡ. Αἶ, κύρ Βραβάντιε, αἶ! αἶ! Βραβάντιε! Αὐθέντα!

ΙΑΓΟΣ Αἶ, ξύπνα, κύρ Βραβάντιε! Ἔχε καλὰ τὸν νοῦν σου
'ς τὸ σπίτι σου, 'ς τὴν κόρη σου, 'ς τοὺς θησαυροὺς
σου! Κλέφταις!

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ (ἀνοίγων τὸ παράθυρον).

Τί εἶν' αὐτὸς ὁ θόρυβος; τί θέλετε;

ΡΟΔΕΡ.

Αὐθέντα,

δὲν βλέπεις ἂν εὐρίσκωνται ὄλ' οἱ ὀικοὶ σου μέσα;

ΙΑΓΟΣ Δὲν βλέπεις μὴ σοῦ ἀνοιξαν ταῖς θύραις σου;

ΒΡΑΒ.

Τί τρέχει;

Τί μ' ἐρωτᾶτε;

ΙΑΓΟΣ

Σ' ἔκλεψαν! Βάλε τὸ φόρεμά σου!

Σοῦ ἔχουν πάρει τὴν καρδιά! Ἰάγ' ἡμισὴ ψυχὴ σου!

Τώρα, ἐνῶ σοῦ ὁμιλῶ, χαίρεται μαῦρος τράγος

τὴν ἄσπρη προβατίνα σου! Σήκω ἀμέσως! Σήκω!

Τοὺς γείτονας ποῦ ρουχαλοῦν ἔξυπνα μὲ τὴν καμπάνα,
εἰδὲ παπποῦ ὁ διάβολος ὁ μαῦρος θὰ σὲ κάμη!

Ξύπνα σοῦ λέγω.

ΒΡΑΒ.

Ἄνθρωπε, ἔχασες τὰ μυαλά σου;

ΡΟΔΕΡ. ὦ ἄρχων εὐγενέστατε, γνωρίζεις τὴν φωνὴν μου;

ΒΡΑΒ. Ὅχι· ποῖός εἶσαι;

ΡΟΔΕΡ.

Εἶμ' ἐγώ, ὁ Ροδερίκος εἶμαι.

ΒΡΑΒ. Ἐδῶ τί θέλεις, τί ζητεῖς; Σ' ἔχω ἐμποδισμένον

νὰ τριγυρνᾷς 'ς τὸ σπίτι μου! Ὅρθα κοπτὰ σοῦ εἶπα

ὅτι δὲν εἶναι διὰ σέ ἡ κόρη μου. — Καὶ τώρα ἀπὸ τὸ φαγοπότι σου καπνὸς γεμάτος ἦλθεσ με τὴν ἀναισχυντίαν σου νὰ μὲ ἀνησυχήσης ;

ΡΟΔΕΡ. Αὐθέντα μου, — αὐθέντα μου !

ΒΡΑΒ. Ἄλλ' ὅμως βεβχιώσου ὅτ' εἶναι τόσος ὁ θυμὸς κ' ἡ δύναμις μου τόση, ποῦ θὰ πληρώσης ἀκριβὰ . . .

ΡΟΔΕΡ. Αὐθέντα, μὴ θυμόνης !

ΒΡΑΒ. Τί κράζεις ὅτι μ' ἔκλεψαν ; αὐτὴ εἶν' ἡ Βενετία, Δὲν εἶν' ἐδῶ τὸ σπίτι μου ἀχοῦρι ! —

ΡΟΔΕΡ. Κύριέ μου, δὲν ἦλθα μὲ κακὸν σκοπὸν, — διὰ καλὸν σου ἦλθα.

ΙΑΓΟΣ Εἶσαι καὶ σὺ ἀπ' ἐκείνους ποῦ δὲν δουλεύουν οὔτε τὸν Θεόν, ἂν εἶναι ὁ διάβολος ποῦ τοὺς τὸ λέγει. Ἐρχόμεθα νὰ σοῦ κάμωμεν δούλευσιν, καὶ σὺ μᾶς παίρνεις διὰ νυκτοκλέπτας. Καλά ! Τὴν κόρη σου τὴν χαίρεται ἔν ἄλλογο ἀράπικο. Θὰ ἔχῃς ἐγγονάκια νὰ σοῦ χρεμετίζουν, καὶ θὰ συμπεθερεύσης μὲ φοράδαις.

ΒΡΑΒ. Τί ἀθεόφοβος παληάνθρωπος εἶσαι σὺ ;

ΙΑΓΟΣ Εἶμαι ἓνας ὁποῦ ἔρχεται νὰ σοῦ εἰπῇ, ὅτι ἡ κόρη σου καὶ ὁ Μαῦρος σοῦ κάμνουν τώρα γάμους καὶ χαραὶς³.

ΒΡΑΒ. Εἶς' ἓνας ἀδιάντροπος !

ΙΑΓΟΣ Εἶς' ἓνας . . . Σενατόρος !

ΒΡΑΒ. Θὰ δώσης λόγον δι' αὐτό ! — Ἐσένα, Ροδερίκε, σὲ 'ξεύρω !

ΡΟΔΕΡ. Διὰ κάθε τι ἐγὼ νὰ δώσω λόγον !

'Ἄλλ' ἄκουσέ μ', αὐθέντα μου. Ἄν μὲ τὴν ἄδειάν σου, ἂν μὲ τὴν γνώμην σου (καθὼς ἀρχίζω νὰ πιστεύω),

ἡ κόρη σου ἐδιάλεξε αὐτὴν ἐδῶ τὴν ὥραν,
 ἔς τὰ βάρθη μέσα τῆς νυκτός, μὲ μόνην συνοδίαν
 ἑνὸς ἀνθρώπου μισθωτοῦ, ἑνὸς κοινοῦ βαρκάρη,
 κ' ἐπῆγε νὰ παραδοθῆ ἔς τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Μαύρου,
 ἂν τόκαμε μὲ εἶδησιν καὶ συγκατάθεσίν σου,
 τοτ' ἐφερθήκαμεν κακὰ καὶ δίκαια θυμόνεις.

Ἄν ὅμως δὲν τὸ ἤξευρες, ὀργίζεσαι ἀδίκως.

Μὴ στοχασθῆς ὅτι ξεχνῶ τὸ σέβας ποῦ σοῦ πρέπει
 κ' ἦλθα ἐδῶ μὲ τὸν σκοπὸν νὰ σὲ περιγελάσω.

Ἡ κόρη σου, ἂν ἄδειαν δὲν ἔχη ἀπὸ 'σένα,
 τὸ ξαναλέγω, ἔκαμε παρακοὴν μεγάλην,
 καὶ χρέος κι' ὠραιότητα καὶ νοῦν νὰ θυσιάσῃ
 δι' ἓνα ξένον ἀνθρώπον, ἓνα τυχοδιώκτην,
 ὅπου κυλᾷ ἐδῶ κ' ἐκεῖ! Ἐξέτασε καὶ πείσου.

Ἄν εἶναι ἔς τὸ κρεβάτι της ἢ μέσα εἰς τὸ σπίτι,
 ἄς πέσῃ ἔς τὸ κεφάλι μου ὅλη ἡ ποινὴ τοῦ Νόμου,
 διότι σὲ ἠπάτησα.

ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ (πρὸς τοὺς ἐν τῇ οἰκίᾳ).

Φῶτα ἐδῶ ἀμέσως!

Ευπνήσετε τοὺς δούλους μου! Ἀνάψετε τὰ φῶτα!
 Αὐτὸ τὸ περιστατικὸν μὲ τ' ὄνειρόν μου μοιάζει
 καὶ φόβος μ' ἐκυρίευσε μὴν εἶν' ἀλήθεια. — Φῶτα!

(Ἀποσύρεται).

ΙΑΓΟΣ Ὡρα καλή. Ἄναχωρῶ· διότι δὲν ἀρμύζει,
 οὔτε συμφέρει ἔς τὸν βαθμὸν ποῦ ἔχω, νὰ μὲ φέρουν
 κατὰ τοῦ Μαύρου μάρτυρα, καθὼς θὰ γείνη ἂν μείνω.
 Διότι ὅσον κι' ἂν αὐτὰ τὸν ρίξουν τώρα πίσω,
 δὲν ἠμπορεῖ χωρὶς αὐτὸν νὰ κάμῃ ἡ Βενετία.

Θὰ ἔχουν τὴν ἀνάγκην του ἔς τὸν πόλεμον τῆς Κύπρου⁴,
 κι' οὐδ' ἔχουν ἄλλον ἄξιον ἔς τὸν τόπον του νὰ βάλουν.
 Ὡστε κ' ἐγώ, κι' ἂν τὸν μισῶ καθὼς τὰ κρίματά μου,
 ἀλλ' ὅμως ἡ περίστασις τὸ θέλει κ' ἡ ἀνάγκη
 φιλίας, κάπως πρόσχημα νὰ δείχνω πρὸς ἐκεῖνον.
 Ἄλλ' εἶναι μόνον πρόσχημα. — Ἄν θέλῃς νὰ τὸν εὖρῃς,
 ἔς τὸ Νυαρχεῖον⁵ φέρε τους νὰ τὸν ἀνακαλύψουν.
 Ἐκεῖ κ' ἐγὼ θὰ εὐρεθῶ μαζῆ του. Καλὴ νύκτα.
 (Ἄπέρχεται).

(Εἰσέρχεται ὁ ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ μετὰ ὑπηρετῶν κρατούντων δᾶδας).

ΒΡΑΒ. Ἀλήθεια ἦτον! Ἔφυγε! Ἀπὸ ἐδῶ καὶ πέρα
 πικρὴ μοῦ εἶναι ἡ ζωὴ καὶ καταφρονημένη. —
 Εἰπέ μου, ποῦ τὴν εἶδες; ποῦ; — Δυστυχημένη κόρη! —
 Μὲ τὸν Ὀθέλλον λὲς μαζῆ; . . . Παιδιὰ ποιὸς θέλει
 νᾶχη; . . .
 Τοὺς εἶδες; εἶσαι βέβαιος; Ἦτον ἐκείνη λέγεις; —
 ὦ! μὲ ἠπάτησε φρικτὰ! — Καὶ τί σοῦ εἶπε; — Φῶτα!
 Φῶτα εὐθύς! Ἐυπνήσετε τοὺς συγγενεῖς μου ὅλους! —
 Ὁ γάμος τάχα ἔγεινε νομιζεις;

ΡΟΔΕΡ. Τὸ φοβοῦμαι.

ΒΡΑΒ. Πῶς νὰ ξεφύγῃ ἀπ' ἐδῶ! Θεέ, τί προδοσία!
 Μὴ πιστευθῆτε ἔς τὸ ἐξῆς ταῖς κόραις σας, πατέρες!
 Ἄλλα οἱ τρόποι μαρτυροῦν, κι' ἄλλα ἔς τὸ νοῦν των
 ἔχουν!

Τὰς νέας δὲν τὰς ἀπατοῦν μὲ μάγια, Ροδερίκε;
 Εἰπέ μου, δὲν ἀνέγνωσες ποτέ σου περὶ τούτου.

ΡΟΔΕΡ. Καὶ βέβαια, αὐθέντα μου!

ΒΡΑΒ. Ποῦ εἶν' ὁ ἀδελφός μου;

Ευπνήσετε τον. — Διατί 'ς ἐσὲ νὰ μὴ τὴν δώσω! —
 'Εσεῖς πηγαίνειτ' ἀπ' ἐδῶ, εἰ ἄλλοι ἄλλον δρόμον. —

Ποῦ λέγεις θὰ τοὺς εὐρωμεν, ἐκείνην καὶ τὸν Μαῦρον;
 ΡΟΔΕΡ. Θὰ τοὺς ἀνακαλύψωμεν, νομίζω, ἐὰν θέλῃς
 μὲ συνδοίαν ἀρκετὴν νὰ μὲ ἀκολουθήσης.

ΒΡΑΒ. Ὁδήγησέ μας. Θὰ κτυπῶ ὅπου περνῶ ταῖς θύραις·
 καὶ νὰ προστάζω ἡμπορῶ, ἂν τὸ καλέσῃ χρεια.
 'Σ τὰ ὅπλα! Νυκτοφύλακες φωνάξετε νὰ ἔλθουν!
 'Εμπρός! Θὰ σοῦ ἀνταμειφθοῦν εἰ κόποι, Ροδερίκε.
 ('Εξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ἐτέρα ὁδὸς ἐν Βενετία.

(Εἰσέρχονται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ, ὁ ΙΑΓΟΣ καὶ ὑπηρέται δαδούχοι).

ΙΑΓΟΣ Ἄν κ' ἐθανάτωσα πολλοὺς 'ς τὴν τέχνην τοῦ πολέμου,
 τὸ ἔχω 'ς τὴν συνείδησιν ποτέ μου νὰ μὴ κάμω
 μὲ προμελέτην φονικόν. Τὸ ἄδικον δὲν θέλω —
 καὶ ζημιόνομαι συχνά. Ἐννεῖα φοραῖς ἢ δέκα
 μοῦ ἦλθε 'ς τὰ παγιδιά του νὰ χώσω τὸ σπαθί μου!

ΟΘΕΛ. Καλὰ ποῦ δὲν τὸ ἔκαμες!

ΙΑΓΟΣ

Ἐμωρολογοῦσε τόσον,
 καὶ τόσα λόγια ἔλεγε προσβλητικὰ καὶ ἀχρεῖα
 κατὰ τῆς εὐγενείας σου, ὥστ' ἡμποροῦσα μόλις,
 μὲ τὴν ὀλίγην ἀρετὴν κ' ὑπομονὴν ποῦ ἔχω,
 νὰ τὸν ἀφίνω νὰ λαλῇ. Ἄλλὰ, παρακαλῶ σε,
 ὁ γάμος ἔγεινε σωστά; Διότι, βεβαιώσου,
 τὸν ἀγαποῦν τὸν γέροντα, καὶ ἡ φωνὴ του ἔχει

καὶ δύνάμιν καὶ πέρασιν ἄν τὴν φωνὴν τοῦ Δόγη.
 Νὰ σὰς χωρίση εἶν ἄξιος κ' ἐμπόδια νὰ φέρη,
 καὶ μέσα ἔχει ἀρκετὰ τὴν δύνάμιν τοῦ Νόμου
 νὰ στρέψη ἐναντίον σου.

ΘΘΕΑ.

Ἄς κάμη ὅ,τι θέλει!

Ἐχω ἔς τὸ κράτος ἀρκετάς, νομιζῶ, ἐκδουλεύσεις
 νὰ ἐπιβάλουν σιωπὴν εἰς τὰ παράπονά του!
 Κι' ἀκόμη δὲν μ' ἐγνώρισαν. Ὅταν ἰδῶ πῶς ἔρχαινε
 τιμὴ ἀπ' τὰ καυχήματα, τότε θὰ φανερώσω
 ὅτι μ' ἐγέννησαν γονεῖς εἰς θρόνον καθισμένοι
 κ' ἡ τύχη τοῦ ἀπέκτησα ἐδῶ δὲν μ' ἐξιππάζει!
 Ἐὰν δὲν τὴν ἐλάτρευα ἐγὼ τὴν Δυσδαίμοναν,
 ποτέ μου τὴν ἐλεύθερον καὶ ἄστεγην ζωὴν μου
 δὲν τὴν ἐπεριώριζα, διὰ τὸν κόσμον ὅλον!
 Ἄλλά, τί φῶτα εἶν' αὐτά; Ἰδέ τα! — Ποῖος εἶναι;

(Εἰσέρχονται μακρόθεν ὁ ΚΑΣΙΟΣ καὶ ἀξιωματικοὶ κρατοῦντες δάδας).

ΙΑΓΟΣ Θὰ εἶναι ὁ πατέρας της, κ' οἱ φίλοι του μαζῆ του.
 Σὲ συμβουλεύω νὰ κρυφθῆς.

ΘΘΕΑ.

Ὅχι· νὰ μ' εὔρουν πρέπει.

Ὁ χαρακτήρ μου, ὁ βαθμὸς καὶ ἡ συνείδησίς μου
 μὲ προστατεύουν ἀρκετὰ! — Ἄλλά δὲν εἶν' ἐκεῖνοι.

ΙΑΓΟΣ Μὰ τῶν πολέμων τὸν Θεόν, δὲν εἶν' ἐκεῖνοι· ὄχι!

ΘΘΕΑ. Εἶναι τοῦ Δόγη ἄνθρωποι, καὶ ὁ ὑπάσπιστός μου. —

Καλὴ σας νύκτα κι' ἀγαθὴ, ὦ φίλοι. Τί ζητεῖτε;

ΚΑΣ. Σὲ χαιρετᾷ, ὦ στρατηγέ, ὁ Δόγης καὶ ἀμέσως
 ἐπιθυμεῖ νὰ σὲ ἰδῆ.

ΘΘΕΑ.

Τί τρέχει; Δὲν γνωρίζεις;

ΚΑΣ. Τῆς Κύπρου νέα. — Φαίνεται εἶναι πολὺ σπουδαῖα.
 Αὐτὴν τὴν νύκτα δώδεκα μηνύματα μᾶς ἦλθαν
 ἀπὸ τὸν στόλον μας, — τὸ ἐν κατόπιν ἀπὸ τ' ἄλλο.
 Οἱ ἄρχοντες ἐξύπνησαν κ' εἶναι συναθροισμένοι
 ἔς τοῦ Δόγη, κ' ἀνυπόμονοι ἐκεῖ σὲ περιμένουν.
 Ἄφοῦ εἰς μάτην ἔστειλαν εἰς τὸ κατάλυμά σου,
 τρεῖς συνοδαίαι χωρισταὶ σ' ἀναζητοῦν ἔς τὴν πόλιν.

ΟΘΕΛ. Καλὰ λοιπὸν ποῦ ἔτυχε νὰ μ' εὔρης σύ! Δυὸ λόγια
 πηγαίνω μέσα νὰ εἰπῶ, κ' ἔρχομ' εὐθὺς μαζῆ σας.
 ('Εξέρχεται).

ΚΑΣ. Ἐδῶ τί θέλει ἄρα γε;

ΙΑΓΟΣ Νὰ σοῦ τὸ 'πῶ : Ἀπόψε
 μίαν φρεγάδα τῆς ξηρᾶς ἐπῆρεν ἐξ ἐφόδου!

"Ἄν εἶν' ἡ λεία νόμιμος, ἔγεινε ἡ δουλειά του! —

ΚΑΣ. Τί πράγμα; δὲν 'κατάλαβα.

ΙΑΓΟΣ Γυναῖκα 'πῆρε.

ΚΑΣ. Πρίαν;

ΙΑΓΟΣ Τὴν θυγατέρα...

(Ἐπιστρέφει ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ).

ΙΑΓΟΣ Στρατηγέ, πηγαίνομεν;

ΟΘΕΛ. Ὅδῆγει.

ΚΑΣ. Ἰδοῦ, καὶ ἄλλοι ἔρχονται νὰ σ' εὔρουν, στρατηγέ μου.

(Εἰσέρχονται ὁ ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ, ὁ ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ καὶ ἀξιωματικοὶ
 φέροντες δᾶδας).

ΙΑΓΟΣ Εἶν' ὁ Βραβάντιος αὐτός. Φυλάξου· πρόσεχέ τον!
 Δὲν ἔρχεται διὰ καλό!

ΟΘΕΛ. Τί θέλετε; Σταθῆτε!

ΡΟΔΕΡ. Ἴδου ὁ Μαῦρος!

ΒΡΑΒ. Πιάσετε τὸν κλέπτην! Πιάσατέ τον!

ΙΑΓΟΣ Ἄ, Ροδερίκε, εἶσαι σύ; Ἐγὼ σε διορθῶνω!
(Σύρουں πάντες τὰ ξίφη).

ΘΘΕΛ. Ἵσταίς θήκαις μέσα τὰ σπαθιά, ἐροσιά μὴ τὰ
σκουριάση!

Αὐθέντα μου, τὰ χρόνια σου σοῦ οἶδου ἐξουσίαν
μεγαλειτέραν δι' ἐμὲ παρά τὰ ὄπλα!

ΒΡΑΒ. Κλέπτη!

Ποῦ ἔκρυψες τὴν κόρην μου; Τὴν ἔχεις μαγευμένην!
Ἔω κολασμένε, ποιὸς μὲ νοῦν δὲν θὰ πιστεύη ὅτι
ἂν δὲν τὴν ἀλυσόδενας μὲ μαγικά, μιὰ κόρη
τόσον γλυκειὰ καὶ τρυφερά, τόσον εὐτυχισμένη
ποῦ γάμον δὲν ἐσκέπτετο καὶ οὔτε εἶχε ἄματι
νὰ ἰδῆ τοὺς πλέον ἐκλεκτοὺς γαμβροὺς τῆς Βενετίας,
τὸν γενικὸν περιγέλων τοῦ κόσμου θ' ἀψηφοῦσε,
καὶ θ' ἄφινε τὴν σκέπην τῆς τὴν πατρικὴν, νὰ τρέξῃ
μέσα ἔς τὴν μαύρην ἀγκαλιὰ ἐνὸς καθὼς ἐσένα,
ποῦ φόβον, ὄχι ἔρωτα, ἐμπνέεις! Ἄς μὲ κρίνῃ
ὁ κόσμος ὅλος, ἂν αὐτὸ φῶς φανερόν δὲν εἶναι,
ὅτι μὲ φίλτρα σύ αἰσχροῦ τὴν ἔχεις μαγευμένην,
ὅτι ἐσὺ ἐπλάνεσες τὰ τρυφερά τῆς νειάτα
μὲ μέταλλα καὶ βότανα ὁποῦ ξυπνοῦν τὸ αἷμα!
Τὸ πρᾶγμα θὰ ἐξετασθῆ· ἀλλ' ὅποιος ἐξετάσῃ
θὰ τὸ πεισθῆ χειροπιαστά! Λοιπὸν σὲ συλλαμβάνω
ὡς ἄνθρωπον ποῦ μ' ἄνομα κ' ἐμποδισμένα μέσα
πλανᾷς τὸν κόσμον! Πιάσετε τὸν πλάνον! Πιάσατέ τον⁶!

ΘΘΕΛ. Κάτω τὰ χέρια ὅλοι σας, κ' οἱ φίλοι μου κ' οἱ ἄλλοι.

Ἄν εἶχα διὰ πόλεμον σκοπόν, δὲν εἶχ' ἀνάγκη
ἄλλος κανεῖς νὰ μοῦ τὸ πῆ! — Ποῦ θέλεις νὰ ὑπάγω
εἰς τὴν κατηγορίαν σου ἀπόκρισιν νὰ δώσω;

ΒΡΑΒ. Ἐς τὴν φυλακὴν! Ἐς τὴν φυλακὴν, ὡς ποῦ νὰ ἔλθῃ ὦρα
ἔς ἀρμόδιον κριτήριον ὁ Νόμος νὰ σὲ κρίνῃ.

ΟΘΕΛ. Κ' ἂν σ' ὑπακούσω, τί θὰ ἔπῃ ὁ Δόγης ποῦ μὲ θέλει
διὰ τοῦ κράτους σοβαρὰ συμφέροντα, καὶ τώρα
ἀπεσταλμένοι του ἐδῶ προσμένουν ἔς τὸ πλευρόν μου;

ΑΞΙΩΜ. Ἀλήθεια, εἰς συμβούλιον εὐρίσκεται ὁ Δόγης.
Βεβιαίως θὰ ἐμήνυσε τὴν ἐκλαμπρότητά σου.

ΒΡΑΒ. Αὐτὴν τὴν ὥραν τῆς νυκτὸς συμβούλιον! Ἄς ἔλθῃ
καὶ αὐτὸς ἐκεῖ! Ὑπόθεσις εἶναι καὶ αὐτὴ σπουδαία!
Κι' ὁ Δόγης καὶ οἱ ἄρχοντες οἱ ἄλλοι θὰ ἐκλάβουν
ὡς ἰδικὴν τῶν προσβολῶν αὐτὴν τὴν προσβολὴν μου.
Αὐτοῦ τοῦ εἶδους ἄτοπα εἰάν δὲν τιμωροῦνται,
τότ' ἀπὸ δούλους καὶ ληστὰς τὰ κράτη ἄς κυβερνοῦνται!
(Ἀπέρχονται).

Σ Κ Η Ν Η Τ Ρ Ι Τ Η

Τὸ Συμβούλιον τοῦ Δόγην.

(Ο ΔΟΓΗΣ καὶ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΑΙ κάθηνται. Ἀξιωματικοὶ
ἵστανται ὀπισθεν αὐτῶν).

ΔΟΓΗΣ Ἀλλὰ τὰ νέα ὡς ἐδῶ δὲν συμφωνοῦν διόλου
καὶ φαίνονται ἀπίθανα.

Α' ΓΕΡ. Τῶ ὄντι διαφέρουν.

Ἐμένα ἑκατὸν ἐπτὰ τὰ πλοῖα μοῦ τὰ γράφουν.

ΔΟΓΗΣ Τὰ ἰδικὰ μου γράμματα λέν ἑκατὸν σαράντα.

Β' ΓΕΡ. Ἐμένα μου τὰ ἔγραψαν διακόσια. — Μολονότι δὲν συμφωνεῖ ὁ ἀριθμὸς (κι' αὐτὸ συχνὰ συμβαίνει, ὁπότεν διαδίδωνται εἰδήσεις), μολοντοῦτο ἀπ' ὄλα τὰ μηνύματα ἐξάγεται ἐκ συμφώνου πῶς ἓνας στόλος Τουρκικὸς κατὰ τὴν Κύπρον πλέει.

ΔΟΓΗΣ. Ναὶ τοῦτο εἶναι πιθανὸν καὶ ἔρχεται ἔς τὸν λόγον. Τὸ λάθος εἰς τοὺς ἀριθμοὺς δὲν μὲ καθησυχάζει, καὶ μόνον βλέπω φοβερὰ ἐμπρὸς μου τὴν οὐσίαν.

(Εἰσέρχεται ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΣ συνοδεύων ΝΑΥΤΗΝ).

ΑΞΙΩΜ. Ἀπὸ τὸν στόλον μῆνυμα.

ΔΟΓΗΣ

Τί νέα ; τί μᾶς λέγεις ;

ΝΑΥΤΗΣ. Οἱ Τοῦρκοι διευθύνονται πρὸς τὰ νερά τῆς Ρόδου.

Ὁ ναύαρχός σας μ' ἔστειλε τὴν εἶδησιν νὰ φέρω.

ΔΟΓΗΣ. Περὶ αὐτῆς τῆς ἀλλαγῆς τί λέγεται, ἄρχοντές μου ;

Α' ΓΕΡ. Μοῦ φαίνεται ἀδύνατον καὶ δὲν χωρεῖ ἔς τὸν νοῦν μου.

Τῶν Τούρκων εἶναι τέχνασμα ! Ἄν λάβωμεν ὑπ' ὄψιν τῆς Κύπρου ἢ ἀπόκτησις τί δι' αὐτοὺς σημαίνει, καὶ πόσον περισσότερον τὴν θέλουν ἀπ' τὴν Ρόδον, καὶ πόσον εὐκολώτερον τοὺς εἶναι νὰ τὴν πάρουν, διότι καὶ τὰ φρούρια τῆς Ρόδου δὲν τὰ ἔχει, καὶ οὔτε τόσην δύναμιν καὶ προετοιμασίαν, — ἂν τὰ ζυγίσωμεν αὐτὰ, πιστεύω θὰ μᾶς πείσουν ὅτι ὁ Τοῦρκος δὲν ἔμπορεῖ νὰ κάμῃ τόσον λάθος, τὸ πρῶτόν του καὶ κύριον νὰ κάμῃ τελευταῖον, ν' ἀφήσῃ ὅ,τι δύναται νὰ πάρῃ μ' εὐκολίαν, καὶ νὰ ζητῇ ἀνωφελεῖς κινδύνους χωρὶς λόγον ⁷.

ΔΟΓΗΣ. Δὲν τὸ πιστεύω οὔτ' ἐγὼ ἔς τὴν Ρόδον νὰ πηγαίη.

ΔΕΙΩΜ. Ἴδου καὶ ἄλλο μήνυμα.

(Εἰσέρχεται ἕτερος ΝΑΥΤΗΣ).

Β' ΝΑΥΤ.

Αὐθένται σεβαστοὶ μου,
οἱ Τοῦρκοι, ὁποῦ ἔπλεαν πρὸς τὰ νερά τῆς Ρόδου,
ἐνώθησαν ἔς τὸ πέλαγος μὲ ἄλλον ἓνα στόλον.

Α' ΓΕΡ. Δέν' σὰς τὸ ἔλεγα ἐγώ ; — Ὡς πόσα πλοῖα εἶναι ;

Β' ΝΑΥΤ. Τριάντα πλοῖα· κ' ἤλλαξαν τὸν ὁρόμον ἐνωμένον
οἱ δύο στόλοι, καὶ μαζῆ πηγαίνουν πρὸς τὴν Κύπρον.
Καὶ ὁ Μοντάνος, ὁ πιστὸς κι' ἀνδρεῖος στρατηγὸς σας,
μὲ ταπεινοὺς προσκυνισμοὺς παρακαλεῖ, αὐθένται,
νὰ τὸν συνδράμετε.

ΔΟΓΗΣ

Λοιπόν, πηγαίνουν πρὸς τὴν Κύπρον!

Ἄρα γ' ἐπέστρεψεν ἐδῶ ὁ Μάρκος ὁ Λουκῆος⁸ ;

Α' ΓΕΡ. Ἐς τὴν Φλωρεντίαν εἶν' αὐτὸς ἀκόμη ;

ΔΟΓΗΣ

Γράψετε του

ὅτι ἐδῶ ἐπιθυμῶ ἀμέσως νὰ γυρίσῃ.

Α' ΓΕΡ. Ἴδου καὶ ὁ Βραβάντιος καὶ ὁ γενναῖος Μαῦρος.

(Εἰσέρχονται ὁ ΒΡΑΒΑΝΤΙΟΣ, ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ, ὁ ΙΑΓΟΣ,
ὁ ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ καὶ ἕτεροι ἀξιωματικοί).

ΔΟΓΗΣ Ὅθ' ἔλλε, θὰ σέ στείλωμεν νὰ πολεμήσῃς πάλιν
τὸν Τοῦρκον, τὸν κοινὸν ἐχθρόν.

(Πρὸς τὸν Βραβάντιον).

Αὐθέντα, δὲν σέ εἶδα.

Μὰς ἔλειπε ἡ γνώμη σου καὶ ἡ βοήθειά σου.

Καλῶς μὰς ὠρισες.

ΒΡΑΒ.

Ἐγὼ τὴν ἰδικὴν σας θέλω.

Οὔτε τὰ νέα τοῦ ἐχθροῦ, οὔτε τ' ἀξιωμα μου

δὲν μ' ἔκαμαν τὴν κλίνην μου ν' ἀφήσω. Δὲν μὲ μέλει
διὰ συμφέροντα κοινά. Ἡ ἰδική μου λύπη
μοῦ πλημμυρίζει τὴν καρδιά καὶ ξεχειλίζει τόσον
ὥστε καθ' ἄλλην συλλογὴν καὶ λύπην καταπνίγει !

ΔΟΓΗΣ Τί ἔπαθες ;

ΒΡΑΒ. Ἡ κόρη μου ! Ἡ κόρη μου, αὐθέντα !

ΔΟΓΗΣ Ἀπέθανε ;

ΒΡΑΒ. Ναί, δι' ἐμέ ! Εἶναι κατεστραμμένη,
χαμένη, μοῦ τὴν ἔκλεψαν, τὴν ἔπλανεσαν μὲ μάγια,
μὲ φίλτρα καὶ μὲ βότανα ὅπου πουλοῦν ἀγύρται !
Τόσον φρικτὰ νὰ πλανηθῆ ποτέ δὲν ἤμποροῦσε,
ἀφοῦ δὲν εἶν' οὔτε τυφλή, οὔτε ὁ νοῦς τῆς λείπει,
ἂν δὲν μοῦ τὴν ἐμάγευαν...

ΔΟΓΗΣ Ὅποιος κι' ἂν εἶν' ἐκεῖνος

ὅπου μὲ μέσ' ἀθέμιτα κατώρθωσε νὰ πάρῃ
τὸν νοῦν τῆς ἀπ' τὴν κόρην σου κ' ἐκείνην ἀπὸ σένα,
ἰδοῦ ἐμπρὸς σου ἀνοικτὸν τοῦ Νόμου τὸ βιβλίον.
Τὰ ἄσπλαγχνα ψηφία του ἐσὺ ἀνάγνωσέ τα
κ' ἐφάρμοσέ τον μόνος σου, κ' ἐὰν αὐτὸς ὁ υἱός μου
εἶναι ὁ πταίστης !

ΒΡΑΒ. Ταπεινῶς σ' εὐχαριστῶ, αὐθέντα.

Ἴδου ὁ πταίστης ! Εἶν' αὐτός, ὁ Μαῦρος, ὅπου τώρα
ἐδῶ τὸν ἐπροσκάλεσες, καθὼς πληροφοροῦμαι,
διὰ συμφέροντα κοινά.

ΔΟΓΗΣ ΚΑΙ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΑΙ Αὐτός ; Πολὺ λυποῦμαι !

ΔΟΓΗΣ Δὲν ἔχεις τί ν' ἀποκριθῆς πρὸς ὑπεράσπισίν σου
'ς αὐτὰ ποῦ λέγει ;

ΒΡΑΒ. Τίποτε, παρὰ ὅτ' εἶν' ἀλήθεια !

ΟΘΕΛ. Ἄρχοντες παντοδύναμοι ἑσεῖς καὶ σεβαστοὶ μου, ἀγαπητοὶ μου κ' εὐγενεῖς αὐθένται, εἶν' ἀλήθεια, τὴν ἔκλεψα τοῦ γέροντος αὐτοῦ τὴν θυγατέρα, τὴν ἔκαμα γυναῖκά μου. — Ἴδου τὸ ἔγκλημά μου. Ὅλον καὶ ὄλον εἶν' αὐτὸ καὶ ὄχι τίποτ' ἄλλο! Χονδρὰ τὰ λέγω, ἄρχοντες· τὴν τέχνην δὲν τὴν ἔχω μὲ χάριν νὰ ἐκφράζωμαι ρητορικῆν. Διότι ἀπ' τὸν καιρὸν ποῦ ἔκαμαν αὐτὰ ἐδῶ τὰ χέρια μόλις ἐπτὰ ἐτῶν μυαλό, ὡς πρὸ μηνῶν ἐννέα, δουλεύουν εἰς στρατόπεδα καὶ εἰς πολέμους, ὥστε ἀπὸ τὸν κόσμον ἄλλο τι δὲν ἔξέρω τὸν μεγάλον παρὰ πολέμων πράγματα καὶ τῶν μαχῶν συμβάντα, καὶ θὰ στολίσω πτωχικὰ τὴν ὑπεράσπισίν μου ἐὰν τὴν κάμω μόνος μου. Ἄλλ' ἂν μὲ συγχωρῆτε, μ' ὀλίγα λόγια στρογγυλὰ κι' ἀστόλιστα σὰς λέγω πῶς ἦλθε ἡ ἀγάπη μας· τί βότάννα, τί μάγια, (ἀφοῦ ὡς μάγος σήμερα ἐδῶ κατηγοροῦμαι,) ἐπλάνεσαν τὴν κόρην του.

ΒΡΑΒ.

Μιὰ κόρη ἡσυχωτάτη, φρόνιμη τόσον καὶ σεμνή, ποῦ ὡς καὶ ἡ σκιά της τὴν ἔκαμνε νὰ ἔντρέπεται! Ἐκείνη ν' ἀψηφῆση καὶ ἡλικίαν καὶ τιμὴν καὶ φύσιν καὶ πατρίδα, καὶ τώρα νὰ ἐρωτευθῆ μ' αὐτόν, ποῦ ἐφοβεῖτο νὰ τὸν ἰδῆ! Πρέπει κανεῖς ἢ νὰ μὴν ἔχη κρίσιν, ἢ νὰ τὴν ἔχη ἔλλιπῆ, διὰ νὰ ὑποθέσῃ ὅτ' ἠμπορεῖ νὰ παραβῆ τοὺς νόμους της ἢ φύσιν, καὶ τόσον νὰ παρεκτραπῆ, ἐκτὸς ἐὰν ὑπάρχη ἐνέργεια σατανικὴ! Λοιπὸν καὶ πάλιν λέγω,

ὅτι αὐτὸς μὲ βότανα καὶ φίλτρα μαγευμένα
ἐπλάνεσε τὴν κόρην μου.

ΔΟΓΗΣ Ἄλλ' ἡ κατηγορία
δὲν εἶναι καὶ ἀπόδειξις. Νὰ φέρης μαρτυρίας
ἀσφαλεστέρας, — πειστικάς.

Α' ΓΕΡ. Ὅμιλησε, Ὁθέλλε.

Εἰπέ μας ἂν κατέφυγες εἰς παρὰ φύσιν μέσα
κι' ἀπέκτησες μὲ μαγικά τῆς νέας τὴν ἀγάπην,
ἢ μὲ τὰ λόγια τὰ γλυκὰ καὶ τὴν πειθῶ ἐκείνην
ὅπου ἐλκύει μιὰν ψυχὴν 'ς τὴν ἄλλην.

ΘΘΕΛ. Ἄρχοντές μου,

'ς τὸ Ναυαρχεῖον στείλετε νὰ φέρετε τὴν νέαν
κ' ἐμπρὸς εἰς τὸν πατέρα της αὐτῆ ἄς ὁμιλήσῃ.

Ἄν ἔνοχον μὲ κρίνετε ἀπ' τὰ δικά της λόγια,
νὰ μὲ καταδικάσετε νὰ χάσω καὶ βαθμὸν μου
κ' ὑπόληψίν μου καὶ ζωὴν!

ΔΟΓΗΣ Ἐμπρὸς μας φέρετέ την!

ΘΘΕΛ. Ὁδήγησέ τους, Ἰάγο μου· σὺ 'ξεύρεις ποῦ τὴν ἔχω.

(Ἐξέρχεται ὁ ΙΑΓΟΣ).

Κι' ὡς ποῦ νὰ ἔλθῃ, καθαρὰ 'σάν νὰ ξεμολογοῦμαι
'ς τὴν παρουσίαν τοῦ Θεοῦ τὰ ἀμαρτήματά μου,
μὲ τόσῃν εἰλικρίνειαν ἐμπρὸς σας θὰ ἐκθέσω
πῶς μὲ ἠγάπησεν αὐτὴ καὶ πῶς ἐγὼ ἐκείνην.

ΔΟΓΗΣ Ὅμιλει!

ΘΘΕΛ. Ὁ πατέρας της μ' εἶχε 'ς τὴν εὐνοϊάν του,
μ' ἐπροσκαλοῦσε πάντοτε καὶ μὲ συχνορωτοῦσε
λεπτομερῶς τοῦ βίου μου τὴν ἱστορίαν ὅλην,

τὰς μάχας, τοὺς πολέμους μου καὶ τὰς πολιιορκίας.
 Καὶ τοῦ ἐπανελάμβανα τὸν δρόμον τῆς ζωῆς μου,
 ἀπὸ παιδί, ὡς τὴν στιγμὴν ποῦ μ' ἤκουε νὰ λέγω.
 Τοῦ ἔλεγα τὴν τύχην μου, — ἀνήκουστα συμβάντα,
 κινδύνους μου ἔς τὰ κύματα, ἔς τὸν πόλεμον κινδύνους,
 πῶς ἔς τῆς ἐφόδου τὴν ὄρμην ἐγλύτωσ' ἀπὸ τρίχα,
 πῶς ἔπεσα αἰχμάλωτος εἰς τοῦ ἐχθροῦ τὰ χέρια
 καὶ σκλάβος ἐπουλήθηκα· τὴν ἐλευθέρωσίν μου,
 καὶ τὰ ταξείδια τὰ πολλὰ που ἔκαμα κατόπιν·
 τὰ σπήλαια τ' ἀπέραντα, ἐρήμους χωρὶς τέλος,
 βράχους, κρημνοὺς, ἕψηλά βουνὰ ποῦ φθάνουν ὡς τὰ
 νέφη!

Αὐτὰ τοῦ ἐπερίγραφα, καὶ τοὺς ἀνθρωποφάγους,
 καὶ τοὺς ἀγρίους τοὺς φρικτοὺς, καὶ τέρατα ποῦ ἔχουν
 τὴν κεφαλὴν ἀνάμεσα ἔς τὰς πλάταις φυτρωμένην.⁹
 Ἡ Δυσδαίμονα ἤθελε περίεργη ν' ἀκούη,
 ἀλλ' ὅμως αἱ φροντίδες τῆς τὴν ἔκαμναν νὰ φεύγη,
 καὶ ἅμα ἐτελείονε τὰ χρέη τῆς, ἕγυρνε
 πάλιν μὲ λαίμαργο αὐτὶ τὰ λόγια μου ν' ἀκούσῃ.
 Κ' ἐγὼ τὸ παρετήρησα καὶ ἠῦρα· εὐκαιρίαν,
 καὶ ἠῦρα τρόπον μόνῃ τῆς νὰ μοῦ ξεμυστερεύσῃ
 τὸν πόθον τὸν ἐγκάρδιον, νὰ τῆς ἐξιστορήσω
 καταλεπτῶς τὸν βίον μου ἀπ' τὴν ἀρχὴν ἔς τὸ τέλος.
 Τῆς εἶπα ὅλα· καὶ συχνὰ τῆς ὀδύνησε τὸ ἄματι,
 ἐνῶ τῆς πρώτης μου ζωῆς τῆς ἔλεγα τὰ πάθη·
 καὶ ὅταν ἐτελείωσα, μ' ἐπλήρωσε τὸν κόπον
 μὲ ἓνα κόσμον ὀδύνη καὶ ἀναστεναγμούς τῆς.
 Μοῦ εἶπε πῶς ἐθαύμασε, ἐθαύμασε εἰς ἄκρον,

ὅτι λυπεῖται δι' ἐμέ, κατάκαρδα λυπεῖται,
 πῶς ἤθελε καλλίτερα νὰ μὴ τὰ εἶχε ἀκούσει,
 καὶ ὅμως ἤθελε κι' αὐτὴ νὰ ἦτο τέτοιος ἄνδρας.
 Μοῦ εἶπε πῶς μ' εὐχαριστεῖ, κι' ἀνίσως ἔχω φίλον
 ὁποῦ τὴν ἐρωτεύεται καὶ θέλει τὴν καρδιά της,
 νὰ τὸν διδάξω νὰ τῆς 'πῆ ὅσα ἐγὼ τῆς εἶπα.
 Τότε ὠμίλησα κ' ἐγώ. Μ' ἀγάπησεν ἐκεῖνη
 δι' ὅσα 'πέρασα δεινά. Διότι μ' ἔλυπήθη,
 ἐγὼ τὴν ἀνταγάπησα. Ἴδου τὰ μαγικά μου!
 Ἄλλὰ ἡ ἴδια ἔρχεται, καὶ ἄς τὸ μαρτυρήσῃ¹⁰.

(Εἰσέρχονται ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ, ὁ ΙΑΓΟΣ καὶ ὑπηρέται).

ΔΟΓΗΣ Νομίζω καὶ τὴν κόρην μου αὐτὰ θὰ τὴν 'πλανοῦσαν.

Ὡ ἀγαθὲ Βραβάντιε, μὴ τὰ παραξεσχίζης,
 ἀλλ' ὅπως πλέον ἠμπορεῖς ἐξοικονόμησέ τα.

Κάλλια σπασμένα τ' ἄρματα παρὰ γυμνὰ τὰ χέρια.

ΒΡΑΒ. Παρκαλῶ ἀφήσετε νὰ ὁμιλήσῃ πρῶτα.

Ἄν 'πῆ ὅτι τὸν ἤθελε καὶ τὸν ἐνοστιμεύθη,
 ἡ κεφαλὴ μου νὰ κοπῆ ἐὰν κατηγορήσω

εἰς τὸ ἐξῆς τὸν ἄνθρωπον. — Πλησίασε κυρία·

'ς αὐτὴν ἐδῶ τὴν εὐγενῆ ὁμήγυριν ἐμπρός σου,

ποῦ χρεωστεῖς ὑποταγὴν πρὸ πάντων. — Ἀποκρίσου.

ΔΥΣΔ. Πατέρα μου, τὸ χρέος μου μοιράζεται εἰς δύο.

Κι' ἀνατροφὴν μου καὶ ζωὴν τὴν χρεωστῶ 'ς ἐσένα.

Κι' ἀνατροφή μου καὶ ζωὴ μ' ἐδίδαξαν πῶς πρέπει
 νὰ σὲ τιμῶ. Ὁ κύριος τοῦ χρέους μου σὺ εἶσαι·

εἶμαι ἡ κόρη σου. Ἄλλὰ, ἰδοὺ ὁ σύζυγός μου,

καὶ ὄσσην ἡ μητέρα μου σοῦ ἔδειξε, πατέρα,

ὑποταγήν, κ' ἐπρόκρινε ἐσέν' ἀπ' τοὺς γονεῖς της,
τόσην νομίζω χρεωστῶ κ' ἐγὼ 'ς τὸν σύζυγόν μου.

ΒΡΑΒ. Ἀρκεῖ· μαζῆ σου ὁ Θεός! 'τελείωσα. — Αὐθέντα,
ἂν ἀγαπᾷς, ἄς ἔλθωμεν 'ς τὰ πράγματα τοῦ κράτους. —
Παρὰ παιδί, καλλίτερα νὰ εἶχα ψυχοπαῖδι! —

Ἄκουσε, Μαῦρε· πάρε την μὲ ὄλην τὴν καρδιάν μου,
καθὼς ἐπίσης ἤθελα μὲ ὄλην τὴν καρδιάν μου
νὰ μὴ τὴν δώσω εἰς ἐσέ, ἂν δὲν τὴν εἶχες πάρει. —

Ὡς πρὸς ἐσένα, χαίρομαι π' ἄλλα παιδιὰ δὲν ἔχω,
διότι τύραννον 'ς αὐτὰ θὰ μ' ἔκαμν' ἡ φυγὴ σου,
νὰ τὰ κρατῶ 'ς τὰ σίδερα! — Ἐτελείωσα, αὐθέντα.

ΔΟΓΗΣ Ἄς ὀμιλήσω καὶ ἐγὼ καὶ ἄς εἰπῶ μιὰν γνώμην,
ποῦ ἴσως χρήσιμη φανῆ 'ς αὐτοὺς τοὺς νεονύμφους,
ὡς σκαλοπάτι ν' ἀναιθοῦν 'ς τὴν εὐνοϊάν σου πάλιν.

Ἄμα τελειώση τὸ κακὸν καὶ ἰατρικὸν δὲν ἔχη
παρηγοροῦ πῶς 'γλύτωσες ἀπ' τὰ χειρότερα του.

Τὸ νὰ θρηνηῖ δια κακὸν ποῦ 'πέρασε καὶ 'πάγει,
εἶναι ὁ τρόπος νὰ ζητῆς νέον κακὸν νὰ φέρης.

Ὅ,τι δὲν ἔχει γλυτωμὸν ἂν σοῦ τὸ πάρ' ἡ τύχη,
ὀπλίσου μὲ ὑπομονήν, κι' ἀναγελαῖς τὴν τύχην.

Ἐνας κλεμμένος ποῦ γελαῖ κάτι ἀπ' τὸν κλέπτην κλέπτει
ἂν ὅμως κλαίῃ τοῦ κακοῦ, τὸν ἑαυτὸν του κλέπτει.

ΒΡΑΒ. Τὴν Κύπρον τώρα τὸ λοιπὸν ὁ Τοῦρκος ἄς τὴν πάρῃ.

Χαμένην δὲν τὴν ἔχομεν ὅσω χαμογελοῦμεν!

Τὰ γνωμικὰ εἶναι καλὰ 'ς ἐκεῖνον ὅπου θέλει

ν' ἀκούῃ ἀνακούφισιν καὶ ἄλλο δὲν τὸν μέλει.

Ἄλλ' ὅποιος ἔχει τὸν καῦμόν δὲν θέλει νὰ τοῦ λέγουν
νὰ δανεισθῆ ὑπομονήν, τὴν λύπην νὰ πληρώσῃ!

Τὰ γνωμικὰ εἶναι χολή ἢ μέλι, ὅπως θέλεις,
 κ' ἔχουν ἐξήγησιν διπλῆν. Τὰ λόγια εἶναι λόγια,
 καὶ δὲν τρυπᾷτ' ἀπὸ τ' αὐτὶ μία καρδιὰ καμένη. —
 Παρακαλῶ ἄς ἔλθωμεν ἔς τὰ πράγματα τοῦ κράτους.

ΔΟΓΗΣ Ὁ Τοῦρκος ἐκστρατεύει μὲ μεγάλην δύναμιν ἐναν-
 τίον τῆς Κύπρου. Ἐσύ, Ὀθέλλε, γνωρίζεις ἀπὸ κάθε
 ἄλλον καλλίτερα ποῦ στέκει ἡ δύναμις της. Καὶ μο-
 λονότι ἔχομεν ἐκεῖ ἄξιον τοποτηρητήν, ἡ κοινὴ ὅμως
 γνώμη, ὁ μέγας αὐτὸς κυβερνήτης τῶν πραγμάτων,
 ἀποζητεῖ ἐσὲ διὰ μεγαλειτέραν ἀσφάλειαν. Ἀνάγκη
 λοιπὸν νὰ σκιάσῃς τὴν λάμψιν τῆς νέας σου εὐτυχίας
 μὲ αὐτῆς τῆς ἐκστρατείας τὴν ἀνεμοζάλην.

ΘΘΕΛ. Αὐθένται, ἡ συνήθεια, ἴσ' ἂν τύραννος ποῦ εἶναι,
 μοῦ κάμνει τὸ λιθόστρωτο κρεβάτι τοῦ πολέμου
 ἐγὼ νὰ τῶχω ἀπαλὸν ἴσ' ἂν στρῶμα πουπουλένιο.
 Τ' ὁμολογῶ: εἰς τὴν ζωὴν τὴν σκληραγωγημένην
 εὐρίσκω μόνον τὴν ὀρμὴν καὶ τὴν ἐνέργειάν μου.
 Αὐτὸν τὸν νέον πόλεμον ἐπάνω μου τὸν παίρνω.
 Ἵς τοὺς ὀρισμούς σας ταπεινῶς τὴν κεφαλὴν μου κλίνω,
 καὶ μόνον τοῦτο σᾶς ζητῶ: νὰ ἔχη ἡ σύζυγός μου
 τὴν πρέπουσαν περιθαλψιν καὶ ὅ,τι λάβῃ χρειάν
 διὰ νὰ ζῆ ἀνάλογα μὲ τὸ ἀξίωμά μου
 καὶ μὲ τὸ γένος της.

ΔΟΓΗΣ Ἄς ζῆ, ἂν θέλῃς, ἔς τοῦ πατρός της.

ΒΡΑΒ. Ἐγὼ δὲν θέλω.

ΘΘΕΛ. Οὔτε ἐγὼ!

ΔΥΣΔ. Κ' ἐγὼ, κ' ἐγὼ δὲν θέλω

νὰ μ' ἔχη ὁ πατέρας μου ἐμπρὸς του νὰ μὲ βλέπη,

Καὶ νὰ ἐξαγριώνεται. — Ὅσον τὴν δέησιν μου κλῖνε,
ὦ Δόγη κραταιότατε, καὶ ἄφες με νὰ εὕρω
ἀπὸ τὴν προστασίαν σου καὶ ἀπὸ τὴν δύναμιν σου
τὴν φύλαξιν καὶ σκέπην μου.

ΔΟΓΗΣ

Τί θέλεις, Δυσδαίμονα;

ΔΥΣΔ. Ὅτι ἐγὼ τὸν ἀγαπῶ τὸν Μαῦρον καὶ τὸν θέλω,
τ' ὄρμητικόν μου κίνημα καὶ αὐτὴ ἡ παραζάλη
τρανὰ τὸ διελάλησαν ἔς τὸν κόσμον. Ἡ καρδιά μου
ἀφιερώθηκε ἔς αὐτὸν καὶ εἰς τὸ ἐπάγγελμά του.
Εἰς τοῦ Ὁθέλλου τὴν ψυχὴν εἶδα τὸ πρόσωπόν του
καὶ ἀφιέρωσα τὸ πᾶν, καὶ τύχην καὶ ψυχὴν μου,
ἔς τὸ ἔντιμόν του στάδιον, ἔς τὴν γενναιότητά του.
Ὡστ' ἂν ἐγὼ μείνω ἐδῶ, εἰρήνης πεταλοῦδα,
ἐνῶ αὐτὸς ἔς τὸν πόλεμον πηγαίνει, ἄρχοντές μου,
θὰ μοῦ φανῆ πῶς ἀφαιροῦν ἀπὸ τὸν ἔρωτά μου
τὰ δίκαιά του, καὶ βρειὰ θὰ εἶναι ἡ ζωὴ μου
χωρὶς αὐτόν. — Ἀφήσετε μαζῆ του νὰ μὲ πάρῃ.

ΟΘΕΛ. Τὸ θέλημά της, ἄρχοντες, παρακαλῶ νὰ γείνη!
Μάρτυς μου δὲ ὁ Οὐρανός, δὲν σὰς ζητῶ τὴν χάριν
πρὸς ἰδικὴν μου ἡδονήν, ἢ νὰ εὐχαριστήσω
τὴν ἔξαψιν τοῦ πόθου μου, — ἀφοῦ ἐντός μου πλέον
τὰ πάθη τῆς νεότητος ἔξεθύμαναν, — πλὴν μόνον
διὰ νὰ μὴ τῆς ἀρνηθῶ τὴν εὐχαριστήσιν της.
Ἄλλ' ἀπ' τὸν νοῦν σας, ἄρχοντες, μὴ τύχη καὶ περᾶση
ὅτι τὰ χρέη μου ἐγὼ ποτὲ θὰ τ' ἀμελήσω,
διότι θάχω ἔς τὸ πλευρὸν ἐκείνην. Ἐὰν εἶναι
τοῦ Ἐρωτος τοῦ πτερωτοῦ τὰ ἐλαφρὰ παιγνίδια
νὰ μοῦ θολώσουν καὶ τὸν νοῦν καὶ τὴν ἐνέργειάν μου,

ἢ νὰ χαλάσουν ἡδοναὶ τὴν τέχνην τῆς ζωῆς μου,
τότε ἀγγεῖον μαγειρείου ἅς κάμουν αἱ γυναῖκες
τὴν περικεφαλαίαν μου, τὴν δὲ ὑπόληψίν μου
τοῦ κόσμου καταφρόνησις ἅς τὴν καταμαυρίσῃ!

ΔΟΓΗΣ Ἐσεῖς ἀποφασίσετε νὰ μείνῃ ἢ νὰ φύγῃ.

Τὸ πρᾶγμα εἶναι βιαστικὸν κι' ἀναβολὴν δὲν θέλει.

Α' ΓΕΡ. Ἀπόψε φεύγεις ἀπ' ἐδῶ.

ΘΘΕΛ.

Μὲ ὅλην τὴν καρδιάν μου!

ΔΟΓΗΣ (πρὸς τοὺς Γερουσιαστάς).

Εἰς τὰς ἐννέα τὴν αὐγὴν ἐδῶ σᾶς περιμένω. —

Ὅθέλλε, ἄφες μας ἐδῶ κανένα ἰδικόν σου,

καὶ μὲ αὐτὸν σοῦ στέλλομεν καὶ τὸν διορισμόν σου

καὶ ὅ,τι ἄλλο χρειασθῆ νὰ σοῦ σταλῆ ἀκόμη.

ΘΘΕΛ. Νὰ ὁ σημαιοφόρος μου, ἂν εἶναι ὄρισμός σας.

Εἶν' ἄνθρωπος ἐνάρετος καὶ ἐμπιστευτικός μου.

Θ' ἀφήσω τὴν γυναῖκά μου αὐτὸς νὰ μοῦ τὴν φέρῃ,
μαζῆ μὲ ὅσα πράγματα νομίσεν' ἀναγκαῖα.

ΔΟΓΗΣ Πολὺ καλὰ. Σᾶς εὐχομαι εἰς ὅλους κληὴν νύκτα.

(Πρὸς τὸν Βραβάντιον)

Καί, ἄρχον εὐγενέστατε, ἂν εἶν' ἀλήθεια ὅτι

δὲν ἔχει ὠραιότητος ἢ ἀρετῆ ἀνάγκην,

τότ' ὁ ὀδικός σου ὁ γαμβρὸς εἶν' ἄσπρος κι' ὄχι μαῦρος!

Α' ΓΕΡ. Χαῖρε κι' ἀγάπα τὴν καλὰ, γενναῖε Μαῦρε· χαῖρε!

ΒΡΑΒ. Ἄν ἔχῃς μάτια, κύτταζε, ὦ Μαῦρε. Πρόσεχε τὴν·
καθὼς μ' ἐγέλασε, καὶ σὲ ἔμπορεῖ νὰ σὲ γελάσῃ.

ΘΘΕΛ. Τὴν παίρνω 'ς τὴν ψυχὴν μου! Ναί!

(Ἀπέρχονται, ὁ ΔΟΓΗΣ, οἱ ΓΕΡΟΥΣΙΑΣΤΑΙ,

ΑΞΙΩΜΑΤΙΚΟΙ κ.τ.λ.)

ΟΘΕΛ.

Τώρα, πιστέ μου Ἰάγο,

τὴν Δυσδαιμόναν μου ἐγὼ 'ς ἐσένα τὴν ἀφίνω.

Νὰ βάλῃς τὴν γυναικὰ σου, παρακαλῶ, κοντὰ τῆς,
κι ὅπως καλλίτερα ἔμπορεῖς 'ς τὴν Κύπρον φέρε μού τας.Ἔλα· μιὰ ὥρα μοναχὴ μοῦ μένει, Δυσδαιμόνα,
μιὰ ὥρα μόνη ἔρωτος μαζῆ σου νὰ περάσω.

Εἴμεθα δοῦλοι τοῦ καιροῦ.

(Ἀπέρχονται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ καὶ ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ).

ΡΟΔΕ. Ἰάγο!

ΙΑΓΟΣ Τί λέγεις, παλληκαρᾶ μου.

ΡΟΔΕ. Ἠξέυρεις τί θὰ πάγω νὰ κάμω τώρα;

ΙΑΓΟΣ Νὰ πλαγιάσῃς καὶ νὰ κοιμηθῆς.

ΡΟΔΕ. Θὰ πάγω ἴσα νὰ πνιγῶ!

ΙΑΓΟΣ Ἄν τὸ κάμῃς, δὲν θὰ σὲ ἀγαπῶ ὕστερα. Τί ἀνοησία
εἶνε αὐτή;ΡΟΔΕ. Ἀνοησία εἶναι νὰ ζῆ κανεὶς, ὅταν ἡ ζωὴ καταν-
τήσῃ βάσανον. Τὸ μόνον ἱατρικὸν εἶναι ὁ θάνατος,
ὅταν γείνη ἱατρός μας ὁ Χάρος.ΙΑΓΟΣ Ὡ τὸν ἄνανδρον! Τὸν κόσμον τὸν εἶδα τέσσαρες
φοραὶς ἐπτὰ χρόνους· καὶ ἀφότου ἔμαθα νὰ ξεχωρίζω
τί θὰ εἰπῆ φίλος καὶ τί θὰ εἰπῆ ἐχθρός, ἀκόμη δὲν
ἦρα τὸν ἄνθρωπον, ὁ ὅποῖος νὰ ἠξέυρῃ ν' ἀγαπᾶ τὸν
ἑαυτὸν του! Καλλίτερα νὰ γείνω πίθηκος, παρὰ νὰ
καταντήσω νὰ βάλω εἰς τὸν νοῦν μου νὰ πνιγῶ διὰ
τὴν ἀγάπην ἐνὸς χηναριοῦ!ΡΟΔΕ. Τί θέλεις νὰ κάμω; Τὸ ἠξέύρω κ' ἐγὼ ὅτι εἶναι
ἐντροπὴ νὰ ἦμαι τόσον ἐρωτευμένος, ἀλλὰ δὲν εἶναι
εἰς τὴν ἐξουσίαν μου ν' ἀλλάξω.

ΙΑΓΟΣ Δὲν εἶναι εἰς τὴν ἐξουσίαν σου ; Κολοκύθια ! Μόνοι μας γινόμεθα τοῦτο ἢ ἐκεῖνο. Τὸ σῶμά μας εἶναι περιβόλι, καὶ περιβολάρης ἢ θέλησίς μας. Θέλεις τσουκνίδα νὰ φυτεύσης, ἢ μαρούλι ; Θέλεις νὰ σπείρης ὕσσωπον, ἢ νὰ φυτρώσῃ θυμάρι ; Θέλεις νὰ ἔχῃς ἕνα μόνον εἶδος χόρτου, ἢ λογῆς λογῆς βότανα ; Θέλεις νὰ τὸ ἐρημώσῃς μὲ τὴν ἀκαμωσιάν, ἢ νὰ τὸ κοπρίσῃς μὲ τὸν κόπον σου ; Εἰς τὴν θέλησίν σου εἶναι ὅ,τι θέλεις νὰ τὸ κάμῃς ! — Ἐὰν ἡ ζυγαριὰ τῆς ζωῆς δὲν εἶχε τὸ βάρος τοῦ λογικοῦ ν' ἀντιζυγίζῃ τὰ αἰσθητήριά μας, ἀλλοίμονον ποῦ θὰ μᾶς ἐκουτρουβλοῦσε τὸ αἷμά μας καὶ ἡ σιχαμένη ἢ φύσις μας ! Ἄλλὰ τὸ λογικὸν τὸ ἔχομεν διὰ νὰ μᾶς ὀροσίξῃ τὰ ἀναμμένα αἰσθήματά μας, τὰς σαρκικὰς ὀρέξεις μας, τὰ ἀχαλίνωτα πάθη μας. Ἐκεῖνο λοιπόν, τὸ ὁποῖον ἐσὺ ὀνομάζεις ἔρωτα, ἐγὼ τὸ ὀνομάζω φέλιασμα καὶ παραβλάσταρον.

ΡΟΔΕ. Ἄλλ' ἀντ' ἄλλων !

ΙΑΓΟΣ Ὁ ἔρωτ' εἶναι ἀσωτεία τοῦ αἵματος καὶ χαλάρωσις τῆς θελήσεως, σοῦ λέγω. Ἐλα· σὲ θέλω νὰ εἶσαι ἄνδρας ! Ἀκοῦς ἐκεῖ, νὰ πινηῆς ! Πινίξιμο ταῖς γάταις καὶ τὰ τυφλὰ γατόπουλα ! Ἐγὼ σοῦ ἔταξα φιλιάν καὶ ἐδέθηκα μαζῇ σου μὲ σχοινιά σφικτὰ καὶ δυνατὰ. Ἄλλὰ δὲν ἠμποροῦσα ποτὲ νὰ σοῦ σταθῶ τόσον χρήσιμος, καθὼς τώρα. Βάλε ἀργύριον εἰς τὸ πουγγί σου, ἀκολούθησε τὸ στράτευμα, κρῦψε τὴν ὠραιότητά σου μὲ γένεια ψεύτικα. Σοῦ λέγω, βάλε ἀργύριον εἰς τὸ πουγγί σου ! Δὲν εἶναι δυνατὸν νὰ βαστάξῃ πολὺν και-

ρὸν ἢ ἀγάπη τῆς Δυσδαιμόνας διὰ τὸν Μαῦρον·—βάλε ἀργύριον εἰς τὸ πουγγί σου·—οὔτε ἡ ἰδική του δι' ἐκείνην. Ἦρχισαν ὀρηκτικά, καὶ μὲ τὸν ἴδιον τρόπον θὰ τελειώσουν. Θὰ τὸ ἰδῆς!—Βάλε ἀργύριον εἰς τὸ πουγγί σου μόνον!—Αὐτοὶ οἱ Μαῦροι ἀλλάζουν γνώμην εὐκόλα. —Παραγέμισε τὸ πουγγί σου. — Ἡ τροφή ὅπου τώρα τοῦ φαίνεται γλυκειὰ ὡσάν ξυλοκέρατο, θὰ τοῦ φανῆ εἰς ὀλίγον ἄνοστη ὡσάν ξυλάγγουρο. Κ' ἐκείνη θ' ἀλλάξῃ, ἐπειδὴ εἶναι τόσον νέα. Ἀφοῦ τὸν χερτάσῃ τὸν Μαῦρόν της, θὰ ἰδῆ ὅτι ἡ ἐκλογή της ἦτο στραβή.—Βάλε λοιπὸν ἀργύριον εἰς τὸ πουγγί σου. — Ἄν θέλῃς καὶ καλὰ νὰ κολασθῆς, εὔρε κανένα τρόπον καλλίτερον ἀπὸ τὸ πνιξιμον. —Μάζευσε ὅσα περισσότερα χρήματα ἤμπορεῖς. — Ἄν ἡ εὐλογία ἐνὸς παπαῦ, καὶ ἓνας ὄρκος ὅπου ἐπέρασε μεταξὺ ἐνὸς βαρβάρου τυχοδιώκτου καὶ μιᾶς πονηρᾶς Βενετῆς δὲν εἶναι μὲ τὸ παρεπάνω δυνατὰ διὰ τὸ μυαλό μου καὶ δι' ὅλα τὰ δαιμόνια τῆς Κολάσεως, θὰ τὴν ἀπολαύσης! Λοιπὸν, εὔρε χρήματα. Νὰ πάρῃ ἡ ζάλῃ τὸ πνιξιμον! Δὲν εἶναι δουλειὰ σου νὰ πνιγῆς. Κύτταξε καλλίτερα νὰ κρεμασθῆς ἀφοῦ χαρῆς τὸν πόθον σου, παρὰ νὰ πνιγῆς προτοῦ τὸ καταφέρῃς.

ΡΟΔΕ. Καὶ ἂν προσκολληθῶ εἰς αὐτὴν τὴν ἐλπίδα, θὰ μοῦ παρασταθῆς πιστά;

ΙΑΓΟΣ Μὴ φοβεῖσαι ἀπὸ ἐμένα! Πήγαινε νὰ εὔρῃς χρήματα. Σοῦ τὸ εἶπα πολλαῖς φοραῖς καὶ σοῦ τὸ ξαναλέγω: Τὸν Μαῦρον τὸν μισῶ! Ἔχω λόγους νὰ τὸν μισῶ μὲ τὴν καρδιάν μου. Δὲν μένεις καὶ σὺ παρακάτω. Ἄς

γείνωμεν καὶ οἱ δύο μας ἓνα εἰς τὴν ἐκδίκησίν μας.
 Ἄν κατορθώσης νὰ τοῦ τὰ φορέσης, ἐσὺ θὰ τὸ χρῆξ
 καὶ ἐγὼ θὰ τὸ διασκεδάσω. Ὁ Καιρὸς εἶναι ἐγγα-
 στρωμένος μὲ πολλὰ περιστατικά, καὶ θὰ τὰ γεννήσῃ!
 Ἐμπρός! Πήγαινε νὰ εὔρης χρήματα. Αὔριον τὰ ξα-
 ναλέγομεν. Ὡρα καλή.

ΡΟΔΕ. Ποῦ θὰ σ' εὔρω τὴν αὐγὴν;

ΙΑΓΟΣ Εἰς τὸ κατάλυμά μου.

ΡΟΔΕ. Θὰ ἔλθω πρῶτῃ πρῶτῃ.

ΙΑΓΟΣ Καλὰ· ὦρα σου καλή. — Ἀκούεις Ροδερίκε;

ΡΟΔΕ. Τί εἶπες;

ΙΑΓΟΣ Δὲν ἔχει πνίξιμον πλέον. Ἀκούεις;

ΡΟΔΕ. Ἡλλαξα γνώμην. Πηγαίνω νὰ πωλήσω τὰ χω-
 ράφια μου.

ΙΑΓΟΣ Καλὰ. Παραγέμισε τὸ πουγί σου!

(Ἀπέρχεται ὁ ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ).

ΙΑΓΟΣ Μ' αὐτὸν τὸν τρόπον, τὸν κευτὸν ἐγὼ θὰ τὸν ἀρμέγω!

Θὰ ἦτο κρῖμ, κ' ἐντροπή 'ς τὴν πείραν καὶ 'ς τὸν
 νοῦν μου,

νὰ χάνω 'γὼ τὴν ὥραν μου μ' αὐτὴν τὴν καλοιακουδα,
 χωρὶς ἢ διασκεδάσις ἢ κέρδος νὰ μοῦ μένη.

Ἄλλὰ τὸν Μαῦρον τὸν μισῶ! Ἠκούσθη λόγος ὅτι
 ἐπῆρ' αὐτὸς τὴν θέσιν μου 'ς τὸ στρῶμά μου. Δὲν 'ξεύρω
 ἂν εἶν' ἀλήθεια· πλὴν μ' ἀρκεῖ καὶ ὑποψία μόνη!

Μ' ἔχει εἰς ὑπόληψιν αὐτός. — Θὰ βοηθήσῃ τοῦτο
 νὰ γείνουν εὐκολώτερα κοντὰ του οἱ σκοποὶ μου. —

Ὁ Κάσιος εἶν' εὐμορφος καὶ νέος. — Πῶς νὰ γείνη,
 νὰ πάρω καὶ τὴν θέσιν του καὶ τὴν ἐκδίκησίν μου

μέμιαν διπλῆν κατεργαρίαν; — Πῶς ὁμως; Πῶς νὰ γείνη;
 Μὲ τὸν καιρὸν εἰς τὸ αὐτὶ τοῦ Μαύρου νὰ σφυρίζω
 πῶς δῆθεν ξεθαρρεύονται πολὺ ἡ Δυσδαίμονα
 κι' ὁ Κάσιος. Τὸ πρόσωπον, οἱ νόστιμοὶ τοῦ τρόποι
 τὴν ὑποψίαν προκαλοῦν. Σοῦ ἔχει ἴσα ἴσα
 ἐκεῖνα ποῦ χρειάζονται γυναῖκα νὰ πλανέση!
 Ὅ δὲ Ὀθέλλος εἶν' ἀπλός, μὲ τὴν καρδίαν 'ς τὸ χέρι,
 κι' ὅποιον ὡς τίμιος περνᾷ, ὡς τίμιον τὸν παίρνει.
 Ἀπὸ τὴν μύτην σύρεται ὡσὰν νὰ ἦτον ὄνος.
 Τὸ ἠῦρα! Τὸ κοιλοπονῶ! Ἡ Κόλασις κ' ἡ Νύκτα
 τὸ τέρας τοῦτο εἰς τὸ φῶς θὰ μοῦ τὸ ξεγεννήσουν!

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Λιμὴν ἐν Κύπρῳ¹¹ παρὰ τὸν αἰγιαλόν.

(Εἰσέρχονται ὁ ΜΟΝΤΑΝΟΣ καὶ δύο ἄρχοντες ΚΥΠΡΙΟΙ).

ΜΟΝΤ. Αἶ; τίποτε δὲν φαίνεται 'ς τὸ πέλαγος ἀκόμη;

Α' ΚΥΠΡ. Δὲν διακρίνω τίποτε. Βουρὸ τὸ κάθε κῦμα·

Ἄνάμεσ' ἀπ' τὴν θάλασσαν κι' ἀπ' τ' οὐρανοῦ τὴν σκέπην
 δὲν ξεχωρίζω οὔτε πανί.

ΜΟΝΤ. Ὁ ἄνεμος μουγκρίζει.

Τοὺς πύργους μας δὲν ἔσεισε ποτὲ ὡς τώρα τόσον!

Ἐὰν καὶ εἰς τὸ πέλαγος φυσᾷ μὲ τόσην λύσσαν,

ποῖα παγίδια ξύλινα θὰ δυνηθοῦν ν' ἀνθέξουν
 'ς αὐτὰ τὰ βουνοκύματα ! Νὰ ἰδοῦμεν τι θὰ γείνη ;
 Β' ΚΥΠ. Ὁ στόλος τῶν Ὀθωμανῶν θὰ ἀνεμοσκορπίσῃ !
 Ἄν ἤμπορέσης νὰ σταθῆς εἰς τοῦ γιालοῦ τὴν ἄκρην,
 θὰ ἰδῆς τὰ κύματα μ' ἀφρούς τὰ σύννεφα νὰ δέρνουν.
 Ἡ θάλασσ' ἀνεμόδαρτη, μὲ χαίτην ὠρθωμένην,
 νὰ καταβρέξῃ προσπαθεῖ τ' ἀστέρια, καὶ νὰ σβύσῃ
 'ς τὸν Οὐρανὸν τοὺς φύλακας τοῦ ἀκινήτου πόλου.
 Ποτέ μου τόσῃν ταραχῇν 'ς τὸ πέλαγος δὲν εἶδα !
 ΜΟΝΤ. Ἐὰν ὁ στόλος τῶν ἐχθρῶν δὲν εἶναι ἀραγμένους
 ἀπάνεμα, δὲν θὰ σωθῇ· τὸν ἔχω καὶ πνιγμένον.
 Τῶν ἀδυνάτων νὰ βαστᾷ 'ς ἀνεμοζάλην τόσῃν !

(Εἰσέρχεται Γ' ΚΥΠΡΙΟΣ).

Γ' ΚΥΠΡ. Νέα, παιδιὰ ! Ὁ πόλεμος εἶναι τελειωμένος !
 Τοὺς Τούρκους τοὺς ἐπρόκοψε αὐτὴ ἡ τρικυμία,
 καὶ τοὺς χαλνᾷ τὰ σχέδια ! Βενέτικο καράβι
 ἀπήντησε τὰ Τουρκικὰ καὶ εἶδε τὴν ζημίαν
 ἢ τὴν φρικτὴν καταστροφὴν ὅλου σχεδὸν τοῦ στόλου.

ΜΟΝΤ. Ἀληθινά ;

Γ' ΚΥΠΡ. Ναί· εἶν' ἐδῶ ἀγκυροβολημένον.
 Ὁ Μιχαὴλ ὁ Κάσιος, τοῦ Μαύρου τοῦ Ὁθέλλου
 ὑπασπιστής, ἦλθε μ' αὐτό. Κι' ὁ Μαῦρος ταξειδεύει
 καὶ ἔρχεται διοικητὴς καὶ στρατηγὸς τῆς Κύπρου.

ΜΟΝΤΑ. Πολὺ τὸ χαίρομαι. Καλὸν διοικητὴν μᾶς στέλνουν.

Γ' ΚΥΠΡ. Ὅμως ὁ Κάσιος αὐτός, ἂν ἐξ ἑνὸς μᾶς φέρνῃ
 παρηγορίαν μὲ αὐτὴν τοῦ Τούρκου τὴν ζημίαν,
 ἐξ ἄλλου εἶν' ἀνήσυχος διὰ τὸν στρατηγόν του

καὶ τὸν Θεὸν παρακαλεῖ νὰ σώσῃ τὸν Ὀθέλλον,
διότι τοὺς ἐχώρισε φρικτὴ ἀνεμοζάλη.

MONT. Νὰ τὸν φυλάγῃ ὁ Θεός! Ἐδούλευσα κοντὰ του
εἶναι ἀνδρείος στρατηγός, ἀλήθεια παλληκάρι!
Ἐλάτε ἔς τὸ παράλιον τὸ πλοῖον νὰ ἰδοῦμεν
ποῦ ἔφθασε, καὶ μακρὰ νὰ ρίξωμεν τὸ βλέμμα,
ἕως ἐκεῖ ποῦ θάλασσα κι' ἀέρας δὲν χωρίζουν,
μὴ φαίνεται ἔς τὸ πέλαγος τὸ πλοῖον τοῦ Ὀθέλλου.
Γ' ΚΥΠ. Ἄπ' ὄραν ἔς ὄραν ἤμπορεῖ νὰ φθάσῃ κι' ἄλλο πλοῖον.
Πηγαίνωμεν!

(Εἰσέρχεται ὁ ΚΑΣΙΟΣ ἀκολουθούμενος ὑπὸ Κυπρίων).

ΚΑΣ. Εὐχαριστῶ, γενναῖοι Κυπριῶται,
ποῦ τόσον καλοδέχεσθε τὸ ὄνομα τοῦ Μαύρου.
Παρακαλεῖτε τὸν Θεὸν νὰ τὸν κατευοδώσῃ,
διότι ἠχωρισθήκαμεν εἰς κίνδυνον μεγάλον.

MONT. Εἶναι τὸ πλοῖόν του καλόν;

ΚΑΣ. Γερὸ τὸ σκάφος εἶναι,
καὶ ὁ πιλότος του γνωστός καὶ ἀνθρωπος τῆς τέχνης.
Εἰς τοῦτο τὴν ἐλπίδα μου στηρίζω μέχρι τέλους.

(ΦΩΝΑΙ ἔξωθεν).

Ἔνα πανί! ἕνα πανί.

ΚΑΣ. Τί ταραχὴ! Τί τρέχει;
Δ' ΚΥΠ. Ἡ πόλις ὅλη ἄδειασε ἔς τὴν ἄκρη τῆς θαλάσσης
ὁ κόσμος ἐσωρεύθηκε, κ' ἕνα πανί φωνάζουν.
ΚΑΣ. Κάτι μοῦ λέγει πῶς αὐτὸ τοῦ στρατηγοῦ θὰ εἶναι!
Β' ΚΥΠ. Ἀπὸ τὸ Κάστρο χαιρετοῦν κανόνια! Εἶναι φίλος!

ΚΑΣ. Πήγαιν' ἰδὲ ποιὸς ἔφθασε, κ' εἰπέ μᾶς το.

Β' ΚΥΠΡ.

Πηγαίνω.

(Ἐξέρχεται).

ΜΟΝ. Κι' ὁ στρατηγός, ὑπασπιστά, στεφανωμένοι εἶναι;

ΚΑΣ. Διὰ τὴν εὐτυχίαν του! Ἐπέτυχε μιὰν νέαν,
 ποῦ ξεπερνᾷ περιγραφάς, κι' ὅ,τι κι' ἂν πῆ ἡ φήμη.
 κι' ὅ,τι νὰ γράψῃ δύναται ἐξακουστό κονδύλι.
 Χαριτωμένη καὶ καλὴ κι' ὠραία. . .

(Ἐπιστρέφει ὁ Β' ΚΥΠΡΙΟΣ).

Ποῖος ἦλθε;

Β' ΚΥΠ. Σημαιοφόρος εἶν' αὐτὸς τοῦ Μαύρου· κάποιος Ἰάγος.

ΚΑΣ. Κατευδῶθη γρήγορα μὲ τὴν καλὴν τὴν ὥραν!

Τὸ πέλαγος, τὰ κύματα, καὶ ἡ ἀνεμοζάλη,
 βράχοι ποῦ βράζει τὸ νερό, καὶ ἄμμοι σωριασμένοι,
 προδύται ποῦ τὸ ἄκακον παραμονεύουν σκάφος,
 τὰ πάντα, 'σὰν νὰ ἤξευραν τί εὐμορφιά διαβαίνει,
 τὴν ἀγριάδα ἔχασαν τὴν φυσικὴν των ὄλα
 κ' ἐπέρασε ἀπείρακτη ἡ θεία Δυσδαιμόνα!

ΜΟΝ. Ποιὰ εἶν' αὐτή;

ΚΑΣ. Εἶναι αὐτὴ ποῦ σ' ἔλεγα, ὦ φίλε·
 τοῦ στρατηγοῦ ὁ στρατηγός! Ὁ Ἰάγος ὁ γενναῖος
 ἐδῶ τὴν ἐσυνώδευσε. Ἀλλὰ τὸ φθάσιμόν της
 ἐπρόλαθε τοὺς πόθους μας κατὰ ἑπτὰ ἡμέρας.
 Θεὲ μεγάλε, φύλαττε καὶ σῶσε τὸν Ὀθέλλον!
 Εἰς τ' ἄρμενά του ἄς φυσᾷ ἡ δυνατὴ πνοή σου!
 Ἀξιώσέ τον εἰς αὐτὸν ν' ἀράξῃ τὸν λιμένα,
 τῆς Δυσδαιμόνας τὴν γλυκειὰν ἀγκάλην ν' ἀπολαύσῃ,

εἰς τὸ στυσμένον θάρρος μας νέαν φωτιὰν νὰ δώσῃ,
κι' ὄλον τῆς Κύπρου τὸ νησί νὰ τὸ παρηγορήσῃ!

(Εἰσέρχονται ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ, ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ, ὁ ΙΑΓΟΣ,
ὁ ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ καὶ συνοδία).

ΚΑΣ. Ἰδοῦ, κατέβη 'ς τὴν ξηρὰν ὁ θησαυρὸς τοῦ πλοίου!

"Ἄνδρες τῆς Κύπρου, πέσετε 'ς τὰ γόνατα ἐμπρὸς τῆς
Κυρία, καλῶς ὤρισες! Ἡ χάρις τοῦ Ὑψίστου
ἐμπρὸς, ὀπίσω, ἀπὸ παντοῦ νὰ σὲ περικυκλόνη!

ΔΥΣ. Εὐχαριστῶ σε, Κάσιε γενναῖε. Ἄλλ' εἰπέ μου,
τί νέα ἀπὸ τὸν ἄνδρα μου;

ΚΑΣ. Δὲν ἔφθασεν ἀκόμη,
ἀλλὰ τὸν ἄφησα καλὰ, κ' ἐλπίζω δὲν θ' ἀργήσῃ.

ΔΥΣ. Φοβοῦμαι ὅμως. . . Διὰ τί δὲν ἤλθετε συγχρόνως;

ΚΑΣ. Ὁ οὐρανὸς κ' ἡ θάλασσα ἐπιάσθησαν εἰς μάχην
κ' ἐχώρισαν τὸν δρόμον μας 'ς τὸ πέλαγος. . . Ἀκούεις;
"Ἐνα πανί!

(ΦΩΝΑΙ ἔξωθεν).

"Ἐνα πανί! "Ἐνα πανί!

Β' ΚΥΠΡ. Ἐν τῷ Κάστρο
τὸ χαιρετοῦν μὲ κανονιαίς. Καὶ τώρα φίλος εἶναι!

ΚΑΣ. Ἰδὲ τί τρέχει.

(Ἐξέρχεται ὁ Κύπριος).

(Πρὸς τὸν Ἰάγον).

Εἶσαι σύ; Καλῶς μᾶς ἤλθες, Ἰάγο.

(Πρὸς τὴν Αἰμιλίαν).

Κυρά μου, καλῶς ὤρισες. (Τὴν φιλεῖ).

Μὴ σὲ πειράζει, Ἰάγο,

ἂν τόσον ξεθαρρεύωμαι. Οἱ τρόποι μου τὸ ἔχουν
νὰ εἶμαι μᾶλλον τολμηρὸς εἰς τὴν φιλοφροσύνην.

ΙΑΓΟΣ Ἄν ἴσως σοῦ ἐχάριζε κ' ἐσένα μὲ τὰ χεῖλη
τὰ ὅσα μὲ τὴν γλῶσσάν της μοῦ συγχοχαριτόνει,
θὰ σοῦ ἐφαίνετο πολὺ.

ΔΥΣΔ. Καλέ, φωνὴν δὲν ἔχει!

ΙΑΓΟΣ ὦ! ἔχει μὰ τὴν πίστιν μου, καὶ μὲ τὸ παρεπᾶνω!
Ἐγὼ τὸ ξεύρω πῶς λαλεῖ ὅταν μοῦ ἔρχετ' ὕπνος.
Ἐμπρὸς 'ς τὴν εὐγενεῖαν σου τὴν γλῶσσαν, ἐννοεῖται,
τὴν συμμαζεύει 'ς τὴν καρδιά, καὶ μέσα της γρυνιάζει.

ΑΙΜΙΑ. Αὐτὰ δὲν ἔχεις ἀφορμὴν νὰ μοῦ τὰ λέγῃς.

ΙΑΓΟΣ Ἐλα!

Σεῖς ὅλαις εἰκονίσματα εἶσθ' ἐξω ἀπ' τὸ σπίτι,
πλὴν μέσα ἀγριόγατοι, κ' ἡ γλῶσσά σας καμπάνα·
ὅταν πειράζετ', ἄγιοι, — διαβόλοι ἂν σᾶς πειράζουν,
καὶ ἀκαμάτραις 'ς τὴν δουλειά, δουλεύτραις 'ς τὸ
κρεββάτι.

ΔΥΣΔ. ὦ! Ἐντροπή, κακόγλωσσε!

ΙΑΓΟΣ Ἄν σὲ γελῶ, τουρκεύω!

Ἐ τὸν ὕπνο σας δουλεύετε, καὶ παίζετε 'ς τὸν ἔξυπνο.

ΑΙΜΙΑ. Δὲν σ' ἔβαλα ἐγκώμιον νὰ γράψῃς.

ΑΓΟΣ Μὴ μὲ βάλῃς.

ΔΥΣΔ. Τί θᾶγραφες, ἐγκώμιον ἂν εἶχες νὰ μοῦ κάμῃς;

ΑΓΟΣ Παρακαλῶ, κυρία μου, μὴ μοῦ ζητῆς ἐπαίνους,
καὶ δὲν ἀξίζω τίποτε ὅταν δὲν ψεγαδιάζω.

ΔΥΣΔ. Δὲν δοκιμάζεις; — Ἐστειλες κανένα 'ς τὸν λιμένα;

ΑΓΟΣ Ναί, ἔστειλα, κυρία μου.

ΔΥΣΔ. Διᾶθεσιν δὲν ἔχω.

άνίσως φαίνομ' εὐθυμη, γελῶ τὸν ἑαυτὸν μου.

"Ας εἶναι! — Λέγε μας λοιπὸν πῶς θὰ μ' ἐγκωμιάσης;

ΙΑΓΟΣ Κοντεύω. 'Αλλ' ἡ ἔμπνευσις ἔθαίνει ἀπ' τὸ καύ-
καλό μου,

ὡσάν νὰ ἦτο ξόβεργα μέσ' ἔς τὰ μαλλιά πιασμένη
μου ξεκολνᾷ καὶ τὰ μυαλά καὶ κάθε τί. Ἐν τούτοις
ἡ Μοῦσά μου κοιλοπονᾷ. Νὰ τὸ ξεγέννημά της :

Ἡ κατάσπρη καὶ φρόνιμη ἔχει εὐμορφίαν καὶ κρίσιν·
τὸ ἓνα εἶναι χρήσιμον· τοῦ ἄλλου κάμνει χρῆσιν.

ΔΥΣΔ. Καλὸν ἐγκώμιον αὐτό. Κ' ἡ φρόνιμη καὶ μαύρη;

ΙΑΓΟΣ Ἄν εἶναι μαύρη κ' ἔχη νοῦν, κ' ἐκείνη θὰ κυττάξῃ
πῶς μ' ἄσπρον τὴν μαυρίλα της νὰ εὖρη νὰ ταιριάξῃ.

ΔΥΣΔ. Χειρότερα!

ΑΙΜΙΑ. Κι' ἀνόητη ἂν εἶναι καὶ ὠραία;

ΙΑΓΟΣ Ὁραία καὶ ἀνόητη δὲν ἤμπορεῖ νὰ γείνη.

"Ὡς κ' ἡ ἀνοησία της ἄκαρπος δὲν θὰ μείνη.

ΔΥΣΔ. Αὐτὰ εἶναι παραδοξολογίαι νὰ τὰς ἀκούουν οἱ βλα-
κες εἰς τὸ καπηλειό καὶ νὰ γελοῦν. Καὶ τί κακορρί-
ζικον ἐγκώμιον ἔχεις νὰ εἰπῆς δι' ἐκείνην, ἡ ὁποία
εἶναι καὶ ἀνόητη καὶ ἄσχημη;

ΙΑΓΟΣ Ἡ ἄσχημη κι' ἀνόητη κάμνει κι' αὐτὴ τὰ ἴδια
ὡσάν τὴν ὠραίαν κ' ἐξυπνην ἀνόητα παιγνίδια.

ΔΥΣΔ. ὦ, τί χονδρὴ ἀμάθεια! Τὸ καλλίτερόν σου ἐγκώμιον
εἶναι διὰ τὴν χειροτέραν γυναῖκα! Καὶ τί θὰ ἔλεγες
δι' ἐκείνην, ἡ ὁποία πραγματικῶς ἀξίζει, καὶ δὲν ἔχει
νὰ φοβηθῆ οὔτε τὴν κακογλωσσιάν;

ΙΑΓΟΣ Ἐκείνη, ποῦ εἶν' εὐμορφη, κι' ὅμως δὲν τὸ γνωρίζει,
ποῦ ἔχει γλῶσσαν καὶ φωνήν, ἀλλὰ δὲν ξεφωνίζει,

ποῦ δὲν τῆς λείπουν χρήματα, κι' ὅμως δὲν τὰ σκορπίζει, ποῦ λέγ': «εἶναι ἔς τὸ χέρι μου» καὶ δὲν παραστρατίζει, ποῦ ἂν καὶ τὴν ἐπειράξῃ, δὲν τιμωρεῖ, κι' ἀφίνει νὰ φύγῃ ἢ δυσαρέσκεια καὶ τ' ἄδικον νὰ μείνῃ, ποῦ ἔχει τὰς ἰδέας της, ἀλλὰ τὰς ἔχει ἐκείνη, ποῦ τρέχουν ἀπ' ὀπίσω της, κι' ὅμως αὐτὴ δὲν βλέπει, τέτοια γυναῖκα, — ἂν ποτὲ ὑπῆρξε τέτοια, — πρέπει...

ΔΥΣΔ. Τί πρέπει; Λέγε.

ΙΑΓΟΣ Νὰ κερνᾷ λωλούς καὶ νὰ τοὺς τρέφῃ ¹².

ΔΥΣΔ. ὦ, τί μυσερὸν καὶ ἀνούσιον συμπέρασμα! Μὴ τὸν ἀκούης, Αἰμιλία, καὶ ἄς εἶναι καὶ ἄνδρας σου. Τί λέγεις, Κάσιε; Δὲν εἶναι ἀδιάντροπα τὰ γνωμικά του;

ΚΑΣ. Τὰ λέγει ἑξάστερα, κυρία μου· εἶναι καλλίτερος διὰ στρατιώτης παρὰ διὰ λογιώτατος.

(Συνομιλεῖ μετὰ τῆς Δυσδαιμόνας).

ΙΑΓΟΣ Τὴν παίρνει ἀπὸ τὸ χέρι... Μάλιστα! Λέγε τα σιγαλά. Μὲ αὐτὴν τὴν μικρὴν ἀραχνιὰν θὰ πιάσω ἐγὼ μίαν μυῖγαν μεγάλην μεγάλην, ὅπου τὴν λέγουν Κάσιον! — Βέβαια, χαμογέλα. Θὰ σὲ μαγκώσω μὲ ταῖς νοστιμάδαις σου! — Τῷ ὄντι! Ὁραῖα τὰ λέγεις! Ἄν μὲ αὐτὰ σου τὰ τσακίσματα σὲ κάμω νὰ χάσῃς τὸν βαθμόν σου, καλὰ θὰ ἦτο νὰ μὴν εἶχες φιλήσει τόσαις φοραῖς τὰ τρία σου δάκτυλα, καθὼς ἐτοιμάζεσαι νὰ ξανακάμῃς διὰ νὰ μᾶς δεῖξῃς τὴν χάριν σου... Περὶφημα! Ὁραῖος ἀσπασμός! Χαριέστατος χαιρετισμός! Ὁραῖα, μὰ τὴν ἀλήθειαν!... Τί; πάλιν τὰ δάκτυλα εἰς τὰ χεῖλη; Καλλίτερα δι' ἐσένα νὰ ἦσαν τόσα μασούρια γλυστηριῶν τὰ δάκτυλά σου...

(Σάλπιγγες ἔξωθεν).

Ὁ Μαῦρος! Γνωρίζω τὴν σάλπιγγά του.

ΚΑΣ. Ἀλήθεια!

ΔΥΣΔ. Νὰ τὸν προῦπαντήσωμεν, νὰ τὸν ὑποδεχθῶμεν!

ΚΑΣ. Ἴδού! Ἔρχεται!

(Εἰσέρχεται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ μετὰ τῆς συνοδίας του).

ΟΘΕΛ. Ὡραία ἡρώϊνα μου!

ΔΥΣΔ. Ἀγαπητέ Ὁθέλλε!

ΟΘΕΛ. Μεγάλος εἶν' ὁ θαυμασμός, μεγάλη κ' ἡ χαρά μου.
 ἐδῶ νὰ σ' εὔρω πρὸ ἐμοῦ φθασμένην, ὦ ψυχὴ μου!
 Ἄν καθ' ἀνεμοστρόβιλος γαλήνην τόσην φέρνη,
 μὴ παύης τότε νὰ φυσᾶς, ἀέρα, ἕως ὅτου
 ἀπ' τὸν βαθὺν τὸν ὕπνον του τὸν Χάρον νὰ ἔξυπνήσης,
 κι' ἄς κουρασθῇ τὸ σκάφος μου ν' ἀναιβοκαταιβαίνει
 εἰς τοῦ πελάγους τὰ βουνά, κι' ἀπὸ τὴν κορυφὴν των,
 ὡσὰν τὸν Ὀλυμπον ἴψηλά, νὰ πέφτη— ἴσ' ἂν νὰ πέφτη
 εἰς τὸν Ἄδην ἀπ' τὸν Οὐρανόν! Ἄν ἦτο ν' ἀποθάνω,
 ἀπέθνησκα μετὰ χαρᾶς αὐτὴν τὴν ὥραν! Τόσον
 εἶν' ἡ ψυχὴ μου ἤσυχη κι' ἀναπαυμένη τώρα,
 ὥστε φοβοῦμαι μὴ ποτὲ δὲν μοῦ ξαναχαρίση
 τόσην χαρὰν καὶ ἡδονὴν ἢ ἀγνωστὴ μου Μοῖρα!

ΔΥΣΔ. Νὰ δώση πάντα ὁ Θεὸς ν' αὐξάνουν μὲ τὰ χρόνια
 καὶ ἡ χαρὰ κ' ἡ ἀγάπη μας!

ΟΘΕΛ. Ἀμήν, ἀγαπητὴ μου!

Δὲν ἔχω λόγια νὰ εἰπῶ τὴν εὐχαριστήσιν μου!

Εἶν' ἡ χαρὰ τόσον πολλή, ποῦ πνίγει τὸν λαϊμόν μου!

Κι' αὐτό, κι' αὐτό . . .

(Τὴν ἀσπάζεται ἐπανειλημμένως).

ᾠ! παντοτε ἀσυμφωνία μόνη
 νὰ εἶν' αὐτὴ 'ς τὰ χεῖλη μας!

ΙΑΓΟΣ (καθ' ἑαυτόν). Καλὰ τὰ 'πάτε τώρα·
 ὅμως αὐτὴν τὴν μουσικὴν ἐγὼ θὰ τὴν χαλάσω,
 ἢ νὰ μὴν εἶμαι ἄνθρωπος!

ΟΘΕΛ. Πηγαίνωμεν 'ς τὸ Κάστρον.

Ἐτελείωσεν ὁ πόλεμος· ἐπνίγηκαν οἱ Τοῦρκοι. —
 Τί γίνονται ὅλοι ἐδῶ οἱ παλαιοὶ μου φίλοι ;
 Θὰ γείνης τώρ', ἀγάπη μου, τῆς Κύπρου ἢ λατρεία !
 Ἐχω πολλοὺς ποῦ μ' ἀγαποῦν ἐδῶ, γλυκό μου μέλι. —
 Ἄπ' τὴν χαρὰν μωρολογῶ καὶ λέγω ἄλλ' ἄντ' ἄλλων.
 Παρακαλῶ σε, Ἰάγο μου, καταίβα 'ς τὸν λιμένα,
 ξεφόρτωσε τὰ πράγματα, καὶ φέρε μου 'ς τὸ Κάστρον
 τὸν πλοίαρχον. Πᾶσα τιμὴ καὶ ἔπαινος τοῦ πρέπει.
 Εἶν' ἄξιος θαλασσινός. — ᾠ Δυσδαιμόνα, ἔλα·
 καὶ πάλιν καλῶς ὄρισες, ἀγάπη μου, 'ς τὴν Κύπρον!

(Ἐξέρχονται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ, ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ καὶ αἱ συνοδαίαι των).

ΙΑΓΟΣ Ἐλα νὰ μ' ἐνταμώσης ἀμέσως κάτω εἰς τὸν λιμένα.

Ἐλα ἐδῶ! Ἄν εἶσαι παλληκάρι — (ἀφοῦ τὸ λέγει ὁ
 λόγος ὅτι ὅταν κανεὶς ἐρωτευθῆ, γίνεται καλλίτερος
 ἀπὸ ὅ,τι εἶναι τὸ φυσικόν του¹³), ἄκουσέ με. Ἀπόψε
 ὁ ὑπασπιστὴς φρουρεῖ εἰς τὴν αὐλὴν τοῦ Κάστρου.
 Πρῶτα καὶ ἀρχὴ ὅμως πρέπει νὰ σοῦ εἰπῶ τὸ ἐξῆς :
 ἡ Δυσδαιμόνα εἶναι ἐρωτευμένη μαζῆ του.

ΡΟΔΕ. Μαζῆ του! Ἐκείνη; Ἄδύνατον!

ΙΑΓΟΣ Βάλε τὸ δάκτυλόν σου εἰς τὰ χεῖλη καὶ ἄκουε νὰ μά-
 θης. Ἐνθυμήσου πόσον ὀρμητικὰ ἐρωτεύθηκε ἀπ' ἀρχῆς,

μόνον καὶ μόνον χάρις ἔς τὰ καυχήματα καὶ τὰ παραμύθια ποῦ τῆς ἔλεγεν ὁ Μαῦρος. Καὶ θέλεις νὰ ἐξακολουθῇ ἀκόμη νὰ τὸν ἀγαπᾷ διὰ τὰ φλυαρήματά του ἐκεῖνα; Ἄν ἔχης ἀσπροῦ γνῶσιν, δὲν θὰ τὸ πιστεύσης αὐτό! Τὸ ἴματι της θέλει νὰ χορτάσῃ. Καὶ τί εὐχαρίστησιν θὰ ἔχῃ, νὰ βλέπῃ ἐμπρὸς της τὸν Διάβολον; Ἄφοῦ τὸ αἷμα κορεσθῇ καὶ ἡσυχάσῃ, πρέπει νὰ ἐλκυσθῇ ἀπὸ νέον θέλγητρον διὰ νὰ ξαναβάψῃ καὶ νὰ τοῦ ἀνοιξῇ πάλιν ἡ ὄρεξις· πρέπει νὰ εὔρῃ κάποιαν συμπάθειαν εἰς τὴν ὠραιότητα, εἰς τοὺς τρόπους, εἰς τὴν ἡλικίαν. Ἄλλὰ ὁ Μαῦρος τίποτε ἀπὸ αὐτὰ δὲν ἔχει. Ἄφοῦ λοιπὸν τοῦ λείπουν ὅλα τὰ συστατικὰ διὰ νὰ εὐχαριστήσῃ τὴν τρυφερότητά της, εἶναι φυσικὸν νὰ τῆς ἔλθῃ ἀναγοῦλα, νὰ τὸν σιχαθῇ καὶ νὰ τὸν μισήσῃ τὸν Μαῦρον. Ἡ φύσις θὰ τὴν δασκαλεύσῃ καὶ θὰ τὴν σπρώξῃ νὰ κάμῃ νέαν ἐκλογήν. Λοιπὸν, κύριέ μου, ἂν τὰ παραδέχεσαι αὐτά, —καὶ εἶναι ὅλα σωστά καὶ ἀναμάρτητα, —ποῖος ἄλλος θαρρεῖς ὅτι θὰ ὠφελῆθῃ ἀπὸ τὴν περίστασιν, παρὰ ὁ Κάσιος, ὁ εὐλύγιστος αὐτὸς κατεργάρης, ὁ ὁποῖος καμόνεται τὸν εὐγενικὸν καὶ τὸν φρόνιμον, μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ καταφέρῃ καλλίτερα τὸν ἀσελγῆ καὶ μυστικὸν σκοπὸν του; —Κανεῖς ἄλλος, κανεῖς! Αὐτὸς μόνος, ὁ ἐπιτήδειος κατεργάρης, ὁποῦ ἤξεύρει πῶς νὰ ὠφελῆθῃ ἀπὸ τὴν εὐκαιρίαν καὶ ἔχει τὴν τέχνην νὰ προσποιῆται κάθε ἀρετήν, ἂν καὶ ἀρετὴν δὲν ἔχῃ. Διαβολοκατεργάρης! Καὶ ἐκτὸς τούτου εἶναι καὶ εὐμορφος ὁ κατεργάρης, εἶναι νέος, καὶ σοῦ ἔχει ὅλα τὰ

συστατικὰ ὁποῦ ἀρέσουν τὰ ἀνόητα καὶ κλούβια κεφάλια. Πανοῦκλα νὰ τὸν εὔρη τὸν κατεργάρην ! Τὸν ἦυρεν ὁμως προτιήτερα ἢ εὐγενεία της.

ΡΟΔΕΡ. Δὲν τὸ πιστεύω ἀπ' αὐτὴν· εἶναι τόσον καθῶς πρέπει νέα.

ΙΑΓΟΣ Κολοκῦθια καθῶς πρέπει ! Τὸ κρασί ὁποῦ πίνει εἶναι καμωμένον ἀπὸ σταφύλι. Ἄν ἦτο τόσον καθῶς πρέπει, δὲν θὰ ἔκαμνε τὴν ἀγάπην μὲ τὸν Μαῦρον. Καθῶς πρέπει, λέγει ! Δὲν τὴν εἶδες πῶς ἔπαιζε μὲ τὸ χέρι τοῦ Κασίου ; Τὴν παρέτήρησες ;

ΡΟΔΕΡ. Τὴν εἶδα· καὶ τί μ' αὐτό ; Ἦτον ἀπλῆ εὐγένεια.

ΙΑΓΟΣ Ἄν δὲν ἦτο λαγνεῖα, νὰ μοῦ κόψης τὸ χέρι. Ἦτον ὁ κρυφὸς πρόλογος, ἡ ἀρχὴ τῶν αἰσχυρῶν στοχασμῶν καὶ τῆς ἀσελγείας. Τὰ στόματά τῶν ἐσίμωσαν τόσον, ὥστε ἀνακατώθηκαν αἱ ἀναπνοαὶ των. Σιχαμένοι στοχασμοί, Ροδερίκε ! Ὅταν αὐτὰ τὰ ξεθαρρεῦματα ἀνοιξοῦν μίαν φορὰν τὸν δρόμον, δὲν ἀργεῖ νὰ ἔλθῃ καὶ ἡ κυρία ὑπόθεσις, τὸ συσσωματωμένον συμπέρασμα. Πσίτ ! Ἄλλὰ κάμε δ,τι σοῦ λέγω ἐγώ, — ἐγὼ ὁποῦ σ' ἔφερα ἐδῶ ἀπὸ τὴν Βενετίαν. Ἀπόψε νὰ ἔλθῃς εἰς τὴν φρουράν· τὸ σύνθημα σοῦ τὸ δίδω ἐγώ· ὁ Κάσιος δὲν σέ γνωρίζει· ἐγὼ θὰ εἶμαι κοντά σου· κύτταξε νὰ εὔρης ἀφορμὴν νὰ τὸν θυμώσης· εἴτε φώναζε δυνατὰ, εἴτε ἀπειθήσει εἰς τὴν διαταγὴν του, εἴτε ὅπως ἢ περίστασις τὸ φέρῃ.

ΡΟΔΕΡ. Καλὰ !

ΙΑΓΟΣ Ὁ Κάσιος εἶναι ἀψὺς καὶ ὀξύθυμος. Ἴσως σέ κτυπήσῃ. Κύτταξε νὰ τὸν θυμώσης, ὥστε νὰ σέ κτυπήσῃ.

Ἄπο τὸ κτύπημα τοῦτο ἐγὼ θὰ κάμω νὰ σηκωθῇ ἡ Κύπρος εἰς τὸ ποδάρι καὶ νὰ μὴν ἔχη ἡσυχίαν ἐνόσω δὲν τὸν πετάξουν ἀπ' ἐδῶ τὸν Κάσιον ! Καὶ τότε θὰ σοῦ εὔρω τρόπον νὰ συντομεύσῃς τὸν δρόμον τοῦ πόθου σου, φθάνει νὰ ἔβγῃ ἀπὸ τὴν μέσσην τὸ ἐμπόδιον αὐτό.

ΡΟΔΕΡ. Θὰ κάμω καθὼς μοῦ λέγεις, ἂν μοῦ τὸ φέρῃς βολικά.

ΙΑΓΟΣ Σοῦ τὸ ὑπόσχομαι. Ἔλα ἐντὸς ὀλίγου νὰ μ' εὔρῃς εἰς τὸ Κάστρον. Τώρα πηγαίνω νὰ ξεφορτώσω τὰ πράγματά του. Ὡρα καλή!

ΡΟΔΕΡ. Ἔχε ὑγείαν !

(Ἀπέρχεται).

ΙΑΓΟΣ Ὁ Κάσιος τὴν ἀγαπᾷ· αὐτὸ δὲν τ' ἀμφιβάλλω.

Ὅτι κι' αὐτὴ τὸν ἀγαπᾷ, ἀπίθανον δὲν εἶναι.

Ὁ Μαῦρος, (πρέπει νὰ τὸ πῶ καὶ ἂν δὲν τὸν χωνεύω,) εἶν' ἄνθρωπος εἰλικρινῆς κ' εὐαίσθητος καὶ ἴσιος, κι' ἄνδρα πιστὸν καὶ ἀκριβὸν ἢ Δυσδαίμονα ἔχει.

Ἄλλὰ κ' ἐγὼ τὴν ἀγαπῶ· κ' ἐγὼ, μὰ τὴν ἀλήθειαν!

Ὅχι μὲ πόθον σαρκικὸν καὶ μόνον· (μολονότι δὲν εἶμαι ἀναμάρτητος καὶ ἀπ' αὐτὸ τὸ κρῖμα·) ἀλλὰ διὰ νὰ κορεσθῇ καὶ ἡ ἐκδίκησίς μου.

Διότι φόβος μοῦ περνᾷ ὅτι ὁ λάγνος Μαῦρος εἰς τὸ θρονί μου 'κάθισε· κ' ἡ ὑποψία μόνη μοῦ τρώγει τὰ ἐντόσθια καὶ μοῦ τὰ φαρμακεύει, καὶ ἡσυχίαν 'ς τὴν ψυχὴν ποτέ μου δὲν θὰ ἔχω πρὶν ἴσα κ' ἴσα γίνωμεν : γυναῖκ' ἀντὶ γυναῖκα !

Ἢ, ἂν δὲν γίνεταί αὐτό, τοῦλάχιστον νὰ βάλω μιὰν ζήλειαν, τόσοσὺν δυνατὴν εἰς τὴν ψυχὴν τοῦ Μαύρου,

ποῦ ἰατρικὸν νὰ μὴ χωρῇ! — Διὰ νὰ ἐπιτύχω,
 (ἐὰν αὐτός, ποῦ τὸν τραβῶ ἄν σκύλον ἔς τὸ κυνήγι,
 ὅπου τοῦ δεῖξω μυρισθῆ καὶ τρέξῃ ὅσον θέλω¹⁴),
 πρέπει τὸν Κάσιον καλὰ ἔς τὸ χέρι νὰ τὸν βάλω
 καὶ νὰ τὸν κάμω μισητὸν ἔς τὰ ἴματα τοῦ Ὀθέλλου.
 Διότι καὶ ὁ Κάσιος τὸν νυκτικὸν μου σκοῦρον
 φοβοῦμαι τὸν ἐφόρεσε. Κ' ἐνῶ θὰ καταστρέφω
 μ' αὐτὰ τοῦ Μαύρου καὶ ζῶν καὶ νοῦν καὶ ἡσυχίαν,
 καὶ τὸν τρελλαίνω ἐξ ἑνός, ἐξ ἄλλου θὰ τὸν κάμνω
 νὰ μ' ἀγαπᾷ, νὰ μὲ τιμᾷ καὶ νὰ μὲ ἀνταμείβῃ.
 Τὰ ἔχω μέσα εἰς τὸν νοῦν, ἀλλὰ συγκεχυμένα.
 Ἡ πονηριὰ τὰ μοῦτρά της δὲν θὰ τὰ ξεσκεπάσῃ,
 παρ' ὅταν ἔλθῃ ἔς τὴν στιγμὴν τὸ πρᾶγμα νὰ ξεσπάσῃ!
 ('Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Πλατεία ἐν Κύπρῳ.

(Εἰσέρχεται ΚΗΡΥΞ ἀναγινώσκων προκήρυξιν, ἀκολουθούμενος
 δὲ ὑπὸ τοῦ πλήθους).

ΚΗΡΥΞ. Ὁ εὐγενὴς καὶ γενναῖος στρατηγὸς μας Ὀθέλλος θέλει καὶ ὀρίζει νὰ δεῖξῃ ὁ καθένας τὴν χαρὰν τοῦ διὰ τὴν καλὴν εἰδῆσιν ὅτι ἐχάθηκε ὁ στόλος τῶν Τούρκων. Χορεύσετε, ἀνάψετε φωτιαῖς, χαρῆτε καὶ διασκεδάσετε, ὁ καθεὶς κατὰ τὴν προαίρεσίν του. Διότι ἐκτὸς τῆς καλῆς αὐτῆς εἰδήσεως, ὁ στρατηγὸς ἐορτάζει καὶ τοὺς γάμους τοῦ σήμερα. Εἶναι θέλημα

τοῦ στρατηγοῦ νὰ κηρύξω αὐτά. Τὰ μαγειρεία τοῦ Κάστρου εἶναι ἀνοικτά, καὶ ὅποιος ἀγαπᾷ ἄς ὄρση νὰ φάγη καὶ νὰ πιῇ ἀπὸ τώρα πέντε ἢ ὦρα, ἕως νὰ σημάνη ἢ καμπάνα τὰς ἑνδεκα. Ζήτω ἡ Κύπρος καὶ ὁ στρατηγὸς Ὅθελλος! Πολλὰ τὰ ἔτη του!

(Ἀπέρχονται πάντες).

Σ Κ Η Ν Η Τ Ρ Ι Τ Η

Αὐλὴ ἐν τῷ φρουρίῳ.

(Εἰσέρχονται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ καὶ ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ μετὰ συνοδίας καὶ ὁ ΚΑΣΙΟΣ).

ΟΘΕΛ. Ἐχε τὸν νοῦν σου ἔς τὴν φρουρὰν ἀπόψε, Κάσιέ μου, καὶ πρόσχε νὰ μείνωμεν ἕως ἐκεῖ ποῦ πρέπει· νὰ μὴ τὸ παρακάμωμεν εἰς τὸ ξεφάντωμά μας.

ΚΑΣ. Τὸν Ἰάγον τὸν ὠδήγησα τί χρεωστεῖ νὰ κάμη. ἀλλὰ καὶ μετὰ τὰ ἴματα μου ὁ ἴδιος θὰ προσέχω.

ΟΘΕΛ. Ὁ Ἰάγος εἶναι ἄξιος! — Κάσιε, καλὴ νύκτα, αὔριον δὲ πρῶτὶ πρῶτὶ ἔχω νὰ σοῦ μιλήσω. —

Ἔλα, γυναῖκά μου γλυκειά. Ἐκεῖνος π' ἀγοράσει, τῆς ἀγορᾶς του τὸν καρπὸν τὸν χαίρεται κατόπιν, κ' εἶναι ἀνοικτοὶ λογαριασμοὶ ἀκόμη μεταξὺ μᾶς. — Καλὴ σας νύκτα.

(Ἀπέρχονται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ, ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ καὶ ἡ συνοδία των).
(Εἰσέρχεται ὁ ΙΑΓΟΣ).

ΚΑΣΙ. Καλῶς τὸν Ἰάγον! Ὡρα διὰ τὴν φρουρὰν.

ΙΑΓΟΣ Ὅχι ἀπὸ τώρα, ὑπασπιστά. Δὲν εἶναι ἀκόμη δεκα

ἡ ὥρα. Ὁ στρατηγὸς μᾶς ἐξεφορτώθη ἀπὸ τώρα διὰ τὴν ἀγάπην τῆς Δυσδαίμονας του. Ἄς τὸν συμπαθήσωμεν, διότι ἀκόμη δὲν ἐχάρηκε νύκτα μαζῆ τῆς· καὶ εἶναι αὐτὴ κομμάτι διὰ τὸν Δία!

ΚΑΣΙ. Δὲν ἔχει 'ταίρι!

ΙΑΓΟΣ Καὶ γεμάτη παιγνίδι, νὰ εἶσαι βέβαιος.

ΚΑΣΙ. Νόστιμον καὶ τρυφερόν πλάσμα, τῷ ὄντι!

ΙΑΓΟΣ Σοῦ ἔχει ἓνα 'μάτι! Φωνάζει «ἔλα ἐδῶ».

ΚΑΣ. Ἐλκυστικὸν 'μάτι, ἀλλ' εἰς τὸν ἴδιον καιρὸν καὶ σεμνότατον.

ΙΑΓΟΣ Καὶ ὅταν λαλή, δὲν εἶναι ὡσάν σήμαντρον τοῦ ἔρωτος ἢ φωνῆ τῆς;

ΚΑΣ. Μὰ τὴν ἀλήθειαν, εἶναι ἐντέλεια!

ΙΑΓΟΣ Ἄς εἶναι. Μακαρίζω τὰ σεντόνια των! — Ὅρίζεις, ὑπασπιστά; Ἐχω ἐδῶ μίαν λαγήνα κρασάκι, καὶ ἀπ' ἔξω περιμένουν δύο τρία παλληκάρια τῆς Κύπρου, καὶ νοστιμεύονται νὰ σφίξουν μίαν εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ Μκύρου Ὁθέλλου.

ΚΑΣ. Ὅχι ἀπόψε, καλέ μου Ἰάγο. Τὸ μυαλό μου εἶναι ἀδύνατον καὶ δὲν ἀντέχει εἰς τὸ κρασί. Καλὰ θὰ ἦτο νὰ ἐφευρίσκετο κανένας ἄλλος τρόπος νὰ φιλεύωνται οἱ ἀνθρωποι, καὶ ὅχι μὲ τὸ πιετόν.

ΙΑΓΟΣ Εἶναι φίλοι αὐτοὶ ἐδῶ. Ἐνα ποτηράκι. Τὸ πίνω ἐγὼ δι' ἑσένα.

ΚΑΣ. Ἐπῆρα καὶ προτῆτερα ἓνα ποτῆρι, κ' ἐκεῖνο νερωμένο, καὶ ὅμως βλέπεις τί ἀλλαγὴν μοῦ ἔφερον ἐδῶ. Ἐχω τὴν ἀτυχίαν νὰ εἶναι ἀδύνατον τὸ κεφάλι μου, καὶ δὲν τολμῶ νὰ τὸ βάλω εἰς μεγαλείτερον πειρασμόν.

ΙΑΓΟΣ Ἐλα, ἄνθρωπε! Ἀπόψε εἶναι ξεφάντωσις. Ἐλα
θὰ ὑποχρεώσης τοὺς φίλους μου.

ΚΑΣ. Ποῦ εἶναι;

ΙΑΓΟΣ Ἐδῶ ἀπ' ἐξῶ. Ἀφησέ τους, νὰ ζῆς, νὰ ἔλθουν μέσα.

ΚΑΣ. Καλὰ ἄς ἔλθουν. Ἀλλὰ δὲν μοῦ ἔρχεται τὸ πρᾶγμα.
(Ἐξέρχεται).

ΙΑΓΟΣ Ἄν τοῦ καθίσω μέσα του καὶ δεύτερο ποτῆρι,
κοντὰ ἔς τὸ ἄλλο τὸ κρασί ποῦ πῆρε πρὸ ὀλίγου,
ἴσάν τῆς κυρᾶς μου τὸ σκυλί θὰ σοῦ τὸν ἀγριεύσω,
νὰ θέλῃ ὄλον μάλλωμα! Ὁ δὲ κύρ Ροδεῖκος,
ποῦ ὁ πολὺς ὁ ἔρωτας τὸν ἔχει ἄνω κάτω,
κανάταις ἐκεράσθηκεν ἀπόψε ἔς τὴν ὑγείαν
τῆς Δυσδαίμονας· καὶ αὐτὸς εἰς τὴν φρουρὰν θὰ εἶναι.
Τρεῖς δὲ λεβέντες τοῦ νησιοῦ, κεφάλια ἀναμμένα,
πῶχουν τὸ χέρι εὐκίνητο καὶ ὑψηλὰ τὴν μύτην,
ἀπόψε τοὺς ἐζέστανα μ' ἐπανωτὰ ποτήρια,
κ' ἐδῶ τοὺς ἔχω καὶ αὐτούς! Ἵς αὐτὸ τὸ μεθοκοπί
τὸν Κάσιον εἰς κάμωμα κανένα θὰ τὸν σπρώξω,
ὥστε νὰ γείνη τὸ νησί ἄνω καὶ κάτω! — Νὰ τους!
Ἄν ὅσα ὄνειρεύωμαι καθὼς τὰ θέλω ἔλθουν,
μὲ φουσκωμένα τὰ πανιά τότε ἄρμενίζω πρίμα!

(Ἐπιστρέφει ὁ ΚΑΣΙΟΣ μετὰ τοῦ ΜΟΝΤΑΝΟΥ καὶ ἐτέρων
ἀξιωματικῶν).

ΚΑΣ. Μὰ τὸν Θεόν! Ἡθέλησαν καὶ καλὰ νὰ μὲ κερᾶσουν.
ΜΟΝΤ. Μικρὸ πρᾶγμα, μὰ τὴν πίστιν μου. Νὰ μὴν εἶμαι
στρατιώτης, ἂν ἦτο περισσότερον ἀπὸ ἓνα ποτῆρι.

ΙΑΓΟΣ Αἶ! φέρετέ μας κρασί.

(*ᾄδει*).

*Κλίγκ, κλίγκ, παιδιά' ἢ πλώσ' ἄς γυρίσῃ
ἄνθρωπος εἶναι κι' ὁ στρατιώτης!
'σάν ἀστραπή περνᾷ ἢ νεότης'
ὁ στρατιώτης λοιπὸν ἄς μεθύσῃ!*

Κρασί, παιδιά!

ΚΑΣ. Μὰ τὸν Θεόν! ὠραῖο τραγοῦδι!

ΙΑΓΟΣ Τὸ ἔμαθα εἰς τὴν Ἀγγλίαν. Ἐκεῖ δὰ οἱ ἄνθρωποι
δὲν τὴν φοβοῦνται τὴν κρασκοκάνατα. Ὁ Δανός σου,
καὶ ὁ Γερμανός σου, καὶ ὁ κοιλάς ὁ Ὀλλανδός σου
δὲν ἀξίζουσι τίποτε ἐμπρὸς εἰς τὸν Ἀγγλον μου.

ΚΑΣ. Τόσον παλληκαρίσια πίνει ὁ Ἀγγλος σου;

ΙΑΓΟΣ Σοῦ καταπίνει δλάκαιρον τὸν Δανόν, φόφιον ἀπὸ τὸ
μεθύσι. Σοῦ ἀναποδογυρίζει τὸν Γερμανὸν πρὶν ἰδρῶσῃ
ἢ μύτη του. Καὶ σοῦ κάμνει τὸν Ὀλλανδὸν νὰ ἐμέσῃ,
ἐνῶ αὐτὸς ξαναγεμίζει τὸ ποτηρί του.

ΚΑΣ. Εἰς τὴν ὑγείαν τοῦ στρατηγοῦ μας!

MONT. Κ' ἐγὼ μαζῆ σου, ὑπασπιστά! Ὡς τὸν πάτο!

ΙΑΓΟΣ Ὡ γλυκειά μου Ἀγγλία!

*Ἔνα καιρὸν ὁ Στέφανος ἐκεῖ
'φοροῦσε τὸ βασιλικὸ στεφάνι.
Μία φορὰ παρήγγειλε βρακί,
ἀλλ' ἀκριβὸν παρὰ πολὺ τοῦ ἐφάνη.
Ὁ ράπτῃς τοῦ ἔζητοῦσεν ἕνα γρόσι'
τοῦ ἔκοψεν αὐτὸς ἕνα παρᾶ.
Νὰ βασιλέας ὁποῦ εἶχε γνῶσι!
Νὰ βασιληᾶς καλὸς μιὰ φορὰ! 18*

Φέρετέ μας κρασί! Αἱ!

ΚΑΣ. Αὐτό σου τὸ τραγοῦδι μοῦ ἀρέσει περισσότερο ἀπὸ τὸ ἄλλο.

ΙΑΓΟΣ Νά σου τὸ ξαναπῶ ;

ΚΑΣ. Ὅχι· διότι ὅποιος κάμνει τέτοια πράγματα δὲν εἶναι ἄξιος διὰ τὴν θέσιν του. Ὁ οὐρανὸς εἶναι ἐπάνω ἀπὸ ὅλον τὸν κόσμον· καὶ μερικαὶ ψυχαὶ θὰ σωθοῦν, καὶ ἄλλαι δὲν θὰ σωθοῦν.

ΙΑΓΟΣ Καλὰ λέγεις, ὑπασπιστά μου.

ΚΑΣ. Ὅσον δι' ἐμένα, — μὴ πρὸς βᾶρος τοῦ στρατηγοῦ, οὔτε κανενὸς ἄλλου ἄρχοντος, — ἐλπίζω νὰ σωθῇ ἡ ψυχὴ μου.

ΙΑΓΟΣ Καὶ ἡ ὀδική μου, ὑπασπιστά.

ΚΑΣ. Καλὰ· ἀλλά, μὲ συμπάθειον, ὕστερα ἀπὸ τὴν ἰδικὴν μου. Πρῶτα ὁ ὑπασπιστὴς καὶ ἔπειτα ὁ σημαιοφόρος. — Ἄρκουν αὐτά. Πηγαίνωμεν εἰς τὴν δουλειά μας. — Ἄφες ἡμῖν τὰς ἀμαρτίας ἡμῶν. — Κύριοι, νὰ κυττάξωμεν τὴν δουλειά μας. — Μὴ νομίζετε, κύριοι, ὅτι εἶμαι μεθυσμένος. Νά, αὐτὸς εἶναι ὁ σημαιοφόρος. Νά τὸ δεξιὸ μου χέρι· νὰ τὸ ἀριστερόν. Δὲν εἶμαι μεθυσμένος. Στέκομαι ἔς τὰ πόδια μου καὶ ἡξεύρω τί μοῦ γίνεται.

ΠΑΝΤΕΣ Καὶ βέβαια, καὶ βέβαια !

ΚΑΣΙΟΣ Ἦπάγει καλὰ· λοιπὸν μὴ μὲ νομίζετε μεθυσμένον.
(Ἐξέρχεται).

MONT. Εἰς τὸν προμαχῶνα, κύριοι ! Ὡρα ἀλλαγῆς.

ΙΑΓΟΣ Ἰδὲ τὸν ἄνθρωπον αὐτὸν ποῦ ἔγῃκε τώρα ἐξω· εἶν' ἄξιος εἰς τὸ πλευρόν τοῦ Καίσαρος νὰ στέκη καὶ νὰ προσταζῇ ! Ἄλλ' ἰδὲ καὶ τὸ ἐλάττωμά του !

Εἶναι αὐτό, καθ' ἑαυτό, ὁ ἰσημερινός του·

ὅσον μεγάλη ἡ ἀρετή, τόση καὶ ἡ κακία!

Κρῖμα ἔς τὸν νέον, κρῖμα ἔς τον! Φοβοῦμαι καμμιὰν ὄραν,
καθὼς τοῦ ἔχει τὰ πιστὰ ὁ στρατηγός μας, μήπως
ἀναστατώσῃ τὸ νησί.

ΜΟΝΤ. Ἄλλὰ τὸ συνειθίζει;

ΙΑΓΟΣ Πρόλογος εἶναι τακτικός τοῦ ὕπνου του! Ἄλλέως
εἶν' ἄξιος ἑμερόνυκτον σωστὸν νὰ ξαγρυπνήσῃ,
εἴαν τοῦ λείψῃ τὸ πιστὸν διὰ ναουρίσματά του.

ΜΟΝΤ. Ἄλλ' ἔπρεπεν ὁ στρατηγός αὐτὸ νὰ τὸ γνωρίζῃ.
Δὲν θὰ τὸ παρατήρησε. Ἡ ἡ καλὴ καρδιά του
μόνον τὰ προτερήματα κυττάζει τοῦ Κασίου
χωρὶς νὰ θέλῃ νὰ ἰδῇ τὰ ἐλαττώματά του.

(Εἰσέρχεται ὁ ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ).

ΙΑΓΟΣ (Κρυφίως πρὸς τὸν Ροδερίκον).

Ἐδῶ τί θέλεις; Πήγαινε. Τὸν Κάσιον κυνήγα!

(Ἐξέρχεται ὁ ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ).

ΜΟΝΤ. Ἄλλ' εἶναι κρῖμα, καὶ πολύ, ὁ εὐγενὴς Ὀθέλλος
νὰ ἐμπιστεύεται αὐτὴν τὴν ὑψηλὴν τὴν θέσιν
εἰς ἄνθρωπον μὲ φυσικὸν τόσον παραλυμένον.

Ἐπρεπε ἴσως νὰ τὸ πῆ κανεὶς εἰς τὸν Ὀθέλλον.

ΙΑΓΟΣ Ὅχι ἐγώ, κι' ὀλόκληρον τὴν Κύπρον νὰ μοῦ δώσῃς!
Τὸν ἀγαπῶ τὸν Κάσιον πολύ, κ' ἐπιθυμοῦσα
νὰ ἰάτρευα τὸ πάθος του... Ἄλλ' ἄκουσε. — Τί κρότος!

(Εἰσέρχεται ὁ ΚΑΣΙΟΣ κυνηγῶν τὸν ΡΟΔΕΡΙΚΟΝ).

ΚΑΣ. Ἄ κατεργάρη! Κνώδαλον!

ΜΟΝΤ. Τί τρέχει, ὑπασπιστά μου;

ΚΑΣ. Τὸ κάθαρμα! Τὰ χρέη μου ἔμένα θὰ μοῦ μάθῃ!
 Ἄκουσ ἐκεῖ! Τὸ κνώδαλον! Θὰ τὸν ξυλοφορτώσω!

ΡΟΔ. Εὐλο ἔμένα!

ΚΑΣ. Φλυαρεῖς ἀκόμη;

ΜΟΝΤ. Ἐλα, ἔλα.

Παρακαλῶ, ὑπασπιστά, χαμήλωσε τὸ χέρι.

ΚΑΣ. (πρὸς τὸν Μοντάνον).

Φύγε ἀπ' ἐμπρός μου, εἰδεμῆ, τὸ καύκαλο σοῦ σπάνω!

ΜΟΝ. Ἠσύχασε, ἡσύχασε καὶ εἶσαι μεθυσμένος.

ΚΑΣ. Τί! μεθυσμένος!

(Ὁ ΚΑΣΙΟΣ καὶ ὁ ΜΟΝΤΑΝΟΣ σύρουσι τὰ ξίφη καὶ μάχονται).

ΙΑΓΟΣ (κρυφίως πρὸς τὸν Ροδερίκον).

Γρήγορα, τρέξε καὶ κρᾶξε «Στάσις!»

(Πρὸς τοὺς μαχομένους).

Μή, μή, καλὲ ὑπασπιστά! Ἀλλοίμονον! ὦ φίλοι!

Βοήθεια! ὦ ὑπασπιστά καλέ μου! ὦ Μοντάνε!

Βοήθεια! Νὰ περίφημη φρουρά, μὰ τὴν ἀλήθειαν!

Σταθῆτε! Ποῖος διάβολος σημαίνει τὴν καμπάνα!

Θὰ ἐξυπνήσῃ τὸ νησί. Ὑπασπιστά μου, στάσου!

Θ' ἀτιμασθῆς διὰ παντός!

(Εἰσέρχεται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ μετὰ συνοδίας).

ΟΘΕΛ. Τί τρέχει ἐδῶ κάτω;

ΜΟΝΤ. Μ' ἐπλήγωσε θανάσιμα! Δὲν σταματᾷ τὸ αἷμα!

(Ἐφορᾷ κατὰ τοῦ ΚΑΣΙΟΥ).

ΟΘΕΛ. Σταθῆτε, ἢ μὰ τὸν Θεόν! . . .

ΙΑΓΟΣ

Ἀκούσετε, σταθῆτε!

Ὑπασπιστά μου, — Κάσιε, — Μοντάνε, — Κύριοί μου!

Ἐχάσετε πᾶν αἴσθημα τοῦ χρέους, τοῦ βαθμοῦ σας;
 Ὁ στρατηγὸς σας ἠμιλεῖ. Σταθῆτε! Ἐντροπή σας!
 (Χωρίζονται ἐπὶ τέλους οἱ μαχόμενοι).

ΘΕΛ. Τί εἶν' αὐτό; Τί ἔτρεξε, καὶ πῶς συνέβη τοῦτο;
 Τοῦρκοι ἐγείναμεν καὶ μεῖς καὶ κάμνομεν οἱ ἴδιοι
 ὅσα δὲν θέλει ὁ Θεὸς εἰς Τοῦρκοι νὰ μᾶς κάμουν;
 Ἀφῆτ', ἂν εἴσθε Χριστιανοί, τὸ μαλλοκόπημά σας!
 Ὅποιος τολμήσῃ ἀπὸ σας τὸ χέρι νὰ σηκώσῃ
 ζωὴν δὲν ἔχει! Ἐσφαζα ἐκεῖνον ποῦ σαλεύσῃ! —
 Παύσετ' αὐτὴν τὴν τρομερὴν καμπάνα ποῦ ταράζει
 τὴν ἡσυχίαν τοῦ νησιοῦ! — Τί ἔγεινε; τί τρέχει;
 Ἄ! Ἰάγο; σὺ ποῦ φαίνεσαι νεκρὸς ἀπὸ τὴν λύπην,
 εἰπέ μου, ποιὸς πρωτάρχισε; — Ἄν μ' ἀγαπᾶς, ἠμιλεῖ.

ΙΑΓΟΣ Δὲν ἔξυρω. Ἡμεθα ἐδῶ ἀγαπημένοι ὅλοι,
 φίλοι, ἄν νύμφη καὶ γαμβρὸς ποῦ πᾶν εἰς τὸ κρεθβάτι.
 Κ' ἐκεῖ, ἄν νὰ ἔξemuάλισαν τὰ ἄστρα τοὺς ἀνθρώπους,
 ἀμέσως ἔξω τὰ σπαθιά καὶ δός του ἕνας τ' ἄλλου!
 Κ' ἐγὼ δὲν ἔξυρω νὰ εἰπῶ ποιὸς ἤρχισεν ὁ πρῶτος.
 Καλλίτερα ἔς τὸν πόλεμον χαμμένα νὰ τὰ εἶχα
 τὰ πόδια αὐτά μου, ποῦ ἐδῶ μὲ ἔφεραν κ' ἐμένα!

ΘΕΛ. ὦ Κάσιε, πῶς ἔγεινε νὰ ξεχασθῆς; Εἰπέ μου.

ΚΑΣ. Συμπάθησέ με, στρατηγέ. Τί νὰ εἰπῶ δὲν ἔχω.

ΘΕΛ. Καὶ σὺ, Μοντάνε; Ἄξιον καὶ γνωστικὸν σὲ εἶχα·
 τὸν τρόπον σου τὸν ἡσυχον, τὴν συμπεριφορὰν σου
 ὁ κόσμος ὅλος ἐπαινεῖ, κ' οἱ γέροι τ' ὄνομά σου
 τὸ φέρουν ὡς παράδειγμα ἔς τοὺς νέους. Πῶς συνέβη
 αὐτὴν σου τὴν ὑπόληψιν νὰ ριψοκινδυνεύσῃς,
 καὶ τ' ὄνομά σου τὸ καλὸν νὰ χάσῃς, καὶ νὰ γείνης

μαχαιροβγάλτης καπηλειού ; Ν' ἀποκριθῆς προσμένω.

MONT. Ὅθέλλε, τὸ αἰσθάνομαι βραεῖα εἶν' ἢ πληγὴ μου.
 Ἔς τὸν Ἰάγον ἔχεις τὰ πιστά, κι' ἄς σοῦ εἰπῆ ἐκεῖνος
 (διότι τώρα τὰ πολλὰ τὰ λόγια μὲ πειράζουν),
 ὅσα θὰ εἶχα νὰ εἰπῶ. Ἄλλ' ὅμως δὲν ἤξεύρω
 νὰ εἶπα ἢ νὰ ἔκαμα τί ἄτοπον ἀπόψε,
 ἐκτός ἐὰν τὸ ν' ἀγαπᾶ κανεὶς τὸν ἑαυτὸν του,
 ἢ νὰ ὑπερασπίζεται ὁπότεν τὸν προσβάλλουν,
 εἶν' ἄτοπον ἢ ἔγκλημα.

ΟΘΕΛ. Μὰ τὸν Θεόν, ἀρχίζει
 νὰ κυβερνᾶ τὸ αἷμά μου τὰ αἰσθητήριά μου
 καὶ ὁ θυμὸς ὀλότελα τὸν νοῦν μου νὰ θολώνη,
 κι' αὐτὸς νὰ παίρνῃ τὰ ἐμπρός ! Ἄν μιὰ φορὰ κουνήσῃ
 ἂν σηκωθῆ τὸ χέρι μου, καὶ τὸν καλλίτερόν σας
 θέλει τὸν πάρει ἢ ὀργή ! Εἰπῆτέ μου νὰ μάθω
 πῶς ἤρχισε τὸ μάλλωμα ; Ποιὸς ἦτον ἡ αἰτία ;
 Καὶ ὅποιος κι' ἂν φανερωθῆ ὅτι εἶν' ὁ πρῶτος πταίστης,
 καὶ ἀδελφός μου διδύμος νὰ εἶναι, θὰ μὲ χάσῃ !
 Ἄκους ἐκεῖ ! Εἰς φρουρίον ἀκόμη ἄνω κάτω,
 μὲ τῶν κατοίκων τὴν καρδιὰν γεμάτην ἀπὸ φόβου,
 νὰ γίνωνται μαλλώματα ἔς τὸ ἀναμεταξύ σας
 ἔς τοῦ φρουραρχείου τὴν αὐλήν, εἰς τὴν φρουράν, τὴν
 νύκτα !

Ἀλήθεια, φρίκη κ' ἐντροπή ! Ποιὸς ἦτο πρῶτος, Ἰάγος !

MONT. Ἐὰν ἀπὸ συμπάθειαν ἢ φιλοπροσωπίαν,
 ἢ πῆς ἢ κρύψης τίποτε, δὲν σ' ἔχω στρατιώτην.
ΙΑΓΟΣ Μὴ μὲ τὰ λόγια σου αὐτὰ κατάκαρδα μ' ἐγγίζῃς
 Καλλίτερα νὰ μ' ἔκοπταν τὴν γλῶσσαν ἀπ' τὸ στόμα.

παρὰ νὰ ἔπῳ μιὰν συλλαβὴν πρὸς βλάβην τοῦ Κασίου.
 Ἄλλ' ὅμως, εἶμαι βέβαιος ὅτι μὲ τὴν ἀλήθειαν
 δὲν θὰ τοῦ κάμω ἄδικον. — Ἴδού, ὦ στρατηγέ μου :
 Ἐνῶ συνωμιλούσαμεν ἐγὼ καὶ ὁ Μοντάνος,
 βλέπομεν ἓνα καὶ ὄρμαξ κ' ἐφώναζε : Βοήθεια !
 Κι' ὁ Κάσιος κατόπιν τοῦ μὲ τὸ σπαθὶ 'ς τὸ χέρι
 νὰ τὸν κτυπήσῃ προσπαθεῖ. Ἀμέσως ὁ Μοντάνος
 πηγαίνει πρὸς τὸν Κάσιον νὰ τὸν καθησυχάσῃ,
 ἐνῶ τὸν ἄλλον κυνηγῶ ἐγὼ νὰ τὸν προφθάσω,
 μὴ τύχη (καθὼς ἔτυχε) καὶ τὰ ξεφωνητά του
 παραζαλίσουν τὸ νησί. Ἄλλ' ἔτρεχεν ἐκεῖνος
 καὶ μοῦ ἐξέφυγε. Κ' ἐγὼ ἐγύρισα τρεχᾶτος
 ἐδῶ, ποῦ ἤκουα σπαθιά νὰ σμίγουν, νὰ κτυπιοῦνται,
 καὶ τοῦ Κασίου ταῖς φωναῖς, καὶ λόγια, τὰ ὅποια
 δὲν ἤκουσ' ἀπ' τὸ στόμα του ἄλλην φοράν ποτέ μου!
 Γυρίζω, — καὶ δὲν ἤργησα, — κ' εὐρίσκω καὶ τοὺς δύο
 πιασμένους εἰς τὸ μάλλωμα καὶ νὰ σπαθοκοποῦνται,
 ἐκεῖ ποῦ ἦλθες, στρατηγέ, καὶ σὺ νὰ τοὺς χωρίσῃς.
 Τίποτε ἄλλο νὰ εἰπῶ δὲν ἔχω, οὔτε ἔξέρω.
 Πλὴν ὅλοι ἄνθρωποι εἴμεθα. Καμμιάν φοράν ξεχνιέται
 κι' ὁ πλέον ἀξιέπαινος. Καὶ τώρα, μολονότι
 κάπως ἐφέρθηκε κακὰ πρὸς τὸν Μοντάνον ἴσως,
 (εἰς τὸν θυμὸν κτυπᾷ κανεὶς κ' ἐκεῖνον ποῦ λατρεύει,)
 ἀλλ' ὅμως θὰ ἐξύβρισε τὸν Κάσιον βεβαίως
 ἐκεῖνος ὅπου ἔφυγε μὲ λόγον, ἀπ' ἐκεῖνους
 ὅπου κανεὶς ὑπομονὴν δὲν ἔχει νὰ χωνεύσῃ.

ΟΘΕΛ. Τὸ βλέπω, Ἰάγρο, προσπαθεῖς ἄν φίλος τιμημένος
 νὰ ἐλαφρώσῃς τὸ κακόν. — Κάσιε, σ' ἔχω φίλον,

ἀλλ' ὄχι ἀπ' ἐδῶ κ' ἐμπρὸς ἀξιωματικόν μου.

(Εἰσέρχεται ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ μετὰ θεραπεινίδων).

Ἴδέτε, κ' ἡ ἀγάπη μου ἐξύπνησε.

(Πρὸς τὸν Κάσιον).

Θὰ γείνη

τὸ πάθημά σου μάθημα ἔς τοὺς ἄλλους.

ΔΥΣΔ.

Τί συμβαίνει;

ΟΘΕΛ. Ὅλα ἠσύχασαν, γλυκειά. Ἔλα νὰ κοιμηθοῦμεν.

(Πρὸς τὸν Μοντάνον).

Μὴ τὴν πληγὴν σου φοβηθῆς. Ἐγὼ θὰ σὲ ἰατρεύσω.
Σηκώσετέ τον.

(Μεταφέρεται ὁ ΜΟΝΤΑΝΟΣ ἔξω τῆς σκηνῆς).

Πήγαινε ἔς τὴν πόλιν μέσα, Ἰάγο,
καὶ κύτταξ' ἂν ἐτρόμαξαν κ' ἠσύχασε τὸν κόσμον.
Ἔλα, καλή μου· ἡ ζωὴ τοῦ στρατιώτου τῶχει,
μαλλώματα τοῦ ὕπνου του τὴν γλύκαν νὰ ταράζουν.

(Ἐξέρχονται πάντες ἐκτὸς τοῦ ΙΑΓΟΥ καὶ τοῦ ΚΑΣΙΟΥ).

ΙΑΓΟΣ Εἶσαι πληγωμένος ὑπασπιστά;

ΚΑΣ. Πληγωμένος — ὅπου δὲν ἔχει θεραπείαν.

ΙΑΓΟΣ Θεὸς νὰ φυλάγῃ!

ΚΑΣ. Ὑπόληψις! ὑπόληψις! ὑπόληψις! ὦ! ἔχασα τὴν
ὑπόληψίν μου! Ἔχασα ὅ,τι εἶχα ἀθάνατον μέσα μου,
καὶ τώρα δὲν μένει παρὰ τὸ κτῆνος! Τὴν ὑπόληψίν
μου, Ἰάγο, τὴν ὑπόληψίν μου!

ΙΑΓΟΣ Νὰ μὴν εἶμαι τίμιος ἄνθρωπος ἂν δὲν ἐπίστευα ὅτι
ἔχεις ἀληθινὴν πληγὴν εἰς τὸ σῶμά σου! Ἐκεῖνο πονεῖ

περισσότερον ἀπὸ τὴν ὑπόληψιν. Ἡ ὑπόληψις εἶναι πρόληψις, ψευτιά· καὶ ματαιιότης. Συχνὰ κανεῖς τὴν ἀποκτᾶ χωρίς νὰ τὴν ἀξιῖζῃ, καὶ τὴν χάνει χωρίς νὰ πταίῃ. Τὴν ὑπόληψίν σου δὲν τὴν ἔχεις χαμένην, ἐκτὸς ἐὰν σοῦ περάσῃ ἀπὸ τὴν φαντασίαν ὅτι τὴν ἔχασες. Ἔλα, ἄνθρωπε, καὶ θὰ εὐρεθῇ ὁ τρόπος νὰ φιλιωθῆς πάλιν μὲ τὸν στρατηγόν. Σοῦ κάμνει τώρα τὸν ὠργισμένον καὶ σὲ παιδεύει ἀπὸ πολιτικὴν, ὄχι ἀπὸ κακίαν, — καθὼς κτυπᾶ κανεῖς ἐν ἀπείρακτον σκυλι διὰ νὰ τρομάξῃ κανένα φοβερόν λέοντα. Καλόπιασέ τον καὶ θὰ τὸν ἔχῃς πάλιν ἰδικόν σου.

ΚΑΣ. Καλλίτερα νὰ ἔχω τὴν καταφρόνησίν του, παρὰ νὰ τὸν καλοπιάσω, ἕνα τόσο καλὸν ἀρχηγόν, διὰ νὰ πάρῃ κοντά του ἕνα ἀξιωματικὸν ἀνίκανον, ἐλαφρόμυαλον καὶ μεθύστακα! Μεθυσμένος, ἐγώ; καὶ νὰ παπαγαλίζω, καὶ νὰ μαλλοκοπῶ; Καὶ νὰ ὑβρίζω, καὶ νὰ βλασφημῶ; καὶ νὰ πιάνωμαι μὲ τὸν ἴσκιον μου; Ὡ ἀόρατον πνεῦμα τοῦ κρασιοῦ, ἂν δὲν ἔχῃς ἄλλο ὄνομα, σοῦ ἀξιῖζει νὰ σὲ ὀνομάσουν διάβολον!

ΙΑΓΟΣ Ποῖον ἐκυνηγοῦσες ξεσπαθωμένος;

ΚΑΣ. Δὲν γνωρίζω.

ΙΑΓΟΣ Πῶς γίνεται;

ΚΑΣ. Ἐνθυμοῦμαι ἕνα σωρὸν πράγματα, ὅλα ἀνακατωμένα· ἕνα μάλλωμα, ἀλλ' ἀφορμὴν... τίποτε. Ὡ! τί βάζουν οἱ ἄνθρωποι μέσα εἰς τὸ στόμα των τὸν ἐχθρόν, διὰ νὰ τοὺς κλέπτῃ τὰ μυαλά; Καὶ τὸ ἔχομεν χαρὰν μας καὶ ἡδονὴν καὶ διασκέδασιν νὰ γινώμεθα μόνοι μας κτήνη!

ΙΑΓΟΣ Καὶ ὅμως τώρα εἶσαι ἀξιόλογα! Πῶς ἕκαμες καὶ συνῆλθες;

ΚΑΣ. Ὁ ἓνας διάβολος, ἡ Μέθη, ἔδωκε τόπον εἰς τὸν ἄλλον διάβολον, τὴν Ὀργήν. Τὸ ἓνα ἐλάττωμα μοῦ δείχγει τὸ ἄλλο, διὰ νὰ σιχαθῶ τὸν ἑαυτόν μου δλότελα!

ΙΑΓΟΣ Ἐλα, ἔλα· μὴ τὸ παρκακάμης. Καθὼς ἦλθαν τὰ πράγματα, — ἡ ὥρα, ὁ τόπος, ἡ κατάστασις τῆς χώρας, — καλλίτερα ἦτο νὰ μὴ ἐγίνετο ὅ,τι ἔγεινε. Ἄλλ' ἀφοῦ ἔγεινε πλέον, κύτταξε τώρα νὰ τὸ διορθώσης.

ΚΑΣ. Ἄν τοῦ ξαναζητήσω τὸν βαθμόν μου, θὰ μοῦ εἴπῃ ὅτι εἶμαι ἓνας κρασοπότης. Καὶ ὅλα τὰ στόματα τῆς Λερναίας Ὑδρας νὰ τὰ εἶχα, θὰ μὲ ἀπεστόμονε ἢ ἀπόκρισις του! — Νὰ εἶναι κανεὶς εἰς τὰ σωστά του, καὶ διὰ μιᾶς νὰ τὰ χάνη, καὶ νὰ γίνεταί κτῆνος! Τί πρᾶγμα! Κάθε ποτῆρι περιπλέον ὅπου πίνει κανεὶς, εἶναι κατηραμένον καὶ ἔχει τὸν διάβολον μέσα του!

ΙΑΓΟΣ Ἐλα, ἔλα! Τὸ κρασὶ εἶναι καλὸς φίλος, ὅταν κανεὶς τοῦ φέρεται καλά. Μὴ φωνάζῃς ἐναντίον του καὶ ἄκουσε ἐμένα τί σοῦ λέγω. Πιστεύω νὰ πιστεῦης ὅτι σ' ἀγαπῶ, ὑπασπιστά.

ΚΑΣ. Μοῦ τὸ ἀπέδειξες ἀρκετά, φίλε μου. — Ἐγὼ μεθυσμένος!

ΙΑΓΟΣ Καὶ σὺ καὶ κάθε ἄλλος ἄνθρωπος ἤμπορεῖ νὰ μεθύσῃ μίαν φορὰν εἰς τὴν ζωὴν του, ἄνθρωπε! Ἄκουσε τώρα τί νὰ κάμης: Ἡ γυναῖκα τοῦ στρατηγοῦ μας εἶναι τώρα ὁ στρατηγός. Αὐτὸ ἤμπορεῖ κανεὶς νὰ τὸ λέγῃ, ἀφοῦ εἶναι δοσμένος καὶ ἀφιερωμένος εἰς τὸ νὰ κυττάζῃ, νὰ θαυμάζῃ καὶ νὰ λογαριάζῃ τὰ προτερή-

ματα καὶ ταῖς χάραις της. Εἶπέ της ἐλεύθερα τὸν πόνον σου. Παρακάλεσέ την νὰ σέ βοηθήσῃ διὰ νὰ ξαναλάβῃς τὸν βαθμὸν σου. Εἶναι τόσον καλοδιάθετη, τόσον ὑποχρεωτική, τόσον ἀγαθή, ὥστε τὸ ἔχει ἀμαρτίαν νὰ μὴ κάμῃ περισσότερο ἀπὸ ὅ,τι τῆς ζητεῖ κανεὶς. Παρακάλεσέ την λοιπὸν νὰ διορθώσῃ ἐκείνη αὐτὸ τὸ χάλασμα μεταξὺ σοῦ καὶ τοῦ ἀνδρός της. Καὶ σοῦ στοιχηματίζω — ὅ,τι ἔχω μὲ ὅ,τι θέλεις, — ὅτι ὕστερον ἀπὸ τὸ χάλασμα τοῦτο, ἡ φιλία σας θὰ ξαναγεῖνῃ γερὴ περισσότερο ἀπὸ πρὶν.

ΚΑΣ. Καλὰ μὲ συμβουλευεῖς.

ΙΑΓΟΣ Σοῦ ἡμιλιῶ ὡς φίλος σου εἰλικρινῆς καὶ καλοθελητής σου.

ΚΑΣ. Τὸ γνωρίζω, φίλε μου. Αὔριον πρῶτ' πρῶτ' θὰ παρακαλέσω τὴν ἐνάρετην Δυσδαίμοναν νὰ μεσιτεύσῃ δι' ἐμέ. "Ἄν ἀποτύχω ἐκεῖ, ἀπελπισία τότε!

ΙΑΓΟΣ Αὐτὸ εἶναι τὸ σωστόν. Καληνύκτα, ὑπασπιστά. Πρέπει νὰ 'πάγω εἰς τὴν φρουράν.

ΚΑΣ. Καληνύκτα, τίμιε 'Ιάγο.

(Ἀπέρχεται ὁ ΚΑΣΙΟΣ).

ΙΑΓΟΣ Καὶ ποῖος τώρα θὰ μοῦ 'πῆ ὅτ' εἶμαι κατεργάρης, ἐνῶ τοῦ δίδω συμβουλὴν σωστὴν καὶ τιμημένην, ποῦ ἔρχεται εἰς τὴν πειθῶ καὶ εἶν' ὁ μόνος τρόπος νὰ ξανακάμῃ φίλον του τὸν ὠργισμένον Μαῦρον; Διότι ἅμα πρόκειται κάτι καλὸν νὰ κάμῃ, ἢ Δυσδαίμονα πείθεται μὲ ἄκραν εὐκολίαν. Ἔχει γενναίαν τὴν καρδίαν καὶ ἀνοικτὸ τὸ χέρι. Καὶ ἔπειτα, τὸν ἄνδρα της τὸν κάμνει ὅ,τι θέλει.

Ἄν τοῦ ζητήσῃ ν' ἀρνηθῆ ὡς καὶ τὸ βάπτισμά του
καὶ ὅλα τὰ μυστήρια τῆς θείας Σωτηρίας,
τὸν ἔχει 'ς τὴν ἀγάπην της σφικτοδεμένον τόσον,
ὥστε τὰ πάντα ἤμπορεῖ νὰ κάμῃ, νὰ ξεκάμῃ,
κι' ὅ,τι 'ς τὸν νοῦν τῆς καταιβῆ ἤμπορεῖ νὰ τ' ἀπολαύσῃ
ἀπ' τὴν ἀδυναμίαν του. — Πῶς εἶμαι κατεργάρης
λοιπόν, ἀφοῦ τὸν Κάσιον τοῦ ἔδειξα τὸν δρόμον
διὰ νὰ φθάσῃ ἀσφαλῶς εἰς τὴν ἐπιτυχίαν ;
Ἔχει κ' ἡ Κόλασις Θεόν ! Ὄταν ἐβγάζουν ἐξω
οἱ Δαίμονες τὰ κρίματα τὰ σκοτεινότερά των,
μὲ χρώματα οὐράνια ἔξέουρον νὰ τὰ στολιζούν.
Αὐτὸ κατώρθωσα κ' ἐγώ. Διότι ἐνῶ τώρα
αὐτὸς ὁ τίμιος κουτὸς ἀπὸ τὴν Δυσδαίμοναν
τὴν συνδρομὴν της θὰ ζητῆ καὶ θὰ τὴν καλοπιάνῃ,
κ' ἐκείνη θὰ φορτόνεται πρὸς χάριν του τὸν Μαῦρον,
ἐγὼ 'ς τ' ἀνδρός της τὸ αὐτὶ θὰ στάζω τὸ φαρμάκι
ὅτι αὐτὴ ἐπιθυμεῖ τὸν Κάσιον κοντὰ της
δι' ὄρεξίν της σαρκικὴν· καὶ ὅσον ἐπιμένει
νὰ τοῦ ζητῆ τὴν χάριν του καὶ τὴν συγχώρησίν του,
τόσον ὁ Μαῦρος δι' αὐτὴν θὰ παίρνῃ ὑποψίαν,
καὶ τόσον θὰ τοῦ φαίνεται ἡ ἀρετὴ της πίσσα !
Ἄπὸ τὴν καλοσύνην της δίκτυ ἐγὼ θὰ πλέξω,
νὰ πιάσω ὅλους των μαζῆ !

(Εἰσέρχεται ὁ ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ).

Τί θέλεις, Ροδερίκε ;

ΡΟΔΕΡ. Εἶμαι ἐδῶ, ὄχι ὡσάν λαγωνικὸ εἰς τὸ κυνήγι, ἀλλ'
ὡσάν σκύλος ὁποῦ δὲν ἤξεύρει ἄλλο παρὰ νὰ γαυγίξῃ.
Τὰ χρήματά μου κοντεύω νὰ τὰ ξεπατώσω, — ἀπόψε

ταὶς ἔφαγα μὲ τὸ παραπάνω, καὶ ἄλλο δὲν βλέπω ἔμπρός μου παρὰ ὅτι τὰ παθήματα θὰ μοῦ γείνουν μαθήματα, καὶ ὅτι θὰ ἐπιστρέψω εἰς τὴν Βενετίαν χωρὶς γρόσι, ἀλλὰ μὲ κάτι περισσοτέραν γνῶσιν.

ΙΑΓΟΣ "Ὅποιος δὲν ἔχει ὑπομονὴν τί πτώχειαν ποῦ τὴν ἔχει!

Ποῖα πληγὴ νὰ ἰατρευθῆ δὲν παίρνει τὸν καιρὸν τῆς;

"Ἡμεῖς δουλεύομεν μὲ νοῦν, ὄχι μὲ μάγια, φίλε, καὶ ὁ νοῦς χρειάζεται καιρὸν. Καὶ τί παραπονεῖσαι;

Μὴ δὲν πηγαίνομεν καλὰ; "Ἐφαγες ξύλο, λέγεις· ἀλλὰ διὰ τὸ ξύλο σου ὁ Κάσιος ἐπαύθη!

"Ἐχει φυτὰ ποῦ γρήγορα ἔς τὸν "Ἡλιον μεγαλόνουν· ἀλλ' ὅ,τι πρωτοάνθισε καὶ πρωτοωριμάζει.

"Ἐχε λοιπὸν ὑπομονὴν. — Νά! ἔξημερόνει καὶ ὄλα!

Μὲ τὴν χαρὰν ἢ τὴν δουλειὰν πῶς ξεγλιστρᾷ ἡ ὦρα!

Τραβήξου τώρα· πήγαινε εἰς τὸ κατάλυμά σου.

Τραβήξου. Περισσότερα θὰ μάθης μετ' ὀλίγον.

"Ὡρα καλή!

(Ἀπέρχεται ὁ ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ).

Δυὸ πράγματα ἔχουν νὰ γείνουν τώρα.

Θὰ βάλω τὴν γυναῖκά μου ἐπαίνους τοῦ Κασίου

νὰ λέγῃ ἔς τὴν κυρίαν τῆς καὶ νὰ τὸν δικαιόνη·

τὸν δὲ Ὀθέλλον ἀπ' ἐκεῖ ἐγὼ θ' ἀπομακρύνω,

καὶ θὰ τὸν φέρω ἔξαφνα, τὸν Κάσιον νὰ εὔρη

μαζῆ μὲ τὴν γυναῖκά του, ἐνῶ θὰ τῆς γυρεύῃ

αὐτὸς τὴν προστασίαν τῆς. Ἴδου τὰ σχέδιά μου.

Μὴ τύχη καὶ ἡ ἀναβολὴ μοῦ τὰ κρυολογήσῃ!

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ἐμπροσθεν τοῦ φρουρίου.

Εἰσέρχεται ὁ ΚΑΣΙΟΣ μετὰ ΜΟΥΣΙΚΩΝ.

ΚΑΣ. Παίξετε κάτι σύντομον καὶ θὰ σᾶς τὸ πληρώσω.

Ἐμπρός, παιδιὰ ! Τὸν στρατηγὸν καλημερίσετε μου¹⁶.

(Ἡ μουσικὴ παιανίζει, Εἰσέρχεται ὁ ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ).

ΓΕΛΩΤ. Αἴ, παιδιὰ, ἀπὸ τὴν Νεάπολιν ἔρχονται τὰ ὄργανά σας καὶ λαλοῦν μὲ τὴν μύτην ;

Α' ΜΟΥΣ. Τί, κύριε ; τί ;

ΓΕΛΩΤ. Ἄερα φυσοῦν τὰ ὄργανα αὐτά ;

Α' ΜΟΥΣ. Μάλιστα, κύριε· μάλιστα.

ΓΕΛΩΤ. Ἐδῶ εἶναι ἡ οὐρά των¹⁷ ;

Α' ΜΟΥΣ. Ποῦ εἶδες οὐράν, κύριε ;

ΓΕΛΩΤ. Ποῦ ! εἰς πολλὰ ὄργανα ὁποῦ φυσοῦν ἀέρα. Νά, παιδιὰ μου, χρήματα. Ὁ στρατηγὸς τόσον ἀγαπᾷ τὴν μουσικὴν σας, ὥστε σᾶς παρακαλεῖ καὶ καλὰ νὰ τὴν ἀφήσετε ἤσυχην.

Α' ΜΟΥΣ. Πολύ καλά· παύομεν.

ΓΕΛΩΤ. Ἄν ἔχετε μουσικὴν νὰ μὴν ἀκούεται, ἔμπρός, παιδιὰ. Ἄλλὰ τὴν μουσικὴν ὁποῦ ἀκούεται, δὲν τὴν πολυνοστιμεύεται ὁ στρατηγός.

Α' ΜΟΥΣ. Ἄλλην δὲν ἔξέυρομεν, κύριε.

ΓΕΛΩΤ. Τότε λοιπόν, τὴν φλογέρα ἔς τὸ σακκί, καὶ σὰς
ἐχαιρέτησα! Πηγαίνετε ἔς τὸν ἄνεμον! Κατευοδίό σας!

(Ἐξέρχονται οἱ ΜΟΥΣΙΚΟΙ).

ΚΑΣΙΟΣ Ἀκούεις, καλὸ παιδί;

ΓΕΛΩΤ. Δὲν ἀκούω Καλὸ παιδί. Ἐσένα ἀκούω.

ΚΑΣΙΟΣ Ἄφησε νὰ ζῆς ταῖς νοστιμάδες. Πᾶρε αὐτὸ τὸ
στρογγυλό· ἂν ἐξύπνησε ἡ κυρὰ ἢ ὁποῖα ὑπηρετεῖ τὴν
ἀρχόντισσαν τοῦ στρατηγοῦ, εἰπέ της ὅτι ἕνας κάποιος
Κάσιος παρακαλεῖ νὰ τῆς εἰπῇ δύο λογάκια. Μοῦ
κάμνεις τὴν χάριν;

ΓΕΛΩΤ. Ἐξύπνησε, κύριε. Ἄν θέλῃ νὰ κοπιᾶσῃ ἐδῶ, ἴτως
τῆς τὸ εἰπῶ.

ΚΑΣΙΟΣ Εἰπέ τῆς το, καλὸ παιδί.

(Ἐξέρχεται ὁ ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ. Εἰσέρχεται ὁ ΙΑΓΟΣ).

ΚΑΣ. Καλῶς σέ ηῦρα, Ἰάγο,

ΙΑΓΟΣ Καὶ πῶς ἐδῶ; Δὲν ἔπλάγιασες λοιπόν ἀπόψε:

ΚΑΣ. Ὅχι.

Ἐχάραζ' ὅταν ἔφυγες. — Πῆρα τὸ θάρρος, Ἰάγο,
νὰ στείλω ἔς τὴν γυναῖκά σου. Θὰ τὴν παρακαλέσω,
ἂν εἶναι τρόπος κ' ἤμπορῇ, νὰ μὲ παρουσιάσῃ
ἔς τὴν Δυσδαίμοναν τὴν καλὴν.

ΙΑΓΟΣ Εὐθὺς νὰ σοῦ τὴν στείλω.

Εἰς δὲ τὸν ἴδιον καιρὸν ἐγὼ θὰ προσπαθήσω
ν' ἀποσυρθῇ ὁ στρατηγός, διὰ νὰ ἤμπορέσῃς
μὲ τὴν ἐλευθερίαν σου μαζῆ της νὰ μιλήσῃς.

ΚΑΣΙΟΣ Μὲ ὑπεχρέωσες πολὺ.

(Ἐξέρχεται ὁ ΙΑΓΟΣ).

Ποτέ 'ς τὴν Φλωρεντίαν
δὲν ἦρα φίλον 'σάν αὐτόν, καλὸν καὶ τιμημένον.

(Εἰσέρχεται ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ).

ΑΙΜΙΛ. Καλή σου 'μέρα, Κάσιε καλέ μου. Πῶς λυπούμαι
μ' αὐτὰ ὅπου σοῦ ἔτυχαν. 'Αλλὰ θὰ 'σιάσουν ὄλα.
'Ο Μαῦρος κ' ἡ κυρία μου 'μιλοῦσαν δι' ἑσένα.
Αὐτὴ σ' ὑπερασπίζετο· ὁ Μαῦρος ἀπεκρίθη
πῶς ἔχει ὑπόληψιν πολλὴν καὶ συγγενεῖς 'ς τὴν Κύπρον
αὐτὸς ὅπου ἐπλήγωσες, καὶ γνωστικὸν δὲν εἶναι
νὰ μείνης ἀτιμώρητος· ἀλλ' ὅτι σ' ἔχει φίλον,
καὶ ὅτι δὲν χρειάζεσαι καλλίτερον μεσίτην
ἀπ' τὴν καλὴν του θέλησιν, κ' εἰς πρώτην εὐκαιρίαν
τὸν παλαιὸν σου τὸν βαθμὸν καὶ πάλιν θὰ σοῦ δώσῃ.

ΚΑΣ. 'Αλλ' ὅμως σέ παρακαλῶ, ἐὰν ἐσὺ νομίζεις,
ὅτι δὲν εἶν' ἀνάρμοστον κι' ὅτι ἤμπορεῖ νὰ γείνη,
κατάφερέ μου μόνην της νὰ ἰδῶ τὴν Δυσδαιμόναν
κι' ὀλίγα λόγια νὰ τῆς 'πῶ.

ΑΙΜΙΛ. "Αν θέλῃς, ἔλα μέσα,
κ' ἐγὼ σοῦ τὰ οἰκονομῶ διὰ νὰ τῆς 'μιλήσης.

ΚΑΣ. Πολύ, πολὺ σ' εὐχαριστῶ, καλή μου Αἰμιλία.

(Ἀπέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Θάλαμος ἐν τῷ φρουρίῳ.

(Εἰσέρχονται ὁ ΘΘΕΛΛΟΣ, ὁ ΙΑΓΟΣ καὶ οἱ ΑΞΩΜΑΤΙΚΟΙ).

ΘΘΕΛ. Τὰ γράμματά μου δόσε τα εἰς τὸν πιλότον, 'Ιάγο,
κ' ἔλα νὰ μ' εὔρῃς ἔπειτα 'ς τὰ τείχη.

ΙΑΓΟΣ

'Ορισμὸς σου.

ΘΘΕΛ. Λοιπόν, αὐθένται, θέλετε τὰ τείχη νὰ ἰδοῦμεν ;

ΑΕΙΩΜ. Σ' ἀκολουθοῦμεν, στρατηγέ.

(Ἀπέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ἐμπροσθεν τοῦ φρουρίου.

(Εἰσέρχεται ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ, ὁ ΚΑΣΙΟΣ καὶ ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ).

ΔΥΣΔ. Ἡσύχασε, ὦ Κάσιε καλέ, καὶ βεβαιώσου
ὅτι θὰ κάμω χάριν σου ὅλα τὰ δυνατά μου.

ΑΙΜΙΛ. Προσπάθησε, Κυρία μου. Ὁ Ἰάγος τὸ ἐπῆρε
κατάκαρδα, ὡσάν αὐτὸς ὁ ἴδιος νὰ ἐπαύθη.

ΔΥΣΔ. Τί ἄνθρωπος ἐξαίρετος εἶναι αὐτός ! — Σοῦ λέγω
ὅτι ἐγὼ τὸν ἄνδρα μου κ' ἐσένα, θὰ σᾶς κάμω
φίλους καὶ πάλιν καθὼς πρὶν.

ΚΑΣ. Κυρία σεβαστή μου,
ὁ Μιχαήλ ὁ Κάσιος, ὅ,τι καὶ ἂν τοῦ τύχη,
θὰ εἶναι πάντα, ὅσον ζῆ, πιστότατός σου δοῦλος.

ΔΥΣΔ. Τὸ ἔξέρω καὶ σ' εὐχαριστῶ. Γνωρίζεις τὸν Ὀθέλλον·
φίλος του εἶσαι παλαιός· νὰ εἶσαι πεπεισμένος
ὅτ' ἡ ψυχρότης του μὲ σὲ θὰ διαρκέσῃ μόνον
ἐνόσω ἡ πολιτικὴ τὸ ἀπαιτεῖ.

ΚΑΣ. Ἄλλ' ὅμως
ἀνίσως ἡ πολιτικὴ αὐτὴ πολυχρονίση,
ἐὰν εἰς μάκρος τραβηθῆ τὸ πρᾶγμα καὶ παληώση,
καὶ λείψω ἄγώ, κι' ἄλλος κανεῖς μὲ ἀντικαταστήση,
μὴ κ' ἐκδουλεύσεις ξεχασθοῦν καὶ παλαιὰ φιλία ;

ΔΥΣΔ. Μὴ ἔχῃς φόβον δι' αὐτό. Ἐμπρὸς ἔς τὴν Αἰμιλίαν

ἐγὼ σοῦ τὸ ὑπόσχομαι· δὲν χάνεις τὸν βαθμὸν σου.
 Ἄν τάξω πράγμα μιὰν φορὰν τὸ κάμνω μέχρι τέλους.
 ὦ! ἤσυχον τὸν ἄνδρα μου εὔτε στιγμὴν θ' ἀφήσω·
 θὰ χάσῃ καὶ τὸν ὕπνον του καὶ τὴν ὑπομονὴν του·
 νυστάζει, θὰ καλαναρχῶ, — πεινᾷ, θὰ ἔξαγορεύω·
 εἰς κάθε ὀμιλίαν του, εἰς κάθε πάτημά του
 θὰ φέρνω καὶ τὸν Κάσιον. Λοιπὸν παρηγορήσου,
 ἀφοῦ ὁ δικηγόρος σου καλλίτερος ἀποθνήσκει
 παρὰ νὰ μὴν ἀγωνισθῇ πρὸς ὑπεράσπισίν σου.

(Εἰσέρχονται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ καὶ ὁ ΙΑΓΟΣ).

ΑΙΜΙΛ. Κυρία, νὰ ὁ στρατηγός.

ΚΑΣ. Κυρία μου, πηγαίνω.

ΔΥΣΔ. Μεῖνε, ν' ἀκούσης τί θὰ πῶ.

ΚΑΣ. Κυρία, ὄχι τώρα·

εἴμ' ἄνω κάτω· δὲν τολμῶ· τί νὰ εἰπῶ δὲν ἔξέρω.

ΔΥΣΔ. Ἄς εἶναι ὅπως ἀγαπᾷς.

(Ἄναχωρεῖ ὁ ΚΑΣΙΟΣ)

ΙΑΓΟΣ Ἄ! Τοῦτο δὲν μ' ἀρέσει.

ΟΘΕΛ. Τί λέγεις, Ἰάγο;

ΙΑΓΟΣ Τίποτε. Ἢ, ἄν. . . Κ' ἐγὼ δὲν ἔξέρω.

ΟΘΕΛ. Αὐτός, ποῦ τώρα ἔφευγε ὁ Κάσιος δὲν ἦτο;

ΙΑΓΟΣ Ὁ Κάσιος, αὐθέντα μου! Ἄ, ὄχι· δὲν πιστεύω,
 ὅτι θὰ ἔφευγε κρυφὰ ἐκεῖνος, ὡσὰν κλέπτης,
 ἄμα σὲ εἶδε νὰ φανῆς.

ΟΘΕΛ. Αὐτὸς νομίζω ἦτο.

ΔΥΣΔ. Καλῶς τὸν ἄνδρα μου! Ἐδῶ με ὠμιλοῦσε κάποιος

ὅπου συγχώρησιν ζητεῖ, καὶ εἶν' ἀπελπισμένος
διότι ἐψυχράθηκες μαζῆ τοῦ.

ΟΘΕΛ. Ποῖος ἦτο ;

ΔΥΣΔ. Ποῖος ἦτον ; Ὁ ὑπασπιστής, ὁ Κάσιος ! Καλέ μου,
ἂν μ' ἀγαπᾷς, κι' ὁ λόγος μου ἔχη ἐμπρός σου χάριν,
συγχώρησε τὸ σφάλμα τοῦ καὶ συμφιλιωθῆτε.
Διότι, ἂν εἰλικρινῶς δὲν σ' ἀγαπᾷ ἐκεῖνος,
καὶ ἂν αὐτὸ ποῦ ἔτυχε δὲν ἔγειν' ἄθελά τοῦ,
τότε ποιὸς εἶναι τίμιος καὶ ποιὸς καλός, δὲν 'ξεύρω!
Παρακαλῶ σε, κρᾶξέ τον ὀπίσω νὰ γυρίση.

ΟΘΕΛ. Ἐκεῖνος ἔφευγ' ἀπ' ἐδῶ ἐνῶ ἠρχόμην τώρα ;

ΔΥΣΔ. Ἐκεῖνος, βεβαιότατα· καὶ τόσον πικραμένος,
ὥστε κ' ἐγὼ ἐκόλλησα ἀπ' τὴν ὀδικήν τοῦ λύπην
καὶ τὸν πονῶ. Ἀγάπη μου, νὰ ἔλθῃ μῆνυσέ τοῦ.

ΟΘΕΛ. Σήμερα ὄχι, — ἄλλοτε, γλυκειά μου Δυσδαιμόνα.

ΔΥΣΔ. Συντόμως ;

ΟΘΕΛ. Ὅσον ἠμπορῶ, ἀφοῦ ἐσὺ τὸ θέλεις.

ΔΥΣΔ. Ἀπόψε εἰς τὸ δεῖπνόν μας ;

ΟΘΕΛ. Ὅχι ἀπόψε, ὄχι.

ΔΥΣΔ. Σ τὸ γεῦμα τότε, αὔριον ;

ΟΘΕΛ. Δὲν θὰ γευθῶ μαζῆ σου·

θὰ φάγω εἰς τὸ φρούριον μὲ τοὺς ὀπλαρχηγούς μου.

ΔΥΣΔ. Λοιπὸν τὸ βράδου αὔριον ; ἢ τὴν αὐγὴν τὴν Τρίτην ; —

Τὴν Τρίτην τὸ ἀπόγευμα ; — Τὸ βράδου τὴν Τετάρτην ; —

Τὴν ὥραν προσδιόρισε, παρακαλῶ· ἀλλ' ὄχι

ἀπ' τὴν Τετάρτην ὕστερα. Μετάνοιωσ' ὁ καυμένος.

Ἀλλὰ ἡ ἀμαρτία τοῦ, ὅσον χωρεῖ ὁ νοῦς μου,

(ἐκτὸς ὅπου 'ς τὸν πόλεμον εἶναι ἀνάγκη, λέγουν,

νὰ γίνωνται παράδειγμα καὶ οἱ καλλίτεροί μας,)
σφάλμα μου φαίνεται μικρόν, καὶ ποῦ ἀξίζει μόλις
μιὰν μυστικὴν ἐπίπληξιν. Πότε λοιπὸν νὰ ἔλθῃ;
Λέγε, Ὀθέλλε. — Ἀπορῶ, κ' ἐντός μου ἐξετάζω,
ἂν εἶναι πρᾶγμα, ποῦ ἐγὼ νὰ σ' ἀρνηθῶ ἴμποροῦσα,
ἢ κἂν νὰ ἔχω δισταγμόν! — Τί; τὸν Μιχάλην Κάσιον,
ποῦ ἦτο φίλος σου πιστὸς καὶ ἤρχετο μαζῆ σου
ἔς τοῦ ἔρωτός μας τὸν καιρόν, κι' ἂν σὲ κατηγοροῦσα
ἐκεῖνος πάντα ἔπαιρνε τὸ μέρος σου; Καὶ τώρα
διὰ νὰ ἔλθῃ νὰ σ' ἰδῇ νὰ θέλῃ τόσον κόπον;
Καὶ ἴμποροῦσα, πιστεῦσε. . .

ΟΘΕΛ. Ἄρκεϊ, παρακαλῶ σε.

Δὲν σοῦ ἀρνοῖμαι τίποτε. Ἄς ἔλθῃ ὅταν θέλῃ.

ΔΥΣΔ. Μήπως μ' αὐτὸ ποῦ σοῦ ζητῶ κάμνεις ἔς ἐμένα χάριν;

Εἶναι ὡσὰν νὰ γύρευα νὰ μὴ κρουολογήσης,
νὰ βάλῃς τὰ χειρόφτιά σου, κάτι καλὸν νὰ φάγῃς, —
ὡσὰν νὰ σοῦ ἐγύρευα κάτι πρὸς ὄφελός σου.

Ἐὰν ποτὲ ζητήσω τί διὰ νὰ δοκιμάσω
ἐὰν ἀλήθεια μ' ἀγαπᾷς, Ὀθέλλε, θὰ ζητήσω
πρᾶγμα πολὺ σημαντικὸν καὶ φοβερόν καὶ μέγα!

ΟΘΕΛ. Ποτέμου δὲν θὰ σ' τ' ἀρνηθῶ! Καὶ σὺ, ἀγαπητή μου,
τὴν χάριν τώρα κάμε μου νὰ μὲ ἀφήσης μόνον.

ΔΥΣΔ. Ὁχι νὰ πῶ; Δὲν γίνεται, Ὀθέλλε μου! Πηγαίνω.

ΟΘΕΛ. Πήγαινε, Δυσδαιμόνα μου. Ἐρχομαι τώρα μέσα.

ΔΥΣΔ. Ὅταν καὶ ὅπως ἀγαπᾷς ἔς τοὺς ὀρισμούς σου εἶμαι
εἰς ὅ,τι κι' ἂν ἐπιθυμῆς. — Πηγαίνωμ', Αἰμιλία.

(Ἀπέρχεται μετὰ τῆς ΑΙΜΙΛΙΑΣ).

ΟΘΕΛ. ὦ πλάσμα σὺ ἐξαίσιον! Νὰ κολασθῇ ἡ ψυχὴ μου

ἂν παύσω νὰ σέ ἀγαπῶ ! Τὸ πᾶν θὰ εἶναι χάος
ἂν ἡ ἀγάπη μου ποτὲ περάσῃ!

ΙΑΓΟΣ Στρατηγέ μου ;

ΘΘΕΛ. Τί λέγεις, Ἰάγο ;

ΙΑΓΟΣ Στρατηγέ, ὁ Μιχαήλ ὁ Κάσιος,
ἔς τοῦ ἔρωτός σας τὸν καιρόν, πρὶν νὰ στεφανωθῆτε,
τὰ ἤξευρε τὰ πράγματα ;

ΘΘΕΛ. Ἄπ' τὴν ἀρχὴν ἔς τὸ τέλος
τὰ πάντα τὰ ἐγνώριζε. Πλὴν τὸ ἐρώτημά σου
πρὸς τί ;

ΙΑΓΟΣ Πρὸς εὐχαρίστησιν ἀπλῶς τῶν στοχασμῶν μου.

ΘΘΕΛ. Τῶν στοχασμῶν σου ; Διατί ; Τί στοχασμῶν σου, Ἰάγο ;

ΙΑΓΟΣ Δὲν ἤξευρ' ἂν τὴν ἔγνώριζε, προτοῦ στεφανωθῆτε,
ὁ Κάσιος.

ΘΘΕΛ. ὦ, μάλιστα ! Καὶ ἀναμεταξύ μας
αὐτὸς ἔπηγαινοῦρχετο πολὺ συχνά.

ΙΑΓΟΣ Ἀλήθεια !

ΘΘΕΛ. Ἀλήθεια ! Ναι, ἀλήθεια ! Πῶς ; Βλέπετε κακὸν εἰς τοῦτο ;
Μὴ δὲν τὸν ἔχεις τίμιον ;

ΙΑΓΟΣ Τίμιον, στρατηγέ μου ;

ΘΘΕΛ. Τίμιον ; Εἶπα, τίμιον !

ΙΑΓΟΣ Ἄπ' ὅσον τὸν γινώρισκω.

ΘΘΕΛ. Εἰπέ μου, τί στοχάζεσαι ;

ΙΑΓΟΣ Στοχάζομαι, αὐθέντα ;

ΘΘΕΛ. Στοχάζομαι ; — (Μὰ τὸν Θεόν, κατήντησε ἡχώ μου,
ὡσάν νὰ κρυφοέκλειε μέσα ἔς τὸν νοῦν του τέρας,
ποῦ νὰ τὸ δεῖξῃ δὲν τολμᾷ!) — Τί σκέπτεσαι ; Εἰπέ το !
Τώρα σέ ἤκουσα ἐδῶ νὰ λέγῃς, « Δὲν μ' ἀρέσει »,

ποῦ ἔφρευγεν ὁ Κάσιος. Τί πράγμα δὲν σ' ἀρέσει ;
 Καὶ ὅταν σοῦ ἐπρόσθεσα πῶς ἀναμεταξὺ μας
 ἦτο αὐτὸς 'ς τὸ μυστικόν, ἐφώνηξες, « Ἀλήθεια ! »
 κ' ἐσήκωσες τὸ μέτωπον, κ' ἐσούφρωσες τὰ ὄφρυδια,
 ὡσάν νὰ κρυφοέκλειες εἰς τὸ μυαλό σου μέσα
 ἓνα φρικώδη στοχασμόν ! Ἄν θέλῃς τὸ καλόν μου,
 τοὺς στοχασμοὺς σου δεῖξέ μου.

ΙΑΓΟΣ

Αὐθέντα μου, τὸ ἔξυρεις

ἀν σ' ἀγαπῶ.

ΘΘΕΛ.

Μὲ ἀγαπᾶς· ναι, Ἰάγο, τὸ πιστεύω.

Καὶ ἐπειδὴ σὲ θεωρῶ καὶ τίμιον καὶ φίλον,
 κ' ἤξεύρω ὅτι τὰ λόγια σου ζυγίζεις πρὶν λαλήσης,
 τρομάζω περισσότερον μ' αὐτοὺς τοὺς δισταγμούς σου.
 Εἰς ἓνα ψεύτην ποταπὸν θὰ ἦτο φυσικόν του
 τοιαῦτα πράγματα. Ἀλλά, ὅταν τὰ λέγῃ ἓνας,
 ὅπου γνωρίζει τὸ σωστόν, εἶναι κατηγορία
 ποῦ νὰ κρατήσῃ δὲν ἔμπορεῖ κι' ἀπ' τὴν καρδιάν του
 ἔγχαίνου.

ΙΑΓΟΣ Ὅσον διὰ τὸν Κάσιον, ἐγώ, καὶ ὄρκον παίρνω,
 νομίζω εἶναι τίμιος.

ΘΘΕΛ.

Κ' ἐγὼ αὐτὸ νομίζω !

ΙΑΓΟΣ Εἶθε καθὼς μᾶς φαίνονται οἱ ἄνθρωποι νὰ ἦσαν,
 ἢ νὰ μὴ φαίνεται κανεὶς ἐκεῖνο ποῦ δὲν εἶναι.

ΘΘΕΛ. Ναί· ὅ,τι φαίνεται κανεὶς καὶ ἔπρεπε νὰ εἶναι.

ΙΑΓΟΣ Λοιπὸν κ' ἐμὲ μοῦ φαίνεται ὡς τίμιος ἐκεῖνος.

ΘΘΕΛ. Ὅχι ! Τὰ λόγια σου αὐτὰ μοῦ κρύπτουν κάτι ἄλλο.
 Ὅμιλεῖ ὅπως ὁμιλεῖς 'ς τὸν λογισμόν σου μέσα·
 εἰπέ μου ὅ,τι σοῦ περνᾷ ἀπὸ τὸν νοῦν, καὶ δόσε

ἔς τοὺς χειροτέρους στοχασμοὺς τὰς χειροτέρας λέξεις!

ΙΑΓΟΣ Ἀγαπητέ μου στρατηγέ, ἔς αὐτὸ συμπάθησέ με.

Σοῦ χρεωστῶ ὑποταγὴν εἰς κάθε τί, ἀλλ' ὄχι
ἔς ἐκεῖνο ποῦ ἐλεύθερος κι' ὁ κάθε σκλάβος εἶναι.

Τοὺς στοχασμοὺς μου νὰ εἰπῶ; Καλά· καὶ ποῦ ἤξεύρεις
ἂν δὲν εἶν' ἄτοποι κ' αἰσχροί; Ποῦ εἶνε τὸ παλάτι,
εἶπέ μου, ὅπου κάποτε δὲν χώνονται καὶ λέραις;
Ποῦ εἶναι τόσο καθαρὰ καρδιά, ὥστε ποτέ της
σκέψεις δὲν κρύπτει βρωμερὰς κι' ἀδίκους ὑποψίας,
κοντὰ ἔς τοὺς πλέον καθαρούς κ' ἐντίμους λογισμοὺς της;

ΟΘΕΛ. Τὸν ἀδικεῖς τὸν φίλον σου, ὦ Ἰάγο, ἂν νομίζεις
ὅτι τοῦ ἔγειν' ἄδικον καὶ τοὺς συλλογισμοὺς σου
δὲν τοῦ ξεμυστερεύεσαι.

ΙΑΓΟΣ

Θερμοπαρακαλῶ σε!...

Ὁ νοῦς μου ἴσως ἄδικα εἰς τὸ κακὸν πηγαίνει,
διότι, σοῦ τ' ὁμολογῶ, τὸ φυσικόν μου εἶναι
νὰ ψεγαδιάζω πάντοτε, καὶ κάποτε νὰ θέλω
ἀνύπαρκτα πταισίματα νὰ βλέπω... Σ' ἐξερκίζω
νὰ μὴ πιστεύης ὅ,τι 'πῆ ἕνας, ποῦ συνειθίζει
νὰ συμπεραίνει ἔς τὰ τυφλά· κι' ἀπὸ παρατηρήσεις
ποῦ ἔκαμα ἐδῶ κ' ἐκεῖ ἀστόχαστα, μὴ πλάσης
τὸ βάσανόν σου μόνος σου. Δὲν πρέπει, δὲν ἀρμόζει
οὔτε ἔς τὴν εὐτυχίαν σου κ' εἰς τὴν ἀνάπαυσίν σου,
οὔτε ἔς τὴν τιμιότητα καὶ εἰς τὴν φρόνησίν μου
τοὺς λογισμοὺς μου νὰ σοῦ 'πῶ.

ΟΘΕΛ.

Τί ἔχεις εἰς τὸν νοῦν σου;

ΙΑΓΟΣ Αὐθέντα, ὄνομα καλόν, κ' εἰς ἄνδρα κ' εἰς γυναῖκα,
εἶναι τὸ μόνον τῆς ψυχῆς ἀτίμητον διαμάντι.

"Οποῖος μοῦ κλέψει τὸ πουγγὶ πρᾶγμα μικρὸν μοῦ κλέπτει·
κατ' εἶναι, εἶναι τίποτε· τὸ εἶχα, μοῦ τὸ 'πῆραν·
εἰς χίλια χέρια 'πέρασε καὶ θὰ ξαναπεράσῃ.

Πλὴν τ' ὄνομά μου τὸ καλὸν κανεῖς ἂν μοῦ τὸ κλέψῃ,
μοῦ παίρνει πρᾶγμα ποῦ αὐτόν, τὸν κλέπτην, δὲν
πλουτίζει,

καὶ μὲ ἀφίνει πάμπτωχον ἐμένα, τὸν κλεμμένον.

ΘΘΕΛ. Ἀπὸ τὸν νοῦν τί σοῦ περνᾷ θέλω νὰ μάθω.

ΙΑΓΟΣ

"Οχι·

δὲν ἤμπορεῖς, 'ς τὸ χέρι σου κι' ἂν εἶχες τὴν καρδιάν μου·
κι' οὔτε ποτὲ θὰ δυνηθῆς, ὅσον ἐγὼ τὴν ἔχω.

ΘΘΕΛ. Ἄ!

ΙΑΓΟΣ Ἀπὸ ζήλειαν, στρατηγέ, Θεὸς νὰ σὲ φυλάγῃ!

Αὐτὴ εἶναι ἡ δρακόντισσα ἡ πρᾶσινοματοῦσα
ποῦ μέσα εἰς τὰ σπλάγχνα της εὐρίσκει τὴν τροφήν της¹⁸.

Εὐτυχησμένην ζῆ ζῶν ὁ γελασμένος ἄνδρας,
ποῦ τὴν κυρὰ δὲν ἀγαπᾷ, κ' ἤξεύρει τί παθαίνει.

'Αλλὰ τί κόλασιν περνᾷ ἐκεῖνος, ὁ ὁποῖος
ἔχει ὑποψίαν κι' ἀγαπᾷ, λατρεύει κι' ἀμφιβάλλει!

ΘΘΕΛ. Ἀλλοίμονον!

ΙΑΓΟΣ

Ὁ πάμπτωχος ἀλλ' εὐχαριστημένος,

βαθύπλουτος, ὑπέρπλουτος ἐκεῖνος εἶναι. Ὅμως

τὰ πλούτη τ' ἀναριθμητὰ πτώχεια καὶ πάγος εἶναι
'ς ἐκεῖνον ποῦ αἰῶνια φοβεῖται μὴ πτωχεύσῃ.

Νὰ μὲ φυλάγῃ ὁ Θεός, καὶ ὄλον μου τὸ γένος
ἀπὸ τὴν ζήλειαν!

ΘΘΕΛ.

Πλὴν πρὸς τί, πρὸς τί μοῦ λέγεις τοῦτα;

Μήπως θαρρεῖς ὅτι ἠμπορῶ νὰ ζῶ καὶ νὰ ζηλεύω;

μὲ καθ' ἄλλαξοφεγγαριὰν νὰ ἔχω νέον φόβον ;
 Ἄ ! ὄχι. Φθάνει μιὰν φορὰν νὰ λάβω ὑποψίαν,
 κι' ἀμέσως ἐσχημάτισα καὶ τὴν ἀπόφασίν μου.
 Εἰπέ με τράγον, ἂν μ' ἰδῆς νὰ τρέφω τὴν ψυχὴν μου
 μ' αὐτὰς τὰς ὑποψίας σου τὰς παραφουσκωμένας,
 μ' αὐτοὺς τοὺς φόβους σου ! Ἐγὼ δὲν γίνομαι ζηλιάρης
 ἂν εἶναι ἡ γυναῖκά μου ὠραία, ἢ ἂν βλέπω
 πῶς ἀγαπᾷ τὴν συντροφίαν καὶ τὰς διασκεδάσεις,
 ὅτι χορεύει, τραγουδεῖ, κι' ἀρέσει ὁμιλίας.

Ὅπου ὑπάρχει ἀρετὴ εἶν' ἀρεταὶ καὶ τοῦτα.

Ἄλλ' οὐτ' ἀπ' τὰς ἐλλείψεις μου θὰ λάβω ὑποψίαν
 ἢ φόβον μήπως ἤλλαξε· διότι μ'ἄτια εἶχε
 καὶ μ' εἶδε, καὶ μ' ἐδιάλεξε. Ἄ ! ὄχι, Ἰάγο. Θέλω,
 πρὶν ἀμφιβάλω, νὰ ἰδῶ· ἂν ἀμφιβάλω, θέλω
 ἀπόδειξιν· καὶ ἂν πεισθῶ, τότε μοῦ φθάνει τοῦτο !
 Εἰς τὸ καλὸν διὰ μιᾶς κι' ὁ Ἔρωσ καὶ ἡ ζήλεια !

ΙΑΓΟΣ Τώρα σ' ἀρέσω. Κ' ἤμπορῶ νὰ σ' ἀποδείξω τώρα,
 χωρὶς κανένα δισταγμὸν, τί σέβας καὶ φιλίαν
 τρέφω πρὸς σέ, ὦ στρατηγέ. Λοιπὸν, ἀφοῦ τὸ θέλεις,
 σοῦ λέγω ὅ,τι σκέπτομαι. — Ἀπόδειξιν δὲν ἔχω,
 πλὴν βλέπε τὴν γυναῖκά σου. Νὰ τὴν παρατηρήσης
 πῶς εἶναι μὲ τὸν Κάσιον. Ἔχε ἀνοικτὰ τὰ μ'ἄτια,
 μὴ διὰ ζήλειαν ἔτοιμα, ἀλλ' οὔτε ξεννοιασμένα.
 Δὲν θέλω ἡ εὐγενικὴ κ' εἰλικρινὴς ψυχὴ σου
 ἀπ' ἄκραν καλοσύνην σου νὰ γελασθῇ. — Φυλάξου !
 Ἐσπούδασα πολὺ καλὰ τοῦ τόπου μας τὰ ἦθη.
 Τὰ κρύπτουν ἀπ' τὸν ἄνδρα των, κι' ὁ κόσμος ἄς τὰ βλέπη
 τ' ἀναίσχυντα καμῶματα· ἡ δὲ μεγάλη τέχνη

εἶν' ὄχι νὰ μὴ γίνωνται, ἀλλὰ πῶς νὰ τὰ κρύπτουν.

ΟΘΕΛ. Νομίζεις;

ΙΑΓΟΣ Τὸν πατέρα της 'γελοῦσε καὶ σ' ἐπῆρε.

Κι' ἀπ' ἓνα μέρος ἔκαμνε ὅτι σὲ τρέμει τάχα,
ὅτι φοβεῖται νὰ σ' ἰδῇ, κι' ἀπ' τ' ἄλλο σ' ἀγαποῦσε.

ΟΘΕΛ. Ἀλήθεια, τῶκαμνε αὐτό!

ΙΑΓΟΣ Λοιπόν, τί περιμένεις;

"Αν νὰ καμόνεται αὐτὰ 'μποροῦσε, τόσον νέα,
καὶ τοῦ πατρός της ἤξευρε τὰ 'μάτια νὰ τὰ κλείσῃ
τόσον καλά . . . Ἐνόμιζε ὅτ' ἦσαν ὅλα μάγια¹⁹ . . .
'Ἄλλ' εἶμαι ἀσυγχώρητος, καὶ νὰ μὲ συμπαθήσῃς
ἂν σ' ἀγαπῶ παραπολύ, αὐθέντα μου.

ΟΘΕΛ. Σοῦ εἶμαι

ὑπόχρεως διὰ παντός!

ΙΑΓΟΣ Σ' ἐτάραξα ὀλίγον.

ΟΘΕΛ. Οὔτ' ἓνα ἰῶτα· τίποτε.

ΙΑΓΟΣ Σ' ἐτάραξα, φοβοῦμαι.

'Ἐλπίζω νὰ ἐνόησες, ὅτι αὐτὰ τὰ λέγω
μόνον διότι σ' ἀγαπῶ. Ἄλλ' εἶσαι συγχυσμένος,
τὸ βλέπω. Σὲ παρακαλῶ νὰ μὴ παρεξηγήσῃς
τὰ λόγια μου. Εἰς ὄλ' αὐτὰ μὴ βλέπῃς τίποτ' ἄλλο
πὰρὰ μιὰν ὑποψίαν μου.

ΟΘΕΛ. "Ω! ἔννοια σου!

ΙΑΓΟΣ Ἄλλέως,

λαμβάνει ἡ ὁμιλία μου αὐτὴ μιὰν σημασίαν,
ποῦ δὲν τὴν ἔβαζα 'ς τὸν νοῦν. Εἶναι καλός μου φίλος
ὁ Κάσιος. — Αὐθέντα μου, σὲ βλέπω συγχυσμένον.

ΟΘΕΛ. Ὅχι, δὲν ἐσυγχύσθηκα σοῦ λέγω. — Δὲν πιστεύω

ὅτι πιστὴ κ' ἐνάρετη δὲν εἶν' ἡ Δυσδαιμόνα.

ΙΑΓΟΣ Χρόνευς πολλοὺς νὰ ζῆ πιστὴ, καὶ σὺ νὰ τὸ πιστεύης.

ΘΘΕΛ. Καὶ ὁμως, πῶς παρσπρατεῖ ἡ φύσις!

ΙΑΓΟΣ

Νὰ ὁ φόβος!

Αὐτὸ δὰ εἶναι τὸ κακόν! Διδότι, μὴ πρὸς βάρος,
τὸ ν' ἀρνηθῆ τόσους γαμβροὺς ὅπου τὴν ἐζητοῦσαν
τοῦ τόπου της, τοῦ γένους της, τῆς καταστάσεώς της,
πράγματα ὅλα ταιριαστὰ καὶ ποῦ τὰ θέλ' ἡ φύσις....

Φοῦχι! Αὐτὸ σιχαμεραὶς ὀρέξεις μοῦ μυρίζει
κ' αἰσχροὰ ἐπιθυμήματα, καὶ στοχασμοὺς ἀτόπους. . .
Πλὴν σοῦ ζητῶ συμπάθειον· δὲν λέγω δι' ἐκείνην
ὅτι θὰ κάμη καὶ καλὰ τὰ ἴδια! Μολονότι
ὁ φόβος εἶναι μὴ στραφῆ ἔς τὰ παλαιὰ ὁ νοῦς της,
καὶ μὲ τοὺς συντοπίτας της ἀρχίσῃ νὰ συγκρίνη
τὸν ἄνδρα ποῦ ἐδιάλεξε, καὶ τὸ μετανοήσῃ.

ΘΘΕΛ. Ὡρα καλὴ σου! Ἄν ἰδῆς τίποτε ἄλλο, 'πέ μου.

Καὶ βάλε τὴν γυναῖκά σου νὰ βλέπη.— Ἄφησέ με.

ΙΑΓΟΣ Αὐθέντα μου, ἀναχωρῶ.

(Ἀποσύρεται).

ΘΘΕΛ.

Ὡ! διατί τὴν 'πῆρα!

Αὐτὸς ὁ νέος ὁ καλὸς καὶ εἶδε καὶ γνωρίζει
πολλὰ, πολλὰ πλειότερα ἀπὸ αὐτὰ ποῦ λεγεῖ.

ΙΑΓΟΣ (ἐπιστρέφων).

Νὰ σ' ἐξορκίσω, στρατηγέ, τολμῶ, αὐτὸ τὸ πρᾶγμα
νὰ μείνη τώρα ὡς ἐδῶ. Μὴ τὸ παρασκαλίζης.

Περίμενε καὶ πρόσεχε. Μὴ βία! Ἄν καὶ πρέπη
τὴν θέσιν του ὁ Κάσιος καὶ πάλιν νὰ τὴν λάβῃ, —
διότι εἶναι ἰκανὸς κι' ἀξίζει νὰ τὴν ἔχῃ, —

μου φαίνεται, ἂν ἀγαπᾶς, καλὸν νὰ τ' ἀνάβῃς,
 διὰ νὰ λάβῃς ἀφορμὴν νὰ τὸν παρατηρήσῃς
 κ' ἐκεῖνον καὶ τοὺς τρόπους του. Τὴν προσοχὴν σου ἔχει
 ἂν σὲ ζητῇ ἢ γυναικῶς σου νὰ λάβῃ τὸν βαθμὸν του
 μὲ ζωηρότητα πολλὴν κι' ἀνυπομονησίαν,
 ἀπὸ αὐτὸ θὰ φωτισθῇς πολὺ. Ἄλλ' ἐντοσοῦτώ,
 μὴ βάζῃς βάσιν, στρατηγέ, 'ς τοὺς ἰδικούς μου φόβους,
 καθὼς ἐλπίζω 'ς τὸν Θεὸν ὅτι δὲν ἔχουν βάσιν,
 καὶ ἄφησέ την ἡσυχὴν ἐκεῖνην. Σ' ἐξορκίζω!

ΟΘΕΛ. Ἡσύχασε· θὰ κρατηθῶ.

ΙΑΓΟΣ

Σὲ προσκυνῶ καὶ πάλιν.

(Ἀναχωρεῖ).

ΟΘΕΛ. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος πιστὸς καὶ τιμημένος εἶναι,
 κ' ἤξεύρει νὰ παρατηρῇ μὲ γυμνασμένον ἴματι
 τ' ἀνθρώπινα καμώματα. — Ἐὰν τὴν πιάσω ψεύτραν
 τὴν ἀλυσίδα ποῦ μ' αὐτὴν μὲ δένει θὰ τὴν κόψω,
 κι' ἄς μοῦ κοπῇ καὶ ἡ καρδιά μαζῇ, καὶ θὰ τὴν ρίξω
 εἰς τ' ἀνεμογυρίσματα τῆς Τύχης! ²⁰ Μήπως εἶναι
 ποῦ εἶμαι μαῦρος ²¹, κ' εὐμορφα νὰ ὀμιλῶ δὲν ἔξεύρω,
 ἢ ἐπειδὴ κατηφορῶ 'ς τῶν χρόνων τὴν κοιλάδα; ...
 ὦ! Μ' ἀπατᾶ! Τὴν ἔχασα! Δὲν μ' ἀπομένει τώρα
 παρὰ νὰ τὴν σιχαίνωμαι! ὦ βάσανόν τοῦ γάμου,
 αὐτὰ τὰ πλάσματα κανεῖς νὰ τὰ θαρρῇ ὀδικά του,
 καὶ ὁμως ἡ ἀγάπη των ὀδική του νὰ μὴν εἶναι!
 Χίλιαισ φοραῖς καλλίτερα νὰ ἤμουν μολυντῆρι ²²
 κ' εἰς τὰ ὑγρά μιάσματα μιᾶς φυλακῆς νὰ ζοῦσα,
 παρὰ 'ς ἐκεῖνο π' ἀγαπῶ, ν' ἀφίνω μίαν τρίχα
 ποῦ ἄλλος νὰ τὴν χαίρεται! Νὰ οἱ τρανοὶ τί πάσχουν!

Καλλίτερα οἱ ταπεινοί! Ἄλλὰ τὸ πεπρωμένον
θὰ ἔλθῃ ἄν τὸν Θάνατον. — Αὐτὸ ἔς τὸ μέτωπόν μας
ἀφότου ζωντανεύσωμεν τὸ αἶσχος μας χαράζει.

(Εἰσέρχονται ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ καὶ ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ).

Ἴδέ την, ἔρχεται! Ἐὰν μὲ ἀπατᾷ. . . ὦ! τότε
ὡς καὶ ὁ ἴδιος ὁ Θεὸς γελᾷ τὸν ἑαυτὸν του!

Νὰ τὸ πιστεύσω δὲν ἔμπορῶ!

ΔΥΣΔ. Ἀγαπητὲ Ὁθέλλε,
εἶν' ἔτοιμον τὸ γεῦμά σου, καὶ οἱ προσκαλεσμένοι
σὲ περιμένουν νὰ φανῆς.

ΘΘΕΛ. Εἶν' ἰδικόν μου λάθος.

ΔΥΣΔ. Τρέμ' ἡ φωνή σου. Διατί; Μήπως καλὰ δὲν εἶσαι;

ΘΘΕΛ. Ὅχι. Ὀλίγον μου πονεῖ ἐδῶ τὸ μέτωπόν μου.

ΔΥΣΔ. Εἶναι διότι ἔξαγρυπνᾷς. Θὰ σοῦ περάσῃ τώρα.

Νὰ σοῦ τὸ δέσω ἄφησε· εὐθὺς θὰ σὲ περάσῃ.

(Προτείνει νὰ τοῦ δέσῃ τὴν κεφαλὴν).

ΘΘΕΛ. Μικρὸ εἶν' τὸ μαντίλι σου· δὲν φθάνει. Ἄφυσέ το.

(Τὸ ρίπτει καταγῆς).

Ἔλα, πηγαίνωμεν μαζῆ.

(Ἐξέρχονται ὁ ΘΘΕΛΛΟΣ καὶ ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ. Ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ
λαμβάνει εἰς χεῖρας τὸ πεσὸν χειρόμακτρον).

ΑΙΜΙΛ. Καλὰ ὅπου μου ἔτυχε νὰ εὔρω τὸ μαντίλι!

Τὸ πρῶτον δῶρον εἶν' αὐτὸ ποῦ ἔλαβ' ἀπ' τὸν Μαῦρον.

Ὁ ἄνδρας μ' ὁ παράξενος χίλιας φοαῖς μου εἶπε
νὰ τῆς τὸ κλέψω καὶ καλὰ. Πλὴν τ' ἀγαπᾷ ἐκείνη,
διότι τῆς ἐσύστησε ποτὲ νὰ μὴ τὸ χάσῃ·

τὸ ἀγαπᾷ καὶ πάντοτε ἐπάνω τῆς τὸ ἔχει,

καὶ τὸ φιλεῖ, καὶ τοῦ λαλεῖ. Τὸ σχέδιον θὰ πάρω,
 νὰ κάμω ἀπαράλλακτον μ' αὐτό, νὰ τοῦ τὸ δώσω.
 Τί νὰ τὸ θέλῃ; Ὁ Θεὸς (κι' ὄχι ἐγὼ) τὸ 'ξεύρει.
 Ἄλλὰ τὴν φαντασίαν του ἄς τὴν εὐχαριστήσω.

(Εἰσέρχεται ὁ ΙΑΓΟΣ).

ΙΑΓΟΣ Ἄ! εἶσαι σύ; Τί γίνεσαι; Κάτι ἐδῶ μονάχη;

ΑΙΜΙΑ. Μὴ γρύναις σὲ παρακαλῶ, καὶ θὰ σοῦ δώσω κάτι. . .

ΙΑΓΟΣ Ἐσὺ ἐμένα; Ἀπὸ σὲ δὲν περιμένω ἄλλο
 παρά. . .

ΑΙΜΙΑ. Παρά;

ΙΑΓΟΣ Λόγια κουτά.

ΑΙΜΙΑ. Ἐχεις νὰ 'πῆς καὶ ἄλλο;

Τί ἔδιδες ἂν σ' ἔφερνα ἐκεῖνο τὸ μαντίλι. . .

ΙΑΓΟΣ Τί πράγμα; τί;

ΑΙΜΙΑ. Τί πράγμα; αἶ; Ἐκεῖνο τὸ μαντίλι,
 τὸ πρῶτο πρῶτο χάρισμα ποῦ ἔδωκε ὁ Μαῦρος
 'ς τὴν Δυσδαιμόναν, καὶ ποῦ σὺ τόσαις φοραῖς μοῦ εἶπες
 νὰ τῆς τὸ κλέψω.

ΙΑΓΟΣ Τὸ κλέψεις;

ΑΙΜΙΑ. Τὸ ἄφησε νὰ πέσῃ
 κ' ἐκεῖ κοντὰ εὐρέθηκα καὶ τὸ ἐπῆρα. Νὰ το'
 τὸ βλέπεις;

ΙΑΓΟΣ Δὸς μοῦ το ἐδῶ. Ἴδου καλὴ γυναῖκα!

ΑΙΜΙΑ. Τί θὰ τὸ κάμῃς; Διατί τόσο πολὺ τὸ θέλεις,
 καὶ νὰ τὸ κλέψω μ' ἔβαζες;

ΙΑΓΟΣ Δὸς μοῦ το.

(Τὸ ἀρπάζει ἐκ τῶν χειρῶν αὐτῆς).

Τί σὲ μέλει;

ΙΑΓΟΣ

Στρατηγέ μου!

ΟΘΕΛ. Τί μ' ἔμελαν οἱ ἔρωτες ποῦ ἔκλεπτ' ἀπ' ἐμένα ;
 Δὲν ἔβλεπα, δὲν ἤξευρα, ἀλλὰ καὶ δὲν 'πονοῦσα.
 Καλὰ 'κοιμώμουν, ἔτρωγα, 'γελοῦσα κ' εὐθυμοῦσα.
 Δὲν εὔρισκα 'ς τὰ χεῖλη της τὰ ἴχνη τῶν φιλιῶν του!
 Ἐκεῖνος ποῦ τὸν ἔκλεψαν, ἐνόσω δὲν γνωρίζει
 ὅτι τοῦ ἔγεινε κλοπή, κλεμμένος δὲν λογίεται.

ΙΑΓΟΣ Πολὺ μὲ κακοφαίνεται ν' ἀκούω τέτοια λόγια.

ΟΘΕΛ. ὦ! Εἴθε ὅλη ἡ φρουρὰ κ' οἱ στρατιῶται ὅλοι
 τὸ εὐμορφό της τὸ κορμί νὰ εἶχαν δοκιμάσει,
 ἀρκεῖ νὰ μὴ τὸ ἤξευρα ἐγώ! — ὦ, τώρα 'πάγει,
 'πάγει ὁ ἥσυχός μου νοῦς καὶ ἡ ἀνάπαυσίς μου,
 καὶ τῶν πολέμων ἡ βοή, καὶ τῶν σπαθιῶν ἡ λάμψις,
 καὶ ὅσα κάμνουν ἀρετὴν τὸν ἔρωτα τῆς ὁδῆς!
 Ἅπαν τ' ἄλογα ποῦ χλημνητροῦν, κι' ὁ ἦχος τῶν
 σαλπίγγων,
 τὰ τύμπανα ὁποῦ καρδιὰν 'ς τοὺς στρατιώτας οἶδουν,
 καὶ τὸ πλαγιαῦλι ποῦ τ' αὐτιά ξεσχίζει, κ' αἱ σημαῖαι,
 κι' ὅλ' ἡ χαρὰ, καὶ ἡ πομπή, κ' ἡ ὁδὸς τοῦ πολέμου, —
 καὶ σεῖς, θανάτου μηχαναί, ποῦ μὲ τὸν λάρυγγά σας
 τοῦ ἀθανάτου τοῦ Διὸς τοὺς κερανοὺς μιμεῖσθε!
 Ἅπαν ὅλα! Τίποτ' ἐπὶ γῆς δὲν μέλει τὸν Ὀθέλλον!

ΙΑΓΟΣ Τί λέγεις; Εἶναι δυνατόν, ὦ στρατηγέ;

ΟΘΕΛ.

'Αχρεῖε!

Σὲ θέλω τὴν γυναῖκά μου νὰ μοῦ τὴν δεῖξης πόρνην!
 Θέλω ἀπόδειξιν νὰ ἰδοῦν τὰ 'μάτια μου! Ἀκούεις;
 (Τὸν ἀρπάζει ἀπὸ τὸν λαιμόν).

'Αλλέως, μὰ τὴν ἄπλαστην ψυχὴν μου, θὰ σὲ κάμω

νά προτιμᾶς καλλίτερα νά ἦσουν ἕνας σκύλος,
ἢ ἔς τὴν ὄργην ποῦ ἔξυπνησες νάχης νά δώκης λόγον!

ΙΑΓΟΣ Εἰς τοῦτο κατηντήσαμεν λοιπόν;

ΘΘΕΛ.

Νά μοῦ τὸ δείξης!

Κι' ἂν δὲν τὸ ἰδῶ, τοῦλάχιστον ἀπόδειξιν νά φέρης,
ἀλλὰ χωρὶς χαραγματιάν, ἢ ἀνοιγμα ἢ τρύπαν
ἀπ' τὴν ὁποίαν νά χωρῆ καμμιά ἀμφιβολία!

Ἄκούεις; ἢ ἀλλοίμονον ἔς ἐσένα!

ΙΑΓΟΣ

Στρατηγέ μου!

ΘΘΕΛ. Ἄνίσως τὴν συκοφαντῆς κ' ἐμέ με βασανίζης,
μὴ κάμης πλέον προσευχὴν, συνειδήσιν μὴν ἔχης,
ταῖς φρίκαις ὄλαις σώρευσε ἔς τὴν κεφαλὴν τῆς φρίκης,
κάμε τὴν γῆν νά ἐκπλαγῆ, τὸν οὐρανὸν νά κλαίῃ,
διότι ἐξεπέρασες τὸν Ἄδην, κολασμένε!

(Ἄπολύει τὸν ΙΑΓΟΝ ἀπωθῶν αὐτόν).

ΙΑΓΟΣ Καλέ! Θεέ μου, φύλαγε! Τί πράγμα! Ἄνδρας εἶσαι;
Ψυχὴν δὲν ἔχεις κ' αἰσθησιν; Ἄ! ὁ Θεὸς μαζῆ σου.
Πᾶρ' τὸν βαθμὸν μου, πᾶρέ τον! — Ἄνόητος ποῦ εἶμαι!
Νά! Ἐχε τιμιότητα νά σοῦ τὴν κάμνουν κρῖμα.
Ὁ κόσμος εἶν' ἀλλόκοτος! Ὁ κόσμος ἄς τὸ μάθῃ,
δὲν ὠφελεῖ νά εἶναί τις καὶ τίμιος καὶ ἴσιος.
Τὸ μάθημα μ' ὠφέλησε. Δὲν θέλω πλέον φίλον,
ἀφοῦ με τόσῃ προσβολὴν πληρόνεται ἡ φιλία.

ΘΘΕΛ. Μὴ φεύγης. Ὅχι! — Τίμιος πρέπει νά εἶσαι, Ἰάγο.

ΙΑΓΟΣ Θὰ εἶμαι μόνον γνωστικός. Ἡ τιμιότης τρέλλα,
καὶ χάνεται ὁ κόπος της.

ΘΘΕΛ.

Μὰ τὸν Θεόν, πιστεύω

ὄτ' εἶναι ἡ γυναῖκά μου πιστή, κι' ὅτι δὲν εἶναι.
 Πιστεύω τίμιος ἐσὺ ὄτ' εἶσαι, καὶ δὲν εἶσαι.
 Θέλω σημάδι νὰ ἰδῶ! — Τὸ ὄνομά μου ἦτον ²³
 ὅσ' ἂν τὴν παρθένον Ἄρτεμιν κατάλευκον, καὶ τώρα
 ἔγεινε μαῦρον, σκοτεινὸν ὡσ' ἂν τὸ πρόσωπόν μου! —
 Σχοινὶ ἂν ἔχη ἡ φωτιά, μαχαίρια ἡ φαρμάκια
 ἡ ποταμούς καὶ πνίξιμον, δὲν θὰ τὸ ὑποφέρω!
 Θέλω νὰ τὸ βεβαιωθῶ!

ΙΑΓΟΣ. Σὲ τρώγει ἡ ζήλεια βλέπω.
 Πολὺ λυποῦμαι, στρατηγέ, ἂν σ' ἔδωκα αἰτίαν.
 Ἦθελες νὰ βεβαιωθῆς;

ΟΘΕΛ. Ἦθελα; Ὅχι. Θέλω!

ΙΑΓΟΣ Καὶ ἠμπορεῖς. Ἄλλ' ὅμως πῶς; Πῶς νὰ σὲ βεβαιώσω;
 Τί θέλεις; Ἄπ' ἐπάνω των νὰ βλέπης καὶ νὰ χάσκη;
 Νὰ τοὺς ἰδῆς νὰ . . .

ΟΘΕΛ. Θάνατος καὶ Κόλασις!

ΙΑΓΟΣ Νομιζῶ

ὅτι θὰ εἶναι δύσκολον αὐτὸ νὰ σοῦ τὸ δείξω.
 Τί διάβολον! Πῶς γίνεται ν' ἀφήσουν ἄλλα ἄματα
 τὰ μυστικά των νὰ ἰδοῦν καὶ τὰ καμώματά των;
 Λοιπὸν τί θέλεις; Τί νὰ πῶ; Πῶς νὰ σὲ καταπείσω;
 Αὐτὸ θὰ εἶν' ἀδύνατον νὰ τὸ ἰδῆς, κι' ἂν ἦσαν
 ὡσ' ἂν τοὺς τράγους βιαστικοί, ζεστοὶ ὅσ' ἂν τοὺς πιθήκους,
 ἢ λυσσασμένοι κι' ἄγριοι ὅσ' ἂν λύκοι, ἢ κι' ἂν ἦσαν
 κτήνη χονδρά, ὅσ' ἂν ἄνθρωπον κουτὸν ἀφοῦ μεθύση.
 Ἄν ὅμως συμπεράσματα καὶ πειστικὰ σημάδια
 ποῦ δῶηγοῦν ὀλοῖσια ἔς τὴν θύραν τῆς ἀλήθειας
 εἶν' ἀρκετά, τότε αὐτὰ ἔμπορῶ νὰ σοῦ τὰ δείξω.

ΟΘΕΛ. Σημάδι τῆς ἀπάτης της ποῦ νὰ φωνάζῃ θέλω!

ΙΑΓΟΣ Ἄ! τοῦτο τὸ ὑπουργημα διόλου δὲν μ' ἀρέσει.

Ἄλλ' ὅμως ἀφοῦ ἔγεινε κ' ἕως ἐδῶ ἐμβῆκα,
ἀπὸ ἀνοησίαν μου κι' ἀπὸ πολλὴν φιλίαν,
ἄς εἶναι! — Μὲ τὸν Κάσιον ἐπλάγιασα ἐσχάτως·
ἀλλ' ἐπειδὴ πονόδοντος φρικτὸς μ' ἐτυραννοῦσε,
ὀλόνουκτα ἔς τὸ πλάγι του δὲν ἔκλεισα τὸ μάτι.

Εἶν' ἀνθρωποὶ ποῦ τὴν ψυχὴν τόσον ρηχὰ τὴν ἔχουν,
ὥστ' ὄ,τι ἔχουν εἰς τὸν νοῦν, ἔς τὸν ὕπνον τὸ φωνάζουν.

Ὁ Κάσιος εἶν' ἀπ' αὐτούς. Ἐκεῖ ποῦ ἐκοιμάτο
τὸν ἤκουσα καὶ ἔλεγε: «Γλυκεῖά μου Δυσδοιμόνα!
τὸν ἔρωτά μας πρόσεχε κανεὶς νὰ μὴ τὸν νοιώσῃ.»

Καὶ ὕστερα μοῦ ἤρπασε καὶ μ' ἔσφιγγε τὸ χέρι
κ' ἐφώναζε: Ἀγάπη μου! — καὶ μ' ἐθερμοφιλοῦσε,
ἴσ' ἂν νάθελ' ἀπ' τὰ χεῖλη μου φιλιὰ νὰ ξερριζώσῃ.

Κ' ἐκεῖ μ' ἐσφιγκταγκάλιασε κ' ἐστέναζε, καὶ εἶπε:
«Κατηραμέν' ἡ Μοῖρά σου ποῦ σ' ἔδωκε ἔς τὸν Μαῦρον.»

ΟΘΕΛ. ὦ, φρίκη, φρίκη!

ΙΑΓΟΣ Ἄλλ' αὐτὰ εἰς τ' ὄνειρόν του ἦσαν.

ΟΘΕΛ. Ἄλλ' ὅμως εἶν' ἐνθύμησις πραγμάτων περασμένων,
κι' ἄς εἶναι ὄνειρον. Πολύ, πάρα πολὺ σημαίνει.

ΙΑΓΟΣ Ἴσως καὶ ἄλλα πράγματα μ' αὐτὸ ξεκαθαρίσουν,
ποῦ τώρα φαίνονται θολά.

ΟΘΕΛ. Θὰ τὴν καταξοχίσω!

ΙΑΓΟΣ Μή! Ἐχε γνῶσιν. Τίποτε δὲν εἶδαμεν ἀκόμη,
καὶ ἴσως δὲν σοῦ ἔπταισεν ἐκείνη. — Δὲν μοῦ λέγεις,
σοῦ ἔτυχε ἔς τὸ χέρι της νὰ ἰδῆς ποτὲ μαν-ἴλι,
ποῦ ἔχει χαμοκέρασα ἔς ταις ἀκραῖς κεντημένα;

ΟΘΕΛ. Ἐγὼ τῆς τὸ ἐχάρισα. Τὸ πρῶτον χάρισμά μου!

ΙΑΓΟΣ Αὐτὸ δὲν τὸ ἐγνώριζα· με' ὁμοιον μαντίλι
(καὶ εἶμαι βεβαιότατος τῆς γυναικός σου ἦτο),
εἶδα τὸν Κάσιον ἐγὼ τὰ γένηια νὰ σκουπίζη.

ΟΘΕΛ. Ἄν εἶν' αὐτό! . . .

ΙΑΓΟΣ Ἄν εἶν' αὐτὸ ἢ ἄλλο ἰδικόν της,
τότ' ἐναντίον της λαλεῖ κι' αὐτὸ κοντὰ εἰς τ' ἄλλα.

ΟΘΕΛ. ὦ! Διατί χίλιας ζωαῖς ὁ σκύλος νὰ μὴν ἔχη!
Ἡ μία μόνη δὲν ἀρκεῖ εἰς τὴν ἐκδίκησίν μου!
Ἄ! Τώρα τὴν ἀλήθειαν τὴν βλέπω, Ἰάγο! . . . Ἰάγο,
ιδέ με· εἰς τὸν ἄνεμον πετῶ τὸν ἔρωτά μου.
Ἐπέρασε! — Ἐλα ἐσύ ἀπ' τὰ βαθειὰ τοῦ ἄδου,
ὦ σκυθρωπὴ Ἐκδίκησις! Παράδοσε, Ἀγάπη,
καὶ θρόνον καὶ διαδῆμα κ' ἰσχύν σου εἰς τὸ Μῖσος!
Φούσκωσε, στῆθός μου, καὶ σὺ ἀπ' τὸ πολὺ σου βάρος
κ' εἶσαι γεμᾶτο ἔχιδοναίς!

ΙΑΓΟΣ Ἡσύχασε ὀλίγον.

ΟΘΕΛ. ὦ! αἶμα! αἶμα! αἶμα!

ΙΑΓΟΣ Μή! Ἡσύχασε ὀλίγον.

Ἴσως ἀλλάξῃ ἡ γνώμη σου.

ΟΘΕΛ. Ποτέ! ποτέ μου, Ἰάγο!
Καθὼς τοῦ Πόντου τὸ γοργὸν καὶ παγωμένον ρεῦμα,
ὁποῦ αἰῶνια κυλᾷ κάτω ἔς τὴν Πρῆποντιδα
κ' εἰς τὸν Ἑλλήσποντον, χωρὶς νὰ ὀπισθοδρομήσῃ,
καὶ ἡ ἴδική μου ἡ ὀργὴ θὰ τρέξῃ παρομοίως,
χωρὶς ποτέ της νὰ σταθῇ κι' ὀπίσω νὰ κυττάξῃ,
χωρὶς ποτέ νὰ ξαναἰδῇ τοῦ ἔρωτος γαλήνην!
Ποτέ, — ὡς ποῦ τὴν δίψαν της βαθειὰ νὰ τὴν χορτάσῃ

μὲ φεθεράν ἐκδίκησιν!

(Γονατίζει).

Ἴδου ὅπου τ' ὀμνύω,
κ' οἱ μαρμαρένιοι οὐρανοὶ ἐπάνω 'κεῖ ἄς εἶναι
οἱ μάρτυρες τοῦ ὄρκου μου!

ΙΑΓΟΣ (γονατίζων).

Μὴ σηκωθῆς ἀκόμη.

᾽Ω φῶτα, σεῖς ποῦ λάμπετε αἰώνια ἐπάνω,
καὶ σεῖς ὀλόγυρα 'ς τὴν γῆν ἀόρατα Στοιχειῖα,
νὰ εἴσθε μάρτυρες! Ἴδού, ἐδῶ ἀφιερώνει
ὁ Ἰάγος σῶμα καὶ ψυχὴν, νοῦν καὶ καρδιὰν καὶ χερί
εἰς τοῦ Ὁθέλλου τὴν τιμὴν κ' εἰς τὴν ἐκδίκησίν του!

Ἄς διατάξῃ! Πρόθυμος ἐγὼ θὰ ὑπακούσω,
ὅ,τι κι' ἂν εἶν' ἡ προσταγὴ· καὶ φόνος ἂν εἶναι!

ΟΘΕΛ. Τὴν θέλω τὴν ἀγάπην σου· καὶ τὸ εὐχαριστῶ μου
δὲν εἶναι λόγια. Δέχομαι τὸ φιλικόν σου τάγμα
κι' ἀμέσως τώρα σοῦ ζητῶ νὰ μοῦ τὸ ξεπληρώσης.
Εἰς τρεῖς ἡμέρας ἀπ' ἐδῶ, ν' ἀκούσω νὰ μοῦ λέγῃς
ὅτι ὁ Κάσιος δὲν ζῆ!

ΙΑΓΟΣ Θὰ γείνη ὅπως θέλεις·

ἀπέθανε ὁ φίλος μου· ἀλλὰ—ἄς ζῆ ἐκείνη.

ΟΘΕΛ. Κατάρρα τὴν ἀναίσχυντην, κατάρρα νὰ τὴν εὔρῃ!

Ἔλα, πηγαίνωμεν μαζῆ. Τρόπον νὰ εὔρω θέλω
τὸν δαίμονα τὸν εὔμορφον ἐκεῖνον νὰ φονεύσω
διὰ μιᾶς!—Πηγαίνωμεν. Εἰς τὸ ἐξῆς σὺ εἶσαι
ὑπασπιστὴς μου.

ΙΑΓΟΣ Εἰς ζωὴν καὶ θάνατον ὀδικός σου!

(Ἀπέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ἡ αὐτὴ δκνηνογραφία.

(Εἰσέρχονται ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ, ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ
καὶ ὁ ΓΕΛΩΤΟΠΟΙΟΣ).

ΔΥΣΔ. Ἡξέυρεις τοῦ λόγου σου ποῦ καταλύει ὁ ὑπάσπιστής,
ὁ Κάσιος ;

ΓΕΛΩΤ. Δὲν τολμῶ νὰ σοῦ εἰπῶ ποῦ καταλεῖ, ²⁴ κυρά μου.

ΔΥΣΔ. Καὶ διατί, ἀνθρωπε ;

ΓΕΛΩΤ. Διότι αὐτὸς εἶναι ἀξιωματικός, καὶ ἂν μάθη ὅτι λέγω
πῶς καταλεῖ, θ' ἀρπάξω κατακεφαλαίς.

ΔΥΣΔ. Ἐλα, ἔλα· ποῦ κατοικεῖ ;

ΓΕΛΩΤ. Ὅ, τι σοῦ εἰπῶ σέ γελῶ, ἀφοῦ δὲν ἠξέυρω ποῦ κατοικεῖ.

ΔΥΣΔ. Πήγαινε κ' ἐρώτησε νὰ τὸ μάθης.

ΓΕΛΩΤ. Θὰ κάμω ἐρωταποκρίσεις, καθὼς ὁ παπᾶς εἰς τὴν
κατήχησιν.

ΔΥΣΔ. Εὐρέ τον καὶ εἰπέ του νὰ ἔλθῃ ἐδῶ· εἰπέ του, ὅτι
ὠμίλησα τοῦ ἀνδρός μου, καὶ ἐλπίζω ὅλα νὰ διορθωθῶν.

ΓΕΛΩΤ. Αὐτὰ ποῦ λέγεις τώρα τὰ χωρεῖ νοῦς ἀνθρώπου καὶ
θὰ κάμω τὰ δυνατὰ μου νὰ σοῦ τὰ καταφέρω.

(Ἐξέρχεται).

ΔΥΣΔ. Ποῦ τάχα νὰ τὸ ἔχασα νομίζεις τὸ μαντίλι ;

ΑΙΜΙΛ. Κ' ἐγὼ δὲν ἔξέυρω.

ΔΥΣΔ. Πίστευσε, καλλίτερα θὰ εἶχα,
χίλιαις φοραῖς νὰ ἔχανα γεμᾶτο τὸ πουγγί μου !
Καλὰ ὅπου ὁ ἀνδρας μου κακὸ 'ς τὸν νοῦν δὲν βάζει,
οὔτε τὸ ἔχει φυσικὸν 'ς τὴν ζήλειαν νὰ ξεπέφτη.

εἰδὲ θὰ εἶχεν ἀφορμὴν νὰ ἔμβῃ 'ς ὑποψίαν.

ΑΙΜΙΛ. Τί; Δὲν ζηλεύεις;

ΔΥΣΔ. Ποιός; Αὐτός; Μοῦ φαίνεται ὁ ἥλιος, ἐκεῖ ὅπου 'γεννήθηκε, τοῦ 'ρούφησ' ἀπὸ μέσα αὐτοῦ τοῦ εἶδους τοὺς χυμούς.

ΑΙΜΙΛ. Νά· ἔρχεται. Ἴδέ τον.
(Εἰσέρχεται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ).

ΔΥΣΔ. Δὲν τὸν ἀφίνω ἤσυχον ἐὰν δὲν προσκαλέσῃ
τώρα ἐδῶ τὸν Κάσιον. — Αὐθέντα μου, πῶς εἶσαι;

ΟΘΕΛ. Καλά, γυναϊκᾶ μου. Καὶ σὺ πῶς εἶσαι, Δυσδαιμόνα;
(Δὲν ἤμπορῶ νὰ κρύπτωμαι!)

ΔΥΣΔ. Πολὺ καλά, Ὅθ' ἔλλε.

ΟΘΕΛ. Δός μου τὸ χέρι σου ἐδῶ. — Τί ἀπαλὸ ποῦ εἶναι!

ΔΥΣΔ. Δὲν εἶδ' ἀκόμη γηρατειᾶ καὶ λύπην δὲν γνωρίζει.

ΟΘΕΛ. Αὐτὸ θὰ 'πῆ καλὴ καρδιά καὶ ἀπλοχεροσύνη.
Ζεστό ζεστό καὶ ἀπαλὸ κ' ὑγρό. Τὸ χέρι τοῦτο
θέλει ταπεινώσιν ψυχῆς, μετάνοιαν, νηστείαν,
καὶ κάκωσιν τοῦ σώματος, καὶ συντριβὴν καρδίας·
διότι ἕνας δαίμονας ἰδροπερευμένους
εἶν' ἐδῶ μέσα καὶ ζητεῖ νὰ ἐπαναστατήσῃ.

Καλόκαρδο καὶ ἀνσικτὸ εἶναι αὐτὸ τὸ χέρι!

ΔΥΣΔ. Τοῦτο ἔμπορεῖς νὰ τὸ εἰπῆς, διότι τὴν καρδιάν μου
τὸ χέρι σοῦ τὴν ἔδωκε αὐτό.

ΟΘΕΛ. Γενναῖον χέρι!

Ἦτο καιρὸς ποῦ τὴν καρδιάν τὴν ἔδιδε τὸ χέρι.

Τὸ πρᾶγμα τώρα ἤλλαξε· καρδιαῖς δὲν ἔχει, — χέρια!

ΔΥΣΔ. Ἐν αὐτὰ δὲν ἔχω τί νὰ 'πῶ· δὲν τὰ καταλαμβάνω.
Εἰπέ μου τί μοῦ ἔταξες;

- ΘΘΕΛ. Τί σ' ἔταξα, ψυχὴ μου ;
 ΔΥΣΔ. Ἐμήνυσα τὸν Κάσιον νὰ ἔλθῃ νὰ τὰ πῆτς.
- ΘΘΕΛ. Μοῦ δίδεις τὸ μαντίλι σου, νὰ σκουπισθῶ.
 ΔΥΣΔ. Νά ! πάρ' το.
- ΘΘΕΛ. Ἐκεῖνο ποῦ σ' ἐχάρισα.
 ΔΥΣΔ. Ἐπάνω μου δὲν τῶχω.
- ΘΘΕΛ. Δὲν τῶχεις !
 ΔΥΣΔ. Ὅχι, ἀνδρα μου. Ἀλήθεια, δὲν τὸ ἔχω.
- ΘΘΕΛ. Αὐτὸ δὲν τῶκαμες καλά. Ἐκεῖνο τὸ μαντίλι
 τὸ εἶχε ἴς τὴν μητέρα μου μιὰ γύφτισσα δοσμένο.
 Μάγισσα ἦτο, κ' ἤξευρε σχεδὸν ν' ἀναγινώσκῃ
 κάθε κρυμμένον λογισμόν, καὶ εἶπε τῆς μητρός μου
 ὅτι ἐνόσω τὸ κρατεῖ θὰ εἶν' ἀγαπημένη
 καὶ θάχῃ τὸν πατέρα μου εἰς τὰ θελήματά της
 ὑποταγμένον· κι' ἂν ποτὲ τὸ χάσῃ ἢ τὸ χάρισῃ,
 ἀμέσως θὰ τὴν σιχαθοῦν τὰ ἴμάτια τοῦ πατρός μου
 καὶ νέους ἔρωτας ἄλλοῦ ἐκεῖνος θὰ ζητήσῃ.
 Κ' ἐκείνη ὅταν πέθανε μοῦ τῶδωκε καὶ μοῦπε,
 ὅταν θελήσῃ ἢ Μοῖρά μου γυναῖκα ν' ἀποκτήσω
 νὰ τὸ χάρισω εἰς αὐτήν. Τὸ ἔδωκα ἐσένα,
 καὶ ἔχε το πολύτιμον ὡσάν τὰ δύο σοῦ ἴμάτια !
 Ἐὰν τὸ χάσῃς ἢ ἄλλοῦ τὸ δώσης, εἶναι κρῖμα
 ποῦ μεγαλείτερον ποτὲ δὲν γίνεται !
- ΔΥΣΔ. Τί λέγεις !
- ΘΘΕΛ. Ἀλήθεια ! Εἰς τὸ ὕφασμα ἐκεῖνο ἔχει μάγια.
 Μία Σιβύλλα, ποῦ ἴς τὴν γῆν ἐμέτρησε τὸν ἥλιον
 διακόσια γυρίσματα νὰ κάμῃ ἴς τὴν ζωὴν της,
 εἰς ἕξαψιν προφητικὴν τὸ ἔχει κεντημένον.

Ἄπο σκουλήκια ἱερά ἐβγῆκε τὸ μετάξι,
καὶ ἡ βαφή ἀπὸ καρδιαῖς παρθένων μουμιασμένας ²⁵.

ΔΥΣΔ. Τί λέγεις; Εἶναι δυνατόν;

ΟΘΕΛ. Ἀληθινὰ σοῦ λέγω!

Νὰ τὸ προσέχης τὸ λοιπὸν καλὰ!

ΔΥΣΔ. ὦ, εἴθε τότε

νὰ μὴ τὸ εἶχα ἰδεῖ ποτέ!

ΟΘΕΛ. Καὶ διατί;

ΔΥΣΔ. Τί ἔχεις,

καὶ μοῦ λαλεῖς τόσον σκληρὰ κι' ἀπότομα;

ΟΘΕΛ. Ἐχάθη;

Ὅμιλοι· τί τὸ ἔκαμες; τί ἔγεινε; ποῦ εἶναι;

ΔΥΣΔ. Ἐλέησόν με ὁ Θεός!

ΟΘΕΛ. Τί εἶπες;

ΔΥΣΔ. Δὲν ἔχάθη.

ἀλλὰ καὶ ἂν ἔχάνετο;

ΟΘΕΛ. Τί;

ΔΥΣΔ. Λέγω δὲν ἔχάθη. . .

ΟΘΕΛ. Νὰ μοῦ τὸ δείξης! Φέρε το!

ΔΥΣΔ. Ἐμπορῶ, ἀλλ' ὄχι τώρα.—

Τὰ κάμνεις ἐξεπίτηδες ν' ἀλλάξης ὀμιλίαν.

Τὴν θέσιν του ἔς τὸν Κάσιον ξανάδοσέ την πάλιν.

ΟΘΕΛ. Νὰ φέρης τὸ μαντίλι σου!—Κάτι κακὸν θὰ γείνη!

ΔΥΣΔ. ὦ, ἔλα, κι' ἄλλον ἄν αὐτὸν δὲν θαῦρης.

ΟΘΕΛ. Τὸ μαντίλι!

ΔΥΣΔ. Παρακαλῶ, τὸν Κάσιον εἰπέ μου. . .

ΟΘΕΛ. Τὸ μαντίλι!

ΔΥΣΔ. Αὐτὸν ποῦ ἔς τὴν ἀγάπην σου τὴν τύχην του βασιῆζει,

καὶ τόσον ἐκινδύνευσε μαζῆ σου . . .

ΟΘΕΛ.

Τὸ μαντίλι !

ΔΥΣΔ. Ἀλήθεια, τὸ παράκαμες.

ΟΘΕΛ.

Νὰ φύγης ἀπ' ἐμπρός μου!

(Ἀναχωρεῖ βικίως).

ΑΙΜΙΑ. Ζηλιάρην δὲν θὰ μοῦ τὸν 'πῆς αὐτὸν ἐδῶ ;

ΔΥΣΔ.

Ποτέ μου

τὸ πράγμα 'αὐτὸ ἄλλην φοράν, ποτέ μου, δὲν τὸ εἶδα !

Πρέπει νὰ εἶχε μαγικά τῷ ὄντι τὸ μαντίλι,

καὶ ἦτο δυστυχία μου μεγάλη νὰ τὸ χάσω.

ΑΙΜΙΑ. Οὐτ' ἓνας χρόνος οὔτε δυὸ τὸν ἄνδρα δὲν τὸν δείχνουν.

Οἱ ἄνδρες ὅλοι εἶναι κοιλιά, κι' ὅλαις ἐμεῖς τροφή των'

μᾶς τρώγουν ὅσον ποῦ πεινοῦν' μᾶς διώχνουν ἂν χορ-

τάσουν²⁶.

'Ο ἄνδρας μου κι' ὁ Κάσιος.

(Εἰσέρχονται ὁ ΙΑΓΟΣ καὶ ὁ ΚΑΣΙΟΣ).

ΙΑΓΟΣ

Δὲν ἔχει ἄλλον τρόπον.

'Εκείνη μόνον ἤμπορεῖ . . . Ἰδού ! Τί εὐτυχία !

'Ομίλησέ της' πῆγαινε, εἰπέ της τα.

ΔΥΣΔ.

Τί κάμνεις ;

Τί νέα ἔχεις, Κάσιε ;

ΚΑΣΙΟΣ

Κυρία μου, καὶ πάλιν

τὰ ἴδια ἔχω νὰ εἰπῶ καὶ νὰ παρακαλέσω.

Βοήθησέ με τὴν ζῶν τὴν πρώτην μου νὰ εὔρω,

καὶ ν' ἀποκτήσω ἀπὸ σὲ τὴν παλαιὰν ἀγάπην

ἐκείνου ὁποῦ σέβομαι μὲ ὅλην τὴν ψυχὴν μου.

Μ' ἐσκότωσ' ἢ ἀναβολή ! — Ἐὰν τὸ πταίσιμόν μου

τόσον τὸ ἔχη τρομερὸν καὶ τόσον μέγα, ὥστε

οὐτ' ἐκδουλεύσεις παλαιαί, οὔτε παροῦσα λύπη,
 οὐτ' ὁ σκοπός μου ἔς τὸ ἐξῆς καλλίτερος νὰ γείνω,
 τὴν εὐνοϊάν του δὲν ἔμποροῦν νὰ τὴν ἐξαγοράσουν,
 ἄς τὸ γνωρίζω τοῦτο κἄν. — Κέρδος κι' αὐτὸ θὰ εἶναι,
 διότι τὴν ἀπόφασιν τούλάχιστον θὰ πάρω,
 κ' εἰς ἄλλους δρόμους θὰ ζητῶ νὰ μ' ἐλεήσῃ ἡ Τύχη.

ΔΥΣΔ. Ἄλλοίμονον, ὦ Κάσιε, καλὲ καὶ τρίς καλὲ μου,
 δὲν ἔχει τῶρα πέρχσιν ἡ μεσολάβησις μου·
 ὁ κύριός μου σήμερα δὲν εἶναι κύριός μου,
 καὶ οὔτε θ' ἀνεγνωρίζα ὅτ' εἶν' αὐτὸς ὁ ἴδιος,
 ἂν μὲ τὴν γνώμην του μαζῆ τοῦ ἥλλαζε κ' ἡ ὄψις.
 Νὰ μὴν ἰδῶ ἀπ' τὸν Θεὸν καλόν, εἰάν δὲν εἶπα
 ὅ,τι ἤμποροῦσα διὰ σέ, καὶ ἂν δὲν εἶπα τόσα,
 ὧστ' ἐναντίον μου σκληρὰ ἐξέσπασ' ἡ ὀργή του.
 Ἔχε ἀκόμ' ὑπομονήν· ὅ,τι ἤμπορῶ θὰ κάμω·
 θὰ κάμω περισσότερο παρ' ὅσον θὰ 'τολμοῦσα
 καὶ ὄγ' ἐμένα. Μὲ αὐτὸ λοιπὸν εὐχαριστήσου.

ΙΑΓΟΣ Ὁ στρατηγὸς ἐθύμωσε;

ΑΙΜΙΛ. Ἐφυγε μόλις τῶρα,
 καὶ ἄνω κάτω ἔφυγε καὶ καταθυμωμένος.

ΙΑΓΟΣ Ἐθύμωσε! Πῶς γίνεται; Τὸν εἶδα, τὸ κανόνι
 νὰ τοῦ σκορπᾷ ἔς τὸν ἄνεμον κομμάτια τοὺς στρατοὺς του,
 καὶ μίε' ἀπὸ τὰ χέρια του ἴσ' ἄν Δαίμονας ν' ἀρπάξῃ
 τὸν ἀδελφόν του! Πῶς! Αὐτὸς νὰ εἶναι θυμωμένος;
 Κάτι θὰ τρέχῃ σοβαρόν. Νὰ τὸν ἰδῶ πηγαίνω.
 Κάτι θὰ εἶναι φοβερόν, ἂν εἶναι θυμωμένος.

ΔΥΣΔ. ὦ, πήγαινε, παρακαλῶ!

(Ἀπέρχεται ὁ ΙΑΓΟΣ).

Ναί, τίποτε τοῦ Κράτους
 θὰ εἶναι, — εἴτε εἶδησις ἀπὸ τὴν Βενετιάν,
 εἴτ' ἀνεκάλυψεν ἐδῶ κρυφὴν συνωμοσίαν,
 καὶ τοῦτο θὰ ἐθόλωσε τὸν νοῦν του. Καὶ καθένας,
 ἂν τὸν βαρύνουν συλλογαί, εἰς τὰ μικρὰ ξεσπάνει·
 διότι ἂν τὸ δάκτυλον ὀλίγον μᾶς πονέσῃ,
 καὶ τ' ἄλλα μέλη τὰ γερὰ αἰσθάνονται τὸν πόνον ²⁷.
 Δὲν εἶν' οἱ ἄνθρωποι Θεοί, ἄς μὴ τὸ λησμονοῦμεν·
 κι' οὔτε κανένας ἀπαιτεῖ τοὺς ἄνδρας νὰ τοὺς βλέπῃ
 νὰ εἶναι πάντα πρόσχαροι, καθὼς εἰς ταῖς χαραῖς των.
 Ἀλήθεια, μᾶλλον μού πρέπει, Αἰμιλία·
 εἶχα παράπονον κρυφὸν εἰς τὴν ψυχὴν μου μέσα,
 (τί στρατιώτης ἀπειθὴς καὶ ἄτακτος ποῦ εἶμαι,)
 ὅτι μ' ἐφέρθηκε κακά· ἀλλὰ τὸ βλέπω τώρα,
 ὅτι τοῦ ψευδομαρτυρῶ ἂν τὸν κατηγορήσω.

ΑΙΜΙΑ. Εἶθε νὰ τὸν ἐτάραξεν ὑπόθεσις τοῦ Κράτους,
 κι' ὄχι ὑπόψια του καμμιά ἢ ζήλεια δι' ἐσένα.

ΔΥΣΔ. Ἀλλοίμονον, τί ἀφορμὴν τοῦ ἔδωκα ποτέ μου;

ΑΙΜΙΑ. Δὲν συλλογίζετ' ἀπ' αὐτὰ διόλου ὁ ζηλιάρης·
 δὲν τοῦ χρειάζεται ἀφορμὴ κ' αἰτία νὰ ζηλεύσῃ.
 Ζηλεύει μόνον ἐπειδὴ τὸ ἔχει νὰ ζηλεύῃ.

Νὰ μὴ τὸ ἔχη μέσα του! Ἡ ζήλεια εἶναι τέρας,
 ὅπου γεννᾶται μόνον του καὶ μόνον μεγαλώνει.

ΔΥΣΔ. ὦ! τοῦ Ὁθέλλου τὴν ψυχὴν ἀπὸ αὐτὸ τὸ τέρας
 νὰ τὴν φυλάγῃ ὁ Θεός!

ΑΙΜΙΑ. Ἀμήν, ἀμήν, Κυρία!

ΔΥΣΔ. Πηγαίνω μέσα. — Κάσιε, ἐδῶ περιμένε με·
 ἂν τὸν εὔρω ἤσυχον, θὰ τοῦ ἔξαναμιλήσω,

καθώς με παρεκάλεσες. Θὰ κάμω δι' ἐσένα
ὅ,τι ἤμπορέσω.

ΚΑΣΙΟΣ Ταπεινῶς σ' εὐχαριστῶ, Κυρία.
(Ἀπέρχονται ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ καὶ ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ).
(Εἰσέρχεται ἡ ΒΙΑΓΚΑ).

ΒΙΑΓΚΑ Καλῶς σὲ ἤυρα, Κάσιε.

ΚΑΣΙΟΣ Σὺ εἶσαι; τί γυρεύεις
ἐξω ἐδῶ; τί γίνεσαι, ἀγαπητῆ μου Βιάγκα;
Τώρα ἤρχομένη νὰ σ' ἰδῶ, ἀγάπη μου, — ἀλήθεια!

ΒΙΑΓΚΑ Κ' ἐγὼ ἤρχομένη νὰ σ' ἰδῶ, ἐσένα, Κάσιέ μου.
Ἐπτὰ ἡμερόνυχτα σωστὰ νὰ μὲ ἰδῆς δὲν ἦλθες!
Μίαν ἐβδομάδα! Ἐκατὸν ἐξῆντα τόσαις ὥραις!
Φαίνονται δὲ χίλιαις φοραῖς μακρύτεραις αἱ ὥραις,
ὅταν δὲν ἔχωμεν κοντὰ ἐκεῖνον π' ἀγαποῦμεν.
Ἄχι, δὲν ἔχουν μετρημόν!

ΚΑΣΙΟΣ Συμπάθησέ με, Βιάγκα.
Εἶχα μεγάλαις συλλογαῖς αὐτὴν τὴν ἐβδομάδα.
Ἄλλὰ θὰ εὔρω τὸν καιρὸν νὰ σοῦ τὰς ξεπληρώσω
τὰς ὥρας ὅπου ἔλειψα. Νὰ ζῆς, γλυκειά μου Βιάγκα,
ἀντίγραψε τὸ σχέδιον αὐτό.

(Τῇ δίδει τὸ χειρόμακτρον τῆς Δυσδαιμόνας).

ΒΙΑΓΚΑ Καὶ ποῦ τὸ ἤυρες;
Εἶν' ἀπὸ χέρι, Κάσιε, — ἀπὸ ἀγάπην νέαν!
Τώρα τὸ βλέπω διατί τόσον καιρὸν δὲν ἦλθες!
Ἄ! μὲ βαρέθηκες! — Καλά!

ΚΑΣΙΟΣ Ἐλα, γυναῖκα, ἔλα·
πέταξ' αὐτοὺς τοὺς στοχασμοὺς ἔς τὰ δόντια τοῦ
διαβόλου,

ἐκεῖ ἀπ' ὅπου σ' ἔρχονται. Θὰ μὲ ζηλεύσης τώρα;
 Θαρρεῖς πῶς εἶναι χάρισμα ἀπ' ἀγαπητικῆν μου;
 Ὅχι, ἀλήθεια, Βιάγκα μου!

ΒΙΑΓΚΑ Λοιπὸν, καὶ τίνος εἶναι;

ΚΑΣ. Οὔτε ἤξεύρω νὰ σοῦ πῶ. Ὅσον τὸ σπίτι μου τὸ ἤνρα
 μου ἤρесе τὸ κέντημα, καὶ πρὶν μου τὸ ζητήσουν
 (καθὼς πιστεύω θὰ συμβῆ,) νὰ τ' ἀντιγράψω θέλω.
 Πᾶρε λοιπὸν καὶ βγάλε το. Καὶ τώρα — ἄφησέ με.

ΒΙΑΓΚΑ Πῶς νὰ σ' ἀφήσω; Διατί;

ΚΑΣ. Διότι περιμένω
 τὸν στρατηγόν, καὶ σύστασις δὲν εἶναι δι' ἐμένα
 γυναικωμένον νὰ μ' ἰδῆ.

ΒΙΑΓΚΑ Καὶ διατί, νὰ ζήσης;

ΚΑΣ. Ὅχι πῶς δὲν σὲ ἀγαπῶ.

ΒΙΑΓΚΑ Ἄλλ' ὅτι δὲν μὲ θέλεις.

Ἐλα μαζῆ, παρακαλῶ· συντρόφευσέ μ' ὀλίγον,
 κ' εἰπέ μου ἂν θὰ σὲ ἰδῶ, ἀλλ' ἐνωρίς, ἀπόψε;

ΚΑΣ. Πολὺ μακρὰν δὲν ἤμπορῶ ν' ἀλθῶ μαζῆ σου τώρα.
 Ἐδῶ νὰ μείνω χρεωστῶ. Θὰ σὲ ἰδῶ ἀπόψε.

ΒΙΑΓΚΑ Ἄφοῦ δὲν γίνεται ἀλληῶς, ἄς γείνη ὅπως θέλεις.
 (Ἐξέρχονται).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

"Εμπροσθεν τοῦ ὄρουρίου.

(Εἰσέρχονται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ καὶ ὁ ΙΑΓΟΣ).

ΙΑΓΟΣ Λοιπὸν νομίζεις, στρατηγέ.

ΟΘΕΛ. "Αν τὸ νομίζω, Ἰάγο;

ΙΑΓΟΣ Τί; ἓνα μυστικὸ φιλί;

ΟΘΕΛ. Φιλί τῆς ἀνομίας!

ΙΑΓΟΣ "Ἡ μὲ τὸν φίλον τῆς γυμνῆς νὰ εἶναι 'ς τὸ κρεβάτι
μιαὶν ὄραν ἢ πλειότερον, χωρὶς κακὸ 'ς τὸν νοῦν των;

ΟΘΕΛ. Εἰς τὸ κρεβάτι, καὶ γυμνοί, χωρὶς κακὸ 'ς τὸν
νοῦν των;

Εἶναι ψευτιά! Τὸν διάβολον μ' αὐτὰ θὰ τὸν γελάσουν;

'Εκεῖνοι πῶχουν ἀρετὴν καὶ ὅμως αὐτὰ τὰ κάμνουν,

τοὺς σκανδαλίζει ὁ Σατανᾶς τὴν ἀρετὴν ποῦ ἔχουν,

καὶ σκανδαλίζουν τὸν Θεὸν μὲ τὰ καμώματά των!

ΙΑΓΟΣ 'Εάν δὲν κάμνουν τίποτε, εἶναι μικρὸν τὸ κρῖμα.

'Ἄλλ' ἂν εἰς τὴν γυναῖκά μου δώσω ἐγὼ μαντίλι. . .

ΟΘΕΛ. Αἶ, τί;

ΙΑΓΟΣ Τῆς τὸ ἐχάρισα, καὶ ἀφοῦ εἶν' ἰδικὸν τῆς,
εἰς ὅποιον θέλει δύναται καὶ ἐκεῖνη νὰ τὸ δώσῃ.

ΟΘΕΛ. Καὶ τὴν τιμὴν 'ς τὸ χέρι τῆς τὴν ἔχει. Νὰ τὴν δώσῃ
καὶ τὴν τιμὴν;

ΙΑΓΟΣ Εἶν' ἡ τιμὴ ἀόρατος οὐσία.

πολλοὶ ὁποῦ τὴν ἔχασαν περνοῦν ὅτι τὴν ἔχουν.

Πλὴν τὸ μαντίλι . . .

ΟΘΕΛ. ὦ Θεε! ἄς τὸ ἐλησημονοῦσα!

Μοῦ εἶπες . . . (Ἐπανέρχεται εἰς τὴν ἐνθύμησιν μου
'σάν κόρακας ποῦ ἔρχεται εἰς σπίτι μολυσμένο,
σημάδι τῆς καταστροφῆς! ²⁸) Μοῦ εἶπες, τὸ μαντίλι
τὸ εἶδες εἰς τὰ χέρια του ;

ΙΑΓΟΣ Τὸ εἶπα ! Τί μὲ τοῦτο ;

ΟΘΕΛ. Εἶναι κακόν !

ΙΑΓΟΣ Κι' ἂν ἔλεγα ὅτ' εἶδα νὰ σοῦ κάμη
τὸ ἄδικον ; Κι' ἂν ἔλεγα ὅτ' ἤκουσα νὰ λέγη . . .
Ὑπάρχουν καὶ παληάνθρωποι ποῦ ἂν τὸ καταφέρουν,
(εἶτε κυνήγημα πολὺ, εἶτε ξελόγιασμα τῆς,)
καὶ ἀπατήσουν καὶ χαροῦν τὴν ἀγαπητικὴν των,
τὸ θεωροῦν 'σάν τίποτε νὰ φλυαροῦν κατόπιν.

ΟΘΕΛ. Σοῦ εἶπε τίποτε αὐτός ;

ΙΑΓΟΣ Καὶ βέβαια μοῦ εἶπε·
ἀλλ' ὅμως θὰ σοῦ ὀρκισθῆ, ὅτι δὲν εἶπε λέξιν.

ΟΘΕΛ. Τί εἶπε ;

ΙΑΓΟΣ "Οτι ἔκαμε . . . Τί ἔκαμε δὲν ἔξεύρω.

ΟΘΕΛ. Τί, τί ;

ΙΑΓΟΣ "Οτι ἐχάρηκε . . .

ΟΘΕΛ. Ἐκείνην ; αἶ ;

ΙΑΓΟΣ Ἐκείνην, —
μ' ἐκείνην, — ὅπως ἀγαπᾶς.

ΟΘΕΛ. Ἐχάρηκε μ' ἐκείνην ! Ἐχάρηκε ἐκείνην ! Ἐχάρηκε
μ' ἐκείνην, θὰ εἰπῆ ἐδιασκέδασε. Τὴν ἐχάρηκε . . . Φρίκη!
Τὸ μαντίλι ! Νὰ τὸ ὁμολογήσῃ ! Τὸ μαντίλι ! . . .

Νὰ τὸν κάμω νὰ τὸ ὁμολογήσῃ, καὶ κρέμασμα! Πρῶτα κρέμασμα καὶ ἔπειτα ἄς τὸ ὁμολογήσῃ! Ἄνατριχιάζω νὰ τὸ συλλογιζῶμαι! Δὲν εἶναι φυσικὸν νὰ βλέπῃ κανεὶς εἰς τὸ ὄνειρόν του τὴν σκιάν, χωρὶς νὰ ὑπάρχῃ τὸ πρᾶγμα. Δὲν εἶναι λόγια ὁποῦ μὲ κάμνουν ἄνω κάτω . . . Ψίτ . . . Μύταις, αὐτιά, καὶ χεῖλη! . . . Πῶς γίνεται; Τὸ μαντίλι! . . . Νὰ τὸ ὁμολογήσῃ! . . . Τὸ μαντίλι . . . ὦ διάβολε!

(Πίπτει κατὰ γῆς λιποθυμημένος).

ΙΑΓΟΣ Φαρμάκι, δοῦλευε! Ἴδου πῶς οἱ κουτοὶ γελιοῦνται. Ἴδου ὁ τρόπος νὰ χαθῇ μιᾶς γυναικὸς τιμίας καὶ ὄνομα κ' ὑπόληψις, χωρὶς αὐτὴ νὰ πταίῃ.— Δὲν μὲ ἀκούεις, στρατηγέ; ὦ στρατηγέ! Ὅθέλλε!
(Εἰσέρχεται ὁ ΚΑΣΙΟΣ).

ΙΑΓΟΣ Αἴ, Κάσιε!

ΚΑΣ. Τί ἔπαθε;

ΙΑΓΟΣ Ἐπιληψίαν ἔχει.

Εἶναι δευτέρα προσβολή· καὶ χθὲς τοῦ ἦλθεν ἄλλη.

ΚΑΣ. Δὲν τρίβεις τὰ μηλίγγια του;

ΙΑΓΟΣ Μὴ τὸν ταράξῃς. Ὅχι.

Καλλίτερα τὸ βῦθός του τὸν δρόμον του νὰ κάμῃ.

Ἄν ταραχθῇ, τὸ στόμα του ἀφρίζει, καὶ κατόπιν μία μανία φοβερά τοῦ ἔρχεται . . . Σαλεύει.

Ἄπομακρύνσου μιὰν στιγμὴν. Ἀμέσως θὰ συνέλθῃ.

Ὅταν θὰ φύγῃ ἀπ' ἐδῶ ἔχω νὰ σοῦ μιλήσω.

Κάτι πολὺ σημαντικόν.

(Ἀποσύρεται ὁ ΚΑΣΙΟΣ).

Πῶς εἶσαι, στρατηγέ μου;

Ἐκτύπησες τὴν κεφαλὴν ; πονεῖ ;

ΟΘΕΛ. Μὲ περιπαίζεις ;

ΙΑΓΟΣ Νὰ περιπαίξω ; ποῖός ; ἐγὼ ; Μὰ τὴν ζωὴν μου, ὄχι!

Νὰ ὑποφέρης σ' ἤθελα τὴν τύχην σου ἄν ἄνδρας.

ΟΘΕΛ. Ὁ ἄνδρας πῶχει κέρατα, ζῶν καὶ τέρας εἶναι.

ΙΑΓΟΣ Γεμάτη τέρατα λοιπὸν ἢ κάθε χώρα εἶναι, —

γεμάτη ζῶα λογικά.

ΟΘΕΛ. Τ' ὁμολογεῖ ὁ ἴδιος ;

ΙΑΓΟΣ Σὲ θέλω ἄνδρα, στρατηγέ. Δὲν συλλογεῖσαι, ὅτι

ὅποιος γενάτος ἐμπλεχθῆ εἰς τὸν ζυγὸν τοῦ γάμου,

ἔμπορεῖ σκυμμένος νὰ τραβᾷ ζευγαρωτὰ μ' ἐσένα ;

Πόσαις χιλιάδες ἄνθρωποι πλαγιάζουν κάθε βράδου

εἰς μολυσμένα στρώματα, καὶ τὰ θαρροῦν ὀδικά των.

Πάλιν καλλίτερα ἐσύ ! — Εἶναι διαβόλου πλάνη,

περίγελως τοῦ Σατανᾶ, νὰ σφίγγης μίαν βρῶμαν

εἰς ἀγκαλιὰν συζυγικὴν, καὶ ἄγνην νὰ τὴν νομίζης !

Ὅχι· ἄς ξεύρω κάθε τί. Κι' ἂν ξεύρω τί μοῦ κάμνει,

τότε κ' ἐγὼ θὰ ξεύρω κἂν τί πρέπει κ' εἰς ἐκείνην !

ΟΘΕΛ. Ἐσύ 'σαι ἄνδρας γνωστικός, ἀλήθεια !

ΙΑΓΟΣ Ἐὰν θέλῃς,

κρύψου ἐδῶ· πλὴν κύτταξε ὑπομονὴν νὰ ἔχῃς.

Ἐνῶ ἐσύ ἐκείτεσο ἔς τὴν λύπην βυθισμένος,

(πρᾶγμα· ἄτοπον καὶ ἀταίριαστον εἰς ἄνδρα ἄν ἐσένα,)

ἦλθεν ὁ Κάσιος ἐδῶ. Τὸν ἔδιωξα ἀμέσως,

μὲ τρόπον τοῦ ἐξήγησα τὸ λιγοθύμισμά σου,

καὶ τὸν ἐπαρεκάλεσα νὰ ἐπιστρέψῃ πάλιν

νὰ τοῦ λαλήσω. Μ' ἔταξε ὅτι θὰ ἔλθῃ. Κρύψου,

καὶ βλέπε τον ἔς τὸ πρόσωπον, τί μορφασμοὺς θὰ κάμῃ,

τί νεύματα, τί σχήματα. Διότι θά τὸν βάλω
 νὰ ξαναπῆ ἀπ' τὴν ἀρχὴν τὴν ἱστορίαν ὅλην,
 τὸ πῶς, καὶ ποῦ, πόσαις φοραῖς, καὶ πότε, κι' ἀπὸ πότε
 μὲ τὴν γυναῖκά σου μαζῆ τὰ 'ταίριαξε, καὶ πότε
 θά ξαναρχίσῃ. Κῦτταζε τὸ κάθε κίνημά του.

'Αλλά, νὰ ζῆς, ὑπομονή! 'Αλλέως θά μὲ κάμῃς
 νὰ λέγω ὅτι τὰ ἔχασες κι' ὅτι δὲν εἶσαι ἄνδρας.

ΟΘΕΛ. "Ακουσε, 'Ιάγο· θά μ' ἰδῆς· ὑπομονή δὲν λείπει,
 πλὴν κ' αἰμοβόρον θά μ' ἰδῆς! 'Ακούεις;

ΙΑΓΟΣ Δὲν πειράζει·
 πλὴν 'ς τὸν καιρὸν του κάθε τί. "Αν ἀγαπᾶς, τραβήξου.

('Αποσύρεται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ καὶ κρύπτεται).

ΙΑΓΟΣ Θά κάμω εἰς τὸν Κάσιον περὶ τῆς Βιάγκας λόγον.
 'Ἡ προκομμένη μου αὐτὴ πουλεῖ τὴν εὐμορφίαν της
 καὶ ἀγοράζει τὸ ψωμί καὶ τὰ φορέματά της,
 ἀλλὰ διὰ τὸν Κάσιον τρελλαίνεται ἡ ἀθλία,
 καθὼς αὐτῶν τῶν γυναικῶν τῶχει συχνὰ ἡ Μοῖρα·
 πολλοὶ τὰ χάνουν δι' αὐταῖς, κι' αὐταῖς δι' ἓνα μόνον.
 Κι' ὁ Κάσιος κάθε φορὰν π' ἀκούσῃ τ' ὄνομά της
 δὲν ἤμπορεῖ νὰ κρατηθῆ ἀπὸ τὰ γέλοια. — Νάτος!

(Εἰσέρχεται ὁ ΚΑΣΙΟΣ).

Τὸ κάθε του μειδίαμα τὸν Μαῦρον θά τρελλαίνη,
 κ' ἡ τυφλωμένη ζήλεια του στραβὰ θά ἐκλαμβάνη
 κάθε του νεῦμα ἢ 'ματιάν. — Ὑπασπιστά, πῶς εἶσαι;

ΚΑΣ. Καλὰ νὰ εἶμαι ἤμπορῶ ἐνῶ μ' αὐτὸν τὸν τίτλον
 μὲ χαιρετᾶς; Μ' ἐσκότωσε ἡ στέρησίς του, 'Ιάγο!

ΙΑΓΟΣ Τὸν ἔχεις, ἂν μὲ τὸ καλὸ τὴν Δυσδαιμόναν πιάσης.

(Χαμηλῇ τῇ φωνῇ).

Ἄν ἦτο εἰς τῆς Βιάγκας σου τὸ χέρι νὰ τὸν λάβης,
εὐθύς θὰ ἐτελείονε τὸ πρᾶγμα.

ΚΑΣΙΟΣ (γελῶν) Ἡ καϋμένη!

ΟΘΕΛΛΟΣ (καθ' ἑαυτόν).

Ἡρχισε κι' ὄλα νὰ γελᾷ!

ΙΑΓΟΣ Δὲν μ' ἔτυχε ποτέ μου
γυναῖκα τόσον ν' ἀγαπᾷ, ὅσον αὐτὴ ἐσένα.

ΚΑΣ. Ἡ κατεργάρα! Μ' ἀγαπᾷ τῷ ὄντι· τὸ πιστεύω.

ΟΘΕΛΛΟΣ (καθ' ἑαυτόν).

Δὲν τὸ ἀρνεῖται, καὶ γελᾷ!

ΙΑΓΟΣ Ἀκούεις, Κάσιέ μου;

(Συνομιλεῖ μετ' αὐτοῦ κρυφίως).

ΟΘΕΛΛΟΣ (καθ' ἑαυτόν).

Τοῦ λέγει τώρα νὰ τὰ 'πῆ. Ἐμπρός, ἐμπρός! Ὁραῖα!

ΙΑΓΟΣ Καὶ τρέχει λόγος μάλιστα ὅτι θὰ 'πανδρευθῆτε.

Σκοπὸν τὸ ἔχεις;

ΚΑΣΙΟΣ (γελῶν). Χά! χά! χά!

ΟΘΕΛΛΟΣ (καθ' ἑαυτόν). Σ' ἀρέσει; Αἶ; σ' ἀρέσει!

ΚΑΣ. Νὰ τὴν στεφανωθῶ! Μία νυκτογουρίστρα! Μὴ μ' ἔχης
δὰ ὅτι τὰ ἔχω χαμένα ὅλως διόλου. Χά, χά, χά!

ΟΘΕΛΛΟΣ (καθ' ἑαυτόν).

Ὡ βέβαια! ὦ βέβαια! Γελᾷ ὅποιος κερδίζει!

ΙΑΓΟΣ Ἀλήθεια σοῦ λέγω· ἐβγῆκε λόγος, ὅτι τὴν στεφανώ-
νόνεσαι.

ΚΑΣ. Ὅμιλε μετὰ τὰ σωστά σου, παρακαλῶ.

ΙΑΓΟΣ Νὰ μὴν εἶμαι ἄνθρωπος, ἂν δὲν τὸ ἤκουσα!

ΟΘΕΛΛΟΣ (καθ' ἑαυτόν).

Κ' ἐμένα μ' ἐξεβγάλετε ; Καλά !

ΚΑΣ. Ἡ μαϊμού τὰ ἔβγαλε αὐτά ! Ἡ ἀγάπη της τὴν ἐπλάνεσε καὶ θαρρεῖ ὅτι θὰ τὴν πάρω γυναικὰ μου· ὄχι βέβαια ἰδική μου ὑπόσχεσις !

ΟΘΕΛΛΟΣ (καθ' ἑαυτόν).

Ὁ Ἰάγος νεῦμα μ' ἔκαμε· θ' ἀρχίσῃ νὰ τὰ λέγῃ.

ΚΑΣ. Τώρα ἦτον ἐδῶ. Ὅπου εὐρεθῶ, νὰ σου τὴν κατόπιν μου ! Προχθὲς ἦμουν εἰς τὴν ἀκρογιαλιὰν μὲ μερικὸς Βενετούς, καὶ ἔξαφνα παρουσιάζεται ἡ λωλή καὶ χύνεται ἐπάνω μου . . .

ΟΘΕΛΛΟΣ (καθ' ἑαυτόν).

Καὶ κράζει : ὦ ἀγάπη μου ! Αὐτὸ λέγει ἡ ἔκφρασις του.

ΚΑΣ. Καὶ μ' ἀγκαλιάζει, σειστή καὶ κουνιστή, καὶ ἀρχίζει τὰ κλαύματα, καὶ μὲ τραβᾷ καὶ μὲ σκουντᾷ . . .
Χά, χά, χά !

ΟΘΕΛΛΟΣ (καθ' ἑαυτόν).

Τώρα λέγει πῶς τὸν ἔσυρε εἰς τὸ κρεββάτι μου. Ἄ ! τὴν μύτην σου τὴν βλέπω, ἀλλὰ ποῦ εἶναι ὁ σκύλος εἰς τὸν ὁποῖον θὰ τὴν πετάξω ;

ΚΑΣ. Μὰ τὴν ἀλήθειαν, πρέπει πλέον νὰ τὴν παραιτήσω.

ΙΑΓΟΣ Κύτταξε ἀντίκρυ μου. Νὰ τὴν κ' ἔρχεται !

(Εἰσέρχεται ἡ ΒΙΑΓΚΑ).

ΚΑΣ. Τέτοια ἀλωποῦ μοσχομυρωδάτη ! . . . Τί θέλεις καὶ μὲ κυνηγᾷς ;

ΒΙΑΓΚΑ Νὰ σὲ κυνηγήσῃ ὁ Διάβολος καὶ ἡ μάνα του ! Τί μαντίλι ἦτον ἐκεῖνο ποῦ μοῦ ἔδωκες ; Ἀνόητη ἐγώ

νά τὸ πάρω! Νά σοῦ ἀντιγράψω τὸ σχέδιον! Τίνας τὰ πουλεῖς ὅτι τὸ ἡῦρες εἰς τὸ σπίτι σου, καὶ ὅτι δὲν ἤξεῦρεις ποῖος τὸ ἄφησεν ἐκεῖ; Σοῦ τὸ ἐχάρισε καμμία βρωμα, καὶ μοῦ τὸ δίδεις ἐμένα νά σοῦ τὸ ἀντιγράψω! Νά, δός το εἰς τὴν φιληνάδα σου. Ὅπου κι' ἂν τὸ ἡῦρες, σχέδιον ἐγὼ δὲν σοῦ βγάζω!

ΚΑΣ. Τί εἶν' αὐτά, Βιάγκα μου γλυκειά; Τί εἶν' αὐτά;
Τί εἶν' αὐτά;

ΟΘΕΛΛΟΣ (καθ' ἑαυτόν).

Μὰ τὸν Θεόν! Τὸ μαντίλι μου εἶναι τοῦτο.

ΒΙΑΓΚΑ Ἄν σοῦ ἀρέση νά δειπνήσης ἀπόψε μαζῆ μου, κόπιασε. Ἄν δὲν σοῦ ἀρέση, ἔλα ὅταν ἀγαπᾷς.

(Ἄναχωρεῖ).

ΙΑΓΟΣ Τὸ κατόπιν της! Τὸ κατόπιν της!

ΚΑΣ. Δὲν ἤμπορῶ νά κάμω διαφορετικά. Εἰ δέ, δὲν τὸ ἔχει τίποτε νά βάλῃ ταῖς φωναῖς μέσα εἰς τοὺς δρόμους.

ΙΑΓΟΣ Θὰ δειπνήσης μαζῆ της;

ΚΑΣ. Τὸ ἔχω σκοπόν.

ΙΑΓΟΣ Καλά. Ἴσως ἔλθω κ' ἐγὼ νά σ' εὔρω ἐκεῖ· διότι ἔχω νά σοῦ μιλήσω.

ΚΑΣ. Ἐλα σέ παρακαλῶ.—Ἐρχεσαι;

ΙΑΓΟΣ Καλά! Πήγαινε, πήγαινε.

(Ἄναχωρεῖ ὁ ΚΑΣΙΟΣ)

ΟΘΕΛΛΟΣ (προχωρῶν ἐπὶ τῆς σκηνῆς).

Πῶς νά τὸν σκοτώσω, Ἰάγο;

ΙΑΓΟΣ Τὸν εἶδες πῶς ἔπαιρνε εἰς τὸ ἀστεῖον τὴν αἰσχρότητα του;

ΟΘΕΛ. ὦ! Ἰάγο!

ΙΑΓΟΣ Καί τὸ μαντίλι τὸ εἶδες ; . . .

ΘΘΕΛ. Τὸ ἰδικόν μου ἦτο ;

ΙΑΓΟΣ Τὸ ἰδικόν σου, μὰ τὸ χέρι τοῦτο ! Καὶ ἰδὲ πῶς τὴν ἔχει τὴν ἀνόητην τὴν γυναῖκά σου ! Τοῦ χαρίζει τὸ μαντίλι της, καὶ αὐτὸς τὸ δίδει τῆς λεγάμενῆς του.

ΘΘΕΛ. Ἦθελα νὰ τὸν ἔχω ἐννέα χρόνους νὰ τὸν σκοτόνω ! — Τόσον εὐμορφη γυναῖκα, τόσον νόστιμη, τόσον γλυκειὰ γυναῖκα !

ΙΑΓΟΣ Αὐτὰ νὰ τὰ λησμονήσης τώρα.

ΘΘΕΛ. Ναί ! Νὰ σαπίση καὶ νὰ χαθῆ καὶ νὰ κολασθῆ — ἀπόψε ! Δὲν ἔχει ζωὴν ! Ὁχι ! Ἡ καρδιά μου ἔγεινε πέτρα· τὴν κτυπῶ καὶ μοῦ πονεῖ τὸ χέρι ! — ὦ ! Δὲν ἔχει ὁ κόσμος πλᾶσμα γλυκύτερον ! Τῆς ἤξιζε νὰ κάθηται εἰς ἐνὸς βασιλέως πλευρὸν καὶ νὰ προστάζῃ !

ΙΑΓΟΣ Αὐτὰ δὲν εἶναι λόγια δι' ἐσένα.

ΘΘΕΛ. Κατάρρα νὰ τὴν εὔρη ! Λέγω μόνον τὸ τί εἶναι. Τόσον ἐπιτηδεῖα εἰς τὸ κέντημα ! Καὶ πῶς ἐτραγουδοῦσε ! ὦ ! Καὶ ἀρκούδαις ἡμέρονε τὸ τραγοῦδί της. Καὶ τόσον ἔξυπνη καὶ προκομμένη !

ΙΑΓΟΣ Τόσον χειρότερα λοιπὸν δι' ἐκείνην.

ΘΘΕΛ. ὦ, χίλιας, χίλιας φοραὶς χειρότερα ! Καὶ τόσον γλυκειὰ συμπεριφορά !

ΙΑΓΟΣ Γλυκειὰ μὲ τὸ παρεπάνω.

ΘΘΕΛ. Ἐχεις δίκαιον. Καὶ ὅμως τί κρῖμα, Ἰάγο ! ὦ Ἰάγο, τί κρῖμα !

ΙΑΓΟΣ Ἄν σοῦ ἀρέσῃ ἡ ἀνομία της, δός της τὴν ἄδειαν νὰ ἐξακολουθήσῃ. Ἄφοῦ ἐσένα δὲν σὲ πειράζει, ποῖος ἔχει νὰ παραπονεθῆ ;

ΟΘΕΛ. Θά τὴν κάμω κομμάτια ! Νὰ μὲ ἀπατήσῃ ἐμένα!
ΙΑΓΟΣ Ἐντροπή της !

ΟΘΕΛ. Καὶ μὲ ποῖον ; Μὲ τὸν ἀξιωματικόν μου !

ΙΑΓΟΣ Ἀκόμη μεγαλειτέρα ἐντροπή της !

ΟΘΕΛ. Εὐρέ μου φαρμάκι, Ἰάγο, —ἀπόψε . . . Δὲν θ' ἀλ-
λάξω λόγια μαζῆ της, μήπως μοῦ γυρίσῃ καὶ πάλιν
τὴν γνώμην τὸ σῶμά της καὶ ἡ ὠραιότης της . . .
Ἀπόψε, Ἰάγο.

ΙΑΓΟΣ Μὴ μὲ φαρμάκι. Πνιξέ την εἰς τὸ κρεβάτι της,
—τὸ κρεβάτι τὸ ὁποῖον σοῦ ἐμόλυνε.

ΟΘΕΛ. Καλά, καλά ! Μοῦ ἀρέσει αὐτὴ ἡ δικαιοσύνη.
Πολὺ καλά !

ΙΑΓΟΣ Ὡς πρὸς τὸν Κάσιον, ἐγὼ ἐπάνω μου τὸν παίρνω.
Κοντὰ εἰς τὰ μεσάνυκτα ἔχεις ν' ἀκούσῃς κι' ἄλλα.

ΟΘΕΛ. Ἐξαίρετα ! πολὺ καλά !

(Σάλπιγγες ἔξωθεν).

Τί σάλπιγγες σημαίνουν ;

ΙΑΓΟΣ Τῆς Βενετίας τίποτε . . . Ὁ Λοδοβίκος εἶναι
τοῦ Δόγη φέρει μῆνυμα· μαζῆ κ' ἡ Δυσδαιμόνα.

(Εἰσέρχονται ὁ ΛΟΔΟΒΙΚΟΣ, ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ καὶ συνοδία).

ΛΟΔ. Καλῶς σὲ ηὔρα, στρατηγέ γενναῖε !

ΟΘΕΛ. Καλῶς ἦλθες.

ΛΟΔ. Ὁ Δόγης καὶ οἱ ἄρχοντες χαιρετισμούς σοῦ στέλλουν.

(Τῷ ἐγχειρίζει φάκελλον).

ΟΘΕΛ. Τὸν ὑψηλὸν των ὀρισμὸν ἀσπαζομαι μὲ σέβας.

(Ἀνοίγει τὸν φάκελλον καὶ ἀναγινώσκει).

ΔΥΣΔ. Τί νέα ; Λέγ', ἐξάδελφε, καλέ μου Λοδοβίκε.

ΙΑΓΟΣ Αὐθέντα μου, σέ χαιρετῶ. Μετὰ χαρᾶς σέ βλέπω·
 ἔς τὴν Κύπρον καλῶς ὤρισες !

ΛΟΔ. Εὐχαριστῶ σε, Ἰάγο,
 Τί κάμνει ὁ ὑπασπιστής, ὁ Κάσιος ;

ΙΑΓΟΣ Ὑπάρχει.

ΔΥΣΔ. Ἐξάδελφέ μου, μεταξύ αὐτοῦ καὶ τοῦ ἀνδρός μου
 ἔγεινε χάλασμα κακόν. Ἐσὺ θὰ τοὺς τὰ ἰατρίας.

ΘΘΕΛ. Εἶσαι βεβαία δι' αὐτό ;

ΔΥΣΔ. Αὐθέντα μου ;

ΘΘΕΛΛΟΣ (ἀναγινώσκων). «Καὶ πρέπει
 νὰ πράξης ὅ,τι γράφομεν ἀφεύκτως, εἰάν θέλῃς» . . .

ΛΟΔ. Ἐσένα δὲν ὠμίλησε. Τὰ γράμματα διαβαίνει. —
 Ὁ Κάσιος κι' ὁ ἀνδρας σου τὰ ἔχουν χαλασμένα ;

ΔΥΣΔ. Ναί, δυστυχῶς. Καὶ ἤθελα παραπολύ, —διότι
 τὸν ἀγαπῶ τὸν Κάσιον, —νὰ τοὺς συμφιλιώσω.

ΘΘΕΛ. Φωτιά καὶ λαύρα !

ΔΥΣΔ. Ἄνδρα μου ;

ΘΘΕΛ. Ἐς τὰ λογικά σου εἶσαι ;

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ (πρὸς τὸν ΛΟΔΟΒΙΚΟΝ).

Ἐθύμωσε ;

ΛΟΔ. Τὰ γράμματα φοβοῦμαι τὸν συγχύζουν,
 διότι φέρουν προσταγὴν ὀπίσω νὰ γυρίσῃ,
 καὶ εἰς τὴν θέσιν του ἐδῶ τὸν Κάσιον ν' ἀφήσῃ.

ΔΥΣΔ. ὦ ! πίστευσε, τὸ χαίρομαι . . .

ΘΘΕΛ. Ἀληθινά ;

ΔΥΣΔ. Αὐθέντα :

ΘΘΕΛ. Χαίρομαι ποῦ ἔσαι παλαβή !

ΔΥΣΔ. Ὅθ' ἔλλε μου, τί ἔχεις!

ΟΘΕΛ. ὦ Σατανᾶ!

(Τὴν ραπίζει).

ΔΥΣΔ. Δὲν τ' ἄξιζα αὐτό!

ΛΟΔ. ὦ στρατηγέ μου,

κανεῖς ποτὲ ἔς τὸν τόπον μας δὲν θὰ πιστεῦση τοῦτο,
καὶ ἂν ἀκόμη ὀρκισθῶ ὅτι ἐγὼ τὸ εἶδα!

Ἦτο πολὺ. Συγχώρησιν νὰ τῆς ζητήσης. — Κλαίει.

ΟΘΕΛ. Τὰ δάκρυά σου, Σατανᾶ, ἔς τὴν γῆν εἰὰν φυτρώνουν,
κάθε ποῦ πέφτει σταλαγμὸς κροκόδειλος γεννᾶται!

Νὰ μὴ σέ ἰδοῦν τὰ μάτια μου!

ΔΥΣΔ. Ἄν σέ πειράζω, φεύγω.

(Ἀποσύρεται).

ΛΟΔ. Ἀληθινὰ ὑπήκου γυναῖκα! — Στρατηγέ μου,
παρακαλῶ σε, κάμε με τὴν χάριν νὰ τὴν κράξης.

ΟΘΕΛ. Ἐδῶ, κυρά.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ (ἐπιστρέφουσα).

Αὐθέντα μου!

ΟΘΕΛΛΟΣ (πρὸς τὸν ΛΟΔΟΒΙΚΟΝ).

Τί θέλεις νὰ τὴν κάμης;

ΛΟΔ. Ποῖος; Ἐγώ;

ΟΘΕΛ. Ἐζήτησες ὀπίσω νὰ γυρίση,

ὦ! νὰ γυρίση δύναται, καὶ πάλιν νὰ γυρίση,
καὶ νὰ πηγαίνη ἔς τὰ ἔμπρός, καὶ νὰ ξαναγυρίση.

ὦ! καὶ νὰ κλαίη δύναται, νὰ κλαίη· κι' ὅπως εἶπες
εἶναι ὑπήκου πολὺ, ὑπήκου γυναῖκα!

Πολὺ ὑπήκου! — Ἐμπρός· τὰ κλαύματα μὴν παύης! —

Ὡς πρὸς αὐτό... — Καμόνεται καλὰ τὴν λυπημένην! —
Οἱ ἄρχοντες μὲ προσκαλοῦν 'ς τὴν Βενετιάν. — Φύγε·
ὅταν σὲ θέλω, σὲ μηνῶ. — 'Σ τοὺς ὀρισμούς των κλίνω,
καὶ ὅσον τὸ ταχύτερον ἀναχωρῶ. — Κρημνίσου!

(Ἀναχωρεῖ ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ).

Ὁ Κάσιος τὴν θέσιν μου θὰ λάβῃ. Ἄλλ' ἀπόψε,
παρακαλῶ, ἂν ἀγαπᾷς, μαζῆ μου νὰ δειπνήσῃς.
'Σ τὴν Κύπρον καλῶς ὄρισες. — ὦ! πίθηκοι καὶ τράγοι!²⁹

(Ἐξέρχεται).

ΛΟΔ. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ἐδῶ εἶν' ὁ γενναῖος Μαῦρος,
ποῦ καύχημα καὶ στήριγμα τὸν ἔχει ἡ Βενετία;
Αὐτὴ ἐδῶ εἶν' ἡ ψυχὴ ποῦ δὲν καταπονεῖται,
ὁ χαρακτήρ ὁ σταθερός, τὸ στῆθος, τὸ ὁποῖον
δὲν τὸ δαμάζει συμφορὰ, δὲν τὸ κλονίζει τύχη;

ΙΑΓΟΣ Δὲν εἶν' ὁ ἴδιος ἄνθρωπος.

ΛΟΔ. Ἄλλ' εἶναι 'ς τὰ σωστά του;
Μὴ τοῦ ἐσάλευσεν ὁ νοῦς;

ΙΑΓΟΣ Εἶναι αὐτὸς ποῦ εἶναι.

Φωνὴν δὲν ἔχω νὰ εἰπῶ τὸ τί φρονῶ. ὦ! Εἴθε
νὰ ἦτον ὅπως ἔπρεπε. . . ἂν δὲν εἶν' ὅπως πρέπει.

ΛΟΔ. Νὰ δειρῇ τὴν γυναικῖά του!

ΙΑΓΟΣ Μὰ τὴν ἀλήθειαν, τοῦτο
δὲν ἦτο κάμωμα σωστόν. Κκὶ ὅμως εἴθε τοῦτο
νὰ ἦτο τὸ χειρότερον!

ΛΟΔ. Συνήθειαν τὸ ἔχει;

Ἦ μὴ αὐτὰ τὰ γράμματα τοῦ ἦναψαν τὸ αἷμα;

ΙΑΓΟΣ Ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον! 'Σ ἐμένα δὲν ἀρμόζει

καὶ οὔτε πρέπει νὰ εἰπῶ τί εἶδα καὶ τί 'ξεύρω.
 Θὰ τὸν ἰδῆς, καὶ περιττὰ τὰ λόγια τὰ 'δικά μου.
 Τὰ ἴδιά του καμῶματα θὰ σοῦ τὸν μαρτυρήσουν.
 Φθάνει νὰ δώσης προσοχὴν, καὶ θὰ ἰδῆς τί κάμνει.
 ΛΟΔ. Λυποῦμαι τόσον εἰς αὐτὸν νὰ ἔβγω γελασμένος.
 ('Απέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Θάλαμος ἐν τῷ φρουρίῳ.

(Εἰσέρχονται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ καὶ ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ).

ΟΘΕΛ. Λοιπὸν δὲν εἶδες τίποτε ;

ΑΙΜΙΑ. Οὔτ' ἤκουσα, οὔτ' εἶδα,
 οὔτ' ὑπωπτεύθηκα ποτέ.

ΟΘΕΛ. "Ομως μαζῆ τοὺς εἶδες,
 ἐκείνην καὶ τὸν Κάσιον.

ΑΙΜΙΑ. 'Αλλὰ κακὸν δὲν εἶδα,
 κ' ἤκουσα κάθε συλλαβὴν καὶ κάθε ἀναπνοὴν των.

ΟΘΕΛ. Κρυφὰ δὲν ἐψιθύρισαν ποτέ ;

ΑΙΜΙΑ. Ποτέ, αὐθέντα!

ΟΘΕΛ. Καὶ δὲν σὲ ἔστειλαν ποτὲ νὰ μακρυνθῆς ;

ΑΙΜΙΑ. Ποτέ των!

ΟΘΕΛ. Νὰ φέρης τὰ χειρόφτια της, νὰ φέρης τὸ ριπίδι
 ἢ ἄλλο τί ;

ΑΙΜΙΑ. Ποτέ, ποτέ !

ΟΘΕΛ. Παράδοξον !

ΑΙΜΙΑ. Αὐθέντα,

πιστὴ εἶν' ἡ γυναῖκά σου ! Τὴν παίρνω 'ς τὴν ψυχὴν μου !
 "Ἄν ἄλλο ὑποπτεύεσαι, ἀπὸ τὸν νοῦν σου βγάλ' το
 καὶ ἄδικα κολάζεσαι. "Ἄν τὸβαλε 'ς τὸν νοῦν σου
 κανένας ἄνθρωπος κακός, κατάρρα νὰ τὸν εὔρη !
 Ναί, ἡ κατάρρα πῶδωκε ὁ Πλάστης εἰς τὸν ὄφιν !
 'Ἐὰν τιμιά καὶ πιστὴ κι' ἀγνή δὲν εἶν' ἐκείνη,
 ὦ, τότε ἄνδρας εὐτυχῆς 'ς τὸν κόσμον δὲν ὑπάρχει,
 τότε κ' ἡ πλεόν καθαρά ἀπ' ὄλαις ταῖς γυναῖκες
 εἶν' ὡς κ' ἐκείνη ἄτιμη !

ΟΘΕΛ.

'Πέ της ἐδῶ νὰ ἔλθῃ.

Πήγαιν' εὐθύς !

('Ἐξέρχεται ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ).

Εἶπ' ἄρκετά. 'Ἄλλ' ὅμως ποιὰ μαυλίστρα
 τὰ ἴδια δὲν θὰ ἔλεγε ; Εἶναι αὐτὸ δουλειά της
 τῆς πόρνης, — τὰ αἰσχρὰ κρυφὰ νὰ κλειδομανταλόνη !
 Καὶ κάμνει ταῖς μετάνοιαις της, καὶ κάμνει τὸν
 σταυρόν της !

Τὴν εἶδα νὰ καμόνεται !

('Ἐπιστρέφει ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ μετὰ τῆς ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑΣ).

ΔΥΣΔ.

Αὐθέντα μου, τί θέλεις ;

ΟΘΕΛ. "Ἐλα ἐδῶ, ἀγάπη μου.

ΔΥΣΔ.

Τί εἶν' ὁ ὄρισμός σου ;

ΟΘΕΛ. Γύρισ' ἐδῶ νὰ σὲ ἰδῶ. 'Σ τὰ 'μάτια κύτταξέ με !

ΔΥΣΔ. Τί φρίκη σ' ἤλθε εἰς τὸν νοῦν ;

ΟΘΕΛ. (πρὸς τὴν ΑΙΜΙΛΙΑΝ). Σὺ τὸ ἐπάγγελμά σου !

Κλειῖσε τὴν θύραν κι' ἄφινε μονάχα τὰ ζευγάρια.

Νὰ βήξης ἢ νὰ κάμης Χμ, ἂν ὄῃς κανένα κ' ἔλθῃ.
 Τὴν τέχνην σου! Τὴν τέχνην σου! Ἄκους τί λέγω;—
 Φύγε!

(Ἐξέρχεται ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ).

ΔΥΣΔ. Γονατιστὴ παρακαλῶ νὰ μοῦ εἰπῆς τί ἔχεις.
 Μίαν μανίαν ἐννοῶ 'ς τὰ λόγια ὅπου λέγεις,
 ἀλλ' ὅμως δὲν τὰ ἐννοῶ τὰ λόγια.

ΘΘΕΛ. Δὲν μοῦ λέγεις
 ποιὰ εἶσαι σύ;

ΔΥΣΔ. Αὐθέντα μου, ἡ σύζυγός σου εἶμαι·
 ἡ σύζυγός σου ἡ πιστὴ καὶ ἀφωσιωμένη.

ΘΘΕΛ. Ἐλα, ὀρκίσου τὸ λοιπόν· ὀρκίσου καὶ κολάσου,
 μὴ γελασθοῦν οἱ δαίμονες, ποῦ μοιᾶζεις τοὺς ἀγγέλους,
 καὶ νὰ σ' ἀρπάξουν φοβηθοῦν 'ς τὴν Κόλασιν. Ὅρκισου,
 διὰ νὰ διπλοκολασθῆς, ὅτ' εἶσαι τιμημένη.

ΔΥΣΔ. ὦ! τὸ ἤξεύρει ὁ Θεός!

ΘΘΕΛ. Ναί, ὁ Θεὸς τὸ ἔξεύρει
 ὅτ' εἶσαι ὅσῃν τὴν Κόλασιν καὶ ἄπιστη καὶ ψεύτρα!

ΔΥΣΔ. Μὲ ποιὸν εἶμ' ἄπιστη; Μὲ ποιόν; Πῶς; Ἄπιστη
 πῶς εἶμαι;

ΘΘΕΛ. Ἄχ, Δυσδαιμόνα, ἄφες με· φύγ' ἀπ' ἐμένα· φύγε!

(Κλαίει).

ΔΥΣΔ. Ἀλλοίμονον! ὦρα κακὴ ποῦ εἶν' αὐτὴ! Τί κλαίεις;
 Μὴν εἶμ' ἐγὼ ἡ ἀφορμὴ διὰ τὰ δάκρυά σου;
 Ἄνισως ὑποπτεύεσαι πῶς τὴν ἀνάκλησίν σου
 τὴν ἔκαμ' ὁ πατέρας μου, ἐγὼ 'ς αὐτὸ τί πταίω;
 Ἄνισως δὲν τὸν ἀγαπᾶς, δὲν θέλω νὰ τὸν ἔξεύρω!

- ΘΘΕΛ. Ἄν τὴν ψυχὴν μου ἤθελε νὰ μοῦ τὴν δοκιμάσῃ
ὁ Οὐρανὸς μὲ βάσανα, — ἂν ἤθελε νὰ βρέξῃ
εἰς τὴν γυμνὴν μου κεφαλὴν καθ' ἐντροπὴν καὶ πίκραν,
νὰ μὲ βυθίσῃ ἂν ἤθελε ἔς τὴν πτώχειαν ὡς τὰ χεῖλη,
κ' ἐμὲ καὶ τὰς ἐλπίδας μου εἰς τὴν σκλαβιανὴν νὰ θάψῃ,
κάπου, ἔς τὰ βάθη τῆς ψυχῆς, θὰ εἶχα ποῦ νὰ εὕρω
σταλαγματιανὴν ὑπομονῆς. Ἄλλὰ νὰ καταντήσω
τώρα ἐγώ, (ὦ συμφορά!) τ' ἀσάλευτο σημάδι,
ὁποῦ ἡ Καταφρόνησις τὸ χέρι θὰ σηκόνῃ
νὰ δείχνῃ, μὲ τὸ δάκτυλο τὸ ἀργοκίνητο! . . .
Πλὴν τὸ ὑπέφερα κι' αὐτό! — Ἄς εἶναι, — ναί, ἄς εἶναι!
Ἄλλὰ, ἐκεῖ ποῦ ἔβαλα νὰ τρέφετ' ἡ καρδιά μου,
ἐκεῖ ἀπ' ὅπου προσδοκῶ νὰ ζῶ ἢ ν' ἀποθάνω,
τὴν βρῦσιν ὅπου ἀναβρεῖ τὸ ρεῦμα τῆς ζωῆς μου,
ἢ ποῦ στερεύει, — ἀπ' ἐκεῖ νὰ μὲ ἀποτινάξουν!
Ἡ στέρναν νὰ τὴν ἔχω ἄγῳ διὰ βρωμικοτραχέως
νὰ ζευγαρόνωνται ἐκεῖ καὶ νὰ γεννεσβολοῦνται! . . .
Ἦ! Ἄλλαξε τὴν ὄψιν σου, Ὑπομονή, καὶ γίνου
ἀπὸ ἀφράτον Χερουβὶμ μὲ ὄροσερὰ χειλάκια,
γίνου ἀγριοπρόσωπη καὶ μαύρη ὡς τὸν Ἄδην!
- ΥΣΔ. Ἐλπίζω ὁ αὐθέντης μου διὰ τιμίαν μ' ἔχει.
- ΘΘΕΛ. ὦ, ναί! ὡς μὴν μὴν μὴν μὴν μὴν μὴν μὴν μὴν μὴν μὴν
μακελειοῦ ἔς τὸ καλοκαῖρι μέσα,
ποῦ μόνον μὲ τὸ φύσημα ἄγκαστρώνεται. . . ὦ ἄνθος,
χαριτωμένο κ' εὐμορφο καὶ γλυκομυρωδάτο,
τόσον ποῦ ἂν σὲ μυρισθῇ κανεὶς ἄλιγοψυχίζει,
ὦ! νὰ μὴν εἶχες γεννηθῆ ποτέ, ποτέ!
- ΥΣΔ. Ἡ μαύρη,
τί κρῖμα εἶναι πῶκαμα, χωρὶς νὰ τὸ γνωρίζω;

ΟΘΕΛ. Σ' αὐτὸ τὸ κάτασπρο χαρτί, τὸ εὐμορφον βιβλίον,
 πῶς ἔγεινε νᾶχη κανεὶς νὰ γράψῃ μέσα : « πόρνη! »
 Τί κριμα, λέγει, ἔκαμε ! Τί κριμα ! — Δημοσία !
 Θὰ μ' ἀναπταν τὰ μάγουλα ὅσων φλογερὰ καμίνια
 νὰ καύσουν κάθε ἐντροπήν καὶ νὰ τὴν κάμουν στάκτην
 ἂν εἶχα στόμα νὰ εἰπῶ τί ἔκαμες ! — Τί κριμα ;
 Κριμα, ποῦ τὰ ρουθούνια του ὁ Οὐρανὸς τὰ φράζει,
 καὶ ἡ Σελήνη κρύπτεται, καὶ ὁ ἀσελγὴς Ἀέρας
 ποῦ ὅ,τι ἀπαντᾷ φιλεῖ, ἐχώθη ἐντροπιασμένος
 μέσα ἔς τὰ τάρταρα τῆς γῆς, μὴ τύχη καὶ τ' ἀκούσῃ !
 Τί κριμα, λέγει, ἔκαμε ! Ἀναίσχυντη σὺ πόρνη !

ΔΥΣΔ. Μὰ τὸν Θεὸν μὲ ἀδικεῖς !

ΟΘΕΛ. Τί ; μὴ δὲν εἶσαι πόρνη ;

ΔΥΣΔ. ὦ ! νὰ μὴν εἶμαι χριστιανὴ ἂν εἶμ' αὐτὸ ποῦ εἶπες !
 Ὅχι ! Ἐὰν τὸ νὰ κρατῶ αὐτὸ ἐδῶ τὸ σῶμα
 ἀγνὸν ἀπ' ἄλλο ἔγγιγμα παρὰ τὸ τοῦ ἀνδρός μου,
 ἂν τοῦτο πόρνη δὲν τὸ ἦς, τότε καὶ ἐγὼ δὲν εἶμαι !

ΟΘΕΛ. Δὲν εἶσαι πόρνη ;

ΔΥΣΔ. Ὅχι, ἦ — νὰ μὴ σωθῇ ἡ ψυχὴ μου !

ΟΘΕΛ. Συμπάθησέ με τὸ λοιπόν· σ' ἐπῆρα δι' ἐκείνην
 τὴν βρωμὴν τὴν παμπόνηρην ἀπὸ τὴν Βενετιαν,
 ποῦ τοῦ Ὀθέλλου ἔγεινε γυναῖκα.

(Πρὸς τὴν ΑΙΜΙΛΙΑΝ εἰσερχομένην).

Σὺ, κυρία,
 ποῦ κάμνεις τὴν ἀντίθετην δουλειὰν τ' Ἀγίου Πέτρου,
 καὶ ποῦ φυλάγεις τὰ κλειδιά τοῦ Ἄδου, — σένα λέγω·
 ἰδοὺ διὰ τὸν κόπον σου ! Ἐτελείωσ' ἡ δουλειά μας.

Γύρισε τώρα τὸ κλειδὶ καὶ . . . λέξιν νὰ μὴ ἔγῃ !
(Ἐξέρχεται).

ΑΙΜΙΑ. Ἄλλοίμονον, τί εἶν' αὐτά; Τί ἔχει μέσ' ἔς τὸν νοῦν του; —
Τί ἔπαθες, Κυρία μου! . . . Τί ἔπαθες, Κυρία!

ΔΥΣΔ. Μισοκοιμοῦμαι· τίποτε.

ΑΙΜΙΑ. Κυρία μου, τί ἔχει
ὁ κύριός μου;

ΔΥΣΔ. Ποῖός σου;

ΑΙΜΙΑ. Ὁ κύριός μου λέγω.

ΔΥΣΔ. Καὶ ποῖον ἔχεις κύριον;

ΑΙΜΙΑ. Ποῖον; Τὸν ἰδικόν σου,
γλυκειὰ κυρία μου!

ΔΥΣΔ. Ἐγὼ δὲν ἔχω ἰδικόν μου.

Μή, Αἰμιλία, μοῦ λαλήσῃς. Δὲν ἤμπορῶ νὰ κλαύσω,
καὶ ὅμως ἄλλην δὲν ἔμπορῶ ἀπόκρισιν νὰ δώσω,
παρὰ μὲ μόνον δάκρυα. — Παρακαλῶ, ἀπόψε,
τὰ νυμφικὰ σεντόνια μου νὰ στρώσης. Μὴ ξεχάσης.
Καὶ κρᾶξέ μου τὸν ἄνδρα σου.

ΑΙΜΙΑ. Νὰ ἀλλαγὴ, ἀλήθεια!
(Ἐξέρχεται).

ΔΥΣΔ. Μ' αὐτὸν τὸν τρόπον νὰ φερθῇ τ' ἀξίζω, ὦ! τ' ἀξίζω;
Εἰς τί ἐστραβοπάτησα καὶ ἔδωκα αἰτίαν
νὰ τοῦ περάσῃ ἀπ' τὸν νοῦν ὅτι ἤμπορῶ νὰ πταίω;

(Ἐπανέρχεται ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ μετὰ τοῦ ΙΑΓΟΥ).

ΙΑΓΟΣ Τί ἀγαπᾷς, Κυρία μου; Τί ἔχεις;

ΔΥΣΔ. Δὲν ἤξεύρω.

Ὅταν κανεῖς μωρὸ παιδὶ θέλει νὰ δασκαλεύσῃ,

μὲ εὐκόλα μαθήματα, μὲ τὸ καλὸ ἀρχίζει.
 Κ' ἐμένα ἄς μ' ἐμάλλονε μὲ τὸ καλὸ· διότι
 εἶμαι ἀλήθεια ἄν παιδί, ἄν μαλλωθῶ.

- ΙΑΓΟΣ Τί τρέχει;
- ΑΙΜΙΑ. Καλὲ τὴν ἐξεντρόπιασε, τὴν εἶπε πόρνην, Ἰάγο! ³⁰
 Τόσαις τῆς ἔρριξε ἄβρυσαις καὶ τόσα χονδρά λόγια
 ποῦ μιὰ εὐαίσθητη ψυχὴ ποτὲ δὲν τὰ σηκόνει!
- ΔΥΣΔ. Μ' ἀξίζει, Ἰάγο, τ' ὄνομα;
- ΙΑΓΟΣ Τί ὄνομα, Κυρία;
- ΔΥΣΔ. Αὐτό, ποῦ ἡ γυναῖκά σου σοῦ λέγει ὅτι μ' εἶπε
 ὁ ἄνδρας μου;
- ΑΙΜΙΑ. Ἄκους ἐκεῖ, τὴν εἶπε πόρνην! Τοῦτο
 δὲν θὰ τὸ πῆ ἔς τὸ ταῖρί του ζητιάνου μεθυσμένος!
- ΙΑΓΟΣ Καὶ διατί νὰ τὸ εἰπῆ;
- ΔΥΣΔ. Δὲν ἔξέρω· πλὴν δὲν εἶμαι
 καθὼς μὲ εἶπε, βέβαια!
- ΙΑΓΟΣ Μὴ κλαίης, ὦ! μὴ κλαίης.
 Ἄλλοίμονον!
- ΑΙΜΙΑ. Παραίτησε τόσους ποῦ τὴν ζητοῦσαν,
 ἀφῆκε τὸν πατέρα τῆς καὶ φίλους καὶ πατρίδα,
 διὰ νὰ ἐξυβρίζεται! . . . Πῶς θέλεις νὰ μὴ κλαίη;
- ΔΥΣΔ. Ἦτον τῆς Μοίρας μου αὐτό!
- ΙΑΓΟΣ Θὰ τὸ μετανοήσῃ!
 Ἄλλὰ πῶς τοῦ ἀκατέβηκε;
- ΔΥΣΔ. Ἄχ, ὁ Θεὸς τὸ ἔξέρει!
- ΑΙΜΙΑ. Κακὸν νὰ μ' ἔλθῃ ἄν κανεὶς ἀχρεῖος κατεργάρης,
 κανένας ἐπιτήδειος εἰς τὸ νὰ βάζῃ λόγια,
 κανένας ἀσυνειδήτος κ' αἰσχρὸς, δὲν ἐφευρῆκε

αὐτὴν τὴν βρωμοδιαβολὴν διὰ σκοποὺς ἴδικούς του !
 *Ἄν δὲν εἶν' ἔτσι, νὰ χαθῶ !

ΙΑΓΟΣ

Πῶς γίνεται ; Δὲν ἔχει

ἔς τὸν κόσμον τέτοιον ἄνθρωπον. Ἀδύνατον !

ΔΥΣΔ.

*Ἄν εἶναι

τέτοιος κανεῖς, ἀπ' τὸν Θεὸν συγχώρησιν νὰ εὕρη !

ΑΙΜΙΑ.

Κρεμάλ' ἀντὶ συγχώρησιν ! Καὶ νὰ τοῦ καταφάγη
 τὰ κόκκαλα ἢ κόλασις ! Πῶς νὰ τὴν κράξῃ πόρνην ;
 Ποιὸς εἶν' ὁ φίλος της ; Ποῦ ; πῶς ; ποῦ φάνηκε ;
 ποιὸν μοιάζει ;

Τὸν Μαῦρον τὸν ἐγέλασε κανένας κατεργάρης,
 κανεῖς κακὸς βρωμάνθρωπος καὶ κνώδαλον ἀχρεῖον !
 Τέτοιους ἀνθρώπους, ὦ Θεέ, πῶς δὲν τοὺς ξεσκεπάζεις ;
 Καὶ πῶς δὲν βάζεις βούνευρον εἰς κάθε τίμιον χέρι,
 νὰ τοὺς ξυλίζουν ἄν σκυλιά, ὀλόγυμνους ἔς τοὺς
 δρόμους,
 ἔς τὰ τετραπέρατα τῆς γῆς, ἔς Ἀνατολὴν καὶ Δύσιν !

ΙΑΓΟΣ

Λέγε τα μέσα σου αὐτά.

ΑΙΜΙΑ.

Κατάρτα νὰ τοὺς εὕρη !

Κανένας τέτοιος σύμβουλος περίφημος κ' ἐσένα
 σοῦ γύρισε ἀνάποδα τὸν νοῦν, τὰ μέσα ἔξω,
 ὅταν μὲ ὑπωπτεύθηκες ἐμένα μὲ τὸν Μαῦρον !

ΙΑΓΟΣ Τᾶχεις χαμένα ; Σώπαινε !

ΔΥΣΔ.

*Ἀλλοίμονον, ὦ Ἰάγο,

πῶς ἤμπορῶ τὸν ἄνδρα μου νὰ τὸν ξανακερδίσω ;
 Πήγαινε, φίλε, κ' εὕρέ τον. Ναί, μὰ τὸ φῶς ποῦ βλέπω,
 δὲν ξεύρω πῶς τὸν ἔχασα ! Ἴδέ με· γονατίζω.
 Ἐὰν εἰς τὴν ἀγάπην του ἡμάρτησα ποτέ μου,

ἔαν ποτέ μὲ στοχασμὸν, ἔαν ποτέ μὲ πράξιν,
 ἂν μὲ τὰ ῥάτια, μὲ τ' αὐτιά, μὲ πᾶσαν αἰσθησίν μου
 ἡῦρα ποτέ μου ἠδονὴν ἔς ἄλλην μορφήν ἀνθρώπου,
 ἢ ἂν καὶ τώρα, ἢ καὶ πρὶν, κι' ὅσον ἀκόμη ζήσω,
 (καὶ ἂν νὰ μὲ ξεφορτωθῆ θελήσῃ, καὶ μὲ ρίψῃ
 ἔς τὴν συμφορὰν τοῦ χωρισμοῦ), ἂν ἔς ὅλην τὴν ζωὴν μου,
 δὲν τὸν ἠγάπησα πιστὰ καὶ μ' ὅλην τὴν καρδιάν μου,
 τότε ὁ Θεὸς παρηγοριὰν κ' ἐλπίδα μὴ μοῦ δώσῃ !
 "Ω ! ἡ σκληρότης ἠμπορεῖ πικραπολὺ νὰ κάμῃ,
 καὶ ἡ σκληρότης τοῦ ἠμπορεῖ νὰ κόψῃ τὴν ζωὴν μου.
 πλὴν τὴν ἀγάπην μου ποτέ δὲν θὰ μοῦ τὴν ἀλλάξῃ !
 Τὴν λέξιν πόρνη δὲν ἠμπορῶ νὰ τὴν προφέρω. Φρίκην,
 φρίκην μοῦ φέρνει μοναχὰ καὶ νὰ τὴν λέγω τώρα !
 Ἄλλὰ, νὰ κάμω τὸ κακὸν διὰ νὰ τὴν ἀξίζω. . .
 ὄχι, δι' ὅλα τὰ καλὰ τὰ μάταια τοῦ κόσμου !

ΙΑΓΟΣ Ἡσύχασε, παρακαλῶ. Θὰ ἦτον συγχυσμένος.

Θὰ τοῦ ἐτάραξαν τὸν νοῦν τὰ πράγματα τοῦ κράτους,
 κ' ἐξέσπασεν ἐπάνω σου.

ΔΥΣΔ.

"Ἄς ἦτο τοῦτο μόνον !

ΙΑΓΟΣ Αὐτὸ εἶν', εἶμαι βέβαιος.

(Σάλπιγγες ἐξωθεν).

Ἀκούεις ποῦ σημαίνει

τοῦ γεύματος ἢ πρόσκλησις ; Θὰ σὲ προσμένουν τώρα
 ἔς τὴν τράπεζαν οἱ ἄρχοντες ἀπὸ τὴν Βενετιάν.

Πήγαινε μέσα· μὴ θρηνῆς καὶ διορθόνοντ' ὅλα.

(Ἐξέρχονται ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ καὶ ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ).

(Εἰσέρχεται ὁ ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ³¹).

ΙΑΓΟΣ Τί γίνεσαι, Ροδερίκε ;

ΡΟΔΕΡ. Δέν μοῦ φαίνεται νὰ μοῦ φέρεσαι καλά, Ἰάγο.

ΙΑΓΟΣ Καὶ τί κακὸν σοῦ ἔκαμα ;

ΡΟΔΕΡ. Μὲ σέρνεις ἐμπρὸς ἀπὸ ἡμέραν εἰς ἡμέραν, πότε μὲ τὸ ἐν καὶ πότε μὲ τὸ ἄλλο. Καὶ ἀπὸ ὅ,τι ἐκατάλαβα, ἀντὶ νὰ μοῦ πληθαίνει τὰς ἐλπίδας μου, μοῦ ὀλιγοστεύεις τὰ χρήματά μου. Ἄλλὰ μοῦ φθάνει ἕως ἐδῶ. Καὶ ἀκόμη δὲν τὸ ἀπεφάσισα, ἂν πρέπει νὰ καθίσω ἡσυχος, ὕστερον ἀπὸ ὅσα ἐξ αἰτίας σου ὑπέφερα, ἴσάν κουτός !

ΙΑΓΟΣ Θέλεις νὰ μὲ ἀκούσης, Ροδερίκε ;

ΡΟΔΕΡ. Σὲ ἤκουσα μὲ τὸ παρεπάνω· καὶ τὰ λόγια σου δὲν εἶναι ἐξαδέλφια μὲ τὰ ἔργα σου.

ΙΑΓΟΣ Ἔχεις ἄδικον νὰ μὲ κατηγορήσῃς.

ΡΟΔΕΡ. Σοῦ λέγω ἐκεῖνο ποῦ εἶναι. Ἐξωδεύθηκα περισσότερον ἀπὸ τὰ μέσα μου. Τὰ διαμαντικά, τὰ ὁποῖα μοῦ ἐπῆρες νὰ τὰ δώσης τῆς Δυσδαιμόνας, ἦσαν καλὰ νὰ πλανέσουν καὶ μίαν ἀσκήτριαν. Μοῦ εἶπες ὅτι τὰ ἐκαλοδέχθηκα καὶ ὅτι μοῦ λέγει νὰ παρηγοροῦμαι καὶ νὰ ἐλπίζω ὅτι θὰ μὲ καλοδεχθῆ κ' ἐμένα. Ποῦ εἶναι ὅλα αὐτά ; δὲν τὰ βλέπω.

ΙΑΓΟΣ Καλὰ· πολὺ καλὰ· ἐξακολούθει.

ΡΟΔΕΡ. Πολὺ καλὰ ! Ἐξακολούθει ! — Δὲν ἤμπορῶ νὰ ἐξακολουθῶ, ἄνθρωπε, καὶ δὲν εἶναι καθόλου πολὺ καλὰ. Ἐξ ἐναντίας, πολὺ βρώμικα τὰ βλέπω, καὶ ἀρχίζω νὰ καταλαμβάνω ὅτι μὲ παίζεις.

ΙΑΓΟΣ. Πολὺ καλὰ.

ΡΟΔΕΡ. Σοῦ λέγω, ὅτι δὲν εἶναι πολὺ καλὰ ! Θὰ πάγω νὰ τὴν ἰδῶ τὴν Δυσδαιμόναν. Ἄν μοῦ δώσῃ ὀπίσω τὰ

διαμαντικά μου, θὰ παραιτηθῶ ἀπὸ τὸ κυνήγημα αὐτὸ
καὶ θὰ μετανοήσω ὅτι ἔβαλα κακὸν εἰς τὸν νοῦν μου.
"Ἄν ὄχι, ἤξευρέ το καλά, ὅτι θὰ λογαριασθῶ μαζῆ σου.

ΙΑΓΟΣ Τὰ εἶπες ὅλα;

ΡΟΔΕΡ. Μάλιστα· καὶ δὲν εἶπα τίποτε, τὸ ὅποῖον νὰ μὴν
εἶμαι ἀποφασισμένος καὶ νὰ κάμω.

ΙΑΓΟΣ Ἄ! Τώρα τὸ βλέπω, ὅτι δὲν σοῦ λείπουν νεῦρα, καὶ
ἀπὸ αὐτὴν τὴν στιγμὴν σὲ παίρνω εἰς ὑπόληψιν
περισσότερον ἀπὸ πρὶν. Δός μου τὸ χέρι σου, Ροδε-
ρῖκε. Εἶχες δίκαιον νὰ τὰ βάλῃς μαζῆ μου, καὶ ὁμοίως
σοῦ ὀρκίζομαι ὅτι τὴν δουλειά σου τὴν ἐκύτταξα καλὰ.

ΡΟΔΕΡ. Αὐτὸ δὲν ἐφάνηκε διόλου.

ΙΑΓΟΣ Τ' ὁμολογῶ, ὅτι δὲν ἐφάνηκε. Καὶ ἡ ὑποψία σου
ἔχει τὸν λόγον της. Ἄλλὰ, Ροδερῖκε, ἂν ἔχῃς μέσῃ
σου ἐκεῖνο, τὸ ὅποῖον μοῦ ἔδωσες τώρα περισσότερο
ἀπὸ πρὶν ἀφορμὴν νὰ πιστεύω ὅτι τὸ ἔχεις, — ἂν ἔχῃς
ἀπόφασιν, θάρρος καὶ ἀνδρείαν, — ἀπόδειξέ το ἀπόψε
καὶ ἂν αὔριον δὲν τὴν χαρῆς τὴν Δυσδαιμόναν, ξεπά-
στρευσέ με ἀπὸ τὸν κόσμον, καὶ σοφίσου πῶς νὰ μὴ
κόψῃς τὴν ζωὴν!

ΡΟΔΕΡ. Καὶ τί ἔχει νὰ γείνη; Εἶναι πράγμα, ὅπου ἔρχε-
ται εἰς τὸν λογαριασμόν;

ΙΑΓΟΣ Ἦλθε προσταγὴ ἀπὸ τὴν Βενετιαν νὰ λάβῃ ὁ Κά-
σιος τὴν θέσιν τοῦ Ὀθέλλου.

ΡΟΔΕΡ. Ἀλήθεια; Λοιπὸν θὰ γυρίσουν εἰς τὴν Βενετιαν
Ὀθέλλος καὶ ἡ Δυσδαιμόνα;

ΙΑΓΟΣ Ὅχι· πηγαίνει εἰς τὴν Μχυριτανίαν ὁ Μαῦρος, καὶ
παίρνει μαζῆ του τὴν ὠραίαν Δυσδαιμόναν· — ἐκτὸς

ἐὰν συμβῆ τίποτε καὶ ἐμποδισθῆ. Καὶ τί ἐμπόδιον καλλίτερον, παρὰ νὰ ἔβγῃ ἀπὸ τὴν μέσσην ὁ Κάσιος ;

ΡΟΔΕΡ. Τί λογῆς νὰ ἔβγῃ ἀπὸ τὴν μέσσην ;

ΙΑΓΟΣ Εἰς τρόπον ὥστε νὰ μὴν ἤμπορῆ νὰ πάρῃ τὴν θέσιν τοῦ Ὁθέλλου. Νὰ ξεπαστρευθῆ !

ΡΟΔΕΡ. Καὶ θέλεις ἐγὼ νὰ τὸ κάμω ;

ΙΑΓΟΣ Ἐσύ, — ἂν ἔχῃς τὴν καρδιάν νὰ εὔρῃς μὲ μιᾶς καὶ τὸ δίκαιόν σου καὶ τὸ κέρδος σου. — Ἀπόψε δειπνᾷ μὲ μίαν προκομμένην, καὶ θὰ ὑπάγω κ' ἐγὼ νὰ τὸν ἐνταμώσω. Ἀκόμη δὲν ἔμαθε τὸν προβιβασμόν του. Ἄν τὸν παραμονεύσῃς ὅταν φεύγῃ ἀπ' ἐκεῖ, (καὶ θὰ καταφέρω νὰ φύγῃ ἀπὸ τὰ μεσάνυκτα ἕως τὴν μίαν,) ἤμπορεῖς εὐκολα εὐκολα νὰ τὸν διορθώσῃς. Θὰ εἶμαι ἐκεῖ κοντὰ νὰ σὲ βοηθήσω, καὶ οἱ δύο μας μαζῆ σοῦ τὸν τελειόνομεν. Ἐλα· μὴ στέκεσαι καὶ χάσκεις. Ἐλα μαζῆ μου καὶ θὰ σὲ καταπείσω τόσον ὅτι πρέπει ν' ἀποθάνῃ, ὥστε θὰ τὸ ἰδῆς καὶ σὺ ὅτι εἶναι χρέος σου νὰ τὸν φονεύσῃς. Πλησιάζει ἡ ὥρα τοῦ δείπνου, καὶ ἡ νύκτα περνᾷ. Μὴ χάνωμεν καιρόν.

ΡΟΔΕΡ. Πρέπει νὰ μοῦ εἰπῆς καὶ ἄλλα διὰ νὰ καταπεισθῶ.

ΙΑΓΟΣ Θὰ σὲ καταπείσω ! (Ἐξέρχονται).

Σ Κ Η Ν Η Τ Ρ Ι Τ Η

Ἐτέρα αἴθουσα ἐν τῷ φρουρίῳ.

(Εἰσέρχονται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ, ἡ ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ, ὁ ΛΟΔΟΒΙΚΟΣ, ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ καὶ συνοδία).

ΛΟΔ. Παρακαλῶ, αὐθέντα μου, μακρύτερα μὴν ἔλθῃς.

ΟΘΕΛ. ὦ, ἄφησε· μὲ ὠφελεῖ περίπατος ὀλίγος.

ΛΟΔ. Εὐχαριστῶ σε ταπεινῶς. — Κυρία· καλὴ νύκτα.

ΔΥΣΔ. Καλῶς μᾶς ὄρισες!

ΟΘΕΛ. Λοιπόν, ἂν θέλῃς, προχωροῦμεν.

Αἶ, Δυσδαιμόνα!

ΔΥΣΔ. Πρόσταξε.

ΟΘΕΛ. Πήγαινε νὰ πλαγιάσῃς.

Ἄμέσως τώρα ἔρχομαι κ' ἐγώ. Καὶ νὰ τὴν διώξῃς αὐτὴν ἐδῶ. Μὲ ἤκουσες; Πήγαινε.

ΔΥΣΔ. Ὅρισμός σου.

(Ἐξέρχονται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ, ὁ ΛΟΔΟΒΙΚΟΣ καὶ ἡ συνοδία).

ΑΙΜΙΑ. Πῶς τὰ πηγαινέι; Φαίνεται ἡμερωμένος τώρα.

ΔΥΣΔ. Μοῦ εἶπεν, ὅτι γρήγορα ὀπίσω θὰ γυρίσῃ, κ' ἀμέσως ἔς τὸ κρεββάτι μου νὰ πάγῃ νὰ πλαγιάσῃ, καὶ νὰ σὲ διώξῃ πρόσταξεν ἐσένα.

ΑΙΜΙΑ. Νὰ μὲ διώξῃς!

ΔΥΣΔ. Μοῦ τὸ ἐπρόσταξε. Λοιπόν, καλὴ μου Αἰμιλία, τὰ νυκτικά μου δόσε μου καὶ πήγαινε. Δὲν πρέπει αἰτίαν νὰ τοῦ δώσωμιν δυσαρρεσκείας τώρα.

ΑΙΜΙΑ. Νὰ μὴ τὸν εἶχες ὄρεϊ ποτέ!

ΔΥΣΔ. ὦ! Δὲν τὸ λέγω τοῦτο,

διότι ἡ ἀγάπη μου τὸν στέργει ὅπως εἶναι.

ὦς κ' εἰς τὸ πείσμα, ἔς τὸν θυμόν, εἰς τὰ μαλλώματά του — (ξεκάρφωσέ μ' ἐδῶ νὰ ζῆς), — εἰς ὅλα του μ' ἀρίσει.

ΑΙΜΙΑ. Καθὼς μοῦ εἶπες, ἔστρωσα ἐκεῖνα τὰ σεντόνια.

ΔΥΣΔ. Τί πράγματα παράξενά μᾶς ἔρχονται ἔς τὸν νοῦν μας.

Ἄν ἀποθάνω πρὶν ἐσέ, μ' ἐκεῖνα τὰ σεντόνια σαθάνωσέ μ', ἂν μ' ἀγαπᾷς!

ΑΙΜΙΑ.

Τί λόγια! Ἐλα, ἔλα!

ΔΥΣΔ. Μιὰν δούλαν εἶχε ἡ μάνα μου· τὴν ἔλεγαν Βαρβάρα.

Ἡ μαύρη! Τὴν ἐγέλασε ὁ ἀγαπητικός της
καὶ τὴν ἔπαυσε. Αὐτὴ συνείθιζε νὰ λέγη
ἓνα τραγοῦδι τῆς ἰτηᾶς· παμπάλαιο τραγοῦδι,
πλὴν ἔλεγε τὸν πόνον της. Κι' ἀπέθαν' ἡ καυμένη
μ' ἐκεῖνο εἰς τὸ στόμα της. Δὲν ἔξυρω πῶς ἀπόψε,
πῶς δὲν μοῦ βγαίνει ἀπὸ τὸν νοῦν διόλου, κι' ὄλον θέλω
νὰ γείρω τὸ κεφάλι μου, καὶ νὰ τὸ τραγουδήσω
'σὰν τὴν Βαρβάρα τὴν πτωχὴν. — Πλὴν μὴν ἀργῆς, νὰ
ζήσης.

ΑΙΜΙΑ. Τὸ νυκτικό σου φόρεμα νὰ σοῦ τὸ φέρω;

ΔΥΣΔ.

Ἦχι.

Ἐεκάρφωσέ μ' αὐτὸ ἐδῶ. — Αὐτὸς ὁ Λοδοβίκος
τί καθὼς πρέπει ἄνθρωπος!

ΑΙΜΙΑ.

Καὶ τί ὠραῖος νέος!

ΔΥΣΔ. Τί νόστιμα ποῦ ὁμιλεῖ!

ΑΙΜΙΑ. Γνωρίζω μιὰν ἀρχόντισσαν ἐγὼ 'ς τὴν Βενετιάν·

θα' πῆγαινε ἔξυπόλητη ἕως τὴν Παλαιστίνην
νὰ φιληθῆ ἀπὸ αὐτόν!

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ (ᾄδει) ³².

▲

« Ἡ ἀθλία ψυχὴ καθήμενη σὲ χόρτο σὲ λουλοῦδι,
» μὲ μιὰ φωνὴ νεκρώσιμη ἀρχίνας τὸ τραγοῦδι:
» Ἐλάτε, τραγουδήσετε τὴν πρασινὴν ἰτηᾶ.
» Ἀκίνητο τὸ χέρι της εἰς τὴν καρδιὰ βαστάει,
» τὴν κεφαλὴν 'ς τὰ γόνατα τ' ἀδύνατ' ἀκουμπάει,
» κι' ὁ ρυαξ ἐκεῖ 'ς τὰ πόδια της ἐφλοίσβιζε τερπνά.

(Δίδει εἰς τὴν ΑΙΜΙΛΙΑΝ κοσμήματά τῆς τινα).

Κρυψέ τα αὐτά.

» Ἐλάτε τραγουδήσετε τὴν πράσινην ἰτηά.

Ἄ! Μὴν ἀργῆς. Θὰ ἔλθῃ ὅπου κι' ἂν εἶναι.

» Ὅλοι, ὄλοι τραγουδήσετε ἰτηά, ἰτηά, ἰτηά.

Β'

» Ἔως ποῦ 'μιλεῖ τὰ χεῖλί μου, δὲν φταίει, θὲ νὰ φωνάζῃ.

Δὲν εἶν' αὐτό· δὲν ἔρχεται αὐτὸς ὁ στίχος τώρα.—

Κάποιος κτυπᾷ. — Δὲν ἤκουσες; — Ἄκους;

ΑΙΜΙΛ.

Ἄερας ἦτον.

ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑ

» Μιὰ 'μέρα ἐγὼ τοῦ 'κλαύθηκα πῶς πέφτει 'ς ἄλλα στήθη.

» κ' ἐμένα μὲ παράτησε· κ' ἐκεῖνος ἀπεκρίθη,

» μιμήσου με κι' ἀγάπησε ἄλλη καὶ σὺ ἀγκαλιά.»

Πλὴν φύγε. Καλὴ νύκτα σου. — Τὰ 'μάτια μου μὲ
τρώγουν.

Αὐτὸ σημαίνει δάκρυα;

ΑΙΜΙΛ.

Ποιὸς σοῦ τὸ εἶπε τοῦτο;

ΔΥΣΔ. Κάπου τὸ ἤκουσα θαρρῶ. — Οἱ ἄνδρες, ὦ! οἱ ἄνδρες!

Νομίζεις, — εἰς τὴν πίστιν σου, εἰπέ μου Αἰμιλία,

εἶναι γυναῖκες ποῦ γελοῦν τόσον ξεντροπιασμένα

τοὺς ἄνδρας των;

ΑΙΜΙΛ.

ᾠ, βέβχια! Εὐρίσκονται καὶ τέτοια.

ΔΥΣΔ. Πέ μου, τὸ ἔκαμνες ἐσύ, διὰ τὸν κόσμον ὅλον;

ΑΙΜΙΛ. Σὺ δὲν τὸ ἔκαμνες;

ΔΥΣΔ.

Ποτέ, μὰ τ' οὐρανοῦ τὴν λάμψη!

ΑΙΜΙΑ. Κ' ἐγώ 'ς τὴν λάμπην τ' οὐρανοῦ δὲν τῶκαμνα ποτέ μου.

Ἵ τὰ σκοτεινὰ καλλίτερα ἴμποροῦσα νὰ τὸ κάμω.

ΔΥΣΔ. Ἐμποροῦσες νὰ τὸ κάμης δι' ὄλον τὸν κόσμον;

ΑΙΜΙΑ. Ὁ κόσμος εἶναι θεώρατον πρᾶγμα! Θὰ ἦτο μεγάλη ἢ πληρωμὴ διὰ τὸσον μικρὸν κρῖμα.

ΔΥΣΔ. Ἀληθινά, πιστεύω, ὅτι δὲν τὸ ἔκαμνες.

ΑΙΜΙΑ. Ἀληθινά, πιστεύω, ὅτι τὸ ἔκαμνα, . . . διὰ νὰ τὸ ξεκάμω ἔπειτα. Δὲν σοῦ λέγω, — δὲν τὸ ἔκαμνα οὔτε δι' ἓνα δακτυλίδι, οὔτε δι' ἓνα κομματί πανί, οὔτε διὰ φορέματα, ἢ φούσταις, ἢ σκούφιας, οὔτε διὰ μικρὰ στολίδια, ἀλλὰ . . . δι' ὄλον τὸν κόσμον! . . . Καλὴ ποία εἶναι ἐκείνη, ποῦ δὲν ἔβραζε κέρατα τοῦ ἀνδρός της, ἂν ἦτο νὰ τοῦ βάλῃ καὶ μιὰν κορώναν μὲζῃ! Διὰ τὸσον κέρδος, ἐγὼ ἔρριψοκινδύνενα νὰ μὴν ἰδῶ τὸν παράδεισον.

ΔΥΣΔ. Νὰ μὴν ἔχω καλὸν ἂν ἔκαμνα ἐγὼ αὐτὸ τὸ ἄδικον, διὰ τὸν κόσμον ὄλον!

ΑΙΜΙΑ. Τὸ ἄδικον θὰ εἶναι ἄδικον μέσα εἰς τὸν κόσμον.

Ὅταν ἔχῃς ὅμως ἰδικόν σου τὸν κόσμον, τὸ ἄδικον θὰ γίνεταί μέσα εἰς τὸν ἰδικόν σου κόσμον, καὶ εὐκολὰ τὸ διορθώνεις.

ΔΥΣΔ. Τέτοια γυναῖκα εἰς τὴν γῆν πιστεύω δὲν ὑπάρχει!

ΑΙΜΙΑ. Εἶναι καμμιά δωδεκαριά, καὶ ὅσαις παρεπάνω χωρεῖ ὁ κόσμος σου αὐτός, ἂν πληρωμὴν τὸν βάλῃς. Θέλεις νὰ πῶ τὴν γνώμην μου; Ἄν σφάλλουν αἱ γυναῖκες, παταίουν οἱ ἄνδρες των. — Ἐὰν μᾶς ἀμελοῦν ἐκεῖνοι, εἰς ξένας ἀγκάλιας σκορποῦν τὸν θησαυρόν μας,

μέ ζήλειαν χωρίς νόημα ἐὰν μᾶς βασανίζουν,
 ἂν κλειδωμέναις μᾶς κρατοῦν, ἢ ἂν σηκόνουν χέρι,
 ἢ ἂν ἀπὸ τὸ πείσμα τῶν ἔς τὸ ἔξοδον μᾶς σφίγγουν,
 χολὴν δὲν ἔχομεν καὶ ἡμεῖς; Ἡ γλύκα δὲν μᾶς λείπει,
 ἀλλ' ἔχομεν κ' ἐκδίκησιν!—Οἱ ἄνδρες ἄς τὸ ἔξουρον
 ὅτι αἰσθήσεις ἴσάν αὐτοὺς ἔχομεν κ' αἱ γυναῖκες.
 Μυρίζομεν, καὶ βλέπομεν, καὶ νοιόθωμεν τὴν γεῦσιν
 καὶ τοῦ ξυνοῦ καὶ τοῦ γλυκοῦ, τὸ ἴδιον μὲ τοὺς ἄνδρας.—
 Καὶ ὅταν ἄλλαις κυνηγοῦν ἐκεῖνοι, τί γυρεύουν;
 Γυρεύουν διασκέδασιν; Αὐτὸ νομίζω θέλουν.
 Καὶ ποία εἶν ἡ ἀφορμὴ; Ἡ κλίσις τῶν νομίζω.
 Καὶ ἡ ἀδυναμία τῶν τρὺς σπρώχνει; Ἔτσι λέγουν.—
 Κλίσεις δὲν ἔχομεν καὶ ἡμεῖς, καὶ ἡμεῖς ἀδυναμίας,
 καὶ ἡμᾶς ἡ διασκέδασις δὲν μᾶς ἀρέσει τάχα;
 "Ὡστ' ἄς μᾶς φέρωνται καλὰ, καὶ ἄς γνωρίζουν ὅτι
 ἐὰν τοὺς ἀδικήσωμεν, αὐτοὶ μᾶς δασκαλεύουν!

ΔΥΣΔ. Καλὴ σου νύκτα! Τοῦ Θεοῦ τὴν χάριν τὴν γυρεύω
 νὰ μὴ ξεπέφτω ἔς τὸ κακόν, καὶ νὰ καλλιτερεύω.
 (Ἐξέρχονται).

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ὁδοὺς ἐν Κύπρῳ.

(Εἰσέρχονται ὁ ΙΑΓΟΣ καὶ ὁ ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ).

ΙΑΓΟΣ Κρύψου ὀπίσω ἀπ' ἐδῶ. Ὅπου κι' ἂν εἶναι θάλλῃ.
 Βάστα τὸ ξίφος σου γυμνό, καὶ χῶσ' το καθὼς πρέπει!

Νὰ μὴ φοβῆσαι τίποτε! Θὰ εἶμαι 'ς τὸ πλεύρον σου.
Μὴ λησμονῆς ὅτ' εἶν' αὐτὸ τοῦ ὕψους ἢ τοῦ βάθους,
ὥστε νὰ εἶσαι στερεὸς εἰς τὴν ἀπόφασίν σου.

ΡΟΔΕΡ. Ἔσο κοντὰ μου. Ἢμπορῶ νὰ μὴ τὸν ἐπιτύχω.

ΙΑΓΟΣ Θὰ εἶμ' ἐδῶ, 'ς τὸ πλάγι σου. Καρδιά! Τὸ ξίφος ἐξῶ!
(Ἄπομακρύνεται ὀλίγον).

ΡΟΔΕΡ. Διὰ τὸ ἐπιχείρημα πολὺ ζεστός δὲν εἶμαι·
καὶ ὁμως μοῦ ἀπέδειξε ὅτι νὰ γείνη πρέπει.

Αἶ! Ἐνας ὀλιγώτερος 'ς τὴν γῆν! Ἐξῶ σπαθί μου!
(Κρύπτεται).

ΙΑΓΟΣ (καθ' ἑαυτόν).

Τὸν ἔτριψα ὡς τὸ κόκκαλο ἐκεῖ ποῦ τὸν 'πονοῦσε
καὶ τὸν ἐρέθισα καλὰ. — Τώρα, εἴτε σκοτώσῃ
αὐτὸς τὸν Κάσιον, ἢ αὐτὸν ἐκεῖνος, ἢ ἀκόμη
κι' ἂν ὁ καθένας ἀπὸ τοὺς δυὸ τὸν ἄλλον ξεπαστρεύσῃ,
κέρδος μου εἶναι πάντοτε. — Ἄν ζῆ ὁ Ροδερίκος,
θὰ μοῦ ζητῆ τὰ χρήματα καὶ τὰ διαμαντικά του,
ὅσα τοῦ 'πῆρα νὰ δεθῶν 'ς τὴν Δυσδαιμόναν δῶρα.
Δὲν μοῦ συμφέρει. — Ὅσον ζῆ ὁ ἄλλος, ἢ ζωὴ του
θὰ εἶναι μία εὐμορφιά νὰ μ' ἀσχημίζῃ ἐμένα!
Κ' ἐκτὸς αὐτοῦ, ἐνδέχεται νὰ μὲ προδώσῃ ὁ Μαῦρος
'ς τὸν Κάσιον, κ' εἰς κίνδυνον θὰ εἶμαι τότε. — Ὅχι!
Πρέπει αὐτὸς νὰ σκοτωθῇ. — Σιμόνει. Τὸν ἀκούω.

(Κρύπτεται).

ΡΟΔΕΡ. Τὸ πάτημά του. Εἶν' αὐτός! — Σ' ἐσκοτώσα, ἀχρεῖε!

(Ἐφορμᾷ κατὰ τοῦ Κασίου καὶ τὸν πληγόνει).

ΚΑΣ. Ἄ! Ἡ σπαθιά σου μ' ἔτρωγε τῷ ὄντι, ἂν δὲν εἶχα

τὸν θώρακα καλλίτερον ἀπ' ὅ,τι ἐθαρροῦσες.
Τὸν ἰδικόν σου νὰ ἰδῶ.

(Πληγόνει τὸν ΡΟΔΕΡΙΚΟΝ).

ΡΟΔΕΡ. ὦ ! Εἴμ' ἀποθαμένος !

(Ὁ ΙΑΓΟΣ ὀρμᾶ, πληγόνει ὀπισθεν τὸν ΚΑΣΙΟΝ εἰς τὸν
μηρὸν καὶ φεύγει).

ΚΑΣ. Βοήθεια ! Μ' ἐμαχαίρωσαν ! ὦ ! Φονικόν ! Βοήθεια !

(Ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ εἰσέρχεται μακρόθεν).

ΟΘΕΛ. Ὁ Κάσιος ! Ἐφύλαξε τὸν λόγον του ὁ Ἰάγος.

ΡΟΔΕΡ. Ἄ ! ὁ τρισάθλιος ἐγώ !

ΟΘΕΛ. ὦ, ναί ! Ἀλήθειαν λέγεις !

ΚΑΣ. Βοήθεια ! Αἴ ! Φέρετε φῶς ! Ἐνα ἰατρόν ! Βοήθεια !

ΟΘΕΛ. Ἐκεῖνος εἶναι ! — Δίκαιε, πιστέ, γενναῖε Ἰάγο,
ποῦ τ' ἄδικον τοῦ φίλου σου ἐπάνω σου τὸ πῆρες !
Μοῦ δίδεις τὸ παράδειγμα. — Ἴδου ὁ ἐραστής σου
νεκρός, ὃ ἄπιστη ! Εὐθύς θὰ γείνη τὸ γραπτόν σου !
Ἐπλάκωσε ἡ ὄρα σου ! — Ἐρχομαι, πόρνη ! Νά με !
Ἀπ' τὴν καρδίαν μου τᾶβγαλα τὰ μάγια σου ἐκεῖνα,
τὰ μάτια σου ! Τὸ στῤῥῶμά σου, ποῦ ἕλωσ' ἀνομία,
μὲ τ' ἄνομον τὸ αἱμά σου ἀπόψε θὰ τὸ βάψω !

(Ἐξέρχεται).

ΚΑΣ. Ἐδῶ ! Τί ἔγειν' ἢ φρουρά ; Ποιὸς εἶν' ἐκεῖ ; Βοήθεια !

(Εἰσέρχονται μακρόθεν ὁ ΛΟΔΟΒΙΚΟΣ καὶ ὁ ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ).

ΓΡΑΤ. Κάποιος ἁκοόπαθε. Ἄκοῦς ; Κραυγαὶ ἀπελπισίας !

ΚΑΣ. Ἐδῶ ! Βοήθεια !

ΛΟΔ. Ἦκουσες ;

ΡΟΔ. ὦ! Δυστυχῆς ποῦ εἶμαι!

ΛΟΔ. Δύο ἢ τρεῖς βρογγοῦν ἐδῶ. Εἶναι βραθὺ σκοταδι·
μὴν εἶναι παραμόνευμα; Φρόνιμον δὲν θὰ εἶναι
νὰ πολυπλησιάσωμεν προτοῦ νὰ ἔλθουν κι' ἄλλοι.

ΡΟΔ. Ποιὸς εἶν' ἐκεῖ; Ἐστέρευσαν αἱ φλέβες μου.

ΛΟΔ. Ἀκούεις;

(Εἰσέρχεται ὁ ΙΑΓΟΣ ἄνευ ἐπενδύτου, κρατῶν δαυλὸν καὶ ξιφήρης).

ΓΡΑΤ. Νὰ ἓνας ἄνθρωπος ἐκεῖ χωρὶς τὸ φόρεμά του,
μὲ φῶς καὶ μ' ὄπλα.

ΙΑΓΟΣ Αἴ! Ἐκεῖ! Ποιὸς εἶναι; Ποιὸς φωνάζει;

ΛΟΔ. Δὲν ἔξεύρω.

ΙΑΓΟΣ Δὲν ἠκούσατε νὰ κράζουν ἐδῶ κάτω;

ΚΑΣ. Ἐδῶ, δι' ὄνομα Θεοῦ! Ἐδῶ! Βοήθησέ με.

ΙΑΓΟΣ Τί ἔτρεξε;

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ (πρὸς τὸν ΛΟΔΟΒΙΚΟΝ).

Εἶν' ἄνθρωπος, νομιζῶ, τοῦ Ὁθέλλου.

ΛΟΔ. Εἶν' ὁ σημαιοφόρος του. Γενναῖον παλληκάρι!

ΙΑΓΟΣ Ἐσύ ποιὸς εἶσαι, ποῦ ἐκεῖ τόσον πικρὰ φωνάζεις;

ΚΑΣ. ὦ Ἰάγο, μ' ἐμαχαίρωσαν, μ' ἐφόνευσαν κακοῦργοι.
Βοήθησέ με.

ΙΑΓΟΣ Συμφορά! Ἐσύ, ὑπασπιστά μου!

Ποιὸς σοῦ τὸ ἔκαμε αὐτό;

ΚΑΣ. Κάπου ἐδῶ νομιζῶ

εἶναι ὁ ἓνας ἀπ' αὐτούς, καὶ δὲν ἔμπορεῖ νὰ φύγη.

ΙΑΓΟΣ ὦ τοὺς προδότας!

(Πρὸς τὸν ΛΟΔΟΒΙΚΟΝ καὶ τὸν ΓΡΑΤΙΑΝΟΝ)

Σεῖς ἐκεῖ, βοήθειαν δώσατέ μας!

ΡΟΔΕΡ. Ἐδῶ, βοήθεια!

ΚΑΣ. Νά! Αὐτὸς εἶν' ἕνας ἀπ' ἐκείνους.

ΙΑΓΟΣ Μαχαιροβγάλτη, μιανέ!

(Πληγόνει δι' ἐγχειριδίου τὸν ΡΟΔΕΡΙΚΟΝ).

ΡΟΔΕΡ. ὦ Ἰάγο κολασμένε,
ὦ σκύλε ἄπιστε! ὦ! ὦ!

ΙΑΓΟΣ Νὰ μάθης νὰ σκοτόνης
τὸν κόσμον εἰς τὰ σκοτεινά! — Ποῦ εἶν' οἱ σύντρο-
φοί του; —

Τί σιωπὴ δλόγηρα! — Αἶ, φονικόν! Σκοτόνουν!

(Πρὸς τὸν ΛΟΔΟΒΙΚΟΝ καὶ τὸν ΓΡΑΤΙΑΝΟΝ).

Ποιοὶ εἴσθε σεῖς; Καλοὶ; κακοὶ;

ΛΟΔ. Δοκίμασε καὶ βλέπεις!

ΙΑΓΟΣ Ὁ Λοδοβίκος!

ΛΟΔ. Μάλιστα.

ΙΑΓΟΣ ὦ! νὰ μὲ συμπαθήσης!
Μαχαιρωμένος εἶν' ἐδῶ ὁ Κάσιος!

ΓΡΑΤ. Ἐκεῖνος!

ΙΑΓΟΣ (πρὸς τὸν ΚΑΣΙΟΝ).

Αἶ, ἀδελφέ μου, ποῦ πονεῖς;

ΚΑΣ. Μοῦ ἔκοψαν τὸ πόδι³³.

ΙΑΓΟΣ Θεὸς φυλάξοι! Φῶς ἐδῶ! Μὲ τὸ ποκάμισό μου
νὰ σοῦ τὸ δέσω!

(Εἰσέρχεται ἡ ΒΙΑΓΚΑ).

ΒΙΑΓΚΑ Τί εἶν' ἐδῶ. Ποιὸς φώναξε; Τί τρέχει;

ΙΑΓΟΣ Ποιὸς φώναξε;

ΒΙΑΓΚΑ (ἀναγνώριζουσα τὸν Κάσιον).

ὦ Κάσιε ! ὦ Κάσιε, ζωὴ μου !

Γλυκέ μου Κάσιε, ἐσύ ; Κάσιε, Κάσιέ μου !

ΙΑΓΟΣ Ἄ ! Σκρόφα σὺ πασίγνωστη ! — Κάσιε, ποιοὶ νὰ ἦσαν αὐτοὶ ποῦ σ' ἔμαχαίρωσαν ; Ἔχεις ἰδέαν ;

ΚΑΣ. Ὅχι.

ΓΡΑΤ. Ἦθελα τόσον, Κάσιε, νὰ σὲ ἰδῶ ! Λυποῦμαι εἰς τὴν κατάστασιν αὐτὴν ἐδῶ νὰ σ' εὔρω τώρα !

ΙΑΓΟΣ Δότ' ἓνα καλτσοδέτην. Νά ! — Ποιὸς φέρνει μιὰν καθέκλαν

νὰ τὸν σηκώσωμ' ἀπ' ἐδῶ χωρὶς νὰ τὸν πονέση ;

ΒΙΑΓΚΑ Ἀλλοίμονον ! Λιγοθυμᾶ ! — ὦ Κάσιε, ψυχὴ μου !

ΙΑΓΟΣ Κύριοι, ὑποπτεύομαι αὐτὴν τὴν σιχαμένην, ὅτι ἔς αὐτὸ τὸ φονικὸν εἶν' ἀνακατωμένη. — Ὑπομονή, ὦ Κάσιε ! — Ἐλάτ' ἐδῶ, ἐλάτε !

(Πλησιάζει πρὸς τὸ πτώμα τοῦ ΡΟΔΕΡΙΚΟΥ).

Δότε μου φῶς. Ποιὸς εἶν' αὐτός ; Τὸν ἔξυρομεν, ἢ ὄχι ; Ἀλλοίμονον, ὁ φίλος μου ὁ Ροδερίκος εἶναι !

Ἐκεῖνος εἶναι ; Ὅχι, — ναί ! — Θεέ, ὁ Ροδερίκος !

ΓΡΑΤ. Ὁ Βενετός ;

ΙΑΓΟΣ Ἐκεῖνος ναί. Τὸν ἔξυρεις ;

ΓΡΑΤ. Ἄν τὸν ἔξυρῶ !

ΙΑΓΟΣ Ὁ Γρατιάνος ! — Σοῦ ζητῶ συμπάθειαν αὐθέντα.

Αὐτὰ ἐδῶ τὰ φονικὰ μ' ἐζάλισαν κ' ἐμένα καὶ δὲν σὲ παρετήρησα.

ΓΡΑΤ. Δὲν βλάπτει. Καλῶς σ' ἤυρα.

ΙΑΓΟΣ Πῶς εἶσαι τώρα, Κάσιε ; — Φέρετε μιὰν καθέκλαν !

ΓΡΑΤ. Ὁ Ροδερίκος ;

ΙΑΓΟΣ

Ναί· αὐτός ! — Ἄ ! Ἦλθεν ἡ καθέκλα!

(Φέρουν τὸν ΚΑΣΙΟΝ ἐπὶ τῆς σκηνῆς).

Ἄς ἔχη δόξαν ὁ Θεός ! — Καλά μου παλληκάρια,
σηκώσατέ τον ἀπ' ἐδῶ μὲ προσοχὴν . . . Ἀγάλια.
Ἐγὼ θὰ τρέξω τὸν ἱατρὸν τοῦ στρατηγοῦ νὰ φέρω.

(Πρὸς τὴν Βιάγκαν).

Ἐσύ, Κυρά, τὸν κόπον σου τὸν χάνεις. — Κάσιέ μου,
αὐτὸς ποῦ κίτεται νεκρὸς ἦτο πιστὸς μου φίλος.

Πῶς ἐμαλλώσατε μαζῆ ; Ἡ ἀφορμὴ ποιά ἦτο ;

ΚΑΣ. Οὔτε γνωρίζω ἀφορμὴν, οὔτε αὐτὸν γνωρίζω.

ΙΑΓΟΣ (Πρὸς τὴν Βιάγκαν).

Τί ἐκιτρίνισες ἐσύ ; — ὦ, δότε του ἀέρα !

(Μεταφέρονται ἔξω τῆς σκηνῆς ὁ ΚΑΣΙΟΣ καὶ ὁ ΡΟΔΕΡΙΚΟΣ).

Σεῖς, ἄρχοντές μου, μείνετε. — Κυρά, τί κιτρινίζεις ; —

Κυττάξετε τὰ ἴματα της πῶς εἶναι θολωμένα. —

Κάτι θὰ ἔξυρης βέβαια διὰ νὰ τρέμης τόσον. —

Παρατηρεῖτέ την καλά· ἰδέτε, κύριοί μου.

Τὴν εἶδετε ; Ἐχει φωνὴν τὸ κρῖμα καὶ φωνάζει,
καὶ ἂν ἀκόμ' εἶναι βωβὴ καὶ σιωπᾶ ἡ γλῶσσα !

(Εἰσέρχεται ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ).

ΑΙΜΙΛ. Ἀλλοίμονον, ὦ ἄνδρα μου, τί ἔγεινε ; τί τρέχει ;

ΙΑΓΟΣ Ἐ τὰ σκοτεινὰ τὸν Κάσιον ἔκτύπησ' ὁ Ροδερίκος

μ' ἄλλους μαζῆ ποῦ ἔξφυγαν. Μισοθανατωμένοι

ἔμειν' ὁ Κάσιος. Νεκρὸς εἶναι ὁ Ροδερίκος.

ΑΙΜΙΛ. Ἄχ! Τὸν καλὸν τὸν Κάσιον! Κρῖμα ἔς τὸν νέον, κρῖμα!
 ΙΑΓΟΣ Νὰ τῆς πορνείας οἱ καρποί! — Προσπάθησ', Αἰμιλία,
 νὰ μάθῃς ποῦ ἐδείπνησεν ὁ Κάσιος ἀπόψε.

(Πρὸς τὴν Βιάγκαν).

Ἐσὺ τί τρέμεις εἰς αὐτό;

ΒΙΑΓΚΑ Ἐδείπνησε μαζῇ μου.

Ἄλλὰ δὲν εἶναι δι' αὐτὸ ποῦ τρέμω.

ΙΑΓΟΣ Ἄ! Μαζῇ σου;

Τότ' ἀκολούθει με λοιπόν.

ΑΙΜΙΛ. ὦ ἐντροπή σου, βρῶμα!

ΒΙΑΓ. Βρῶμα δὲν εἶμαι. Ζῶ κ' ἐγὼ ἐξ ἴσου τιμημένα
 καθὼς ἐσὺ ποῦ μ' ὕβρισες.

ΑΙΜΙΛ. Καθὼς ἐγὼ! Ἐντροπή σου!

ΙΑΓΟΣ Ἐλάτε νὰ φροντίσωμεν τὸν Κάσιον, ἄρχοντές μου.

Ἐλα, κυρά, νὰ μᾶς εἰπῆς καινούργιο παραμῦθι.

Σύ, Αἰμιλία, πήγαινε κ' εἰπέ τοῦ στρατηγοῦ μας
 καὶ τῆς κυρίας σου αὐτά. Ἐμπρός! (Αὐτὴν τὴν νύκτα
 θὰ γείνη ἢ ἡ τύχη μου, ἢ ἡ καταστροφή μου!)

(Ἐξέρχονται πάντες).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ὁ κοιτῶν τῆς Δυσδαιμόνας ἥτις κοιμᾶται ἐπὶ τῆς κλίνης.

(Παρ' αὐτὴν λαμπὰς καίουσα. Εἰσέρχεται ὁ ΟΘΕΛΛΟΣ).

ΟΘΕΑ. Τὸ αἶτιον! Τὸ αἶτιον! Αὐτὸ εἶν', ὦ ψυχὴ μου! ³⁴

ὦ ἄστρα σεῖς ἐντροπαλά, ἄς μὴ σᾶς τ' ὀνομάσω!

Εἶναι τὸ αἶτιον! Ἄλλὰ, τὸ αἶμα δὲν τῆς χύνω,

καὶ δὲν χαλνῶ τὸ δέρμα της τὸ ἄσπρο ἴσάν τὸ χιόνι,
καὶ τὸ κορμί της — τὸ χυτὸ ἴσάν στήλη ἀλαβάστρου!
(Ἐποθέτει τὸ ξίφος).

Πλὴν ν' ἀποθάνῃ! Εἰδεμὴ, καὶ ἄλλους θὰ προδώσῃ. —
Τὸ φῶς νὰ σβύσω, κ' ἔπειτα. . . τὸ φῶς αὐτὸ νὰ σβύσω!
Σέ, φωτοδότῃ φλογερέ, ἀνίσως καὶ σὲ σβύσω,
ἐγὼ ἔμπορῶ τὴν λάμπιν σου καὶ πάλιν νὰ σ' τὴν δώσω,
ἂν μετανοιώσω. Ἄλλ' ἴσάν πάρω ἀπὸ σὲ τὸ φῶς σου,
σέ, ποῦ ἡ φύσις σ' ἐπλάσσε τὴν τέχνην της νὰ δεῖξῃ,
ποιὸς Προμηθεὺς θὰ δυνηθῇ τὴν φλόγα νὰ μοῦ φέρῃ
νὰ ξανανάψῃ τέτοιο φῶς! Τὸ ρόδον ἂν τὸ κόψω,
δὲν ἔμπορῶ τὴν βλάστησιν νὰ τοῦ τὴν ξαναδώσω.
Θὰ μαραθῇ! — Εἰς τὸ κλαδί ἐπάνω ἄς σὲ μυρίσω.
(Τὴν φιλεῖ).

᾽ὦ σύ, μοσχάτῃ ἀναπνοή, ποῦ τὴν Δικαιοσύνην
τὴν ἐκατάπεισες σχεδὸν νὰ σπάσῃ τὸ σπαθί της!
Ἄκόμη ἓν, ἀκόμη ἓν! — ᾽ὦ καὶ νεκρὰ μείν' ἔτσι
νὰ σ' ἀγαπῶ καὶ ὕστερα. . . ἀφοῦ σὲ θανατώσω.
Ἄκόμη ἓνα, καὶ αὐτὸ νὰ εἶναι τελευταῖον.
Δὲν ἐξανάγεινέ ποτὲ τόσον γλυκειὰ ἢ πίκρα!
Πρέπει νὰ κλαύσω. Πλὴν σκληρὰ εἶναι τὰ δάκρυά μου.
Εἶναι ὡσάν τὸν Οὐρανὸν καὶ ἡ δικὴ μου λύπη·
παιδεύει ὅπου ἀγαπᾷ. — Ἐξύπνησε!

ΔΥΣΔ.

Ποιὸς εἶναι;

Σὺ εἶσ' ᾽Οθέλλε;

ΟΘΕΛ.

Ναί, ἐγώ.

ΔΥΣΔ.

Δὲν θέλεις νὰ πλαγιάσῃς,

᾽Οθέλλε;

ΘΘΕΛ. 'Προσευχήθηκες ἀπόψε, Δυσδαιμόνα ;

ΔΥΣΔ. Μάλιστα, 'προσευχήθηκα.

ΘΘΕΛ. "Αν ἔχης 'ς τὴν ψυχὴν σου
κανέν ἀμάρτημα βαρὺ καὶ θέλῃς νὰ ζητήσης
τὸ ἔλεος τοῦ οὐρανοῦ, ἀμέσως προσευχήσου !

ΔΥΣΔ. 'Αλλοίμονον ! Τί εἶν' αὐτὰ τὰ λόγια ;

ΘΘΕΛ. Προσευχήσου,
καὶ σύντομα. Περιπατῶ ἕως νὰ τελειώσης.
Δὲν θέλω ἀνετοίμαστην νὰ πάρω τὴν ψυχὴν σου.
Νὰ θανατώσω δὲν ζητῶ καὶ τὴν ψυχὴν σου. "Οχι !
Νὰ μὲ φυλάξῃ ὁ Θεός !

ΔΥΣΔ. Νὰ θανατώσης, εἶπες ;

ΘΘΕΛ. Τὸ εἶπα.

ΔΥΣΔ. Τότε ὁ Θεὸς λοιπὸν νὰ μ' ἐλεήσῃ !

ΘΘΕΛ. 'Αμήν, ἐκ βάθους τῆς ψυχῆς !

ΔΥΣΔ. "Αν λέγῃς τοῦτο, τότε
δὲν θὰ μοῦ πάρῃς τὴν ζωὴν, ἐλπίζω.

ΘΘΕΛ. "Ω !

ΔΥΣΔ. Καὶ ὁμως

φοβοῦμαι ! Εἶσαι φοβερός μὲ τ' ἄγριά σου 'μάτια !
Δὲν 'ξεύρω τί νὰ φοβηθῶ, ἀφοῦ ἀθώα εἶμαι,
ἀλλὰ φοβοῦμ' ἀληθινά !

ΘΘΕΛ. Τὰ κρίματά σου σκέψου.

ΔΥΣΔ. "Οτι σ' ἀγάπησα πολὺ !

ΘΘΕΛ. Καὶ δι' αὐτὸ πεθαίνεις !

ΔΥΣΔ. Εἶν' ἄδικος ὁ θάνατος π' ἀγάπην θανατόνει !

'Αλλοίμονον ! "Ω ! Διατί τὰ χεῖλη σου δαγκάνεις ;
Σοῦ τρέμει ὄλον τὸ κορμὶ ἀπὸ φρικτὴν μανίαν !

Κακὰ σημάδια εἶν' αὐτά. Ἐλπίζω πλὴν, ἐλπίζω,
ὅτι ἂν ἔρχεται κακόν, δὲν εἶναι δι' ἐμένα.

ΟΘΕΛ. Ἡσύχασε καὶ σῶπαινε.

ΔΥΣΔ. Ἡσύχασα. Τί θέλεις;

ΟΘΕΛ. Ἐκείνο τὸ μαντίλι μου, ποῦ τόσον ἀγαποῦσα
καὶ σοῦ ἐχάρισσα, ἐσὺ τὸ ἔδωκες ἔς τὸν Κάσιον!

ΔΥΣΔ. Ὅχι, ποτέ! Νὰ μὴ σωθῶ! Κραῖξ' τον κ' ἐρώτησέ τον.

ΟΘΕΛ. Φυλάξου, μὴν ἐπιιορκῆς! Ἐπὶ τὸν θάνατόν σου εἶσαι!

ΔΥΣΔ. Ἡ ὄρα τοῦ θανάτου μου δὲν ἦλθε!

ΟΘΕΛ. Ναι· ἀμέσως!

Λοιπὸν τὴν ἁμαρτίαν σου νὰ τὴν ὁμολογήσης
εἰλικρινῶς. Τὸ ν' ἀρνηθῆς τὰ πράγματα μὲ ὄρκους
δὲν πνίγει, οὔτε ἀφαιρεῖ τὴν βεβαιότητά μου,
ποῦ μοῦ θερίζει μέσα μου τὰ σπλάγχνα. Θ' ἀποθάνης!

ΔΥΣΔ. Νὰ μ' ἐλεήσῃ ὁ Θεός!

ΟΘΕΛ. Ἀμήν, νὰ σ' ἐλεήσῃ!

ΔΥΣΔ. Καὶ σὺ ἐλέησε, καὶ σὺ! Διότι ἔς τὴν ζωὴν μου
ποτέ δὲν σὲ ἀδίκησα! Τὸν Κάσιον ποτέ μου—
ποτέ δὲν τὸν ἠγάπησα, ἐκτὸς μ' ἀγάπην τόσῃν,
ὅσῃν τὸ θέλει κι' ὁ Θεὸς καὶ ἡ συνείδησίς μου·
ἀλλὰ ποτέ του χάρισμα δὲν ἔλαβ' ἀπ' ἐμένα.

ΟΘΕΛ. Μὰ τὸν Θεόν, εἰς τὰ χέρια του τὸ εἶδα τὸ μαντίλι!
Τὸ εἶδα, ὦ ἐπιιορκη! Πετρόνεις τὴν καρδιάν μου,
κ' ἐκεῖνο πῶχω εἰς τὸν νοῦν, μὲ θέλες νὰ τὸ κάμω
ὡς φονικόν, ἐνῶ ἐγὼ τὸ εἶχα ὡς θυσίαν! 35
Τὸ εἶδα τὸ μαντίλι σου!

ΔΥΣΔ. Τότε λοιπὸν τὸ γῦρε . . .

Δὲν τοῦ τὸ ἔδωκα ποτέ. Κραῖξ' τον ἐδῶ νὰ ἔλθῃ,

κ' ἔμπρός μου τὴν ἀλήθειαν ἄς τὴν ὁμολογήσῃ!

ΟΘΕΛ. Τὰ ὠμολόγησεν αὐτός.

ΔΥΣΔ. Τί πρᾶγμα;

ΟΘΕΛ. Ὅτι... ὅτι

σ' ἐχάρηκε...

ΔΥΣΔ. Ἐμένα!

ΟΘΕΛ. Ναί!

ΔΥΣΔ. Δὲν θὰ τὸ 'πῆ ποτέ του!

ΟΘΕΛ. Δὲν θὰ τὸ 'πῆ. Τὸ στόμα του εἶναι κλεισμένον τώρα.

Τὰ μέτρα του τὰ ἔλαβε ὁ τιμημένος Ἰάγος.

ΔΥΣΔ. Ἐμάντευσεν ὁ φόβος μου! Ἀποθαμένος εἶναι;

ΟΘΕΛ. Ἄν ἦτο κάθε τρίχα του καὶ μιὰ ζωή, καὶ πάλιν ἡ δίψα δὲν θὰ 'χόρταινε τῆς ἐκδικήσεώς μου!

ΔΥΣΔ. Ἀλλοίμονον! τὸν 'πρόδωσαν κι' ἀφάνισανκ' ἐμένα!

ΟΘΕΛ. Ἀχρεία! Δὲν ἐντρέπεται; Ἐμπρός μου θὰ τὸν κλαύσης;

ΔΥΣΔ. ὦ! διῶξέ με, αὐθέντα μου, μὴ μὲ σκοτώσης ὅμως!

ΟΘΕΛ. Ἀχρεία, πέσε!

ΔΥΣΔ. Αὔριον, ἂν θέλῃς, σ' ὀτώσέ με·

νὰ ζήσω ἀπόψε ἄφες με!

ΟΘΕΛ. Ἀντίστασιν θὰ κάμῃς!...

ΔΥΣΔ. Ἄιγα λεπτά...

ΟΘΕΛ. Τετέλεσται! ἀναβολὴν δὲν ἔχει!

ΔΥΣΔ. Μόνον νὰ 'πῶ μιὰν προσευχὴν.

ΟΘΕΛ. Δὲν εἶναι πλέον ὥρα!

(Τὴν πνίγει διὰ τοῦ προσκεφαλαίου αὐτῆς).

ΑΙΜΙΑ. (ἔξωθεν)

Αὐθέντα μου, αὐθέντα μου! ὦ! ἄνοιξε, αὐθέντα!

ΟΘΕΛ. Τί εἶν' ὁ θόρυβος αὐτός; — Ἀκόμη ζῆ; Ἀκόμη;
 Ἐγώ, ὁ ἄγριος ἐγώ, θὰ δεῖξω εὐσπλαγχνίαν.
 Ἴδού! Τὴν ἀγωνίαν σου δὲν σοῦ τὴν παρατείνω.
 Νά, νά!

(Τὴν μαχαιρόνει)³⁶.

ΑΙΜΙΑ. (ἐξωθεν).

Αὐθέντα, ἄκουσε· αὐθέντα!

ΟΘΕΛ.

Ποῖος εἶναι;

ΑΙΜΙΑ. (ἐξωθεν).

Ἐγώ, αὐθέντα μου καλέ· νὰ σοῦ μιλήσω θέλω.

ΟΘΕΛ. Ἡ Αἰμιλία! — Αἶ, καλά· εὐθύς. — Ἀποθαμένη...
 Θὰ ἦλθεν ἴσως νὰ μοῦ πῆ τὸν φόνον τοῦ Κασίου.
 Ἐγεινε κάτω ταραχή. — Ἄ! δὲν σαλεύει πλέον...
 Ὡσὰν τὸν τάφον ἤσυχη. — Ν' ἀφήσω νᾶλθη μέσα; —
 Ἄ ὅσὰν νὰ μοῦ ἐφάνηκε ὅτι σαλεύει πάλιν.
 Ὅχι... — Τί εἶναι τὸ σωστόν; Ἄν ἔμῃ, θὰ μιλήσῃ
 τῆς γυναικός μου... Γυναικός; Ποιᾶς γυναικός; Γυ-
 ναῖκα

ἐγὼ δὲν ἔχω. Τί φρικτόν! ὦ! Δὲν τὸ ὑποφέρω!
 Ὡρα βαρειά! Μοῦ φαίνεται μιὰ ἐκλειψις μεγάλη
 θὰ γεινῆ τώρα, νὰ χαθῆ καὶ Ἥλιος καὶ Σελήνη,
 κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ νὰ κοντυλᾷ ἡ τρομασμένη Σφαῖρα!

ΑΙΜΙΛΙΑ (ἐξωθεν).

Αὐθέντα μου, παρακαλῶ, νὰ σοῦ μιλήσω θέλω.

ΟΘΕΛ. Ἐσένα σ' ἐλησμόνησα. Σ' ἀνοίγω, Αἰμιλία. —

Σιγά! — Ἀμέσως ἔρχομαι. — Νὰ κρύψω τὸ κρεββάτι.

(Καταβιάζει τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης. Ἀνοίγει τὴν θύραν.
 Εἰσέρχεται ἡ ΑΙΜΙΛΙΑ).

ΘΘΕΛ. Ποῦ εἶσαι ; Αἶ ; Τί ἔπαθες ; Τί θέλεις ;

ΑΙΜΙΑ. ὦ αὐθέντα,
ἔγεινε κάτω φονικὸν φρικτὸν !

ΘΘΕΛ. Τί πρᾶγμα ; Τώρα ;

ΑΙΜΙΑ. Ναι, τώρα, ὦ αὐθέντα μου !

ΘΘΕΛ. Τὰ ἔχασ' ἡ Σελήνη·
ἦλθε σιμώτερα 'ς τὴν γῆν ἀπ' ὅ,τι συνειθίζει,
κ' οἱ ἄνθρωποι τρελλαίνονται.

ΑΙΜΙΑ. Ὁ Κάσιος, αὐθέντα,
ἰσκότως ' ἓνα Βενετόν, τὸν νέον Ροδεῖκον.

ΘΘΕΛ. Ἐκεῖνος ! Καὶ ὁ Κάσιος ἐπίσης σκοτωμένος !

ΑΙΜΙΑ. Ὁ Κάσιος ἐγλύτωσε· δὲν εἶναι σκοτωμένος.

ΘΘΕΛ. Ὁ Κάσιος ἐγλύτωσε ! Τότ' ἡ Δολοφονία
ἔχει χαμένα τὰ νερά, καὶ ἡ ἐκδίκησίς μου
παραστρατεῖ.

ΔΥΣΔ. ὦ ! Ἄδικα ἡ μαύρη ἀποθνήσκω !

ΑΙΜΙΑ. Ἄλλοίμονον ! Αὐτ' ἡ φωνή . . .

ΘΘΕΛ. Ποῖα φωνή ; Τί εἶναι ;

ΑΙΜΙΑ. ὦ ! φρίκη ! Τῆς κυρίας μου εἶν' ἡ φωνή ! Βοήθεια !
Βοήθεια ! ὦ ! τί συμφορὰ ! Ὁμίλησε ἀκόμη,
κυρία, Δυσδαιμόνα μου, κυρία μου γλυκειά μου,
ὁμίλησέ με, λάλησε !

ΔΥΣΔ. Ἄθῶα ἀποθνήσκω.

ΑΙΜΙΑ. Ποιὸς εἶν' ὁ αἴτιος ;

ΔΥΣΔ. Κανείς. Ἐγὼ, ἐγὼ καὶ μόνη.

Ἵγίαινε 'ς τὸν ἄνδρα μου 'πε πῶς τὸν ἀγαπούσα !.. 31

(Ἄποθνήσκει).

ΘΘΕΛ. Ποιὸς τῆς ἐπῆρε τὴν ζωὴν ;

ΑΙΜΙΑ. Ἄλλοίμονον! Παιὸς ἔξυρει;

ΟΘΕΛ. Μόνη της εἶπε, ἤκουσες; Ὅχι ἐγώ.

ΑΙΜΙΑ. Τὸ εἶπε.

Αὐτὸ εἶν' ἡ ἀλήθεια.

ΟΘΕΛ. Ἵσαν φεῦτρα ὀποῦ ἦτο
 'πάγει 'ς τὴν Κόλασιν. — Ἐγὼ ἐπῆρα τὴν ζωὴν της!

ΑΙΜΙΑ. ὦ! Τόσον ἄγγελος αὐτὴ καὶ τόσον ἐσὺ μαῦρος,
 ὦ Σατανᾶ κατὰμαυρε!

ΟΘΕΛ. Ἐγύρισε 'ς τὴν τρέλλαν
 κ' ἔγεινε πόρνη.

ΑΙΜΙΑ. Ψεῦματα, ὦ κολασμένε!

ΟΘΕΛ. Ἦτον
 ὡσάν τὴν θάλασσαν ἀπιστη!

ΑΙΜΙΑ. Εἶσαι φωτιά καὶ φλόγα,
 νὰ λέγῃς ὅτι ἀπιστη ἦτον αὐτὴ, ποῦ ἦτον
 πιστὴ ὡσάν τὸν Οὐρανόν!

ΟΘΕΛ. Τὴν εἶχε ἰδικὴν του
 ὁ Κάσιος. Καλλίτερα τὸν ἄνδρα σου ἐρώτα.
 Ὁ Ἄδης θὰ μοῦ ἤξιζε καὶ τὰ βαθύτερά του
 εἰάν δὲν εἶχα δίκαιον ἐδῶ νὰ καταντήσω.
 Τὰ πάντα τὰ ἐγνώριζε ὁ ἄνδρας σου, τὰ πάντα!

ΑΙΜΙΑ. Ὁ ἄνδρας μου;

ΟΘΕΛ. Ὁ ἄνδρας σου.

ΑΙΜΙΑ. Ὅτι 'ς τὰ στέφανά της
 αὐτὴ ἦτον ἀπιστη;

ΟΘΕΛ. Αὐτὴ σοῦ λέγω μὲ τὸν Κάσιον!
 ὦ! Ἐὰν ἔμενε πιστὴ! . . . Καὶ ἓνα νέον κόσμον
 νὰ μοῦ ἐχάριζ' ὁ Θεός, καὶ ὄλον ζυμωμένον

ἀπὸ χρυσάφι καθαρὸν, μ' αὐτὸν τὸν νέον κόσμον
ποτέ μου δὲν τὴν ἥλλαζα !

ΑΙΜΙΑ. Ὁ ἄνδρας μου ;

ΘΘΕΛ. Ἐκεῖνος
μου εἶπεν ὄλ' ἀπ' τὴν ἀρχήν. Εἶν' ἄνδρας τιμημένος
ἐκεῖνος, κι' ἀποστρέφεται τὴν λάσπην ὀποῦ σέρνουν
τὰ βρωμερὰ καμώματα.

ΑΙΜΙΑ. Ὁ ἄνδρας μου ;

ΘΘΕΛ. Τί εἶναι
ἡ ἐπανάληψις αὐτή, γυναῖκα ; Σοῦ τὸ εἶπα :
Ὁ ἄνδρας σου !

ΑΙΜΙΑ. Ἄλλοίμονον ! Κυρία, τὴν ἀγάπην
τὴν 'γέλασ' ἡ κατεργαριά ! — Ὁ ἄνδρας μου σοῦ εἶπε,
ὄτ' ἦτον ἄπιστη ;

ΘΘΕΛ. Αὐτός, γυναῖκα· σοῦ τὸ εἶπα,
ὁ ἄνδρας σου ! Δὲν ἐννοεῖς ἡ λέξις τί σημαίνει ;
Ὁ φίλος μου, ὁ ἄνδρας σου, ὁ τιμημένος Ἰάγος !

ΑΙΜΙΑ. Ἄν τῶπε, ἡ παμπόνηρη ψυχὴ του νὰ σαπίζη
σπυρὶ σπυρὶ κάθε στιγμὴν ! Ψεῦδος αἰσχρὸν σοῦ εἶπε !
Ἠγάπησε παραπολὺ τὸ βρωμερὸ της ταῖρι !

ΘΘΕΛ. (ἀπειλῶν αὐτήν). Ἄ !

ΑΙΜΙΑ. Κάμε ὅ,τι ἀγαπᾷς. Τὸ κάμωμά σου τοῦτο
ἀξίζει τὸν παράδεισον, ὅσον ἐσὺ ἐκείνην !

ΘΘΕΛ. Διὰ κελόν σου, σώπαινε !

ΑΙΜΙΑ. Ὡς τὸ χέρι σου δὲν εἶναι
οὔτε τὸ ἤμισυ κακὸν ἐμένα νὰ μοῦ κάμης,
ἀπ' ὅσον ἔχω δύναμιν νὰ ὑποφέρω τώρα !
Κουτέ ! Κακοῦργε ἄθλιε ! Τὸ κάμωμά σου εἶναι. .

Δὲν τὸ φοβοῦμαι τὸ σπαθί! ὦ! θὰ σὲ καταδώσω,
 κι' ἄς εἶχα εἴκοσι ζωαῖς νὰ χάσω! — ὦ, βοήθεια!
 Βοήθεια! Τὴν κυρίαν μου ἐσκότωσε ὁ Μαῦρος!
 Ἐδῶ! Βοήθεια! Φονικόν!

(Εἰσέρχονται ὁ ΜΟΝΤΑΝΟΣ, ὁ ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ, καὶ ὁ ΙΑΓΟΣ).

ΜΟΝΤ.

Τί ἔγεινε;

ΑΙΜΙΑ.

ὦ Ἰάγο,

ἔλα! Τί ἔκαμες ἐσύ, καὶ τὰ ἐγκλήματα τῶν
 τὰ ρίχνουν εἰς τὴν ράχην σου εἰ ἄλλοι;

ΓΡΑΤ.

Τί συνέβη;

ΑΙΜΙΑ. Τὸν ἀσυνείδητον αὐτὸν ἀπόδειξέ τον ψεύτην,
 ἂν εἶσαι ἄνδρας! Μ' ἔλεγεν ὅτι ἐσύ τοῦ εἶπες
 ὅτ' ἦτο ἡ γυναῖκά του μιὰ ἄτιμη! Τὸ ἔξέρω,
 σὺ δὲν τὸ εἶπες, ἐπειδὴ τόσον αἰσχρὸς δὲν εἶσαι!

ὦ! Ἀποκρίσου κ' ἡ καρδιά μου ξεχειλίζει πλέον!

ΙΑΓΟΣ Τοῦ εἶπα ὅ,τι ἴστευα· καὶ ἄλλο δὲν τοῦ εἶπα
 παρ' ὅ,τι μόνος του αὐτὸς καὶ ἤκουσε καὶ εἶδε.

ΑΙΜΙΑ. Ἄλλ' ὅτι ἦτον ἄπιστη ποτέ σου τοῦ τὸ εἶπες;

ΙΑΓΟΣ Τὸ εἶπα.

ΑΙΜΙΑ.

Ἦτο ψεῦμά σου· αἰσχρὸν καὶ μαῦρον ψεῦμα!
 Μὰ τὴν ψυχὴν μου, ψεῦμά σου! Ναί, κολασμένον ψεῦμα!
 Ἐκεῖνη μὲ τὸν Κάσιον! Τὸν Κάσιον; Τὸ εἶπες;

ΙΑΓΟΣ Τὸ εἶπα· μὲ τὸν Κάσιον. Τὴν γλῶσσαν δὲν μαζεύεις;

ΑΙΜΙΑ. Νὰ ὀμιλήσω χρεωστῶ. Τὴν γλῶσσαν δὲν μαζεύω.
 Ἐπάνω 'ς τὸ κρεβάτι της ἐκεῖ θανατωμένη
 εἶν' ἡ κυρία μου, ἐκεῖ, — ἐκεῖ!

ΠΑΝΤΕΣ

Θεὸς φυλάξει!

ΑΙΜΙΑ. Κ' αἰτία τοῦ θανάτου της, τὰ ἰδικά σου λόγια!

ΘΘΕΛ. Μή, ἄρχοντες, θαυμάζετε. Σᾶς λέγει τὴν ἀλήθειαν.

ΓΡΑΤ. Μχύρη ἀλήθεια καὶ φρικτή!

ΜΟΝΤ. Τί πράξις τερατώδης!

ΑΙΜΙΑ. ὦ, προδοσία ἔγεινε, Θεέ μου! προδοσία!

Τώρα τὸ βλέπω ἢ τυφλή· τὸ βλέπω. Προδοσία!

Μ' εἶχε περάσει ἀπ' τὸν νοῦν! Θά μὲ σκοτώσῃ ἢ λύπη!

ὦ! προδοσία!

ΙΑΓΟΣ. Τᾶχασες; ἔς τὸ σπίτι! Σὲ προστάζω.

ΑΙΜΙΑ. Καλοὶ μου ἄρχοντες ἐσεῖς, ἀφῆτε νὰ λαλήσω.

Τοῦ χρεωστῶ ὑποταγὴν, ἀλλ' ὅμως ὄχι τώρα.

Ἴσως ἔς τὸ σπίτι μου ποτὲ δὲν θὰ γυρίσω, Ἰάγο!

ΘΘΕΛ. (πίπτων ἐπὶ τῆς κλίνης).

ὦ! ὦ! ὦ! ὦ!

ΑΙΜΙΑ. Ναί, πές' ἐκεῖ καὶ μούγγριζε, θηρίον,
ἀφοῦ τὸ ἐθανάτωσες τὸ πλάσμα τὸ ἀθῶον,
ὅπου γλυκύτερον ποτὲ ὁ Οὐρανὸς δὲν εἶδε!

ΘΘΕΛΛΟΣ (ἐγειρόμενος).

ὦ! ἔγειν' ἐπονείδιστη!

(Πρὸς τὸν ΓΡΑΤΙΑΝΟΝ).

Μόλις σὲ βλέπω, θεῖε.

Ἡ ἀνεψιά σου εἶν' ἐκεῖ. Ναί, τὴν ἀναπνοὴν της
τὴν ἐσταμάτησαν αὐτὰ τὰ χέρια! Τὸ γνωρίζω,
εἶναι ἡ πράξις μου φρικτή.

ΓΡΑΤ. Καϋμένη Δυσδαιμόνα!

Καλὰ ποῦ ὁ πατέρας σου εἶναι ἀποθαμμένος

νὰ μὴ σὲ ἰδῇ! Ὁ γάμος σου ἦτον ὁ θάνατός του.

Ἡ λύπη μόνη ἔκοψε τὸ νῆμα τῆς ζωῆς του.

Ἄν ἦτο τώρα ζωντανός, αὐτὴ εἰδῶ ἢ θεά
θα ἔκαμνε ν' ἀπελπισθῆ κ' ἴσως νὰ βλασφημήσῃ
τὸν φύλακά του ἄγγελον—νὰ κολασθῆ ἡ ψυχὴ του!

ΟΘΕΑ. Ναί· εἶν' ἀξιοδάκρυτον! Ἄλλὰ ὁ Ἰάγος ἔξείρει
πῶς μὲ τὸν Κάσιον αὐτῆ τῆς ἐντροπῆς τὴν πράξιν
τὴν ἔκαμε χίλιαις φοραῖς. Τὸ ἐξωμολογήθη
ὁ Κάσιος. Κ' ἐπλήρωσε αὐτὴ τοὺς ἔρωτάς του
μ' ἐκεῖνο τὸ τεκμήριον καὶ δῶρον τῆς ἀγάπης
ποῦ τῆς ἐπρωτοχάρισα· ἔς τὰ χέρια του τὸ εἶδα·
ἓνα μαντίλι κεντητόν, ἐνθύμημα ἀρχαῖον
ποῦ εἶχε ἀπ' τὸν πατέρα μου ἢ μάνα μου.

ΑΙΜΙΑ.

Θεέ μου,

Θεέ μου παντοδύναμε!

ΙΑΓΟΣ

Σιωπήσῃ σου λέγω.

ΑΙΜΙΑ. Θὰ τὰ εἰπῶ, θὰ τὰ εἰπῶ! Νὰ σιωπήσω; Ὅχι!
Ἐάν τὸν Βορειᾶν ἐλεύθερη θὰ πεταχθῆ ἡ φωνή μου!
Κι' ὁ οὐρανός, κ' οἱ ἄνθρωποι, κ' οἱ διάβολοι, τὰ πάντα,
κι' ἂν κράζουν ὅλα ἐντροπῆ ἔς ἐμένα, θὰ λαλήσω!

ΙΑΓΟΣ Σοῦ λέγω, ἔσο γνωστικὴ καὶ πῆγαινε ἔς τὸ σπίτι.

ΑΙΜΙΑ. Δὲν σὲ ἀκούω!

(Ὁ Ἰάγος τὴν ἀπειλεῖ σύρων τὸ ξίφος).

ΓΡΑΤ.

Ἐντροπή! Σπαθί, εἰς μιὰν γυναῖκα!

ΑΙΜΙΑ. ὦ Μαῦρε σὺ ἀνόητε! Ἐκεῖνο τὸ μαντίλι
τὸ ἦρα κατὰ σύμπτωσιν καὶ τό ὄμμα τ' ἀνδρός μου,
ἀφοῦ αὐτὸς πολλαῖς φοραῖς, μ' ἐπιμονὴν μεγάλην
ποῦ τόσοσιν πράγμ' ἀσήμαντον ὅν ἤξιζε βεβαίως,

μ' ἔθερμοπαρακάλεσε νὰ τῆς τὸ κλέψω.

ΙΑΓΟΣ

Βρῶμα !

ΑΙΜΙΑ. Ἐκεῖνη εἰς τὸν Κάσιον νὰ τὸ χαρίσῃ ! Ὅχι !

Τὸ πῦρα ἴγῳ, ὦρα κακὴ ! καὶ τὸ ὄψα τ' ἀνδρός μου.

ΙΑΓΟΣ Ὡ βρῶμα, λέγεις ψεύματα !

ΑΙΜΙΑ.

Μὰ τὴν ψυχὴν μου, ὄχι !

Μὰ τὸν Θεόν μου, ψεύματα δὲν λέγω, ἄρχοντές μου !

Ὡ σὺ, ἀνόητε φονηᾶ ! Τί ἤθελε νὰ πάρῃ

ἓνα μωρὸν ὡσὰν ἐσὲ τόσον καλὴ γυναῖκα !

(Ὁ ΙΑΓΟΣ πληγόνει τὴν ΑΙΜΙΑΙΑΝ καὶ φεύγει δραμαίως).

ΘΕΑ. Ἐκεῖ ἐπάνω ὁ Οὐρανὸς δὲν ἔχει ἄλλους λίθους
παρ' ὄσους τοῦ χρειάζονται διὰ τ' ἀστροπελέκια ;

ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ (δεικνύων τὴν ΑΙΜΙΑΙΑΝ).

Θὰ πέσῃ ! Τὴν γυναῖκά του ἐσκότωσ' ὁ ἀχρεῖς !

ΑΙΜΙΑ. Ὡ τὸ πλάγι τῆς κυρίας μου κ' ἐμένα βάλετέ με !

ΓΡΑΤ. Τὴν ἴσκότωσε καὶ ἔφυγε !

ΜΟΝΤ.

Αἰσχρὸς κακοῦργος εἶναι !

Τὸ ξίφος τοῦτο φύλαξε· τὸ πῆρα ἀπὸ τὸν Μαῦρον.

Ἄπ' ἐξῶ ἔλα, φύλαγε τὴν θύραν. Πρόσεχέ τον.

Μὴ τὸν ἀφήσῃς ζωντανὸν ἀπὸ ἐδῶ νὰ φύγῃ.

Ἐγὼ τὸν ἄλλον ὀαίμονα τρέχω νὰ κυνηγήσω.

(Ἐξέρχονται ὁ ΜΟΝΤΑΝΟΣ καὶ ὁ ΓΡΑΤΙΑΝΟΣ).

ΘΕΑ. Οὔτε ἀνδρεῖος εἶμαι κἄν, καὶ μέσ' ἀπὸ τὰ χεῖρι
μπορεῖ τὸ πρῶτο σάψαλο νὰ πάρῃ τὸ σπαθὶ μου !
Ἄλλ' ἀφοῦ πάγει ἡ ἀρετὴ, καὶ ἡ τιμὴ ἄς πάγῃ
καὶ ὄλα !

ΑΙΜΙΑ. Τί ἐπρόλεγεν ἐκεῖνο τὸ τραγοῦδι ;
 Μ' ἀκούεις, ὦ κυρία μου ; Ἐμπορεῖς νὰ μὲ ἀκούσης ;
 Ἰδοῦ· κ' ἐγὼ μὲ μουσικὴν νὰ ξεψυχῆσω θέλω,
 ὅσ' ἀν κύκνος. ὦ ! ἰτηά, ἰτηά ! — Ἀγνή, ὦ Μαῦρε, ἦτο.
 Μαῦρε σκληρέ, ἀγάπησεν ἐσένα κι' ὄχι ἄλλον.
 Νὰ μὴν ἰδῶ παράδεισον, ἂν δὲν σοῦ λέγω ἀλήθειαν !
 Ὅ, τι πιστεύω σοῦ λαλῶ μὲ τὴν ψυχὴν 'ς τὸ στόμα.
 (Ἀποθνήσκει).

ΟΘΕΛ. Ἀκόμη μοῦ εὐρίσκεται ἐν ὄπλον ἐδῶ μέσα·
 ἓνα σπαθὶ ἰσπανικόν, 'ς τὸ κρύσταλλο βαμμένον.
 Τὸ ἦρα· νὰ το. — Ἄνοιξε. Θέλω νὰ ἐβῶ, θεεῖ !

ΓΡΑΤ. (ἔξωθεν).

Θὰ τὸ πληρώσης ἀκριβὰ, ἐὰν τὸ δοκιμάσης.
 Δὲν ἔχεις ὄπλον· πρόσεχε, εἰ δέ, θὰ κακοπάθης.

ΟΘΕΛ. Ἐμβα λοιπὸν νὰ μὲ ἰδῆς καὶ νὰ σοῦ ἠμιλήσω·
 ἦ καὶ γυμνὸς καὶ ἄοπλος ἐπάνω σου θὰ πέσω !

ΓΡΑΤ. (εἰσερχόμενος).

Τί θέλεις ;

ΟΘΕΛ. Κύτταξέ μ' ἐδῶ. Σπαθὶ κρατῶ 'ς τὸ χέρι.
 Καλλίτερον δὲν ἔζωσε ποτέ του στρατιώτης.
 ὦ ! Ἦτον ἄλλοτε καιρὸς καὶ εἶδα τὴν ἡμέραν,
 ποῦ τὸ καλὸ αὐτὸ σπαθὶ 'ς τὸ μικρὸ χέρι τοῦτο
 ἐμπόδια θὰ ἔκοπτε τὸν δρόμον νὰ μ' ἀνοιξῆ
 μεγάλα εἴκοσι φοραὶς ὅσ' ἀν τὸ ἐμπόδιόν σου !
 Πλὴν, μάταια καυχήματα ! Τὴν Μοῖραν ποιὸς ὀρίζει ;
 Δὲν εἶμαι τῶρα τίποτε. Νὰ φοβηθῆς δὲν ἔχεις,
 καὶ ἄς κρατῶ καὶ τὸ σπαθὶ ὀλόγυμνον 'ς τὸ χέρι.
 Τοῦ ταξειδιοῦ μου εἶν' ἐδῶ τὸ τέλος καὶ ἡ ἄκρη

ἰδῶ, ἰδῶ τὸ ὕστερο πανί μου ἀρμενίζει !
 Τί 'πίσω ἐτραβήχθηκες ; Ὁ φόβος σου εἰς μάτην !
 Καμώσου ὅτι χύνεσαι 'ς τὸ στῆθος τοῦ Ὁθέλλου·
 θὰ τὸν ἰδῆς νὰ τραβηχθῆ. Ὁ Μαῦρος ποῦ νὰ 'πάγῃ ;

(Πρὸς τὸ πτώμα τῆς ΔΥΣΔΑΙΜΟΝΑΣ).

Νὰ σέ ἰδῶ, πῶς φαίνεσαι ; Δυστυχημένη νέα !
 Ὡσὰν τὸ σάβανο χλωμή ! Ὅταν ἐνταμωθῶμεν
 'ς τὴν κρίσιν μας τὴν ὕστερην, αὐτὴ σου ἡ χλωμάδα
 θὰ μοῦ κρημνίσῃ τὴν ψυχὴν ἀπ' τ' Οὐρανοῦ τὰ ὕψη
 νὰ τὴν ἀρπάξουν Δαίμονες! — Κόρη μου! — Κρύα, κρύα!
 Ὡσὰν τὸ μάρμαρον ἀγνὴ καὶ κρύα ! . . . Κολασμένε!
 ὦ ! διώξετέ με, Δαίμονες, μὲ ξύλα, μὲ μαχαίρια,
 καὶ 'βγάλετέ με ἀπ' αὐτὴν τὴν οὐρανίαν θεάν !
 ὦ ! ρίξετέ με νὰ χαθῶ εἰς τὴν ἀνεμοζάλην !
 Ὡς τοῦ θειαφιοῦ ὀλόγυμνον ταῖς φλόγαις ψήσετε με !
 Βουτῆστε με εἰς πέλαγος ἀπὸ φωτιᾶν λυωμένην !
 ὦ Δυσδαίμονά μου ! Νεκρά, νεκρά, — ὦ Δυσδαίμονά !

(Εἰσέρχεται ὁ ΛΟΔΟΒΙΚΟΣ, ὁ ΜΟΝΤΑΝΟΣ, ὁ ΚΑΣΙΟΣ ἐπὶ φορείου, καὶ ἀξιώματικοὶ συνοδεύοντες τὸν ΙΑΓΟΝ ἄλυσσόμετον).

ΛΟΔ. Ποῦ εἶν' αὐτὸς ὁ ἄνθρωπος ὁ τρισδυστυχημένος ;
 ΟΘΕΛ. Αὐτὸς ποῦ ἦτο μιὰ φορὰ Ὁθέλλος ; Ἐδῶ εἶμαι.
 ΛΟΔ. Ποῦ εἶν' ἐκείνη ἡ ἔχιδνα ; Φέρετε τὸν κακοῦργον.

(Ὁ ΙΑΓΟΣ φέρεται ἔμπροσθεν τῆς σκηνῆς).

ΟΘΕΛ. Θέλω τὰ πόδια σου νὰ ἰδῶ . . . Ἄλλ' εἶναι παραμύθια ³⁸.
 Ἄνισως εἶς ὁ Σατανᾶς, θάνατος δὲν σέ πιάνει !

(Ἐφορμᾷ καὶ πληγόνει τὸν ΙΑΓΟΝ).

ΛΟΔ. Ἄ ! Πάρετέ του τὸ σπαθί !

Τὰ αἵματά μου τρέχουν,
ἀλλὰ δὲν μ' ἔθανάτωσε.

ΟΘΕΛ. Δὲν τὸ λυποῦμαι ὄχι.

ἔχω καλλίτερα νὰ ζῆς· ἔς τὴν γνώμην τὴν ὀδικήν μου
εὐτύχημα μου φαίνεται ὁ θάνατος.

ΛΟΔ. Ὅθέλλε,

ἔσύ, ποῦ ἦσο μιὰ φορά τόσον καλός, καὶ τώρα
ἔς τὰ δύκτια ἔπεσες ἐνὸς κατηραμένου σκύλου,
τί περιμένεις νὰ σὲ ἴπῃ ὁ κόσμος ;

ΟΘΕΛ. Ὅ,τι θέλει·

καὶ δολοφόνον ἄς μὲ ἴποῦν, ἀλλ' ἐντιμον ! Τὰ πάντα
ἔκαμα χάριν τῆς τιμῆς καὶ ὄχι ἀπὸ ἔχθραν³⁹.

ΛΟΔ. Αὐτὸς ὁ ἀλιτήριος διακηρύττει, ὅτι
μαζῆ ἔσυμφωνήσετε τὸν φόνον τοῦ Κασίου.

ΟΘΕΛ. Ναί !

ΚΑΣ. Δὲν σοῦ ἔδωκ' ἀφορμὴν ποτέ, ὦ στρατηγέ μου.

ΟΘΕΛ. Συγγνώμην, Κάσιε, ζητῶ, διότι σὲ πιστεύω. . .

(Πρὸς τὸν ΛΟΔΟΒΙΚΟΝ).

Παρακαλῶ, τὸν δαίμονα αὐτὸν ἐρώτησέ τον,
πρὸς τί μου ἐπαγίδευσε καὶ σῶμα καὶ ψυχὴν μου ;

ΙΑΓΟΣ Μὴ μ' ἐρωτήσης τίποτε. Ἐξέυρεις ὅ,τι ἔξέυρεις·
ἀπὸ ἐδῶ κ' εἰς τὸ ἐξῆς δὲν θὰ προφέρω λέξιν.

ΛΟΔ. Οὔτε νὰ ἴπῃς μιὰν προσευχήν ;

ΓΡΑΤ. Τὰ βάσανα θ' ἀνοίξουν
τὸ στόμα σου.

ΟΘΕΛ. Καλλίτερα νὰ κάμῃς ὅπως λέγεις.

ΛΟΔ. Νὰ σ' ἐξηγήσω χρεωστῶ πῶς κάθε τί συνέβη,
 ποῦ δὲν γνωρίζεις βέβαια. Αὐτὸ ἐδῶ τὸ γράμμα
 ἔς τοῦ Ροδερίκου τοῦ νεκροῦ τὸ φόρεμα εὐρέθη,
 καθὼς κι' αὐτὸ τὸ γράμμα του. Τὸ πρῶτον φανερόναι
 ὅτι ἐπῆρ' ἐπάνω του τὸν φόνον τοῦ Κασίου
 ὁ Ροδερίκος.

ΘΘΕΛ. Μιαρέ!

ΚΑΣ. Τί μαύρη προδοσία!

ΛΟΔ. Ἴδου καὶ τ' ἄλλο γράμμα του, παράπονα γεμάτων.
 Ἦτο ἐπάνω του κι' αὐτό. Ὁ Ροδερίκος τοῦτο
 ἐσκόπευεν, ὡς φαίνεται, ἔς τὸν Ἰάγον νὰ τὸ στείλῃ,
 ἄλλ' εἰς τὸ ἀναμεταξὺ ἐπρόλαβεν ἐκεῖνος
 καὶ τὸν μετέπεισε.

ΘΘΕΛ. ὦ σύ, φαρμακερὲ κακοῦργε!
 Πλὴν τὸ μαντίλι, Κάσιε, τῆς γυναικός μου ἦτο.
 Πῶς ἔτυχε ἔς τὰ χέρια σου;

ΚΑΣ. Ὅσον τὸ σπίτι μου τὸ ἡῦρα.
 Καὶ μᾶς τὸ ἐμαρτύρησεν ὁ ἴδιος πρὸ ὀλίγου,
 πῶς τ' ἄφησεν ἐπίτηδες ἐκεῖ διὰ σκοπούς του,
 καὶ ὅτι τοῦ ἐπέτυχε καθὼς ἐπιθυμοῦσε.

ΘΘΕΛ. Μωρός ἐγώ! Μωρός, μωρός!

ΚΑΣ. Καὶ εἰς τὸ ἴδιον γράμμα
 ἔς τὸν Ἰάγον μὲ παράπονα ὁ Ροδερίκος γράφει,
 πῶς νὰ τὸν βάλῃ ἔς τὴν φρουρὰν μαζῆ μου νὰ μαλλώσῃ,
 τότε ποῦ ἔγειν' ἀφορμὴ νὰ χάσω τὸν βαθμόν μου.
 Κ' ἐνῶ τὸν ἐνομιζάμεν νεκρὸν τὸν Ροδερίκον,
 πρὶν ξεψυχῆσῃ ἔμιλησε: τὸν ἔβαλεν ὁ Ἰάγος
 νὰ μὲ φονεύσῃ, καὶ αὐτὸν τὸν ἔσκότωσεν ὁ Ἰάγος.

ΛΟΔ. (πρὸς τὸν ΟΘΕΛΛΟΝ).

Πρέπει νὰ φύγῃς ἀπ' ἐδῶ καὶ νὰ μᾶς συνοδεύσῃς.
 Σοῦ ἀφαιρεῖται ἡ ἀρχὴ καὶ τὸ ἀξίωμα σου,
 καὶ εἰς τὴν Κύπρον ἔς τὸ ἐξῆς ὁ Κάσιος ὀρίζει.
 Ὡς πρὸς τὸν ἄνομον αὐτόν, ὅ,τι ποινὴ κι' ἂν εἶναι,
 ὅσον κι' ἂν γίνεται σκληρὰ, ποῦ νὰ τὸν βασανίσῃ
 καὶ ζωντανὸν νὰ τὸν κρατῇ, θὰ εἶναι ἡ ποινὴ του.

(Πρὸς τὸν ΟΘΕΛΛΟΝ).

Ἐσύ θὰ μείνῃς δέσμιος, ὡς ποῦ τὸ ἔγκλημα σου
 ἔς τὴν Βενετιάν νὰ κριθῇ ἀπὸ τὴν ἐξουσίαν.

ΟΘΕΛ. Σταθῆτε ! Πρὶν νὰ φύγετε θέλω νὰ πῶ δυὸ λέξεις.

Εἶναι γνωστὸν, ἐδούλευσα κάπως κ' ἐγὼ τὸ Κράτος.
 Ἄς εἶναι. — Σᾶς παρακαλῶ, ἔς τὰ γράμματά σας τώρα,
 ποῦ θ' ἀναφέρετε αὐτὰ τὰ θλιβερὰ συμβάντα,
 περὶ ἐμοῦ παρακαλῶ νὰ γράψῃτε ὅπως εἶμαι·
 μὴ τίποτε μικραίνετε, ἀλλὰ καὶ εἰς κακίαν
 μὴ τίποτ' ἀποδώσετε. Νὰ γράψετε δι' ἓνα
 ὅπου ἠγάπησε πολὺ, ἂν ὄχι καὶ μὲ γνῶσιν·
 δι' ἓνα, ὅπου εὐκόλα δὲν ἔζηλευεν, ἀλλ' ὅμως
 ἀφοῦ ν' ἀνάψῃ ἔτυχε, ἐπῆγεν ὡς τὴν ἄκρην·
 δι' ἓνα, ποῦ τυφλώθηκε καὶ ἴσταν τὸν Ἰουδαῖον
 ἐπέταξ' ἀπ' τὸ χέρι του ἓνα μαργαριτάρι,
 ποῦ ἤξιζε πλείοτερον ἀπ' ὅλην τὴν φυλὴν του ⁴⁰.
 δι' ἓνα, ποῦ τὰ μάτια του πεσμέν' ἀπὸ τὴν λύπη
 ἀνίσως κι' ἀσυνείθιστα ὡς τώρα νὰ βουρκόνουν,
 σταλάζουν δάκρυα πικρά, καθὼς τῆς Ἀραβίας
 τὸ δένδρον στάζει τὸν χυμὸν ποῦ ταῖς πληγαῖς ἰατρειά

Αὐτὰ νὰ γράψετε, αὐτά. Καὶ νὰ εἰπῆτ' ἀκόμη,
ὅτι ὀπότεν μιὰ φορὰ εἰς τὸ Χαλέπι μέσα
μοῦ ἔτυχ' ἕνας ἄπιστος σαρικωμένος Τοῦρκος,
κ' ἐκτύπησ' ἕνα Βενετὸν κ' ἐπρόσβλεπε τὸ Κράτος,
ἀπ' τὸν λαιμὸν τὸν ἤρπασα τὸν βρωμισμένον σκύλον
κ' ἰδοὺ πῶς τὸν ἔμαχαιρώσα, — ἰδοὺ!

(Αὐτοχειριάζεται).

ΛΟΔ. Ἡμέρα θρήνων!

ΓΡΑΤ. Τὰ λόγια τῶρ' ἀνωφελῆ!

ΟΘΕΛ. Προτοῦ νὰ σὲ φονεύσω,
σ' ἐφίλησα, γυναῖκά μου. Θὰ σὲ ξαναφιλήσω,
κ' ἐπάνω εἰς τὰ χεῖλη σου κ' ἐγὼ ἄς ξεψυχῆσω!

(Ἀποθνήσκει ἐπὶ τῆς κλίνης).

ΚΑΣ. Αὐτὸ τὸ ἐπερίμενα. Ἄλλ' ὅμως ἐθαρροῦσα
πῶς ἦτον ἄοπλος. Καρδιάν, καρδιάν μεγάλην εἶχε!

ΛΟΔΟΒΙΚΟΣ (πρὸς τὸν ΙΑΓΟΝ).

᾿Ω σκύλε ἀσυνείδητε! Ἄνήμερον θηρίον⁴¹,
χειρότερον κι' ἀπὸ φωτιάν καὶ θάλασσαν καὶ πεῖναν!
Ἴδὲ αὐτοῦ τοῦ κρεββατιοῦ τὸ θλιβερόν φορτίον.
Εἶν' ἔργον σου! Ἡ θεά του τὰ ἔματια φαρμακεύει!
Ἄς μὴ τὴν βλέπωμεν.

(Σύρονται τὰ παραπετάσματα τῆς κλίνης).

Σὺ δέ, ὦ Γρατιάνε, τώρα
ἔς τὴν Κύπρον μεῖνε. Φύλαξε τὰ πράγματα τοῦ Μαύρου
καὶ τὴν περιουσίαν του, διότι σοῦ ἀνήκουν. —
Καὶ εἰς ἐσέ, διοικητά, νὰ τιμωρήσης μένει

αὐτὸν τὸν καταχθόνιον. Τὴν ὄραν νὰ δρίσης,
τὸ μέρος, καὶ τὰ βάσανα· φρικτὰ νὰ τὰ δρίσης!
Ἐγὼ δ' εὐθύς ἀναχωρῶ, 'ς τὸ Κράτος ν' ἀναφέρω
τὸ πρᾶγμα τοῦτο τὸ βαρὺ μὲ τὴν βαρειὰν καρδιάν μου.

(Ἀπέρχονται).

ΤΕΛΟΣ

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹ Ἡ τραγωδία τοῦ Ὀθέλλου, ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1622 μ. Χ., ἀλλὰ κατὰ τὰς εἰκασίας τῶν νεωτέρων σχολιαστῶν ἐγράφη περὶ τὸ 1602 ἢ τὸ 1604. Τινὲς θεωροῦσιν αὐτὴν κατὰ τινα ἔτη μεταγενεστέραν. Ὅπως δὴποτε ἐγράφη δέκα τοῦλάχιστον ἔτη μετὰ τὴν τραγωδίαν « τοῦ Ῥωμαίου καὶ τῆς Ἰουλιέτας, » ὃ ἐστὶ κατὰ τὴν ἀκμὴν τῆς ποιητικῆς τοῦ Σαικσπείρου ἐνεργείας· θεωρεῖται δὲ δικαίως ὡς ἐν τῶν ἀριστουργημάτων τοῦ Ἄγγλου ποιητοῦ. « Ἐξ ἀπάντων αὐτοῦ τῶν δραμάτων, ὡς λέγει ὁ Γερβίνος, οὐδὲν τοσοῦτον ἐξεγείρει τὸ ἐνδιαφέρον τοῦ ἀναγνώστου ἢ τοῦ θεατοῦ, ὅσον ὁ Ὀθέλλος· τοῦτο δέ, διότι ἡ μὲν πλοκὴ δὲν εἶναι οὐδαμῶς περιπεπλεγμένη, ἡ δὲ ἔννοια εἶναι ἀπλῆ καὶ ἡ πράξις περιστρέφεται περὶ ἓν καὶ μόνον μέγα πάθος, οὗτινος τὴν ἀρχὴν, τὴν ἀνάπτυξιν, καὶ τὰς περιπετείας ἀκολουθοῦμεν ἄνευ διακοπῆς, καθ' ὅλην αὐτοῦ τὴν διάρκειαν. »

Καὶ ταύτης τῆς τραγωδίας ἡ ὑπόθεσις ἐλήφθη ἐξ ἰταλικῆς πηγῆς, ἐκ τῶν ἑκατομμύθων (Hekatomithi), τοῦ Giraldi Cinthio. Ἐπειδὴ δὲ οὐδεμίαν Ἀγγλικὴν μετάφρασιν τοῦ Ἰταλοῦ τούτου μυθογράφου περιεσώθη, εἰκάζεται, ὅτι ὁ Σαικσπεῖρος ἀνέγνωσε αὐτὸν ἐν πρωτοτύπῳ. Ἀλλὰ καὶ ἐξ ἑτέρων τεκμηρίων ἐξάγουσιν τινες συμπέρασμα, ὅτι κατεῖχεν ὁ μέγας δραματουργὸς τὴν γνώσιν τῆς Ἰταλικῆς.

² Αἱ πρῶται τοῦ Ὀθέλλου ἐκδόσεις φέρουσι τὸ πρῶτον τῆς τραγωδίας ἡμιστίχιον ὡς ἐξῆς: «Never tell me.» Εἰς τὰς μετὰ ταῦτα ἐκδόσεις προσετέθη ἡ λέξις *Tush*, καὶ οὕτω τινὲς τῶν νεωτέρων ἐκδόσεων φέρουσι; *Tush never tell me.* Τοῦτο ὁ πρῶτος Γάλλος μεταφραστὴς *Letourneur* ἐξήγησε: *ne m'en parlez jamais.* Μετ' αὐτὸν δὲ ὁ *F. V. Hugo* (ὡς καὶ ὁ *Alfred de Vigny* εἰς τὴν ἔμμετρον αὐτοῦ μετάφρασιν), ἐξήγησαν κατὰ τὸν αὐτὸν τρόπον τὸ χωρίον τοῦτο. Οὕτω καὶ ὁ Γερμανὸς μεταφραστὴς («*Sag' mir nur nichts*») καὶ οἱ Ἴταλοὶ *Leoni* καὶ *Valetta* τὴν αὐτὴν σημασίαν ἔδωκαν εἰς τὰς πρώτας ταύτας τοῦ Ροδερίκου λέξεις. Ἄλλ' αἱ τρεῖς αὗται λέξεις ἐπιδέχονται καὶ διάφορον ἐξήγησιν, παραφραζόμεναι Ἀγγλιστὶ ὡς ἐξῆς: «never to have told me.» Τοῦτο ἤθελον ἐκφράσει οἱ Γάλλοι γράφοντες *parler* ἐν ἀπαρεμφάτῳ ἀντὶ τῆς προστακτικῆς: *Ne m'en parler jamais!* ὅπερ ἔχει πάντῃ ἀλλοίαν ἔννοιαν τοῦ «*ne m'en parlez jamais.*» Ἐθεώρησα ἀναγκαίαν τὴν ἐπεξήγησιν ταύτην πρὸς διεκδίκησιν τῆς μεταφράσεώς μου ἀπέναντι τῶν προτιθεμένων νὰ παραβάλωσι αὐτὴν πρὸς ἑτέρας μεταφράσεις, ὅπως πείσω αὐτούς, ὅτι δὲν προέβην ἄνευ κόπου καὶ μελέτης εἰς τὴν ἐξελληνίσιν τῶν δυσκόλων τοῦ ποιητοῦ χωρίων. Ἄλλὰ δὲν ἐπαγγέλλομαι, ὅτι ἐπέτυχον πάντοτε καὶ παντοῦ εἰς τὴν κατάληψιν αὐτῶν. Ἡ δὲ δυσκολία περὶ τὴν μεθερμηνεύσιν τῶν τριῶν τούτων μονοσυλλάβων λέξεων, ἔστω ἐλάχιστον δεῖγμα τῶν δυσκολιῶν, πρὸς ἃς ὁ μεταφραστὴς ἔχει νὰ παλαίσῃ, πρὸς δὲ καὶ δικαιολόγησίς του, ἂν που κατεβλήθη ὑπ' αὐτῶν. Ἄλλως τε εἰς τὴν μετάφρασιν τῶν τραγωδιῶν τούτων ἡ προσπάθειά μου ἦτο νὰ μεταφράσω ἀκριβῶς τὴν ἔννοιαν

τοῦ κειμένου, ἀλλ' ἀποκαθιστῶν αὐτὸ καταληπτὸν εἰς τὸν Ἑλληνα ἀναγνώστην. Ἴσως δὲ χάριν τοῦ δευτέρου, διεκινδύνευσεν ἐστὶν ὅτε τοῦ πρώτου ἢ ἐπίτευξις. Ἀλλὰ περὶ τούτου ἄλλοι θὰ κρίνωσι.

³ Ὡς πρὸς τὴν συγκάλυψιν ἢ μετρίασιν τῶν βωμολογιῶν τοῦ Ἀγγλικῶ κειμένου, παραπέμπω τὸν ἀναγνώστην εἰς τὴν σημ. 3 τῆς προλαβούσης τραγωδίας (Ρωμ. καὶ Ἰουλ.).

⁴ Οἱ Τοῦρκοι κατέκτησαν τὴν Κύπρον ἀπὸ τῶν Βενετῶν τὸ 1571 μ. Χ., ἧτοι 30 περίπου ἔτη πρὸ τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ὁ Σαικσπέρος ἔγραφε τὸν Ὀθέλλον. Ὡστε κατὰ τὴν παιδικὴν αὐτοῦ ἡλικίαν ἤκουσε βεβαίως ὁ ποιητὴς ἀντηχοῦσαν ἐν Ἀγγλίᾳ τὴν φήμην τῆς ἀλώσεως τῆς χριστιανικῆς ἐκείνης νήσου.

⁵ Sagitary Ἀγγλιστί. Κατὰ τοὺς σχολιαστὰς τοῦτο ἦτο παράρτημα τοῦ ἐν Βενετία ναυστάθμου, χρησιμεῖον ὡς κατάλυμα ἀξιωματικῶν. Ἐπὶ τῆς θύρας δ' αὐτοῦ ὑπῆρχε ξόανον τοξότου. Ἐνθεν ἡ ὀνομασία τοῦ οἰκοδομήματος. Ἴσως τὸ «Ναυαρχεῖον» εὐλόγως θεωρηθῆ ὡς ἐλευθέρα μᾶλλον τῆς λέξεως μετάφρασις.

⁶ Ἐπὶ Σαικσπέιρου ἡ μαγεία ἦτο ἔγκλημα τιμωρούμενον ὑπὸ τοῦ νόμου. Μετὰ τὴν πρώτην ἔτι παράστασιν τοῦ Ὀθέλλου, ὁ τῆς Ἀγγλίας βασιλεὺς Ἰάκωβος Α' ἐξέδοτο νομοθέτημα, καθ' ὃ οἱ ἀναδεικνυόμενοι ἔνοχοι χρήσεως φίλων ἢ μαγείας πρὸς ἔμπνευσιν ἔρωτος παρανόμου, ἐτιμωροῦντο κατὰ πρῶτον διὰ φυλακίσεως. Ἡ δ' ἐπανάληψις τοῦ ἐγκλήματος ἠδύνατο νὰ ἐπιφέρῃ εἰς τὸν ἔνοχον καὶ θανάτου ποινὴν. Ὡστε, ἡ κατηγορία τοῦ Βραθαντίου εἶχεν ὡς πρὸς τοὺς πρώτους τῆς τραγωδίας θεατὰς σημασίαν, τὴν ὁποίαν τὴν σήμερον δὲν καταλαμβάνομεν. Καὶ ἐν Βενετία δὲ ὁ νό-

μος προέβλεπε καὶ ἐτιμῶρει τὴν χρῆσιν φίλτρων ἐρωτικῶν,
« maleficii amatorii ».

⁷ Ὁ Δόγης καὶ οἱ γερουσιασταὶ δὲν ἠδύναντο νὰ λησμονήσωσιν, ὅτι ἡ Ρόδος ἦτο ἡδὴ Τουρκικὴ, καθ' ἣν ἐποχὴν ἐκινδύνεον οἱ Βενετοὶ ν' ἀπολέσωσι τὴν Κύπρον. Ἡ Ρόδος ἠλώθη τῷ 1522 μ. Χ. ὑπὸ τῶν Τούρκων. Ἐκτοτε δὲ οἱ μὲν ἱππῶται ἐγκατέστησαν ἐν Μελίτῃ, οἱ δὲ Τοῦρκοι ἀνενοχλήτως κυριεύουσιν αὐτῆς. Τοιοῦτου εἴδους λάθη δὲν εἶναι δύσκολον ν' ἀνεύρη τις εἰς τὰ ἔργα τοῦ Σαίξπηρου. Ἀλλὰ τὸ προτέρημα αὐτῶν δὲν εἶναι ἡ ἱστορικὴ ἀκρίβεια, ὅσον ἡ ζωὴ, τὴν ὁποίαν ἀνευρίσκει τις εἰς πᾶν ὅ,τι ἡ δημιουργὸς φαντασία τοῦ μεγάλου ποιητοῦ ἐκυοφόρησε. Τίς ἀναγινώσκων τὸν Ὀθέλλον δὲν φαντάζεται ὅτι θὰ ἀνεύρη ἐν Κύπρῳ τὰ ἴχνη τῆς διαβάσεως αὐτοῦ, καὶ τὴν παράδοσιν τῆς τραγικῆς τῆς Δυσδαίμονας ἱστορίας ;

⁸ « Marcus Luccicos, κατὰ τὰς πρώτας τοῦ κειμένου » ἐκδόσεις. Τὸ ὄνομα τοῦτο ἐκδύται τινὲς ἠθέλησαν νὰ μεταβάλλωσιν εἰς Marcus Luchese, ἐπὶ λόγῳ, ὅτι ἡ κατάληξις icos δὲν εἶναι Ἰταλική. Ἀλλὰ τίς ἄρα γε εἶναι ὁ ὑπὸ τοῦ Δόγη ζητούμενος ; Κατὰ πᾶσαν πιθανότητα Ἕλληνας τις ἐκ Κύπρου ὁπλαρχηγὸς (Estradiote), δυνάμενος, καθ' ὃ ἐντόπιος, νὰ δώσῃ χρησίμους περὶ τῶν τῆς νήσου πληροφορίας. Εἶναι δ' ἐπ' ἀναγκῆς μήπως νὰ φέρῃ Ἰταλικὸν ὁ Ἕλληνας ὄνομα ; Καὶ δὲν συντελεῖ ἡ κατάληξις αὐτῆ τοῦ ὀνόματος πρὸς μεθερμηνεύσιν τοῦ ἀληθοῦς τοῦ ποιητοῦ διανοήματος, κατὰ τὴν προκειμένην περίστασιν ; Ταῦτα ἐπιφέρει Ἄγγλος σχολιαστὴς περὶ τοῦ Μάρκου Λουκίου, ἢ μάλλον Ἴσως Λουτσίκου.

⁹ Περιγραφαὶ τοιούτων τεράτων ἀπαντῶνται εἰς τὰς ἀφηγήσεις τῶν περιηγητῶν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης. Ἰδίως ἀναφέρουσιν οἱ σχολιασταί, ὡς πηγὴν τῶν περὶ τούτου τοῦ κεφαλαίου γνώσεων τοῦ Σαικσπέιρου, τὴν κατὰ τὸ 1595 δημοσιευθεῖσαν ὑπὸ τοῦ Sir W. Raleigh περιήγησιν εἰς Γουιάναν, ἐν ἣ ἀναφέρονται καὶ περιγράφονται ἀνθρωποφάγοι, ἀμαζόνες καὶ ἀκέφαλοι ἄνθρωποι. Ὡστε τοῦ Ὁθέλλου ἡ ἀφήγησις δὲν ἐθεωρεῖτο ὡς πάντῃ μυθώδης ὑπὸ τῶν συγχρόνων τοῦ ποιητοῦ, μολονότι ὁ δὺσπιστος Ἰάγος ἔχει τὰς ἀμφιβολίας του καὶ ἀποκαλεῖ βραδύτερον «παραμύθια» τὰς διηγήσεις του ταύτας.

¹⁰ Παραθέτω καὶ ἐνταῦθα περιεργείας χάριν τὴν εἰς ἀρχαίαν Ἑλληνικὴν ἔμμετρον τοῦ χωρίου τούτου μετάφρασιν, ποιηθεῖσαν μὲν ὑπὸ τοῦ Ἄγγλου W. Barham, βραβευθεῖσαν δὲ ἐν τῷ τοῦ ἔτους 1821 διαγωνισμῷ ἐν τῷ Πανεπιστημίῳ τῆς Κανταβριγίας. (Ἴδε Greek and Latin Prize Poems of the University of Cambridge from 1814 to 1837).

ΟΘΕΛΛΩΝ. ΤΑΓΟΣ ΕΝΕΤΩΝ

ΟΘ. Ἐν τῷδε δ', ὥσπερ καὶ θεοῖς ἀεὶ λέγω
 ὄσ', ἡμέρου πλάναισιν, ἐξαμαρτάνω,
 οὔτω τὰ τοῦδ' ἔρωτος, ὡς κόρη τ' ἐμοῦ
 ἐμοὶ τ' ἐκείνης ἦλθε, πάνθ' ὑμῖν φράσω.

ΤΑΓ. Μάλιστ', Ὁθελλον, εἰπέ ταῦθ' ὅπως ἔχει.

ΟΘ. Ἐμοὶ πατὴρ ὁ τῆςδ' ἐτύγχανε φίλος
 γεγώς· καλεῖ δὲ πολλάκις πρὸς δώματα,
 καὶ τοῦ βίου με ζυμφορὰς ἀνιστορεῖ,
 μάχας θ', ὄσων μετέσχον, ἀστέων τ' ἀεὶ
 χρήζων ἀκούειν δυσμενεῖς προσεδρίας.

Ἄπαντα δ' αὐτῷ τὸν λόγον διέρχομαι,
 κακὸν παιδός, ὡς ἦν, μέχρι τῆς τόθ' ἡμέρας.
 Ἐνταῦθα δ' ἠϋδῶν τλημονεστάτας τύχας,
 καὶ πῆματ' οἴκτρα, ναυσι κάπῃ γῆς πέδου·
 χῶπως ἐπ' ἄτης ἐσχάτοισι σώζομαι
 ὄροισι, τειχέων θανασίμοις ἐν εἰσβολαῖς·
 χῶπως ὑπ' ἀνδρῶν πολεμίων ἀλίσκομαι,
 βίον τ' ἔχω δούλειον· εἴτ' ἐλεύθερος
 πολλὴν θάλασσαν γῆν τ' ἀποίχομαι πλάνης·
 κἄνταυθ', (ὄρατε μηχανάς) λέγειν παρῆν
 μέγιστα τ' ἄντρα κάβάτους ἐρημίας,
 κρημνούς, πέτρας τε, κάξισούμεν' οὐρανῷ
 ὄρέων κάρηνα· καὶ τὸν ὠμηστὴν λεῶν,
 ἀνθρωποφάγους, δάπτοντας ἀλλήλων κρέα,
 καὶ τοὺς ὑπ' ὤμοις τὸν πελώριον βρωτοὺς
 κρᾶτ' αὐξάνοντας. Ταῦτ' ἄρ' ἐξηγουμένου
 κάρτ' ἦν πρόθυμος Δεσδεμώνη μου κλύειν·
 οὐ μὴν τά γ' οἴκου τῶν δε λιμπάνει χάριν,
 ἀεὶ δέ, πορσύνασα κείν' ὅσον τάχος,
 πάλιν στραφεῖς ἀπληστον οὓς παρῆχέ μοι·
 ἃ γὼ νοήσας, καιρίαν αὐτὴν ποτε
 λαθῶν, πόρον τίν' εὖρον ἄψασθαι φρενῶν,
 ὥστ' ἐκ προθύμου καρδίας μ' αἰτεῖν κόρην
 τέλειον εἰπεῖν τῆς ἐμῆς πλάνης λόγον,
 ἧς ἦν ἐκείνη βραχέα μὲν πεπυσμένη,
 ἀλλ' οὐκ ἀκριθῶς γ', ὥσθ' ἄπασαν εἰδέναί.
 Κἀγὼ μὲν οὖν ἐπήνεσ', ἡ δὲ πολλακίς,
 τέγγει κλύουσα δακρῦοις παρηΐδα,
 ἐμοῦ τι συμαίνοντος ὧν νέος ποτ' ὦν
 ἐδυστύχησα. Πάντα δ' ὡς εἰρημέν' ἦν,
 μισθὸν δίδωσι μυρία στενάγματα·
 ὡς ταῦτ' ἀληθῶς, φησι, θαύματος πλέα,
 ὡς δ' οἴκτρ' ἔλεξας, καὶ ποθεῖν' ὀδύρμασιν·

καὶ μὴν πεπύσθαι μηδὲν ἠύχεται, ἀλλ' ὅμως
 ἴσον λαβεῖν θεῶν ἠύχεται ἄνδρα· καὶ χάριν
 τῶνδ' ἔσχεν· εἶπε δ', εἴτιν' οἶδά που φίλον
 αὐτῆς ἐρῶντα, τόνδ', ἅπερ καὶ γώ, λέγειν
 πάντ' ἐκδιδάξαι, τᾶλλα δ' ἦν πεπεισμένα.
 Πρὸς ταῦτα, τᾶμ' ἐξεῖπον· ἠράσθη δέ πως
 ἐμοῦ μὲν αὐτῆ, τῶνδ' ἕκατι συμφορῶν,
 κείνης δ' ἀνὴρ ὄδ', οἶκτον ὡς εἶδον φρενῶν·
 τοιοῖς δ' ἔγωγε φαρμάκοις ἐχρησάμην·
 αὐτῆ δ' ἐλέγξουσ' ἦδε ταῦτ' ἐγγυὺς γυνή.

¹¹ Ὁ Σαικσπεῖρος δὲν ὀρίζει εἰς ὁποῖαν τῆς Κύπρου πόλιν
 διαδραματίζονται τὰ συμβεβηκότα τῶν τεσσάρων τελευταίων
 πράξεων τοῦ Ὁθέλλου. Πιθανῶς αἱ γνώσεις αὐτοῦ ὡς πρὸς
 τὴν γεωγραφίαν τῆς νήσου περιωρίζοντο εἰς μόνον τὸ ὄνομα
 αὐτῆς. Ἀλλὰ τί πρὸς τοῦτο; Μὴ διὰ λεπτομερεστεράς γεω-
 γραφικῆς ἀκριβείας ἠδύνατο νὰ ἐμφυσήσῃ πλειοτέραν εἰς
 τὸ προῖόν τῆς γονίμου φαντασίας αὐτοῦ ζωὴν; Ἡ, εἰάν ἔθετο
 τὴν σκηνὴν ἐν Ἀμμοχώστῳ ἀντὶ ἀορίστως ἐν Κύπρῳ, ἤθελε
 πλειότερον διὰ τοῦτου συγκινήσει τοὺς ἀναγνώστας ἢ τοὺς
 θεατάς, οἵτινες ἐπὶ δύο ἡδὴ ἑκατονταετηρίδας καὶ ἡμίσειαν
 ἐδάκρυσαν καὶ θακρύουσιν ἐπὶ τῆς σκληρᾶς μοίρας τῆς ἐνα-
 ρέτου Δυσδαιμόνας;

¹² Ἴδου τί περὶ τοῦ διαλόγου τούτου λέγει ὁ Ἰταλὸς
 μεταφραστὴς M. Leoni. «Μολονότι ἡ καταφορὰ αὕτη τοῦ
 Ἰάγου κατὰ τοῦ ὠραίου φύλου φαίνεται κατὰ πρώτην ἔποψιν
 ἀπρεπῆς καὶ ἄκαιρος, ἀνάγκη ὅμως νὰ ὁμολογήσωμεν, ὅτι
 διαφαίνεται καθ' ὄλον τὸν διάλογον τοῦτον πολλὴ τέχνη
 δραματικὴ. Ἐν πρώτοις, ἀντὶ νὰ θέσῃ εἰς τὸ στόμα τῆς
 Δυσδαιμόνας κοινὰς ἐκφράσεις θλίψεως καὶ ὀδυρμούς ἐπὶ τοῖς

κινδύνοις τοῦ θαλασσοποροῦντος Ὀθέλλου, παριστᾶ αὐτὴν ὁ ποιητὴς ὡς προσπαθοῦσαν νὰ διασκεδάσῃ τὴν ἀνησυχίαν καὶ τὴν ἀνυπομονησίαν καὶ νὰ ὑποκρύψῃ τὴν ἀδημονίαν αὐτῆς. Καὶ ἐρωτᾶ οὕτω τὸν Ἰάγον τί περὶ γυναικῶν φρονεῖ. Ὁ δὲ Ἰάγος ἀποκρίνεται μετὰ παρρησίας δῆθεν καὶ εὐκρινείας, ἐπὶ σκοπῷ νὰ ἐξαπατήσῃ τὴν Δυσδαιμόναν καὶ τὸν Κάσιον ὡς πρὸς τὸ ὑπουλον τοῦ δολίου αὐτοῦ χαρακτῆρος. Προσλαμβάνει λοιπὸν ὕφος στρατιωτικὸν δῆθεν καὶ ἐκφράζεται μετὰ πάσης αὐθαδείας, ὡσεὶ μὴ δυνάμενος νὰ ὑποκριθῇ λέγων ἄλλα ἢ ὅσα ἐνδομύχως σκέπτεται. Οἱ πρῶτοι κατὰ τῆς Αἰμιλίας ὑπαινιγμοὶ εἶναι προοίμιον τῶν γενικωτέρων κατὰ τοῦ ὠραίου φύλου προσβλητικῶν αὐτοῦ ἐκφράσεων. Φαίνεται ὡσεὶ ἀποστρεφόμενος πᾶν ὅ,τι ἐπαινετικόν, καὶ προκειμένου περὶ ἐκφράσεως τῆς ἰδίας αὐτοῦ γνώμης ἀρνεῖται εὐθὺς ἐξ ὑπαρχῆς πᾶσαν ἀρετὴν εἰς τὰς γυναῖκας. Οὕτω δὲ καὶ ὁ Κάσιος αὐτὸς ἐξαπατᾶται ὡς πρὸς τὸν χαρακτῆρα τοῦ Ἰάγου. Ἡ δὲ Δυσδαιμόνα, ὅσῳ ἐνάρετος καὶ ἂν ὑποτεθῇ, εἶναι ὅμως γυνή. Καὶ τοι ἀνήσυχος ὡς ἐκ τῆς μὴ ἀφίξεως τοῦ συζύγου αὐτῆς, δὲν δύναται νὰ περιστείλῃ τὴν φυσικὴν αὐτῆς ἐπιθυμίαν τοῦ ν' ἀκούσῃ τὴν περιγραφὴν αὐτῆς, ἔστω καὶ ἐκ χειλέων τοιούτων γενομένην, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι, ὅτι θ' ἀκούσῃ ἴσως ἑαυτὴν ὑπερυψουμένην. Ἄλλ' ἐξαπατηθεῖσα δὲ ἀπελπίζεται, καὶ ἐπιμένει ζητοῦσα τοῦλάχιστον ἐγκώμιόν τι ὑπὲρ τῆς ἀρετῆς. Καὶ παρεκτός δὲ τούτων πάντων, δὲν εἶναι οὐδ' ἄμῳς ἄτεχνος ἢ ἀναβολὴ τῆς ἐπὶ τῆς σκηνῆς παρουσιάσεως τοῦ Ὀθέλλου. Οὕτως ἡ προσδοκία τῆς ἐμφανίσεως αὐτοῦ ὑπεκκαίεται, διδεται δὲ μεγαλειτέρα εἰς τὴν ἄφιξιν αὐτοῦ ἐπισημότης.» Ταῦτα μὲν ὁ Ἰταλός. Ὡς πρὸς δὲ τὸ κυνικόν

τοῦ Ἰάγου συμπέρασμα (to suckle fools and chronicle small beer), ἀγνοῶ κατὰ πόσον πολλοὶ τῶν Σαϊκσπειριστῶν θὰ παραδεχθῶσι τὴν παράφρασίν μου.

¹³ Τὴν αὐτὴν ἰδέαν ἐκφράζει καὶ ὁ Κορνάρος ἐν τῷ Ἐρωτοκρίτῳ.

Γροικήσετε τοῦ Ἐρωτος θαυμάσματα ποῦ κάνει.
εἰσὲ θανάτους ἑκατὸν τοὺς ἀγαποῦν τοὺς βάνει . . .

Κάνει τὸν ἀκριβὸς ἴφθηνό, τὸν ἄσχημο ἐρωτάρη,
καὶ κάνει τὸν ἀνήμπορον ἄνδρα καὶ παλληκάρη,
τὸν φοβιτσιάρην ἄφοβον, πρόθυμον τὸν ὀκνιάρη,
κάνει καὶ τὸν ἀκάτεχον νὰ ξεύρη κάθε χάρι.

¹⁴ If this poor trash of Venice whom I trash κτλ.

Τὴν σημασίαν τῶν κυνηγετικῶν τούτων ὄρων ὁ ἀναγνώστης δύναται νὰ ἴδῃ εἰς τὰς σημειώσεις τῶν Ἀγγλικῶν ἐκδόσεων. Καὶ ἐνταῦθα, ὡς καὶ εἰς ἕτερα ἅτινα τοιαῦτα χωρία, ἐπροσπάθησα μόνον νὰ διατηρήσω, τὸ κατὰ δύναμιν, τὴν εἰκόνα τοῦ Ἀγγλοῦ ποιητοῦ, καίτοι μὴ εὐρίσκων ὄρους ἀκριβῶς ἀντιστοιχοῦντας πρὸς τοὺς τοῦ κειμένου.

¹⁵ Τὰ ἄσματα, ἅτινα ὁ Σαϊκσπεῖρος παρενθέτει συχνάκις εἰς τὰ δράματα αὐτοῦ, δὲν εἶναι πάντοτε ἴδια αὐτοῦ ποιήματα, ἀλλὰ δημοτικὰ στιχοιργήματα, γνωστὰ ἤδη εἰς τοὺς ἀκροατάς, χάριν τῶν ὁποίων ἔγραφε τὰ δράματά του ἐκεῖνα. Αἱ δύο στροφαί, τὴν ἑτέραν μόνον τῶν ὁποίων μετέφρασα ἐνταῦθα, ἐλήφθησαν ἐκ τοιοῦτου ποιήματος, περισωθέντος ὑπὸ τοῦ Percy ἐν τῇ συλλογῇ αὐτοῦ : Relics of ancient English Poetry. Οὕτω καὶ τὸ ἄσμα τῆς Δυσδαιμόνης ἐν τῇ τελευταίᾳ σκηνῇ τῆς Δ^{ης} πράξεως.

¹⁶ Συνειθίζεται εἰσέτι, κατ' Ἀγγλον σχολιαστήν, εἰς τινὰς τῶν ἀρκτικῶν τῆς Ἀγγλίας ἐπαρχιῶν, κατὰ τὰς νυκτε-

ρινὰς συναυλίας (*waits*), ἀφοῦ οἱ μουσικοὶ παιανίσωσι, ν' ἀνακράζωσι «Καλὴ ἡμέρα κύριε ἢ κυρία δεῖνα». Εἰς δὲ τὸ ἐπιφώνημα τοῦτο προσθέτουσι καὶ τὴν ὥραν, καὶ ὁποῖος εἶναι ὁ καιρός. Φαίνεται ὅτι ἕκτοτε ἐπεκράτει ἡ συνήθεια αὕτη εἰς τὴν πατρίδα τοῦ ποιητοῦ. Μετεχειρίζοντο δὲ τότε εἰς τὰς τοιαύτας συναυλίας αὐλοὺς (*hautboys*), ὄργανα ἅτινα «φυ-
σῶν ἄερα».

¹⁷ Ἐνταῦθα γίνεται λογοπαίγιον ἐπὶ τῶν λέξεων *tale* καὶ *tail*, μὴ μεταφράσιμον καὶ τοῦτο.

¹⁸ which doth make
the meat it feeds on

Ἔστι δὲ ζηλότυπος ἐφευρίσκει ἀφορμὰς πρὸς ζηλοτυπίαν.

¹⁹ «Οἱ συλλογισμοὶ οὗτοι τοῦ Ἰάγου εἶναι ἄξιοι παρατηρήσεως. Τὸ ψεῦδος καὶ ὁ δόλος ἕσω καὶ ἂν κατὰ τὸ φαινόμενον παράσχωσιν ὠφέλειαν ἐπὶ τινὰ καιρόν, ἐπὶ τέλους ἀντινὰ προάξωσι παρεμποδίζουσι τὴν εὐτυχίαν τοῦ προσφεύγοντος εἰς ταῦτα. Αὐτοὶ οἱ ἐκ τοῦ ψεύδους ὠφελοῦμενοι ὀυσιπιστοῦσι πρὸς τὸν ψευδόμενον, τὸ δὲ ψεῦδος καταστρέφει τὴν ἐμπιστοσύνην καὶ ὅτε εἶναι τοῦτο ἀγάπης ἀπόρροια καὶ ἀπόδειξις. Τοῦτο δ' ἐφαρμόζεται ἐν μέρει καὶ ἐπὶ συνοικεσίων ἀναρμόστων, ἅτινα γίνονται ἐξ ἀπερισκέπτου γενναιοφροσύνης. Αἱ δὲ ὀρμητικαὶ ἐκεῖναι ῥοπαί, ἀφ' ὧν τὸ πρῶτον ἐπήγαγε σφάλμα, φέρουσιν εἰς νέα λάθη, καὶ οἱ δεῖξαντες ὅτι δὲν ἔχουσι τὴν ἀπαιτουμένην φρόνησιν πρὸς χαλίνωσιν τῶν παθῶν αὐτῶν θὰ ὑποπέσωσιν εἰς τὴν κατηγορίαν, ὅτι δὲν ἔχουσι καὶ τὴν ἀπαιτουμένην ἀρετήν, ὅπως νικήσωσι τὰ πάθη ταῦτα». Johnson.

²⁰ Ἐνταῦθα ἡ παρομοίωσις τοῦ κειμένου βασιζέται ἐπὶ ἐκφράσεων καὶ ὄρων ἀναγομένων εἰς τὴν ἱερακοτροφίαν. Ἡ

ἀκριβολογία περὶ τὴν μετάφρασιν τοῦ χωρίου τούτου δὲν ἤθελε βοηθήσει τὸν Ἕλληνα ἀναγνώστην πρὸς κατάληψιν τῆς ἰδέας τοῦ ποιητοῦ, ὅστις συχνάκις ποιεῖται χρῆσιν τοιούτων εἰκότων. Οὕτω καὶ ἡ Ἰουλιέτα ἤθελε νὰ ἔχη τὴν φωνὴν τοῦ ἱερακοτρόφου, ὅπως προσκαλέσῃ ὀπίσω τὸν ὠραῖον αὐτῆς ἱέρακα. Καὶ οἱ ἡμέτεροι δὲ ποιηταί, οἱ γράψαντες καθ' ἣν ἐποχὴν ἢ διὰ τῶν ἱεράκων θήρα ἦτο ἐν χρήσει, συχνάκις ἀναφέρουσι τοὺς ἱέρακας εἰς τὰ στιχουργήματα αὐτῶν. Οὕτως ὁ Ἐρωτόκριτος ἐξέρχεται

κάθε αὐγὴ καὶ καθ' ἀργὰ 'ς τ' ἄλογο καβαλλάρης,
καὶ μέ γεράκια καὶ σκυλιά, σὰν νᾶτον κυνηγάρης.

Καὶ ἐν τῇ Βυζαντινῇ δ' ἐποποιίᾳ τοῦ Διγενοῦς Ἀκρίτα, τῇ ἐν Παρισίοις ὑπὸ τῶν κ. κ. Σάθα καὶ Legrand δημοσιευθείσῃ, ὁ πενήθερός τοῦ Ἀκρίτα τῷ προσφέρει μεταξὺ ἄλλων δώρων καὶ «ἱέρακας κἄν δώδεκα μουτάτους». (στ: 1,395). Ἄλλως τε εἰς τοὺς Βυζαντινοὺς ὀφείλεται καὶ τοῦτο τὸ συμπλήρωμα τοῦ μεσαιωνικοῦ τῆς Δύσεως πολιτισμοῦ. Ὁ Jean de Francières, ὁ κατὰ τὸν 15^{ον} αἰῶνα πρῶτος γράψας γαλλιστὶ συστηματικὸν ἱερακοσόφιον, ὁμολογεῖ ἐν προοίμῳ, ὅτι συνέγραψε τοῦτο ἐπὶ τῇ βάσει τοῦ Ἑλληνικοῦ ἱερακοσοφίου τοῦ Ἀγαπητοῦ Κασσιανοῦ. Ὁ Ρόδιος οὗτος διετέλεσε ἱερακοτρόφος τῶν μεγάλων Μαγίστρων τοῦ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ ἄρχοντος τότε τάγματος τῶν ἵπποτων τοῦ Ἁγίου Ἰωάννου. (Ἴδε Σάθα, Νεοελληνικὴν φιλολογίαν, σελ. 109). Δὲν εἶναι δέ, ὡς φαίνεται, ὁ Κασσιανὸς ὁ μόνος συγγραφεὺς ἱερακοσοφίων Ἑλλην. Παρὰ τοῦ Κ^{ου} Σάθα πληροφοροῦμαι, ὅτι διεσώθησαν πολλὰ χειρόγραφα Βυζαντινῶν τοιούτων ἱε-

ρακοσοφίων, ἅτινα οὔτε ἐδημοσιεύθησαν, οὔτε ἐζητάσθησαν μέχρις ὥρας.

²¹ Πολλά ἐγράφησαν περὶ τοῦ χρώματος τοῦ Ὅθελλου. Τὸ ἐπίθετον χειλᾶς (thick-lips), διὰ τοῦ ὁποίου χαρακτηρίζει αὐτὸν ὁ Ροδερίκος, ἐνισχύει πρὸ πάντων τοὺς θέλοντας νὰ παραστήσωσιν αὐτὸν ὡς καθ' ἑαυτὸ Αἰθίοπα. Ἐξ ἄλλου, ἡ λέξις Moor, Μαῦρος, ἰσοδύναμος πρὸς τὸ Ἄραψ ἢ Μαυριτανός, ὑποβοηθεῖ τοὺς διεκδικοῦντας τὴν καλαισθησίαν τῆς Δυσδαιμόνας καὶ μὴ ἀνεχομένους, ὅτι ὁ τοσοῦτον εἰς ἐκείνην ἐμπνεύσας ἔρωτα ἠδύνατο νὰ ἔχη γνησίαν Αἰθίοπος μορφήν. Μεταξὺ τῶν τελευταίων τούτων συγκαταριθμεῖται ὁ Γάλλος μεταφραστὴς Francois Victor Hugo, ὅστις ἀνακράζει μετ' ἀγανακτήσεως : « Ὅχι! Ὅ,τι καὶ ἂν λέγωσιν εἰ ἐπι- » κριταὶ ἐν Γερμανίᾳ καὶ ἐν Ἀμερικῇ, δὲν ἦτο Αἰθίοψ ὁ » ἐραστὴς τῆς θυγατρὸς τῶν Δογῶν. Ἐπὶ τῆς εὐγενεοῦς τοῦ » Ὅθελλου ὄψεως ὁ Σαικσπεῖρος ἐπέβριψε τὸ χρῶμα τῆς δει- » λης, οὐχὶ τὸ τῆς νυκτός! »

²² Ἡ ἔλλειψις ἰδίας λέξεως ἐν τῇ κοινῇ (ἢ ἡ ἀγνοία μου λέξεως τοιαύτης) πρὸς διάκρισιν τοῦ φρύνου ἀπὸ τοῦ βατράχου, ἔστω ἡ δικαιολόγησίς μου διὰ τὴν ληφθεῖσαν ἐνταῦθα ἐλευθερίαν, τοῦ νὰ μεταβάλω εἰς σαῦραν τὸν φρῦνον.

²³ Τὸ ὄνομά μου. Αἱ πλεῖσται τῶν νεωτέρων ἐκδόσεων (λέγει Ἄγγλος σχολιαστὴς) φέρουσι : τὸ ὄνομά της her name. Ἄλλ' ἡ τοιαύτη τοῦ κειμένου γραφὴ ἀντίκειται εἰς τὴν ἀληθῆ ἀντίληψιν τοῦ χαρακτῆρος τοῦ Ὅθελλου. Τὸ αἰσθημα τῆς τιμῆς τῶ ἀποκαθιστᾶ ἀφόρητον τὴν ὑποψίαν, ὅτι ἡ σύζυγος αὐτοῦ εἶναι ἔνοχος. Οὐχὶ τῆς Δυσδαιμόνας τὸ ὄνομα, ἀλλὰ τὸ ἰδικόν του ἀμαυροῦται καὶ ἐξευτελιζε-

ται. Τὸ αἶσθημα τοῦτο, πρῶτον ἤδη ἐνταῦθα ὑποδεικνύμενον, ἐπικρατεῖ μέχρι τέλους, ὅτε ἀληθῶς λέγει, ὅτι οὐδὲν ἐπραξεν ἐκ μίσους ἀλλὰ τὰ πάντα ὑπὲρ τῆς τιμῆς.

For nought I did in hate, but all in honour.

Ἀναλογιζόμενος ὅτι τὸ ἄσπιλον αὐτοῦ ὄνομα ἐμολύνθη, παραφέρεται ὑπὸ ἀκρατήτου μανίας. Ἐζήτει ἀπόδειξιν. Ὅτε δὲ πείθεται, ὅτι ἠτιμάσθη, γίνεται ἄλλος ἐξ ἄλλου.

if there be cords, or knives,
poison, or fire, or suffocating streams,
I'll not endure it.

²⁴ Ἀτυχῆς καὶ αὕτη ἀπόπειρα πρὸς διατήρησιν τοῦ ὕφους τοῦ κειμένου, ὅπου ὁ διάλογος βασιζέται ἐπὶ σειρᾶς λογοπαιγνίων ἐπὶ τῆς λέξεως *lies*; *he lies* = μένει, κατοικεῖ. *lies* = ψεύδη, καὶ *he lies* πάλιν = ψεύδεται.

²⁵ Τὸ ἀποσταζόν ἐκ τῶν μωμιῶν ἐκχύλισμα ἐθεωρεῖτο ὡς φάρμακον κατὰ τῆς ἐπιληψίας. Καίτοι ἀπολέσαν τὴν φήμην τῆς τοιαύτης ιδιότητος, τὸ μυθολογικὸν τοῦτο ὑγρὸν, λέγει Ἄγγλος σχολιαστής, πωλεῖται ὅμως εἰσέτι εἰς τινα φαρμακεῖα, οἱ δὲ ζωγράφοι ἐκτιμῶσιν αὐτὸ πρὸς χρωματισμὸν σκιῶν.

²⁶ Οὕτω καὶ τὸ δημοτικὸν δίστιχον :

«Ἐσεῖς οἱ νέοι τῶχετε, τὸ δένδρον ν' ἀγαπᾶτε,
κι' ἀπόντες φᾶτε τὸν καρπὸν, τὸ δένδρον λησμονᾶτε».

(Passow. *Disticha* N° 321).

²⁷ Οὕτω καὶ ἐν Ἐρωτοκρίτῳ (σελ. 241).

«Ἄν καὶ βαρῆς ἔς τὴν χέρα σου τῶνα δακτύλι μόνον,
γροικᾶς εἰς ὄλον τὸ κορμὶ τὸ βάρος καὶ τὸν πόνον».

²⁸ Κατ' ἀρχαίαν Ἀγγλικὴν πρόληψιν, οἱ κόρακες περιίπταντο ἀνωθι τῶν οἰκιῶν, ἐνθα μόλυσμά τι ὑπῆρχε.

²⁹ «Τὸ ἐπιφώνημα τοῦτο τοῦ Ὁθέλλου μαρτυρεῖ τὴν δραματικὴν τοῦ Σαικσπέιρου τέχνην. Ὅτε πρῶτον ὁ Ἰάγος (ἐν σκηνῇ Γ' τῆς τρίτης πράξεως) προσπαθεῖ νὰ ἐξάψη τὴν ζηλοτυπίαν τοῦ Ὁθέλλου, οὗτος δὲ ζητεῖ ἀποδείξεις, ὁ Ἰάγος ἀποκρίνεται, ὅτι εἶναι δύσκολον νὰ τῷ φέρῃ ἀπόδειξιν οἶαν ζητεῖ, καὶ ἂν ἔτι οἱ δύο ἐρωμμένοι ἦσαν

«Ὡσὰν τοὺς τράγους βιαστικοί, ζεστοὶ ἄν τοὺς πιθήκους».

Αἱ λέξεις ἐκεῖναι ἀντηχοῦσιν ἔτι εἰς τὰ ὦτα τοῦ Ὁθέλλου, ὅστις πεπεισμένος ἤδη περὶ τῆς ἀπιστίας τῆς συζύγου αὐτοῦ, ἀπέρχεται ἄλλος ἐξ ἄλλου, ἐκφωνῶν τὰς λέξεις ταύτας ὡσεὶ ἔλεγεν : «Εἶχε δίκαιον ὁ Ἰάγος· τὸ βλέπω τώρα, ὅτι εἶναι ὡσὰν πίθηκοι καὶ τράγοι !» Malone.

³⁰ Ἡ Αἰμιλία ἔχει, ὡς φαίνεται, τὴν κακὴν τοῦ ὠτακουστεῖν συνήθειαν. Ἄλλως θὰ ἠγνόει ὁποίας λέξεις ἀπῆθυνε πρὸς τὴν ἀτυχῆ αὐτοῦ σύζυγον ὁ Ὁθέλλος.

³¹ Εἰς τὰς Ἀγγλικὰς ἐκδόσεις δὲν σημειοῦται ἐνταῦθα νέα σκηνή, οὔτε μεταβολὴ σκηνογραφίας. Ἄλλ' ὁ Ἰάγος καὶ ὁ Ροδερίκος δὲν ἠδύναντο εὐκόλως νὰ συναντηθῶσιν ἐντὸς τῆς κατοικίας αὐτῆς τοῦ Ὁθέλλου, ὅπως κατ' αὐτοῦ συνομόσωσι. Καθ' ἃ παρατηρεῖ ὁ Γάλλος μεταφραστὴς Fr. V. Hugo, ἡ μεταβολὴ σκηνῆς διορθοῖ τὴν δυσκολίαν ταύτην. Δὲν ἐτόλμησα ὅμως νὰ παραδεχθῶ τὴν τοιαύτην διόρθωσιν καὶ νὰ διχοτομήσω τὴν σκηνὴν, ἐναντίον τῆς γενικῆς τῶν Ἀγγλων ἐκδοτῶν παραδόσεως.

³² Παρενθέτω ἐνταῦθα τοὺς στίχους τοῦ Σολωμοῦ. Διὰ τῆς μεταφράσεώς του ὁ μέγας τῆς Ζακύνθου ποιητῆς ἔδωκε

διὰ παντός τὴν Ἑλληνικὴν αὐτοῦ μορφήν εἰς τὸ ἄσμα τῆς Δυσδαιμόνας.

³³ Ὁ Ἰάγος ἐπλήρωσεν ἐκ προθέσεως τὸν Κάσιον κατὰ τὸν μηρόν, ἀφοῦ ἤκουσεν αὐτοῦ λέγοντος, ὅτι ἔχει ἄτρωτον τὸν θώρακα.

³⁴ « Ὁ μονόλογος οὗτος ἀποκαθίσταται σκοτεινὸς ὡς ἐκ τῆς συντομίας αὐτοῦ. Ἡ ἔννοια, νομίζω, εἶναι ἡ ἐξῆς: Ἰδοὺ ἐγὼ ἐνταῦθα, λέγει ὁ Ὁθέλλος καθ' ἑαυτόν, καταβεβλημένος ὑπὸ φρίκης. Τίς ὁ λόγος τῆς ταραχῆς μου; Ὁ δισταγμὸς μου πρὸς τιμωρίαν τῆς ἐνόχου; ἢ ὁ φόβος μὴ χύσω αἷμα; Οὐχί. Δὲν μὲ καταβάλλει ἡ πράξις αὐτή, ἀλλὰ τὸ αἴτιον ἕνεκα τοῦ ὁποίου διαπράττεται!» Johnson. Εἰς τῶν ἐπιτυχεστέρων κατὰ τοὺς τελευταίους τούτους χρόνους διερμηνευτῶν τοῦ προσώπου τοῦ Ὁθέλλου ἐπὶ τῆς Ἀγγλικῆς σκηνῆς εἶδιδε, καθ' ἃ πληροφοροῦμαι, ἑτέραν εἰς τὸ χωρίον τοῦτο ἐξήγησιν. Εἰσήρχετο ἐν τῷ θαλάμῳ τῆς κοιμωμένης Δυσδαιμόνας κρατῶν κάτοπτρον ἀνά χειρας. Βλέπων δ' ἐν αὐτῷ τὸ μέλαν πρόσωπόν του ἀνέκραζε: «Τὸ αἴτιον! Τοῦτο εἶναι τὸ αἴτιον!» Ἐπαναλαμβάνων δ' ἐν τῷ τρίτῳ στίχῳ τὰς λέξεις ταύτας, ἔρριπτε μετ' ἀπελπισίας τὸ κάτοπτρον κατὰ γῆς καὶ συνέτριβεν αὐτό.

³⁵ Ἀποσπῶ τὴν ἐξῆς περικοπὴν ἐκ τῆς τοῦ Γερβίνου φιλοσοφικωτάτης τοῦ ὄλου δράματος ἀναλύσεως. « Ὁ Ὁθέλλος ἀποφασίζει τὸν φόνον τῆς συζύγου του, μεθ' ὅσης ἀταραξίας ἤθελε καταδικάσει αὐτὴν εἰς θάνατον, ἐὰν ἐπεῖχε θέσιν ἀπλῶς δικαστοῦ. Ἀλλὰ τοῦτο δὲν καταπνίγει ἐν αὐτῷ τὰ αἰσθήματα τοῦ ἀνδρός, τοῦ συζύγου· οὐδὲ σμικρύνει τὴν συναισθησιν τῆς γενομένης εἰς τὴν τιμὴν καὶ εἰς τὸν ἔρωτα αὐ-

τοῦ προσβολῆς. Ὅπως ὑπὸ τὴν ἰδίαν αὐτοῦ ἔποψιν ἐννοήσωμεν τοὺς λόγους τῆς ἀποφάσεώς του, ἀνάγκη νὰ ἀναπολήσωμεν μεθ' ὀπόσης αὐστηρότητος ἐξετέλει τὰ πρὸς τὴν ἐν Βενετία ἀρχὴν καθήκοντα αὐτοῦ καὶ μεθ' ὀπόσης πειθαρχικῆς ἀμεροληψίας ἐτιμώρησε τοῦ Κασίου τὸ ἀτόπημα . . . Ἡθέλησε νὰ παραδειγματίσῃ τὸν Κάσιον οὐχὶ ὑπὸ τῆς ὀργῆς κινούμενος, ἀλλ' ὑπὸ τῆς φρονήσεως καὶ ὑπὸ τοῦ αἰσθήματος τοῦ καθήκοντος. Κατ' ἐκείνην τὴν περίστασιν, ὅτε ἡ ψυχὴ αὐτοῦ οὔτε ὑπὸ ἔρωτος οὔτε ὑπὸ ζηλοτυπίας ἐπηρεάζεται, τιμωρεῖ τὸν Κάσιον, ὡς ἤδη τιμωρεῖ τὴν Δυσδαιμόναν. Ναὶ μὲν καὶ τότε καὶ ἤδη παροργίζεται. Ἡδὴ πιστεύει, ὅτι ἔχει ἀποδείξεις τῆς συζυγικῆς τῆς Δυσδαιμόνας ἀπιστίας. Ἀλλὰ τὸ καθήκον, οὐχὶ ἡ ὀργή, κινεῖ τὴν τιμωρὸν αὐτοῦ χεῖρα. Δὲν τὸν ὠθεῖ, λέγει ἐν τῷ μονολόγῳ αὐτοῦ, τὸ πάθος, ἀλλὰ τὸ αἷτιον. Οὐδὲ τὸν ἀναχαιτίζει ἡ σκέψις μὴ μετανόησι ἀφοῦ φονεῖσθαι αὐτὴν. Ἡ θεὰ τοῦ κάλλους τῆς κοιμωμένης Δυσδαιμόνας συγκινεῖ αὐτὸν μέχρι δακρύων, ἀλλὰ δὲν κλονίζει τὴν ἀπόφασίν του. Γοητεύεται ὑπὸ ἡδυπαθείας ἀσπαζόμενος αὐτὴν καὶ αἰσθανόμενος τὴν εὐώδη ἀναπνοήν, ἧτις πείθει σχεδὸν αὐτὸν νὰ θραύσῃ τὸ ξίφος τῆς Δικαιοσύνης ἀλλὰ μένει ἀκλόνητος. Ὑψηλὴ τις Δικαιοσύνη ἐνουπάρχει εἰς τὰ σκληρὰ αὐτοῦ δάκρυα. Ἡ λύπη του εἶναι καθὼς ὁ Οὐρανός : παιδεύει ὅπου ἀγαπᾷ». (Gervinus, Shakspeare Commentaries, σελ. 542).

³⁶ Ὁ Ὄθέλλος ἔρχεται μὲ τὴν ἀπόφασιν νὰ μὴ χύσῃ τὸ αἷμα τῆς συζύγου καὶ πνίγει αὐτὴν διὰ τοῦ προσκεφαλαίου, διὰ τοῦ ὁποίου κρύπτει συγχρόνως καὶ τὸ πρόσωπον αὐτῆς, ὅπως μὴ τὸ βλέπη καὶ κλονισθῇ. Ἀλλὰ διὰ νὰ μὴ

προμακρύνηται ἡ ἀγωνία αὐτῆς, καθόσον δὲν εἶχεν ἐντελῶς θανατωθῆ διὰ τῆς ἀσφυξίας, προσφεύγει εἰς τὴν μάχαιραν αὐτοῦ καὶ τὴν πληγόνει θανασίμως. Αἱ πληγαὶ αὗται ἀποκαθιστῶσι πιθανὴν τὴν προφορὰν τῶν λέξεων, τὰς ὁποίας πρὸ τοῦ θανάτου αὐτῆς λέγει. Ἄλλως, ἐὰν ἡ πρώτη τοῦ προσκεφαλαίου ἀπόπειρα ἐπετύγχανε, δὲν ἠδύνατο νὰ λαλήσῃ πλέον. Εἰς τὰς ἀγγλικὰς τοῦ κειμένου ἐκδόσεις οὐδεμία συνήθως προστίθεται πρὸς τὸν ἠθοποιὸν ὁδηγία μετὰ τοὺς στίχους τούτους τοῦ Ὁθέλλου.

I would not have thee linger in thy pain.

So. So.

Ὡς ἐκ τῆς τοιαύτης ὁ ἑλλείψεως καὶ σχολιασταὶ τινες καὶ ἠθοποιοὶ ἀποδίδουσιν εἰς τὸν Σαικσπεῖρον τὸ λάθος, ὅτι ὤθθεν ἡ Δυσδαιμόνα ὁμιλεῖ ἀφοῦ ἅπαξ ἐπνίγη. — Ἄλλ' οἱ στίχοι οὗτοι φαίνονται προφανῶς μαρτυροῦντες, ὅτι ὁ Ὁθέλλος βλέπων τὴν Δυσδαιμόναν ζῶσαν ἔτι καὶ ἀναπνέουσαν, ἀποφασίζει διὰ μιᾶς νὰ τὴν ἀποτελειώσῃ, λησμονῶν δὲ τὴν προτέραν αὐτοῦ ἀπόφασιν, «τῆς χύνει τὸ αἷμα καὶ τῆς χαλνᾷ τὸ κορμί».

³⁷ «Τὸ πρόσωπον τῆς Δυσδαιμόνας, λέγει ὁ Mezières, εἶναι ἐν τῶν θελκτικωτέρων τοῦ Σαικσπεῖρου πλασμάτων. Κατὰ τὴν διάνυσιν τῆς εἰμαρμένης αὐτῆς ἡ σύζυγος τοῦ Ὁθέλλου δὲν ἀναδεικνύει οὔτε τὴν ἐπιδειξιότητα, οὔτε τὴν δραστηκότητα Ἰταλίδος γυναικός, οὐδὲ φαίνεται οὐδαμῶς ἀνήκουσα εἰς τὴν αὐτὴν ὡς ὁ Ἰάγος φυλὴν. Ἄφοῦ ἅπαξ ὑπὸ ἐνὸς κυριευθῆ αἰσθήματος, καταβάλλεται καὶ ἀπορροφᾶται ὑπ' αὐτοῦ, ὡσεὶ ἦτο τῆς Ἄρκτου γέννημα. Ὁ ἔρωσ, ὅστις συνήθως ἀποκαθιστᾷ τὰς γυναῖκας τοσοῦτον εὐμηχάνους,

πληροῖ τὴν καρδίαν ἀλλὰ δὲν ἐξεγείρει τὴν διάνοιαν αὐτῆς. Τὰ συζυγικά καθήκοντα περικλείουσι πανταχόθεν τὸν ὀρίζοντα αὐτῆς, πέραν δὲ τοῦ ὀρίζοντος ἐκείνου, οὐδὲν βλέπει εἰμὴ σκότος. Οὕτω δὲν ὑποπτεύεται τοὺς ἐπαπειλοῦντας αὐτὴν κινδύνους, οὐδὲ φροντίζει νὰ ὑπερνικήσῃ αὐτούς. Δὲν ἀπητεῖτε πολλὴ ὀξύνοια, ὅπως ἐννοηθῶσιν οἱ σκοποὶ τοῦ Ἰάγου. Ἄλλ' ἢ Δυσδαιμόνα καταβάλλεται ἄνευ ἀμύνης. Ἐν πλήρει ἀθώ-τητι φέρεται πρὸς τὸν σύζυγον αὐτῆς εἰς τρόπον ὥστε νὰ τὸν παροξύνῃ καὶ παρέχει εἰς αὐτὸν ἀφορμὰς ὑποψίας, τὰς ὁποίας ἄλλη ἐπιδεξιωτέρα γυνὴ ἤθελε διεκφύγει. Ὑπερασπίζεται τὸν Κάσιον, ἀναφέρει τὸ ὄνομα αὐτοῦ εἰς πᾶσαν μετὰ τοῦ Ὀθέλλου συνομιλίαν, καὶ μέχρι τῆς ἐσχάτης αὐτῆς πνοῆς ἔτι. Τὸ ἀπόνηρον αὐτῆς γίνεται τοῦ θανάτου τῆς ἢ αἰτία. Ἄλλὰ τὸ ἀπόνηρον ἦτο ἀνέκαθεν τὸ ἰδιόζον αὐτῆς χαρακτηριστικόν. Κατὰ τὸν ἠθικὸν νόμον, καθ' ὃν διελίσσονται πάντες οἱ ἐν τῷ Σαικσπειρίῳ θεάτρῳ χαρακτῆρες, ἡ Δυσδαιμόνα, καίτοι ἀθῶα, τιμωρεῖται ἔνεκα τοῦ πρώτου αὐτῆς παραπτώματος. Καθὼς ὁ Ρωμαῖος καὶ ἡ Ἰουλιέτα, ὑπεχώρησε καὶ αὕτη εἰς τοῦ πάθους τὴν ὁρμὴν, παρήτησε τὸν πατέρα, περιεφρόνησε τὸ καθῆκον. Ἡ κόρη, ἣτις ἀποδιδράσκει ἐκ τῆς πατρικῆς οἰκίας, ὅπως παρακολουθήσῃ τὸν σύζυγον, τὸν ὁποῖον αὐτὴ μόνη ἐξελέξατο, δὲν θὰ εὐδαιμονήσῃ. Ἡ ἀρὰ τοῦ γέροντος γερουσιαστοῦ μένει ἐπὶ τῆς κεφαλῆς τῆς Δυσδαιμόνης. «Πρόσεχε, λέγει πρὸς τὸν Ὀθέλλον ὁ Βραβάντιος» ὡς ἠπάτησε τὸν πατέρα, δύναται καὶ τὸν σύζυγον ν' ἀπατήσῃ». Τὰ πάντα ὅσα ὑπὲρ τοῦ ἔρωτος ἐθυσίασεν, ἡ τρυφερότης, ἡ γενναιότης αὐτῆς, τὰ πάντα στρέφονται εἰς καταμαρτυρίας κατ' αὐτῆς. Καθ' ὃ ἐξ ἀρχῆς ἀγαπήσασα τοσοῦ-

τον αὐτογνωμότως, θὰ ἐκληφθῆ ὡς δολία κατόπιν. Παραιτεῖ τὴν πατρίδα· καὶ ἐπὶ ξένης γῆς, μακρὰν πάσης προστασίας, ἀκούει ἑαυτὴν ἐξυβριζομένην· βλέπει σύνοφρον τὸν Ὀθέλλου καὶ κυριεύεται ὑπὸ ἀθυμίας. Οὐδεμίᾳ τῇ ἀπολείπεται πικρία. Προσβάλλεται καὶ ὁ ἔρωσ καὶ ἡ τιμὴ αὐτῆς. Ἡ ἀβρὰ καὶ εὐαίσθητος νέα, ἥτις οὔτε δυσανασχετεῖ οὔτε παραπονεῖται, ἀλλὰ προσπαθεῖ νὰ ἐφεύρῃ δικαιολογήματα πρὸς συγκάλυψιν τῆς ἀδικίας τοῦ ἀνδρὸς αὐτῆς, κατηγορεῖται ὡς ἄτιμος καὶ περιφρονεῖται δημοσίᾳ, μέχρις οὗ ἐπὶ τέλους ἐν τῇ ἀκμῇ τῆς νεότητος θανατόνεται ὑπ' αὐτοῦ ἐκείνου, χάριν τοῦ ὁποίου τὰ πάντα ἐθυσίασε. Ἐκ τούτου δὲν ἔπεται, ὅτι ὁ Σαικσπεῖρος καταδικάζει τὸ ψυχικὸν πάθος. Ἀπ' ἐναντίας καὶ αἰσθάνεται καὶ ἐμπνέει βαθεῖαν ὑπὲρ τῶν θυμάτων τοῦ τοιοῦτου πάθους συμπάθειαν. Ἄλλ' ὑποδεικνύει εἰς ἡμᾶς ποῦ τὸ πάθος ἀπολήγει, ὅτε χάριν αὐτοῦ θραύονται οἱ κοινωνικοὶ δεσμοὶ καὶ καταπατοῦνται τὰ οἰκογενειακὰ καθήκοντα. (Mezières : Shakespeare, ses oeuvres et ses critiques).

³⁸ Θέλει νὰ ἴδῃ ἂν ὁ Ἰάγος ἦναι τραγόπους, ὡς ὁ Διάβολος· ἀλλὰ τὰ περὶ τούτου λεγόμενα εἶναι μῦθοι, ἐπιλέγει.

³⁹ « Ἡ ὑπερέχουσα ἐν τῷ βίῳ τοῦ Ὀθέλλου ἀρχή, εἶναι ἡ συναίσθησις τῆς τιμῆς. Τὸ συνοικέσιον αὐτοῦ τὸ θεωρεῖ ὡς σύνδεσμον στηριζόμενον ἐπὶ τῆς τιμῆς καὶ τῆς ἀμοιβαίας ὑπολήψεως. Ἐνταῦθα ἔχομεν νέαν τινὰ καὶ διάφορον τοῦ ἔρωτος φάσιν· οὐχὶ τὴν ὀρμητικὴν καὶ ἀκάθεκτον μέθην, ἥτις παραφέρει τὸν Ρωμαῖον καὶ τὴν Ἰουλιέταν, ἀλλὰ κλίσιν πηγάζουσιν ἐκατέρωθεν ἐξ ἀπεριορίστου ἐμπιστοσύνης εἰς τὸν ἔντιμον ἑκατέρου χαρακτῆρα. Ἀμφότεροι, παραδιδόμενοι εἰς τὴν φορὰν τοῦ αἰσθήματος αὐτῶν, γινώσκουσιν ἐκ προκαταβολῆς,

ὅτι ἀπαιτοῦνται ἑκατέρωθεν θυσίαι, ὅπως οἱ δύο αὐτῶν βίαι εἰς ἓν συνενωθῶσιν. Ὅτε δὲ ἡ ὑπόληψις καὶ ἡ ἐμπιστοσύνη ἐκλείπουσι, παύει καὶ ἡ εὐτυχία, ἣτις ἐπὶ τούτων ἐστηρίζετο. Τὴν δ' εὐτυχίαν ἐκείνην καταστρέφει ἡ ζηλοτυπία, ἣτις ἐξωθεν διὰ σατανικῶν δολοπλοκιῶν εἰσχωρεῖ ἐντὸς τῆς συζυγικῆς ταύτης δυάδος· καθόσον ἐντὸς αὐτῆς, καὶ ἐν μέσῳ τῆς ἀπειρορίστου ἑκατέρωθεν ἐμπιστοσύνης, δὲν δύναται νὰ παραχθῇ αἴτιον πρὸς διατάραξιν τῆς εὐδαιμονίας αὐτῶν. Ὅπως δ' ἐξεγερθῇ ἡ ζηλοτυπία, ἀπαιτεῖται ἡ δολία διαγωγὴ τοῦ Ἰάγου, ἐπωφελουμένου τῆς ἀκακίας τῶν δύο συζύγων καὶ ἀποδίδοντος αἰσχροῦ ἐννοίας εἰς πράγματα, ἅτινα ἡ Δυσδαιμόνα ἐν πλήρει ἀθωότητι καὶ ἀπειρίᾳ πράττει. Αἱ ἐλάχισται συμπτώσεις, πράγματα, ἅτινα ἕτερός τις ἔχων πλειοτέραν τῶν τοῦ κόσμου πείραν οὐδὲ ἤθελε παρατηρήσει, προξενούσιν εἰς τὸν ἀπλοϊκὸν καὶ ἄπειρον Ὅθέλλον βαθυτάτην ἐντύπωσιν, ὅτε ὁ δόλιος Ἰάγος πειρᾶται νὰ δώσῃ εἰς ταῦτα σημασίαν μεγαλύτεραν, ἀφ' ὅσῃν ἠδύναντο ἄλλως νὰ ἔχῃσι. Προσπαθεῖ ὁ δυστυχῆς νὰ μὴ ἀφεθῇ εἰς τὸ πάθος τῆς ζηλοτυπίας, ἀλλὰ κατακυριεύεται ὑπ' αὐτοῦ. Θέλει νὰ κρίνῃ δικαίως τὸ πταῖσμα τῆς γυναικός, εἰς τὴν ὁποίαν ἐνεπιστεύθη τὴν τιμὴν αὐτοῦ. Δησμονεῖ ὅμως, ὅτι εἶναι ἐπισφαλές νὰ γείνη τις συνάμα ἐνάγων, κατήγορος καὶ κριτής. Δὲν εἶναι δολοφονία ὁ θάνατος τῆς Δυσδαιμόνης, ἀλλὰ θυσία εἰς τὴν Δικαιοσύνην. Ἡ ὀργὴ ὅμως παραφέρει τὸν Ὅθέλλον, ὅτε ἡ Δυσδαιμόνα ἐν τῇ συναισθήσει τῆς ἀθωότητος αὐτῆς τε καὶ τοῦ Κασίου, καὶ ἐπιλήσμων τοῦ ἰδίου κινδύνου, θρηνεῖ τοῦ Κασίου τὸν θάνατον. καὶ τότε τελεῖται ἡ δολοφονία. (W. Wagner. Shakespeare und die neueste Kritik).

40 Οἱ σχολιασταὶ διαφέρουσι ὡς πρὸς τὴν ἐξήγησιν τοῦ χωρίου τούτου. Τινὲς μὲν ἐκλαμβάνουσιν αὐτὸ ὡς ἀναγόμενον εἰς τὸν Ἡρώδη, φονεύσαντα ἐν στιγμῇ ζήλοτυπίας τὴν σύζυγον αὐτοῦ Μαριάμ, ἕτεροι δὲ ὡς εἰς Ἰουδαῖον καταστρέψαντα μαργαρίτην πολύτιμον, τὸν ὁποῖον δὲν εὔρισκε νὰ πωλήσῃ κατ' ἀξίαν. Ἄλλ' ἴσως ἄνευ σχολίων ἐννοεῖται ἀφ' ἑαυτῆς ἡ παρομοίωσις τοῦ Ἰσθέλλου.

41 Ὁ Λοδοβῆκος ἀποκαλεῖ τὸν Ἰάγον Σπαρτιάτην κύνα : ο Spartan dog ! Διατί Σπαρτιάτην ; Οἱ κύνες τῆς Λακωνίας ἦσαν περιβόητοι διὰ τὴν ὠμότητα καὶ τὴν ἐν τῷ διώκειν ταχύτητα. Ὡστε καλεῖται οὕτως ὁ Ἰάγος ὡς διώκων σκληρῶς καὶ μέχρι θανάτου τὰ ἀτυχῆ αὐτοῦ θύματα. Ὅπωςδὴποτε, ἂν μετέφραζα μετ' ἀκριβείας « Σκύλε τῆς Σπάρτης, » ὑποπτεύομαι, ὅτι δὲν θὰ μετεφέρετο ἡ ἐννοια τοῦ κειμένου εἰς τὴν μετάφρασίν μου, παρεκτός ἴσως διὰ τοὺς ἐνθυμουμένους τὸ τοῦ Σοφοκλέους : « Κυνὸς Λακαίνης », ἐν Αἴαντι (στ. 18).

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ
ΕΝ ΤΩΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΩΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΡΓΑ Δ. ΒΙΚΕΛΑ

ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ ΔΡΑΜΑΤΑ :

ΡΩΜΑΙΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΕΤΑ. "Εκδοσις Γ'	Δρ.	1.50
ΟΘΕΛΛΟΣ » » »	»	1.50
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΔΗΡ » » »	»	1.50
ΜΑΚΒΕΘ. » » »	»	1.50
ΑΜΛΕΤΟΣ » » »	»	1.50
ΕΜΠΟΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ » » »	»	1.50
ΣΤΙΧΟΙ "Εκδοσις νέα. »	»	2.—
ΛΟΥΚΗΣ ΛΑΡΑΣ. "Εκδοσις Δ', πολυτελής εις μέγα . 8ον μετά 75 εικόνων Θ. Ράλλη. »	»	10.—
"Εκδοσις άπλή »	»	0.80
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ. ('Εξηγητημένον) »	»	—
ΑΠΟ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΑΝ. 'Επιστολαί προς φίλον »	»	2.50
ΠΕΡΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ. Μελέτη. »	»	3.—
Η ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ και τὰ νέα όρια αυτού. »	»	1.—
ΔΑΝΙΚΑ ΠΑΡΑΜΥΘΙΑ εκ των του "Ανδερσεν »	»	1.50
Ο ΜΕΓΑΣ ΓΑΛΕΟΤΟΣ. Δράμα 'Ιωσήφ 'Ετσεγαράη, μεταφρασθέν εκ του 'Ισπανικού. »	»	1.—
LA GRÈCE BYZANTINE ET MODERNE Essais historiques. Paris Fr.	Fr.	7.50
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ Δρ.	Δρ.	4.—

Τιμάται δραχ. 1.50

'Εν 'Αθήναις εκ του Τυπογραφείου της 'Εστίας 1896—1228.

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ ΔΡΑΜΑΤΑ

ΕΜΜΕΤΡΩΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ

ΥΠΟ

ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΙΚΕΛΑ

ΡΩΜΑΙΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΕΤΑ

ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΛΕΔΟΝΗΣ

1896

ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΟΝ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ ΔΡΑΜΑΤΑ

ΕΜΜΕΤΡΩΣ ΜΕΤΑΦΡΑΣΘΕΝΤΑ ΕΚ ΤΟΥ ΑΓΓΛΙΚΟΥ

Ben. C. Tru... ^{ΥΠΟ} *...*
ΔΗΜΗΤΡΙΟΥ ΒΙΚΕΛΑ

ΡΩΜΑΙΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΕΤΑ

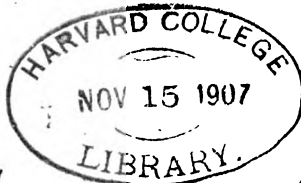
ΕΚΔΟΣΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

ΕΚΔΟΤΗΣ ΓΕΩΡΓΙΟΣ ΚΑΒΔΟΝΗΣ

1896

M 1286.6.2

From the library of
Joseph T. Stickney

ΕΝ ΑΘΗΝΑΙΣ

Εκ του Τυπογραφείου της Εστίας

Κ. ΜΑΙΣΝΕΡ ΚΑΙ Ν. ΚΑΡΓΑΔΟΥΡΗ

1896 — 1203

ΤΑ ΤΗΣ ΤΡΑΓΩΔΙΑΣ ΠΡΟΣΩΠΑ

Ο ΠΡΙΓΚΗΨ τῆς Βερώνας.

ΠΑΡΗΣ, νέος ἄρχων, συγγενῆς τοῦ πρίγκηπος.

ΜΟΝΤΕΚΗΣ }
ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ } ἄρχηγοὶ τῶν δύο ἀντιμαχομένων οἰκογενειῶν.

ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ, συγγενῆς τοῦ προηγουμένου.

ΡΩΜΑΙΟΣ, υἱὸς τοῦ Μοντέκν.

ΜΕΡΚΟΥΤΙΟΣ, συγγενῆς τοῦ πρίγκηπος καὶ φίλος τοῦ Ρωμαίου.

ΜΠΕΜΒΟΛΙΟΣ, ἀνεψιὸς τοῦ Μοντέκν, φίλος τοῦ Ρωμαίου.

ΤΥΒΑΛΤΗΣ, ἀνεψιὸς τῆς συζύγου τοῦ Καπουλέτου.

ΠΑΤΕΡ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ }
ΠΑΤΕΡ ΙΩΑΝΝΗΣ } καλόγηροι.

ΒΑΛΤΑΣΣΑΡ, ὑπηρέτης τοῦ Ρωμαίου.

ΣΑΜΨΩΝ }
ΓΡΗΓΟΡΗΣ } ὑπηρετῆς τοῦ Καπουλέτου.

ἈΒΡΑΑΜ, ὑπηρέτης τοῦ Μοντέκν.

ΦΑΡΜΑΚΟΠΩΔΗΣ.

ΤΡΕΙΣ ΜΟΥΣΙΚΟΙ.

ΠΕΤΡΟΣ.

ἌΣΙΩΜΑΤΙΚΟΣ.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ τοῦ Πάρη.

ΥΠΗΡΕΤΗΣ τοῦ Καπουλέτου.

Ἡ ΣΥΖΥΓΟΣ τοῦ Μοντέκν.

Ἡ ΣΥΖΥΓΟΣ τοῦ Καπουλέτου.

ΙΟΥΛΙΕΤΑ, θυγάτηρ τοῦ Καπουλέτου.

ΠΑΡΑΜΑΝΑ τῆς Ἰουλιέτας.

**Πολιταὶ τῆς Βερώνας, ἄρχοντες καὶ ἀρχόντισσαι,
συγγενεῖς τῶν δύο οἰκογενειῶν, προσώπιδοφόροι, φρουροί,
νυκτοφύλακες καὶ ὑπηρετῆς.**

~~~~~
*Ἡ σκηνὴ εἰς τὴν Βερώναν, ἅπαξ δὲ ἐν τῇ πέμπτῃ
πράξει εἰς Μάντουαν.*

ΡΩΜΑΙΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΕΤΑ¹

ΠΡΑΞΙΣ ΠΡΩΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ²

Πλατεία.

(Εισέρχονται ὁ ΣΑΜΨΩΝ καὶ ὁ ΓΡΗΓΟΡΗΣ φέροντες ξίφη καὶ ἀσπίδας).

ΣΑΜ. Γρηγόρη, μὰ τὴν πίστιν μου, οὔτ' ἐγὼ τρώγω ἄχυρα, οὔτε σύ³!

ΓΡΗΓ. Ὅχι βέβαια! Μήπως εἴμεθα γαιδούρια;

ΣΑΜ. Θέλω νὰ 'πῶ, ἂν μᾶς θυμώσουν, νὰ πηδῆσωμεν κατ' ἐπάνω των.

ΓΡΗΓ. Κύτταξε ὅμως νὰ μὴν πηδᾷς πολλὰ παλούκια.

ΣΑΜ. Δὲν ἀργῶ νὰ κτυπήσω, ἂν πάρω φωτιά!

ΓΡΗΓ. Ἄλλ' ἀργεῖς νὰ πάρῃς φωτιά, διὰ νὰ κτυπήσης!

ΣΑΜ. Κ' ἓνα σκυλὶ ἀπὸ τὸ σπίτι τοῦ Μοντέκη μὲ φέρνει ἄνω κάτω!

ΓΡΗΓ. Ὅποιοι εἶναι ἄνω κάτω σαλεύει. Καὶ ἡ παλληκαριά εἶναι νὰ μὴ σαλεύσης ἀπ' ἐκεῖ ὅπου εὐρεθῆς.

¹ Ἴδε τὰς σημειώσεις εἰς τὸ τέλος.

- ΣΑΜ. Δὲν σαλεύω κ' ἓνα σκυλὶ ν' ἀπαντήσω ἀπ' ἐκεῖνο
τὸ σπίτι! Ἡ ἄνδρα ἢ γυναῖκα τύχω δὲν σαλεύω!
- ΓΡΗΓ. Λοιπὸν εἶσαι δειλός; Μόνον οἱ δειλοὶ κολλοῦν εἰς τὸν
τοῖχο.
- ΣΑΜ. Καλὰ λέγεις· καὶ διὰ τοῦτο σπρώχνομεν εἰς τὸν τοῖχο
ταῖς γυναῖκες, ὅπου εἶναι ἀδύνατα ἀγγεῖα. Λοιπὸν
κ' ἐγώ, ἂν πιασθῶ μὲ τοὺς Μοντέκιδες, θὰ σπρώξω
τοὺς ἄνδρας ἀπὸ τὸν τοῖχο, καὶ ταῖς γυναῖκες εἰς τὸν
τοῖχο.
- ΓΡΗΓ. Ὁ πόλεμος εἶναι μεταξύ τῶν αὐθεντῶν μας καὶ τῶν
ἀνδρῶν ὅπου τοὺς δουλεύουν.
- ΣΑΜ. Τί μὲ μέλει! Ἐγὼ θὰ κάμω τὸν τύραννον· ἀφοῦ
πιασθῶ μὲ τοὺς ἄνδρας, θὰ καταπιασθῶ καὶ ταῖς
γυναῖκες. Δὲν θ' ἀφήσω κορίτσι.
- ΓΡΗΓ. Θὰ ταῖς κόψης ὄλαις;
- ΣΑΜ. Θὰ ταῖς κόψω; ἢ. . . ὅπως θέλεις πᾶρέ το.
- ΓΡΗΓ. Νὰ τὸ πάρῃ ὅποιος τὸ δοκιμάσει!
- ΣΑΜ. Θὰ μὲ δοκιμάσουν ἐμένα, ὅσον στέκω εἰς τὰ πόδια
μου! Τὸ ζεύρει ὁ κόσμος ὅλος ὅτι ἐγὼ ἔχω αἷμα.
- ΓΡΗΓ. Τί καλὰ ὅπου δὲν εἶσαι ψάρι!— Τράβα τὸ σύνεργόν
σου, κ' ἔρχονται δύο ἄνθρωποι τοῦ Μοντέκη⁴.

(Εἰσέρχεται ὁ ΑΒΡΑΑΜ καὶ ἕτερος ΥΠΗΡΕΤΗΣ τοῦ Μοντέκη).

- ΣΑΜ. Ἐγύμνωσα τὸ σπαθί μου! Πιάσου μαζῆ των! Σοῦ
δίδω κ' ἐγὼ χέρι.
- ΓΡΗΓ. Τί; νὰ μὲ ἀποχαιρετήσης; Θὰ φύγης;
- ΣΑΜ. Μὴ μὲ φοβεῖσαι.
- ΓΡΗΓ. Ἐσένα θὰ φοβηθῶ;

ΣΑΜ. Ἄφησε νὰ ἤμεθα ἔς τὸ δίκαιόν μας. Ἄς κάμουν ἐκεῖνοι τὴν ἀρχήν.

ΓΡΗΓ. Θὰ σουφρώσω τὰ φρύδια μου καθὼς περνῶ, καὶ ἄς τὸ πάρουν ὅπως τοὺς ἀρέσει.

ΣΑΜ. Ἡ ὅπως τοὺς βαστᾶ! Θὰ τοὺς δαγκάσω τὸ μεγάλο μου δάκτυλον, νὰ τοὺς σκυλιάσω! Ἄν τὸ ὑποφέρουν, ἐντροπὴ ἰδική των^β.

ΑΒΡ. Διατί μᾶς δαγκάνεις τὸ δάκτυλόν σου, Κύριε;

ΣΑΜ. Δαγκάνω τὸ δάκτυλόν μου, Κύριε!

ΑΒΡ. Δι' ἐμένα τὸ δαγκάνεις, Κύριε;

ΣΑΜ. (μυστικῶς πρὸς τὸν Γρηγόρη). Ἄν τοῦ εἰπῶ ναί, εἴμεθα εἰς τὸ δίκαιόν μας;

ΓΡΗΓ. Ὅχι.

ΣΑΜ. Ὅχι, Κύριε· δὲν τὸ δαγκάνω δι' ἐσένα, ἀλλὰ δαγκάνω τὸ δάκτυλόν μου, Κύριε!

ΓΡΗΓ. Πόλεμον θέλεις, Κύριε;

ΑΒΡ. Πόλεμον, Κύριε; Ὅχι, Κύριε!

ΓΡΗΓ. Εἶδεμή, ἐδῶ εἶμαι ἐγώ, Κύριε! Ὁ αὐθέντης μου εἶναι ὅσον καλὸς εἶναι καὶ ὁ ἰδικός σου!

ΑΒΡ. Δὲν εἶναι καλλίτερος ἀπὸ τὸν ἰδικόν μου!

ΣΑΜ. Πολύ καλά, Κύριε!

(Εἰσέρχεται ὁ ΜΠΕΜΒΟΛΙΟΣ καὶ μετ' αὐτὸν ὁ ΤΥΒΑΛΤΗΣ).

ΓΡΗΓ. Εἶπέ του ὅτι εἶναι καλλίτερος κ' ἔρχεται ἓνας συγγενῆς τοῦ αὐθέντου μας.

ΣΑΜ. Μάλιστα, Κύριε, εἶναι καλλίτερος ἀπὸ τὸν ἰδικόν σου.

ΑΒΡ. Ψεύματα λέγεις!

ΣΑΜ. Σύρετε τὰ σπαθιά, ἂν ἦσθε παλληκάρια! — Γρηγόρη, μὴ ξεχνάς τὴν σπαθιὰν ὅπου σ' ἔμαθα. (Μάχονται).

ΜΠΕΜΒ. (σύρων τὸ ξίφος). Σταθῆτε, ἀνόητοι! Κάτω τὰ σπαθιά! Δὲν ἤξεύρετε τί κάμνετε! (Κτυπᾷ τὰ ξίφη των).

ΤΥΒΑΛΤΗΣ (ἐφορμῶν μὲ τὸ ξίφος εἰς τὴν χεῖρα).

Μὲ τοῦτα τ' ἄκαρδα σκυλιά τί παίζεις τὸ σπαθί σου;
Ἐμὲν ἄντιμετώπισε κ' ἰδὲ τὸν θάνατόν σου!

ΜΠΕΜΒ. Βάλε 'ς τὴν θήκην τὸ σπαθί κ' ἰδῶ εἰρήνην θέλω,
ἢ κἂν μεταχειρίσου το καὶ σὺ νὰ τοὺς χωρίσης.

ΤΥΒΑΛ. Μὲ τὸ σπαθί 'ς τὸ χέρι σου λαλεῖς περὶ εἰρήνης!
Αὐτὴν τὴν λέξιν τὴν μισῶ, ὅσον μισῶ τὸν ἄδην
καὶ ὅλους τοὺς Μοντέκιδες, καὶ σὲ μαζῇ! Φυλάξου!

(Μάχονται ἅπαντες· εἰσέρχονται ἐκατέρωθεν ὀπαδοὶ τῶν δύο οἴκων καὶ συμμετέχουν τῆς μάχης· κατόπιν δὲ πολῖται φέροντες ρόπαλα).

ΕἰΣ ΠΟΛΙΤΗΣ. Εὐλα, κοντάρια, ρόπαλα! Κτυπᾶτέ τους,
κτυπᾶτε!

'ς τ' ἀνάθεμα, Μοντέκιδες! 'ς τὴν ζάλην, Καπουλέτσι!

(Εἰσέρχεται ὁ γέρον ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ ἐνδεδυμένος κοιτωνίτην
καὶ ἡ σύζυγος αὐτοῦ).

ΚΑΠΟΥΛ. Τί εἶν' ὁ θόρυβος αὐτός; Φέρ' τὸ μακρὸ σπαθί μου.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Τί θὰ τὸ κάμης τὸ σπαθί; Μὴ θέλεις
πατερίτζαν;

ΚΑΠΟΥΛ. Δὸς τὸ σπαθί μου! Κύτταξε ὁ γέρον ὁ Μοντέκης
καταντικρὺ μου στέκεται καὶ σείει τὸ 'δικό του!

(Ὁ ΜΟΝΤΕΚΗΣ εἰσέρχεται μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ).

ΜΟΝΤ. Μὴ μ' ἐμποδίζεις, ἄφες με! — ὦ παλῆο-Καπουλέτσι!

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΜΟΝΤ. Δὲν κάμνεις οὔτε πάτημα πρὸς τὸν
ἐχθρόν, σοῦ λέγω!

(Εἰσέρχεται ὁ ΠΡΙΓΚΗΣ μετὰ τῆς συνοδίας του).

ΠΡΙΓΚ. ὦ ἄνδρες ἀνυπότακτοι, ἐχθροὶ τῆς ἡσυχίας,
 'ς τὸ αἷμα τῶν γειτόνων σας τί βάφετε τὰ χέρια;
 Αἴ! Δὲν ἀκούετε; Ἔσεῖς, — ὦ ἄνθρωποι, — ὦ κτήνη,
 ποῦ θέλετε νὰ σβύσετε τοῦ πάθους σας τὴν φλόγα
 εἰς βρύσιν ὀλοκόκκινην, 'ς τὸ αἷμα τῶν φλεβῶν σας!
 Ἄν θέλετε 'ς τὰ σίδερα νὰ μὴ σας βρσανίσω,
 ἀπ' τ' ἄνομα τὰ χέρια σας 'ς τὴν γῆν πετάξετέ τα
 αὐτὰ τ' ἀνόσια σπαθιά, 'ς τὸ ἔγκλημα βρμμένα,
 κι' ἀκούσετε τὴν θέλησιν καὶ τὴν ἀπόφασιν μου.
 Ὡς τώρα, ἐξ αἰτίας σας, ἀπὸ χαμένα λόγια,
 τρεῖς πόλεμοι ἐξέσπασαν, Μοντέκη, — Καπουλέτε,
 καὶ ἔκαμαν τὴν πόλιν μας νὰ γείνη ἄνω κάτω, —
 κ' εἰ γέροντές μας ἄφησαν τὰ σοβαρὰ στολιδία
 ποῦ τοὺς ἀρμόζουν, κ' ἔπιασαν 'ς τὰ γέρικά των χέρια
 ὄπλα ἐξ ἴσου γέρικα κ' εἰρηνοσκουριασμένα
 διὰ τ' ἀρχαῖά σας αὐτά, τὰ σκουρικσμένα πάθη!
 Ἐὰν διαταράξετε τοὺς δρόμους μας καὶ πάλιν,
 ἢ πληρωμὴ τῆς ταραχῆς θὰ εἶναι ἡ ζωὴ σας!
 Φύγετε ὅλοι ἀπ' ἐδῶ εὐθύς! — Σὺ, Καπουλέτε,
 ἔλα μαζῆ μου! — Ἐσὺ δὲ τ' ἀπόγευμα, Μοντέκη ⁶,
 ἔλα νὰ μάθης ἀπ' ἐμὲ τί θέλω καὶ ὀρίζω! —
 Φύγετ' εὐθύς, ἢ θάνατος θὰ εἶν' ἡ τιμωρία!

(Ἀπέρχονται ὁ ΠΡΙΓΚΗΨ καὶ ἡ συνοδία του, ὁ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ
 μετὰ τῆς συζύγου αὐτοῦ, ὁ ΤΥΒΑΛΤΗΣ, οἱ πολῖται καὶ οἱ
 ὑπηρέται. Μένουσι δὲ ὁ ΜΟΝΤΕΚΗΣ, ἡ ΣΥΖΥΓΟΣ αὐτοῦ
 καὶ ὁ ΜΠΕΜΒΟΛΙΟΣ).

ΜΟΝΤ. Ποιὸς ξαναέβαλε φωτιά 'ς τὴν πηλαιάν μας ἐχθραν;
 Ἦσο ἐδῶ ἀπ' τὴν ἀρχήν, ἀνεψιέ; Εἰπέ μου.

ΜΠΕΜΒ. Οἱ ἄνθρωπαί σου μάλλοναν μ' ἀνθρώπους τοῦ
ἐχθροῦ σου

πρὶν ἔλθω. Ἐξεσπάθωσα διὰ νὰ τοὺς χωρίσω·
ἀλλ' ἔξαφνα ὄρμαξ' ἐκεῖ ἐμπρός μου ὁ Τυβάλτης
ξεσπυθωμένος, καὶ τρυπᾷ μὲ ταῖς φωναῖς τ' αὐτιά μου
κ' ἐπὶ ἀπ' τὸ κεφάλι του γυρίζει τὸ σπαθί του,
ὡσάν νὰ θέλῃ καὶ καλὰ νὰ κόψῃ τὸν ἀέρα
ὀποῦ ἐσφύριζ' ἄκοπος, ἴσάν νὰ τὸν περιπαίξῃ.
Ἐνῶ ἀλλάζαμεν σπαθιαῖς, ἤλθαν καὶ ἄλλοι κι' ἄλλοι
καὶ ἠῤῥεξε ὁ πόλεμος, ὡς ποῦ ὁ πρίγκηψ ἤλθε
καὶ τότε ἐχωρισθήκαμεν.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΜΟΝΤ. Ποῦ εἶναι ὁ Ρωμαῖος;
Ἐς αὐτὸ τὸ μαλλοκόπημα καλὰ ποῦ δὲν εὐρέθη!
Τὸν εἶδες; ἴπέ μου.

ΜΠΕΜΒ. Τὸ πρῶτ' προτοῦ ἀκόμη ὁ ἥλιος
ἔς τὰ χρυσομένα τῆς Αὐγῆς παράθυρα προβάλλῃ,
ἀνησυχία ψυχικὴ μ' ἐσήκωσ' ἀπ' τὴν κλίνην
κ' ἐβγῆκα ἔξω ἔς τὴν ὄροσιά· κ' ἐκεῖ καταντικρῦ μου
ἔς τὸ δάσος τῶν συκαμινιῶν, ἔς τῆς πόλεως τὴν ἄκρην,
τὸν εἶδα νὰ περιπατῇ, πρῶτ' πρῶτ', τὸν υἱόν σου.
Νὰ τοῦ μιλῆσω πῆγαινα· ἀλλὰ εὐθύς ποῦ μ' εἶδε
ἐκεῖνος ἐτραβήχθη εἰς τὰ πυκνὰ τοῦ δάσους.
Ἄπ' τὴν καρδιάν μου ἔκρινα τί ἤθελ' ἡ καρδιά του,
(κ' ἐγὼ ἂν ἔχω συλλογαῖς τὴν μοναξιάν γυρεύω),
ὥστε τὸν εὐχαρίστησα μὲ εὐχαρίστησίν μου,
κ' ἐκεῖνον ποῦ μ' ἀπέφευγε ἀπέφυγα προθύμως.

ΜΟΝΤ. Συχνὰ μοῦ λέγουν τὴν αὐγὴν μόνος ἐκεῖ πηγαίνει
καὶ τὴν ὄροσιά τὴν πρῶτὴν μὲ δάκρυα πληθαίνει,

κ'οί στεναγμοί του σύννεφα 'ς τὰ σύννεφα προσθέτου⁷.
 'Αλλ' ἄμα ὁ πασίχαρος, ὁ χαροδότης Ἥλιος
 'ς τὴν μακρυσμένη ἀνατολὴν ἀρχίσῃ νὰ σηκόνῃ
 τ' ἄχνά παραπετάσματα ἀπ' τῆς Αὐγῆς τὴν κλίνην,
 ὁ υἱός μου ὁ βρύκαρδος τὸ φῶς του ἀποφεύγει,
 γυρίζει, μανταλόνεται, κλεί' τὰ παράθυρά του,
 διώχνει τὴν λάμπιν τὴν γλυκειὰ τῆς ποθητῆς ἡμέρας
 καὶ μίαν νύκτα τεχνητὴν ὀλόγυρά του κάμνει.
 *Ω! τοῦτο μαῦρα κι' ἄσχημα φοβοῦμαι θὰ τελειώσῃ,
 ἂν τὴν αἰτίαν τοῦ κακοῦ κανεῖς δὲν ξερριζώσῃ.

ΜΠΕΜΒ. Καὶ ἡ αἰτία, θεῖέ μου, ποιά εἶναι; Τὴν γνωρίζεις;

ΜΟΝΤ. Δὲν τὴν γνωρίζω· καὶ αὐτὸς νὰ τὴν εἰπῇ δὲν θέλει.

ΜΠΕΜΒ. Ἀλλὰ ἐπέμεινες πολὺ νὰ σοῦ τὴν φανερώσῃ;

ΜΟΝΤ. Καὶ μόνος ἐπροσπάθησα, καὶ διὰ μέσου φίλων.

'Αλλ' εἶναι μόνος σύμβουλος 'ς τὸν πόνον του ὁ ἴδιος.

*Ἄν εἶναι σύμβουλος καλός, δὲν τὸ γνωρίζω.—ὄμως
 τόσον κρυφός—τόσον βαθειὰ τὸ μυστικὸ του κρύπτει...

'σάν ἄνθος ποῦ τὸ ὀάγκασε φαρμακερὸ σκουληκι,
 πρὶν τὰ εὐώδη φύλλα του τ' ἀπλώσῃ 'ς τὸν ἀέρα,
 καὶ δώσῃ ἀφιέρωμα τὸ κάλλος του 'ς τὸν ἥλιον.

*Ἄν ἠμποροῦσα τὴν πηγὴν τῆς λύπης του νὰ ἔξέρω,
 θὰ ἦτο μόνη μου χαρὰ τὸ ἰατρικὸν νὰ εὔρω⁸.

(Εἰσέρχεται ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ).

ΜΠΕΜΒ. Νά, ἔρχεται. Παρκαλῶ, ἀφήσετέ μας μόνους.

Θὰ καταφέρω νὰ μοῦ 'πῇ ποῖός εἶναι ὁ καϋμός του.

ΜΟΝΤ. *Ω! εἶθε νὰ σοῦ ἄνοιγε τὰ βάθη τῆς καρδιάς του!

—Πηγαίνωμεν, γυναῖκά μου.

(Ἀναχωρεῖ ὁ ΜΟΝΤΕΚΗΣ μετὰ τῆς συζύγου του).

- ΜΠΕΜΒ. Καλὸ πρωί, Ρωμαῖς !
- ΡΩΜ. Εἶναι πρωί ;
- ΜΠΕΜΒ. Ἐσήμαναν ἐννέα πρὸ ὀλίγου.
- ΡΩΜ. Ἀργὰ ποῦ φεύγει ὁ καιρὸς ὅταν περνᾷ μὲ λύπαις !
Ἦτο ὁ πατέρας μου αὐτὸς ποῦ ἔφευγε δρομαῖος ;
- ΜΠΕΜΒ. Ναί. — Λέγε μου τὰς ὥρας σου τί λύπη τὰς
μακραίνει ;
- ΡΩΜ. Ἄχ ! λείπει ὅ,τι ἠδύνατο νὰ τὰς μικραίνῃ, φίλε.
- ΜΠΕΜΒ. Ἐχεις ἀγάπην ἔς τὴν καρδιά ;
- ΡΩΜ. Μοῦ λείπει...
- ΜΠΕΜΒ. Ἐρωμένη ;
- ΡΩΜ. Μοῦ λείπει ἡ ἀγάπη της, ἐκείνης ποῦ λατρεύω.
- ΜΠΕΜΒ. Ἀλλοίμονον ! Τόσον γλυκὸς νὰ φαίνεται ὁ Ἔρωσ
καὶ τόσον τύραννος σκληρὸς νὰ γίνετ' ὅπου ἔμβη !
- ΡΩΜ. Ὁ Ἔρωσ, ὦ ἀλλοίμονον, κι' ἂν μὲ δεμένα ἴματα,
ὅπου θελήσῃ νὰ χωθῇ, εὐρίσκει μονοπάτια !
Ἡοῦ θὰ γευθῆς ; — Τί ἔπαθον κ' ἐπλεμεοῦσαν πάλιν ;
Ἄλλ' ὅμως μὴ μοῦ τὸ εἰπῆς, διότι τὸ γνωρίζω.
Ἐχθρα ἐδῶ εἶναι πολλή, κι' ἀγάπη παρεπάνω !
Ἔρωτες μὲ μάλλωμα ! ὦ, ἔχθρα μὲ ἀγάπην !
Ἔρω ! Κάτι, ἀπ' τὸ τίποτε ἀρχῇ ἀρχῇ πλασμένον !
Ἔρω ! ἐλαφρότης σοβαρά, — σπουδαία ματαιότης, —
Ἔρω ! χάος ἀσχημόπλαστον μὲ πλάσματα ὠραῖα,
καπνὸς λαμπρὸς, κρύα φωτιά, πτερὸ ὅσῃ τὸ μολύβι, —
ἄρρωστη ὑγεία κι' ἄγρυπνος καὶ ψεύτικος ὁ ὕπνος !...
Ἴδου τί ἔχω ἔς τὴν καρδιάν, κ' εἶν' ἡ καρδιά μου ἄδεια !
Πῶς δὲν γελάς ;⁹
- ΜΠΕΜΒ. Δὲν σὲ γελῶ, ἐξάδελφε· σὲ κλαίω.

ΡΩΜ. Καλή καρδιά ! Καὶ διατί ;

ΜΠΕΜΒ. Ποῦ ἡ καλή καρδιά σου.
εἶνε βραχεία.

ΡΩΜ. Δὲν μ' ὠφελεῖς μὲ τὴν συμπάθειάν σου.

Ἡ λύπη μου τὸ στῆθός μου πολὺ μοῦ τὸ βρακίνει,
καὶ θέλεις μὲ τὴν λύπην σου τὸ βάρος νὰ πληθαινῇ ;

Τὸ φιλικόν σου αἶσθημα τὴν πίκραν πλημμυρίζει
ποῦ τὴν πικρὴν μου τὴν καρδιά, ὦ φίλε, μοῦ γεμίζει !
Καπνὸς δ' Ἐρωσ· ἡ φωτιά τῶν στεναγμῶν τὸν ἔγάζει.

Ἄν ὁ καπνὸς διαλυθῇ, ἐκεῖνος ποῦ λατρεύει
βλέπει τὴν λάμψιν τῆς φωτιάς· ἂν ὁ καπνὸς καταίθῃ,
δὲν μένει παρὰ πέλαγος, ποῦ ἀπ' τὸ δάκρυ βράζει.

Τί ἄλλο ; Τρέλλα γνωστικὴ εἶναι ὁ Ἐρωσ· πόνος,
πόνος ποῦ πνίγει τὸν λαιμόν, καὶ γλύκα ζωογόνος !

Ἐξάδελφε, σὲ χαιρετῶ.

ΜΠΕΜΒ. Ἀγάλια ! Ποῦ πηγαίνεις ;

Κ' ἐγὼ μαζῇ σου ἔρχομαι. Μὲ ἀδικεῖς, ἂν φύγῃς.

ΡΩΜ. Τὸν ἑαυτόν μου κυνηγῶ. Ἐγὼ ἐδῶ δὲν εἶμαι !

Μὴ ὁ Ρωμαῖος σοῦ λαλεῖ ; Εἶναι ἄλλου ἐκεῖνος.

ΜΠΕΜΒ. Εἰπέ μου τώρα σοβαρὰ ποιὰν ἀγαπᾶς ;

ΡΩΜ. Τί θέλεις ;

Ν' ἀναστενάξω καὶ νὰ 'πῶ ;

ΜΠΕΜΒ. Ν' ἀναστενάξῃς ; Ὅχι·

πλὴν σοβαρὰ, ποιὰ εἶν' αὐτὴ ποῦ ἀγαπᾶς, εἰπέ μου.

ΡΩΜ. Πὲ σοβαρὰ ἔς τὸν ἀσθενῆ νὰ κάμῃ διαθήκην !

Ἵς ἓνα ποῦ κοίτεται βραυὰ, βαρὺς ὁ λόγος εἶναι.

Ἐξάδελφέ μου, σοβαρὰ, λατρεύω μιὰν γυναῖκα.

ΜΠΕΜΒ. Τὸ μάντευα ἀφοῦ μάντευσα πῶς εἶς ἔρωτευμένος.

ΡΩΜ. Ὠραῖα τὸ ἐπέτυχες. Κ' εἶναι κ' αὐτὴ ὠραία!

ΜΠΕΜΒ. Ὠραῖα τὴν ἐπέτυχες ἐσύ, ἂν εἶν' ὠραία.

ΡΩΜ. Ὅχι, ἀπέτυχες ἐδῶ. Τοῦ Ἔρωτος τὰ βέλη
δὲν τὴν πληγόνουν· ἔς τὴν ψυχὴν εἶν' Ἄρτεμις ἐκείνη.
Μ' ἀνίκητην σεμνότητα διπλοθωρακισμένη,
δὲν τὰ ψηφᾶ τοῦ Ἔρωτος τὰ παιδιακίσια τόξα,
οὔτε ματιαῖς ἐρωτικαῖς νὰ τὴν κτυποῦν ἀφίνει,
οὔτε ἀγάπης στεναγμοὶ νὰ τὴν πολιορκήσουν,
καὶ οὔτε δῶρα δέχεται, ποῦ κι' ἅγιον δολόνουν.
Πλουσία εἶν' εἰς θέλγητρα, πτωχὴ εἰς τοῦτο μόνον,
ὅτι μαζῆ τῆς θὰ ταφῆ τοῦ κάλλους τῆς ὀπλοῦτος¹⁰.

ΜΠΕΜΒ. Εἶν' ὠρκισμένη πάντοτε παρθενικὰ νὰ ζήσει;

ΡΩΜ. Ναί· κ' ἡ φιλαργυρία τῆς εἶναι φρικτὴ σπατάλη.
Τὰ θέλγητρά τῆς ἄπεινα θὰ τὰ λιμοκτονήσῃ,
ὥστε θὰ μείνουν ἄκληρα τὰ τρυφερά τῆς κάλλη·
ἔς τὸ ἔπακρον ἐνάρετος κι' ὠραία ἡ παρθένος
ἀξίζει τὸν παράδεισον, — διότι μ' ἀπελπίζει.
Τὸν Ἔρωτ' ἀπαρνήθηκε καὶ οὔτε τὸν γνωρίζει,
ἐγὼ δὲ ζῶ ποῦ σοῦ 'μιλῶ, πλὴν ζῶ ἀποθαμένος.

ΜΠΕΜΒ. Τὴν συμβουλήν μου ἄκουσε: Ἄπὸ τὸν νοῦν σου
βγάλ' την!

ΡΩΜ. Συμβούλευσέ με καὶ τὸν νοῦν πῶς νὰ τὸν σταματήσω.

ΜΠΕΜΒ. Ἐλευθερίαν, ἀδελφέ, ἔς τὰ μάτια σου νὰ δώσης.
Ἴδὲ καὶ ἄλλαις εὐμορφιαῖς.

ΡΩΜ. Αὐτὸς θὰ εἶναι τρόπος
ἀκόμη πλέον εὐμορφη νὰ μοῦ φανῆ ἐκείνη.

Ὅποτεν βλέπῃς ἔς τὸν χορὸν μιὰν μαύρην προσωπίδα¹¹,
φαντάζεσαι τί πρόσωπον ἀφράτο νὰ σκεπάζῃ.

Ὁ τυφλωμένος δὲν ἔμπορῆ ποτὲ νὰ λησμονήσῃ
 τί θησαυρὸν πολύτιμον ἔστερήθηκε τὸ φῶς του !
 Τὴν καλλιτέραν δεῖξέ μου. Τὸ κάλλος της θὰ εἶναι
 ὡσὰν βιβλίον ἀνοικτόν, ὅπου θ' ἀναγινώσκω
 τὸ πόσον τὴν ὠραίαν σου τὴν ξεπερνᾷ μιὰ ἄλλη.

"Ὡρα καλή ! Νὰ λησμονῶ ποτὲ δὲν θὰ μὲ μάθῃς.

ΜΠΕΜΒ. Ἄν δὲν μοῦ ἔπῃς τὸ μυστικόν, δὲν ἐξοφλῶ μαζῆ σου.

(Ἀπέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ὁδὸς ἔμπροσθεν τῆς οἰκίας τοῦ Καπουλέτου.

(Εἰσέρχονται ὁ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ, ὁ ΠΑΡΗΣ καὶ ὙΠΗΡΕΤΗΣ).

ΚΑΠΟΥΛ. Τὴν ἴδιαν ὑποχρέωσιν ἀνέλαθ' ὁ Μοντέκης,
 μ' ἴσην ἐγγύησιν κι' αὐτός, καὶ δύσκολον δὲν εἶναι
 ἔς ἀνθρώπους γέρους ἄν ἐμᾶς νὰ εἰρηνεύσουν πλέον.

ΠΑΡ. Τοῦ κόσμου τὴν ὑπόληψιν τὴν ἔχετε κ' οἱ δύο
 καὶ κρῖμα εἶν' αἰώνια νὰ ζῆτε ἔς τὰ μαχαίρια.
 Ἄλλὰ τί ἔχεις νὰ μοῦ ἔπῃς διὰ τὴν αἴτησίν μου ;

ΚΑΠΟΥΛ. Δὲν ἔχω ἢ νὰ ξαναπῶ ἐκεῖνο ποῦ σοῦ εἶπα.
 Εἶναι ἡ κόρη μου μικρή, τὸν κόσμον δὲν τὸν ἔξυρει·
 ἀκόμη κἂν δὲν ἔγεινε δεκατεσσάρων χρόνων ¹².
 δυὸ καλοκαίρια πρόσμενε ἀκόμη νὰ περάσουν,
 πρὶν νὰ τὴν ποῦμεν ὠριμὴν κ' ἐκείνην διὰ γάμον.

ΠΑΡ. Μητέρες εἶναι ζηλευταὶ ἄλλαι νεώτερά της.

ΚΑΠΟΥΛ. Καὶ πρόωρα μαραίνονται ἂν εἶναι πρὶν τῆς ὥρας.
 Ἡ μαύρη γῆ μοῦ ἔφαγε τὰς ἄλλας μου ἐλπίδας·

ἐλπίς μου μένει ἐπὶ γῆς ἢ Ἰουλιέτα μόνη.
 Νὰ τῆς κερδίσης τὴν καρδιὰν προσπάθησε, ὦ Πάρη,
 κι' ἂν σὲ θελήσῃ, σύμφωνη θὰ εἶν' ἢ θέλησίς μου·
 ἔαν ἐκείνη συμφωνῇ καὶ θέλῃ νὰ σὲ πάρῃ,
 ἀκολουθεῖ κ' ἢ ψῆφός μου κ' ἢ συγκατάθεσίς μου.
 Ἀπόψε, κατὰ παλαιὰν συνήθειαν, ἐρπιάζω,
 καὶ ἐπροσκάλεσα πολλοὺς ἀγαπητοὺς μου φίλους.
 Εἶσαι καὶ σὺ 'ς τὸν ἀριθμόν, ἂν θέλῃς νὰ ὀρίσῃς·
 Ἄστρα θὰ ἰδῆς τὸ σπίτι μου ἀπόψε νὰ στολιζοῦν,
 ποῦ κι' ἂν τὸ χῶμα θὰ πατοῦν, τὴν νύκτα θὰ φωτίζοῦν.
 Τόσην θὰ λάβῃς ἡδονὴν 'ς τὴν συναναστροφὴν μου,
 μέσ' 'ς τὰς δροσάταις εὐμορφιαῖς ὅπου ἐκεῖ θ' ἀνθίζοῦν,
 ὅσῃν τοῦ νέου ἢ κέρδιᾶ ἢ ποθοφλογισμένην,
 ὁπόταν ὁ Ἀπρίλιος προβάλλῃ στολισμένος
 καὶ τοῦ χειμῶνος τοῦ χλωοῦ ποδοπατῆ τὰ ἴχνη.
 Ἴδὲ τὰς ὅσας εἶν' ἐκεῖ, καὶ ἄκουσέ τας ὅλας,
 καὶ ὅσες τὴν προτίμησιν 'ς ἐκείνην ποῦ τ' ἀξίζει·
 'ς τὰς ἄλλας μέσα τὰς πολλὰς κ' ἢ κόρη μου θὰ εἶναι,
 κι' ἂν δὲν ἀξίζῃ 'σὰν αὐτάς, ἅς μετρηθῇ μαζῆ των. —
 Πηγαίνωμεν! — (Πρὸς τὸν ὑπηρέτην).

Ἐσύ, μωρέ, τὰ πόδιά σου 'ς τὸν ὦμον
 καὶ τὴν Βερώναν κύτταξε νὰ πάρῃς δρόμον δρόμον.
 Εὕρε αὐτοὺς ποῦ εἶν' ἐδῶ εἰς τὸ χαρτί γραμμένοι,
 κ' εἶπέ τους πῶς τὸ σπίτι μου ἀπόψε τοὺς προσμένει.

(Ἐγχειρίζει κατάλογον τῶν προσκεκλημένων εἰς τὸν ὑπηρέτην
 καὶ ἀπέρχεται μετ' αὐτοῦ καὶ ὁ Πάρης).

ΥΠΗΡ. (παρατηρῶν τῶν κατάλογον). Εὕρε, λέγει, αὐτοὺς ποῦ
 εἶν' ἐδῶ γραμμένοι! — Εἶναι γραμμένον ὁ 'ποδημα-

τάς νά γυρεύη τήν πήχη του, καί ὁ ράπτης τὸ καλαπόδι του, καί ὁ ψαρᾶς τὸ κονδύλι του, καί ὁ ζωγράφος τὸ δίκτυ του. — Μὲ θέλει νά εὔρω ἐκείνους ποῦ εἶν' ἐδῶ γραμμένοι! Καί ποῦ νά ἔξέρω ἐγὼ τί ὀνόματα ἔγραψεν ἐδῶ ἐκεῖνος ποῦ τὰ ἔγραψε; — "Ἄς εὔρισκα κανένα γραμματισμένον! — Νά, 'ς τήν φωνή. . . !

(Εἰσέρχονται ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ καί ὁ ΜΠΕΜΒΟΛΙΟΣ).

ΜΠΕΜΒ. ὦ ἄνθρωπε, τήν μιᾶ φωτιά ἄλλη φωτιά τήν καίει· τὸν πόνον σου τὸν παλαιὸν ὁ νέος τὸν μικραίνει· ἕλασθης, γύρν' ἀνάποδα καί σοῦ περναῖ ἡ ζάλη. Μιὰ λύπη ἀπελπιστικὴ ἰατρεὺς ἄλλην λύπην· ἂν μόλυσμα τὸ μάτι σου καινούριο φαρμακεύση, τὸ παλαιὸ φαρμάκι του ἀμέσως ξεθυμαίνει.

ΡΩΜ. Αὐτὰ ἰατρεύονται καλὰ μὲ τὸ πεντάνευρό σου¹³.

ΜΠΕΜΒ. Ποιὰ εἶν' αὐτά, παρακαλῶ;

ΡΩΜ. Τὰ πόδια τὰ σπασμένα.

ΜΠΕΜΒ. Ρωμαῖε, ἐτρελλάθηκες;

ΡΩΜ. Ὅλωσ διόλου ὄχι, ἀλλ' εἶμαι καί ἀπὸ τρελλὸν σφικτότερα δεμένος, κλεισμένος εἰς τὰ σίδερα, καταθασανισμένος, καταδαρμένος, νηστικός. . . (Πρὸς τὸν ὑπρέτην).
Παιδί μου, καλὴ ἡμέρα.

ΥΠΗΡ. Διπλοκαλημερίζω σε. — Ἐξέρεις νά διαβάξης;

ΡΩΜ. ὦ ναί! διαβάζω τὸ γραπτὸν τῆς μοίρας τῆς κακῆς μου.

ΥΠΗΡ. Αὐτὸ ἴσως τὸ ἔμαθες χωρὶς βιβλίον. Ὅμως παρακαλῶ ὅ,τι κι' ἂν ἔῃς, ἔμπορὲς νά τὸ διαβάσης;

ΡΩΜ. Ἐὰν τήν γλῶσσαν ἐννοῶ, κ' ἠξέρω τὰ ψηφία.

ΥΠΗΡ. Ἄ! μετρημένα ὀμιλεῖς. Θεὸς νά σ' εὐλογήσῃ!

ΡΩΜ. Ἄ! στάσου, παλληκάρι μου, κ' ἤξεύρω νὰ διαβάζω.

(Ἀναγινώσκει τὸν κατάλογον).

«Ὁ σιὸρ Μαρτῖνος καὶ ἡ γυναῖκά του καὶ ἡ κόρη του, ὁ κόντε Ἀνσέλμης καὶ αἱ ὠραῖαι ἀδελφαὶ του, ἡ ἀρχόντισσα ἡ χήρα Βετρουβίου, ὁ σιὸρ Πλακέντιος καὶ αἱ νόστιμαι ἀνεψιαὶ του, ὁ Μερκούτιος καὶ ὁ ἀδελφός του, ὁ Βαλεντῖνος, ὁ θεῖός μου Καπουλέτος, ἡ γυναῖκά του καὶ αἱ θυγατέρες του, ἡ ὠραία ἀνεψιά μου Ῥοζαλίνα, ἡ Λιδία, ὁ σιὸρ Βαλέντιος καὶ ὁ ἐξάδελφός του Τυβάλτης, ὁ Λούκιος καὶ ἡ ζωνηρὰ Ἐλένη.»

Νὰ εὐμορφη συνάθροισις! Καὶ ποῦ θὰ τοὺς μαζεύσης.

ΥΠΗΡ. Ἐπάνω.

ΡΩΜ. Ποῦ;

ΥΠΗΡ. Ὡς τὸ δεῖπνό μας ἔς τὸ σπίτι.

ΡΩΜ. Τίνοσ σπίτι;

ΥΠΗΡ. Εἰς τοῦ κυρίου μου.

ΡΩΜ. Αὐτὸ ἔπρεπε νὰ ῥωτήσω!

ΥΠΗΡ. Νὰ σοῦ τὸ εἶπῶ χωρὶς νὰ μ' ἐρωτήσης. Ὁ κύριός μου εἶναι ὁ μεγαλόπλουτος Καπουλέτος. Καὶ ἂν δὲν εἶσαι ἀπὸ τοὺς Μοντέιδες, κόπιασε καὶ σύ, ἂν ἀγαπᾶς, νὰ κερασθῆς ἓνα ποτηρι κρασί. Ὁ Θεὸς νὰ σ' εὐλογήσῃ! (Ἀναχωρεῖ).

ΜΠΕΜΒ. Ὡς τοῦ Καπουλέτου τὸν χορὸν ἀπόψε, καθὼς βλέπεις, θὰ εἶν' ἡ Ροζαλίνα σου ποῦ τόσοσ τὴν λατρεῖεις, καὶ ὅλ' αἱ θαυμαστότεραι ὠραῖαι τῆς Βερώνας. Πήγαιν' ἐκεῖ νὰ τὴν ἰδῆς, νὰ τὴν συγκρίνης μ' ἄλλαις, (ἀλλ' ὅμως ἀμερόληπτον τὸ μάτι σου νὰ εἶναι), καὶ κόρακα τὸν κύκνον σου θὰ σοῦ τὸν ἀποδείξω.

ΡΩΜ. Ἄν ἀρνηθῆ τὸ μάτι μου τὴν ἐνθερμὴν του πίστιν,

εἰς τόσον ψεῦδος ἂν πεισθῇ, φωτιά τὸ δάκρυ ἄς γείνη!
 Κι' αὐτά, ποῦ 'συχνοπνίγηκαν καὶ ὅμως ζοῦν ἀκόμη,
 τὰ 'μάτια αὐτά, οἱ λαμπεροί, οἱ κολασμένοι ψεῦται,
 μέσα 'ς τὴν φλόγα νὰ καοῦν, 'σάν ἄπιστοι ποῦ θᾶναι!
 'Σ τὰ κάλλη τὴν ἀγάπη μου θὰ ξεπεράσῃ ἄλλη!
 "Ἄλλην δὲν εἶδε 'σάν αὐτὴν ὁ παντεπόπτης "Ἡλιος,
 ἀφοῦ ὁ κόσμος 'πλάσθηκε.

ΜΠΕΜΒ.

Σ' ἐφάνηκε ωραία,
 διότι δὲν σοῦ ἔτυχε κοντὰ νὰ εἶναι ἄλλη,
 καὶ μόνην τὴν ἐζύγισες καὶ εἰς τὰ δυό σου 'μάτια.
 'Ἄλλ' ἂν εἰς τὴν κρυστάλλινην αὐτὴν τὴν ζυγαριάν σου
 ζυγίσῃς τὴν ἀγάπην σου μὲ καμμιᾶν ἄλλην νέαν,
 ἀπὸ αὐταῖς ποῦ 'ς τὸν χορὸν ἀπόψε θὰ σοῦ δείξω,
 ἐκείνη, ποῦ καλλίτερη τὴν ἔχεις, θὰ ξεπέσῃ.

ΡΩΜ.

Θὰ 'πάγω, ὄχι βέβαια νὰ ἰδῶ αὐτὰ ποῦ λέγεις,
 πλὴν μόνον διὰ νὰ χαρῶ τὴν λάμψιν ποῦ μ' εὐφραίνει.
 ('Εξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Θάλαμος ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Καπουλέτου.

(Εἰσέρχονται ἡ ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ
 καὶ ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ).

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Τί ἔγινε ἡ κόρη μου; Τὴν κράζεις,
 παραμάννα;

ΠΑΡΑΜ. Δὲν εἶν' ἐδῶ; Τί ἔγινε! — 'Ἀρνάκι μου, πουλί μου!
 Κύρι' ἐλέησον! Καλέ! . . . Ποῦ εἶσαι; 'Ιουλιέτα!

ΙΟΥΛ. (εἰσερχομένη). Τί εἶναι; ποιὸς μὲ κράζει;

ΠΑΡΑΜ. Ἡ μητέρα σου.

ΙΟΥΛ. Ἐδῶ εἶμαι, μητέρα· τί θέλεις ;

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ . . . Παραμαίνα, ἄφησέ
μας ὀλίγον· ἔχω κάτι κρυφὸν νὰ τῆς εἰπῶ. — Παρα-
μαίνα, ἔλα ὀπίσω καὶ ἤλλαξα γνώμην. Μείνε ν' ἀκού-
σης τὴν ὁμιλίαν μας. Ἡ κόρη μου τῶρα ἔχει τὰ
χρονάκια της. Ἐσὺ τὰ ἔξυρεις.

ΠΑΡΑΜ. Μὰ τὴν πίστι μου, τὰ ἔξυρω τὰ χρονάκια της
ὡς τὸ λεπτό.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Δὲν ἔχει τελειωμένα τὰ δεκατέσσαρα ;

ΠΑΡΑΜ. Νὰ χάνω δεκατέσσαρα δόντια (μολονάτι, κακὸ
ποῦ μου ἔλθε, δὲν μοῦ ἔμειναν παρὰ τέσσαρα), ἂν τὰ
ἔχη τελειωμένα τὰ δεκατέσσαρα. Πότε ἔχομεν τῶν
Ἁγίων Ἀποστόλων¹⁴ ;

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Σήμερον δεκαπέντε, ἢ ἐκεῖ κοντά.

ΠΑΡΑΜ. Κοντὰ ἢ μακριά, ἀπὸ ὄλαις ταῖς ἡμέραις τοῦ
χρόνου ὅταν ἔλθῃ τῶν Ἁγίων Ἀποστόλων, θὰ
κλείσῃ τὰ δεκατέσσαρα. Αὐτὴ καὶ ἡ Σουσίνα μου,
(ὁ Θεὸς ν' ἀναπαύσῃ κάθε χριστιανῶ ψυχὴν !) ἐγεν-
νήθησαν μαζῆ. Ἡ καυμένη ἡ Σουσίνα μου ! Μοῦ
τὴν ἐπῆρεν ὁ Θεός· δὲν τὴν ἄξιζα νὰ τὴν ἔχω ἐγώ.
— Λοιπόν, ὡς καθὼς σοῦ λέγω, ἀνήμερα τῶν Ἁγίων
Ἀποστόλων, τὴν νύκτα, τελειώνει τὰ δεκατέσσαρα·
σωστὰ δεκατέσσαρα ! — Τὸ ἄθυμῶμαι ἄν νὰ ἦτε
σήμερα. Εἶναι τῶρα ἑνδεκα χρόνια ὅπου ἔγεινεν ὁ
σεισμός¹⁵. Καὶ τὴν ἀπέκοψα, ἀπὸ ὄλαις ταῖς ἡμέ-
ραις τοῦ χρόνου, ἴσα ἴσα ἐκείνην τὴν ἡμέρα τοῦ
σεισμοῦ. Ὅσο ζῶ, δὲν θὰ τὸ λησμονήσω. Εἶχα βιά-

λει ἀψιθιά 'ς τὸ βυζί μου, καὶ ἤμουν καθισμένη 'ς τὸν ἥλιο, κάτω ἀπὸ τὸν περιστεριῶνα. — Ὁ αὐθέντης μου καὶ τοῦ λόγου σου ἐλείπετε εἰς τὴν Μάντουαν. — Δουλεύει ἀκόμη τὸ μυαλό μου! — Λοιπόν, ὡς καθὼς σοῦ λέγω, εὐθὺς ποῦ ἐγεύθηκε τὴν ἀψιθιά 'ς τὴν ρόγα τοῦ βυζιῦ μου, καὶ εἶδε τὴν πίκρα, — ὦ! πῶς ἐθύμωσε τὸ ἀνοητάκι μου, καὶ τὰ ἔβαλε μὲ τὸ βυζί μου! — Κ' ἐκεῖ, δὸς του ὁ περιστεριῶνας κούνημα! Δὲν εἶχα χρεῖαν νὰ μοῦ 'πῆ κανεὶς νὰ τὸ ξεκόψω ἀπὸ τὸν τοῖχο. Καὶ ἀπὸ τότε ἐπέρασαν ἑνδεκα χρόνια! Ἔστεκε 'ς τὰ πόδια της τότε. Ναί, μὰ τὸν Σταυρό! Ἐπεριπατοῦσε, κ' ἔτρεχε ἐπάνω κάτω. Ἰσα ἴσα μίαν ἡμέρα πρὸ τοῦ σεισμοῦ εἶχε πέσει καταγῆς κ' ἐκτύπησε 'ς τὸ κούτελο· καὶ ὁ ἄνδρας μου (Θεὸς συγχωρέσοι τον, ἀγαποῦσε νὰ χωρατεύη ὁ μακαρίτης), ἐσήκωσε τὸ παιδί ἀπὸ καταγῆς, καὶ τοῦ λέγει: «Τί εἶν' αὐτά, λέγει· μοῦ πέφτεις προύμυτα τώρα; ὅταν βάλῃς γνῶσι, θὰ πέφτῃς ἀνάσκελα, λέγει· ἀλήθεια, Ζουλή;» Καὶ μὰ τὴν Παναγία, τὸ σιχαμένο ἀφίνει τὰ κλάμματα, καὶ τοῦ λέγει, *Ναί!* Κύτταξε τώρα, τί καλὰ ὀποῦ ἀληθεύει ὁ χωρατᾶς! Χίλια χρόνια νὰ ζήσω, δὲν θὰ τὸ λησμονήσω! «Ἀλήθεια, Ζουλή;» καὶ τὸ γλυκὸ ἀνοητάκι ἀφίνει τὰ κλάμματα καὶ τοῦ κάμνει, *Ναί!*

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Καλά, καλά! Ἄφησέ τα τώρα αὐτά, παραμάνα.

ΠΑΡΑΜ. Ναί, Κυρία· ἀλλὰ δὲν ἤμπορῶ νὰ μὴ γελῶ, ὅταν μ' ἔρχεται 'ς τὸν νοῦ πῶς ἄφησε τὰ κλάμματα καὶ

τοῦ κάμνει, *Ναί*. Καὶ ὅμως εἶχε ἔς τὸ κούτελο ἓνα πρήξιμο ὡσάν αὐγό· — φοβερὸ πρήξιμο! Καὶ ἔκλαιε δυνατά! «Τί εἶν' αὐτά, λέγει ὁ μακαρίτης· μοῦ πέφτεις προύμυτα τώρα, λέγει· ὅταν βάλῃς γνῶσι, θὰ πέφτῃς ἀνάσκελα. Ἄλήθεια, Ζουλή;» κ' ἐκεῖνο ἀφίνει τὰ κλάμματα καὶ τοῦ λέγει, *Ναί!*

ΙΟΥΛ. Παρακαλῶ σε ἴσχυασε καὶ σώπα, παραμάννα.

ΠΑΡΑΜ. Ἴδου ποῦ ἐτελειώσα. — Θεὸς νὰ σ' εὐλογήσῃ!

Ἄχ! ὠραιότερο μωρὸ δὲν ἔβυζαξα ποτέ μου.

Νὰ μ' ἀξιώσῃ ὁ Θεὸς νὰ ἰδῶ τὰ στέφανά σου καὶ ἄλλο δὲν ἐπιθυμῶ.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ.

Αὐτὸ εἶν' ἴσα ἴσα

ποῦ ἔχω τώρα νὰ εἰπῶ. — Παιδί μου, Ἰουλιέτα, εἶπέ μου, ἡ καρδοῦλα σου τί λέγει περὶ γάμου;

ΙΟΥΛ. Οὐτ' ὠνειρεύθηκα ποτέ τόσῃν τιμῇν ἀκόμη.

ΠΑΡΑΜ. Τιμῇν! Ἄς μὴ σ' ἐβύζαινα ἐγὼ καὶ ὄχι ἄλλη, καὶ θάλεγα πῶς ἔβυζαξες τὴν γνῶσι μὲ τὸ γάλα.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Καιρὸς νὰ τὸ συλλογισθῆς. Ἐδῶ εἰς τὴν Βερῶναν

ὀνομασταὶ ἀρχόντισσαι πολὺ νεώτεραί σου μητέρες κι' ὅλα ἐγειναν· κ' ἐγὼ ποῦ σοῦ τὰ λέγω μητέρα σου, παιδάκι μου, ἤμουν ἐπάνω κάτω ἔς τὴν ἡλικίαν ὅπου σύ ἀνύπανδρη εἶς ἀκόμη. Ἀλλά, νὰ τὰ κοντολογῶ, — ὁ Πάρης ὁ γενναῖος σ' ἐζήτησε γυναϊκά του.

ΠΑΡΑΜ.

ᾧ κόρη μου, τί ἀνδρας!

Τί ἀνδρας, Ἰουλιέτα μου! Ἀληθινὰ κερένιος!

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Τοῦ τόπου μου ἡ ἀνοιξὶς δὲν ἔχει τέτοιο ἄνθος!

ΠΑΡΑΜ. Τῷ ὄντι ἄνθος εἶν' αὐτός· 'ς τὴν πίστι μου εἶν' ἄνθος !

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Λοιπόν, τί λέγεις, κόρη μου ; Ὁ νέος σοῦ ἄρέσει ;

Ἄποψε θὰ τὸν ἔχωμεν 'ς τὴν συναναστροφὴν μας.

Τὸ πρόσωπόν του κύτταξε νὰ τὸ καλοδιαβάσῃς·

ιδὲ τὴν ὠραιότητα ἐκεῖ ζωγραφισμένην,

ἐξέτασε τ' ἄρμονικὰ χαρακτηριστικά του,

ιδὲ ἡ χάρις τοῦ ἐνὸς πῶς τᾶλλο εὐμορφαίνει.

Κι' ἂν τίποτ' εὐρῆς σκοτεινὸν εἰς τὸ βιβλίον τοῦτο, 'ς τὸ περιθῶρι τῶν ἑματιῶν ¹⁶ θὰ εἶν' ἐξηγημένον.

Πλὴν τοῦτο τὸ πολῦτιμον βιβλίον τῆς ἀγάπης,

τὸ ἄδετον, χρειάζεται τὸ δέσιμον τοῦ γάμου,

καὶ τότε ὠραιότερον θὰ φαίνεται ἀκόμη.

Τὸ ψάρι ζῆ 'ς τὴν θάλασσαν· τὸ πρᾶγμα τὸ ὠραῖον

ἀξίζει νὰ εὐρίσκεται καὶ εἰς ὠραίαν θήκην.

Ὁ κόσμος περισσότερον δοξάζει τὸ βιβλίον,

ἂν τὰ χρυσᾶ τὰ λόγια του εἶναι χρυσοδεμένα.

Ἐὰν τὸν πάρῃς, ἀποκτᾶς ὅ,τι ἐκεῖνος ἔχει

καὶ δὲν μικραίνεις δι' αὐτὸ διόλου.

ΠΑΡΑΜ. Νὰ μικραίνῃ !

Τὴν μεγαλόνει μάλιστα ὁ ἄνδρας τὴν γυναῖκα.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Λοιπόν, τί λέγεις, κόρη μου ; Ὁ Πάρῃς σοῦ ἄρέσει ;

ΙΟΥΛ. Νὰ τὸν ἀρέσω θὰ ἰδῶ, ἂν εἶναι τὸ ν' ἀρέσω

νὰ ἔλθῃ μὲ τὸ νὰ ἰδῶ. Ἄλλ' ὅμως δὲν θὰ 'πάγῃ

μακρύτερα τὸ βλέμμα μου ἀπὸ τὴν ἄδειάν σου.

ΥΠΗΡ. (εἰσερχόμενος). Κυρία, ἦλθαν οἱ καλεσμένοι, τὸ δεῖπνον

εἶναι ἔτοιμον, ἐσένα σὲ προσμένουν, τὴν θυγατέρα σου τὴν ζητοῦν, τὴν παραμάνα τὴν βλαστημοῦν εἰς τὸ μαγειρειό, καὶ κάθε τι εἶναι εἰς τὸν τόπο του. Πηγαίνω εἰς τὴν δουλειά μου. — Κοπιάσετε ἀμέσως, ἂν ἀγαπᾶτε.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Ἀμέσως! — Ἰουλιέτα μου, ὁ Πάρης μᾶς
προσμένει.

ΠΑΡΑΜ. Μὲ τὴν εὐχή μου, κόρη μου, καὶ τὴν καλὴ τὴν ὥρα,
κ' αἱ νύκτες ἄν ταῖς ἡμέραις σου νὰ εἶν' εὐτυχισμέναις!
(Ἀπέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ὁδὸς εἰς Βερόναν.

(Εἰσέρχονται ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ, ὁ ΜΕΡΚΟΥΤΙΟΣ, ὁ ΜΠΕΜΒΟΛΙΟΣ
καὶ πέντε ἢ ἕξ ἕτεροι προσωπιδοφόροι, μετὰ δαδούχων).

ΡΩΜ. Καὶ πῶς, μὲ μήνυμα γραπτὸν τὴν ἄδειαν ζητοῦμεν;
Ἦ νὰ πηγαίνωμεν ἐμπρὸς χωρὶς ἀπολογία¹⁷;

ΜΠΕΜΒ. Δὲν εἶναι πλέον τοῦ συρμοῦ ἢ τόση φλυαρία.

Δὲν ἔχομεν νὰ στείλωμεν τὸν Ἐρωτα ἐμπρὸς μας,
μὲ τόξον εἰς τὰ χέρια του καὶ μὲ δεμένα ἴματα,
ἐκεῖ ἄν σκιάχτρο νὰ φανῆ, τὰς νέες νὰ τρομάξῃ.

Ἄς λείψῃ κι' ὅταν ἔμβωμεν ὁ πρόλογος ἐκ στήθους,
ποῦ ἕνας τὸν καλαναρχᾷ, κι' ἄλλος τὸν ἀργολέγει.

Πηγαίνομεν, ἕνα χορὸν χοροπηδοῦμεν, κ' ἔξω!

Ἄν τοὺς ἀρέσωμεν, καλὰ· εἰ δέ, κακὸ ἴδιό των.

ΡΩΜ. Δαυλὸν ἐμένα δότε μου¹⁸. Διὰ χορὸν δὲν εἶμαι.

Ὁ σκοτεινὸς κρατῶ τὸ φῶς.

- ΜΕΡΚ.** "Οχι, γλυκέ μου φίλε·
καὶ σὺ θὰ ἔμβης 'ς τὸν χορόν.
- ΡΩΜ.** Δὲν ἤμπορῶ ἀλήθεια!
Εὐλύγιστα σεῖς ἔχετε 'ποδήματα καὶ πόδια
ἐνῶ ἐμένα μοῦ πατεῖ μολύβι τὴν ψυχὴν μου,
κι' οὔτ' ἤμπορῶ νὰ κινηθῶ ἀπ' τὸ πολὺ τῆς βάρους.
- ΜΕΡΚ.** Ἐρωτευμένε, τὰ πτερὰ τοῦ Ἐρωτος δανείσου,
κι' ἀνασηκώσου μὲ αὐτά, νὰ ἰδῆς πῶς θὰ πετάξῃς.
- ΡΩΜ.** Τόσον μ' ἐπλήγωσε βαθειὰ μὲ τὰ σκληρὰ του βέλη,
ποῦ νὰ πετάξω δὲν ἔμπορῶ μὲ τὰ ἁφρὰ πτερὰ του.
Καὶ τόσον μ' ἐσφικτόδεσε, ποῦ δύναμιν δὲν ἔχω
νὰ κινηθῶ! Τοῦ Ἐρωτος τὸ βᾶρος μὲ δεσμεύει!
- ΜΕΡΚ.** Τότε φορτώσου τον λοιπόν, ἐσὺ νὰ τὸν δεσμεύσης!
Παιδί ὁ Ἐρως τρυφερόν, 'ς τὸ βᾶρος σου ἀντέχει;
- ΡΩΜ.** Ἐσὺ τὸν ἔχεις τρυφερόν; Σκληρὸς ὁ Ἐρως εἶναι,
εἶναι στρυφνὸς κι' ἀνάποδος, κεντρώνει 'σὰν ἀγκάθι.
- ΜΕΡΚ.** Ἐὰν σοῦ φέρνεται σκληρὰ, φέρσου σκληρὰ μαζῆ του·
ἂν σὲ κεντήσῃ, κέντα τον καὶ σὺ, νὰ τὸν δαμάσης.
Δότε μ' ἐδῶ ἓνα κουτί, τὰ μούτρα μου νὰ κρύψω.
(Φορεῖ προσωπίδα).
- Ἐ τὴν προσωπίδα προσωπίς! Καὶ τώρα τί μὲ μέλει
ἐὰν τὴν ἀσχημάδα μου κανεῖς κατηγορήσῃ;
Αὐτὰ τὰ φρύδια τὰ χονδρὰ τὴν ἐντροπὴν ἄς πάρουν.
- ΜΠΕΜΒ.** Ἐμπρός! πηγαίνωμεν ἐμπρός! Ἐμβαινομεν, κι' ἀμέσως
τὸ ρίχνωμεν εἰς τὸν χορόν.
- ΡΩΜ.** Ἐνα δαυλὸν ἐμένα.
Ἐσεῖς, ποῦ ἔχετ' ἑλαφρὰ κι' ἀπλήγωτα τὰ στήθη
ταῖς ψάθαις γαργαλίσετε ἀπόψε μὲ τὰ πόδια¹⁹.

Ἐγὼ τὸ φῶς θὰ σὰς κρατῶ, καὶ σεῖς χοροπηδᾶτε!
 ΜΕΡΚ. Ὁ ποντικός ἐπήδησεν ἀπὸ τὸ παραθύρι. . . .²⁰

Ἄλλ' εἴαν εἶσαι ποντικός, σέ βγάζω ἀπ' τὴν τρύπα,
 ἢ μᾶλλον, μὲ συμπάθειο, ἀπ' τὴν ἀγάπην, ὅπου
 ἕως τ' αὐτιά εὐρίσκεισαι, Ρωμαῖε, βουτηγμένος.

Ἐλα, μὴ χάνωμεν καιρόν, καὶ φέγγομεν τὸν ἥλιον.

ΡΩΜ. Καὶ πῶς αὐτό;

ΜΕΡΚ. Θέλω νὰ 'πῶ ἔξοδεύομεν τοῦ κάκου

τὰ φῶτα, ἴσάν νὰ καίωμεν τὸ μεσημέρι λύχνον.

Τὸ νόημά μου κύτταζε καὶ μὴ μετράς τὰ λόγια.

Ἄν ὁμιλοῦμεν γνωστικὰ μίαν φοράν ἔς ταις πέντε,
 συχνὰ εἶν' ὅμως ὁ σκοπὸς καλὸς καὶ εἰς ταις πέντε.

ΡΩΜ. Κ' ἐκεῖ ὅπου πηγαίνομεν καλὸς εἶν' ὁ σκοπὸς μας,
 ὅμως δὲν εἶναι γνωστικόν.

ΜΕΡΚ. Καὶ διατί;

ΡΩΜ. Διότι, —

διότι εἶδα ὄνειρον ἔς τὸν ὕπνον μου ἀπόψε.

ΜΕΡΚ. Εἶδα κ' ἐγώ, Ρωμαῖέ μου!

ΡΩΜ. Τί ἦτο τ' ὄνειρό σου;

ΜΕΡΚ. Πῶς ὅποιος ὄνειρεύεται ἀέρα κοπανίζει.

ΡΩΜ. Ναί, μέσα εἰς τὸ στρώμά του, ἐκεῖ ὅπου κοιμάται
 κ' ἀλήθειαις ὄνειρεύεται.

ΜΕΡΚ. Τώρα καταλαμβάνω!

Τὴν Μάβω τὴν Νεράϊδα²¹ ἐφίλευς ἀπόψε.

Ἡ Μάβω κάμνει τὴν μαμμή ἔς ταις Μάγισσαις, καὶ εἶναι
 μεγάλη ἴσάν δακτυλιδιοῦ πετρίτσα, — ἀπ' ἐκείναις
 ὅπου οἱ δημογέροντες φοροῦν ἔς τὸ δάκτυλό των.

Τὸ ἀμαξάκι τῆς τραβοῦν μικρὰ μικρὰ μαμουδία,

καὶ ἀπ'ταῖς μύταις τὸ περνοῦν ἐκείνων ποῦ κοιμοῦνται.
 Εἶν' ἀπὸ πόδια σφαλαγγιοῦ τ' ἀδράχτια τῶν τρο-
 χῶν του,

ἀπ' τῶν ἀκρίδων τὰ πτερὰ τοῦ ἀμαξιοῦ ἢ σκέπη,
 τὰ χαλινάρια ἀπ' ἀραχνιά ψιλὰ ψιλὰ κλωσμένη,
 τὰ ζυγουλάρια ἀπὸ χλωμὴν ἀκτίνα τῆς Σελήνης.

Κι' ὁ ἀμαξῆς της κούνουπας μέσ' ἔς τὰ ψαρὰ ντυμένος,
 μικρὸς μικρὸς, — μικρότερος ἀπ' τὸ μισὸ μαμοῦδι
 ὅπου κεντᾷ τὸ δάκτυλο μιᾶς κόρης κοιμισμένης.

Τ' ἀμάξι της τὸ ἔκαμε ἀπὸ φουντοῦκι κούφιο
 ὁ σκίουρος, παμπάλαιος τῶν Μαγισσῶν τεχνίτης.

Μ' αὐτὴν πηγαίνει τὴν πομπὴν ἐπάν' ἀπὸ κεφάλια
 ἐρωτευμένων, κι' ἔρωτας φαντάζονται πῶς βλέπουν·
 ἢ ἀπ' τὰ γόνατα περνᾷ τῶν αὐλικῶν, κι' ἀμέσως
 χαιρετισμοὺς φαντάζονται πῶς κάμνουν κ' ὑπο-
 κλίσεις·

ἔς τῶν δικηγόρων ἀπ' ἐκεῖ ταῖς φούκταις μεταβαίνει,
 κ' ἐκεῖνοι ὄνειρεύονται πελάτας ποῦ πληρόνουν·
 περνᾷ ἀπὸ χεῖλη γυναικῶν, κ' εὐθύς γλυκὰ φιλάκια
 ἐκείναις ὄνειρεύονται· καὶ ποῦ καὶ ποῦ θυμόνει
 ἂν εὖρη πασσαλείμματα ἔς τὰ χεῖλη των ἐπάνω
 καὶ τὰ γεμίζει μὲ σπυριά. Καμμιά φορὰ διαβαίνει
 ἀπὸ τὴν μύτην αὐλικοῦ, καὶ μέσα ἔς τ' ὄνειρό του
 ὅσαν εὐνοια βασιλικὴ κ' ἐκεῖνον τοῦ μυρίζει.

Ἄλλη φορὰ ἐνὸς παππᾶ τὴν μύτη γαργαλίζει,
 καὶ ἄρτους ὄνειρεύεται ἢ προσφοραῖς κ' ἐκεῖνος²².

Κι' ἄλλη φορὰ τ' ἀμάξι της τυχαίνει στρατιώτην
 κι' ἀπ' τὸ λάρυγγι του περνᾷ, καὶ βλέπει ἔς τ' ὄνειρό του

καρτέρια, μάχαις καὶ σπαθιά, κ' ἐχθρῶν λαιμούς πῶς
κόπτει,

φαντάζεται πῶς τὸν κερνοῦν πεντάπηχα ποτήρια·
κ' ἐκεῖ, ἔς τ' αὐτιά του τύμπανα νομίζει πῶς βοῦζου,
ξυπνᾷ κι' ἀνασηκόνεται, ἀλλὰ σταυροκοπιέται,
ξανατραβᾷ τὸ 'πάπλωμα κι' ἀποκοιμάται πάλιν.
Ἡ Μάθω εἶν' ἡ Μάγισσα ἐκείνη, ὅπου πλέκει
τὴν νύκτα μέσ' ἔς τὰ σκοτεινὰ τὴν χαίτη τῶν ἀλόγων,
καὶ ταῖς τραχαῖς ταῖς τρίχαις των μὲ κόμπους τοὺς
ἔμπερδεύει,
ποῦ ἀλλοίμονον κι' ἀλλοίμονον εἰς ὅποιον τοὺς ξεπλήξῃ!²³
Αὐτ' εἶν' ἡ στρίγλα πῶρχεται κ' εὐρίσκει τὰ κορίτσια
τὴν νύκτα, ὅταν κοιτώνται ἀνάσκελα ἔς τὴν κλίνη,
αὐτὴ εἶν' ἐκείνη . . . . .

ΡΩΜ.

Σιωπή, Μερκούτιέ μου! Σώπα.

λαλεῖς περὶ τοῦ τίποτε!

ΜΕΡΚ.

Λαλῶ περὶ ὄνειρων·

κ' εἶναι τὰ ὄνειρα παιδιὰ τῆς κεφαλῆς τῆς ἄδειας,
γεννήματα τοῦ τίποτε, ἤγουν τῆς φαντασίας,
ποῦ εἶναι ἡ οὐσία της λεπτὴ ἄν τὸν ἄερα,
κ' εἰς ἀστασίαν ξεπερνᾷ τὸν ἄνεμον, ποῦ πότε
εἰς τοῦ Βορηᾷ γλυκαίνεται τὰ παγωμένα στήθη,
πότε τὴν παίρνει ὁ θυμός, φυσᾷ καὶ τὸν ἀφίνει
καὶ στρέφεται πρὸς τὸν Νοτιᾷ τὸν ὀροσοσκεπασμένον.

ΜΠΕΜΒ. Μὰς ἔβγάζει ἀπὸ τὸν ὀρόμον μας ὁ ἄνεμος αὐτός σου.
Τὸ δεῖπνον θὰ τελειώσε. Θὰ φθάσωμεν ἐξώρας.

ΡΩΜ.

Κ' ἐγὼ φοβοῦμαι πρόωρα! Ἵσάν νὰ μοῦ λέγῃ κατὶ,
ὅτι μεγάλη συμφορὰ, ἔς τὸ ἄστρον μου κρυμμένη,

ἀπ' τὸ νυκτοξεφάντωμα τ' ἀποψινὸν θ' ἀρχίσῃ,
 μιὰ συμφορὰ, ποῦ τὴν ζωὴν τὴν καταφρονημένην,
 τὴν ὑπαρξίν μου, φοβερὰ θὰ μοῦ τὴν ἀφανίσῃ
 μὲ θάνατον παράκαιρον. Ἄλλὰ ὁ κυβερνήτης
 τῆς μοίρας μου ἄς ὀδηγῇ τὸν δρόμον τοῦ πανιοῦ μου!
 Ἐμπρὸς λοιπὸν! Πηγαίνωμεν!

ΜΠΕΜΒ.

Τὰ τύμπανα βαρεῖτε!
 (Ἐξέρχονται πάντες).

Σ Κ Η Ν Η Π Ε Μ Π Τ Η

Αἴθουσα ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Καπουλέτου.

(ΜΟΥΣΙΚΟΙ εἰς τὸ βάθος τῆς σκηνῆς κρατοῦντες τὰ ὄργανα
 αὐτῶν. Εἰσέρχονται ΥΠΗΡΕΤΑΙ).

Α' ΥΠΗΡ. Ποῦ εἶναι ὁ Τηγανᾶς, καὶ δὲν ἔρχεται νὰ σηκώ-
 σωμεν τὰ πράγματα; Ποῦ νὰ σαλεύσῃ πινάκι αὐ-
 τός! Ποῦ νὰ καθαρίσῃ πινάκι!

Β' ΥΠΗΡ. Ἀλλοίμονον ἂν ἀπομείνῃ τὸ νοικοκυριὸ εἰς τὰ
 χέρια ἐνός ἢ καὶ δύο ἀνθρώπων, καὶ ἐκεῖνα λερωμένα!

Α' ΥΠΗΡ. Πᾶρε τὰ σκαμνιά ἀπ' ἐδῶ. — Σπρῶξε ἐκεῖ τ' ἀρ-
 μάρι. — Ἔχε τὸν νοῦ σου εἰς τὸ ἀσημικόν. — Νὰ μοῦ
 ζήσης, φύλαξέ μου κομμάτι ἀμυγδαλωτό· καί, ἂν
 μ' ἀγαπᾶς, εἰπέ τοῦ θυρωροῦ ν' ἀφήσῃ τὴν Σουσάνα
 τὴν Μυλοπέτραйна νὰ ἔμβῃ μέσα, — καὶ τὴν Νέλλη.
 — Ἀντώνη! Τηγανᾶ!

Γ' ΥΠΗΡ. Παρών!

Α' ΥΠΗΡ. Σὲ φωνάζουν, σὲ ζητοῦν, σὲ θέλουν εἰς τὴν τρα-
 πεζαρίαν!

Γ' ΥΠΗΡ. Δὲν ἤμπορῶ νὰ εἶμαι κ' ἐδῶ κ' ἐκεῖ. — Ἐμπρός, παιδιά! Τρέχετε ἐπάνω κάτω, καὶ ὅποιος μείνη ὕστερος, χάρισμά του ὅ,τι ἀπομείνη. (Ἄποσύρονται).

(Εἰσέρχεται ὁ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ μετὰ τῶν προσκεκλημένων καὶ προσωπιδοφόροι).

ΚΑΠΟΥΛ. Καλῶς ὠρίσατ', ἄρχοντες! — Ὅσαις δὲν ἔχουν κάλους

θὰ σηκωθοῦν εἰς τὸν χορὸν νὰ σᾶς ξεποδαριάσουν.

Ἄ, ἄ! Ποιὰ τῶρ' ἀπ' ὅλαις σας θὰ 'πῆ πῶς δὲν χορεύει;

Ὅποια θελήσῃ ἀπὸ σας τὴν δύσκολην νὰ κάμη, ἐγὼ εὐθὺς θὰ ὀρκισθῶ πῶς τῆς πονοῦν οἱ κάλοι.

Ὡραῖα δὲν σᾶς ἔπιασα; — Καλῶς τοὺς ἄρχοντάς μου!

Ἦτο καιρὸς ὁποῦ κ' ἐγὼ 'φοροῦσα προσωπίδα, κ' εἶχα τὴν τέχνην νὰ λαλῶ εἰς τὸ αὐτὶ μιᾶς νέας καὶ νὰ τῆς λέγω σιγαλὰ εὐχάριστα λογάκια· ἀλλὰ ἐπέρασ' ὁ καιρὸς, ἐπέρασε καὶ 'πάγει. —

Καλῶς ὠρίσατ', ἄρχοντες. — Αἱ μουσικοί, λαλεῖτε!

Ὀλίγον τόπον κάμετε! — Κορίτσια, σηκωθῆτε!

(Ἡ μουσικὴ ἀνακρούει· ἀρχίζει ὁ χορὸς).

Καὶ ἄλλα φῶτα γρήγορα! — 'ς τὸν τοῖχο τὰ τρηπέζια, κι' ἄς σβύσῃ πλέον ἢ φωτιά· κάμνει μεγάλην ζέστην²⁴.

Αἱ, θεῖε Καπουλέτε μου, κάθισ' ἐδῶ κοντά μου.

Ἐκάμαμεν τὸ χρέος μας καὶ 'μεῖς εἰς τὸν καιρὸν μας.

Ἄφ' ὅτου ἐχορεύσαμεν ὡς πόσα χρόνια εἶναι;

ΓΕΡ. ΚΑΠ. Τριάντα χρόνια, βέβαια, θὰ εἶν', ἐξάδελφέ μου.

ΚΑΠΟΥΛ. Τι! Ὀλιγώτερα, καλέ! 'λιγώτερα, σοῦ λέγω!

Θὰ γείνουν τὴν πεντηκοστὴν εἴκοσι πέντε χρόνια

ποῦ εἶχεν ὁ Λουκέντιος τοὺς γάμους του· καὶ τότε
κ' οἱ δύο μας ἐχορεύσαμεν.

ΓΕΡ. ΚΑΠ.

Μοῦ τὰ ὀλιγοστεύεις.

ὁ υἱός του εἶναι σήμερον πολὺ πλεόν μεγάλος.

Τριάντα χρόνων εἶν' αὐτός.

ΚΑΠΟΥΛ.

Τί κάθεται καὶ λέγεις!

Ἦτον ἀνήλικο παιδί τώρα καὶ δύο χρόνοι.

(Ἀποσύρονται).

ΡΩΜ. (πρὸς ὑπηρέτην). Ποιᾶ εἶν' αὐτὴ ποῦ ἔπερασε, κ' ἐπλού-
τιζε τὸ χέρι

τοῦ νέου ὀποῦ τὴν κρατεῖ, — ἐκεῖ;

ΥΠΗΡ.

Δὲν τὴν γνωρίζω.

ΡΩΜ. Ὡ! εἰς τὴν λάμπην της κοντὰ θαμπόνουν αἱ λαμπάδες.

Μοῦ φαίνεται ἔς τὸ μάγουλο τῆς Νύκτας κρεμασμένη,
καθὼς ἔς Αἰθίοπος αὐτὴ πολύτιμο διαμάντι.

Τόσον πλουσία εὐμορφιά δι' ἄνθρωπον δὲν εἶναι,
τόσον ὠραῖον θησαυρὸν ἢ γῆ δὲν τὸν ἀξίζει!

Ἴδὲ πῶς ξεχωρίζεται μέσ' ἔς τὰς συντρόφισσαῖς της,
ἴσάν περιστέρα κάτασπρη ἔς τὰ μαυροπούλια μέσα!

Εὐθὺς ποῦ παύσῃ ὁ χορὸς θὰ ἰδῶ ποῦ θὰ καθήσῃ,
διὰ νὰ δώσω τὴν χαρὰν ἔς τ' ἀνάξιό μου χέρι

νὰ πιάσῃ τὸ χεράκι της. — Ἀγάπησα ὡς τώρα;

Ποτέ μου! Ὁχι! Ἄγνια μου, σεῖς ὀρκισθῆτε μου το,
διότι τόσην εὐμορφίαν ἀπόψε πρωτοβλέπω!

ΤΥΒΑΛΤΗΣ, παρατηρῶν τὸν Ρωμαῖον μακρόθεν.

Μοντέκης εἶναι βέβαια! Γνωρίζω τὴν φωνὴν του.

(Πρὸς τὸν ἀκόλουθόν του).

Φέρ' τὸ σπαθί μου. Πῶς τολμᾷ νὰ ἔλθῃ ἔς τὸν χορὸν μας

μὲ σκεπασμένον πρόσωπον, καὶ νὰ μᾶς περιπαίξῃ !
Μὰ τὴν τιμὴν τοῦ γένους μου καὶ μὰ τὴν γενεάν μου,
κρίμα δὲν τῷχῳ ἂν ἐδῶ 'ς τὸν τόπο τὸν ἀφήσω !

ΚΑΠΟΥΛ. Τί ἔπαθες, ἀνεψιέ ; Τί ἔχεις καὶ ἀνάπτεις ;

ΤΥΒΑΛ. Αὐτὸς ἐδῶ ἓνας ἐχθρὸς, ἓνας Μοντέκης εἶναι,
ἓνας αὐθάδης, θεῖέ μου, πρῶ ἦλθε μὲ κακίαν
τὴν ἑορτὴν μας νὰ ἰδῇ καὶ νὰ μᾶς περιπαίξῃ !

ΚΑΠΟΥΛ. Τί ; Ὁ Ρωμαῖος εἶν' αὐτὸς ;

ΤΥΒΑΛ. Ἐκεῖνος, ὁ ἀχρεῖος !

ΚΑΠΟΥΛ. Ἠσύχασε καὶ ἄφες τον, ἀνεψιέ καλέ μου·
ἀρχοντικὸ καὶ εὐγενικὸ εἶναι τὸ φέρεσιμό του,
καὶ ἂν θέλῃς τὴν ἀλήθειαν, τὸν ἔχει καύχημά της
ὄλ' ἡ Βερόνα, ὡς καλὸν καὶ καθὼς πρέπει νέον.
Καὶ ὄλα νὰ μοῦ ἐδίδες τοῦ τόπου μας τὰ πλούτη,
δὲν τῷκαμνα, 'ς τὸ σπίτι μου νὰ τὸν καταφρονήσω.
Κάμε λοιπὸν ὑπομονήν. Μὴ βλέπεις. Ἄφησέ τον.
Τὸ θέλημά μου εἶν' αὐτό, καὶ ἂν θέλῃς νὰ μ' ἀκούσης,
νὰ ἦσαι τώρα πρόσχαρος. Μὴ μοῦ τὰ καταϊβάξῃς
καὶ δὲν ἀρμόζουν 'ς τὸν χορὸν καταϊθασμένα μοῦτρα.

ΤΥΒΑΛ. Ἀρμόζουν, ὅταν χώνεται καὶ ἓνας ἀχρεῖος μέσα !
Αὐτὸ δὲν ὑποφέρεται !

ΚΑΠΟΥΛ. Ἄ ! Ὅα τὸ ὑποφέρῃς !

Ποῦ εἴμεθ. — Ποιὸς ἀπ' τοὺς δυὸ προστάζει ἐδῶ πέρα ;
Ἄκους, δὲν ὑποφέρηται ! Θεέ, συγχώρησέ με,
θέλεις οἱ φίλοι μου ἐδῶ νὰ γείνουν ἄνω κάτω ;
νὰ γείνη Ἀνάστα ὁ Θεός ; Τί θέλεις ; νὰ μοῦ κάμῃς
τὸ παλληκάρι ;

ΤΥΒΑΛ. Θεῖέ μου, εἶν' ἐντροπή μας.

ΚΑΠΟΥΛ.

Σώπα!

Συμμαζώξε τὰ λόγια σου! Ἀκόμη τί θ' ἀκούσω;
 Νὰ μὴ πληρώσης ἀκριβὰ τὸ φέρσιμό σου τοῦτο.
 Θὰ μοῦ ἐναντιόνεσαι! Καιρός, μὰ τὴν ἀλήθεια. . .
 (Πρὸς νέαν τινά).

Πολὺ καλὰ, κυρία μου. (Πρὸς τὸν Τυβάλτην).

Ποῦ ἔχεις τὰ μυαλά σου;

Νὰ ποῦ τὸ λέγω, 'σύχασε, ἦ... (Πρὸς τοὺς ὑπηρέτας).
 (Πρὸς τοὺς χορευτάς). Κι' ἄλλα φῶτα! φῶτα!

Ἐμπρός, νὰ ζῆτε! (Πρὸς τὸν Τυβάλτην).

Εἰδεμὴ, ἐγὼ σὲ ἠσυχάζω!

ΤΥΒΑΛ. Ἄ! Ἡ ὀργή μου πολεμᾷ μὲ τὴν ὑπομονήν μου
 κι' ἀνατριχιάζω σύσσωμος ἀπὸ στενοχωρίαν.

Ἄς τραβηχθῶ. Ὅμως αὐτὸς ἐδῶ ὁ ἐρχομὸς του,
 καὶ ἂν τοῦ φαίνεται γλυκός, εἰς πίκραν θὰ γυρίσῃ!
 ('Αποσύρεται).

ΡΩΜ. Ἄν τύχη κ' ἐβεθήλωσε τ' ἀνάξιό μου χέρι
 τὸ ἅγιον εἰκόνισμα ὅπου κρατεῖ, ἄς σκύψουν
 δυὸ κόκκινοι προσκυνηταί, τὰ πρόθυμά μου χεῖλη,
 καὶ τὸ τραχύ μου ἔγγιγμα μ' ἓνα φιλὶ ἄς σβύσουν.

ΙΟΥΛ. Τὸ ἀδικεῖς τὸ χέρι σου, προσκυνητὰ καλέ μου·
 ἀνάρμωστην εὐλάβειαν δὲν ἔδειξε διόλου.
 Ἐγγίζουσιν οἱ προσκυνηταί τὰ χέρια τῶν ἁγίων,
 κι' ἀσπάζονται μ' εὐλάβειαν τὰ εἰκονίσματά των ²⁵.

ΡΩΜ. Τὰ χεῖλη τῶν προσκυνητῶν οἱ ἅγιοι δὲν τᾶχουν;

ΙΟΥΛ. Τὰ ἔχουν νὰ προσεύχωνται, προσκυνητὰ καλέ μου.

ΡΩΜ. Λοιπόν, ὦ δέσποινα γλυκειά, ὅ,τι τὰ χέρια κάμνουν
 ἄς κάμουν καὶ τὰ χεῖλη μου· ἔς τὴν δέησίν των κλῖνε!

- Μὴ τ' ἀρνηθῆς κι' ἀπελπισθοῦν ἐκεῖ ὅπου πιστεύουν.
- ΙΟΥΛ. Οἱ ἅγιοι ἀκίνητοι ἀκούουν τὰς δεήσεις.
- ΡΩΜ. Μείνε λοιπὸν ἀκίνητη, ἐνῶ ἐγὼ σοῦ παίρνω
τὴν δέησίν μου. (Τὴν ἀσπάζεται)
- Μὲ αὐτὸ τὰ χεῖλη σου ἐπῆραν
τὸ κρῖμ' ἀπὸ τὰ χεῖλη μου.
- ΙΟΥΛ. Τὸ κρῖμα ποῦ σ' ἐπῆραν
τὸ 'κράτησαν τὰ χεῖλη μου.
- ΡΩΜ. Τὸ μάλλωμα μ' εὐφραίνει.
'Πίσω τὸ κρῖμα δὸς μου το!
- (Τὴν ἀσπάζεται ἐκ νέου).
- ΙΟΥΛ. Δὲν παύουν τὰ φιλιὰ σου²⁶!
- ΠΑΡΑΜ. Κόρη μου, ἡ μητέρα σου θέλει νὰ σοῦ 'μιλήσῃ.
(Ἡ Ἰουλιέτα διευθύνεται πρὸς τὴν μητέρα της).
- ΡΩΜ. Ποιὰ εἶναι ἡ μητέρα της, παρακαλῶ;
- ΠΑΡΑΜ. Καλέ μου,
εἶν' ἡ κυρία τοῦ σπιτιοῦ. Κυρία καθὼς πρέπει!
'Εβύζαξα τὴν κόρην της, αὐτὴν ποῦ τῆς 'μιλοῦσες.
Χαρὰ 'ς ἐκεῖνον ποῦ θὰ 'πῆ: «τὴν ἔβαλα 'ς τὸ χέρι!»
Θὰ πάρῃ ἓνα θησαυρόν!
- ΡΩΜ. Τοῦ Καπουλέτου κόρη!
'Ὡ, ὑποχρέωσις γλυκειά! 'ς τὴν κόρην τοῦ ἐχθροῦ μου
τὴν ὑπαρξίν μου χρεωστῶ.
- ΜΠΕΜΒ. Καιρὸς ν' ἀναχωροῦμεν.
Τελειώνει ἡ διασκέδασις.
- ΡΩΜ. Κ' ἐγὼ αὐτὸ φοβοῦμαι.
Τελειώνει ἡ διασκέδασις, κ' ἡ πίκρα μου ἀρχίζει.

ΚΑΠΟΥΛ. Ἀκόμη δά, ὦ ἄρχοντες, μὴ φεύγετε ἀκόμη !
 Σταθῆτε νὰ δειπνήσετε· τώρα θὰ φέρουν κᾶτι.
 Τ' ἀπεφασίσατε ; Λοιπόν, ὑπόχρεως σὰς εἶμαι,
 ὑπόχρεως εἰς ὅλους σας πολύ. Καλή σας νύκτα !
 Φῶτα ἐδῶ ! — Πηγαίνωμεν καὶ 'μεῖς νὰ κοιμηθοῦμεν.
 Ἐξώρας εἶν', ἐξάδελφε. Πηγαίνω νὰ πλαγιασῶ.

(Ἀποσύρονται πάντες, ἐκτὸς τῆς Ἰουλιέτας καὶ τῆς Παραμάνας.)

ΙΟΥΛ. Αἶ παραμάννα, ἔλα ἔδῶ. — Αὐτὸς ἐκεῖ ποιὸς εἶναι ;

ΠΑΡΑΜ. Ὁ κληρονόμος καὶ υἱὸς τοῦ γέρο-Τιβερίου.

ΙΟΥΛ. Κι' ὁ ἄλλος ἀπ' ὀπίσω του ; Αὐτὸς ποῦ ἔβγαίνει τώρα ;

ΠΑΡΑΜ. Ὁ νέος ὁ Πετρούκιος.

ΙΟΥΛ. Κι' αὐτὸς ἐκεῖ κοντά του ;
 ἐκεῖνος ποῦ δὲν ἤθελεν ἀπόψε νὰ χορεύσῃ ;

ΠΑΡΑΜ. Δὲν τὸν γνωρίζω.

ΙΟΥΛ. Πήγαινε νὰ μάθῃς τ' ὄνομά του. —
 Ἐὰν δὲν εἶν' ἐλεύθερος, ἡ νυμφικὴ μου κλίνη
 θὰ εἶν' ὁ τάφος μου !

ΠΑΡΑΜ. (ἐπιστρέφουσα). Αὐτὸς ἓνας Μοντέκης εἶναι !
 Εἶν' ὁ Ρωμαῖος, τὸ παιδὶ τοῦ πατρικοῦ ἐχθροῦ σου !

ΙΟΥΛ. Τῆς μόνῃς ἐχθρας μου βλαστὸς ἢ μόνῃ μου ἀγάπη !
 Ὡ ! πάρωρα τὸν ἠγνώρισα καὶ πρόωρα τὸν εἶδα !
 Μέσ' ἔς τὴν καρδιάν μου ἠφύτρωσε ἀγάπη παρὰ φύσιν,
 διότι ἐρωτεύθηκα τὸν μισητὸν ἐχθρόν μου !

ΠΑΡΑΜ. Τί εἶν' αὐτό ; τί εἶν' αὐτό ;

ΙΟΥΛ. Εἶν' ἓνα τραγουδάκι,
 ποῦ μ' ἔμαθ' ἓνας χορευτῆς.

(Κράζουν ἔσωθεν τὴν Ἰουλιέταν).

ΠΑΡΑΜ.

Ἄμέσως ! Ναί, ἀμέσως !

Ἔλα, πηγαίνωμεν καὶ ἡμεῖς ; Ἐφυγ' ὁ κόσμος ὅλος.

(Ἄπέρχονται).

ΠΡΑΞΙΣ ΔΕΥΤΕΡΑ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Πλατεῖα παρὰ τὸν κήπον τοῦ Καπουλέτου.

ΡΩΜΑΙΟΣ (εἰσερχόμενος).

ὦ ! ἡ καρδιά μου εἶν' ἐδῶ, ἐδῶ κ' ἐγὼ θὰ μείνω.

Κυλίσου, ζύμη γήινη, τὸ κέντρον σου νὰ εὕρῃς²⁷.

(Πηδᾷ τὸν τοῖχον τοῦ κήπου).

(Εἰσέρχονται ὁ ΜΠΕΜΒΟΛΙΟΣ, καὶ ὁ ΜΕΡΚΟΥΤΙΟΣ.)

ΜΠΕΜΒ. Ρωμαῖέ μου ! Ἐξάδελφε !

ΜΕΡΚ.

Ὁ νέος ἔχει γνῶσιν.

Νὰ ἰδῆς ὅτι θὰ ἔφυγε νὰ πάγῃ νὰ πλαγιασῇ.

ΜΠΕΜΒ. Τὸν εἶδα ! Ἐτρεξ' ἀπ' ἐδῶ κ' ἐπήδησε τὸν τοῖχον.

Μερκούτιέ μου, κράξε τον !

ΜΕΡΚ.

Καὶ νὰ τὸν ἐξορκίσω. —

Ρωμαῖε ! παλαβέ, τρελλέ, ἐρωτοπληγωμένε !

Τὸ σχῆμα λάβε στεναγμοῦ κ' ἐμπρός μας ἐμφανίσου·

πρόφερε μόνον δίστιχον ἐρωτικὸν καὶ φθάνει·

φώναξε, Ἄχ ! καὶ ταίριαξε μὲ περιστέρι, ταῖρι·

ἢ κάμε τὸ ἐγκώμιον τῆς ἁμίας Ἀφροδίτης,

ἢ δὸς ἓνα παράνομα εἰς τὸ τυφλὸ παιδί της ²⁸.

Δὲν μὲ ἀκούει, δὲν κουνεῖ, δὲν ὀμιλεῖ. — Ρωμαῖε! —

Ἐψόφησεν ὁ πίθηκος. — Ἐξορκισμὸν θὰ κάμω.

Ρωμαῖε, μὰ τὰ εὐμορφα τῆς Ροζαλίνας μάτια,
μὰ τὸ λευκὸν της μέτωπον, τὰ κόκκινα χειλάκια,
τὸ ποδαράκι τὸ μικρὸ, τὰ παχουλά της μέλη,
σὲ ἐξορκίζω νὰ φανῆς ἔς τὴν φυσικὴν μορφήν σου!

ΜΠΕΜΒ. Ἐὰν σ' ἀκούσῃ, ἴθυμωσε!

ΜΕΡΚ. Μὲ τοῦτο νὰ θυμώσῃ;

Θὰ ἴθυμονε ἂν ἴσηκονα μὲ τοὺς ἐξορκισμοὺς μου
δαιμόνιον τεράστιον ἔμπρὸς εἰς τὴν καλήν του,
καὶ τ' ἄφωνα νὰ στέκεται, ὡς νὰ τὸ ἠσυχάσῃ
ἐκείνη μὲ τὰ μάγια της. Αὐτὸ κακὸν θὰ ἦτο,
ἐνῷ ἐγώ, — τὰ λόγια μου εἶναι καλὰ κι' ἀθῶα·
τὸν ἐξορκίζω ἔς τ' ὄνομα τῆς ἀγαπητικῆς του
νὰ μᾶς φανῇ.

ΜΠΕΜΒ. Πηγαίνωμεν. Ἐκρύφθηκε ἔς τὰ δένδρα·

Τὴν πληξὶν θέλει τῆς νυκτὸς νὰ ἔχῃ συντροφιάν του.

Εἶν' ἡ ἀγάπη του τυφλὴ καὶ τῆς ἀρμόζει σκότος.

ΜΕΡΚ. Ἄν ἡ ἀγάπη εἶναι τυφλὴ, δὲν βλέπει ποῦ πηγαίνει.

Τῶρ' ἀπὸ κάτω ἀπὸ ἔλῃα θὰ εἶναι ἔξαπλωμένος,
νὰ λογαριάζῃ ταῖς ἔλῃαις τῆς ἀγαπητικῆς του ²⁹.

Ρωμαῖε, καλὴ νύκτα σου! — ἔς τὸ στρῶμά μου πηγαίνω.

Ἐγὼ δὲν νοστιμεύομαι νὰ στρώνωμαι ἔς τὸ χῶμα.

Ἐλα, πηγαίνωμεν.

ΜΠΕΜΒ. Ἐμπρὸς! Εἰς μάτην τὸν ζητοῦμεν,

ἀφοῦ δὲν ἔχει ὄρεξιν νὰ εὑρεθῇ ἐκεῖνος. (Ἀπέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Ὁ κήπος τοῦ Καπουλέτου.

(Εἰσέρχεται ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ).

ΡΩΜ. Ὅποιος δὲν ἔλαβε πληγὴν, γελᾷ τοὺς πληγωμένους!

(Ἡ Ἰουλιέτα φαίνεται εἰς τὸ παράθυρόν της).

Σιγά! Εἰς τὸ παράθυρον τί φῶς ἐκεῖ προβάλλει;

Ἀνατολὴ ἐπρόβαλε, κ' ἡ Ἰουλιέτα ἥλιος!

Ἦλιε γλυκέ, ἀνάτειλε καὶ σβῦσε τὴν Σελήνην.

Ἴδέ την· ἀπ' τὴν ζήλεια της ἀχνίζει καὶ χλωμιάζει,

ὁποῦ 'ς τὰ κάλλη τὴν περνᾷς ἐσὺ ποῦ τὴν λατρεύεις!

Μὴ τὴν λατρεύεις³⁰. ἄφες την, ἂν εἶναι καὶ ζηλεύει.

Χρῶμα πρασινοκίτρινον ἔχει τὸ φόρεμά της,

κι' ἀρμόζει μόνον εἰς τρελλούς·³¹ ἐσένα δὲν σ' ἀρμόζει!

Εἶν' ἡ ἀγάπη μου ἐκεῖ· ἡ δέσποινά μου εἶναι.

ᾠ! ἄς τὸ ἤξευρε! — Λαλεῖ. — Ὅχι. — δὲν εἶπε λέξιν.

Μόνον τὸ βλέμμα της λαλεῖ. Ἀπόκρισιν θὰ δώσω.

Ἄλλ' ὑπερηφανεύομαι· δὲν ὁμιλεῖ ἐμένα.

Δύο ἀστέρια τ' οὐρανοῦ, τὰ ὠραιότερά του,

θέλουν 'ς τὴν γῆν νὰ καταιβοῦν, καὶ ὡς ποῦ νὰ

γυρίσουν

παρακαλοῦν τὰ μάτια της 'ς τοὺς οὐρανοὺς νὰ

λάμπουν.

Κι' ἂν πᾶν ἐκεῖ; — Κι' ἂν καταιβοῦν 'ς τὸ μέτωπόν

της τ' ἄστρα; —

Ἡ λάμψις τοῦ προσώπου της θὰ τὰ θαμβώσῃ τ' ἄστρα,

καθὼς ὁ ἥλιος λύχνου φῶς, κ' ἐπάνω 'ς τὸν αἰθέρα

θά χύνετ' ἀπ' τὰ ἴματια τῆς δλόφωτο ποτάμι,
 πῶς τὰ πουλιά νὰ κελαδοῦν ἄν νὰ μὴν ἦτο νύκτα!
 Ἴδὲ τὴν πῶς ἐστήριξε τὸ μάγουλο ἔς τὸ χέρι.
 ὦ! Εἶθε ἔς τὸ χεράκι τῆς χειρόφτι νὰ μὲ εἶχε
 νὰ ἤγγιζα τὸ μάγουλο ἐκεῖνο!

ΙΟΥΔ.

Ἄχ!

ΡΩΜ.

Τί λέγει;

Λάλησε, ἄγγελε λαμπρέ! — Μοῦ ἔλαμψες ἔς τὰ σκότη,
 καθὼς ὁπότεν ὁ Θεὸς εἰς τοὺς ἀνθρώπους στέλλει
 τὸν πτερωτὸν τοῦ ἄγγελον ἀπ' τοῦ οὐρανοῦ τὰ ὕψη,
 κι' ἀναστηλόνουν ἔκθαμβα οἱ ἀνθρωποὶ τὰ ἴματια,
 καὶ γέρνουν τὰ κεφάλια τῶν ὀπίσω, νὰ τὸν βλέπουν
 ποῦ κάθεται ἔς τὰ σύννεφα τὰ ἀργοκινημένα
 καὶ ἀρμενίζει ὑψηλὰ ἔς τοὺς κόλπους τοῦ αἰθέρος!

ΙΟΥΔ. Ἄχ, ὦ Ρωμαῖε! Διατί νὰ εἶσαι ὁ Ρωμαῖος;

Ἄρνήσου τὸν πατέρα σου, παραίτα τ' ὄνομά σου,
 ἢ μόνον ὅτι μ' ἀγαπᾷς ὀρκίσου με, Ρωμαῖε,
 καὶ ἔπαυσα νὰ λέγωμαι τοῦ Καπουλέτου κόρη.³²

ΡΩΜ. Ν' ἀκούσω κι' ἄλλα, ἢ ἀρκεῖ;

ΙΟΥΔ.

Ἄχ! Τ' ὄνομά σου μόνον

εἶν' ὁ ἐχθρὸς μου. Εἶσαι σὺ ἐσύ, ὄχι Μοντέκης!
 Τί εἶναι Μοντέκης; — Ἄρά γε μὴν εἶναι χέρι, πόδι,
 ἢ πρόσωπον, ἢ σάρκα σου; ὦ! τ' ὄνομα ν' ἀλλάξης!
 Καὶ τί σημαίνει τ' ὄνομα; Τ' ἄνθος ποῦ λέγουν ρόδον,
 ὅπως ἀλλέως κι' ἂν τὸ ποῦν, τὸ ἴδιο θὰ μυρίζῃ.

Κι' ἂν ὁ Ρωμαῖος ἔπαυε νὰ λέγεται Ρωμαῖος,
 μὲ τοῦτο δὲν θὰ ἔχανε τὴν φυσικὴν του χάριν.

ὦστ' ἀπαρνήσου χάριν μου, Ρωμαῖε, τ' ὄνομά σου,

καὶ δι' αὐτό σου τ' ὄνομα, ποῦ μέλος σου δὲν εἶναι,
ἐμένα ὅλην παρὲ με.

ΡΩΜ. Ὅσον τὸν λόγον σου σὲ παίρνω
πέ με ἀγάπην σου, κ' εὐθύς μ' ἐβάπτισες ἐκ νέου
ἀπὸ ἐδῶ κ' ἐμπρὸς ἐγὼ δὲν εἶμαι ὁ Ρωμαῖος.

ΙΟΥΛ. Ποιὸς εἶσαι σύ, ποῦ ἔρχεσαι κρυμμένος εἰς τὰ σκότη
καὶ ἐπεμβάχεις ἔς τὰ κρυφὰ διανοήματά μου;

ΡΩΜ. Δὲν ἔξυρω μὲ τί ὄνομα νὰ σοῦ εἰπῶ ποιὸς εἶμαι
τὸ ὄνομά μου τὸ μισῶ, ὧ δέσποινα γλυκειά μου,
διότι τὸ ἐχθρεύεσαι. Γραμμένον ἂν τὸ εἶχα,
τὴν λέξιν θὰ τὴν ἔσχιζα.

ΙΟΥΛ. Τ' αὐτιά μου μόλις ἤπιαν
πενήντα λέξεις ἀπ' αὐτὸ τὸ στόμα ἕως τώρα,
ἀλλὰ γνωρίζω τὴν φωνήν. — Δὲν εἶσαι ὁ Ρωμαῖος;
Δὲν εἶσαι τοῦ Μοντέκη υἱός;

ΡΩΜ. Κανὲν ἀπὸ τὰ δύο,
ἀφοῦ ἐσύ δὲν τ' ἀγαπᾶς, ὧ κόρη γλυκυτάτη.

ΙΟΥΛ. Ἐδῶ πῶς ἤλθες, λέγε μου, καὶ διατί νὰ ἔλθης;
Εἶν' ὑψηλοὶ καὶ δύσκολοι τοῦ κήπου μας οἱ τοῖχοι,
κ' ἐδῶ ποῦ εἶσαι, διὰ σὲ θὰ εἶναι θάνατός σου
ἂν σ' εὔρη ἔξαφνα κανεὶς ἀπὸ τοὺς συγγενεῖς μου!

ΡΩΜ. Μὲ τὰ πτερὰ τοῦ Ἑρωτος ἐπήδησα τὸν τεῖχον.
Τὰ λίθινα ἐμπόδια δὲν τὰ μετρά ὁ Ἑρως,
ὅ,τι δὲ εἶναι δυνατόν, τολμᾷ καὶ νὰ τὸ κάμη·
κι' οὔτε μοῦ ἤλθε εἰς τὸν νοῦν τῶν συγγενῶν σου φόβος.

ΙΟΥΛ. Ἐὰν σ' ἰδοῦν σ' ἐσκότωσαν!

ΡΩΜ. Ἄλλοίμενον! Φοβοῦμαι
πλειότερον τὸ μάτι σου ἢ—εἴκοσι σπαθιά των!

Γλυκά ιδέ με καὶ μ' ἀρκεῖ. Δὲν τοὺς φοβοῦμ' ἐκείνους.

ΙΟΥΔ. Δὲν ἤθελα νὰ σέ ἰδοῦν διὰ τὸν κόσμον ὅλον!

ΡΩΜ. Δὲν εἶναι φόβος· τῆς νυκτὸς τὰ ράσα μὲ σκεπαζοῦν.
 Ἄν ὅμως σὺ δὲν μ' ἀγαπᾶς, ἄς μ' εὔρουν· δὲν μὲ μέλει!
 Καλλίτερα ἢ ἔχθρα τῶν νὰ κόψῃ τὴν ζωὴν μου,
 παρὰ ν' ἀργῇ ὁ θάνατος καὶ σὺ νὰ μὴ μὲ θέλῃς.

ΙΟΥΔ. Καὶ ποῖον εἶχες ὁδηγὸν τὸν δρόμον νὰ σοῦ δείξῃ;

ΡΩΜ. Τὸν Ἑρωτα, ποῦ μ' ἔδωκε τὴν ἐμπνευσιν νὰ ἔλθω
 Ἐκεῖνος ἔβαλε τὸν νοῦν, κ' ἔβαλα γὼ τὰ ἴματια.
 Ναύτης δὲν εἶμαι, ἀλλ' ἐὰν ἔς τῆς γῆς τὴν ἄκρην ἦσο,
 κ' ἕως ἐκεῖ ποῦ κυματοῦν τὰ ἔσχατα πελάγη
 δι' ἓνα τέτοιον θησαυρὸν ἵτολμοῦσα ν' ἀρμενίσω.

ΙΟΥΔ. Ἐεύρεις, τὸ σκότος τῆς νυκτὸς τὸ ἔχω προσωπίδα,
 εἰ δέ, δι' ὅσα ἤκουσες ἀπόψε νὰ προσφέρω
 παρθενικὸν ἐρύθημα θὰ μ' ἔβαφε τὴν ὄψιν.

Τὸ ἤθελα νὰ ἔκαμνα ἐκεῖνο ποῦ ἀρμόζει
 καὶ ν' ἀρνηθῶ τὰ λόγια μου. Ἀλλὰ τὸ τί ἀρμόζει
 τὸ παραιτῶ! Μὲ ἀγαπᾶς! Ναί, θὰ μοῦ πῆς, τὸ ξεύρω,
 καὶ θὰ πεισθῶ ἔς τὸν λόγον σου. Ἀλλὰ κι' ἂν πάρης
 ὄρκον,

νὰ τὸν πατήσης ἠμπορεῖς. Ὁ Ζεὺς γελᾷ, μᾶς λέγουν,
 εἰς ἀπιστίας ἐραστῶν. Ἄν μ' ἀγαπᾶς, Ρωμαῖε,
 εἰπέ μου το εἰλικρινῶς. Ἡ ἂν νομιζῆς ὅτι
 σ' ἄφησα γρήγορα πολὺ νὰ μὲ κερδίσης, πέ το
 διὰ νὰ γείνω δύστροπη, τὰ φρύδια νὰ σουφρῶνω,
 «ὄχι» νὰ λέγω ἔς ὅ,τι λές, καὶ νὰ σέ τυραννήσω!
 Ἀλλέως, ὄχι βέβαια, διὰ τὸν κόσμον ὅλον!
 Ἀληθινά, προδίδεται πολὺ τὸ αἰσθημά μου,

κ' ἴσως εὐρίσκεις ἐλαφρὸν πολὺ τὸ φέρισμό μου,
 ἀλλ' ὅμως ἐμπιστεύσου με, Ρωμαῖε, καὶ θὰ μ' εὖρης
 πλέον πιστὴν ἀπὸ αὐταῖς ποῦ ἔξυρουν νὰ κρατοῦνται.
 Τ' ὁμολογῶ, νὰ κρατηθῶ κ' ἐγὼ ἐχρεωστοῦσα,
 ἀλλ' ἄθελά μου ἤκουσες τὸν μυστικὸν μου πόθον,
 καὶ πρὶν τὸ πάρω εἶδῃσιν· λοιπὸν συμπάθησέ με,
 καὶ μὴ τὸ πάρης ἐλαφρὸν αὐτὸ τὸ αἴσθημά μου,
 αὐτὸ ποῦ μόνον τῆς νυκτὸς ξεσκέπασε τὸ σκότος.

- ΡΩΜ. Ἀγάπη μου, ὀρκίζομαι, μὰ τὴν σεμνὴν Σελήνην
 ποῦ τὰ κλαδιὰ τὰ φουντωτὰ τῶν δένδρων ἀσημόνει...
 ΙΟΥΛ. Μὴ 'ς τὴν Σελήνην ὀρκισθῆς, τὴν ἄστατην Σελήνην
 ποῦ καθε μῆνα κι' ἀλλαγὴν 'ς τὸν δίσκον τῆς μᾶς
 κάμνει,

μὴ τύχη κ' ἡ ἀγάπη σου ἀλλάζῃ 'σάν ἐκείνην.

- ΡΩΜ. Εἰς τί λοιπὸν νὰ ὀρκισθῶ ;

- ΙΟΥΛ. Μὴ ὀρκισθῆς διόλου.

"Ἡ 'ς τὴν χαριτωμένην σου τὴν ὕπαρξιν ὀρκίσου,
 ποῦ εἶναι τῆς λατρείας μου Θεός, καὶ σὲ πιστεύω !

- ΡΩΜ. Ἄν τῆς κάρδιας μου ἡ πιστὴ ἀγάπη...

- ΙΟΥΛ. Ὅχι, ὄχι !

Μὴ ὀρκισθῆς καλλίτερα. — Ἄν κ' εἶσαι ἡ χαρὰ μου,
 ἀπόψε δὲν τὴν χαιρομαι τὴν ἔνωσιν αὐτὴν μας.

Ὀρμητικὰ κ' ἐξαφνικὰ κι' ἀνέλπιστα μοῦ ἤλθε· —
 ἦτον ὡσάν τὴν ἀστραπήν, ὅπου περνᾷ καὶ φεύγει
 πρὶν 'πῆ κανένας: ἄστραψε! — Γλυκέ μου καλὴ νύκτα!
 Αὐτὸ τὸ νεογέννητον τοῦ Ἐρωτός μας ἄνθος
 ἡ αὔρα τοῦ καλοκαιριοῦ ἴσως μᾶς τ' ὠριμάσῃ
 κι' ἀνοιξὴ καὶ μωσχοβολᾷ ὡς ποῦ νὰ ἔξαναέλθῃς.

Καλή σου νύκτα κι' ἀγαθή! Τὸ στῆθός σου νὰ εἶναι
ἀναπαυμένον κ' ἤσυχον καθὼς τὸ ἰδικόν μου.

ΡΩΜ. Μ' ἀφίνεις, κ' εὐχαρίστησιν διόλου δὲν μοῦ δίδεις;

ΙΟΥΛ. Καὶ ποίαν εὐχαρίστησιν ἀπόψε περιμένεις;

ΡΩΜ. Σοῦ δίδω τὴν ἀγάπην μου, δός μου τὴν ἰδικήν σου.

ΙΟΥΛ. Καὶ μὴ δὲν σοῦ τὴν ἔδωκα προτοῦ μοῦ τὴν ζητήσης;
Καὶ ὁμῶς, θὰ μοῦ ἤρεζε νὰ μὴν τὴν εἶχα δώσει.

ΡΩΜ. Νὰ μοῦ τὴν πάρης ἤθελες; Καὶ διατί, γλυκειά μου;

ΙΟΥΛ. Διὰ νὰ ἔχω μοναχὰ νὰ σοῦ τὴν ξαναδώσω.

Ἄλλὰ γυρεύω τοῦ κακοῦ τὸ πρᾶγμα ὅπου ἔχω.

Εἶν' ἡ ἀγάπη μου βαθειὰ ὅσον πέλαγος, κ' ἐξ ἴσου
καὶ ἡ φιλοδωρία μου ὅσον πέλαγος μεγάλη,
καὶ ὅσον περισσότερον σοῦ δίδω, τόσον μένει,
διότι ἀνεξάντλητα τὰ ἔχω καὶ τὰ δύο.

(Ἡ παραμάνα κράζει ἔσωθεν).

Ἄκουω μέσα θόρυβον. Ἀγάπη μου, σ' ἀφίνω.

— Ἀμέσως, παραμάνα μου. — Ἔσο πιστός, Μοντέκη!
Πρόσμειν' ἐδῶ μίαν στιγμὴν κι' ἀμέσως ἐπιστρέφω.

(Ἀποσύρεται).

ΡΩΜ. Εὐλογημέν' ἡ νύκτ' αὐτὴ καὶ τρεῖς εὐλογημένη!

Φεβοῦμαι μήπως ὄνειρον ἦτο αὐτὸ ποῦ εἶδα.

τόσον μοῦ φαίνεται γλυκὺ ποῦ μόλις τὸ πιστεύω.

ΙΟΥΛΙΕΤΑ (ἐπιστρέφουσα εἰς τὸ παράθυρον).

Δυὸ λόγια μόνον νὰ σοῦ πῶ, κι' ἀλήθεια καλὴ νύκτα.

Ἐὰν τῷ ὄντι μ' ἀγαπᾶς, Ρωμαῖε, τιμημένα,

ἂν ὁ σκοπός σου στέφανα καὶ γάμος, μήνυσέ μου

μὲ ἄνθρωπον ποῦ αὔριον θὰ εὔρω νὰ σοῦ στείλω,

τὸ ποῦ καὶ πότ' ἐπιθυμοῦμε ὁ γάμος μας νὰ γείνη,

κ' εἶμ' ἔτοιμη πῆν τύχην μου· ἰς τὰ χέρια σου νὰ βάλω
καὶ εἰς τὰ πέρατα τῆς γῆς· νὰ σὲ ἀκολουθήσω.

ΠΑΡΑΜ. (ἔσωθεν). Κυρία!

ΙΟΥΛ. Ἐφθασα. — Ἄλλὰ εἰάν ἀπὸ τὸν νοῦν σου
τίποτ' ἐπέρασε κακόν. . .

ΠΑΡΑΜ. (ἔσωθεν). Κυρία μου!

ΙΟΥΛ. Ἀμέσως! —

τότε νὰ μὴ μὲ ξεναιδῆς, καὶ ἄφες με νὰ κλαίω.
Θὰ σὲ μὴνύσω αὔριον.

ΡΩΜ. Νὰ μὴ σωθῇ ἡ ψυχὴ μου
εἰάν ποτέ. . .

ΙΟΥΛ. Χίλιαις φοραῖς, γλυκέ μου, καλὴ νύκτα!
(Ἀποσύρεται).

ΡΩΜ. Χίλιαις φοραῖς νύκτα κακὴ, ἀφοῦ δὲν τὴν φωτίζεις.
Ὁ Ἔρωσ πρὸς τὸν Ἐρωτα λαχταριστὸς βαδίζει
καθὼς τὸ μαθητόπουλο π' ἀφίνει τὸ βιβλίον·
καὶ ὅταν ἔλθῃ χωρισμός, ὅσῃν τὸ παιδί γυρίζει
ὅταν μὲ μάτια χαμηλὰ πηγαίνῃ ἰς τὸ σχολεῖον.
(Ἀποσύρεται βραδέως).

(Ἡ ΙΟΥΛΙΕΤΑ ἔρχεται ἐκ νέου εἰς τὸ παράθυρον).

ΙΟΥΛ. Ρωμαῖε! Ψίτ! — ὦ! τὴν φωνὴν τοῦ κυνηγοῦ ἄς εἶχα,
τὸ εὐμορφο ἱεράκι μου ὀπίσω νὰ τὸ κράξω!
Ἄχ! ἡ σκλαβιά εἶναι βραχνὴ καὶ δὲν τολμᾷ νὰ κράξῃ.
Ἀλλέως μέσ' ἰς τὸ σπήλαιον ὅπου γλυκοκοιμᾶται
θα ἐξυπνοῦσα τὴν Ἠχώ, νὰ κάμω νὰ βραχνιάσῃ
ἢ γλωσσα ἢ ἀέρινη κ' ἐκείνης, τὸν Ρωμαῖον
μὲ ἀντιλάλημα πυκνὸν νὰ κράξῃ μέσ' ἰς τὸ σκότος.

ΡΩΜ. Εἶν' ἡ ψυχὴ μου ποῦ λαλεῖ καὶ τ' ὄνομά μου κράζει!

ὦ! τὴ γλυκὰ ποῦ ἀντηχεῖ ἔς τὰ σκοτεινά, τὴν νύκτα,
ὁ ἀργυρὸς ἀντίλαλος φωνῆς ἐρωτευμένης,
ἴσάν μουσικὴ ἀρμονικὴ ἔς αὐτιά προσηλωμένα.

ΙΟΥΛ. Ρωμαῖέ μου!

ΡΩΜ. Ἀγάπη μου!

ΙΟΥΛ. Τί ὄραν νὰ σοῦ στείλω
τὸ μήνυμά μου αὔριον;

ΡΩΜ. Κοντὰ εἰς τὰς ἐννέα.

ΙΟΥΛ. Πολὺ καλὰ μοῦ φαίνεται ὡς τότε δέκα χρόνια.
Ἐξέχασα τί σ' ἤθελα καὶ σ' ἔκραξα ὀπίσω.

ΡΩΜ. Ὡς ὅτου νὰ τὸ θυμηθῆς, ἄφες μ' ἐδῶ νὰ μένω.

ΙΟΥΛ. Θὰ τὸ ξεχνῶ νὰ σέ κρατῶ, καὶ δὲν θὰ ἐνθυμοῦμαι
παρὰ τὸ πόσον χαίρομαι νὰ ὀμιλῶ μαζῆ σου.

ΡΩΜ. Κ' ἐγὼ ἐδῶ νὰ λησμονῆς αἰώνια θὰ θέλω,
καὶ κάθε τι θὰ λησμονῶ ἐκτός ὅτι σέ βλέπω.

ΙΟΥΛ. Κοντεύει τὸ ἔξημέρωμα. Τὸ ἤθελα νὰ φύγης,
ἀλλ' ὄχι καὶ μακρύτερα παρ' ὅσον μία κόρη
ἀφίνει ἀπ' τὸ χέρι της νὰ φεύγῃ τὸ πουλί της,
μὲ μιὰν κλωστήν μεταξωτὴν ἴσάν ἀλυσσοδεμένο,
καὶ πίσω πάλιν πηδηκτὸ τὸ σέρνει ἔς τὴν ποδιά της
τόσον τὸ θέλει ἔς τὴν σκλαβιά ἀπ' τὴν πολλὴν ἀγάπην.

ΡΩΜ. Ἄς ἤμουν τὸ πουλάκι σου!

ΙΟΥΛ. Μακάρι, ὦ γλυκέ μου
ἀλλὰ θὰ σ' ἐθανάτονα ἀπ' τὸ πολὺ τὸ χᾶδι.
Καλὴ σου νύκτα! Πήγαινε, Ρωμαῖε. Καλὴ νύκτα.
Τόσον μοῦ φαίνεται γλυκειὰ τοῦ χωρισμοῦ ἢ πίκρα,
ὥστ' ἕως αὔριον ἔμπορῶ νὰ λέγω «καλὴ νύκτα».

(Ἀποσύρεται).

ΡΩΜ. Ὁ ὕπνος ἔς τὰ μάτάκια σου, ἔς τὸ στῆθός σου γαλήνη!
 Ἄς ἤμουν ἡ γαλήνη σου, ὁ ὕπνος σου ἄς ἤμουν!
 Πηγαίνω τὸν πνευματικὸν πατέρα μου νὰ εὔρω,
 νὰ τοῦ εἰπῶ τὴν τύχην μου, κ' εὐχὴν του νὰ ζητήσω!
 (Ἀναχωρεῖ).

Σ Κ Η Ν Η Τ Ρ Ι Τ Η

Τὸ κελλίον τοῦ Πάτερ Λαυρεντίου.

(Εἰσέρχεται ὁ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ κρατῶν καλάθον).

ΛΑΥΡ. Πρόσχαρα μάτια ἡ Αὐγὴ στρέφει ἔς τὴν μαύρην
 Νύκτα,
 καὶ μὲ χαράκια φωτερὰ τὰ σύννεφα στολίζει.
 Τὸ Σκότος δὲ παρακυλᾷ ὡσάν τὸν μεθυσμένον
 ἔξω ἀπ' τὸν δρόμον τοῦ φωτός κι' ἀπ' τοὺς τροχοὺς
 τοῦ Ἥλιου.
 Ἄς πάγω πρὶν ἔς τὸν οὐρανὸν ὁ Ἥλιος πρωτανοίξῃ
 τὰ φλογερά του βλέμματα, πρὶν ζωντανεύσῃ ἡ μέρα,
 προτοῦ στεγνώσῃ τῆς νυκτός ἡ νοτισμένη πάχνη,
 ἄς πάγω τὸ καλάθι μου αὐτὸ νὰ τὸ γεμίσω
 μὲ βότανα φαρμακερὰ καὶ μὲ γλυκόχυμ' ἄνθη.
 Εἶναι τῆς φύσεως ἡ Γῆ καὶ τάφος καὶ μητέρα!
 Σπλάγχνα τῆς εἶναι μητρικὰ τὸ νεκρικόν τῆς μνήμα,
 κι' ἀπὸ τὰ σπλάγχνα τῆς γεννᾷ πολλῶν εἰδῶν παιδάκια
 ὁποῦ βυζάνουν τὴν ζωὴν ἔς τὰ πλούσιά τῆς στήθη.
 Χάραις ἐξαιρέταις πολλαῖς ἔχουν πολλὰ παιδιὰ τῆς,
 καθένα χάριν χωριστήν, κανένα χωρὶς χάριν.

Εἶναι ἡ δύναμις πολλή κ' ἡ ἀρετὴ μεγάλη
 κάθε βοτάνου καὶ καρποῦ, κάθε φυτοῦ καὶ λίθου !
 Ὅ,τι κ' ἂν ζῆ ἐπὶ τῆς γῆς, ὅσον πτωχὸν κ' ἂν εἶναι,
 κάτι καλὸν ἐπὶ τῆς γῆς ἔμπορεῖ νὰ προξενήσῃ.
 Πλὴν δὲν ὑπάρχει καὶ καλὸν ποῦ ἂν τὸ καταχρᾶσαι
 νὰ μὴ χαλνᾷ ἡ φύσις του κ' εἰς βλάβην νὰ γυρίζῃ.
 Ἀκόμη ὡς κ' ἡ ἀρετὴ γυρίζει ἔς ἀμαρτίαν
 ἂν ἐφαρμόζεται κακῶς, καθὼς κ' ἡ ἀμαρτία
 ἐνίοτ' ἐξαγνίζεται ἔς τὸν δρόμον τῆς κ' ἐκείνη. —
 Μέσ' ἔς τὸν δροσᾶτον κάλυκα αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ ἄνθους
 εἶναι κρυμμένο ἰατρικὸν καὶ κατοικεῖ φαρμάκι·
 ἂν τ' ὀσφρανθῆς τὸ ἄρωμα εὐφραίνει τὰς αἰσθήσεις,
 ἂν τὸ γευθῆς καὶ τὴν καρδιάν καὶ τὴν ζωὴν νεκρώνει.
 Κ' εἰς τοῦ ἀνθρώπου τὴν καρδιάν, καθὼς ἔς τὸ ἄνθος
 τοῦτο,

δὺὸ βασιλεῖς ἀντίπαλοι στρατοπεδεύουν πάντα :
 ἡ θεία χάρις ἐξ ἑνός, ἐξ ἄλλου κακὴ τάσις·
 καὶ ὅταν τὸ χειρότερον νικᾷ καὶ ὑπερέχῃ,
 τρώγει τὴν ρίζαν τοῦ φυτοῦ ὁ σκώληξ τοῦ θανάτου !

(Εἰσέρχεται ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ).

ΡΩΜ. Καλὴ σου ἡμέρα, πάτερ μου.

ΛΑΥΡ. Θεὸς νὰ σ' εὐλογήσῃ !

Ποιὸς ἔρχεται τόσον ἄνωρ νὰ μὲ καλημερίσῃ ; —
 Παιδιὸ μου ! πρέπει ταραχὴ τῆς κεφαλῆς μεγάλη
 νὰ σ' ἔκαμε τὴν κλίνην σου τόσον πρῶτ' ἢ ἀφήσης.
 Φυλάγει ἄγρυπν' ἡ φροντίς ἔς τοῦ γέροντος τὰ μάτια,
 καὶ ὅπου κοιτέτ' ἡ φροντίς δὲν ἔρχεται ὁ ὕπνος.
 Ἄλλ' ὅπου μ' ἤσυχον τὸν νοῦν ἔξαπλόνειτ' ἡ Νεότης,

ἐκεῖ ὁ Ὑπνος ὁ χρυσός, υἱέ μου, βασιλεύει.

Ὁ πρωϊνός σου ἐρχομός λοιπόν με βεβαιώνει
ὅτι μεγάλη ταραχή σ' ἐσήκωσ' ἀπ' τὴν κλίνην.

Ἦ, ἐάν σφάλλω εἰς αὐτό, φοβοῦμαι μὴ ἀπόψε
δὲν πλάγιασε ἔς τὸ στρῶμά του διόλου ὁ Ρωμαῖος.

ΡΩΜ. Τῷ ὄντι, ὠραιότερα ἐπέρασα τὴν νύκτα.

ΛΑΥΡ. Τὴν ἀμαρτίαν ὁ Θεός νὰ σοῦ τὴν συγχωρήσῃ!

Ἐστῆς Ροζαλίνας ἔμεινες;

ΡΩΜ. Ἐστῆς Ροζαλίνας; Ὅχι.

Ἐξέχασα καὶ τ' ὄνομα καὶ τὸν καϋμόν της, πάτερ.

ΛΑΥΡ. Ἐτσι σέ θέλω εὐγέ σου! Πέ μου λοιπόν, ποῦ ἦσο;

ΡΩΜ. Τὰ πάντα, πάτερ, θὰ σοῦ πῶ πρὶν μ' ἐρωτήσης πάλιν.

Τὴν νύκτα διεσκέδαζα εἰς τοῦ ἐχθροῦ μου, ὅπου
ἔλαβα κ' ἔδωκα πληγὴν. Κι' οἱ δύο πληγωμένοι
ἀπ' τ' ἅγια τὰ χέρια σου ζητοῦμεν θεραπείαν.

Ἐχθραν δὲν ἔχω. Σοῦ ζητῶ κ' ἐμέ καὶ τὸν ἐχθρόν μου
νὰ βοηθήσης.

ΛΑΥΡ. Καθαρὰ ὁμίλει κ' ἐξηγήσου.

Ἄν ἤλθες γρίφους νὰ μοῦ πῆς, νὰ σ' εὐχηθῶ μὲ γρίφους.

ΡΩΜ. Λοιπόν σοῦ λέγω καθαρὰ, πῶς μ' ὄλην τὴν καρδιάν μου

τοῦ Καπουλέτου ἀγαπῶ τὴν κόρην τὴν ὠραίαν,
κι' ὅπως ἐγὼ τὴν ἀγαπῶ μὲ ἀγαπᾷ κ' ἐκείνη.

Δεμένοι πλέον εἴμεθ' ἃ, καὶ μένει τώρα μόνον
μὲ τ' ἅγιον μυστήριον τοῦ γάμου νὰ μᾶς δέσης.

Τὸ ποῦ, τὸ πότε, καὶ τὸ πῶς τὴν εἶδα καὶ μὲ εἶδε,
καὶ πῶς ἐρωτευθήκαμεν κι' ἀλλάξαμεν καὶ λόγον,
θὰ σοῦ τὰ πῶ καταλεπτῶς.—πλὴν κάμε μου τὴν χάριν,
στεφάνωσέ μας σήμερον, ἂν μ' ἀγαπᾷς, ὦ πάτερ.

ΛΑΥΡ. Ἐλέησόν με ὁ Θεός ! Πῶς ἥλλαξε τὸ πρᾶγμα ;
 Τὴν Ροζαλίαν, ποῦ ὡς χθές τὴν ἀγαποῦσες τόσον,
 διὰ μιᾶς τὴν λησμονεῖς ! Τῶν νέων ἡ ἀγάπη
 δὲν ἔρχεται ἀπ' τὴν καρδιάν, ἀλλ' ἀπ' τὰ μάτια μόνον ;
 Θεέ μου Παντοδύναμε ! Διὰ τὴν Ροζαλίαν
 τὰ μάγουλά σου τὰ χλωμὰ τὰ εἶδ' αὐλακωμένα !
 Τόσα πικρά σου δάκρυα ἐχύθησαν ματαίως,
 ἀφοῦ ὡς καὶ τὴν πίκραν τῶν τὴν ἔχεις ξεχασμένην !
 Ὁ ἥλιος ἀπ' τὸν οὐρανὸν τοὺς ἀναστεναγμούς σου
 ἀκόμη δὲν τοὺς σκόρπισε· καὶ ἀντηχοῦν ἀκόμη
 ἔς τὰ αὐτιά μου τὰ γεροντικά τὰ ἀναφυλλητά σου.
 Ἰδοῦ, ἀκόμη — κύτταξε, — ἔς τὰ μάγουλά σου μένου
 ἴχνη δακρύου παλαιοῦ ὑγρά καὶ τῶρ' ἀκόμη.
 Ἄν εἶσαι σὺ ὁ ἴδιος κ' οἱ θρῆν' ἦσαν ἴδιοί σου,
 ἔς τὴν Ροζαλίαν ἀνήκετε καὶ σὺ κ' ἐκεῖν' οἱ θρῆνοι.
 Τόσον ν' ἀλλάξῃς ! Κι' ἀπορεῖς ἂν ἡ γυναῖκα σφάλῃ,
 ἀφοῦ διόλου δύναμιν δὲν ἔχεις σὺ ὁ ἄνδρας !

ΡΩΜ. Συχνά μοῦ κατηγόρησες ἐκείνην τὴν ἀγάπην.

ΛΑΥΡ. Υἱέ μου, τὸν ξετρελλαμὸν καὶ ὄχι τὴν ἀγάπην.

ΡΩΜ. Καὶ μ' ἔλεγες τὸν ἔρωτα ἐκείνον νὰ τὸν θάψω.

ΛΑΥΡ. Ἀλλὰ δὲν εἶπα θάψῃς τον καὶ νὰ ξεθάψῃς ἄλλον !

ΡΩΜ. Μὴ μ' ἐπιπλήττεις, πάτερ μου· αὐτὴ ὅπου λατρεύω
 δίδει καρδιάν ἀντὶ καρδιάς, κι' ἀγάπην δι' ἀγάπην !
 Ἡ ἄλλη ὄχι.

ΛΑΥΡ. Ἐπειδὴ ἐνόησεν ἐκείνη
 ὅτι τὰ χεῖλη ἀγαποῦν, ἀλλ' ὄχι κ' ἡ καρδιά σου.
 Ἄς εἶναι πλέον, ἄστατε ! Ἐλ' ἀκολούθησέ με.
 Ἐὰν σοῦ δίδω συνδρομήν, τ' ἀποφασίζω μόνον

διότι μὲ τὸν γάμον σας ἐλπίζω νὰ γυρίση
 ἔς ἀγάπην ἢ διχόνοια τῶν οἰκογενειῶν σας!

ΡΩΜ. Πηγαίνωμεν· βιάζομαι νὰ γείνη ὁ σκοπός μου.

ΛΑΥΡ. Σιγὰ σιγὰ καὶ γνωστικά. Σκοντάπτει ὅποιος τρέχει.

(Ἐκπορεύονται).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Ὁδός.

(Ἐισέρχονται ὁ ΜΠΕΜΒΟΛΙΟΣ καὶ ὁ ΜΕΡΚΟΥΤΙΟΣ).

ΜΕΡΚ. Ποῦ ἔς τὸν διάβολον νὰ εἶναι αὐτὸς ὁ Ρωμαῖος; —

Δὲν ἐπῆγε νὰ κοιμηθῆ τὴν νύκτα;

ΜΠΕΜΒ. Δὲν ἐπῆγε εἰς τοῦ πατρὸς του. Μοῦ τὸ εἶπε ὁ
 ἄνθρωπός του.

ΜΕΡΚ. Αὐτὴ ἡ σκληρόκαρδη Ροζαλίνα, μὲ τὸ χλωμό της τὸ
 πρόσωπο, τὸν καταταραννεῖ καὶ ἴσχυει νὰ τὸν
 τρελλάνη.

ΜΠΕΜΒ. Ὁ Τυβάλτης, ὁ συγγενὴς τοῦ γέρο-Καπουλέτου,
 τοῦ ἔστειλε γράμμα εἰς τοῦ πατρὸς του.

ΜΕΡΚ. Νὰ μὴν ἔχω ζώην, ἂν δὲν τὸν προσκαλῆ εἰς μονο-
 μαχίαν.

ΜΠΕΜΒ. Θ' ἀποκριθῆ ὁ Ρωμαῖος!

ΜΕΡΚ. Ὅποιος ἤξεύρει γράμματα ἠμπορεῖ ν' ἀποκριθῆ εἰς
 ἓν γράμμα.

ΜΠΕΜΒ. Θέλω νὰ εἰπῶ, ὅτι θ' ἀποκριθῆ εἰς ἐκεῖνον ὅπου τὸ
 ἔγραψε, καθὼς τοῦ πρέπει. Στῆθος πρὸς στῆθος!

ΜΕΡΚ. Ἀλλοίμονον! Ὁ κακόμοιρος ὁ Ρωμαῖος εἶναι ἀπο-
 θαμένος πλέον! Τὸν ἐμαχαίρωσε τὸ μαῦρο μάτι

μιάς ἄσπρης νέας· τοῦ ἐτρύπησε τὸ αὐτὶ ἐν ἐρωτικὸν τραγουδάκι· τοῦ ἐπλήγωσε τὰ φυλλοκάρδια τὸ βέλος τοῦ τυφλοῦ παιδιοῦ ποῦ ἔξυρεις· — καὶ θέλεις αὐτὸς νὰ δείξη στῆθος εἰς τὸν Τυβάλτην;

ΜΠΕΜΒ. Καὶ τί τάχα εἶναι ὁ Τυβάλτης;

ΜΕΡΚ. Δὲν χωρατεύει ὁ Τυβάλτης! Ἐξέυρει εἰς τὰ δάκτυλά του τοὺς νόμους τῆς τιμῆς καὶ τὴν τέχνην τῆς μονομαχίας. Τὸ σπαθί του τὸ παίζει, καθὼς παίζεις ἐσὺ τὸν ταμπουράν· προσέχει εἰς τὸ μέτρημα, εἰς τὸ λάλημα καὶ εἰς τὸ κτύπημα· θὰ σοῦ μετρήσῃ ἓν, δύο, τρία, καὶ ἄρπα την εἰς τὸ στῆθος! Σοῦ ἐτρύπησε τὸ κουμβὶ ὡς ποῦ νὰ γυρίσης νὰ ἰδῆς. Φοβερός εἰς ταῖς σπαθιαῖς! Μονομάχος τοῦ πρώτου νεροῦ! Ἐξέυρει διατί καὶ πῶς νὰ ξεσπαθῶσῃ. ὦ! περίφημη *passata*. Νὰ *punto reverso* μία φερά! Νὰ σου hai! ³³

ΜΠΕΜΒ. Νὰ σου, τί;

ΜΕΡΚ. Νὰ τοὺς πάρῃ ἢ ζάλη αὐτοὺς τοὺς φαντασμένους, ὄλο μορφασμοὺς καὶ τσακίσματα γεμάτους, καὶ προσποιήσιν ἀπ' ἐπάνω ἕως κάτω, ὅπου σοῦ τὰ λέγουν торνευμένα: «Μὰ τὸν Δία! κάλλιστον ξίφος! Μέγιστος ἀνήρ! ἐξαισία ἐταίρα!» ὦ παπουλῆ μου, δὲν εἶναι ἄμαρτία νὰ ἔχωμεν ἐπάνω εἰς τὸ κεφάλι μας αὐταῖς ταῖς σκνίπαις, αὐτοὺς τοὺς ὀδηγοὺς τοῦ σурμοῦ, αὐτοὺς τοὺς *pardonnez-moi*, ποῦ σοῦ γυρεύουν τοὺς νεωτερισμοὺς καὶ δὲν ἤμποροῦν νὰ στρογγυλοκαθήσουν εἰς τὰ παλαιά μας σκαμνιά! ποῦ νὰ τοὺς καθήσουν εἰς τὸν λαιμὸν τὰ *bonjour* των καὶ τὰ *bonsoir* των!

ΜΠΕΜΒ. Νά τος ὁ Ρωμαῖος ! Νά τος !

(Εἰσέρχεται ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ).

ΜΕΡΚ. Πεταί καὶ κόκκαλο ! σωστός τσίρος. ὦ σάρκα, σάρκα, πῶς ἀποφαρόνεσαι ! Τώρα δὰ σοῦ πηγαίνουν οἱ στίχοι, ὅπου ἐξεχειλίζεν ὁ Πετράρχης. Κοντὰ εἰς τὴν ἰδικὴν σου, ἡ Λαύρα ἦτο μία μαγειρίσσα· μὲ μόνην τὴν διαφοράν, ὅτι ὁ ἰδικὸς τῆς ἀγαπητικὸς ἔφαλλε τὸν ἔρωτά του καλλίτερά σου. Κοντὰ εἰς τὴν ἰδικὴν σου, ἡ Διδῶ ἦτο μία χήνα, ἡ Κλεοπάτρα μία γύφτισσα, ἡ Ἑλένη καὶ ἡ Ἡρῶ πατσαβοῦραι, ἡ Θισβη μία ἀνάλατη γαλανομμάτα. Signor Ρωμαῖε, bonjour. Ἴδου γαλλικὸς χαιρετισμὸς διὰ τὰ γαλλικά σου βρακιά ! — Καλὰ μᾶς τὴν ἔπαιξες χθές.

ΡΩΜ. Καλὴ σας ἡμέρα καὶ τοὺς δύο. — Τί σᾶς ἔπαιξες ;

ΜΕΡΚ. Μᾶς ἐξέφυγες, κύριε· μᾶς ἐξέφυγες.

ΡΩΜ. Συμπάθησέ με, καλέ μου Μερκούτιε· εἶχα μὲν ὑπόθεσιν πολὺ σπουδαίαν, καὶ εἰς μίαν περίστασιν, ὡσὰν αὐτὴν ὅπου μοῦ ἔτυχε, ἡ χωριατιά εἶναι συγχωρημένη μεταξὺ φίλων.

ΜΕΡΚ. Δηλαδή, μὲ ἄλλα λόγια, εἰς μίαν περίστασιν ὡσὰν αὐτὴν ὅπου σοῦ ἔτυχε, συγχωρεῖται νὰ δείξη κανεὶς τὴν ράχην του. . .

ΡΩΜ. Ἀπὸ τὸ πολὺ σχύψιμον διὰ νὰ ζητήση συγχώρησιν.

ΜΕΡΚ. Καλὰ τὰ διορθώνεις.

ΡΩΜ. Καθὼς ἡ εὐγένεια τὸ ἀπαιτεῖ.

ΜΕΡΚ. Ὡς πρὸς τοῦτο, μὴ λησμονεῖς, ὅτι ἐγὼ εἶμαι τῆς εὐγενείας τὸ ἄνθος.

ΡΩΜ. Τριαντάφυλλον ;

ΜΕΡΚ. Μάλιστα, τριαντάφυλλον.

ΡΩΜ. Ἐγὼ τὰ ἔχω εἰς τὰ πόδια μου τὰ τριαντάφυλλα.
Κύτταξε τὰ δεσίματα τῶν ὑποδημάτων μου.

ΜΕΡΚ. Τί νόστιμος ὁποῦ εἶσαι! Μὴ στέκεις! Ἐμπρός ὡς ποῦ νὰ ξεπατωθοῦν τὰ ὑποδήματά σου αὐτά, καὶ νὰ μὴν ἔχη ποῦ νὰ πατήσῃ ἡ νοστιμάδα σου. . .

ΡΩΜ. Διὰ νὰ ξεπατώσῃ τὸ πνεῦμά σου ³⁴.

ΜΕΡΚ. Βοήθεια, Μπεμβόλιέ μου, κ' ἐχάθηκα! — Αἶ; δὲν εἶναι καλλίτερα ἔτσι παρὰ νὰ μοῦ βεγχαῖς ἀπὸ ἔρωτα; Τώρα μοῦ ἀρέσεις· τώρα εἶσαι ὁ Ρωμαῖος ὁποῦ θέλω!

ΡΩΜ. Κύτταξ' ἐκεῖ· τί εἶναι αὐτὸ ποῦ ἔρχεται;

(Εἰσέρχονται ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ καὶ ὁ ΠΕΤΡΟΣ).

ΜΕΡΚ. Ἐνα πανί! ἕνα πανί!

ΜΠΕΜΒ. Δύο πανιά! Φοῦστα καὶ βρακί.

ΠΑΡΑΜ. Πέτρε!

ΠΕΤΡ. Παρών.

ΠΑΡΑΜ. Τὸ ριπίδι μου, Πέτρε ³⁵.

ΜΕΡΚ. Δὸς τῆς το, Πέτρε, νὰ κρύψῃ τὸ πρόσωπό της. Μοῦ ἀρέσει καλλίτερα τὸ ριπίδι.

ΠΑΡΑΜ. Καλὴ σας ἡμέρα, ἄρχοντες.

ΜΕΡΚ. Καλὸ βράδυ, ἀρχόντισσά μου.

ΠΑΡΑΜ. Πῶς; ἐβράδυνασε κι' ὅλα;

ΜΕΡΚ. Ἦρχισε νὰ βραδυάζῃ, κυρά μου· τὸ δάκτυλο τῆς ὄρας ἐγαργάλισε τὸ μεσημέρι.

ΠΑΡΑΜ. Δέν με ξεφορτόνεσαι; Τί λογιῆς ἄνθρωπος εἶσαι τοῦ λόγου σου;

ΡΩΜ. Εἶναι, κυρά μου, ἕνας ἄνθρωπος, ὁποῦ ὁ Θεὸς τὸν

ἔπλασε κατ' εἰκόνα του, διὰ νὰ κάμη ἄδικον τοῦ
ἑαυτοῦ του.

ΠΑΡΑΜ. Καλὰ καὶ τὸ λέγεις τῷ ὄντι! Νὰ κάμη ἄδικον τοῦ
ἑαυτοῦ του, λέγει! — *Αρχοντες, ἤμπορεῖ κανεῖς σας
νὰ μοῦ εἰπῆ ποῦ νὰ εὔρω τὸν νέον Ρωμαῖον;

ΡΩΜ. Ἐγὼ νὰ σοῦ τὸ εἰπῶ· ἀλλ' ὁ νέος Ρωμαῖος, ὡς ποῦ
νὰ τὸν εὔρης, θὰ εἶναι γεροντότερος ἀπὸ τότε ὅπου
ἤρχισες νὰ τὸν γυρεύης. Ἐγὼ εἶμαι ὁ νεώτερος μὲ
αὐτὸ τὸ ὄνομα, κυρά μου.

ΠΑΡΑΜ. *Αν εἶσαι σὺ ὁ Ρωμαῖος, ἔχω κάτι νὰ σοῦ εἰπῶ κρυφόν.
ΜΠΕΜΒ. Ἦλθε νὰ τὸν καλέση!

ΜΕΡΚ. Προξενήτρα! Προξενήτρα! Χώ, χώ!

ΡΩΜ. Τί ξεφωνίζεις ἐκεῖ;

ΜΕΡΚ. Ἐμυρίσθηκα κυνηγι! — *Ακουσε, Ρωμαῖε· θὰ ἔλθης
ἔπειτα εἰς τοῦ πατρός σου; Θὰ γευματίσωμεν ἐκεῖ
καὶ οἱ δύο.

ΡΩΜ. Καλὰ· τώρα ἔρχομαι.

(Ἐξέρχονται ὁ ΜΠΕΜΒΟΛΙΟΣ καὶ ὁ ΜΕΡΚΟΥΤΙΟΣ).

ΠΑΡΑΜ. Καλέ, δὲν μοῦ λέγεις τί πράγμα εἶναι αὐτὸς
ὁ γλωσσᾶς, ὅπου μοῦ ἔκοψε τόσαις αὐθάδειαις;

ΡΩΜ. Εἶναι ἐν ἀρχοντόπουλον, ὅπου τοῦ ἀρέσει ν' ἀκούη
τὴν φωνὴν του, καὶ ἤμπορεῖ νὰ εἰπῆ εἰς ἐν λεπτόν
ὅσα δὲν ἔχει τὴν ὑπομονὴν ν' ἀκούσῃ εἰς ἓνα μῆνα.

ΠΑΡΑΜ. *Αν ἔχη τὴν ὄρεξιν νὰ φλυαρῆ δι' ἐμένα, τοῦ δείχνω
ἐγὼ πόσα ἀπίδια βάζει ὁ σάκκος! Καὶ ἂν ἐγὼ δὲν
ἤμπορῶ, ξεύρω ποῦ νὰ εὔρω τὸν παιξομύτη του.
Τὸ ξόانون! Δὲν εἶμαι ἐγὼ ἀπ' ἐκείναις ὅπου 'ξεύρει'

(πρὸς τὸν Πέτρον). — Καὶ σὺ στέκεις ἐκεῖ ὀρθοκαταί-
βατος καὶ ἀφίνεις ὅποιον τύχη νὰ μὲ κάμῃ ὅ,τι θέλει;

ΠΕΤΡ. Δὲν εἶδα κανένα νὰ σὲ κάμῃ ὅ,τι θέλει. Ἄς τὸν
ἐβλεπα, καὶ νὰ ἰδῆς πῶς θὰ ἐξεσπάθονα! Ἄκους!
Φθάνει νὰ ἰδῶ ὅτι εἶναι ἀνάγκη καὶ ὅτι εἶμαι εἰς τὸ
δίκαιόν μου, καὶ ξεσπαθόνω ἄν κάθε ἄλλον.

ΠΑΡΑΜ. Μὲ ἐσύγχυσε τόσον, ὅπου μού ἦλθεν ἀνατριχίλα.
Ὁ παληάνθρωπος! — Παρακαλῶ, κύριέ μου, νὰ σοῦ
εἰπῶ δύο λόγια. Ὡς καθὼς σοῦ εἶπα, μ' ἔστειλεν ἡ
κυρία μου νὰ σ' εὔρω. Τὸ τί μού εἶπε νὰ σοῦ ἴπῳ,
ἐγὼ τὸ ἔξέρω· ἀλλὰ, πρῶτα καὶ ἀρχή, ἔχω νὰ σοῦ
ἴπῳ, ὅτι ἂν ὁ σκοπός σου εἶναι νὰ τὴν γελάσῃς, ἔτσι
νὰ ἴποῦμε, θὰ εἶναι τὸ φέρσιμό σου κακὸ καὶ ψυχρὸ,
ἔτσι νὰ ἴποῦμε· — ἡ κυρία μου εἶναι νέα νέα, καὶ
ἂν ἔβαλες εἰς τὸν νοῦ σου νὰ τὴν ἀπατήσῃς, θὰ κά-
μῃς πράγμα ὅπου δὲν εἶναι τιμημένον.

ΡΩΜ. Παραμάνα, νὰ μού χαιρετήσῃς τὴν Κυρίαν σου, καὶ
νὰ τῆς εἰπῆς ὅτι διαμαρτύρομαι. . .

ΠΑΡΑΜ. Νὰ καλὴ καρδιά! Καὶ βέβαια θὰ τῆς τὸ εἰπῶ.
Παναγία μου, πῶς θὰ τὸ χαρῆ!

ΡΩΜ. Καὶ τί θὰ τῆς εἰπῆς, παραμάνα; Δὲν μὲ ἤκουσες
ἀκόμη.

ΠΑΡΑΜ. Θὰ τῆς εἰπῶ ὅτι διαμαρτύρεσαι, καὶ αὐτὸ εἶναι
ἐκεῖνο ὅπου ἔπρεπε νὰ κάμῃς.

ΡΩΜ. Εἶπέ της τὸ ἀπόγευμα νὰ εὔρη εὐκαιρίαν
νὰ ἔλθῃ ἔς τοῦ πνευματικοῦ νὰ τὴν ἐξαγορεύσῃ·
κ' ἐκεῖ θὰ γείνη, — ἔς τὸ κελλὶ τοῦ πάτερ Λαυρεντίου, —
καὶ ἡ ἐξομολόγησις καὶ τὸ στεφάνωμά μας.

Ἴδου διὰ τὸν κόπον σου.

ΠΑΡΑΜ. Οὔτε λεπτό δὲν παίρνω.

ΡΩΜ. ὦ! ἔλα δά, παρακαλῶ. — Σοῦ λέγω θὰ τὰ πάρης.

ΠΑΡΑΜ. Ἀπόψε τὸ ἀπόγευμα; Καλά· ἐκεῖ θὰ εἶναι.

ΡΩΜ. Ὅπισω ἀπ' τοῦ μοναστηριοῦ τὸν τοῖχον νὰ προσμείνης,
 κ' ἐντὸς ὀλίγου ἔρχεται ἐκεῖ ὁ ἄνθρωπός μου
 καὶ θὰ σοῦ φέρη τὰ σχοινιά, ποῦ θὰ τὰ ἔχω σκάλα
 εἰς τὰ ἐξάρτια τὰ ἴψηλά ν' ἀναίβω τῆς χαρᾶς μου.
 ὦρα καλή· ἐκ μέρους μου χαιρέτα τὴν κυρά σου.
 ὦρα καλή! Ἔσο πιστὴ καὶ θὰ σοῦ τὸ πληρώσω.

ΠΑΡΑΜ. Νὰ σ' εὐλογήσῃ ὁ Θεός, παιδί μου! — Ἀκουσέ με.

ΡΩΜ. Τί εἶναι, παραμάνα μου;

ΠΑΡΑΜ. Αὐτὸς ὁ ἄνθρωπός σου
 εἶναι πιστός; Τὰ μυστικά ὁ ἕνας τὰ φυλάγει
 καλλίτερα παρὰ οἱ δύο· τὸ ἔξυρεις.

ΡΩΜ. Μὴ φοβεῖσαι.

εἶναι πιστὸς καὶ μυστικός.

ΠΑΡΑΜ. Πολὺ καλά, κύριέ μου. Δὲν ξαναέγεινε τέτοια γλυ-
 κειὰ νέα. Θεέ μου, Θεέ μου! ὅταν ἦτο τοσουλάκι...

ὦ! εἶναι ἔς τὴν Βερώναν ἐν ἀρχοντόπουλο, τὸν λέ-
 γουν Πάρην, καὶ νοστιμεύεται νὰ τὴν πάρη. Ὅμως
 ἐκείνη ἢ καϋμένη καλλίτερα ἔχει νὰ βλέπη. . . δὲν
 ἠξέυρω τί, παρὰ ἐκεῖνον. Κάποτε διὰ νὰ τὴν χο-
 λιάσω, τῆς λέγω, ὅτι ὁ Πάρης εἶναι ὁ γαμβρός ὅπου
 τῆς πρέπει· ἀλλ' ὅταν ἀκούη τέτοια λόγια κιτρινί-
 ζει ἄν τὸ πανί, ἢ καϋμένη. — Εἰπέ μου δὲν ἀρχί-
 ζουν μὲ τὸ ἴδιο ψηφίο Ρωμαῖος καὶ ρόδο;

ΡΩΜ. Ναι, παραμάνα· διατί ἐρωτᾶς; Καὶ τὰ δύο μὲ ρῶ.

ΠΑΡΑΜ. Ἐλα, μὴ μὲ περιπαίζεις· τὸ ἔξυρω ὅτι δὲν εἶναι μὲ ρῶ. Ἄς εἶναι. — Λοιπὸν σοῦ λέγει ἐκείνη κάτι φαρ-
σεολογίας διὰ τ' ὄνομά σου καὶ τὸ ρόδον, ὅπου κάτι
ἔδιδες νὰ ταῖς ἀκούσης.

ΡΩΜ. Χαιρέτα μού την, παραμάνα.

ΠΑΡΑΜ. Καλά, καλά. — Πέτρε!

ΠΕΤΡ. Παρών.

ΠΑΡΑΜ. Πήγαينه ἐμπρός. Σάλευε!

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Ὁ κῆπος τοῦ Καπουλέτου.

(Εἰσέρχεται ἡ ΙΟΥΛΙΕΤΑ).

ΙΟΥΛ. Τὴν ὥρα ποῦ τὴν ἔστειλα ἐσήμαιναν ἔννεα,
καὶ εἶπε τὸ πολὺ πολὺ νὰ λείψῃ μιστὴν ὥραν.
Μὴ δὲν τὸν ἦρε ἄρά γε; Ὅχι· δὲν εἶναι τοῦτο. —
Εἶναι χωλὴ, κ' ὑπομονὴν ὁ Ἔρωσ δὲν τὴν ἔχει
καὶ θέλει ταχυδρόμους του τοὺς στοχασμούς, ποῦ
τρέχουν
δέκα φοραὶς γοργότεροι ἀπὸ τὸ φῶς τοῦ ἡλίου,
ὁπότεν διώγνῃ τὰς σκιάς ἀπ' τῶν βουνῶν τὴν ράχην·
καὶ διὰ τοῦτο πτερωτὸν τὸν Ἔρωτα τὸν ἔχουν,
καὶ περιστέρια τὸν τραβοῦν, καὶ φεύγει ἴσάν ἀέρας. —
Ἐκαμ' ὁ Ἥλιος τὸ μισὸ τὸ ἕμεροκάματό του
κ' εὐρίσκεται ἔς τοῦ δρόμου του τὴν κορυφὴν φθασμένος.
Ἄπ' ταῖς ἔννεα ἔς ταῖς δώδεκα ἐπέρασαν τρεῖς ὥραις
κι' ἀκόμη δὲν ἐφάνηκε! Ἄν εἶχε κι' αὐτὴ πάθη,

ἂν εἶχε τῆς νεότητος τὸ ζωντανὸ τὸ αἷμα,
 θὰ ἦτο γοργοκίνητη· ὅσ' ἀσφαῖρα θὰ τὴν εἶχα
 νὰ τὴν ἔπετοῦν τὰ λόγια μου ἔς τὸν ἀγαπητικὸ μου,
 κι' ὀπίσω πάλιν καὶ αὐτὸς θὰ μοῦ τὴν ἔπετοῦσε.
 Ἄλλὰ τοῦ γέρου τὸ κορμὶ τὸν θάνατον ἑθυμίζει·
 εἶν' ἀργοκίνητο, βαρὺ, χλωμό, ὅσ' ἂν τὸ μολύβι.

(Εἰσέρχονται ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ καὶ ὁ ΠΕΤΡΟΣ).

Ἄ! νά την! — ὦ μελένια μου, γλυκειά μου παραμάννα,
 τί νέα; τὸν ἐντάμωσες; — Τὸν ἀνθρώπον σου διῶξε.

ΠΑΡΑΜ. Πέτρε, ἔς τὴν θύρα πρόσμενε.

(Ἀπέρχεται ὁ ΠΕΤΡΟΣ).

ΙΟΥΛ.

Καλή μου παραμάννα,

λέγε μου τώρα. — ὦ Θεέ! σὲ βλέπω λυπημένην!
 Κακὸ ἂν ἔχης νὰ μοῦ ἴπης, καλόκαρδα εἶπέ το, —
 καλὸ ἂν ἔχης νὰ μοῦ ἴπης, μ' αὐτὸ τὸ ξυρισμένο
 τὸ πρόσωπό σου μὴ χαλνᾷς τὸν εὐμορφόν του ἦχον!

ΠΑΡΑΜ. ὦχ! ἄφησέ με μιὰ στιγμὴ καὶ εἶμαι κουρασμένη.

Τί δρόμον ποῦ τὸν ἔκαμα! Πονοῦν τὰ κόκκαλά μου.

ΙΟΥΛ. Ἄς εἶχα ἴγὼ τὰ νέα σου καὶ σὺ τὰ κόκκαλά μου!

Ἦέ μου νὰ ζήσης, ὦ γλυκειά, γλυκειά μου παραμάννα.

ΠΑΡΑΜ. Τί βία! Παναγία μου! Ὅλίγον δὲν προσμένεις;

Δὲν βλέπεις; Ἐλαχάνιασα, ἀναπνοὴν δὲν ἔχω.

ΙΟΥΛ. Πῶς ἐλαχάνιασες, καὶ πῶς ἀναπνοὴν δὲν ἔχεις,

ἀφοῦ σοῦ μένει ἀρκετὴ νὰ λέγης πῶς δὲν ἔχεις;

Μοῦ λέγεις περισσότερα μὲ τὴν ἀναβολὴν σου,

παρὰ ἐὰν μοῦ ἔλεγες αὐτὰ ποῦ μ' ἀναβάλλεις.

Καλὸ μοῦ φέρνεις ἢ κακό; Εἰς τοῦτο ἀποκρίσου.

Μιὰν λέξιν 'πέ μου· τὰ λοιπὰ κατόπιν μοῦ τὰ λέγεις.
Εἶναι καλό; εἶναι κακό; — 'πέ μου νὰ ἡσυχάσω.

ΠΑΡΑΜ. Μὰ τὴν ἀλήθεια, περίφημα τὸν ἐδιάλεξες! Ποῦ ἐπῆγες νὰ τὸν εὖρης τέτοιον ἄνδρα; Χαρά 'ς το!
Ρωμαῖος, λέγει! Ἴσως ἔχει πρόσωπον εὐμορφότερο παρὰ κάθε ἄλλον νέον, ἀλλὰ τὸ ποδᾶρι του. . . ποιοὺς ἔχει καλλίτερον; Ὅσον διὰ τὸ χέρι του καὶ τὸ ἀνάστημά του. . . καὶ τί νὰ 'πῆ κανεῖς; καὶ μὲ τί-νος νὰ τὰ συγκρίνη; Δὲν εἶναι τὸ ἄνθος τῆς εὐγε-νείας ὁ Ρωμαῖος, . . . ἀλλὰ εἶναι ἡμέρος 'σὰν ἀρνάκι.
— Πῆγαιν' ἀπ' ἐδῶ, παληοκόριτσο! Ὁ Θεὸς μαζῆ σου! — Τί, ἐγευματίσετε ἐδῶ πέρα;

ΙΟΥΛ. Ἄ! ὄχι, ὄχι! Ὅλ' αὐτὰ τὰ ἤξευρ' ἀπὸ πρῶτα.
'Αλλὰ διὰ τὸν γάμον μας, εἰπέ μου, τί σοῦ εἶπε;

ΠΑΡΑΜ. Ἡ κεφαλὴ μου πῶς πονεῖ! Φοβοῦμαι νὰ μὴ σπάσῃ.
Ὁχι! πῶς πονεῖ κ' ἡ ράχη μου! ἡ ράχη μου — ἡ ράχη!
Μ' ἐπρόκοψες ποῦ μ' ἔστειλες νὰ τρέχω τόσο δρόμο, κ' ἐπάνω κάτω νὰ γυρνῶ, τοῦ θανατᾶ νὰ γείνω!

ΙΟΥΛ. Πολὺ λυποῦμαι νὰ πονῆς, καλὴ μου παραμάνα.

Καλὴ, — καλὴ μου, λέγε μου, τί λέγει ὁ Ρωμαῖος;

ΠΑΡΑΜ. Παρήγγειλε νὰ σοῦ εἰπῶ, ὡς νέος τιμημένος, κ' εὐγενικός καὶ ἀγαθὸς καὶ καλοκαμωμένος, καὶ γνωστικός ἀληθινά. . . Ἡ μάνα σου ποῦ εἶναι;

ΙΟΥΛ. Ἡ μάνα μου! Ἡ μάνα μου ποῦ εἶναι! — Εἶναι μέσα.
Καὶ ποῦ θὰ εἶναι; Θαυμαστὴν ἀπόκρισιν μοῦ δίδεις.
«Παρήγγειλε νὰ σοῦ εἰπῶ ὡς νέος τιμημένος:
»ποῦ εἶν' ἡ μάνα σου».

ΠΑΡΑΜ. Καλέ, Χριστὲ καὶ Παναγία,

τί εἶναι τόσο ἄναμμα ; Διὰ τὰ κόκκαλά μου
τὰ πονεμένα, εἶν' αὐτὸ κατάπλασμα ; Ὁραῖα !

Ἄλλη φορὰ μονάχη σου νὰ τρέχης 'ς ταῖς δουλειαῖς σου.

ΙΟΥΛ. Τί βάσανον ! — Παρακαλῶ, τί λέγει ὁ Ρωμαῖος ;

ΠΑΡΑΜ. Ἐπῆρες ἄδειαν νὰ 'πᾶς εἰς τὸν πνευματικόν σου ;

ΙΟΥΛ. Ἐπῆρα, μάλιστα.

ΠΑΡΑΜ. Λοιπὸν 'ς τοῦ πατέρ Λαυρεντίου
πήγαιν' εὐθύς. Ἐνας ἐκεῖ προσμένει νὰ σέ κάμη
γυναϊκά του ! — Ἐπέστρεψε 'ς τὴν ὄψιν σου τὸ αἶμα.
Καὶ μήπως θέλει καὶ πολὺ διὰ νὰ κοκκινίσῃς ;
'Σ τὸ μοναστήρι πήγαινε· κ' ἐγὼ ἀπ' ἄλλον δρόμον
ἐκεῖ πηγαίνω, ἐπειδὴ θὰ ἐνταμώσω ἓνα
ποῦ θὰ μοῦ δώσῃ μυστικὰ σχοινιά, διὰ ν' ἀναίβῃ
εἰς τὴν φωλιὰ ἐνὸς πουλίου ὁ ἀγαπητικὸς σου
ὅταν νυκτώσῃ. — Πήγαινε. — Πάγω κ' ἐγὼ νὰ φάγω.

ΙΟΥΛ. ὦ ! μὲ τὴν ὥρα τὴν καλή, χρυσῆ μου παραμάνα !
(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΕΚΤΗ

Τὸ κελλίον τοῦ Λαυρεντίου

(Εἰσέρχονται ὁ ΠΑΤΕΡ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ καὶ ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ).

ΛΑΥΡ. Νὰ εὐλογήσῃ ὁ Θεὸς τὸν γάμον σας, παιδί μου,
κι' οὔτε ποτὲ νὰ πληρωθῇ μὲ πίκραις ἢ χαρά σας.

ΡΩΜ. Ἀμήν, ἀμήν ! Ἄλλ' ἢ χαρά, ὦ πάτερ, ποῦ μοῦ δίδει
ἢ μικρότερα ἢ στιγμὴ ὅπου περνῶ κοντά της,
δὲν ἤμπορεῖ νὰ συγκριθῇ μ' ὅσαις κι' ἀνέλθουν πίκραις.
Τὰ χέρια μας συνένωσε μὲ τ' ἀγία σου λόγια,

κι' ἄς κάμη ὅ,τι τοῦ περᾶ ὁ Θάνατος κατόπιν !
Φθάνει ἐγὼ ν' ἀξιωθῶ νὰ τὴν εἰπῶ ὀδικήν μου !

ΛΑΥΡ. Τέτοιαις χαραῖς ὀρμητικαῖς ὀλέθρια τελειόουν
καὶ σβύνουν εἰς τὴν δόξαν των, καθὼς ἐκεῖ ποῦ σμίξουν
μαζῆ πυρῖτις καὶ φωτιά, φιλοῦνται κι' ἀποθνήσκουν.
Τὸ μέλι τὸ γλυκύτερον ἀπ' τὴν πολλήν του γλύκα
καὶ τὸ βαρύνεται κανεὶς καὶ τὸ ἀηδιάζει·
λοιπὸν καὶ ἡ ἀγάπη σου ἄς εἶναι μετρημένη·
αὐτὴ εἶναι μόνη διαρκής· ἐξ ἴσου θ' ἀποτύχη
κι' ὅποιος πολὺ ἀργοπατεῖ, καὶ ὅποιος πολυτρέχει.

(Εἰσέρχεται ἡ Ἰουλιέτα).

Ἰδοὺ κ' ἡ νύμφη ! ὦ ! ποτὲ σημάδι ὁὐκ ἔφηση
πάτημα τόσον ἐλαφρὸν ἔς τὴν αἰώνιαν πλάκα !
Ὁ ἐρωτόληπτος ἔμπορεῖ καὶ ν' ἀεροβατήσῃ,
καὶ ἂν ἀκόμη κρεμασθῆ ἀπ' ταῖς κλωσταῖς ἐκείναις
ὁποῦ πετοῦν σιγὰ σιγὰ ἔς τὸν θερινὸν ἀέρα.
Τόσον, ναί, τόσον ἐλαφρὰ εἶναι ἡ ματαιότης !

ΙΟΥΛ. Καλὴ ἐσπέρα, πάτερ μου.

ΛΑΥΡ. Ἐκ μέρους καὶ τῶν δυόμας,
ἄς σοῦ εἰπῆ εὐχαριστῶ, παιδί μου, ὁ Ρωμαῖος.

ΙΟΥΛ. Διὰ νὰ ἔπῃ αὐχαριστῶ τὸν χαιρετῶ κ' ἐκεῖνον.

(Τὸν ἀσπάζεται).

ΡΩΜ. ὦ Ἰουλιέτα μου, ἔάν κ' ἐσένα ξεχειλιζῇ
ἀπὸ χαρὰν τὸ στῆθος σου καθὼς τὸ ἰδικόν μου,
κι' ἂν ἔχῃς σὺ τὴν δύναμιν νὰ ἐκφρασθῆς μὲ λόγια,
ἄχ, εὐωδίασε λοιπὸν μὲ τὴν ἀναπνοήν σου
τὴν ἀτμοσφαιραν τὴν γλυκειάν ποῦ μᾶς περικυκλόνει,

κι' ἄς ἀντηχήσῃ ἡ μουσικὴ τῆς θελκτικῆς φωνῆς σου
τὴν εὐτυχίαν νὰ εἰπῇ τῆς ἐνταμώσεώς μας.

ΙΟΥΛ. Τὸ αἶσθημα ποῦ τῆς καρδιάς τὰ βάθη πλημμυρίζει,
μὲ λόγια δὲν ἐκφράζεται καὶ στολισμούς δὲν θέλει.

Πτωχοὶ ὅσοι τὰ πλούτη των ἔμπορουν νὰ τὰ μετρήσουν!

Ἐμένα ἡ ἀγάπη μου εἶναι πλουσία τόσον,

ὥστε δὲν ἔχει μετρημὸν οὗτ' ὁ μισὸς τῆς πλοῦτος!

ΛΑΥΡ. Ἐμπρός, νὰ τελειώνωμεν. Ἐλάτε. Δὲν σκοπεύω
νὰ σὰς ἀφήσω μοναχούς, ἂν εἶναι μ' ἀδειάν σας,
πρὶν εὐλογία ἱερὰ κάμη τοὺς δύο ἓνα.

(Ἀποσύρονται).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΡΙΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Πλατεῖα.

(Εἰσέρχονται ὁ ΜΠΕΜΒΟΛΙΟΣ, ὁ ΜΕΡΚΟΥΤΙΟΣ
καὶ ΥΠΗΡΕΤΗΣ).

ΜΠΕΜΒ. Καλλίτερα νὰ φύγωμεν, Μερκούτιε καλέ μου·
ὁ ἥλιος εἶναι φλογερός, ἔς τοὺς δρόμους, Καπουλέτοι,
κ' ἐὰν τοὺς ἀπαντήσωμεν, θὰ μαλλοκοπηθοῦμεν.

Τὸ αἶμ' ἀνάπτει εὐκολα μ' αὐτὴν ἐδῶ τὴν ζέστην.

ΜΕΡΚ. Μοῦ φαίνεται καὶ σὺ ἄν ξεῖνον, ὅπου ὅταν ἐμβαίνη
εἰς τὸ καπηλειό, πετᾷ τὸ σπαθί του ἐπάνω εἰς τὸ
τραπέζι καὶ λέγει: «Ὁ Θεὸς νὰ δώσῃ νὰ μὴ τὸ
χρειασθῶ.» Καὶ ἅμα σοῦ καταιβάσῃ δύο ποτήρια, τὸ
ἄρπάζει καὶ χύνεται ἐπάνω εἰς τὸν κάπηλα, χωρὶς
τῷ ὄντι νὰ χρειάζεται.

ΜΠΕΜΒ. Τέτοιος σοῦ φαίνεμαι ;

ΜΕΡΚ. Ἔλα, ἔλα ! Δὲν ἤξεύρω νὰ ἔχῃ ὅλη ἡ Ἰταλία ἀνθρωπον πλέον θερμοαίματον ἀπὸ ἐσένα. Γυρεύεις αἰώνια περίστασιν νὰ κρεμάσῃς τὸ ζωνάρι σου, καὶ κρεμᾶς τὸ ζωνάρι σου διὰ νὰ εὔρῃς τὴν περίστασιν.

ΜΠΕΜΒ. Τί θέλεις νὰ εἰπῆς μὲ τοῦτο ;

ΜΕΡΚ. Θέλω νὰ εἰπῶ ὅτι ἀν εἶχεν ὁ κόσμος ἄλλον ἕνα ὡσὰν ἐσέ, δὲν θὰ ἐπολυχρόνιζε κανεὶς ἀπὸ τοὺς δύο σας· ὁ ἕνας θὰ ἔτρωγε τὸν ἄλλον. Εἶσαι ἄξιος νὰ πιασθῆς μὲ τὸν πρῶτον ὅπου σοῦ φανῆ νὰ ἔχῃ ἔς τὰ γένειά του μίαν τρίχα παρακάτω ἀπὸ ἐσέ. Εἶσαι καλὸς νὰ μαλλώσῃς ἀν ἰδῆς κανένα νὰ δαγκάνῃ φουντουκί, μόνον καὶ μόνον διότι τὰ μάτια σου ἔχουν τὸ χρῶμα τοῦ φουντουκιῦ. Μόνον τέτοια μάτια ἤμποροῦν νὰ ἰδοῦν εἰς τόσον πρᾶγμα αἰτίαν διὰ μάλλωμα ! Τὸ κεφάλι σου εἶναι γεμᾶτο μαλλώματα, ὅσον καὶ τὸ αὐγὸ γεμᾶτο κροκό· ἀλλὰ ἔγινε καὶ ὡσὰν κλούβιο αὐγὸ ἀπὸ τὰ πολλὰ μαλλοκοπήματα. — Ἐμάλλωσες μ' ἕνα ὅπου ἔβηχεν εἰς τὸν δρόμον, διότι σοῦ ἐξύπνησε τὸ σκυλί σου, ἐνῶ ἦτο κοιμισμένον εἰς τὸν ἥλιον. Ἐπιάσθηκες μ' ἕνα ράπτῃν, διότι ἔβαλε νέα φορέματα πρὸ τοῦ Πάσχα, καὶ μ' ἕνα ἄλλον, διότι ἔδесе μὲ παλαιὸ γαιτάνι τὰ καινούργια του ὑποδήματα. Καὶ ὕστερ' ἀπὸ αὐτὰ θὰ μοῦ κάμῃς ἐσὺ τὸν δάσκαλον, καὶ θὰ μὲ συμβουλεύσῃς νὰ μὴ μαλλώσω ;

ΜΠΕΜΒ. Ἄν ἦμαι τόσον ἀψύθυμος, τότε δὲν ἀξίζω νὰ μοῦ ἀγοράσῃ κανεὶς τὴν ζωὴν οὔτε δι' ἕνα παρᾶ.

ΜΕΡΚ. Οὔτε δι' ἕνα παρᾶ, παράξενε !

ΜΠΕΜΒ. Μὰ τὴν κεφαλὴν μου, ἐπλάκωσαν οἱ Καπουλίται!
 ΜΕΡΚ. Μὰ τὸ παπούτσι μου, δὲν μὲ μέλει!

(Εἰσέρχεται ὁ ΤΥΒΑΛΤΗΣ μετ' ἄλλων).

ΤΥΒΑΛ. Ἐλάτε ἀπ' ὀπίσω μου. Νὰ τοὺς 'μιλήσω θέλω. —
 Καλὴ ἐσπέρα, κύριοι. Μ' ἓνα ἀπὸ σὰς δυὸ λόγια.

ΜΕΡΚ. Καὶ μόνον δύο λόγια μ' ἓνα ἀπὸ 'μας; Ζευγάρωσέ τα
 μὲ τίποτε ἄλλο· δὲν προτιμᾷς λόγια μὲ σπαθιαίς;

ΤΥΒΑΛ. Θὰ μ' εὖρης καὶ εἰς αὐτὸ πρόθυμον, φθάνει νὰ μὴ
 δώσης ἀφορμὴν.

ΜΕΡΚ. Καὶ δὲν ἤμπορεῖς νὰ τὴν πάρης μόνος σου τὴν ἀφορ-
 μὴν; Νὰ σοῦ τὴν δώσουν πρέπει;

ΤΥΒΑΛ. Μερκούτιε, συχνολαλεῖς μὲ τὸν Ρωμαῖον!

ΜΕΡΚ. Συχνολαλῶ! Παιγνιδιάτορα μ' ἔκαμες ἐμένα, νὰ
 λαλῶ; Ἄν μὲ κάμης παιγνιδιάτορα, κύτταξε καλὰ
 νὰ μὴ σοῦ ταῖς παίξω! Τὸ βλέπεις τὸ βιολί μου; Νὰ
 μὴ σὲ κάμω μ' αὐτὸ νὰ χορεύσης ἐσύ! Ἄκους ἐκεῖ,
 συχνολαλῶ!

ΜΠΕΜΒ. Ἐ τὸν δρόμον εὕρισκόμεθα· ἐδῶ περνᾷ ὁ κόσμος!
 Πηγαίνετε παράμερα, ἢ ὁμιλεῖτε ἀγάλια,
 ἢ χωρισθῆτε. Ὁ καθεὶς ἔχει ἐδῶ τὰ 'μάτια.

ΜΕΡΚ. Τὰ 'μάτια τᾶχει ὁ καθεὶς νὰ βλέπη, καὶ ἄς βλέπη!
 Δὲν τὸ κουνῶ ἀπὸ ἐδῶ διὰ τὸν κόσμον ὅλον!

ΤΥΒΑΛ. Καλὰ! Μαζῆ σου ὁ Θεός! Ὁ ἄνθρωπός μου νὰ τας.

(Εἰσέρχεται ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ).

ΜΕΡΚ. Ἄν ἄνθρωπός σου εἶν' αὐτός, νὰ κόψης τὸν λαυμὸν μου.
 Βγάλ' ἀπ' τὴν θήκην τὸ σπαθὶ καὶ θὰ σ' ἀκολουθήσῃ
 μόνον καὶ μόνον εἰς αὐτὸ θὰ εἶναι ἄνθρωπός σου.

ΤΥΒΑΛ. Ρωμαῖε, πόσον σέ μισῶ νὰ τὸ εἰπῶ δὲν ἔξέρω
παρὰ μὲ δύο λόγια μου καὶ μόνα. Εἶς' ἀχρεῖος!

ΡΩΜ. Τυβάλτη, ἔχω ἀφορμὴν νὰ σ' ἀγαπῶ ἐσένα,
ὥστε δὲν συνερίζομαι τὸν τρόπον σου. Ἀχρεῖος
δὲν εἶμ' ἐγώ! Ὡρα καλὴ! Ἀκόμη δὲν μὲ ἔξέρεις.

ΤΥΒΑΛ. Παιδιάριον, μ' ἐπείραξες καὶ δὲν εὐχαριστοῦμαι
μ' αὐτὰ τὰ λόγια. Γύρισε καὶ σύρε τὸ σπαθί σου!

ΡΩΜ. Νὰ σέ πειράξω τίποτε δὲν σ' ἔκαμα ποτέ μου,
καὶ σ' ἀγαπῶ καλλίτερα παρ' ὅσον ὑποθέτεις,
ὡς ποῦ νὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς νὰ μάθῃς τὴν αἰτίαν.
Λοιπόν, ὦ Καπουλέτε μου, ἡσύχασε, διότι
τὸ ὄνομά σου τ' ἀγαπῶ ὡσάν τὸ ἰδικόν μου.

ΜΕΡΚ. Ὡ αἰσχρος, ὦ ταπεινώσις! Ὡ, τὴν ἀπάθειάν σου!
Χαρά' ἔς το! Ἐξω τὸ σπαθί! Γύρν' ἀπ' ἐδῶ, Τυβάλτη!
Ποντικοπιάστη, κόπιασε!

ΤΥΒΑΛ. Τί θέλεις ἀπ' ἐμένα;

ΜΕΡΚ. Ἀγριόγατε, θέλω μίαν ἀπὸ τὰς ἐπτὰ σου ζωαῖς!
Μοῦ χρειάζεται τώρα ἢ μία, καὶ κατὰ τὸ φέρσιμό
σου σοῦ κοπανίζω κατόπιν καὶ τὰς ἐπίλοιπαις.
Τράβα τὸ σπαθί σου ἀπὸ τ' αὐτὶ καὶ δεῖξέ μου το,
εἰδεμὴ, σοῦ κόπτω ἐγὼ τ' αὐτιά μὲ τὸ σπαθί μου!

ΤΥΒΑΛ. (σύρων τὸ ξίφος).

Ἐδῶ εἶμαι! Ἐμπρός!

ΡΩΜ. Μερκούτιέ μου, τὸ σπαθί' ἔς τὴν θήκην!

ΜΕΡΚ. Ἐλα, κύριε· νὰ ἰδῶ τὴν τέχνην σου!

(Μάχονται ὁ ΜΕΡΚΟΥΤΙΟΣ καὶ ὁ ΤΥΒΑΛΤΗΣ).

ΡΩΜ. Ἐσπαθῶσε, Μπεμβόλιε, καὶ κτύπα τὰ σπαθιά των!
Εἶν' ἐντροπή σας, ἄρχοντες! Εἶν' ἐντροπή! Σταθῆτε!

Τυβάλτη! ὦ Μερκούτιε! Ἐπρόσταξεν ὁ Πρίγκηψ
 νὰ παύσουν τὰ μαλλώματα ἔς τοὺς δρόμους τῆς
 Βερώνας.

Τυβάλτη, κάτω τὸ σπαθί! — Μερκούτιε καλέ μου!

(Ἐνῶ ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ προτείνει τὸ ξίφος μεταξύ αὐτῶν ὅπως τοὺς
 χωρίσῃ, ὁ ΤΥΒΑΛΤΗΣ πληγώνει τὸν ΜΕΡΚΟΥΤΙΟΝ ὑπὸ τὸν
 βραχίονα τοῦ ΡΩΜΑΙΟΥ καὶ ἀπέργεται μετὰ τῶν φίλων αὐτοῦ).

ΜΕΡΚ. Μ' ἐπλήγωσε! ἔς τ' ἀνάθεμά αἰ οἰκογένειά σας!
 Ἄπο τὴν μέσση μ' ἔβγαλε μιὰ καὶ καλή! — Κ' ἐκεῖνος
 ἀπλήγωτος τὸ ἔστρηψε.

ΜΠΕΜΒ.

Τί; Πληγωμένος εἶσαι;

ΜΕΡΚ. Δὲν εἶναι παρὰ ξέγδαρμα· ναί, ξέγδαρμα· πλὴν φθάνει!
 Ποῦ εἶν' ὁ ὑπηρέτης μου; — Τρέξε ἰατρὸν νὰ φέρῃς.
 (Ἐξέρχεται ὁ ὑπηρέτης).

ΡΩΜ. Θάρρος, ὦ φίλε· ἐλαφρὰ θὰ εἶναι ἡ πληγὴ σου.

ΜΕΡΚ. Ναί· δὲν εἶναι βαθεῖα ὅσ' ἂν πηγάδι, οὔτε πλατειὰ
 ὅσ' ἂν ἐκκλησίας πύλη, ἀλλὰ εἶναι ἀρκετὴ, καὶ θὰ
 κάμῃ τὴν δουλειά της. Ἄν μὲ γυρεύῃς αὔριον, θὰ
 μ' εὔρησ παραχωμένον. Μὲ διώρθωσε περίφημα, σοῦ
 λέγω· ἔς τ' ἀνάθεμα καὶ αἰ δύο σας οἰκογένειαι! Νὰ
 πάρῃ ἡ ζάλη! Ἐνας σκύλος, ἓνας παληόγατος, ἓνας
 ποντικὸς νὰ μὲ σκοτώσῃ ἐμένα μὲ μίαν τσουγγρασιά!
 Ἐνας καυχησιάρης, ἓνας ἀχρεῖος, ἓνα κνώδαλον, ποῦ
 παίζει τὸ σπαθί του μὲ τὴν ἀριθμητικὴν! — Τί ἤθε-
 λες νὰ χωθῆς μεταξύ μας; Μοῦ ἔδωκε τὴν σπαθιά
 κάτω ἀπὸ τὸ χέρι σου.

ΡΩΜ. Διὰ καλὸ τὸ ἔκαμα.

ΜΕΡΚ.

Νὰ ἔμβω ἔς ἓνα σπίτι

βρήθησε, Μπεμβόλιε, ἢ θὰ λιγοθυμήσω.

Ἀνάθεμά σας! Ἐγεινα τροφή διὰ σκουλήκια!

Μ' ἐπρόκοψε περίφημα! . . . Αἱ οἰκογένειάί σας³⁶ . . .

(Ἐξέρχονται ὁ ΜΕΡΚΟΥΤΙΟΣ καὶ ὁ ΜΠΕΜΒΟΛΙΟΣ).

ΡΩΜ. Αὐτὸς ὁ νέος ὁ καλός, ὁ ἀκριβός μου φίλος,
ὁ συγγενὴς τοῦ πρίγκηπος, πληγὴν θανατηφόρον
ἐπῆρεν ἐξ αἰτίας μου· καὶ τὴν ὑπόληψίν μου
μοῦ τὴν κατεκληλίδωσεν ἡ γλῶσσα τοῦ Τυβάλτη,
αὐτοῦ, ποῦ ἀπὸ σήμερον ἐξάδελφον τὸν ἔχω!

ᾧ Ἰουλιέτα, ἄνανδρον μὲ κάμνει ἡ εὐμορφία σου
κι' ἀπ' τὸ σπαθί μου ἀφαιρεῖ τὴν κόψιν του.

ΜΠΕΜΒ. (ἐπανερχόμενος) Ρωμαῖε!

Ἀπέθαν' ὁ Μερκούτιος! Ἡ ἀνδρική ψυχὴ του
ἄφησε πρόωρα τὴν γῆν κι' ἀνέβηκε ἔς τὰ νέφη!

ΡΩΜ. ᾧ! εἶν' ἀρχὴ τῶν συμφορῶν ἡ μαύρη αὐτὴ ἡμέρα·
ἐδῶ ἀρχίζει ὁ καῦμός κι' ἄλλοῦ θὰ τελειώσῃ!

(Εἰσέρχεται ἐκ νέου ὁ ΤΥΒΑΛΤΗΣ).

ΜΠΕΜΒ. Νὰ ὁ Τυβάλτης, ἔρχεται!

ΡΩΜ. Καὶ ζῆ, καὶ θριαμβεύει,

καὶ πτώμα ὁ Μερκούτιος! Μακροθυμία, φύγε!

Μανία ἀγριόφθαλμη, ἐσύ κυβέρνησέ με!

Τυβάλτη, πᾶρέ το ἐσύ τ' ἀχρεῖος ποῦ μοῦ εἶπες!

Τοῦ Μερκουτίου ἡ ψυχὴ ἐπάνω μας πλανᾶται

καὶ τὴν ὀδικὴν σου τὴν ψυχὴν προσμένει συντροφιάν της.

Ἐσύ, ἐγώ, ἢ καὶ οἱ δυὸ κατόπιν του θὰ πᾶμε.

ΤΥΒΑΛ. Ἐσύ, παιδάριον, ἐσύ θὰ τὸν ἀκολουθήσης,

σύ, ποῦ σὲ εἶχε συντροφιάν ἐκεῖνος κ' ἐδῶ κάτω!

ΡΩΜ. Τὸ ποιὸς θὰ 'πάγη, τὸ σπαθὶ θὰ τὸ ἀποφασίσῃ.

(Μάχονται· φονεῖται ὁ ΤΥΒΑΛΤΗΣ).

ΜΠΕΜΒ. Ρωμαῖε, φύγε· πήγαινε! Νεκρὸς εἶν' ὁ Τυβάλτης!

Ὁ κόσμος ἔρχετ' ἀπ' ἐδῶ. Τί στέκεσαι καὶ βλέπεις;

Ὁ πρίγκηψ σ' ἐθανάτωσε ἄν σὲ συλλάβῃ. . . Φύγε!

ΡΩΜ. ὦ! Εἶμαι τ' ἀναγέλασμα τῆς Μοίρας!

ΜΠΕΜΒ.

Τί προσμένεις;

(Ἀπέρχεται ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ).

(Εἰσέρχονται ΠΟΛΙΤΑΙ κ.τ.λ.).

ΠΟΛΙΤΗΣ. Τὸν εἶδες; ποῦ ἐξέφυγε; ποῦ εἶν' ὁ δολοφόνος

τοῦ Μερκουτίου; Λέγε μας, ποῦ εἶναι ὁ Τυβάλτης;

ΜΠΕΜΒ. Νὰ ὁ Τυβάλτης, καταγῆς.

ΠΟΛΙΤΗΣ

Τυβάλτη, σὲ προστάζω

εἰς τ' ὄνομα τοῦ πρίγκηπος, νὰ μὲ ἀκολουθήσῃς.

(Εἰσέρχεται ὁ ΠΡΙΓΚΗΨ μετὰ τῆς συνοδίας του, ὁ ΜΟΝΤΕΚΗΣ,
ὁ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ μετὰ τῶν συζύγων αὐτῶν καὶ ἕτεροι).

ΠΡΙΓΚ. Ποῦ εἶν' αὐτῆς τῆς ταραχῆς οἱ αἴτιοι; Ποῦ εἶναι;

ΜΠΕΜΒ. ὦ ἄρχον, ὁ πρωταίτιος τῆς αἱματοχυσίας

ἐδῶ ἐμπρὸς σου κοίτεται. Τὸν φόνευσ' ὁ Ρωμαῖος,

διότι 'πῆρε τὴν ζωὴν αὐτὸς τοῦ Μερκουτίου,

τοῦ συγγενοῦς σου.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ.

'Ανεψιέ, Τυβάλτη μου, παιδί μου!

ὦ ἄρχον! — ὦ ἐξάδελφε! ὦ ἄνδρα μου! Τὸ αἷμα

τοῦ συγγενοῦς μας ἔχυσαν! Δικαιοσύνη, πρίγκηψ!

Νὰ πληρωθῇ τὸ αἷμά του μὲ τοῦ Μοντέκη αἷμα!

Τυβάλτη μου!

ΠΡΙΓΚ.

Ποιὸς ἤρχισεν ὁ πρῶτος;

ΜΠΕΜΒ.

Ὁ Τυβάλτης,

αὐτὸς ποῦ τὸν ἐφόνευσε τὸ ξίφος τοῦ Ρωμαίου.
 Μὲ τρόπον ἡμερώτατον τοῦ ἔλεγ' ὁ Ρωμαῖος
 ὅτι δὲν εἶχε ἀφορμὴν μαζῆ τοῦ νὰ μαλλώσῃ·
 τοῦ ἔλεγε νὰ φοβηθῆ μὴ πέσῃ ἔς τὴν ὀργὴν σου.
 Καὶ ὅλ' αὐτὰ μ' εὐγένειαν, μὲ ἄκραν ἡσυχίαν.
 Ἄλλὰ ὁ ἀκυβέρνητος Τυβάλτης, ἀφρισμένος,
 δὲν τὸν ἀκούει, δὲν ψηφᾷ τὰ λόγια τῆς εἰρήνης,
 κ' ἐπάνω ἔς τὸν Μερκούτιον ὄρμα μὲ τὸ σπαθί του.
 Ὁ τολμηρὸς Μερκούτιος, ἐξ ἴσου ἀναμμένος,
 τὸ σίδερο ἔς τὸ σίδερο ἀμέσως ἀντικρύζει,
 μ' ἓνα τοῦ χέρι πολεμᾷ τὸν θάνατον νὰ διώξῃ
 κ' εἰς τὸν Τυβάλτην προσπαθεῖ μὲ τ' ἄλλο νὰ τὸν δώσῃ!
 Ὁ δὲ Ρωμαῖος ἔκραζε: « ὦ φίλοι, χωρισθῆτε,
 σταθῆτε, φίλοι! » Καὶ γοργὰ τὸ χέρι του σηκώνει,
 ἀπ' ὅ,τι τοὺς τὰ ἔλεγε γοργότερος ἀκόμη,
 καὶ χύνεται ἔς τὴν μέσση των καὶ τοὺς κτυπᾷ μὲ βίαν
 τὰ κοπτερά των τὰ σπαθιά νὰ τοὺς τὰ χαμηλώσῃ.
 Πλὴν κάτω ἀπ' τὸ χέρι του προκάμνει ὁ Τυβάλτης
 καὶ τὸν καλὸν Μερκούτιον θανάσιμα πληγώνει
 μὲ μιὰν ἐπίβουλην σπαθιά. Τότ' ἔφυγε ὁ Τυβάλτης,
 πλὴν μετ' ὀλίγον ἔρχεται ὀπίσω ἔς τὸν Ρωμαῖον,
 ποῦ τὸν ἐπῆρεν ὁ θυμὸς κ' ἐκδίκησιν γυρεύει,
 καὶ πιάνονται καὶ πολεμοῦν ἄν ἀστραπὴ κ' οἱ δύο.
 Προτοῦ νὰ σύρω τὸ σπαθί διὰ νὰ τοὺς χωρίσω,
 θανατωμένος ἔπεσε ἔς τὸ χῶμα ὁ Τυβάλτης·
 κι' ἅμα τὸν εἶδεν, ἔφυγε μὲ βίαν ὁ Ρωμαῖος. . .
 Ἐὰν σοῦ εἶπα ψεύματα, νὰ χάνω τὴν ζωὴν μου.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. ὦ πρίγκηψ, εἶναι συγγενῆς καὶ τοῦτος
τοῦ Μοντέκη·

κλίνει ἐκεῖ ποῦ ἀγαπᾷ κι' ἀλήθειαν δὲν σοῦ λέγει.

Ἦσαν καμμιά εἰκοσαριά καὶ τὸν ἐπολεμοῦσαν!

Οἱ εἴκοσι κατώρθωσαν τὸν ἕνα νὰ σκοτώσουν.

Δικαιοσύνην σοῦ ζητῶ, ὦ πρίγκηψ! Πλήρωσέ μου
μὲ τοῦ Ρωμαίου τὴν ζωὴν τὸν φόνον τοῦ Τυβάλτη!

ΠΡΙΓΚ. Αὐτὸν ἐδῶ ποῦ κοιτεται τὸν 'φόνευσ' ὁ Ρωμαῖος,
καὶ τὸν Μερκουτίον αὐτός. — Κ' ἐμένα ποῖος πῶρα
θὰ μοῦ πληρώσῃ τὴν τιμὴν τοῦ αἵματος ποῦ κλαίω;

ΜΠΕΜΒ. Ὅχι ἐκεῖνος, ὁ πιστὸς τοῦ Μερκουτίου φίλος!

Ἄν ὁ Ρωμαῖος τὴν ζωὴν ἐπῆρε τοῦ Τυβάλτη,
ἂν ἔπταισε, τὸ πταῖσμά του ἐπρόλαβε τὸν νόμον.

ΠΡΙΓΚ. Τὸν ἐξορίζω ἀπ' ἐδῶ διὰ τὸ πταῖσμα τοῦτο.

Ἴδου· ἐπλήρωσα κ' ἐγὼ τῆς ἔχθρας σας τὸν φόνον
καὶ χύνεται τὸ αἷμά μου μὲ τὰ μαλλώματά σας.

Ἄλλὰ ποινὴ τόσον βραχεῖά ἐπάνω σας θὰ πέσῃ,
ὥστ' ὅλοι σας θὰ κλαίετε καὶ θὰ μετανοῆτε!

Τὰ δικαιολογήματα δὲν θέλω νὰ τ' ἀκούσω!

Οἱ θρῆνοι καὶ τὰ δάκρυα δὲν ὠφελοῦν, κι' ἄς λείψουν!

Ἀπὸ τὴν πόλιν μας εὐθὺς νὰ φύγῃ ὁ Ρωμαῖος! ³⁷

Ἀνίσως μείνη κ' εὐρεθῆ, θὰ εἶν' ὕστερινή του
ἡ ὥρα ὁποῦ εὐρεθῆ! — Τὸ πτώμα τοῦ Τυβάλτη
σηκώσατέ το ἀπ' ἐδῶ! Νὰ γείνη ἡ προσταγὴ μου!

Ὅποιος φονεά συγχωρεῖ, τὸν φόνον προστατεύει!

(Ἐξέρχονται πάντες).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Θάλαμος ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Καπουλέτου.

(Εἰσέρχεται ἡ ΙΟΥΛΙΑ).

ΙΟΥΛ. Καλπάζετ', ἄλογα γοργά, φλογοκαλιγωμένα,
καλπάζετε, πηγαίνετε 'ς τ' ἀνάκτορα τοῦ Φοίβου!
ᾠ! τώρα ἦτον ὁ καιρὸς νὰ ἔλθῃ ὁ Φαίθων
νὰ σᾶς κεντρόνη τὰ πλευρά, νὰ τρέξετε 'ς τὴν Δύσιν,
τὴν Νύκτα νὰ μοῦ φέρετε τὴν παχνοσκεπασμένην!
Ἐλα ν' ἀπλώσης τὰ πυκνὰ παραπετάσματά σου,
ᾠ Νύκτα, καὶ σκοτεΐνιασε, ποῦ τ' ἀγκαλιάσματά μας
νὰ μὴ ἔμπορῇ νὰ τὰ ἰδῇ ὁ Ἔρωσ ὁ δραπέτης³⁸,
κι' ὁ ἀνδραςμου νὰ πεταχθῇ κρυφὰ 'ς τὴν ἀγκαλιά μου,
χωρὶς κανεὶς νὰ τὸν ἰδῇ, κανεὶς νὰ τὸν ἀκούσῃ.
Δὲν θέλουν φῶς οἱ ἐρασταί· τὰ κάλλη των τοὺς
φέγγουν!

Ὁ ἔρωσ εἶν' ἀόμματος καὶ προτιμᾷ τὸ σκότος.
ᾠ Νύκτα σύ, ἀρχόντισσα σεμνὴ καὶ μαυροφόρα,
ἔλα καὶ μάθε μου ἐσὺ τὸν τρόπον νὰ νικήσω
'ς τὴν πάλην τὴν ἐρωτικὴν δυὸ καρδιῶν παρθένων.
Τὸ αἷμα ποῦ 'ς τὰ μάγουλα ὄρμαῖ καὶ μοῦ τ' ἀνάπτει,
ἐσὺ μὲ τὸν μανδύαν σου τὸν μαῦρον κάλυψέ το,
ὡς ποῦ ἡ ἄπειρη καρδιά νὰ πάρῃ λίγο θάρρος
καὶ μόνον τὴν ἀγνότητα σεμνοῦ κι' ἀθώου πόθου
νὰ βλέπῃ 'ς τὰ ἀγκαλιάσματα συζυγικῆς ἀγάπης!
Ἐλα, ᾠ Νύκτα μου, καὶ σὺ ἔλα, Ρωμαῖε, ἔλα,
σύ, ᾠ ἡμέρα τῆς Νυκτός! Διότι θὰ μοῦ εἶσαι
εἰς τὰ πτερὰ σὺ τῆς νυκτός, λευκότερος ἀκόμη

ΙΟΥΛ. Μὴ ἔρχεσ' ἀπ' τὴν Κόλασιν ; Ἰέ, τί μὲ βασανίζεις ;
Εἶναι μαρτύριον αὐτὸ νὰ τὸ οὐρλιάζῃ ὁ ἄδης !

Ἰέ, ὁ Ρωμαῖος μόνος του ἔσκοτώθηκε³⁹ ; — Εἶπέ μου.
Νεκρὸς ἂν εἶναι, ἴπέ μου ναί· — ἂν ὄχι, ἴπέ μου ὄχι.
Μιά λέξις μόνη ἄς μοῦ ἴπῃ νὰ ζῶ, ἢ ν' ἀποθάνω !

ΠΑΡΑΜ. Τὴν εἶδα μὲ τὰ μάτια μου, τὴν εἶδα τὴν πληγὴν του,
μὰ τὸν Χριστόν, κατὰμεσα ἔς τὸ ἀνδρικόν του στῆθος.
Ἦτον ἐκεῖ, ἔς τὰ αἵματα, κατὰχλωμος ἄν στάκτη,
νεκρὸς, ἀξιοδάκρυτος, αἱματοκυλισμένος !
Τὸν εἶδα, κ' ἔμεινα ξερὴ καὶ ἀπολιθωμένη.

ΙΟΥΛ. Σχίσου, καρδιά μου, ράγισε ! Καρδιά καυμένη, σχίσου !
Κλεισθῆτε, μάτια μου, τὸ φῶς νὰ μὴ τὸ ξαναἰδῆτε !
Παῦσε, ζωὴ, καὶ χῶμα σὺ ἐπίστρεψε ἔς τὸ χῶμα,
εἰς ἓνα λάκκον νὰ ταφῆς καὶ σὺ καὶ ὁ Ρωμαῖος !

ΠΑΡΑΜ. Τυβάλτη μου, Τυβάλτη μου ! Ἀγαπητέ μου νέε,
εὐγενικὴ Τυβάλτη μου, τὸ ριζικὸ μου ἦτον
ἐγὼ νὰ ζήσω καὶ νεκρὸν νὰ σὲ μοιρολογήσω !

ΙΟΥΛ. Τί συμφορὰ εἶναι αὐτὴ καὶ τί ἀνεμοζάλη ;
Νεκρὸς εἶν' ὁ Ρωμαῖός μου, νεκρὸς καὶ ὁ Τυβάλτης ;
Κι' ὁ ἀκριβὸς ἐξάδελφος, κι' ὁ ποθητός μου ἄνδρας ;
Ἄς ἀντηχήσῃ τὸ λοιπὸν Δευτέρα Παρουσία !
Ἐὰν ἀπέθαναν κ' οἱ δύο, τότε ζωὴ ποῦ μένει ;

ΠΑΡΑΜ. Νεκρὸς εἶν' ὁ Τυβάλτης μὲς κ' ἐξόριστος ὁ ἄλλος.
Ἐκεῖνος τὸν ἐσκότωσε καὶ εἶν' ἐξωρισμένος.

ΙΟΥΛ. Θεέ ! Ἐκεῖνος ἔχυσε τὸ αἷμα τοῦ Τυβάλτη ;

ΠΑΡΑΜ. Ναί, ναί· αὐτός !

ΙΟΥΛ. Καρδιά ἴφιδιού μὲ ἄνθη σκεπασμένη !
Τόσον χιλιόκαλλη σπηληὰ νὰ κρύπτη τέτοιον δράκον !

ὦ δαίμον' ἀγγελόμορφε, ὦ τύρηννε ὠραῖε,
 ὦ κόρακα, ποῦ μὲ πτερὰ περιστεριῦ 'πετοῦσες·
 ἄρνι μὲ λύκου λύσσιασμη, οὐσία σιχαμένη
 μὲ παρουσίαν θεϊκὴν· ἔς ὅλα τὸ ἐναντίον
 ἀπ' ὅ,τι μοῦ ἐφαίνεσο κι' ἀπ' ὅ,τι ἐθαρροῦσα!
 Κατηραμένε ἄγιε, κακοῦργε λατρευμένε!

ὦ φύσις, τί ἐγύρευες νὰ πάρης ἀπ' τὸν ἄδην
 μίαν ψυχὴν σατανικὴν, νὰ τὴν μεταφυτεύσης
 ἔς ἐπίγειον παράδεισον χαριτωμένον τόσον!
 Τόσον λαμπρὰ πῶς νὰ δεθῇ τόσον αἰσχρὸν βιβλίον;
 Ὁ δόλος πῶς νὰ κατοικῇ τόσον λαμπρὸν παλάτι;

ΠΑΡΑΜ. Ἐστὺς ἄνδρας ποῦ εὐρέθηκε τιμὴ καὶ πιστοσύνη;
 εἶν' ὅλοι των ἐπίορκοι καὶ ψεῦται καὶ προδόται! —
 Ποῦ εἶν' ὁ Πέτρος; Γρηγόρα ἴλιγο ρακί. — Ἡ λύπη
 καὶ ὁ καῦμός μ' ἐγήρασαν· ἔντροπὴ εἰς τὸν Ρωμαῖον!

ΙΟΥΛ. Ἀφτραῖς νὰ βγάλῃ ἢ γλῶσσά σου διὰ τὸν λόγον τοῦτον!
 Δὲν ἐγεννήθηκε αὐτὸς νὰ εἶν' ἐντροπιασμένος!
 Ἡ ἔντροπὴ ἐντρέπεται νὰ ζῆ ἔς τὸ μέτωπόν του!
 Ἐστὺς τὸ μέτωπόν του ἢ Τιμὴ στεφανοθρονιασμένη
 ὅσαν βασιλεὺς ὅλης τῆς γῆς μέσα ἔς τὴν δόξαν λάμπει!
 Τί τέρας, νάχω τὴν καρδιά νὰ τὸν κακλογήσω!

ΠΑΡΑΜ. Διὰ τοῦ ἐξαδέλφου σου ἐστὺς τὸν δολοφόνον
 καλὸ θὰ πῆς;

ΙΟΥΛ. Πῶς ἤμπορῶ κακὸ ἐγὼ νὰ λέγω
 διὰ τὸν ἄνδρα μου; Ἐστὺς, κακόμοιρέ μου ἄνδρα,
 ποιὸς τ' ὄνομά σου θὰ πονῆ, ἂν ὡς κ' ἐγὼ ἀκόμη,
 τριῶν ὠρῶν γυναϊκά σου, κ' ἐγὼ σοῦ τὸ ξεσχίζω;
 Πλὴν διατὶ ἐφόνευσες, σκληρέ, τὸν συγγενῆ μου; —

Διότι θὰ ἐφόνευε τὸν ἄνδρα μου ἐκεῖνος.

Ἐνόητά μου δάκρυα, στραφῆτε ἔς τὴν πηγὴν σας.
Τῆς λύπης φόρος ἔπρεπε νὰ εἶν' οἱ σταλαγμοὶ σας,
καὶ κατὰ λάθος προσφορὰν εἰς τὴν χαρὰν τοὺς χύνω·
διότι ζῆ ὁ ἄνδρας μου, ποῦ ἤθελ' ὁ Τυβάλτης
νὰ τὸν φονεύσῃ. Καὶ νεκρὸς εἶν' ὁ ἐξαδελφός μου,
ποῦ ἤθελε τὸν ἄνδρα μου νὰ μοῦ τὸν θανατώσῃ.

Παρηγορία εἶν' αὐτό· λοιπὸν ἐγὼ τί κλαίω;

ὦ! μία λέξις μ' ἔσφαξε, χειρότερη ἀκόμη
κι' ἀπ' τοῦ Τυβάλτη τὴν σφαγὴν. Νὰ τὴν ξεχάσω θέλω,
ἀλλὰ τὴν μνήμην μου βρειὰ μοῦ τὴν καταπλακόνει,
καθὼς τὸν νοῦν ἀμαρτωλοῦ βραίνει ἡ ἀμαρτία.

Εἶν' ὁ Τυβάλτης ἔκραξε, νεκρός, καὶ ὁ Ρωμαῖος

ἐξωρισμένος! Ἡ φωνὴ αὐτῆ, ἐξωρισμένος,
μοῦ ἤλθε ἄν νὰ ἔσφαξαν χιλίους ἐξαδέλφους!

Μοῦ ἔφθανε τὸν θάνατον νὰ κλάυσω τοῦ Τυβάλτη,
ἢ, ἐὰν πρέπη συντροφιὰν ἢ συμφορὰ νὰ ἔχῃ

κ' ἡ πίκρα συνοδίαν της νὰ ἔχῃ κι' ἄλλην πίκραν,

ὅταν μοῦ ἔλεγε αὐτῆ, ἀπέθαν' ὁ Τυβάλτης,

ὡς ἔλεγε «κ' ἡ μάνα σου,» ὡς ἔλεγε «ὁ πατέρας»,

ἢ ὡς μοῦ ἔλεγε «κ' οἱ δύο!» Αὐτὸ καῦμός θὰ ἦτο,

ἀλλὰ καῦμός ὑποφερτός. Ἄλλ' ὅμως τοῦ Τυβάλτη

ὁ θάνατος συμπλήρωμα νὰ ἔχῃ: ὁ Ρωμαῖος

ἐξωρισμένος! Μὲ αὐτὸ καὶ μάνα, καὶ πατέρας,

καὶ ὁ Τυβάλτης, καὶ ἐγὼ, καὶ ὁ Ρωμαῖος κι' ὅλοι,

ὅλοι μοῦ φαίνονται νεκροὶ καὶ ὅλοι σκοτωμένοι!

Ἐξωρισμένος! Θάνατος μοῦ εἶν' αὐτῆ ἡ λέξις!

Θάνατος δίχως ὄρια, θάνατος δίχως ἄκρην!

Τόσον καῦμόν δὲν ἤμποροῦν νὰ τὸν ἐκφράσσουν λόγια !..

— Πού εἶναι ὁ πατέρας μου ; Πού εἶναι ἡ μητέρα ;

ΠΑΡΑΜ. Εἰς τοῦ Τυβάλτη τὸν νεκρὸν μοιρολογοῦν καὶ
κλαίουν.

Θέλεις καὶ σὺ νὰ τὸν ἰδῆς ; "Ἐλα νὰ σ' ὀδηγήσω.

ΙΟΥΛ. "Ἄς κλαίουν, καὶ μὲ δάκρυα ἄς πλύνουν ταῖς πλη-
γαῖς του.

'Εγὼ θ' ἀρχίσω νὰ θρηνώ ὅταν ἐκεῖνοι παύσουν.

Θὰ κλαίω τοῦ Ρωμαίου μου ἐγὼ τὴν ἐξορίαν.

Πᾶρ' τὰ σχοινιά. — Δὲν εἴχετε, πτωχὰ σχοινιά μου,
μοῖραν

καὶ σεῖς κ' ἐγώ. — Ὁ ἄνδρας μου ἐξωρισμένος εἶναι.

'Εκεῖνος σᾶς ετοίμασε 'ς τὴν κλίνην μου γεφύρι.

Παρθένος εἶμαι, καὶ θὰ ζῶ παρθενοχηρευμένη
ὡς ν' ἀποθάνω ! ὦ σχοινιά, ἐλάτε ! — Παραμάνα,
ἔλα καὶ σὺ 'ς τὴν κλίνην μου τὴν νυμφικὴν πηγαίνω.

Ὁ Χάρος εἶν' ὁ ἄνδρας μου, δὲν εἶναι ὁ Ρωμαῖος.

ΠΑΡΑΜ. Πήγαινε τώρα, σύχασε, κ' ἐγὼ θὰ σοῦ τὸν φέρω.

Θὰ φέρω τὸν Ρωμαῖόν σου νὰ σέ παρηγορήσῃ.

'Ἐεύρω ποῦ εἶναι. — "Ἀκουσες ; 'Απόψε θὰ τὸν ἔχῃς.

Εἶναι κρυμμένος 'ς τὸ κελλὶ τοῦ πάτερ Λαυρεντίου.

ΙΟΥΛ. ὦ ! εὐρέ μού τον ! Δόσε του αὐτὸ τὸ δακτυλίδι·

'πέ του νὰ ἔλθῃ νὰ μὲ ἰδῆ, νὰ μ' ἀποχαιρετήσῃ.

(Ἐξέρχονται).

Σ Κ Η Ν Η Τ Ρ Ι Τ Η

Τὸ κελλίον τοῦ πάτερ Λαυρεντίου.

(Εἰσέρχεται ὁ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ καὶ ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ).

ΛΑΥΡ. Ἐλα, Ρωμαῖε. Ἀνθρώπε τῆς δυστυχίας, ἔλα.

Ἡ λύπη ἐρωτεύθηκε, κακότυχε, μαζῆ σου,
καὶ ἔγεινε ἡ συμφορὰ γυναικῶνά σου.

ΡΩΜ.

ὦ πάτερ,

τί ἔμαθες ; τοῦ πρίγκηπος τὸ θέλημα τί εἶναι ;
Ποιὰ νέα λύπη ἄγνωστη μὲ θέλει σύντροφόν της ;

ΛΑΥΡ. Τῷ ὄντι ἡ λύπη σύντροφος σοῦ ἔγεινεν, υἱέ μου.

Σοῦ φέρνω τὴν ἀπόφασιν τοῦ πρίγκηπος.

ΡΩΜ.

Τί θέλει ;

Τί ἄλλο θ' ἀπεφάσισε παρὰ τὸν θάνατόν μου ;

ΛΑΥΡ. Δὲν ἔκρινε τόσον σκληρά. Τὸν θάνατόν σου ὄχι,
ἀλλὰ τὴν ἐξορίαν σου προστάζει.

ΡΩΜ.

Ἐξορίαν !

Λυπήσου με καὶ πρόφερε θανάτου καταδίκην !

Μοῦ εἶναι κι' ἀπὸ θάνατον πλέον φρικτὴ καὶ μαύρη
ἡ ἐξορία ! Πάτερ μου, μὴ λέγεις ἐξορίαν !

ΛΑΥΡ. Ἐξωρισμένος ἀπ' ἐδῶ, ἀπ' τὴν Βερόναν, εἶσαι.

Ὑπομονή, ὑπομονή ! Μεγάλος εἶν' ὁ κόσμος.

ΡΩΜ. Κόσμος δὲν εἶναι δι' ἐμὲ ἀπ' τὴν Βερόναν ἔξω·

δὲν εἶναι παρὰ κόλασις, καὶ βάσανα καὶ θρῆνος !

Ἄν μ' ἐξορίζῃ ἀπ' ἐδῶ, μ' ἐξώρισ' ἀπ' τὸν κόσμον,
μ' ἐξώρισε ἀπ' τὴν ζωὴν ! Τί λέγεις ἐξορίαν ;

Τὸ πρᾶγμα εἶναι θάνατος, κ' ἡ λέξις δὲν τ' ἀλλάζει.

Ἐὰν ἐσὺ τὸν θάνατον τὸν λέγῃς ἐξορίαν,

μὲ μίαν μάχαιραν χρυσὴν τὴν κεφαλὴν μου κόπτεις,

κ' ἐνῶ μὲ σφάζει ἡ μάχαιρα, χαμσγελας καὶ βλέπεις !
 ΛΑΥΡ. Θανάσιμον ἀμάρτημα ! Φρικτὴ ἀχαριστία !

Τὸ πταῖσμά σου μὲ θάνατον τὸ τιμωρεῖ ὁ Νόμος,
 ὅμως ὁ Πρίγκηψ σ' εὐνοεῖ, τὸν νόμον χαλαρόνει
 τὴν μαύρην λέξιν θάνατον ἀλλάζει 'ς ἐξορίαν,
 σοῦ κάμνει χάριν κ' ἔλεος, καὶ δὲν τὸ βλέπεις ;

ΡΩΜ.

Ὅχι !

Δὲν εἶναι χάρις· βάσανον καὶ τυραννία εἶναι !

Ἐδῶ, ἐδῶ εἶν' οὐρανός, ὅπου κ' ἡ Ἰουλιέτα !

Ὡς κι' ὁ μικρὸς ὁ ποντικός, κι' ὁ σκύλος καὶ ἡ γάτα,
 ὅλα ἐδῶ 'ς τὸν οὐρανὸν θὰ ζοῦν καὶ θὰ τὴν βλέπουν,
 κι' ὄχι ἐγώ ! Ἀπὸ ἐμὲ ἀκόμη ὡς κ' ἡ μυῖγα
 θὰ εἶναι πλέον ζηλευτὴ καὶ πλέον τιμημένη,
 διότι τὸ θαυμάσιο, τὸ κάτασπρο χεράκι

τῆς Ἰουλιέτας θὰ ἴμωρῃ νὰ τὸ φιλῇ ἐκείνη,

καὶ θὰ τῆς κλέπτῃ θεικὴν γλυκύτητ' ἀπ' τὰ χεῖλη,

τὰ δύο τῆς χεῖλη ποῦ γλυκὰ φιλοῦν τὸ ἓνα τ' ἄλλο

κ' ἐντρέπονται τὸ φίλημα καὶ σεμνοκοκκινίζουν !

Ἡ μυῖγ' αὐτὰ θὰ χαίρεται, ἀλλ' ὄχι ὁ Ρωμαῖος !

Ἐκεῖνος εἶν' ἐξόριστος· ἀλλοῦ θὰ ζῆ ἐκεῖνος !

Καὶ λέγεις ὅτι θάνατος δὲν εἶν' ἡ ἐξορία ;

Δὲν ἔχεις δηλητήριο ἢ κοπτερόν μαχαῖρι,

ἢ ἄλλο μέσον ποῦ εὐθὺς τὸν θάνατον νὰ φέρῃ,

κι' ὄχι τὸν θάνατον αὐτόν, αὐτὴν τὴν ἐξορίαν !

ὦ ! ἐξορίαν ! Κάτω 'κεῖ, καλόγερε, 'ς τὸν ἄδην

οἱ κολασμένοι, 'ς τὴν φωτιά, αὐτὴν τὴν λέξιν λέγουν

κι' ἀκούονται οὐρλιάσματα ἐκεῖ ποῦ τὴν προφέρουν !

Καὶ πῶς νὰ ἔχῃς τὴν καρδιάν, ἐσὺ ἱερωμένος,

ἐσὺ πατήρ πνευματικός, ποῦ δίδεις εὐλογίας
καὶ ἁμαρτίας συγχωρεῖς, σὺ ὁ καλὸς μου φίλος,
νὰ μοῦ συντρίβῃς τὴν καρδιάν μ' αὐτὴν τὴν ἐξορίαν;

ΛΑΥΡ. ὦ ἄνθρωπε ἀστόχαστε κ' ἐρωτοπληγωμένε,
δὲν θὰ μ' ἀκούσης;

ΡΩΜ. Θὰ μοῦ ἴπῃς καὶ πάλιν ἐξορίαν.

ΛΑΥΡ. Θὰ σοῦ εἰπῶ νὰ ὀπλισθῇς μὲ τὴν φιλοσοφίαν,
τῆς λύπης μόνον βάλσαμον. Μ' αὐτὴν παρηγορήσου
κ' ἐξόριστος.

ΡΩΜ. Ἐξόριστος! — Ἄν ἡ φιλοσοφία
τὴν Ἰουλιέταν δὲν ἔμπορῇ νὰ μοῦ τὴν ξαναδώσῃ,
ἂν μίαν πόλιν δὲν ἔμπορῇ νὰ τὴν μετατοπίσῃ,
ἂν δὲν ἔμπορῇ τὸ πρόσταγμα τοῦ πρίγκηπος ν' ἀλλάξῃ,
δὲν ὠφελεῖ, δὲν βοηθεῖ! — Μὴ μοῦ λαλεῖς!

ΛΑΥΡ. Τὸ βλέπω.

Αὐτιά δὲν ἔχουν οἱ τρελλοί.

ΡΩΜ. Καθὼς δὲν ἔχουν μάτια
οἱ γνωστικοί.

ΛΑΥΡ. Τὴν θέσιν σου νὰ σ' ἐξηγήσω στάσου.

ΡΩΜ. Νὰ ἐξηγήσης δὲν ἔμπορεῖς ἐκεῖνο ποῦ δὲν νοιώθεις.
Ἄν ἦσο νέος ἴσάν ἐμέ, ἀνίσως ἀγαποῦσες
τὴν Ἰουλιέταν, ἄνδρας τῆς ἂν ἦσο πρὸ μιᾶς ὥρας,
καὶ ὁ Τυβάλτης ἄταφος, — καὶ σὺ ἐρωτευμένος
καθὼς ἐγώ, κ' ἐξόριστος καθὼς ἐγώ ἂν ἦσο,
τότ' ἔμποροῦσες νὰ λαλῆς, καὶ τότε τὰ μαλλιά σου
νὰ τὰ τραβᾷς, καὶ καταγῆς νὰ πέφτης καθὼς πέφτω,
καὶ εἰς τὸ χῶμα νὰ μετρᾷς τὸν ἄσκαφτόν σου τάφον!

(Πίπτει κατὰ γῆς· κρούεται ἡ θύρα).

ΛΑΥΡ. Σήκω· ἴς τὴν θύραν μου κτυποῦν· κρύψου, Ρωμαῖε,
κρύψου.

ΡΩΜ. Δὲν θὰ κρυφθῶ· ἐκτὸς εἶναι οἱ ἀναστεναγμοὶ μου
ὁμίχλην κάμουν γύρω μου, ποῦ ἴμάτι νὰ μὴ βλέπη!
(Κρούεται ἡ θύρα).

ΛΑΥΡ. Ἀκοῦς· κτυποῦν. — Ποῖος κτυπᾷ ; — Σήκω, Ρωμαῖε,
σὴκω.
θὰ σὲ συλλάβουν ! — Ἔφθασα ! — Σήκω καὶ κρύψου
μέσα !

Εὐθύς ! — Μέγας εἶ, Κύριε ! — Τί ἀσυλλογισία !
Ἔφθασα ! Ἦλθα ! Ποιὸς κτυπᾷ ; Ποιὸς σ' ἔστειλε ;
Τί θέλεις ;

ΠΑΡΑΜ. Νὰ ἔμβω πρῶτα, κ' ἔπειτα σοῦ λέγω τὸ τί θέλω.
Ἡ Ἰουλιέτα μ' ἔστειλε.

ΛΑΥΡ. ὦ ! τότε καλῶς ἦλθες !

(Εἰσέρχεται ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ).

ΠΑΡΑΜ. ὦ ἄγιε πνευματικέ, ὦ πάτερ μου, ποῦ εἶναι
ὁ ἄνδρας τῆς κυρίας μου ; ποῦ εἶναι ὁ Ρωμαῖος ;

ΛΑΥΡ. Νά ! καταγῆς, ἐμέθυσεν ἀπὸ τὰ δάκρυά του.

ΠΑΡΑΜ. Τὰ ἴδια κι' ἀπαράλλακτα κ' ἡ Ἰουλιέτα κάμνει.

ΛΑΥΡ. Κ' οἱ δυὸ ἀξιολύπητοι, κ' οἱ δυὸ δυστυχισμένοι !

ΠΑΡΑΜ. Ἔτσι κ' ἐκείνη καταγῆς ἔξαπλόνεται καὶ κλαίει,
καὶ οὔτε τ' ἀναφυλλητό, οὔτε τὸ κλάμα παύει.

ὦ ! σήκω, σήκω ἀπ' τὴν γῆν. Νὰ εἶσαι ἄνδρας πρέπει !

ὦ ! σήκω ! Ἄν τὴν ἀγαπᾷς τὴν Ἰουλιέταν, σήκω.

Τί κλαίεις τόσον καὶ θρηνεῖς ; Τί κλαίεις ;

ΡΩΜ. Παραμᾶνα !

ΠΑΡΑΜ. Ὑπομονή! ἄχ, ὄλους μας τὸ χῶμα θὰ μᾶς φάγη!

ΡΩΜ. Τῆς Ἰουλιέτας τὸ ὄνομα ἐπρόφερεις. Τί κάμνει;
 Εἰπέ μου, δὲν μὲ θεωρεῖ κακοῦργον δολοφόνον,
 τώρα ποῦ ἐκηλίδωσα τὰ νειᾶτα τῆς χαρᾶς μας
 μὲ αἶμα ἀπὸ τὸ γένος τῆς, μὲ ἰδικόν τῆς αἶμα;
 Πέ, ἡ κρυφὴ γυναῖκά μου τί κάμνει; Τί νὰ λέγῃ
 εἰς τὸν ἀνεμοστρόβιλον αὐτὸν τοῦ ἔρωτός μας;

ΠΑΡΑΜ. Ὦχ! ὦχ! Δὲν λέγει τίποτε· κλαίει καὶ ὄλο κλαίει·
 καὶ πότε ᾿ς τὸ κρεβάτι τῆς ἔξαπλόνεται καὶ πέφτει,
 καὶ πὸτ' ἀνασηκόνεται, καὶ μιά, Τυβάλτη! κράζει,
 καὶ μιά, Ρωμαῖε! κ' ἔπειτα πέφτει ᾿ς τὸ στρῶμα πάλιν.

ΡΩΜ. Ὡσὰν ἐκεῖνο τ' ὄνομα νὰ ἦτο μιά σφαῖρα,
 ποῦ ἀπὸ στόμα κανονιοῦ ἐβγήκε ἀναμμένη
 καὶ τὴν ἐφόνευσε! Ὡσὰν τὸ ὄνομα ἐκεῖνο
 νὰ εἶν' ἐκείνου τ' ὄνομα ποῦ ἔχυσε τὸ αἶμα
 τοῦ ἐξαδέλφου τῆς!— Εἰπέ, καλόγερε, εἰπέ μου
 ποῦ τ' ὄνομά μου κατοικεῖ εἰς τὸ αἰσχρὸν κορμί μου;
 Ποῦ νὰ τὸ εὔρω δεῖξέ μου, νὰ τὸ κατασπαράξω!
 (Σύρει τὸ ξίφος).

ΛΑΥΡ. Τ' ἀπελπισμένο χέρι σου κάτω εὐθύς!— Εἶς ἄνδρας;
 Τ' πρόσωπόν σου λέγει Naί, ἀλλὰ τὰ δάκρυά σου
 εἶναι γυναῖκεια! Καὶ αὐτὸς ὁ ἄγριός σου τρόπος
 ὡσὰν θηρίου φαίνεται παράλογος μανία.

Ὡ σὺ, μὲ πρόσωπον ἀνδρὸς ἀδύνατη γυναῖκα,
 καὶ μὲ ἀνθρώπεινη μορφήν ἀνήμερον θηρίον. . .
 μὰ τὴν ἱερωσύνην μου, μὲ κάμνεις καὶ θαυμάζω!
 Σὲ εἶχα φρονιμώτερον! Δὲν φθάσκει ὁ Τυβάλτης;
 Θέλεις καὶ σὺ νὰ φονευθῆς; **Καὶ** θέλεις νὰ φονεύσῃς

μ' ἀπελπισμένον κίνημα κατὰ τοῦ ἑαυτοῦ σου
καὶ τὴν γυναῖκά σου αὐτήν, ποῦ ζῆ ἀπ' τὴν ζωὴν σου;
Τί βλασφημεῖς καὶ οὐρανὸν καὶ γῆν καὶ ὕπαρξιν σου;
Ἵπαρξιν, γῆν καὶ οὐρανόν, τὰ ἔχεις καὶ τὰ τρία,
εἶν' ἰδικά σου, ὅμως σὺ γυρεύεις νὰ τὰ χάσης!
"Ω! Καταισχύνεις καὶ μορφήν καὶ πνεῦμα καὶ ἀγάπην!
Εἰς ὅλα εἶσαι πλούσιος, τὰ ἔχεις καὶ τὰ τρία,
πλὴν δὲν τὰ χρησιμοποιοεῖς ἔς τὴν χρῆσιν ποῦ ἀρμόζει
ἔς τὸ πνεῦμα, ἔς τὴν ἀγάπην σου κ' εἰς τὴν καλὴν
μορφήν σου.

Ὡσὰν κερένιο ἄγαλμα κατήντησ' ἡ μορφή σου,
ἀφοῦ ἀνδρείαν ἔς τὴν καρδιά δὲν ἔχεις. — Ἡ ἀγάπη
ἐπιπορεύεται καὶ ψεύδεται, ἂν θέλῃ νὰ φονεύσῃ
τὴν ἀκριβὴν γυναῖκά σου ποῦ ν' ἀγαπᾷς ὠρκίσθης.
Τὸ πνεῦμά σου, ὁ στολισμὸς ἀγάπης καὶ μορφῆς σου,
εἰς τὰ τυφλά σέ ὀδηγεῖ, ἀντὶ νὰ σέ φωτίζῃ, —
— καὶ σὰν πυρῖτις εἰς ἑνὸς νεοσυλλέκτου χέρια,
ἀπὸ τὴν ἀπειρίαν σου παίρνει φωτιά κ' ἀνάπτει,
κ' εἰς ὄλεθρόν σου στρέφεται ἡ ὑπεράσπισίς σου. —
"Ἀνθρώπε, ξύπνα, σύνελθε καὶ ζῆ ἡ Ἰουλιέτα,
ποῦ τώρα ἐξ αἰτίας τῆς ζήτησός σου ν' ἀποθάνῃς.
Αὐτὸ εἶν' εὐτυχία σου! — Σ' ἐφόνευ' ὁ Τυβάλτης,
ἂν δὲν τὸν ἐθανάτωνες. Καὶ τοῦτο εὐτυχία! —
Ὁ Νόμος σ' ἐφοβέριζε μὲ θάνατον, ἀλλ' ὅμως
ἡμέρωσε πρὸς χάριν σου καὶ μόνον σ' ἐξορίζει.
Καὶ τοῦτο εὐτυχία σου! — Ἡ Τύχη σέ χαϊδεύει,
σκορπᾷ ἐπάνω σου εὐχὰς ἡ Τύχη κ' εὐλογίας
καὶ ὅμως σὺ περιφρονεῖς καὶ Τύχην καὶ Ἀγάπην!

Πρόσεχε, πρόσεχε! Κακὰ τελειόνουν οἱ τοιοῦτοι!
 Ἄς εἶναι! Τώρα, πήγαινε, τὴν Ἰουλιέταν εὔρε,
 καθὼς ἐσυμφωνήσαμεν, καὶ παρηγόρησέ την.
 Ἄλλὰ νὰ φύγῃς ἀπ' ἐδῶ προτοῦ νὰ ἔξημερώσῃ,
 ἀλλέως εἰς τὴν Μάντουαν νὰ ἴπῃς δὲν θὰ σ' ἀφήσουν.
 Ἐκεῖ θὰ ζῆς, ὡς ποῦ ἐδῶ νὰ εὐρωμεν τὸν τρόπον
 νὰ γνωρισθῇ ὁ γάμος σας, ἢ ἔχθρα σας νὰ παύσῃ,
 νὰ σοῦ δοθῇ συγχώρησις, —κι' ὀπίσω νὰ μᾶς ἔλθῃς,
 χαρούμενος πλείοτερον χίλιαις φοραῖς καὶ χίλιαις,
 παρὰ ποῦ φεύγεις δυστυχῆς καὶ καταλυπημένος. —
 Σὺ, παραμάνα, πήγαινε πρὶν ἔλθῃ ὁ Ρωμαῖος,
 νὰ εὕρῃς τὴν κυρίαν σου. Εἰπέ της τὴν εὐχὴν μου,
 κι' ἄς προσπαθήσῃ ἑνωρὶς ἔς τὸ σπίτι νὰ πλαγιάσῃ —
 καθὼς κι' ἀπὸ τὴν λύπην των θὰ εἶναι κουρασμένοι, —
 καὶ ὁ Ρωμαῖος δὲν ἀργεῖ νὰ ἔλθῃ.

ΠΑΡΑΜ.

Τὴν εὐχὴν σου!

Ὡς τὸ πρῶτ' ἄκουω τέτοια λόγια!
 Νὰ τί θὰ ἴπῃ ἡ προκοπή! — Πήγαινω, κύριέ μου,
 νὰ τῆς εἰπῶ πῶς ἔρχεσαι.

ΡΩΜ.

Ναί, πήγαινε ἀμέσως·

κι' εἰπέ της νὰ ἐτοιμασθῇ σκληρὰ νὰ μ' ἐπιπλήξῃ!

ΠΑΡΑΜ. Τὸ δακτυλίδι μ' ἔδωκε αὐτὸ νὰ σοῦ τὸ δώσω.

Νὰ ἔλθῃς! Κάμε γρήγορά κι' εἶναι ἀργὰ ἡ ὄρα.

(Ἀπέρχεται ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ).

ΡΩΜ. ὦ! πῶς ἀναγεννήθηκε τὸ θάρρος κι' ἡ ἐλπίς μου!

ΛΑΥΡ. Καλὴ σου νύκτα· μὴν ἀργεῖς· κι' ἔχε καλὰ τὸν νοῦν σου
 ν' ἀναχωρήσῃς ἀπ' ἐδῶ ἐνόσω εἶναι νύκτα,
 ἢ πρὸς τὰ ἔξημερώματα, χωρὶς νὰ σέ γνωρίσουν.

Κατοίκησε ἔς τὴν Μάντουαν· φροντίζω δὲ νὰ εὕρω
τὸν ἄνθρωπόν σου καὶ μ' αὐτὸν ἐγκαίρως σ' ἀναγγέλλω
ὄ, τι κι' ἂν τύχη νὰ συμβῆ ἰδῶ διὰ καλόν σου.

Ἐχε ὑγείαν! — Εἶν' ἀργά· καλή σου νύκτα! Φύγε!

ΡΩΜ. Ἄν δὲν μ' ἐπρόσμενεν ἄλλου χαρὰ τόσον μεγάλη,
θὰ ἦτο λύπη μου βαρειά ὁ χωρισμός σου, πάτερ!

(Ἄπέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Θάλαμος ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Καπουλέτου.

(Εἰσέρχονται ὁ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ, ἡ ΣΥΖΥΓΟΣ αὐτοῦ
καὶ ὁ ΠΑΡΗΣ).

ΚΑΠΟΥΛ. Τόσον πολὺ ἀνάποδα μᾶς ἦλθαν ὅλα, ὥστε
καιρὸν δὲν ἤυρα νὰ τὸ 'πῶ ἔς τὴν κόρην μου ἀκόμη.
Τὸν ἄτυχον Τυβάλτην μας πολὺ τὸν ἀγαποῦσε,
καθὼς κ' ἐγώ. Πλὴν ὅλους μας τὸ χῶμα θὰ μᾶς φάγη!
Εἶναι ἀργά. Θὰ 'πλάγιασε. Δὲν θὰ καταίβῃ πλέον.
Καὶ τὴν ἀλήθειαν νὰ σοῦ 'πῶ, χωρὶς τὴν συντρο-
φιάν σου

κ' ἐγὼ ὁ ἴδιος πρὸ πολλοῦ θὰ ἤμουν πλαγιασμένος.

ΠΑΡ. Δὲν ὁμιλῶ περὶ χαρᾶς, ἐνῷ θρηνεῖτ' ἀκόμη. —

Κυρία μου, ἔς τὴν κόρην σου νὰ μὲ καλοσυσταίνης.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Μὴν ἀμφιβάλλης. Τὸ πρῶτ' ἐγὼ θὰ τῆς
'μιλήσω.

Ἐπλάγιασε βαρὺκαρδῆ ἀπόψε ἡ καυμένη.

ΚΑΠΟΥΛ. Ἄκουσε, Πάρη, νὰ σοῦ 'πῶ. Θὰ τὰ τελειώσω τώρα!

Ἐγὼ σοῦ ἀποκρίνομαι διὰ τὴν Ἰουλιέταν,

Σ Κ Η Ν Η Π Ε Μ Π Τ Η

Ὁ θάλαμος τῆς Ἰουλιέτας.

(Εἰσέρχονται ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ καὶ ἡ ΙΟΥΛΙΕΤΑ).

- ΙΟΥΛ. Ἀκόμη δὲν ἔξημέρωσε· θὰ φύγης ἀπὸ τώρα ;
 Ἦτο φωνὴ ἀηδονοῦ, κορυδαλὸς δὲν ἦτο
 ὅπου σοῦ φόβισε τ' αὐτὶ μὲ τὸ κελάδημά του·
 ἔς ἐκείνην πέρα τὴν ρωδιὰ τ' ἀκούω κάθε νύκτα.
 ὦ ! πιστευσέ μ', ἀγάπη μου, ἀηδόνι κελαδοῦσε !
- ΡΩΜ. Ἦτον ὁ κράκτης τῆς αὐγῆς, κορυδαλὸς ἄλαοῦσε, —
 δὲν εἶν' ἀηδόνι ! Κῦτταξε ἔς τὸν οὐρανὸν τὰ νέφη
 μὲ τί χαράκια φθονερά τὸ φῶς τ' ἀκροστολίζει !
 Σβύνουν οἱ λύχνοι τῆς νυκτὸς κι' ὀλόχαρη ἡ ἡμέρα
 ἔς τὰ παχνοσκέπαστα βουνὰ ἕψηλά ἕψηλά προβάλλει.
 Πρέπει ἢ νὰ φύγω νὰ σωθῶ, ἢ ν' ἀποθάνω ἂν μείνω !
- ΙΟΥΛ. Δὲν εἶναι ξημερώματα τὸ φῶς αὐτό, τὸ ἔξυρω !
 Εἶναι λαμπρὸν μετέωρον ὅπου ὁ ἥλιος χύνει,
 νὰ τῶχης μέσ' ἔς τὰ σκοτεινὰ ὅσ' ἂν κρατῆ λαμπάδα
 καὶ νὰ σοῦ κάμη φωτερόν τῆς Μάντουας τὸν δρόμον.
 Λοιπὸν ἀκόμη πρόσμενε, μὴ φύγης ἀπὸ τώρα.
- ΡΩΜ. Ἄς συλληφθῶ, ἀγάπη μου, καὶ ἄς μὲ θανατώσουν !
 Ἄφου τὸ θέλεις, συμφωνῶ. — Ὅχι, ἐκεῖν' ἡ λάμψις
 δὲν εἶν' τὸ μάτι τῆς Αὐγῆς, ἀλλ' εἶναι ἡ ἀσπρίλα
 π' ἀντανακλᾷ ἔς τὸν οὐρανὸν ἡ ὄψις τῆς Σελήνης.
 Δὲν εἶν' αὐτὸ κορυδαλὸς, ὅπου τὸ λάλημά του
 τὸ θολωτὸν στερέωμα μ' ἀντίλαλον γεμίζει.
 Νὰ μείνω ὅδ' τὸ λαχταρῶ· νὰ φύγω δὲν τὸ θέλω.

Καλῶς νὰ ἔλθης, θάνατε! Τὸ θέλει ἡ Ἰουλιέτα.

Ἔλα, ψυχὴ μου, — λέγε μου. Δὲν εἶν' ἀκόμη ἡμέρα.

ΙΟΥΛ. ὦ! εἶναι ἡμέρα! Πήγαινε! φύγε, Ρωμαῖε, φύγε!

Κορυδαλὸς εἶναι αὐτὸς ὁποῦ βραχνὰ φωνάζει
καὶ μ' ἄγριο κελᾶδημα ξεσχίζει τὸν ἀέρα!

Τὸ λάλημά του διατὶ ἄρμονικὸν τὸ λέγουν ⁴⁰;

Ἄφοῦ μᾶς φέρνει χωρισμόν, ἄρμονικὸν δὲν εἶναι·

Ὁ φρῦνος κι' ὁ κορυδαλὸς ἀλλάζουν ἡμάτια, λέγουν ⁴¹.

ὦ! ἄς ἀλλάξουν καὶ φωνήν, ἂν θέλουν! δὲν μὲ μέλει,
ἀφοῦ αὐτὸ τὸ λάλημα σὲ διώχνει ἀπὸ κοντὰ μου!

ὦ! φύγε, πήγαινε! Τὸ φῶς αὐξάνει καὶ πληθαίνει ⁴².

ΡΩΜ. Λάμπει τὸ φῶς, κ' ἡ Μοῖρά μας θολώνει καὶ μαυρίζει.

(Εἰσέρχεται ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ).

ΠΑΡΑΜ. Κυρία! Ἰουλιέτα μου!

ΙΟΥΛ. Τί εἶναι, παραμάννα;

ΠΑΡΑΜ. Ἔρχεται ἡ μητέρα σου! Ὁ ἥλιος ἀνατέλλει!

Τὸν νοῦν σας ἔχετε!

ΙΟΥΛ. Λοιπόν, παράθυρον, σ' ἀνοίγω,
νᾶλθη τὸ φῶς καὶ ἡ ζωὴ νὰ φύγη!

ΡΩΜ. Ἰουλιέτα,

ὕγαινε, ὕγαινε! ἓνα φιλὶ καὶ φεύγω.

(Καταβαίνει ἀπὸ τὸ παράθυρον).

ΙΟΥΛ. Ἄναχωρεῖς, ὦ ἄνδρα μου, ἀγάπη μου, ψυχὴ μου!

Θέλω νὰ ἔχω νέα σου κάθε στιγμὴν καὶ ὥραν.

πλὴν μῆνας θὰ μοῦ φαίνεται κάθε στιγμὴ μακράν σου.

ὦ! μὲ αὐτὸ τὸ μέτρημα χρόνια πολλὰ θὰ γείνουν,
ὡς ποῦ καὶ πάλιν νὰ ἰδῶ τὸν ἀκριβόν μου ἄνδρα.

ΡΩΜ. Συχνά συχνά, ἀγάπη μου, εἰδήσεις μου θὰ ἔχης..

ΙΟΥΛ. Ἐλπίζεις πλέον νὰ με ἰδῆς καὶ νὰ σέ ἰδῶ ;

ΡΩΜ. Βεβαίως !

Καὶ τότε θ' ἀναφέρωμεν τὰ τωρινὰ δεινά μας
ὡς περασμένα πράγματα.

ΙΟΥΛ. ᾠ ! ἡ ψυχὴ μου εἶναι
μάντις κακῶν ! Μοῦ φαίνεται ἐκεῖ ὅπου σέ βλέπω,
ὅτι σέ βλέπω ἄν νεκρὸν ἐς τὸ βάθος ἐνὸς τάφου. —
Μὲ ἀπατοῦν τὰ ἴατια μου, ἢ εἶς ὠχρὸς, ἀλήθεια ;

ΡΩΜ. Καὶ σὺ μοῦ φαίνεσαι χλωμῆ. Ἡ διψασμένη λύπη
ἐρροῦφησε τὸ αἷμά μας. — Ὑγιαινε, ψυχὴ μου !
(Ἀπέρχεται).

ΙΟΥΛ. ᾠ Τύχη, Τύχη ! ἄστατην οἱ ἄνθρωποι σέ λέγουν.
Ἄπὸ αὐτὸν τὸν σταθερὸν, σὺ, ἄστατη, τί θέλεις ;
Ἄς εἶσαι Τύχη ἄστατη, ὥστε ν' ἀλλάξῃς γνώμη
κι' ἀντὶ μακρὰν νὰ τὸν κρατῆς, νὰ μοῦ τὸν στείλῃς
πίσω.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. (ἐξωθεν).

Αἶ, κόρη μου, ἐξύπνησες ;

ΙΟΥΛ. Τί εἶναι ; ποῖος μὲ κράζει ;
Ἐσύ 'σαι 'κεῖ, μητέρα μου ; — (Ἐξύπνησ' ἀπὸ τώρα ;
ἢ μήπως δὲν ἐπλάγιασεν ἀκόμη ; Τί νὰ θέλῃ ;)

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. (εἰσερχομένη).

Πῶς εἶσαι, Ἰουλιέτα μου ;

ΙΟΥΛ. ᾠχι καλὰ, μητέρα.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Αἰῶνια τὸν θάνατον θὰ κλαίῃς τοῦ
Τυβάττη ;

Ἐλπίζεις μὲ τὰ δάκρυα τὸν τάφον του ν' ἀνοίξῃς ;

Κι' ἂν τὸν ἀνοιξῆς, τὴν ζωὴν δὲν τοῦ τὴν ξαναδίδεις !
 Παῦσε λοιπὸν τὰ κλαύματα. Ἄρκει ! Μετρία λύπη
 πολλὴν ἀγάπην μαρτυρεῖ· πολὺ μεγάλη λύπη
 δὲν μαρτυρεῖ μεγάλον νοῦν.

ΙΟΥΛ. ὦ ! ἄφησε νὰ κλαίω
 κ' αἰσθάνομαι τί ἔχασα.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Αἰσθάνεσαι τὴν λύπην,
 πλὴν δὲν αἰσθάνεσαι μ' αὐτὸ κ' ἐκεῖνον ὅπου κλαίεις.

ΙΟΥΛ. Αἰσθάνομ' ὅτι ἔχασα τὸν φίλον μου καὶ κλαίω.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Δὲν κλαίεις τόσον, κόρη μου, τὸν θάνατον
 ἐκείνου,
 ὅσον ποῦ ζῆ ὁ μιαρὸς, ποῦ ἔπῃρε τὴν ζωὴν του.

ΙΟΥΛ. Ποιὸς μιαρὸς, μητέρα μου ;

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Ὁ μιαρὸς Ρωμαῖος.

ΙΟΥΛ. ὦ ! εἶναι μίλια μακριὰ ὁ μιαρὸς κ' ἐκεῖνος ⁴³ !

Τὸν συγχωρῶ, κι' ἀπ' τὸν Θεὸν συγχώρησιν νὰ εὔρη.

Πλὴν τὴν καρδιάν μου ἴσάν αὐτὸν δὲν ἔκαυσε κανένας.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Καίει ἡ καρδιά σου, ἐπειδὴ ἀκόμη ζῆ ἐκεῖνος.

ΙΟΥΛ. Κ' ἐκεῖ ποῦ ζῆ τὰ χέρια μου δὲν ἤμποροῦν νὰ φθάσουν !
 Ἐκδίκησιν ἄς ἔπαιρνα ἐγὼ καὶ ὄχι ἄλλος.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Θὰ ἔλθῃ κ' ἡ ἐκδίκησις, θὰ ἔλθῃ· μὴ σὲ
 μέλει.

Παῦσε τὰ κλαύματα. Ἐγὼ ἔστην Μάντουαν θὰ στείλω,
 ἐκεῖ ὅπου ἐξέφυγεν αὐτὸς ἐξωρισμένος,

νὰ τοῦ κερᾶσουν κάτι τι ποῦ δὲν τὸ περιμένει,

ὥστε νὰ ἴπαγγῃ συντροφιὰν νὰ κάμῃ τὸν Τυβάλτην·
 καὶ τὴν καρδιάν σου μὲ αὐτὸ θὰ τὴν εὐχαριστήσω.

ΙΟΥΛ. ὦ ! τὴν καρδιάν μου τίποτε δὲν θὰ εὐχαριστήσῃ,

ἂν τὸν Ρωμαῖον δὲν ἰδῶ... νεκρόν... 44 τὸ πᾶν νομίζω,
ἀφοῦ ἐκείνον π' ἀγαπῶ δὲν ἔχω. . . καὶ μοῦ λείπει.

Ἄν εὔρης ἄνθρωπον ἐσύ νὰ στείλῃς τὸ φαρμάκι,
θέλω μονάχη μου ἐγὼ νὰ τὸ προετοιμάσω,
ὥστε νὰ γλυκοκοιμηθῇ ὅταν τοῦ τὸ κεράσω.

Ἄχ! τί καῦμός, τί βάσανον, ν' ἀκούω τ' ὄνομά του,
καὶ ὅμως νὰ μὴ δύναμαι νὰ πεταχθῶ κοντά του,
καὶ ὅλην τὴν ἀγάπην μου πρὸς τὸν ἐξάδελφόν μου
νὰ τοῦ τὴν δεῖξω... εἰς αὐτὸν ποῦ πῆρε τὴν ζωὴν του!

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Ἐτοίμασέ το κι' ἄνθρωπον θὰ εὔρω νὰ
τὸ δώσῃ.

Πλὴν τώρα ἔχω νὰ σοῦ πῶ χαροποιά, παιδί μου.

ΙΟΥΛ. Καλοδεχάμενη ἡ χαρὰ εἰς τέτοιαις μαύραις ὥραις!
Ποιὰ εἶναι τὰ χαροποιά;

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Κόρη μου Ἰουλιέτα,
ἔχεις πατέρα φρόνιμον ποῦ σ' ἀγαπᾷ καὶ θέλει
τὴν βαρυμένην σου καρδιάν νὰ σοῦ τὴν ἐλαφρώσῃ,
καὶ σοῦ ἐτοίμασε χαρὰν ποῦ δὲν τὴν περιμένεις,
καὶ οὔτ' ἐγὼ τὴν πρόσμενα τόσον νωρὶς νὰ ἔλθῃ.

ΙΟΥΛ. Καὶ νᾶχω ῥώτημα καλόν, ἴσάν τί μοῦ ἐτοιμάζει;

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Πρῶτὴ πρῶτῷ, μὲ τὸ καλό, τὴν ἐρχομένην
Πέμπτην

ἓνας γαμβρὸς εὐγενικὸς καὶ ζηλευτός, ὁ Πάρης,
ἔς τὴν ἐκκλησίαν σ' ὁδηγεῖ εὐτυχισμένην νύμφην,
ἔς τὸν Ἅγιον Πέτρον, κόρη μου.

ΙΟΥΛ. Ἄ! μὰ τὸν Ἅγιον Πέτρον
καὶ μὰ τὴν ἐκκλησίαν του, εὐτυχισμένην νύμφην
ὁ Πάρης δὲν μὲ ὁδηγεῖ! Τί εἶναι τόση βία;

Δὲν ἦλθε κἄν νὰ μοῦ τὸ 'πῆ ὁ ἄνδρας ποῦ μὲ θέλει,
 κι' ἀμέσως στεφανώματα ! Παρακαλῶ, μητέρα,
 εἰπέ το 'ς τὸν πατέρα μου : Δὲν θέλω ἀπὸ τώρα
 νὰ 'πανδρευθῶ. Καὶ ἂν ποτὲ θελήσω, παίρνω ὄρκον
 πῶς προτιμῶ χίλιας φοραὶς νὰ πάρω τὸν Ρωμαῖον,
 πρὸ 'ξεύρεις σὺ πῶς τὸν μισῶ, παρὰ ποτὲ τὸν Πάρην !
 Χαρά 'ς το !

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Νά, ποῦ ἔρχεται ὁ ἴδιος ἐδῶ πέρα.
 Εἰπέ τού τα μονάχη σου κ' ἰδὲ πῶς θὰ τὰ πάρη.

(Εἰσέρχονται ὁ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ καὶ ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ).

ΚΑΠΟΥΛ. 'Σ τοῦ ἡλίου τὸ βασίλειμα 'ς τὴν γῆν δροσοσταλάζει·
 ἀλλὰ εἰς τὸ βασίλειμα τοῦ υἱοῦ τοῦ ἀδελφοῦ μου
 πέφτει βροχὴ μὲ τὰ σωστά. Ποτάμι θὰ τὸ κάμης ;
 'Ακόμη χύνεις δάκρυα ; Αἰώνια θὰ βρέχη ;
 Τὸ κάμνεις τὸ κορμάκι σου συγχρόνως καὶ καράβι
 καὶ ἄνεμον καὶ θάλασσαν. Τὰ δύο σου 'μάτια εἶναι
 ἢ θάλασσα, μὲ δάκρυα καταπλημμυρισμένη.
 Καράβι ἔχεις τὸ κορμὶ ποῦ πικροαρμενίζει
 μέσ' 'ς τὴν πλημμύραν. Κι' ἄνεμος εἰ ἀναστεναγμοὶ σου.
 'Εὰν δὲν ἔλθῃ γρήγορα γαλήνη, ἔχω φόβον
 τὸ θαλασσοδαρμένο σου κορμάκι μὴ βουλήσῃ. —
 Τῆς εἶπες τὴν ἀπόφασιν ποῦ ἔλαβα, γυναῖκα ;

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Τὰ εἶπα, πλὴν εὐχαριστεῖ. . . νὰ 'παν-
 δρευθῆ δὲν θέλει. . .

'Ανόητη ! τῆς ἤξιζε νάχη τὸν Χάρον ἄνδρα !

ΚΑΠΟΥΛ. Σιγά· δὲν ἐκατάλαβα, γυναῖκα· ξαναπέ το·
 Τί λέγει ; τί ; εὐχαριστεῖ ; νὰ 'πανδρευθῆ δὲν θέλει ;

Δέν εἶναι ὑπερήφανη, δέν εἶν' εὐτυχησμένη
 ποῦ τὸ ἑκαταφέραμεν, χωρὶς νὰ τὸ ἀξίζη,
 νὰ τὴν ἀρραβωνίσωμεν μὲ ἓνα τέτοιον νέον ;

ΙΟΥΔ. Δέν εἶμαι ὑπερήφανη· εὐγνώμων ὅμως εἶμαι.
 Δέν ὑπερηφανεύομαι μὲ πράγμα ποῦ δέν θέλω,
 εὐγνωμονῶ διὰ κακόν, π' ἀντὶ καλοῦ μου κάμνουν.

ΚΑΠΟΥΔ. Τί πράγμα ; Ποιὸς σ' ἐρώτησε ; Θὰ ἔχωμεν καὶ
 γνώμην !

Εὐγνώμων, κ' ὑπερήφανη, καὶ εἶμαι, καὶ δέν εἶμαι,
 κ' εὐγνωμονῶ, κ' ὄχι, καὶ ναί... Ἀκοῦς ἐκεῖ! Κεράττσα,
 νὰ παύσουν τὰ εὐγνωμονῶ καὶ ἔξυπερηφανεύσου,
 κ' ετοίμασε τὰ πόδια σου τὴν ἐρχομένην Πέμπτην
 ἔς τὴν ἐκκλησίαν γνωστικὰ νὰ ἔλθης μὲ τὸν Πάρην,
 εἰ δὲ συρτὴν ἕως ἐκεῖ ἐγὼ θὰ σὲ τραβήξω !
 Φύγ' ἀπ' ἐμπρὸς μου, ξέπλυμα, — χολοπερευμένη !
 Πήγαινε, βρώμα !

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Ἐντροπή! ἔς τὰ συγκαλά σου εἶσαι;

ΙΟΥΔ. Πατέρα μου, παρακαλῶ γονατιστὴ ἐμπρὸς σου,
 ἡσύχασε, καὶ ἄκουσε νὰ σοῦ εἰπῶ δυὸ λόγια.

ΚΑΠΟΥΔ. Βρώμα, κρημνίσου ἀπ' ἐδῶ ! Παρήκω ! Τὴν
 Πέμπτην

ἔς τὴν ἐκκλησίαν πήγαινε, ἦ, -νά, ποῦ σοῦ τὸ λέγω :
 νὰ μὴ σὲ ἰδοῦν τὰ μάτια μου ποτὲ εἰς τὴν ζωὴν μου!
 Δέν θέλω λέξιν νὰ μοῦ πῆς· ἀπόκρισιν δέν θέλω !
 Μὲ τρώγ' ἡ ἀπαλάμη μου! — Ἐλέγαμεν, γυναῖκα,
 πῶς δέν εὐλόγησ' ὁ Θεὸς τὸν γάμον μας πλουσίως,
 διότι μᾶς ἐχάρισεν αὐτὴν τὴν κόρην μόνον.
 Ἄλλὰ μᾶς ἔπεσε πολὺ καὶ τούτη, καθὼς βλέπω.

Δὲν ἦτον εὐλογία τοῦ ἦτο Θεοῦ κατάρρα !

Νὰ μὴ σὲ βλέπω !

ΠΑΡΑΜ.

Ὁ Θεὸς νὰ τὴν πολυχρονίζῃ !

Αὐθέντη, ἔχεις ἄδικον νὰ λέγῃς τέτοια λόγια.

ΚΑΠΟΥΛ. Καὶ πῶς, κυρὰ σοφία μου ; Τὰ λόγια σου ὀλίγα,

ἢ πῆγαινε νὰ φλυαρῆς μὲ ταῖς συντέκνισσαῖς σου.

ΠΑΡΑΜ. Δὲν εἶπα τίποτε κακόν.

ΚΑΠΟΥΛ.

Κύτταζε τὴν δουλειά σου !

ΠΑΡΑΜ. Κανεῖς μιὰν λέξιν νὰ μὴν 'πῆ ;

ΚΑΠΟΥΛ.

'Ανόητη, σιώπα !

Νὰ 'πᾶς νὰ 'πῆς τὴν γνώμην σου εἰς ταῖς συντέκνισ-
σαῖς σου.

'Εδῶ δὲν μᾶς χειάζεται.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ.

Παραπολὺ ἀνάπτεις.

ΚΑΠΟΥΛ. Μὰ τὴν ἀγάπην τοῦ Θεοῦ, ὁ νοῦς μου θὰ μοῦ φύγῃ !

'Ημέραν, νύκτα, πάντοτε, 'ς τὸν ὕπνον μου, 'ς τὸν ξύπνο,

'ς τὴν μοναξιά, 'ς τὴν συντροφιά, ὁ νοῦς κι' ὁ λο-

γισμὸς μου

ἦτον αὐτὸς καὶ μοναχός: τὸ πῶς νὰ τὴν 'πανδρεύσω ⁴⁵.

Καὶ τώρα, ποῦ κατώρθωσα νὰ εὔρω τέτοιον νέον,

μ' ἀνατροφὴν, καὶ πλούσιον κι' ἀρχοντογεννημένον,

γεμαῖτον προτερήματα καὶ ἀρεταῖς γεμαῖτον,

τώρα ποῦ ἤρρα τὸν γαμβρὸν ποῦ ἡ καρδιά μου θέλει,

νὰ ἔχῃς ἓνα ξόανο κλαψιάρικο ἐμπρὸς σου,

ν' ἀκούῃς ἓνα κνώδαλο μ' τ' ἀναφυλλητό της,

ἐνῶ δουλεύει ἡ Μοῖρά της, ἐκείνη νὰ σοῦ λέγῃ :

δὲν θέλω, δὲν τὸν ἀγαπῶ, εἶμαι ἀκόμη νέα,

εὐχαριστῶ, παρακαλῶ, συγχώρησε. — Σοῦ δείχνω,

σου δείχνω ἄν συγχώρησε, ἂν δὲν ἀλλάξης γνώμην!
 Δὲν μένεις εἰς τὸ σπίτι μου, καὶ ὅπου θέλεις βόσκει!
 Δὲν χωρατεύω! Σκέψου το. Ἡ Πέμπτη πλησιάζει.
 Βάλε τὸ χέρι ἔς τὴν καρδιά καὶ καλοσυλλογίσου.

Ἄν εἶς ἄλθθεια κόρη μου, ἔς τὸν φίλον μου σέ δίδω.
 Ἐὰν δὲν εἶσαι κόρη μου, κρημνίσου, πείνα, δίψα,
 ἔς τοὺς δρόμους ψωμοζήτευε καὶ ψόφησε ἔς τοὺς δρόμους!
 Μὰ τὴν ψυχὴν μου, ὅσω ζῶ δὲν θέλω νὰ σέ ἔξυρω,
 κι' οὔτε τὸ ἴματι σου θὰ ἰδῆ ποτὲ κληρονομίαν μου.
 Ἴδὲ καὶ συλλογίσου το. Τὸ εἶπα. Δὲν ξελέγω!

(Ἀπέρχεται).

ΙΟΥΛ. ὦ! Δὲν ὑπάρχει ἐκεῖ ἕψηλὰ ἔς τὰ νέφη εὐσπλαγχνία
 νὰ ἐλεήσῃ ἀπ' ἐκεῖ τῆς λύπης μου τὸ βάθος;
 Μὴ μ' ἀρνηθῆς, μητέρα μου! Ἀνάβαλε τὸν γάμον
 δι' ἓνα μῆνα μοναχά, μίαν ἐβδομάδα μόνον!
 Ἄν δὲν τὸ κάμῃς, στῶσέ μου τὴν νυμφικὴν μου κλίνην
 ἔς τὸ μνήμα, ὅπου ἀπὸ χθὲς κοιμᾶται ὁ Τυβάλτης.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Δὲν ἔχω λέξιν νὰ εἰπῶ καὶ ὀμιλεῖς ματαιίως.
 Νὰ κάμῃς ὅπως ἀγαπᾷς· τελειώσα μαζῆ σου.

(Ἀπέρχεται).

ΙΟΥΛ. Θεέ μου! — Παραμάνα μου, εἰπέ μου, πῶς νὰ γείνη;
 Ὁ ἄνδρας μου εἶν' ἐπὶ γῆς, κ' οἱ ὄρκοι μου ἐπάνω.
 Πῶς εἰς τὴν γῆν ἐξ οὐρανῶν οἱ ὄρκοι νὰ γυρίσουν,
 ἐκτὸς εἰάν ἀπὸ ἐκεῖ ὁ ἴδιος μου τοὺς στείλῃ;
 Ἄχ! δός μου μίαν συμβουλήν· παρηγορίαν δός μου.
 Ἄλλοιμονον! ἡ Μοῖρά μου σκληραῖς παγίδαις στήνει
 εἰς μίαν ψυχὴν ἀδύνατην ὡσάν τὴν ἰδικὴν μου.
 Εἰπέ. Τί ἔχεις νὰ μοῦ ἴπῃς; Ἄχ! παρηγόρησέ με,

εἰπέ μίαν λέξιν νὰ χαρῶ, ἢ μαύρη.

ΠΑΡΑΜ.

Νὰ τί λέγω :

Ἐξωρισμένον ἀπ' ἐδῶ τὸν ἔχουν τὸν Ρωμαῖον·
καί, βάζω τὸ κεφάλι μου, ποτὲ δὲν θὰ τολμήσῃ
ἐδῶ νὰ ἔλθῃ φανερά νὰ σὲ ξαναζητήσῃ·
ἦ καὶ ἂν ἔλθῃ, μυστικὰ θὰ ἔλθῃ, καὶ κρυμμένος.
Λοιπόν, ἀφοῦ τὰ πράγματα ἦλθαν καταπῶς ἦλθαν,
νομίζω τὸ καλλίτερον νὰ 'πανδρευθῆς τὸν Πάρην.
ᾠ ! εἶναι ἀξιόλογος ὁ νέος καὶ ὠραῖος·
'σάν πατσαβοῦρα φαίνεται κοντά του ὁ Ρωμαῖος !
Τί 'μάτι ἔχει ! Ἄετὸς δὲν ἔχει τέτοιο 'μάτι !
Νὰ μὴν ἰδῶ ποτὲ καλό, εἴαν αὐτὸς ὁ γάμος
δὲν ἔβγῃ καλορρίζικος. Τὸν ξεπερνᾷ τὸν πρῶτον !
Πλὴν καὶ νὰ μὴν τὸν ξεπερνᾷ, ἀπέθανεν ὁ πρῶτος·
ἦ, καὶ νὰ μὴν ἀπέθανε, δὲν καταντᾷ τὸ ἴδιο
ἂν ζῆς χωρὶς νὰ χαίρεσαι τὰ στέφανα ἐκεῖνα ⁴⁶ ;

ΙΟΥΔ. Μὲ τὴν καρδιάν σου ὁμιλεῖς ;

ΠΑΡΑΜ.

Καὶ μ' ὅλην τὴν ψυχὴν μου.

Εἰ δέ, καρδιάν μου καὶ ψυχὴν κατάρα νὰ ταῖς εὔρῃ.

ΙΟΥΔ. Ἀμήν !

ΠΑΡΑΜ.

Τί εἶπες ;

ΙΟΥΔ.

Μ' ἔδωκες πολλὴν παρηγορίαν.

Πήγαινε μέσα νὰ εἰπῆς, ὅτ' εἶμαι λυπημένη
διότι τὸν πατέρα μου παρώργισα, καὶ ὅτι
πηγαίνω τώρα 'ς τὸ κελλὶ τοῦ πάτερ Λαυρεντίου
νὰ 'πῶ τὰς ἀμαρτίας μου καὶ ἄφεσιν νὰ λάβω.

ΠΑΡΑΜ. Μετὰ χαρᾶς θὰ τὸ εἰπῶ. Τί φρόνιμα ποῦ κάμνεις.

(Ἐξέρχεται).

ΙΟΥΛ. Κατηραμένε πειρασμέ ! Δαίμονα σὺ τοῦ ἄδου !
 Τί εἶναι τὸ χειρότερον ; Νὰ θέλῃς νὰ πατήσω
 τὸν ὄρκον μου ! ἢ τὸ κακὸν νὰ λέγῃς τοῦ ἀνδρός μου,
 μ' αὐτὴν τὴν ἴδιαν τὴν φωνὴν ποῦ μοῦ τὸν ἐπαινοῦσες
 καὶ ταῖρι δὲν τοῦ εὕρισκες τόσαις φοραῖς καὶ τόσαις ;
 ὦ ! φύγε, συμβουλε κακέ ! Ἄπο ἐδῶ καὶ πέρα
 θὰ κάμη διαζύγιον μ' ἐσένα ἢ καρδιά μου. —
 Νὰ ἰδῶ ἂν ὁ καλόγηρος μοῦ εὕρη θεραπείαν.
 Ἄν κι' ἀπ' ἐκεῖ ἀπελπισθῶ, μοῦ μένει ν' ἀποθάνω !
 (Ἐξέρχεται).

ΠΡΑΞΙΣ ΤΕΤΑΡΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Τὸ κελλίον τοῦ πατέρα Λαυρεντίου.

(Εἰσέρχονται ὁ πᾶτερ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ καὶ ὁ ΠΑΡΗΣ).

ΛΑΥΡ. Τὴν Πέμπτην ; Ὡσὰν γρήγορα μοῦ φαίνεται.

ΠΑΡΗΣ

Τὸ θέλει

ὁ πενθηρός· κ' ἡ βία του μ' εὐχαριστεῖ κ' ἐμένα.

ΛΑΥΡ. Καὶ οὔτε τὴν διάθεσιν τῆς νέας δὲν γνωρίζεις.

Τὸ πρᾶγμα δὲν μοῦ φαίνεται σωστόν, καὶ δὲν μ' ἀρέσει.

ΠΑΡΗΣ Δὲν παύει ἀκατάπαυστα νὰ κλαίῃ τὸν Τυβάλτην,

καὶ δὲν τῆς εἶπα, δι' αὐτό, πολλὰ περὶ ἀγάπης.

Ἡ Ἀφροδίτη δὲν γελᾷ εἰς δακρυσμένον δῶμα.

Ἄλλ' ὁ πατέρας της φρονεῖ, ὅτι καλὸν δὲν εἶναι

νὰ κατακυριεύεται ἀπὸ τὴν λύπην τόσον,

κι' ὡς φρόνιμος, ἐσκέφθηκε τὸν γάμον νὰ ταχύνη,
 ὥστε νὰ παύσῃ τὴν πολλὴν πλημμύραν τῶν δακρύων.
 Θὰ τρέφεται μὲ δάκρυα ἐνόσω εἶναι μόνη,
 ἐνῶ, ἂν ἔχῃ σύντροφον, ἴσως διασκεδάσῃ.
 Τὸν λόγον τῶρα, πάτερ μου, τῆς βίας τὸν γνωρίζεις.

ΛΑΥΡ. ("Ἄς ἀγνοοῦσα διατὶ ἀργοπορίαν θέλω.)
 Ἴδου ἡ νέα ἔρχεται νὰ μ' εὔρῃ 'ς τὸ κελλί μου.

(Εἰσέρχεται ἡ ΙΟΥΛΙΕΤΑ).

ΠΑΡ. Καλῶς τὴν τὴν γυναϊκάμου καὶ τὴν ἀρχόντισσάν μου.

ΙΟΥΛ. "Ἄς γείνω πρῶτα, κ' ἔπειτα γυναϊκά σου μὲ λέγεις.

ΠΑΡΗΣ Αὐτὸ τὸ πρῶτα, γίνεται τὴν ἐρχομένην Πέμπτην.

ΙΟΥΛ. Θὰ γείνη ὅ,τ' εἶναι γραπτόν.

ΛΑΥΡ. Αὐτὸ εἶν' ἡ ἀλήθεια!

ΠΑΡΗΣ Ἐρχεσαι 'ς τὸν πνευματικὸν νὰ σ' ἐξομολογήσῃ;

ΙΟΥΛ. Ἐομολογοῦμαι εἰς ἐσέ, ἀπόκρισιν ἂν δώσω.

ΠΑΡΗΣ Νὰ τοῦ εἰπῆς πῶς μ' ἀγαπᾶς.

ΙΟΥΛ. Τὸν ἀγαπῶ ἐκεῖνον·

αὐτὸ τὸ λέγω κ' εἰς ἐσέ.

ΠΑΡΗΣ Θὰ μοῦ εἰπῆς, ἐλπίζω,

ὅτι κ' ἐμένα μ' ἀγαπᾶς.

ΙΟΥΛ. "Ἄν τὸ εἰπῶ, θ' ἀξίζῃ

καλλίτερα ὀπίσω σου παρὰ ἐνώπιόν σου.

ΠΑΡΗΣ Ψυχὴ μου, σοῦ ἐχάλασαν τὰ δάκρυα τὴν ὄψιν.

ΙΟΥΛ. Μ' αὐτὸ δὲν ἐκατόρθωσαν πολὺ τὰ δάκρυά μου,

διότι ἦτον ἄσχημη καὶ πρὶν μοῦ τὴν χαλάσουν.

ΠΑΡΗΣ Τὰ λόγια σου πλειότερον ἀπὸ τὰ δάκρυά σου

τὴν ἀδικοῦν.

- ΙΟΥΛ. Ἄδίκημα δὲν εἶναι ἢ ἀλήθεια·
καὶ λέγω τὴν ἀλήθειαν ἐγὼ ᾗς τὸ πρόσωπόν μου.
- ΠΑΡΗΣ Μοῦ τὸ ἐκατηγόρησες, καὶ εἶναι ἰδικόν μου.
- ΙΟΥΛ. Καὶ τοῦτο εἶναι δυνατόν, ἀφοῦ δὲν μὲ ἀνήκει. —
Ἔχεις, ὦ πάτερ μου, καιρὸν νὰ σοῦ μιλήσω τώρα,
ἢ θέλεις ᾗς τὸν ἐσπερινὸν νὰ ἔλθω ᾗς τὸ κελλί σου;
- ΛΑΥΡ. Προκρίνω τώρα, κόρη μου πολυσυλλογισμένη. —
Αὐθέντα μου, παρακαλῶ νὰ μᾶς ἀφήσης μόνους.
- ΠΑΡΗΣ Νὰ μὲ φυλάξῃ ὁ Θεὸς ἐμπόδιον νὰ γείνω.
Θὰ σὲ ἔξυπνήσω τὴν αὐγὴν τῆς Πέμπτης, Ἰουλιέτα.
Ὡς τότε, χαῖρε· εὐλαβῶς σ' ἀσπάζομαι.
- (Ἀπέρχεται).

- ΙΟΥΛ. ὦ! Κλειῖσε,
κλειῖσε τὴν θύραν κ' ἔλα ἄδω. Κλαῦσε καὶ σὺ μαζῆ μου.
Ἐλπίς δὲν μένει, πάτερ μου· δὲν ἔχει θεραπείαν!
- ΛΑΥΡ. Ἄχ, Ἰουλιέτα! ἔμαθα τὴν λύπην σου, κι' ὁ νοῦς μου
πάγει νὰ φύγῃ! Πρόκειται καὶ πρέπει —μοῦ τὸ εἶπαν, —
τὸν Πάρην νὰ στεφανωθῆς τὴν ἐρχομένην Πέμπτην.
- ΙΟΥΛ. ὦ! μὴ μοῦ λέγεις, πάτερ μου, μὴ λέγεις τί σοῦ εἶπαν,
εἰάν δὲν ἔχῃς νὰ μοῦ πῆς καὶ πῶς νὰ τ' ἀποφύγω.
Ἄν ἄλλον τρόπον νὰ σωθῶ ἢ γινώσις σου δὲν βλέπη,
εἰπέ μου ὅτι γνωστικὴ εἶν' ἡ ἀπόφασίς μου
κ' εὐθὺς ἐδῶ τὴν ἐκτελῶ μὲ τοῦτο τὸ μαχαῖρι.

(Σύρει ἐκ τοῦ στήθους ἐγχειρίδιον).

Ταῖς δυὸ καρδιαῖς μᾶς ὁ Θεός, ἐμοῦ καὶ τοῦ Ρωμαίου,
μᾶς ταῖς συνένωσε, καὶ σὺ μᾶς ἔνωσες τὰ χέρια.
Παρὰ μιὰν ἔνωσιν ποτὲ νὰ ὑπογράψῃ νέαν

αὐτὸ τὸ χέρι πῶβαλες ἔς τὸ χέρι τοῦ Ῥωμαίου,
 παρὰ ἐκεῖνον ν' ἀρνηθῆ ποτέ της ἢ καρδιά μου,
 ἄς μοῦ κοποῦν καλλίτερα καὶ χέρι καὶ καρδιά μου!
 Σκέψου καὶ δός μου συμβουλήν ἐσὺ τοῦ ἔχεις πείραν.
 Ἄλλέως, βλέπεις; μεταξὺ ἐμοῦ καὶ τοῦ καῦμοῦ μου
 θὰ ἔλθῃ τὸ μαχαῖρί μου κριτῆς νὰ γείνη τώρα.
 Ἄπ' τὴν ἀπελπισίαν μου αὐτὸ θὰ μὲ λυτρώσῃ,
 ἐὰν δὲν εὔρῃ ἢ πείρὰ σου κ' ἢ τέχνη σου τὸν τρόπον
 πῶς νὰ μοῦ σώσῃς τὴν τιμὴν. Εἰπέ μοι νὰ σ' ἀκούσω,
 κ' ἐὰν δὲν ἔχῃς ἰατρικόν, εἶπέ το, ν' ἀποθάνω!

ΛΑΥΡ. Στάσου ὀλίγον, κόρη μου, κάποιαν ἐλπίδα βλέπω.

Ἄπελπισμένον τόλμημα θὰ εἶναι, καθὼς εἶναι
 ἀπελπισμένη καὶ φρικτὴ καὶ ἡ περίστασις σου.
 Ἐάν, παρὰ ν' ἀναγκασθῆς νὰ ἴπανδρευθῆς τὸν Πάρην,
 εἶς ἔτοιμη νὰ φονευθῆς, πιστεύω θὰ τολμήσῃς
 πρᾶγμα τοῦ μοιάζει θάνατον, εἰς τρόπον νὰ γλυτώσῃς
 ἀπὸ τὸ ὄνειδος αὐτό, — ἐσὺ ὅπου προστρέχεις
 εἰς θάνατον ἀληθινὸν διὰ νὰ τ' ἀποφύγῃς.
 Ἐγὼ σοῦ δίδω ἰατρικόν, ἂν δὲν σοῦ λείπη θάρρος.

ΙΟΥΛ. Παρὰ τοῦ Πάρη σύζυγος ποτέ νὰ γείνω, πέ μου
 ἀπὸ αὐτὴν νὰ κρημισθῶ τὴν κορυφὴν τοῦ πύργου,
 ἢ ἔς τῶν ληστῶν νὰ πλανηθῶ τὰ μονοπάτια πέ μου,
 ἢ πρόσταξέ με νὰ χωθῶ ὅπου φωληάζουν ἴφια,
 μαζῆ μ' ἀρκούδαις δέσε με ἔς τὴν ἴδιαν ἀλυσίδα,
 ἢ κλεισέ με μεσάνυκτα εἰς νεκροθήκην μέσα,
 γεμάτην κόκκαλα νεκρῶν τοῦ τρίζου καὶ κτυποῦνται,
 γεμάτην σκέλεθρα χλωμὰ κι' ὀλόγυμνα κρανία·
 ἢ πρόσταξέ με νὰ χωθῶ εἰς ἀνοιγμένον μνημα,

καὶ τύλιξέ με ἔς τοῦ νεκροῦ τὸ σάβανον· εἰπέ μου
 πρᾶγμα, ποῦ τρόμος μ' ἔπιανε καὶ νὰ τ' ἀκούσω μόνον,
 καὶ ἄμέσως δίχως δισταγμὸν ἢ φόβον θὰ τὸ κάμω,
 νὰ μείνω ἀκηλίδωτη γυναῖκα τοῦ ἀνδρός μου!

ΛΑΥΡ. Ἄκουσε, κόρη μου, λοιπόν. Πήγαιν' ἄμέσως ἴπισω,
 κρύψε τὴν λύπην σου, εἰπέ ὅτι συγκατανεύεις
 τὸν Πάρην νὰ ὑπανδρευθῆς. Αὔριον δέ, Τετάρτην,
 εὔρε τὸν τρόπον μόνη σου τὴν νύκτα νὰ πλαγιάσῃς,
 χωρὶς ἢ παραμάνα σου νὰ κοιμηθῆ κοντά σου.
 Καὶ ἀφοῦ πλαγιάσῃς, τὸ ὑαλὶ αὐτὸ νὰ τὸ ἀνοίξῃς
 καὶ ὅσον ἔχει νὰ τὸ πιῆς· ἔς τὰς φλέβαις σου ἄμέσως
 λήθαργος κρύος θὰ χυθῆ· θὰ παύσῃ ὁ σφυγμός σου,
 θὰ παύσῃ καὶ ἡ ἀναπνοή, καὶ ζέστη δὲν θὰ μένη
 νὰ φανερόνη ὅτι ζῆς· θὰ μαρανθοῦν τὰ ρόδα
 ἔς τὰ μάγουλα, ἔς τὰ χεῖλη σου· κατάχλωμα θὰ γείνουν·
 κλειστὰ καὶ τὰ παράθυρα θὰ εἶναι τῶν ἑματιῶν σου,
 ὡσὰν νὰ ἐσκοτείνιασε ὁ Χάρος τὴν ζωὴν σου·
 τὰ μέλη σου παράλυτα καὶ καταναρκωμένα,
 ψυχρά, βαρεῖα καὶ ἀλύγιστα ὡσὰν νεκροῦ θὰ εἶναι.
 Εἰς τὴν κατάστασιν αὐτήν, ὡσὰν ἀποθ�μένη,
 θὰ κοίτεσαι ἀναίσθητη σαράντα δύο ὥραις,
 καὶ μ' ἓνα ἔξυπνημα γλυκὺ κατόπιν θὰ συνέλθῃς.
 Ἄλλ' ὅταν ἔλθῃ ὁ γαμβρός πρῶτ' νὰ σ' ἐξυπνήσῃ,
 νεκρὰν θὰ σ' εὔρῃ. Τότε δὲ κατὰ τὰ ἔθιμά μας ⁴⁷,
 θὰ σὲ κηδεύσουν ἀνοικτὴν καὶ λαμπροστολισμένην,
 καὶ μέσα ἔς τὰ ὑπόγεια τ' ἀρχαῖα θὰ σὲ φέρουν,
 ὅπου κοιμῶνται οἱ νεκροὶ τῶν Καπουλέτων ὄλοι.
 Ἐν τούτοις, μήνυμα ἐγὼ θὰ στείλω ἔς τὸν Ρωμαῖον,

ἐδῶ νὰ ἔλθῃ μυστικά. — Κ' οἱ εὐὸ τὸ ἔζυπνημά σου
 ἔς τὸν τάφον θὰ προσμένωμεν· καὶ τὴν ἰδίαν νύκτα
 ἀπὸ ἐδῶ ἔς τὴν Μάντουαν σὲ παίρνει ὁ Ρωμαῖος.

Ἴδου ὁ τρόπος νὰ σωθῆς ἀπὸ τὴν ἀτιμίαν,
 ἐκτὸς ἂν ἔς τὰ ὕστερα τὸ θάρρος σου κλονίσῃ
 εἴτε τῆς γνώμης ἀλλαγὴ, ἢ φόβος γυναικεῖος.

ΙΟΥΛ. ὦ! δός μου, δός μου το ἐδῶ, καὶ μὴ μοῦ λέγῃς φόβους!

ΛΑΥΡ. Νά! πῆγαινε· μὴ κλονισθῆς εἰς τὴν ἀπόφασίν σου,
 καὶ βοηθός σου ὁ Θεός! Μ' ἓνα καλόγερόν μου
 ἐγὼ θὰ στείλω μήνυμα ἔς τὸν ἄνδρα σου.

ΙΟΥΛ. Ἀγάπη,
 δός μου τὴν δύναμιν ἐσὺ νὰ εὕρω σωτηρίαν!
 Σὲ προσκυνῶ, ὦ πάτερ μου. (Ἀπέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Θάλαμος ἐν τῇ οἰκίᾳ τοῦ Καπουλέτου.

(Εἰσέρχονται ὁ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ, ἡ ΣΥΖΥΓΟΣ αὐτοῦ, ἡ
 ΠΑΡΑΜΑΝΑ καὶ ΥΠΗΡΕΤΑΙ).

ΚΑΠΟΥΛ. Προσκάλεσέ μου σὺ αὐτούς, ποῦ εἶν' ἐδῶ γραμμένοι.
 (Ἐξέρχεται εἰς ὑπηρέτης).

Πῆγαινε σὺ, καὶ εἴκοσι μαγείρους νοίκιασέ μου⁴⁸.

ΥΠΗΡ. Θὰ σοῦ τοὺς φέρω ὅλους διαλεκτούς, αὐθέντη μου.

Θὰ ἰδῶ πρῶτα ἂν γλείφουν τὰ δάκτυλά των.

ΚΑΠΟΥΛ. Καὶ μὲ τοῦτο θὰ τοὺς δοκιμάσῃς;

ΥΠΗΡ. Καὶ βέβαια, αὐθέντη μου· μόνον εἰ κακοὶ μάγειρο

δὲν γλείφουν τὰ δάκτυλά των· λοιπὸν ὅποιος δὲν
γλείφεται δὲν μοῦ κάμνει.

ΚΑΠΟΥΛ. Πήγαινε· φεύγα! (Ἐξέρχεται ὁ ὑπρέτης).

Δὲν θὰ τὰ καταφέρωμεν ὡς τότε καθὼς πρέπει. —

Ἐπῆγ' ἡ κόρη μου λοιπὸν 'ς τοῦ πάτερ Λαυρεντίου;

ΠΑΡΑΜ. Ἐπῆγε, ναί.

ΚΑΠΟΥΛ. Τὰ λόγια του ἴσως τὴν ὠφελήσουν.

Ἡ κατεργάρα, δύστροπη κι' ἀνάποδη ποῦ εἶναι!

(Εἰσέρχεται ἡ ΙΟΥΛΙΕΤΑ).

ΠΑΡΑΜ. Νά την. Ἰδέ! Χαρούμενη ἀπ' τὸ κελλὶ γυρίζει.

ΚΑΠΟΥΛ. Τί κάμνεις; Ποῦ ἐγύριζες ὡς τώρα, πεισματάρρα;

ΙΟΥΛ. Εἰς μέρος ὅπου ἔμαθα ὅτ' εἶναι ἀμαρτία

ν' ἀντισταθῶ 'ς τὴν γνώμην σου καὶ εἰς τὸ θέλημά σου.

Ὁ ἅγιος πνευματικὸς μ' ἐπρόσταξε νὰ πέσω

γονατιστὴ 'ς τὰ πόδια σου, συγγνώμην νὰ ζητήσω.

Συγχώρησέ με! 'Σ τὸ ἐξῆς θὰ κάμω ὅ,τι θέλεις.

ΚΑΠΟΥΛ. Τὸν Πάρην νὰ μηνύσετε! Ἀμέσως νὰ τὸ μάθῃ!

Καὶ αὔριον πρῶτ' πρῶτ' τὸ πρᾶγμα νὰ τελειόνη.

ΙΟΥΛ. 'Σ τοῦ Λαυρεντίου τὸ κελλὶ ἀπῆντησα τὸν νέον

καὶ τοῦ ἀπέδειξα ἐκεῖ τὴν πρόπουσαν φιλίαν,

χωρὶς νὰ 'πάγω παρεκεῖ ἀπ' ὅ,τι μοῦ ἀρμόζει.

ΚΑΠΟΥΛ. Καλά, καλά! Χαίρω πολὺ! Ἔτσι σὲ θέλω. Σήκω!

Τώρα μοῦ φέρεσαι καλά. — Θέλω νὰ ἰδῶ τὸν Πάρην.

Σᾶς εἶπα νὰ μηνύσετε ἀμέσως πῶς τὸν θέλω. —

Τὸν ἅγιον καλόγερον! Μὰ τὸν Ἐσταυρωμένον,

τ' ἀξίζει νὰ τὸν σέβεται ὁ κόσμος!

ΙΟΥΛ.

Παραμάνα,

ἔλα μαζῆ μου νὰ ἰδῆς τί πρέπει νὰ ἐκλέξω
διὰ νὰ βάλω αὔριον.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Ὅχι! — Τὴν Πέμπτην εἶναι.
Ἐχεις καιρόν.

ΚΑΠΟΥΛ. Πηγαίνετε, — πήγαινε, παραμάννα·
ὁ γάμος γίνετ' αὔριον.

(Ἀπέρχονται ἡ ΙΟΥΛΙΕΤΑ καὶ ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ).

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Πότε θὰ τὰ προφθάσης;
Καιρὸς δὲν μένει· νύκτωσε.

ΚΑΠΟΥΛ. Θὰ τρέξω ἄνω κάτω,
θὰ ἐτοιμάσω κάθε τι κ' ἡσύχασε, γυναῖκα!
Ἐσὺ μαζῆ της πήγαινε κ' ἰδὲ τὰ νυφικά της.
Δὲν πάγω 'ς τὸ κρεβάτι μου ἀπόψε. Ἄφησέ με·
θὰ κάμω τὴν νοικοκυρά. — Ποιὸς εἶν' ἐκεῖ; — Κανένας!
Ἐβγῆκαν ὄλοι! — Μόνος μου ἐγὼ λοιπὸν θὰ πάγω
εἰς τὸν γαμβρόν, δι' αὔριον νὰ τὸν προετοιμάσω.
Ἐλάφρωσιν αἰσθάνεται μεγάλην ἡ καρδιά μου,
ἀφοῦ αὐτή, ἡ παλαβή, ἦλθε 'ς τὰ σύγκαλά της.
(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΤΡΙΤΗ

Ὁ κοιτῶν τῆς Ἰουλιέτας.

(Εἰσέρχονται ἡ ΙΟΥΛΙΕΤΑ καὶ ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ).

ΙΟΥΛ. Αὐτὸ τὸ φόρεμα ἐδῶ εἶναι καλόν. Ἀπόψε
νὰ μὲ ἀφήσης μόνην μου, καλή μου παραμάννα,
διότι θὰ προσευχηθῶ καὶ θὰ παρακαλέσω

νά βοηθήση τοῦ Θεοῦ ἡ χάρις τὴν ψυχὴν μου,
ποῦ 'ξεύρεις πόσαις συμφοραῖς καὶ ἀμαρτίαις ἔχει.

(Εἰσέρχεται ἡ ΜΗΤΗΡ της).

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Δουλεύετε; — Μὲ θέλετε κ' ἐγὼ νὰ βοηθήσω;

ΙΟΥΛ. Ὁχι, μητέρα. Ὅλα μου ἐτοιμασμένα εἶναι
ὄσα θὰ βάλω αὔριον 'ς τὸν γάμον. Ἄφησέ με
νὰ μείνω τώρα μόνη μου, παρακαλῶ. Κι' ἀπόψε
ἄς μείνη ἡ παραμάννα μου μαζῆ σου· κράτησέ την·
ἡ προετοιμασία σου θὰ σ' ἔχη ἄνω κάτω.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Καλή σου νύκτα· πλάγιασε νὰ κοιμηθῆς
ἀμέσως

κι' ὁ ὕπνος σοῦ χρειάζεται ἀπόψε.

ΙΟΥΛ.

Καλή νύκτα.

(Ἐξέρχονται ἡ ΜΗΤΗΡ της καὶ ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ).

ΙΟΥΛ. Θεὸς ἡξεύρει ἂν ποτὲ θάνταμωθοῦμεν πάλιν!
Μοῦ σπαρταρᾷ 'ς ταῖς φλέβαις μου 'σάν ἓνας φόβος
κρύος
καὶ μοῦ παγώνει τῆς ζωῆς τὴν ζέστην. — Θὰ τὰς
κράξω.

θὰ εἶναι μιὰ παρηγοριὰ ἂν ἔλθουν. — Παραμάννα! —
Πλὴν τί τὴν θέλω; Μόνη μου θὰ παίξω τὴν σκηνήν μου
τὴν νεκρικὴν! — Ἐλα πιστόν! — Ἄν ὁμως δὲν ναρκονῆ;
Θὰ μὲ 'πανδρεύσουν αὔριον διὰ τῆς βίας; — Ὁχι!
Ἴδου ἡ σωτηρία μου! Ἐσὺ κοντά μου μείνε!

(Θέτει πλησίον της ἐγχειρίδιον).

Κι' ἂν μ' ἔδωκ' ὁ καλόγηρος ἀληθινὸ φαρμάκι!
Μὴν εἶναι πονηρία του, καὶ θέλη ν' ἀποθάνω,

διὰ νὰ μὴ ἀτιμασθῇ μ' αὐτὸν τὸν νέον γάμον,
 ἀφοῦ μὲ ἐστεφάνωσε μὲ τὸν Ρωμαῖον πρῶτα ;
 Μὴν εἶν' αὐτό ; Δὲν γίνεται· δὲν τὸ πιστεύω· ὄχι !
 ἀγίου ἔχει ὄνομα, κι' ἀξίζει νὰ τὸ ἔχη.
 Δὲν θέλω κἄν νὰ στοχασθῶ αὐτὴν τὴν ὑποψίαν.—
 Καὶ ἂν ἐκεῖ ποῦ κοίτομαι 'ς τὸν τάφον, ἐξυπνήσω
 προτοῦ νὰ ἔλθῃ ὁ καιρὸς νὰ φθάσῃ ὁ Ρωμαῖος ;
 Ὡ ! φρίκη, φρίκη ! Μὴ πνιγῶ μέσα ἐκεῖ 'ς τὸ μνήμα,
 ὅπου ἀέρα καθαρὸν ποτὲ δὲν ἀναπνέει
 τὸ βδελυρὸν τὸ στόμα του, —καὶ μ' εὔρη πεθαμένην ;
 Ἡ καὶ ἂν εἶμαι ζωντανή, ἢ ἀγριάδα μὴπως
 νὰ εὐρεθῶ 'ς τὰ σκοτεινά, 'ς τὴν ἀγκαλιὰ τοῦ Χάρου,
 εἰς μέρος τόσον φοβερὸν, . . . ἐκεῖ 'ς τοὺς θόλους μέσα,
 ὅπου πρὸ τόσων γενεῶν κ' ἐκαντοντάδων χρόνων
 σωριάζονται τὰ κόκκαλα προγόνων μου θαμμένων, —
 ὅπου 'ς τὸ χῶμα τὸ νωπὸν τὸ σῶμα τοῦ Τυβάλλη
 αἱματωμένον σήπεται 'ς τὸ νεκροσάβανόν του,
 ὅπου 'ς τὰ βάθη τῆς νυκτὸς φαντάσματα θά 'βγαίνουν..
 Ἀλλοίμονον ! μὴ ἔξαφνα 'ξυπνήσω πρὶν τῆς ὥρας,
 μέσα ἐκεῖ 'ς ἀποφοραῖς καὶ εἰς κραυγαῖς τρομάρας,
 ὅταν ὅταν ξερριζόνεται βλαστὰρι μανδραγόρα
 ποῦ ἄνθρωπος τρελλαίνεται ἂν τύχῃ νὰ τ' ἀκούσῃ⁴⁹ ;
 Ὡ ! ἂν 'ξυπνήσω, μὴ ἐκεῖ τὰ λογικά μου χάσω,
 μ' αὐτοὺς τοὺς φόβους τοὺς φρικτοὺς περιτριγυρισμένη ;
 κ' ἔξω φρενῶν μὴπως βαλθῶ νὰ παίζω μὲ τὰ μέλη
 τῶν προπατόρων μου ἐκεῖ ; κ' αἱματοκυλισμένον
 νὰ 'θγάλω ἀπ' τὸ σάβανον τὸ πτώμα τοῦ Τυβάλλη ;
 καὶ μέσα 'ς τὴν μανίαν μου μ' ἀπελπισμένα χέρια

ἐκεῖ ἀρπάξω κανενὸς ἀρχαίου μου προγόνου
 τὰ κόκκαλα—καὶ μὲ αὐτὰ συντρίψω τὰ μυαλάμου;..
 Ἴδου τοῦ ἐξαδέλφου μου τὸ φάντασμα...τὸ βλέπω...
 ὦ! τὸν Ρωμαῖον κυνηγᾷ, διότι τὸ σπαθὶ του
 τὸ 'κάρφωσε 'ς τὰ στήθη του!... Στάσου, Τυβάλτη,
 στάσου!...
 Νά με, Ρωμαῖε! Χάριν σου, Ρωμαῖε μου, τὸ πίνω!
 (Πίνει τὸ δηλητήριο καὶ πίπτει ἐπὶ τῆς κλίνης).

ΣΚΗΝΗ ΤΕΤΑΡΤΗ

Αἴθουδα τοῦ Καπουλέτου.

(Εἰσέρχεται ἡ ΣΥΖΥΓΟΣ τοῦ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ
 καὶ ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ).

ΣΥΖ ΤΟΥ ΚΑΠ. Νά, πᾶρε τοῦτα τὰ κλειδιά, μυρωδικὰ νὰ
 φέρης.

ΠΑΡΑΜ. Κάτω οἱ μάγειροι ζητοῦν χουρμάδες καὶ κυδώνια.

ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ (εἰσερχόμενος).

Σαλεύετε, σαλεύετε, κ' ἐπέρασεν ἡ ὥρα.

Δύο φοραὶς ὁ πετεινὸς ἐφώνησεν ὡς τώρα,

καὶ ἡ καμπάνα σήμανε ταὶς τρεῖς. Ἔχε 'ς τὸν φοῦρνον,

Ἀγγελικὴ, τὸ μάτι σου· κι' ὅλο τ' αὐγὸ 'ς τὴν πῆτα!

ΠΑΡΑΜ. Ν' ἀφήσης τὰ νοικοκυριά καὶ πῆγαινε 'ς τὸ στρῶμα.

Φοβοῦμαι μήπως αὔριον μὲ τὸ νυκτέρι τοῦτο

θὰ εἶσαι ἄρρωστος.

ΚΑΠΟΥΛ.

Ἐγώ; καθόλου. Νὰ ἡ ὥρα!

Τόσαις φοραῖς ἔξενύκτησα, κι' ὄχι μὲ τέτοιον λόγον,
καὶ δὲν ἀρρώστησα ποτέ.

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Τὸ ἔξέρω· ἔς τὸν καιρὸ σου
σοῦ ἤρξε νὰ κυνηγᾷς τοὺς ποντικούς τὴν νύκτα·
πλὴν τέτοια ξενυκτίσματα ἐγὼ δὲν σοῦ τ' ἀφίνω!

ΚΑΠΟΥΛ. Ἄ! ζήλεια, ζήλεια!

(Εἰσέρχονται ὑπηρεταὶ φέροντες δίσκους, καλάθους, ξύλα, κτλ).

Στάσου σύ· τί ἔχεις ἐκεῖ μέσα;

Α' ΥΠΗΡ. Τὰ στέλνουν εἰς τὸν μάγειρα· τί εἶναι δὲν ἤξέρω.

ΚΑΠΟΥΛ. Ἐμπρός, ἔμπρός!

(Ἐξέρχεται ὁ Α' ὑπηρετής).

Ἐσὺ ἐκεῖ, εἶναι στεγνὰ τὰ ξύλα;

Κράξε τὸν Πέτρον, τὰ στεγνὰ ποῦ εἶναι νὰ σοῦ δεῖξη.

Β' ΥΠΗΡ. Ἐχω κεφάλι δὰ κ' ἐγὼ, αὐθέντη, διὰ ξύλα·

δὲν ἔχω χρεῖαν νὰ μοῦ πῆ ὁ Πέτρος νὰ τὰ εὔρω.

ΚΑΠΟΥΛ. Ἄ! μ' ἔκαμε κ' ἐγέλασα μὲ τὴν ἀπόκρισίν του·

ἀλήθεια ξυλοκέφαλος! — Ἄλλ' ὅμως ἔξημερόνει!

Ὁ Πάρης μὲ τὴν μουσικὴν νὰ ἔλθῃ δὲν θ' ἀργήσῃ·
ὅπου κι' ἂν εἶναι θὰ φανῆ.

(Μουσικὴ ἔσωθεν).

Νά! ἔρχεται! — Γυναικα!

Αἴ, παραμάνα! δὲν ἀκοῦς! Ποῦ εἶσαι; παραμάνα!

(Εἰσέρχεται ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ).

ΚΑΠΟΥΛ. Τὴν Ἰουλιέταν ἔζύπνησε κ' ἐτοίμασέτην. Τρέχα!

Ἐγὼ πηγαίνω νὰ τὰ πῶ μὲ τὸν γαμβρόν μου. Τρέχα,

τρέχα, καὶ ἔρχετ' ὁ γαμβρός. Τρέχα εὐθύς, σοῦ λέγω!

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΠΕΜΠΤΗ

Ὁ κοιτῶν τῆς Ἰουλιέτας.

(ΙΟΥΛΙΕΤΑ ἐπὶ τῆς κλίνης τῆς. Εἰσέρχεται ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ).

ΠΑΡΑΜ. Κυρία! Αἶ, κυρία μου· ἀκούεις; Ἰουλιέτα! —
 Κοιμᾶται τώρα ᾿ς τὰ βαθεία. — Ἄρνάκι μου! κυρία!
 ὦ ἀκαμάτρα, ἐντροπή! Ἀγάπη μου, θ' ἀκούσης;
 Κυρία μου! καρδοῦλά μου! ἐσύ, γλυκειά μου νύφη!
 Τί; οὔτε λέξιν; Βέβαια, τὸν χαίρεσαι τὸν ὕπνον.
 Καλοκοιμήσου! Αὔριον νὰ κοιμηθῆς δὲν ἔχει·
 ὁ Πάρης δὲν τὸ συγχωρεῖ. — Θεὲ συγχώρεσέ με,
 βαρὺς ποῦ εἶν' ὁ ὕπνος τῆς! Νὰ σὲ ξυπνήσω πρέπει.
 Κυρία μου, κυρία μου! Ἐὰν ὁ Πάρης ἔλθῃ
 καὶ σ' εὔρη ᾿ς τὸ κρεββάτι σου, θὰ σὲ τρομοξυπνήσῃ.
 Μ' ἀκούς;.. Ντυμένη! Πῶς αὐτό; Μὲ τὰ φορέματά τῆς!
 Καὶ πάλιν ἔξαναπλάγιασε! Νὰ τὴν ξυπνήσω πρέπει. —
 Κυρία!... Ἰουλιέτα μου!... Ἀλλοίμονον! Βοήθεια!
 Βοήθεια! Ἡ κυρία μου ἀπέθανε! Βοήθεια!
 ὦρα κακὴ! τί ἤθελα νὰ γεννηθῶ ἡ μαύρη!
 Ἄιγο ρακί! — Αὐθέντα μου, κυρία μου, βοήθεια!

(Εἰσέρχεται ἡ ΣΥΖΥΓΟΣ ΤΟΥ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΥ).

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Τί εἶν' ὁ τόσος θόρυβος;

ΠΑΡΑΜ.

ὦ μέρα ὠργισμένη!

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Τί ἔπαθες;

ΠΑΡΑΜ.

Κύτταξ' ἐκεῖ! Δυστυχισμένη ἡμέρα!

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Ἀλλοίμονον, ἀλλοίμονον! Παιδάκι μου,

ζωή μου!

ὦ! Ἀναστήσου, ἢ κ' ἐγὼ μαζῆ σου θ' ἀποθάνω.
Βοήθεια! Βοήθεια! ὦ! Κραῖξέ τους νὰ ἔλθουν!

(Εἰσέρχεται ὁ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ).

ΚΑΠΟΥΛ. Εἶν' ἐντροπή! Θὰ φέρετε τὴν Ἰουλιέταν ἔξω;
ἦλθ' ὁ γαμβρός.

ΠΑΡΑΜ. Εἶναι νεκρή! ἀποθαμμένη εἶναι!
Ἄλλοι, ἄλλοι!

ΚΑΠΟΥΛ. Νὰ τὴν ἰδῶ... Τελειωμένη· κρύα·
τὸ αἷμα ἐσταμάτησε· ἐβάρυναν τὰ μέλη·
αὐτὰ τὰ χεῖλη ἢ ζωὴ τὰ ἄφησε πρὸ ὄρας·
ὁ Θάνατος ἀπλώθηκε 'ς τὸ σῶμά της ἐπάνω
'σάν παγωνιὰ παράκαιρη εἰς ὄροσερὸ ἀνθάκι!

ΠΑΡΑΜ. ὦρα κακὴ μᾶς 'πλάκωσε!

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ.

ὦ συμφορὰ καὶ πίκρα!

ΚΑΠΟΥΛ. Ὁ Χάρος ποῦ τὴν ἄρπαξε διὰ νὰ τὴν θρηνήσω,
μοῦ ἔδесе τὴν γλῶσσάν μου καὶ φράζει τὴν φωνήν μου.

(Εἰσέρχονται ὁ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ, ὁ ΠΑΡΗΣ καὶ ΜΟΥΣΙΚΟΙ).

ΠΑΡΗΣ Εἶναι ἡ νύμφη ἕτοιμη διὰ τὴν ἐκκλησίαν;

ΚΑΠΟΥΛ. Νὰ 'πάγη ἕτοιμη, ἀλλά... διὰ νὰ μὴ γυρίση!

ὦ υἱέ μου, τὴν παραμονὴν τοῦ γάμου σου, τὴν νύκτα,
ὁ Χάρος μὲ τὴν νύμφην σου ἐπλάγιασε. Ἰδὲ τὴν·
τὸ ἄνθος, ποῦ λαχτάριζες, τὸ 'μάδησεν ἐκεῖνος·
ὁ Χάρος κληρονόμος μου, γαμβρός μου εἶν' ὁ Χάρος!
Αὐτὸς ἐστεφανώθηκε τὴν κόρην μου· καὶ τώρα
θὰ ξεψυχήσω, κ' εἰς αὐτὸν θ' ἀφήσω ὅ,τι ἔχω.

Ἄφοῦ μοῦ ἔλειψ' ἡ ζωὴ, εἶναι τὸ πᾶν τοῦ Χάρου!

ΠΑΡΗΣ Τόσον καιρὸν ἐπρόσμενα αὐτὴ νὰ ἔλθῃ ἢ 'μέρα,

κι' αὐτὸν ἐδῶ μου ἔμελλε τὸν θρῆνον νὰ φωτίσῃ ;
 ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Κατηραμένη, ἄτυχη, πικρὴ καὶ μαύρη
 μέρα !

"Ωρα κακὴ, ποῦ ὁ Καιρὸς χειρότερην δὲν εἶδε
 εἰς τὸ ταξειδί τὸ βαρὺ τοῦ μακρυνοῦ του δρόμου !
 "Ἐνα τὸ εἶχα μοναχό, μονάκριβο παιδί μου,
 αὐτὸ ἡ μόνη μου χαρὰ, παρηγοριά μου μόνη,
 κι' ὁ Χάρος ἀπ' τὰ μάτια μου, ὁ ἄπονος, τὸ πῆρε !

ΠΑΡΑΜ. "Ω πίκρα ! ὦ πικρὴ, πικρὴ, κατάπικρη ἡμέρα !
 ἡμέρα βαρυορίζικη, φαρμακευμένη μέρα,
 ὅπου πικρότερη ποτὲ δὲν εἶδα 'ς τὴν ζωὴ μου !

"Ω μέρα, μέρα τρομερὴ ! τῆς συμφορᾶς ἡμέρα !
 Δὲν ἐξανάγεινε ποτὲ ἡμέρα τόσον μαύρη !

"Ω συμφορὰ ! μέρα ψυχρὴ ! δυστυχισμένη μέρα !

ΠΑΡΗΣ Ἄδικημένος, ἔρημος καὶ δολοφονημένος !
 Ἄδικημένος, Θάνατε, ἀπ' τὸ σκληρό σου χέρι,
 ὦ Θάνατε σκληρέ, σκληρέ ! — Ἀγάπη μου, ζωὴ μου !
 "Οχι ζωὴ, — ἀγάπη μου ἐσὺ ἀποθαμένη.

ΚΑΠΟΥΔ. Βασανισμένος, δυστυχῆς, καμένος, νεκρωμένος !
 "Ωρα τῶν θρῆνων, διατί φονεύεις τὴν χαρὰν μας.
 Παιδάκι μου, παιδάκι μου ! "Οχι παιδί, — ψυχὴ μου,
 ἀπέθανες, κι' ἀπέθανε μαζῆ σου ἡ χαρὰ μου !

ΛΑΥΡ. Ἄρκοῦν οἱ τόσοι ὄδυρμοί. Εἶν' ἐντροπὴ σας ! Φθάνει !
 Δὲν διορθόουν τὸ κακὸν οἱ ὄδυρμοί κ' οἱ θρῆνοι.
 'Σ τὸν οὐρανὸν κ' εἰς σας αὐτὴ ἀνήκ' ἐξ ἡμισείας,
 πλὴν σήμερον ὀλόκληρην ὁ οὐρανὸς τὴν θέλει·
 κέρδος τῆς νέας εἶν' αὐτό· 'ς τὸ χέρι σας δὲν εἶναι
 τὸν θάνατον νὰ κλέψετε, καὶ ὅ,τι σας ἀνήκει

ἐδῶ νὰ τὸ κρατήσετε. Ὁ οὐρανὸς τὴν θέλει
 εἰς τὴν αἰώνιον ζωὴν! Τί ἦτον ἡ εὐχή σας;
 Νὰ εὐτυχήσῃ! ὑψηλὰ ἠθέλετε ν' ἀναίβῃ!
 Πρὸς τί λοιπὸν τὴν κλαίετε, ποῦ εἶν' ἀνυψωμένη
 ἐπάνω ἀπ' τὰ σύννεφα, εἰς τ' Οὐρανοῦ τὰ ὕψη;
 Δὲν εἶναι ἡ ἀγάπη σας ἀληθινὴ ἀγάπη,
 ἂν ἡ εὐτυχία της σὰς φέρῃ τόσῃν λύπῃν.
 Δὲν ἐκαλοπανδρεύθηκε ἡ μακροχρονισμένη·
 χαρὰ ἔς τὴν ποῦ ἔπανδρεύεται, καὶ νειόνοση ἔπεθαίνει.
 Σπογγίσετε τὰ δάκρυα· ἔς τὸ εὐμορφο κορμί της
 ἐλάτε νὰ σκορπίσετε κλαδιὰ δενδρολιθάνου⁵⁰.
 Στολίσετε τὴν ἔπειτα καὶ συνοδεύσετε τὴν
 ἔς τὴν ἐκκλησίαν. Ἄπαιτεῖ τὰ δάκρυα ἡ φύσις,
 ἂν καὶ γελᾷ τὸ Λογικὸν ὅταν ἡ Φύσις κλαίῃ.

ΚΑΠΟΥΛ. Τὰ ὅσα θὰ ἐγίνοντο ἔς τὴν τελετὴν τοῦ γάμου,
 εἰς τελετὴν νεκρώσιμον ἄς χρησιμεύσουν τῶρα.
 Ναί! Ἄντι ὄργανα χαρᾶς, καμπάναις ἄς σημάνουν·
 ἀντὶ τραγοῦδια εὐθυμα, ἄς ψάλουν μοιρολόγια·
 τοῦ γάμου τὸ σύμπόσιον ἄς γείνη μακαριὰ της,
 μὲ τ' ἄνθη της τὰ νυμφικὰ νεκρὴν ἄς τὴν στολίσουν,
 καὶ κάθε τι ἀντίστροφον νὰ γείνη ἀπὸ πρῶτα!

ΛΑΥΡ. Πήγαινε μέσα. Πήγαινε καὶ σὺ μαζῆ, Κυρία.
 Καὶ σὺ, ὦ Πάρη, πήγαινε. Καὶ προετοιμασθῆτε
 νὰ νεκροσυνοδεύσετε τ' ὠραῖον τοῦτο σῶμα.
Μ' αὐτὸ τὰς ἀμαρτίας σας ὁ Κύριος παιδεύει.
 Πραῦνέτε του τὴν ὀργὴν μὲ τὴν ὑποταγὴν σας.

(Ἐξέρχονται ὁ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ, ἡ ΣΥΖΥΓΟΣ αὐτοῦ, ὁ ΠΑΡΗΣ
 καὶ ὁ ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ).

Α΄ ΜΟΥΣ. Αἴ! ἄς πηγαίνωμεν καὶ ἡμεῖς καὶ τὰ λαλούμενά μας.

ΠΑΡΑΜ. Πηγαίνετε· πηγαίνετε, καλὰ μου παλληκάρια,
κ' ἐστράβωσαν τὰ πράγματα, καθὼς παρατηρεῖτε.

Α΄ ΜΟΥΣ. Ἄς ἦτον εἰς τὸ χέρι μας νὰ ἴσιάσουν, παραμάνα.

(Ἀπέρχεται ἡ ΠΑΡΑΜΑΝΑ).

(Εἰσέρχεται ὁ ΠΕΤΡΟΣ) ⁵¹.

ΠΕΤΡ. Μουσικοί, ὦ μουσικοί μου, παίξετέ μου τὸ Χαίρου,
καρδιά μου, χαίρου· ἂν θέλετε τὸ καλό μου, παι-
διά μου, παίξετέ μου το.

Α΄ ΜΟΥΣ. Καὶ διατί νὰ σοῦ παίξωμεεν τὸ Χαίρου, καρδιά
μου, χαίρου;

ΠΕΤΡ. Διότι ἡ ἰδική μου καρδιά παίζει μέσα της τὸ Σχί-
σου, καρδιά μου, σχίσου. Παίξετέ μου, μουσικοί,
κανένα εὐθυμον σκοπὸν νὰ μὲ παρηγορήσετε.

Β΄ ΜΟΥΣ. Δὲν παίζομεν τίποτε. Δὲν εἶναι καιρὸς διὰ μου-
σικήν τώρα.

ΠΕΤΡ. Δὲν παίζετε;

ΟΙ ΜΟΥΣ. Ὁχι.

ΠΕΤΡ. Τώρα νὰ σᾶς δώσω ἐγώ . . .

Α΄ ΜΟΥΣ. Τί θὰ μᾶς δώσης;

ΠΕΤΡ. Ὁχι χρήματα βέβαια! Ξύλο θὰ σᾶς δώσω.

Β΄ ΜΟΥΣ. Σώπα, παληόδουλε!

ΠΕΤΡ. Κύτταξε νὰ μὴ σοῦ ἐμπήξη τὸ σπαθί του εἰς τὰ
πλευρὰ ὁ παληόδουλος! Κύτταξε νὰ μὴ σοῦ βαρέση
τὸ ἴσον εἰς τὴν ράχη σου!

Β΄ ΜΟΥΣ. Ἐλα, ἔλα. Κρῦψε τὸ σπαθί σου καὶ ἔγᾶλε ἐξω
τὸ πνεῦμά σου.

ΠΕΤΡ. Τώρα νὰ σὰς δείξω καὶ τὸ πνεῦμά μου. Θὰ σὰς κοπανίσω μὲ τὸν νοῦν μου, ἀντὶ νὰ σὰς τρυπήσω μὲ τὸ σπαθί μου. Ἀποκριθῆτέ μου ὡσὰν ἄνθρωποι.

*Ὅταν τὴν ψυχὴν λύπη μᾶς πλακόνῃ
καὶ τὴν βασανίξῃ αἰσθημα πικρὸν,
τότ' ἡ μουσικὴ μὲ ἦχον ἀργυρὸν...*

διατί ἦχον ἀργυρὸν; διατί λέγει, ἡ μουσικὴ μὲ ἦχον ἀργυρὸν; Ἐδῶ σὲ θέλω, Σίμε Λαγουτάρη.

Α' ΜΟΥΣ. Τὸ λέγει, διότι τὸ ἀργύριον ἔχει γλυκὸν ἦχον.

ΠΕΤΡ. Περίφημα! Τί λέγεις ἐσύ, Τρίχορδε;

Β' ΜΟΥΣ. Λέγει ἦχον ἀργυρὸν, διότι οἱ μουσικοὶ παίζουν διὰ τὸ ἀργύριον.

ΠΕΤΡ. Ἐξάιρετα! Καὶ σύ, κύρ Δοξαρά;

Γ' ΜΟΥΣ. Δὲν ἔξέρω τί νὰ πῶ ἐγώ.

ΠΕΤΡ. Ἐγὼ νὰ σὰς τὸ εἰπῶ. Λέγει μουσικὴ μὲ ἦχον ἀργυρὸν, διότι δὲν σὰς φέγγει τίποτε χρυσὸν ἐσὰς.

*Τότ' ἡ μουσικὴ μὲ ἦχον ἀργυρὸν
μᾶς παρηγορεῖ καὶ μᾶς βαλσαμόνει.*

(Ἀπέρχεται).

Α' ΜΟΥΣ. Τί παληάνθρωπος εἶναι αὐτός;

Β' ΜΟΥΣ. Νὰ πάγῃ νὰ χαθῆ! Ἔλα, πηγαίνωμεν μέσα. Ἀκολουθοῦμεν τὸ λείψανον, κ' ἔπειτα τρώγομεν ἐδῶ.

(Ἀπέρχονται).

ΠΡΑΞΙΣ ΠΕΜΠΤΗ

ΣΚΗΝΗ ΠΡΩΤΗ

Ὁ δὸς ἐν Μαντούῃ.

(Εἰσέρχεται ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ).

ΡΩΜ. Ἄν ἤμπορῶ τὴν ὄρασιν τοῦ Ὑπνου νὰ πιστεύσω, τὰ ὄνειρά μου εἶδῃσιν χαροποιὰν προλέγουν. Αἰσθάνομαι ἔς τὸν θρόνον του ἐλαφροκαθισμένον τὸν κύριον τοῦ στήθους μου. Ἄπ' τὴν αὐγὴν ὡς τώρα μί' ἀσυνείθιστη χαρὰ μ' ἀνοίγει τὴν καρδιά μου, κι' ἀπὸ τὴν γῆν μέ στοχασμοὺς φαιδρούς μ' ἀνασηκόνει. Ἀπόψε τὴν γυναῖκά μου τὴν εἶδα ἔς τ' ὄνειρόν μου, ὡσάν νὰ ἤρχετο ἐδῶ νὰ μὲ ἰδῇ· καὶ μ' ἤυρε ἀποθαμένον· ("Ὀνειρον παράδοξον! ν' ἀφίγη νὰ συλλογίζετ' ὁ νεκρός!) κι' αὐτὴ μὲ τὰ φιλιὰ της τόσῃν ἐφύσησε ζωὴν εἰς τὰ νεκρά μου χεῖλη, ὥστε ἀνέζησα ἐγώ, καὶ ἤμουν βασιλέας!

"Αχ! Τί ἀπόλαυσις γλυκειὰ ἢ ζωντανὴ ἀγάπη, ἂν τῆς ἀγάπης ἢ σκιὰ τόσῃν χαρὰν χαρίζη!

(Εἰσέρχεται ὁ ΒΑΛΤΑΣΣΑΡ).

ΡΩΜ. Ἄπ' τὴν Βερώναν μῆνυμα! — Τί γίνεσαι, Βαλτάσσαρ; Τοῦ καλογέρου γράμματα μοῦ φέρεις; Δόσε μού τα. Πῶς εἶναι ἡ γυναῖκά μου; Τί κάμνουν οἱ γονεῖς μου; Τί κάμνει ἡ Ἰουλιέτα μου; Τὸ ἐρωτῶ καὶ πάλιν.

"Ὅταν ἐκεῖνη εἶναι καλὰ, εἶναι καλὰ τὰ πάντα!

ΒΑΛΤ. Λοιπὸν ἐκείνη εἶναι καλὰ, κ' εἶναι καλὰ τὰ πάντα·
 ἔς τὸν τάφον τῶν προγόνων της τὸ σῶμά της κοιμάται,
 κ' ἡ ἄϋλὴ της ἡ ψυχὴ πετᾷ μὲ τοὺς ἀγγέλους.
 Ἐξαπλωμένην νεκρικὰ τὴν εἶδα εἰς τὸ μνήμα,
 κ' ἤλθα ἐδῶ νὰ σοῦ τὸ 'πῶ. Συγχώρησέ μ', αὐθέντα,
 ἂν φέρω εἰδησὶν κακὴν. Τὸ πρόσταγμά σου κάμνω.

ΡΩΜ. Ἄ! ἔτσι;... Τότε, Μοῖρά μου, μὲ σὲ θὰ πολεμήσω!...
 Πήγαιν' ἐκεῖ ποῦ κατοικῶ· χαρτὶ νὰ γράψω θέλω.—
 Καὶ 'νοίκιασέ μου ἄλογα. Ἄναχωρῶ ἀπόψε.

ΒΑΛΤ. Δὲν δύναμαι, αὐθέντα μου, νὰ σὲ ἀφήσω μόνον.
 Ἐχλώμιασες· εἶν' ἄγρια τὰ 'μάτια σου! Φοβοῦμαι
 μὴ νέα πάλιν συμφορὰ ξεσπάσῃ!

ΡΩΜ. Μὴ φοβεῖσαι.

Ἄφες μ' ἐδῶ καὶ πήγαινε νὰ κάμῃς ὅπως λέγω.
 Δὲν ἔχεις γράμμα δι' ἐμέ τοῦ καλογέρου;

ΒΑΛΤ. Ὅχι.

ΡΩΜ. Καλὰ! Τρέξ', εὔρε ἄλογα. Τώρα κ' ἐγὼ θὰ ἔλθω.
 (Ἀπέρχεται ὁ Βαλτάσσαρ).

Ἄπόψε, Τουλιέτα μου, μαζῆ σου θὰ πλαγιαίσω!
 Πλὴν πῶς νὰ γείνη; — ὦ! ἔς τὸν νοῦν ἐνὸς ἀπελ-
πισμένου
 τί γρήγορα ποῦ τὸ κακὸν ἐμβαίνει! — Ἐνθυμοῦμαι,
 ἐδῶ πλησίον κατοικεῖ ἓνας φαρμακοπώλης.
 Προχθὲς τὸν εἶδα. Βότανα ἐμάζευε σκυμμένους,
 μὲ ξεσχισμένο φόρεμα, μὲ 'φρύδια σουφρωμένα.
 Τὸν εἶχε ὡς τὸ κόκκαλον ἢ πτώχεια φαγωμένον.
 Καὶ μέσ' ἔς τὸ ἐργαστήρι του, καὶ 'κεῖνο ξεπεσμένο,
 εἶχε ἔς τοὺς τοίχους κρεμαστὴν μίαν ξερὴν χελώνα

καὶ δέρμ' ἀπὸ κροκόδειλον καὶ ψάρια τερατώδη.
 Κι' ἀνάρῃα ἔς τὸ τραπέζι του ἐπάνω ἀραδιασμένα
 ἄδεια κουτιά, καὶ πράσινα ἀγγεῖα χωματένια,
 καὶ φούσκαις κατακίτριναις, καὶ μουχλιασμένους
 σπόρους

καὶ τριαντάφυλλα παστά, κι' ἀπομεινάρια σπάγγου.
 Κ' ἐγὼ ἐπαρτήρησα τὴν πτώχεια του, καὶ εἶπα :
 Ἐὰν εὐρίσκειται κανεὶς νὰ χρειασθῆ φαρμάκι,
 αὐτὸς ὁ ἄθλιος ἐδῶ θὰ τοῦ τὸ ἐπωλοῦσε,
 κι' ἄς τιμωρῆ τὸν πωλητὴν μὲ θάνατον ὁ Νόμος.
 Ὡσὰν νὰ τὸ ἐπρόβλεπα πῶς θὰ τὸν λάβω χρεῖαν.
 Ἐδῶ νομίζω κατοικεῖ· ἀλλὰ τὸ ἐργαστήρι
 εἶναι κλειστόν. Ἐχει ἑορτήν. — Ἐσύ, φαρμακοπώλη!

(Εἰσέρχεται ὁ ΦΑΡΜΑΚΟΠΩΛΗΣ).

ΦΑΡΜΑΚ. Ποιὸς κράζει τόσο δυνατά ;

ΡΩΜ.

Ἐλα ἐδῶ, καλέ μου.

Πτωχὸς μοῦ φαίνεσαι. Ἴδου· λάβε φλωριά σαράντα.
 Θέλω φαρμάκι δυνατόν, νὰ ἐνεργῆ ἀμέσως,
 κι' ἅμα ἔς ταὶς φλέβαις σκορπισθῆ, νεκρὸν νὰ τὸν ἀφίνη
 ὅποιον ἔβαρέθηκε νὰ ζῆ, καὶ θέλει νὰ τὸ πάρῃ.
 Ἀπὸ τὸ σῶμα τὴν ζωὴν τὸ θέλω νὰ τὴν διώχνῃ
 διὰ μιᾶς, ὀρμητικὰ, καθὼς ὀρμᾶ κ' ἐβγαίνει
 ἀπὸ τὰ σπλάγχνα κανονιοῦ πυρῆτις ἀναμμένη.

ΦΑΡΜΑΚ. Φαρμάκι ἔχω δυνατόν, καθὼς τὸ θέλεις· ὅμως
 τὸν τιμωρεῖ τὸν πωλητὴν μὲ θάνατον ὁ Νόμος.

ΡΩΜ. Τόσον πτωχὸς κ' ἐλεεινός, καὶ θάνατον φοβεῖσαι ;

Ἐσὶ τὰ μάγουλά σου φαίνεται ζωγραφισμένη ἡ πείνα,

ἔς τὰ λιμασμένα ἴματα σου ἢ στέρησις κ' ἢ πτώχεια,
 ἔς τὴν ράχη σου ἢ ζητιανιά κι' ὁ ἐξευτελισμός σου.
 Ὁ Νόμος δὲν σὲ ἀγαπᾷ, κι' ὁ κόσμος δὲν σὲ θέλει.
 Νόμον νὰ γείνης πλούσιος ὁ κόσμος δὲν τὸν ἔχει·
 λοιπόν, τὸν Νόμον πάτησε καὶ πᾶρε, νὰ πλουτήσης.

ΦΑΡΜ. Τὰ δέχεται ἡ πτώχεια μου, ἡ θέλησίς μου ὄχι.

ΡΩΜ. Ὅχι τὴν θέλησιν κ' ἐγώ, τὴν πτώχειαν σου πληρόνω.

ΦΑΡΜ. Πᾶρε αὐτὸ καὶ χῦσέ το ἔς ὅ, τι πιοτὸν κι' ἂν εἶναι,
 καὶ πιέ το. Εἴκοσι ἀνδρῶν τὴν δύναμιν νὰ ἔχης,
 ἀμέσως ἅμα τὸ γευθῆς, εὐθὺς σὲ τελειώνει.

ΡΩΜ. Νὰ τὰ φλωριά. Χειρότερον φαρμάκι εἶναι τοῦτο,
 εἰς τὸν βρωμόκοσμον αὐτὸν πλειότερον σκοτόνει,
 παρὰ αὐτό, ποῦ νὰ πωλῆς ὁ Νόμος σ' ἐμποδίζει.

Ἐγὼ φαρμάκι σοῦ πωλῶ, κι' ὄχι ἐσὺ ἐμένα !

Ὡρα καλή. Ἀγόρασε ψωμί νὰ κάμης σάρκα. —

Ἐλα ἐσύ, ὦ ἱατρικόν, ὄχι φαρμάκι· ἔλα·

ἐκεῖ, ἔς τῆς Ἰουλιέτας μου τὸν τάφον θὰ σὲ πάρω !

(Ἐξέρχονται).

ΣΚΗΝΗ ΔΕΥΤΕΡΑ

Τὸ κελλίον τοῦ πάτερ Λαυρεντίου.

ΠΑΤΕΡ ΙΩΑΝΝΗΣ (εἰσερχόμενος).

Ὡ ἅγιε καλόγηρε, ὦ ἀδελφέ, ποῦ εἶσαι ;

ΛΑΥΡ. (εἰσερχόμενος).

Μοῦ φαίνεται ὅσαν τὴν φωνὴν τοῦ πάτερ Ἰωάννου. —

Καλῶς ἔτον ἀπ' τὴν Μάντουαν ! Τί λέγει ὁ Ρωμαῖος ;

Ἄν σ' ἔδωκε ἀπόκρισιν γραμμένην, δὸς τὸ γράμμα.

Π. ΙΩΑΝ. Τοῦ τάγματός μας μοναχὸν ἐπῆγα νὰ ζητήσω,
 νᾶχω ἔς τὸν δρόμον σύντροφον ⁵². κ' ἐκεῖ ὅπου τὸν ἠῦρα
 νὰ περιθάλλη ἀσθενεῖς, διὰ μιᾶς προφθάνουν
 οἱ φύλακες τῆς πόλεως. Ἐπῆραν ὑποψίαν
 μὴ ἔπεσε θανατικόν, κ' ἐσφράγισαν τὰς θύρας,
 καὶ μᾶς ἐκλείδωσαν ἐκεῖ ἔς τὸ μολυσμένον σπίτι,
 κ' ἐμένα εἰς τὴν Μάντουαν μ' ἐμπόδισαν νὰ πάγω.

ΛΑΥΡ. Λοιπὸν μὲ ποῖον ἔστειλες τὸ γράμμα ἔς τὸν Ρωμαῖον;

Π. ΙΩΑΝ. Δὲν ἦτο τρόπος νὰ σταλῆ. Ἴδου, ἐδῶ τὸ ἔχω·
 οὔτε μοῦ ἦτο δυνατὸν νὰ σοῦ τὸ στείλω πίσω.

ΛΑΥΡ. Ὡ συμφορά! Τὸ γράμμα μου ἀσήμαντον δὲν ἦτο,
 ἀλλ' ἔπρεπεν ἐξ ἅπαντος ἐκεῖνος νὰ τὸ λάβῃ,
 καὶ ἴσως ἢ ἀναβολὴ μέγα κακὸν μᾶς φέρῃ.
 Πήγαινε τώρα, πήγαινε, ὦ πάτερ Ἰωάννη,
 εὔρε λαστὸν καὶ φέρε τον ἀμέσως ἔς τὸ κελλί μου.

Π. ΙΩΑΝ. Θὰ σοῦ τὸν φέρω, πάτερ μου.

(Ἀπέρχεται).

ΛΑΥΡ. Ἦ τὸ μνημ' ἄς τρέξω τώρα!

Μετὰ τρεῖς ὥραις ἐξυπνη θὰ εἶν' ἡ Ἰουλιέτα
 καὶ θᾶχῃ ἐναντίον μου παράπονον μεγάλον
 πῶς ὁ Ρωμαῖος εἶδῃσιν ἀκόμη νὰ μὴ λάβῃ.

Ἄλλὰ θὰ στείλω μήνυμα ἔς τὴν Μάντουαν καὶ πάλιν,
 κ' ἕως νὰ ἔλθῃ ὁ ἄνδρας τῆς τὴν κρύπτω ἔς τὸ κελλί μου.
 Καυμένο πτώμα ζωντανόν, μὲ τοὺς νεκροὺς θαμμένον!

(Ἀπέρχεται).

Σ Κ Η Ν Η Τ Ρ Ι Τ Η

Κοιμητήριο· ἐν αὐτῷ τὸ οἰκογενειακὸν τῶν
Καπουλέτων μνημείον.

(Εἰσέρχεται ὁ ΠΑΡΗΣ καὶ ὁ ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ τοῦ φέρων
ἄνθη καὶ δαυλόν).

ΠΑΡΗΣ Δὸς τὸν δαυλὸν καὶ πήγαινε. Παράμερα τραβήξου.

Ἦ σβῦσέ τον καλλίτερα. Νὰ μὲ ἰδοῦν δὲν θέλω.

Ἐσὺ ἔξαπλώσου καταγῆς ἔς τὰ ἔλατα ἀποκάτω,
κ' ἔχε τ' αὐτί σου κολλητὸν κάτω ἔς τὴν γῆν τὴν κούφια·
ἀπ' τὸ συχνὸ τὸ σκάψιμον εἶν' ἄστρωτο τὸ χῶμα,
καὶ ἂν ἔς τὸ κοιμητήριο κανεῖς περιπατήση,
θὰ τὸν ἀκούσης. Σφύριξε ἀμέσως ποῦ ἀκούσης.

Δόσε μου τ' ἄνθη. Πήγαινε, καὶ κάμε ὅπως εἶπα.

ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ (καθ' ἑαυτόν).

Φοβοῦμαι ὀλομόναχος ἔς τοὺς τάφους· πλὴν θὰ μείνω.

(Ἀπομακρύνεται).

ΠΑΡΗΣ Σκορπιζῶ ἄνθη, ἄνθος μου, ἔς τὴν νυμφικὴν σου κλίνην,

ἀλλοίμονον, μὲ χῶματα ἄστρωμένην καὶ μὲ πέτραις!

Ταῖς νύκταις μὲ ροδόσταμα ἐγὼ θὰ τὴν ραντίζω,

κι' ἂν λείψῃ τὸ ροδόσταμα, θάχῃς τὰ δάκρυά μου.

Τὸ μοιρολόγι μου αὐτὸ θὰ ἔχῃς κάθε νύκτα,

νὰ ἔρχωμαι ἔς τὸν τάφον σου, νὰ ραίνω καὶ νὰ κλαίω.

(Σφυρίζει ὁ ἀκόλουθος).

Ἄ! Τὸ παιδὶ μ' εἰδοποιεῖ· θὰ πλησιάζῃ κάποιος.

Ποιὸς εἶναι ὁ ἀνόσιος ποῦ ἦλθε νὰ ταράξῃ

αὐτὴν ἐδῶ τὴν νεκρικὴν πομπὴν τοῦ ἔρωτός μου;

Κρατεῖ ἔς τὸ χέρι τοῦ δαυλόν. — ὦ νύκτα, σκέπασέ με!

(Εισέρχονται ὁ ΡΩΜΑΙΟΣ καὶ ὁ ΒΑΛΤΑΣΣΑΡ κρατῶν δαυλόν, μοχλὸν καὶ ἀξίνην).

ΡΩΜ. Δός μου, Βαλτάσσαρ, τὸν μοχλόν· καὶ τὴν ἀξίνην
δός μου.

Τὸ γράμμα τοῦτο δόσέ το 'ς τὰ χέρια τοῦ πατρός μου
πρῶτ' πρῶτ'. Δός μου τὸ φῶς. *Ἄν θέλῃς τὴν ζωὴν σου,
ὄ,τι κι' ἂν τύχῃ νὰ ἰδῆς καὶ ὄ,τι κι' ἂν ἀκούσης,
μὴ πλησιάσης, κύτταξε, καὶ μὴ μὲ διακόψῃς!

*Ἐχω σκοπὸν νὰ καταιβῶ 'ς τὴν κλίνην τοῦ θανάτου.

Τῆς γυναικός μου νὰ ἰδῶ ἐπιθυμῶ τὸ πτώμα
καὶ ἓνα δακτυλίδι της πολύτιμον νὰ πάρω
ἀπ' τὸ νεκρὸ της δάκτυλον. Πρὸς χρῆσίν μου τὸ θέλω,
καὶ ἔχω λόγον ἀκριβὸν ποῦ θέλω νὰ τὸ ἔχω.

'Ἄλλ' ἂν γυρίσης καὶ βαλθῆς νὰ μὲ παραμονεύσης,
μὰ τὸν Θεόν, τὰ μέλη σου κομμάτια θὰ τὰ κάμω
νὰ τὰ σκορπίσω εἰς αὐτοὺς τοὺς πεινασμένους τάφους!

Εἶν' οἱ σκοποὶ μου ἄγριοι, ὅσον κι' αὐτὴ ἡ ὥρα!

*Ἀκόμη πλέον τρομεροὶ καὶ ἐξαγριωμένοι

ἀπ' ὠργισμένην θάλασσαν, ἢ τίγριν πεινασμένην!

ΒΑΛΤ. Θὰ τραβηχθῶ, αὐθέντα μου, καὶ δὲν θὰ σὲ ταράξω.

ΡΩΜ. Μὲ τοῦτο τὴν ἀγάπην σου θὰ μοῦ τὴν ἀποδείξῃς.

Πᾶρε αὐτά, (Τῷ δίδει τὸ βαλάντιόν του).

καὶ πῆγαινε, καὶ ὁ Θεὸς μαζῆ σου!

*Ὡρα καλὴ σου, φίλε μου.

ΒΑΛΤ. (καθ' ἑαυτόν). *Ἄς λέγῃ ὄ,τι θέλει,

ἐδῶ τριγύρω θὰ κρυφθῶ. Ἄγριευμένος εἶναι.

Πολὺ τὸ ὑποπτεύομαι : ἔχει κακὸ 'ς τὸν νοῦν του.

(Ἀποσύρεται).

ΡΩΜ. ὦ στόμα μαῦρον καὶ φρικτόν! ὦ σπλάγχνον τοῦ
θανάτου,
μὲ τ' ἀκριβώτερο κορμὶ τοῦ κόσμου χορτασμένον!
Ἴδού, πῶς τὰ σαγόνια σου τὰ σάπια θὰ τ' ἀνοίξω,
ἔς τὰ δόντια σου κι' ἄλλην τροφήν, ἔς τὸ πείσμα σου,
νὰ βάλω!

(Ἀνοίγει τὴν θύραν τοῦ μνημείου).

ΠΑΡΗΣ Αὐτός εἶν' ὁ ἐξόριστος, ὁ ἄνομος Μοντέκης!
Τὸν συγγενῇ ἐφόνευσε αὐτὸς τῆς Ἰουλιέτας
καὶ ἔκαμ' ἀπ' τὴν λύπην τῆς κ' ἐκείνη ν' ἀποθάνῃ!
Κ' ἐτόλμησεν ἕως κ' ἐδῶ νὰ ἔλθῃ νὰ ὑβρίσῃ
τὰ πτώματά των τὰ νεκρά! Νὰ τὸν συλλάβω πρέπει.—
Σταμάτησε τὸ ἔργον σου, ἀνόσιε Μοντέκη!
Καὶ πέραν ἀπ' τὸν θάνατον ἐκδίκησιν γυρεύεις;
Κακοῦργε σὺ παράνομε, ἔλ' ἀκολούθησέ με!
Ἵπάκουσέ με παρευθὺς, ἀλλέως θ' ἀποθάνῃς!

ΡΩΜ. Ναί· ὁ σκοπός μου εἶν' αὐτός, ἀλήθεια! Ν' ἀποθάνω!—
Ἀπελπισμένον ἄνθρωπον μὴ ἐρεθίζῃς, νέε!
Φύγε· ὦ! φύγε ἀπ' ἐδῶ καὶ ἄφες με.—Φοβήσου
αὐτούς ἐδῶ ποῦ κοίτονται. Παρακαλῶ σε, νέε,
μὴ μ' ἀγριεύῃς, μὴ ζητῆς καὶ ἄλλην ἀμαρτίαν
ἐπάνω ἔς τὸ κεφάλι μου νὰ μοῦ ἐπισωρεύῃς.
Φύγε, σοῦ λέγω· σ' ἀγαπῶ καλλίτερον ἀπὸ 'μένα.
Κακὸν δὲν θέλω κανενὸς παρὰ τοῦ ἑαυτοῦ μου.
Μὴ μένης· φύγε γρήγορα. Ζῆσε νὰ λέγῃς, ὅτι
ένας τρελλὸς εὐσπλαγχνικὸς σ' ἐβίασε νὰ φύγῃς.

ΠΑΡΗΣ Δὲν τὰ ψηφῶ τὰ λόγια σου καὶ τοὺς ἐξορκισμούς σου,
κι' ὡς ἄνθρωπον παράνομον ἐδῶ σὲ συλλαμβάνω.

ΡΩΜ. Πόλεμον θέλεις καὶ καλὰ ; Ἴδου λοιπόν !

(Μάχονται).

Ο ΑΚΟΛ.

Θεέ μου !

Σπαθιαίς ! — Τους νυκτοφύλακας ἔς τρέξω νὰ φωνάξω·

(Ἀπέρχεται).

ΠΑΡΗΣ Μ' ἐσκότωσες ! σπλαγχνίσου με καὶ ἄνοιξε τὸ μνήμα,
κ' ἐξάπλωσέ με νεκρικὰ κοντὰ ἔς τὴν Ἰουλιέταν.

(Ἀποθνήσκει).

ΡΩΜ. Καλὰ σοῦ τὸ ὑπόσχομαι ! Νὰ σέ ἰδῶ, ποιὸς εἶσαι ; —
Τοῦ Μερκουτίου ὁ καλὸς ὁ συγγενής, ὁ Πάρης ! —
Τί μ' ἔλεγεν ὁ δούλός μου ἔς τὸν δρόμον, καὶ τὰ λόγια
δὲν τὰ ἐπρόσεχα ἐγὼ ἔς τὴν ταραχὴν μου μέσα ;
Ὁ Πάρης νὰ στεφανωθῇ τὴν Ἰουλιέταν ἦτον ;
Αὐτὸ μοῦ εἶπε ; ἢ ἐγὼ τὸ εἶδα ἔς τ' ὄνειρόν μου ;
Ἡ ἐπειδὴ ἐπρόφερον ὁ Πάρης τ' ὄνομά της,
τὰ ἐφαντάσθηκε αὐτὰ ὁ σαλευμένος νοῦς μου ; —
Δός μου τὸ χέρι. Εἴμεθα κ' ἐγὼ καὶ σὺ, καϋμένε,
μαζῆ γραμμένοι ἔς τὸ πικρὸν τῆς συμφορᾶς βιβλίον !
Δός μου τὸ χέρι σου. Ἐγὼ ἐσένα θὰ σέ θάψω
εἰς μνήμα θριαμβευτικόν... Εἰς μνήμα ; ὄχι ! Φάρον !
Διότι ἀναπαύεται ἐδῶ ἡ Ἰουλιέτα,
κ' ἡ εὐμορφία της χύνει φῶς ἔς τοῦ τάφου ταῖς καμάραις !
Ἐδῶ ἔξαπλώσω, ὦ νεκρέ ! Ἐνας νεκρὸς σέ θάπτει.

(Καταθέτει τὸν Πάρην ἐντὸς τοῦ τάφου).

Πολὺ συχνὰ τὸν ἄνθρωπον ἔς τὸ ψυχομαχητόν του
τὸν κυριεύει ἡ χαρὰ, καὶ ὅσοι παραστέκουν
τὸ λέγουν τοῦτο ἀστραπὴν πρό τοῦ θανάτου ! Τώρα,

πῶς ἀστραπήν μου, πῶς κ' ἐγὼ αὐτὸ νὰ τ' ὀνομάσω ;
 Ἀγάπη μου, γυναϊκά μου ! ὦ ! τῆς ἀναπνοῆς σου
 τὸ μέλι τὸ ἐρρόφησεν ὁ Θάνατος· ἀλλ' ὅμως
 ἀκόμη δὲν ἐκάλυψε τὴν ὠραιότητά σου,
 ἀκόμη δὲν σ' ἐνίκησε, —καὶ τὸ ἐρύθημά της
 ἔς τὰ μάγουλα, ἔς τὰ χεῖλη σου τ' ἀπλόνει ἡ Ὄραιότης.
 Τοῦ Χάρου δὲν τὰ σκέπασε ἡ κίτρινη σημαία! —
 Εἰς τὸ αἱματωμένον σου τὸ σάβανον, Τυβάλτη,
 ἐδῶ κοιμᾶσαι. Τί ζητεῖς ; Τί ἄλλην χάριν θέλεις
 ἀπὸ τὸ χέρι πῶκοψε τὰ νειᾶτά σου ἔς τὴν μέσην,
 παρὰ νὰ κόψη τὴν ζωὴν αὐτήν, ποῦ ἔμισουῦσες ;
 Συγχώρησέ με, ἐξάδελφε ! — Ἄχ, Ἰουλιέτα, φῶς μου,
 πῶς εἶσαι τόσον εὐμορφη ἀκόμη ; Μή, ἀλήθεια,
 ὁ Θάνατος ὁ ἄϋλος ἐρωτευμένος εἶναι ;
 Μήπως τὸ ἀποτρόπαιον, τὸ ἄσαρκον τὸ τέρας
 ἐδῶ ἔς τὰ σκότη σέ κρατεῖ, νὰ σ' ἔχη ἐρωμένην ;
 Ἀπὸ τὸν φόβον μου ἐδῶ, μαζῆ σου, θ' ἀπομείνω,
 ποτὲ δὲν φεύγω ἀπ' αὐτὸ τοῦ Σκότους τὸ παλάτι !
 Ἐδῶ θὰ μένω πάντοτε μαζῆ μὲ τὰ σκουλήκια
 ποῦ ἔχεις συνοδείαν σου ! Ἐδῶ, ἐδῶ θὰ εὕρω
 αἰώνιον ἀνάπαυσιν. Ἐδῶ θ' ἀποτινάξω
 ἀπ' τὸ τυραννισμένον μου κι' ἀπηυδισμένον σῶμα
 τὸν βαρυτράχηλον ζυγὸν τῆς μαύρης μου τῆς Μοίρας !
 Ἴδέτε ὕστερην φοράν, ὦ ἴματα μου ! Χαρῆτε
 τὸ ὕστερον ἀγκάλιασμα, ὦ χέρια μου ! ὦ χεῖλη,
 ἐσεῖς, ὦ θύραις τῆς πνοῆς, μ' ἕνα σεμνὸ φιλί σας
 σφραγίστε τὸ συμβόλαιον ποῦ κάμνω μὲ τὸν Χάρον !
 Ἐλα, πικρὲ μου ὁδηγέ, τὸν δρόμον νὰ μ' ἀνοίξης.

Ἄπελπισμένε ναύκληρε, ὦ ! ἔλα νὰ συντρίψης
 ἔς τοὺς βράχους τὸ καράβι μου τὸ θαλασσοδαρμένο !
 Καλῶς σὲ ἠῦρα, ἀγάπη μου !

(Πίνει τὸ δηλητήριο).

Πιστὲ φαρμακοπώλη,
 τὸ ἰατρικόν σου δὲν ἀργεῖ. — Μ' ἕνα φιλὶ 'πεθαίνω.
 ('Αποθνήσκει).

(Εἰσέρχεται ἐκ τῆς ἐτέρας πλευρᾶς τοῦ κοιμητηρίου ὁ ΠΑΤΕΡ
 ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ, φέρων λύχνον, μοχλὸν καὶ ἀξίνην).

ΛΑΥΡ. Βοήθειά μου ὁ Θεός ! πόσαις φοραῖς ἀπόψε
 ἐσκόνταψαν τὰ πόδια μου εἰς τάφους ! — Ποῖος εἶσαι ;

ΒΑΛΤ. Πάτερ Λαυρέντιε, ἐγώ, φίλος καὶ γνώριμός σου.

ΛΑΥΡ. Εὐλογητός ! Δὲν μ' ἐξηγεῖς, τὸ φῶς ἐκεῖ τί καίει
 νὰ φέγγη μαυροσκούληκα κι' ἀόμματα κρανία ;
 Τοῦ Καπουλέτου εἶν' ἐκεῖ ὁ τάφος, ἂν δὲν σφάλω.

ΒΑΛΤ. Ὁ κύριός μου εἶν' ἐκεῖ, ὦ ἀγιέ μου πάτερ,
 τ' ἀγαπημένον τέκνον σου.

ΛΑΥΡ. Ποιὸς λέγεις ;

ΒΑΛΤ. Ὁ Ρωμαῖος.

ΛΑΥΡ. Πρὸ πόσης ὥρας εἶν' ἐκεῖ ;

ΒΑΛΤ. Θὰ εἶναι ἕμισθ' ὥρα.

ΛΑΥΡ Ἔλα ἔς τὸν τάφον.

ΒΑΛΤ. Δὲν τολμῶ. Ὅτ' εἶμ' ἐδῶ ἀκόμη
 ὁ κύριός μου τ' ἀγνοεῖ. Μ' ἔκαμε ὄρκον ὅτι
 θὰ μὲ φονεύσῃ, ἂν σταθῶ νὰ τὸν παραμονεύσω.

ΛΑΥΡ. Μεῖνε λοιπόν. Πηγαίνω γ' ἄν. Μὲ κυριεύει τρόμος !
 Φοβοῦμαι μήπως ἔγεινε καμμία δυστυχία.

ΒΑΛΤ. Ἀπεκοιμήθηκα ἐκεῖ ἔς τὰ ἔλατ' ἀποκάτω,

καὶ μέσα εἰς τὸν ὕπνον μου τὸν εἶδα ἔς τὸ ὄνειρόν μου
μ' ἓνα ἐδῶ νὰ πολεμᾷ, καὶ νὰ τὸν θανατώσῃ.

ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΣ (προχωρῶν).

Ρωμαῖε! — ὦ, ἀλλοίμονον! Τί αἶμα κηλιδώνει
τὰ μαρμαρένια πρόθυρα αὐτοῦ ἐδῶ τοῦ τάφου;
Ἐδῶ τί θέλουν τὰ σπαθιά τὰ αἱματοβαμμένα,
γυμνὰ ριχμένα καταγῆς ἔς τὸν τόπον τῆς Εἰρήνης;
(Εἰσέρχεται ἐντὸς τοῦ μνημείου).

Ἄ! ὁ Ρωμαῖος! τί ὠχρός! . . . Ποιὸς εἶν' αὐτός;
Ὁ Πάρης!

Μέσα ἔς τὰ αἵματα κι' αὐτός! Τί ὦρα ὠργισμένη!
τί θρῆνος! . . . ὦ! Ἐσάλευσεν ἡ Ἰουλιέτα!

ΙΟΥΛ.

Πάτερ,

ὦ πάτερ μου παρήγορε, ὁ ἄνδρας μου ποῦ εἶναι;
Τὸ ἐνθυμοῦμαι καθαρὰ ποῦ ἔπρεπε νὰ ἦμαι.
ἤξεύρω ποῦ εὐρίσκομαι. Ποῦ εἶναι ὁ Ρωμαῖος;
(Ἀκούεται θόρυβος ἐξωθεν).

ΛΑΥΡ. Ἀκούω κρότον! — Κόρη μου, φύγε! Ἐδῶ φωληάζει
ἀσθένεια καὶ θάνατος, καὶ ὕπνος χωρὶς τέλος!

Μιὰ Δύναμις, ποῦ δὲν ἔμπορεῖ κανεὶς νὰ τὴν νικήσῃ,
ἀνέτρεψε τὰ σχέδια καὶ τοὺς σκοπούς μας. Ἐλα!
Νεκρὸς ὁ ἄνδρας σου ἐδῶ ἔς τὴν ἀγκαλιά σου εἶναι,
νεκρὸς κι' ὁ Πάρης! Φεύγωμεν! Θὰ σὲ τοποθετήσω
εἰς μοναστήρι ἅγιον καλογρηῶν. Μὴ στέκης,
μὴ μ' ἐρωτᾷς! — Ἐπρόφθασαν οἱ φύλακες! ὦ, ἔλα,
γρήγορα, φύγε! (Θόρυβος ἐξωθεν).

Δὲν τολμῶ πλειότερον νὰ μείνω.

(Ἐξέρχεται).

ΙΟΥΛ. Πήγαινε, φύγε ἀπ' ἐδῶ· ἀλλὰ ἐγὼ δὲν φεύγω.
 Τί ἔχεις, ἄνδρα μου γλυκέ, 'ς τὸ χέρι σου σφιγμένον ;
 Ποτῆρι ; Σ' ἔθανάτωσε παράκαιρα φαρμάκι !
 Ὅλον τὸ 'πῆρες, ὦ σκληρέ ; Δὲν ἄφησες μιὰν στάλα
 νᾶλθω κατόπιν σου κ' ἐγὼ ! Θὰ σοῦ γλυκοφιλήσω
 τὰ χεῖλη. Ἴσως ἔμεινε ἐπάνω των φαρμάκι
 καὶ μετὸ βάλσαμον αὐτὸ 'μπορέσω ν' ἀποθάνω.
 (Τὸν ἀσπάζεται).

Εἶναι τὰ χεῖλη σου ζεστά !

ΦΥΛΑΞ (ἐξῴθεν) Ὅδῆγει μας. Ποῦ εἶναι ;

ΙΟΥΛ. Ἐρχοντ' ἐδῶ ! Ἄς μὴν ἀργῶ !

(Ἄρπάζει τὸ ἐγχειρίδιον τοῦ Ρωμαίου).

Καλότυχο μαχαῖρι,

ἔμβα ἐδῶ καὶ σκούριαζε, καὶ δός μου ν' ἀποθάνω !

(Ἐμπήγει τὸ ἐγχειρίδιον εἰς τὰ στήθη καὶ πίπτει ἐπὶ τοῦ
 πτώματος τοῦ Ρωμαίου).

(Εἰσέρχονται οἱ ΝΥΚΤΟΦΥΛΑΚΕΣ καὶ ὁ ΑΚΟΛΟΥΘΟΣ
 τοῦ Πάρη).

Ο ΑΚΟΛ. Ἴδου τὸ μέρος ! Κάτω 'κεῖ κοντὰ 'ς τὸ φῶς ἐκεῖνο.

Α' ΝΥΚΤ. Γεμάτη αἵματα ἡ γῆ ! — 'ς τὰ μνήματα ἰδέτε,
 καὶ ὅποιον τύχη κ' εὔρετε κρυμμένον, πιάσετέ τον.

(Ἐξέρχονται ΝΥΚΤΟΦΥΛΑΚΕΣ τινες).

Τί θέαμα ἔλεεινόν ! Ὁ Πάρης σκοτωμένος,
 κ' αἵματωμένη καὶ ζεστὴ ἀκόμ' ἡ Ἰουλιέτα,
 ἐνῶ πρὸ δύο ἡμερῶν ἐτάφηκ' ἐδῶ κάτω ! —

Τρέξε 'ς τοῦ Πρίγκηπος ἐσύ, καὶ σὺ 'ς τοῦ Καπουλέτου,
 σὺ κραῶξε τοὺς Μοντέκιδες. Κάμετε σεῖς ἐρεύνας

νά μάθωμεν πῶς ἔγινε ὄλος αὐτὸς ὁ θρῆνος.

(Ἐπιστρέφουσι ΝΥΚΤΟΦΥΛΑΚΕΣ τινες μετὰ τοῦ ΒΑΛΤΑΛΣΑΡ).

Β' ΝΥΚΤ. Τὸν ἡῦρα μέσ' ἔς τὰ μνήματα, τὸν δοῦλον τοῦ
Ρωμαίου.

Α' ΝΥΚΤ. Φυλάγετέ τον. Νὰ φανῇ ὁ Πρίγκηψ δὲν θ' ἀργήσῃ.

(Ἐπιστρέφουσιν ἕτεροι ΝΥΚΤΟΦΥΛΑΚΕΣ μετὰ τοῦ
ΛΑΥΡΕΝΤΙΟΥ).

Γ' ΝΥΚΤ. Ἐνας καλόγερος ἰδοῦ, ὁποῦ θρηνεῖ, καὶ τρέμει,
κι' ἀναστενάζει. Ἐφευγε ἀπ' τὸ νεκροταφεῖον
καὶ ἐκρατοῦσε τὸν μοχλὸν αὐτὸν καὶ τὴν ἀξίνην.

Α' ΝΥΚΤ. Τὸ πρᾶγμα εἶναι ὑποπτον. Κι' αὐτὸν κρατήσετέ τον.

(Εἰσέρχεται ὁ ΠΡΙΓΚΗΨ μετὰ τῆς συνοδίας του).

ΠΡΙΓΚ. Τί τρέχει ; Τί δυστύχημα τόσον πρῶτ' συνέβη
κ' ἐτάραξε τὸν ὕπνον μας καὶ τὴν ἀνάπαυσίν μας ;

(Εἰσέρχονται ὁ ΚΑΠΟΥΛΕΤΟΣ καὶ ἡ ΣΥΖΥΓΟΣ αὐτοῦ καὶ ἕτεροι).

ΚΑΠΟΥΛ. Τί εἶν' ἡ τόση ταραχή ;

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Ἐς τοὺς δρόμους ξεφωνίζουν
ἐδῶ : Ρωμαῖος ! παρεκεῖ : Πάρης καὶ Ἰουλιέτα !
καὶ μὲ κραυγαῖς ἔς τὰ μνήματα ὁ κόσμος ὄλος τρέχει.

ΠΡΙΓΚ. Τί εἶν' αὐτὸ τὸ ἄκουσμα τὸ φοβερόν ;

Α' ΝΥΚΤ. Αὐθέντα,
νεκρὸς ὁ Πάρης εἶν' ἐδῶ, νεκρὸς καὶ ὁ Ρωμαῖος, —
κ' ἡ Ἰουλιέτα, ποῦ προχθὲς ἐτάφηκ' ἐδῶ κάτω,
εἶναι ζεστή καὶ φαίνεται ἴσ' ἂν μόλις πεθαμένη.

ΠΡΙΓΚ. Κυττάξ'ετ', ἐξετάσετε πῶς ἔγειναν οἱ φῶνοι.

Α' ΝΥΚΤ. Ἐνας καλόγερος ἰδοῦ, κι' ὁ δοῦλος τοῦ Ρωμαίου.

Εἶχαν ἔς τὰ χέρια σίδερα, κατάλληλα ν' ἀνοίξουν
αὐτούς τοὺς τάφους τῶν νεκρῶν.

ΚΑΠΟΥΛ. ὦ οὐρανέ ! — Γυναῖκα,
ιδὲ τὴν κόρην μας ἐδῶ τὸ αἷμά της πῶς τρέχει !
ὦ ! ἔσφαλε ἡ μάχαιρα. Νὰ ἡ σωστή της θήκη.
Ἄντι ἐνεῖ—εἰς τὰ πλευρὰ νὰ ἔμβη τοῦ Μοντέκη,
ἐμβῆκε ἄδικα ἐδῶ ἔς τῆς κόρης μας τὸ στῆθος !

ΣΥΖ. ΤΟΥ ΚΑΠ. Ἄχ ! Εἶν' αὐτὸ τὸ θέαμα νεκρώσιμη
καμπάνα,
ποῦ τὰ πικρά μου γηρατειὰ τὰ ὀδηγεῖ ἔς τὸν τάφον !

(Εἰσέρχονται ὁ ΜΟΝΤΕΚΗΣ καὶ ἕτεροι).

ΠΡΙΓΚ. Ἐλα, Μοντέκη· πρόωρα σ' ἐξύπνησαν, καυμένε,
ἐδῶ νὰ εὐρῆς πρόωρα τὸν υἱόν σου κοιμισμένον.

ΜΟΝΤ. ὦ ἄρχον, ἡ γυναῖκά μου ἀπέθανε ἀπόψε.
τοῦ ἐξορίστου της παιδιοῦ τὴν ἔφαγε ἡ λύπη.
ὦ ! Ποία νέα συμφορὰ μὲ κατατρέχει πάλιν ;

ΠΡΙΓΚ. Ἴδέ την !

ΜΟΝΤ. Τέκνον μου ἐσύ, τὴν τάξιν παραβαίνεις !
Ἄπ' τὸν πατέρα σου ἐμπρὸς θὰ καταιβῆς ἔς τὸν τάφον ;

ΠΡΙΓΚ. Ἡσύχασε, καὶ πρόσμενε νὰ καθάρισω πρῶτα
τὸ σκότος τοῦτο τὸ πυκνόν, — νὰ μάθω τὴν αἰτίαν,
τὴν κεφαλὴν καὶ τὴν πηγὴν αὐτῆς τῆς παραζάλης.
Τότε θὰ γείνω ἀρχηγὸς πρῶτος ἐγὼ τῶν θρήνων
κι' ἀνοίγω εἰς τὴν λύπην σας τὸν δρόμον τοῦ θανάτου·
ἀλλ' ἕως τότε ὑπομονή. — Οἱ ἔνοχοι ποῦ εἶναι ;

ΛΑΥΡ. Ὁ πλέον ὑποπτος ἰδοῦ, κι' ἂν ἔνοχος δὲν ἦμαι.
Πλὴν κράζου ἐναντίον μου κ' ἡ ὥρα καὶ ὁ τόπος,

κ' ἐπάνω μου τοῦ φονικοῦ τὴν ὑποψίαν στρέφουν.
 Ἐγώ, ἀθῶος κ' ἔνοχος, ἰδοὺ ἐμπρός σου στέκω,
 νὰ ἴπῳ τὴν καταδίκην μου καὶ τὴν ἀθώωσίν μου.

ΠΡΙΓΚ. Εἰπέ μου γρήγορα λοιπὸν ὅ,τι καὶ ἂν γνωρίζης.

ΛΑΥΡ. Ὀλίγα λόγια θὰ εἰπῶ· λίγη ζωὴ μοῦ μένει,
 κι' οὐτ' ἤμπορῶ (κι' ἂν ἤθελα) νὰ τὰ μακρολογήσω.

Ἡ Ἰουλιέτα ἄνδρα τῆς τὸν εἶχε τὸν Ρωμαῖον,
 αὐτὸν ποῦ βλέπετε νεκρόν. Τὴν δὲ νεκρὰν ἐμπρός σας
 πιστὴν γυναῖκα κι' ἀκριβὴν τὴν εἶχε ὁ Ρωμαῖος.

Ἐγὼ τοὺς ἐστεφάνωσα. Ἄλλ' ὅμως τὴν ἡμέραν
 τοῦ γάμου των τοῦ μυστικοῦ ἀπέθχιν ὁ Τυβάλτης,
 κι' ὁ ἄκαιρός του θάνατος ὑπῆρξεν ἡ αἰτία
 ἐξωρισμένος ὁ γαμβρὸς ἀπὸ ἐδῶ νὰ φύγη.

Αὐτὸν ἡ νέα ἔκλαιε καὶ ὄχι τὸν Τυβάλτην!

(Πρὸς τὸν Καπουλέτον)

Σύ, μὲ σκοπὸν τὴν λύπην τῆς νὰ τῆς διασκεδάσης,
 τὴν ἠραβῶνισες εὐθύς, καὶ νὰ τὴν στεφανώσης
 διὰ τῆς βίας ἤθελες ἀμέσως μὲ τὸν Πάρην.

Ἀπελπισμένη ἔτρεξεν ἐκείνη καὶ μὲ ἠῦρε,
 μ' ἐζήτησε βοήθειαν καὶ τρόπον νὰ τὴν σώσω
 ἀπὸ αὐτὸν τὸν δεύτερον τὸν γάμον, ἢ ἀλλέως
 εἰς τὸ κελλί μου ἤθελε νὰ φονεῦθῃ ἐμπρός μου.

Τότε κ' ἐγώ, ποῦ τῶν φυτῶν τὰ μυστικά γνωρίζω,
 τῆς ἔδωκα ναρκωτικόν. Τὸ ἀποτέλεσμά του
 ἐπέτυχε ἔς τὸ σῶμά της, καθὼς τῆς τὸ προεῖπα,
 καὶ τοῦ θανάτου τὴν μορφήν τὴν ἔκαμε νὰ λάβῃ.

Ἐν τῷ μεταξὺ ἐμήνυσα νὰ ἔλθῃ ὁ Ρωμαῖος
 αὐτὴν τὴν νύκτα τὴν φρικτὴν, καὶ νὰ τὴν παραλάβῃ

ἀπὸ τὸν τάφον τῆς ἐδῶ τὸν πρόσκαιρον, τὴν ὥραν
 ποῦ ἐμελλεν ἡ δύναμις τοῦ ἱατρικοῦ νὰ παύσῃ.
 Ἄλλ' ἔτυχεν ἐμπόδιον, δὲν ἔλαβ' ὁ Ρωμαῖος
 τὸ γράμμα μου, καὶ χθες ἀργὰ ὁ πάτερ Ἰωάννης
 ὀπίσω μου τὸ ἔφερε, καὶ τότε ἦλθα μόνος
 τὴν ὥραν ποῦ ἐπρόσμενα ἡ νέα νὰ ἔξυπνήσῃ,
 ἀπὸ τὸν τάφον μυστικὰ νὰ τὴν ἐλευθερώσω,
 μὲ τὸν σκοπὸν νὰ τὴν κρατῶ κρυμμένην ἔς τὸ κελλί μου
 ἕως νὰ στείλω μῆνυμα καὶ πάλιν ἔς τὸν Ρωμαῖον.
 Ἄλλ' ὅταν ἔφθασα ἐδῶ, ὀλίγον πρὶν ἔξυπνήσῃ,
 ἀποθαμένους καταγῆς τοὺς ἡῦρα καὶ τοὺς δύο,
 τὸν Πάρην τὸν ἐνάρετον καὶ τὸν πιστὸν Ρωμαῖον.
 Ἐκεῖ ἐξύπνησε κι' αὐτὴ καὶ τὴν παρακαλοῦσα
 νὰ φύγῃ καὶ εἰς τὸν Θεὸν ὑποταγὴν νὰ δείξῃ,
 ἀλλὰ μ' ἐξίππασ' ἡ βοή κ' ἐβγήκ' ἀπὸ τὸ μνήμα.
 Ἐξω φρενῶν, δὲν ἤθελε νὰ μὲ ἀκολουθήσῃ,
 καὶ μόνη, φαίνεται, ἔδωκε εἰς τὴν ζωὴν τῆς τέλος.
 Αὐτὰ γνωρίζω. — ἤξευρε τὸν μυστικὸν τῆς γάμου
 ἢ παραμάνα. Ἐνοχος εἰς ὅλ' αὐτὰ ἂν ἦμαι,
 ἄς παιδευθῶ ! Ὁ Νόμος σου ὁ αὐστηρὸς ἄς κόψῃ
 ὀλίγον πρὶν τῆς ὥρας τῶν τὰ γέρικά μου χρόνια.

ΠΡΙΓΚ. Δι' ἄνθρωπον ἐνάρετον καὶ ἅγιον σὲ εἶχα !—

Τι ἄλλο ἔχει νὰ εἰπῇ ὁ δοῦλος τοῦ Ρωμαίου ;

ΒΑΛΤ. Ἐγὼ εἰς τὸν αὐθέντην μου τῆς Ἰουλιέτας εἶπα
 τὸν θάνατον. Τὴν Μάντουαν παραίτησεν ἀμέσως
 καὶ βιαστικὸς ἦλθεν ἐδῶ, ἔς αὐτὸν ἐδῶ τὸν τάφον.
 Τὸ γράμμα τοῦτο μ' ἔδωκε νὰ δώσω τοῦ πατρός του,
 νὰ τραθηχθῶ μ' ἐπρόσταξε, νὰ τὸν ἀφήσω μόνον·

ἀλλέως μ' ἐφοβήρισε νὰ κόψη τὴν ζωὴν μου.

ΠΡΙΓΚ. Δός μου τὸ γράμμα. Θὰ ἰδῶ τί γράφει τοῦ πατρός του.

Ποῦ εἶναι καὶ ὁ ἄνθρωπος τοῦ Πάρη; Φέρετέ τον. —

Εἰπέ μου σύ· τί ἔκαμεν ἐδῶ ὁ κύριός σου;

Ο ΑΚΟΛ. Ἐφερε ἄνθη ἔς τῆς νεκρᾶς τὸ μνήμα νὰ σκορπίσῃ,
κ' ἐπρόσταξε παράμερα ἐγὼ νὰ περιμένω.

Ἐκεῖ ὅπου ἐπρόσμενα, εἶδα καὶ ἦλθεν ἓνας.

Φῶς ἐκρατοῦσε, κ' ἤθελε τὸ μνήμά της ν' ἀνοιξῇ,

κι' ὁ κύριός μου ὤρμησε μὲ τὸ σπαθὶ ἔς τὸ χέρι.

Ἀμέσως ἔτρεξα κ' ἐγὼ τοὺς φύλακας νὰ κράξω.

ΠΡΙΓΚ. Τὸ γράμμα του τοῦ μοναχοῦ τὰ λόγια βεβαιώνει.

Τὸν γάμον, τὴν ἀγάπην του, τὸν θάνατόν της γράφει,

καὶ λέγει ὅτ' ἠγόρασε ἔς τὴν Μάντουαν φαρμάκι,

καὶ ἦλθεν εἰς τὸν τάφον της ἐπάνω ν' ἀποθάνῃ

κ' ἐδῶ κι' αὐτὸς ν' ἀναπυθῆ κοντὰ ἔς τὴν Ἰουλιέταν.

Αὐτοὶ ποῦ εἶναι οἱ ἐχθροί; — Μοντέκη, Καπουλέτε!

Ἴδέτε πῶς τὴν ἐχθραν σας ὁ Οὐρανὸς παιδεύει·

ἐξολοθρεύει ὁ Θεὸς μ' ἀγάπην τὴν χαρὰν σας!

Κ' ἐγὼ, ἐγὼ ποῦ ἔκλεισα ἔς τὴν ἐχθραν σας τὰ μάτια,

ἔχασα δύο συγγενεῖς. Οἱ πάντες τιμωροῦνται!

ΚΑΠ. Δός μου τὸ χέρι σου ἐδῶ, ὦ ἀδελφὲ Μοντέκη.

Ἴδού, τὸ προικοσύμφωνον ἰδού, τῆς θυγατρὸς μου!

Νὰ σοῦ ζητήσω τίποτε δὲν δύναμαι.

ΜΟΝΤ.

Καὶ ὅμως

δίδω ἐγὼ! Ὀλόχρυσον θὰ στήσω τ' ἄγαλμά της,

ὥστε ἐνόσω εἰς τὴν γῆν Βερώνα θὰ ὑπάρχῃ,

τῆς Ἰουλιέτας τῆς πιστῆς νὰ σώζεται ἡ μνήμη

καὶ τ' ὄνομά της ἀκριβὸν κι' ἀγαπητὸν νὰ μένῃ!

ΚΑΠΟΥΛΑ. Χρυσόν κοντά της τ' ἄγαλμα θὰ στήσω τοῦ
Ρωμαίου.

Ἄδικα θύματα κ' οἱ δυὸ τῆς παλαιᾶς μας ἔχθρας !

ΠΡΙΓΚ. Πένθιμον συμφιλίωσιν αὐτ' ἢ αὐγὴ μᾶς φέρει.

Ὁ ἥλιος ἀπ' τὴν λύπην του τὸ πρόσωπόν του κρύπτει.

Πηγαίνωμεν. Θὰ ἔχωμεν πολὺ συχνὰ αἰτίαν

νὰ ὀμιλοῦμεν δι' αὐτὰ τὰ θλιβερὰ συμβάντα.

Θὰ συγχωρήσω μερικὸς· θὰ παιδευθοῦν οἱ ἄλλοι ⁵⁵.

Δὲν ἐξανάγεινε ποτὲ τόσος καῦμός καὶ θρῆνος,

ὡσὰν τὸν θρῆνόν σας αὐτόν, Ρωμαῖε, Ἰουλιέτα !

(Ἐξέρχονται).

ΤΕΛΟΣ

Σ Η Μ Ε Ι Ω Σ Ε Ι Σ

¹ Ἡ τραγωδία τοῦ Ῥωμαίου καὶ τῆς Ἰουλιέτας ἐδημοσιεύθη τὸ πρῶτον κατὰ τὸ 1597 μ. Χ. Ἀλλὰ κατὰ συγχρόνους μαρτυρίας φαίνεται γραφεῖσα κατὰ τὸ 1595· τινὲς δὲ τῶν κριτικῶν θεωροῦσιν αὐτὴν κατὰ δύο ἢ τρία ἔτη ἀρχαιότεραν. Τῷ 1599 ἐξεδόθη ἐκ δευτέρου μετὰ προσθηκῶν καὶ διορθώσεων· ἐπὶ ταύτης δὲ βασιζονται αἱ μεταγενέστεραι τῆς τραγωδίας ἐκδόσεις. Ὅπως δὴποτε, αὕτη εἶναι ἐκ τῶν πρώτων τοῦ Σαικσπέιρου ἔργων, ἢ μᾶλλον εἰπεῖν, τὸ ἀριστούργημα τῆς νεαρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας. Διὰ τοῦτο, κατὰ τὸ λέγειν τοῦ Mezières (Shakspeare ses Oeuvres et ses critiques, σελ. 259) «δὲν εἶναι μὲν ἡ τελειότερα τῶν τραγωδιῶν αὐτοῦ, ἀλλὰ προξενεῖ ἐντύπωσιν ζωηροτέραν ἴσως πάσης ἄλλης, καθ' ὃ ἔχουσα ἐν ἑαυτῇ τὴν ἔμπνευσιν καὶ τὴν ἔκφρασιν τῆς νεότητος».

«Τὸ ποίημα τοῦτο, λέγει ὁ Schlegel, ἀποπνέει τὴν εὐωδίαν τοῦ ἔαρος, ἀνακαλεῖ τὴν ἠδουπάθειαν τοῦ ἄσματος τῆς ἀηδονίας, καὶ εἶναι τρυφηλὸν ὡς ῥόδον νεωστὶ διεπτυγμένον. Ἀλλ' ἀπὸ τῆς πρώτης ἐν αὐτῷ περισταλαμένης ἐκδηλώσεως καὶ ἀνταλλαγῆς σεμονοῦ ἔρωτος μεταφερόμεθα, — ταχύτερον ἢ ὅσον ἡ ἄνθησις τῆς νεότητος καὶ τοῦ κάλλους διέρχεται, — εἰς πάθος ἄμετρον, εἰς ἔνωσιν ἀμετάκλητον· δι' ἄλλεπαλλήλων δὲ ἐκρήξεων εὐδαιμονίας καὶ ἀπελπίσεως, ἀπολήγομεν εἰς τὸ οἰκτρὸν τῶν δύο ἐραστῶν τέλος. Ἀλλὰ καὶ ἀποθνήσκοντες φαίνονται οὗτοι ἀξιόζηλοι, ὡσεὶ θριαμβεύοντες διὰ τοῦ θανάτου αὐτῶν κατὰ παντὸς τοῦ δυναμένου νὰ τοὺς ἀποχωρίσῃ! Τὰ γλυκύτερα καὶ τὰ πικρό-

» τερα, ἔρωσ καὶ μίση, ἑορταὶ καὶ θρῆνοι, ἐναγκαλισμοὶ καὶ
 » ἐνταφιασμοί, ἡ ζωὴ ἐν πάσῃ αὐτῆς τῇ ἀκμῇ, καὶ αὐτο-
 » κτονίαι, τὰ πάντα ἐνταῦθα ἐπείγουσιν ἀλλεπάλληλα.
 » Πᾶσαι δὲ αὐταὶ αἱ ἀντιθέσεις τοσοῦτον ἐναρμονίως συνέχον-
 » ται, ἀποτελοῦσαι ἐνιαίαν ἐντύπωσιν, ὥστε τὸ σύνολον ἀν-
 » τηχεῖ ἐν τῇ ψυχῇ ἡμῶν ὡσεὶ διαρκῆς τις στεναγμός».

Τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δράματος ἠρύσθη ὁ Ἄγγλος ποιητὴς ἐξ
 ἰταλικῆς πηγῆς, ἐκ τῆς ἱστορίας τῶν δύο ἐραστῶν τῆς Βε-
 ρώνης, ἣτις κατὰ παράδοσιν ἐγχώριον διεδραματίσθη τῷ ἔτει
 1303 μ. Χ. Ἀπὸ τοῦ 1470 μέχρι τοῦ 1535 μ. Χ. τρία
 ἰταλικά διηγήματα ἐδημοσιεύθησαν πραγματευόμενα τὴν
 ὑπόθεσιν ταύτην. Τὸ τελευταῖον τούτων, τὸ τοῦ Bandello,
 μετεφράσθη γαλλιστὶ ὑπὸ τοῦ Pierre Boistreau· ἐκ τῆς
 μεταφράσεως δὲ ταύτης ἐπήγαγεν ἀγγλικὸν ποίημα, δημο-
 σιευθὲν τῷ 1562 μ. Χ. ὥστε ἡ ὑπόθεσις τοῦ Ρωμαίου καὶ
 τῆς Ἰουλιέτας ἦτο ἤδη γνωστὴ ἐν Ἀγγλίᾳ, ὅτε ὁ Σαικ-
 σπεῖρος συνέλαβε τὴν ἰδέαν τοῦ δράματος, δι' οὗ ἀπηθανά-
 τισε τοὺς ἐραστὰς τῆς Βερώνης. Ἀλλὰ καὶ ἐκτὸς τῆς Ἀγ-
 γλίας ἡ αὐτὴ ὑπόθεσις ἐνέπνευσεν ἐτέρους συγχρόνους ποιη-
 τὰς. Οὕτως ὁ Ἰσπανὸς Lope de Vega ἔλαβεν αὐτὴν ὡς
 θέμα μιᾶς τῶν τραγωδιῶν του. Καὶ ὁ ἡμέτερος δὲ Βικέντιος
 ὁ Κορνάρος φαίνεται μέχρι τινὸς ἐπηρεασθεὶς ὑπὸ τῆς ἀνα-
 γνώσεως τῶν ἰταλικῶν διηγημάτων, τῶν πραγματευομένων
 περὶ τοῦ ἀτυχοῦς ἔρωτος τοῦ Ρωμαίου καὶ τῆς Ἰουλιέτας.
 Ναὶ μὲν, ὁ μῦθος τοῦ Ἐρωτοκρίτου πολλαχῶς διαφέρει τῆς
 ἰταλικῆς ἐκείνης παραδόσεως, ἀλλ' ὑπάρχουσιν ἐν αὐτῷ
 ἱκανὰ σημεῖα ὑποδεικνύοντα τὴν ἐπίδρασιν τῆς ἰταλικῆς
 πηγῆς. Ὁ ἔρωσ τοῦ Ἐρωτοκρίτου καὶ τῆς Ἀρετῆς (εἰ καὶ

διάφορος κατὰ τὴν ἀρχὴν καὶ τὰς περιπετείας τοῦ ἔρωτος τοῦ Βερωναίου (ζεύγους), αἱ συναντήσεις τῶν ἐραστῶν εἰς τὸ παράθυρον, ἡ ἐξορία τοῦ τε Ἐρωτοκρίτου καὶ τοῦ Ρωμαίου (εἰ καὶ ἐκ διαφόρου αἰτίας προκαλούμεναι), ὁ μυστικός ἀμφοτέρων ἀρραβῶν ἢ γάμος, ὁ ἐπιβαλλόμενος ὑπὸ τῶν πατέρων δεύτερος γάμος, καὶ ἡ ἄρνησις τῆς τε Ἰουλιέτας καὶ τῆς Ἀρετῆς, καὶ ἡ ὀργὴ τῶν πατέρων καὶ τὰ κατόπιν δεινά, καὶ οἱ χαρακτῆρες τῆς Νένας ἐξ ἑνὸς καὶ τῆς Παραμάννας ἀφ' ἐτέρου, ταῦτα πάντα δὲ φαίνονται τυχαῖα ἀπλῶς συμπτώσεις. Ἄλλως τε ἡ ἐπίδρασις τῆς ἰταλικῆς ἀγωγῆς καὶ τῆς ἰταλικῆς φιλολογίας ἦτο γενικὴ καθ' ἅπασαν τὴν τότε Εὐρώπην. Ἐκεῖ ἀνεζήτησαν καὶ ἠρύοντο ἔμπνευσιν ὁ Σαικσπεῖρος ἐν Ἀγγλίᾳ, ὡς ὁ Κορνάρος ἐν Σιτία τῆς Κρήτης. Διὰ τοῦτο καὶ μόνον, ἀνεξαρτήτως πάσης ἄλλης σχέσεως μεταξὺ Ῥωμαίου καὶ Ἰουλιέτας ἀφ' ἑνὸς καὶ Ἐρωτοκρίτου ἀφ' ἐτέρου, ἐθεώρησα ὡς οὐχὶ ὄλως ἀδιάφορον πρὸς τὸν Ἕλληνα ἀναγνώστην τὴν εἰς τὰς ἐπομένας σημειώσεις παραβολὴν χωρίων τινῶν τῶν δύο τούτων ποιημάτων. Οὕτε θὰ σκανδαλίση τινὰ, φρονῶ, ἡ τοιαύτη παραβολή, ἕνεκα τῆς ἀνισότητος τῶν δύο ποιητῶν. Ὁ Σαικσπεῖρος ἴσταται ὡς γίγας χρυσοστεφῆς ἐν μέσῳ ἀπάντων τῶν ποιητῶν τῆς νεωτέρας ἐποχῆς, ἐνῶ ὁ πτωχὸς Κορνάρος οὔτε τὸν ταπεινὸν στέφανον ἐλαίας, ὅστις τῷ προσήκει, ἠτύχησεν εἰσέτι νὰ περιβληθῇ. Ἄλλὰ δὲν δικαιούμεθα διὰ τοῦτο νὰ λησμονήσωμεν, ὅτι ὁ Ἐρωτοκρίτος του, καίτοι φέρων τὰ ἐλαττώματα τῆς ἐποχῆς καθ' ἣν ἐγράφη, ἔχει ὅμως τὰς ἀρετὰς ἀληθοῦς ποιητικῆς ἐμπνεύσεως, καὶ ὅτι δὲν ἔσφαλεν ὁ ἑλληνικὸς λαός, ὁ ἐπὶ τσοσάυτας γενεὰς ἀγαπήσας τὸ ποίημα τοῦτο.

² Τὰ δράματα τοῦ Σαικσπείρου, ὅτε τὸ πρῶτον ἐξεδόθησαν, δὲν ἦσαν διηρημένα εἰς πράξεις καὶ σκηνάς. Οἱ μεταγενέστεροι ἐκδότες ἐθεώρησαν σκόπιμον τὸν εἰς πέντε πράξεις διαμερισμὸν αὐτῶν· τοῦτο δὲ ἐξηγεῖ τὴν ἀνισότητά, ἣτις ὡς ἐπὶ τὸ πολὺ ἐπικρατεῖ εἰς τὴν πενταμερῆ ταύτην διαίρεσιν.

³ Πρὸς τοὺς προτιθεμένους νὰ παραβάλωσι τὴν μετάφρασίν μου πρὸς τὸ ἀγγλικὸν κείμενον, ὀφείλω ἀπολογητικὴν τινα ἐπεξήγησιν διὰ τὴν μετρίασιν, ἔστιν ὅτε δὲ καὶ τὴν παράλειψιν ἐκφράσεων τινῶν τοῦ πρωτοτύπου. Ἀπέναντι τῆς δυσκολίας τοῦ νὰ μεταφράσω, ἣ καὶ τῆς συστολῆς τοῦ νὰ δημοσιεύσω τὰς τοιαύτας ἐκφράσεις ἐν πάσῃ αὐτῶν τῇ γυμνότητι, ἐθεώρησα προκριτωτέραν τὴν συγκαλύψιν, ἢ τὴν ἀποσιώπησιν ὀλιγίστων τινῶν χωρίων. Ἄλλως τε, εἰς πολλὰς τῶν πρὸς χρῆσιν σχολειῶν ἢ εἰκογενειῶν ἀγγλικὰς τοῦ ποιητοῦ ἐκδόσεις πλεῖσται τοιαῦται ἐκφράσεις παραλείπονται, ἐνῶ ὁ μεταφραστὴς ἀντὶ τῆς ἀποκοπῆς ἔχει τὸ πλεονέκτημα νὰ προσφεύγῃ εἰς τὴν μετρίασιν αὐτῶν. Καὶ κατὰ τὰς θεατρικὰς δὲ παραστάσεις πολλὰ ἐπίσης ἀποσιωπῶνται. Περὶ τούτου ἰδίως ἡ ἀγγλικὴ ἔφημερίς *Daily News*, καταχωρήσασα τὴν 28^{ην} Ἰανουαρίου 1875 ἐπιστολὴν ἀνταποκριτοῦ αὐτῆς, ἐπραγματεύθη τὴν ἐπιούσαν δι' ἄρθρου, οὕτινος ἰδοῦ τὸ συμπέρασμα: «Τινὲς τῶν βαναυσολογιῶν, αἵτινες παρεισθαίνουσιν εἰς τοὺς » διαλόγους τῶν Σαικσπερειῶν δραμάτων δύνανται ἄνευ ζη » μίας τινὸς νὰ παραλειφθῶσιν. Ἄλλ' ἐνίοτε αἱ τοιαῦται » ἐκφράσεις χαρακτηρίζουσι δι' ἀνεξιτήλου τρόπου πρόσωπόν τι » τοῦ δράματος, οἷος λόγου χάριν ὁ Ἰάγος, οὕτινος ἡ αἰσχρὰ » καρδία διαστρέφει πᾶν ὅ,τι ἀγνὸν καὶ ὄσιον. Αἱ τοιαῦται » βαναυσολογίαι δὲν δύνανται νὰ ἀπαλειφθῶσιν. Ὁ ποιητὴς

» ἐθεώρησεν ἀναγκαῖον νὰ χαρακτηρίσῃ δι' αὐτῶν τὰ ἰδανικὰ
 » πλάσματα, ἅτινα διὰ τῆς φαντασίας αὐτοῦ ἐνεσάρκωσε». Ταῦτα ἄς χρησιμεύσωσιν ὡς ἀπολογία μου δι' ὅσα ἐν τῇ πα-
 ρούσῃ μεταφράσει ἐνδέχεται νὰ θεωρηθῶσιν ὡς μὴ ἀρκούντως
 σεμνοπρεπῆ. Ἐξ ἄλλου, καθ' ἃ ὁ αὐτὸς Ἄγγλος ἀρθρογρά-
 φος ὀρθῶς ἐπιλέγει, ἡ γυμνότης πολλῶν ἐκφράσεων, αἵτινες
 ἐπετρέποντο κατὰ τὴν ἐποχὴν τοῦ Σαικσπέιρου, δὲν εἶναι το-
 σοῦτον ἐπιλήψιμος, ὅσον τὰ ὑποκρυπτόμενα συχνάκις ὑπὸ τὴν
 κατ' ἐπιφάνειαν εὐπρέπειαν ἢ τὴν κομψότητα τῆς σημερινῆς
 δραματολογίας. Ἀλλὰ, οὕτως ἢ ἄλλως, ἀναγκάζομαι νὰ
 ὁμολογήσω, ὅτι ἡ μετάφρασις τῶν τριούτων χωρίων καὶ τῶν
 ὑβριστικῶν ἐν γένει λέξεων τοῦ ἀγγλικοῦ κειμένου, δὲν ἦτο ἡ
 ἐλαχίστη τῶν δυσχερειῶν τοῦ ἔργου μου, ὡς μεταφραστοῦ.

⁴ Οἱ ὀπαδοὶ τοῦ Μοντέκη φέρουσιν ἐπὶ τοῦ πύλου σημεῖον,
 δι' οὗ διακρίνονται ἀπὸ τῶν τοῦ Καπουλέτου, ἀναγνωρίζονται
 δὲ οὕτω ἐπὶ τῆς σκηνῆς καὶ μακρόθεν.

⁵ Σημεῖον περιφρονήσεως. Κατὰ τοὺς σχολιαστάς, σύρε-
 ται μετὰ βίας ὁ ὄνυξ τοῦ ἀντίχειρος ἐπὶ τῶν ἄνω ὀδόντων·
 ὃ ἐστίν, εἶν τὸ παρ' ἡμῖν ἰσοδυναμοῦν τῷ γρῦ σχῆμα.

⁶ Ὁ πρίγκηψ προσκαλεῖ τοὺς γέροντας νὰ ἔλθωσι

To old Free-town, our common judgment place.

Ὁ Γάλλος μεταφραστῆς (Fr. Hugo) μεθερμηνεύει τὸ
Free-toun εἰς *vieux Chateau de Villa-franca*, ὃ δὲ
 Γερμανὸς *zur alten Burg*. Κατὰ σχολιαστὴν Ἄγγλον *old*
Free-toun ἦτο τὸ φρούριον τῶν Καπουλετῶν.

⁷ Αἱ ἀλλεπάλληλοι ἀλληγορίαι, τῶν ὁποίων βρῖθει τὸ
 πρῶτον ἰδίως μέρος τῆς προκειμένης τραγωδίας, μαρτυροῦσιν
 ὅτι, καθ' ἣν ἐποχὴν ἔγραφεν αὐτὴν, δὲν εἶχεν εἰσέτι ὁ μέγας

ποιητῆς ἀπαλλαγῆ τῆς ἐπιδράσεως τῆς συγχρόνου αὐτοῦ φιλολογίας. Ἡ Ἰταλία ἦτο τότε τὸ πρότυπον τοῦ πολιτισμοῦ καὶ ὁ ὁδηγὸς τοῦ συρμοῦ. Ἐκεῖ δὲ τοὺς μεγάλους συγγραφεῖς τῆς προηγουμένης ἑκατονταετηρίδος εἶχε διαδεχθῆ σχολὴ ποιητικῆ, τῆς ὁποίας ἰδιόζων χαρακτῆρ ἦσαν τὰ λεγόμενα *con-cetti*, αἱ μέχρι κόρου ἀλληγορικαὶ ἐκφράσεις. Ἄλλως τε, κατὰ τὴν παρατήρησιν τοῦ Guizot, (*Shakspeare et son temps*), «ὁ Σαικσπεῖρός αὐτὸς ἐναργῶς ὑποδεικνύει, ὅτι δὲν » ἠρέσκετο φύσει εἰς τὸν τρόπον τοῦτον τοῦ ἐκφράζεσθαι, ὅτε » διὰ τοῦ μοναχοῦ Λαυρεντίου ἐπιπλήττει τὸν Ῥωμαῖον διὰ » τὸ γριφῶδες τοῦ ὕφους του.» (Ἐν σκηνῇ Γ' τῆς Α' πράξεως.)

⁸ Μεταφράζων τὰ μὲν πεζὰ εἰς πεζὸν λόγον, τοὺς δὲ στίχους ἐμμέτρως, δὲν ἐτήρησα ἴσην ἀκρίθειαν καὶ ὡς πρὸς τὴν ὁμοιοκαταληξίαν. Ἄλλ' ὡς θέλει παρατηρήσει ὁ ἀναγνώστης, οἱ ὁμοιοκατάληκτοι στίχοι εἶναι πολυαριθμότεροι ἐν τῇ μεταφράσει τῆς προκειμένης τραγωδίας, ἢ εἰς τὰς δύο ἐπομένας. Τὰ πρῶτα τοῦ Σαικσπεῖρου δράματα περιέχουσι πολῶ πλειότερους ὁμοιοκαταληκτοὺς στίχους, ἢ τὰ εἰς ὠριμωτέραν τῆς ζωῆς αὐτοῦ ἐποχὴν γραφέντα. Οὕτως ἐκ τῶν τριῶν τούτων τραγωδιῶν, εἰς μὲν τὸν Ῥωμαῖον καὶ τὴν Ἰουλιέταν ἐκ τῶν 3002 στίχων τοῦ ἀγγλικοῦ κειμένου (συμπεριλαμβανομένων καὶ τῶν εἰς πεζὸν χωρίων), οἱ 486 εἶναι ὁμοιοκατάληκτοι ἐν δὲ τῷ Ὁθέλλῳ ἐκ 3324 στίχων, οἱ 86 μόνον ὁμοιοκατάληκτοι, καὶ ἐν τῷ Βασιλεῖ Λὴρ 74 μόνον ἐκ 3298 στίχων. (Ἴδε τὴν εἰσαγωγὴν τοῦ F. F. Furnivall εἰς τὴν ἀγγλικὴν μετάφρασιν τῶν ἐπὶ τοῦ Σαικσπεῖρου σχολίων τοῦ Γερβίνου καὶ τὸν ἐν αὐτῇ ὑπὸ τοῦ K. Fleay ἐπεξεργασθέντα πίνακα). Ὅφειλω δ' ἐνταῦθα νὰ προσθέσω, ὅτι δὲν συμφω-

νοῦσι πάντες εἰ ἐκδύται ὡς πρὸς χωρία τινά, ποῦ μὲν ὡς πεζά, ἀλλαχούθ' ὡς ἔμμετρα διδόμενα. Οὕτω τὰ τῆς παραμάνας, ἐν σκηνῇ Γ' τῆς Α' πράξεως, εἰς τινας τῶν νεωτέρων τῆς προκειμένης τραγωδίας ἐκδόσεων δημοσιεύονται ὡς στίχοι ἀντὶ πεζοῦ.

⁹ « Ὁ Ρωμαῖος παρουσιάζεται κατὰ πρῶτον ἐν τῇ τραγωδίᾳ ὡς ἀγαπῶν τὴν Ροζαλίαν. Αὕτη εἶναι ἀνεψιὰ τοῦ Καπουλέτου, νέα λευκόχρους καὶ μελανόφθαλμος, ὑπερτέρα δὲ τῆς Ἰουλιέτας κατὰ τὴν δύναμιν τοῦ τε νοῦ καὶ τοῦ σώματος. Ἄλλ' οὔτε φλογερῶν αἰσθημάτων εὐεπίδεκτος εἶναι, οὔτε τὴν λατρείαν τοῦ Ρωμαίου προσδέχεται. Ὡστε διὰ τοῦ ἔρωτος τούτου δὲν ἱκανοποιοῦνται οἱ ἀόριστοι τῆς καρδίας του πόθοι, καὶ ὑποφέρει ὁ δυστυχὴς τοῦ Ταντάλου τὸ μαρτύριον, τὸ δὲ κενόν, ἐντὸς τοῦ ὁποίου ζῆ βασανιζόμενος, ἀπορροφᾷ τῆς ψυχῆς αὐτοῦ τὴν ἰκμάδα. Δὲν εἶναι λοιπὸν ἀπορίας ἄξιον ἂν αἰφνίδιος μέθη ἀνεκλαλήτου εὐδαιμονίας πλημμυρίζῃ μετέπειτα τὴν σφριγῶσαν, ἀλλ' ἄλλογούσαν καρδίαν του». (Gervinus, Shakspeare Commentaries).

Οὕτω καὶ ὁ Ἄγγλος Coleridge : « Ὁ Ρωμαῖος παρίσταται ἐρωτευμένος ἤδη. Ἡ ἀνάγκη ἀγάπης ὠθεῖ τὸν ἀνθρώπον εἰς ἀναζήτησιν ἀντικειμένου τινὸς τοῦ ἔρωτός του. Ἄλλ' ὑπάρχει ὡς πρὸς τοῦτο διαφορὰ μεταξύ ἀνδρὸς καὶ γυναικός. Ἐὰν ἡ Ἰουλιέτα παρίστατο ὡς κυριευομένη ἤδη, ἢ καὶ ὡς νομιζουσα ὅτι κυριεύεται ὑπὸ ἄλλου ἤδη ἔρωτος, τὸ τοιοῦτον ἤθελε προξενήσει ἀλγεινὴν εἰς ἡμᾶς ἐντύπωσιν. Ἄλλ' οὐδεὶς φρονῶ θεωρεῖ ὡς ἄτοπον, ὅτι ὁ Ρωμαῖος μετὰ τῆς τῆς εὐκολίας λησμονεῖ τὴν Ροζαλίαν καὶ παραδίδε-

» ται διὰ μιᾶς εἰς τὸν ἔρωτα, τὸν ὁποῖον ἡ Ἰουλιέτα τῷ ἐμ-
 » πνέει. Διότι ἡ Ροζαλίνα οὐδὲν ἦτο πλέον, ἢ τὸ ὄνομα, ἐν
 » ᾧ ἐνεσαρκούτο, οὕτως εἰπεῖν, ἡ ἐρωτικὴ κλίσις τῆς θαλερᾶς
 » αὐτοῦ φαντασίας».

¹⁰ Κατὰ τὸν Ἄγγλον Steevens ὁ ποιητὴς διὰ τῶν στί-
 χων τούτων ὑπαινίττεται τὴν βασίλισσαν τῆς Ἀγγλίας
 Ἐλισσάβητ, ἣτις ἠρέσκετο ἀκούουσα ἐξυμνουμένην τὴν τε
 ὠραιότητα καὶ τὴν ἀγνότητα αὐτῆς.

¹¹ Ἐπὶ Σαικσπεύρου ἔφερον προσωπίδας αἱ εἰς τὰς θεατρι-
 κάς παραστάσεις παρευρισκόμεναι Κυρίαί.

¹² Τῆς αὐτῆς ἡλικίας ἦτο καὶ ἡ Ἀρετὴ τοῦ Ἐρωτοκρίτου.

«Λοιπὸν τὸν ἔρωτα κί' αὐτὴ νὰ τὴν γελᾶση ἀφῆκε,
 » ποῦναι δεκατριῶν χρονῶν, δεκατεσσάρων ἡμῆκε».

(Ἰδὲ σελ. 216 τῆς Δ ἐκδόσεως τοῦ Ἐρωτοκρίτου).

¹³ *Plantain*. Τὸ *πεντάνευρον* ἢ *ἀρνόγλωσσον* (φύλλον
 φυτοῦ) ἔχον ἱαματικὴν ιδιότητα τίθεται ἐπὶ πληγῶν.

¹⁴ Ἐν τῷ κειμένῳ ὑπάρχει *Lammas-tide*, τοῦτο δέ, ἐκ
 τῆς ἀρχαίας Ἀγγλο-σαξωνικῆς παραγόμενον, σημαίνει *έορτὴ*
τοῦ ἄρτου, ἦτοι *έορτὴ τῶν πρώτων ὀπωρῶν*, τὰ πρωτόλεια.
 Ἐτελεῖτο ὁ ἡέορτὴ αὕτη τὴν πρώτην Αὐγούστου. Ἐπρο-
 τίμησα νὰ μεταφέρω τὸ συμβάν, τὸ ὁποῖον ἡ παραμάννα διη-
 γεῖται, εἰς τὴν έορτὴν τῶν Ἀγίων Ἀποστόλων, καίτοι μὴ
 ἀκριβῶς συμπίπτουσαν μετὰ τῆς ἀγγλικῆς τοῦ κειμένου έορ-
 τῆς· καθόσον εἶναι αὕτη ἐκ τῶν ἐπισημοτέρων τῶν καθ' ἡμᾶς
 έορτῶν, ἐξ ἐκείνων ὀηλονότι, τὰς ὁποίας Ἐλληνίς παραμάννα
 ἤθελεν ἐκλέξει, ὅπως χαραξῆ γεγονός τι εἰς τὴν μνήμην αὐτῆς.

¹⁵ Καὶ ἐν Ἐρωτοκρίτῳ τριετῇ ἀπέκοψε τὴν Ἀρετὴν
 ἡ Νένα.

«Μεγάλη ἀγάπη σοῦ βαστῶ, παιδί μου καὶ κυρά μου,
«Διὰ τὸ γάλα πῶφαγες τρεῖς χρόνους 'ς τὰ βυζιά μου».

(Ἰδὲ σελ. 165).

¹⁶ Εἰς τὰς παλαιὰς ἐκδόσεις τὰ ἐπὶ τοῦ κειμένου σχόλια ἐτυποῦντο ἐν τῷ περιθωρίῳ τῆς σελίδος. Ἐνθεν ἡ παρομοίωσις αὕτη τῆς μητρὸς τῆς Ἰουλιέτας.

¹⁷ Κατὰ τὰ τότε εἰθισμένα οἱ προσωποδοφοροὶ ἐζήτουν τὴν ἄδειαν τοῦ οἰκοδεσπότη πρὶν εἰσχωρήσωσιν εἰς συναναστροφὴν τινα.

¹⁸ Πρὸ τῆς ἐφευρέσεως (λέγει Ἄγγλος σχολιαστῆς) τῶν κηροπηγίων, *chandeliers*, αἱ αἴθουσαι, ἐν αἷς ἐτελοῦντο ἑορταί, ἐφωτιζοντο δι' ὑπηρετῶν κρατούντων εἰς χεῖρας λαμπάδας. Δὲν ἐθεωρεῖτο δὲ ταπεινώτικόν τὸ ὑπουργημα τοῦτο, ὥστε ἡδύνατο ὁ Ρωμαιοὺς νὰ εἰσέλθῃ μετὰ δαυλοῦ εἰς χεῖρας, καὶ νὰ μὴ ἐκληφθῇ ὡς ὑπηρετής.

¹⁹ Προτοῦ γενικευθῆ τῶν ταπήτων ἡ χρῆσις, ἐστρώνοντο ψάθαι ἐπὶ τοῦ ἐδάφους.

²⁰ Ἐπροσπάθησα καὶ ἐνταῦθα καὶ ἀλλαχοῦ δι' ἰσοδυναμίας τινὸς λογοπαιγνίου ν' ἀντικαταστήσω τὰ ἐν τῷ πρωτοτύπῳ, ὅπως διατηρηθῆ, καθ' ὅσον τοῦτό μοι ἦτο δυνατόν, τὸ ὕφος τοῦ κειμένου. Ἀλλὰ συχνάκις ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσω ἐνώπιον τῆς δυσκολίας καὶ νὰ παραλείψω αὐτά. Ἐννοεῖται δὲ ὅτι λογοπαιγνία δὲν μεταφέρονται ἐπιτυχῶς ἀπὸ μιᾶς γλώσσης εἰς ἑτέραν. Ἀλλὰ καὶ ἐν τῷ κειμένῳ αὐτῷ, τὰ τοῦ Σαικσπέιρου, εἴτε λογοπαιγνία εἴτε ἀστείότητες, δυσκόλως ἐννοοῦνται ἄνευ σχολίων καὶ ἐπεξηγήσεων.

²¹ Πιστεύω ὅτι δὲν θὰ κατηγορηθῶ, διότι μετέφρασα τὸ *fairy*, (*fée* γαλλιστὶ) διὰ τοῦ *Νεράιδα*. *She is the fai-*

ries midwife. Κατὰ λέξιν : εἶναι ἡ μαῖα τῶν Νεράϊδων. Ἄλλὰ κατ' Ἄγγλον σχολιαστήν, τὸν Watson, «ἐκ τῶν Νεράϊδων, ἡ Mab εἶναι ἡ ἐκτελοῦσα μαΐας καθήκοντα»· τὸ δὲ κείμενον ἔπρεπε νὰ ἔχη οὕτω : *she is the fairy midwife*. Τὸ κύριον τῆς Mab ἔργον ἦτο νὰ κλέπτῃ τὰ νεογνὰ τὴν νύκτα, ἀντικαθιστῶσα αὐτὰ δι' ἄλλων πάλιν νεογνῶν. Ἐκτός δὲ τούτου ἦτο αὕτη καὶ τοῦ ἐφιάλτου ἡ προσωποποίησης. Ἄλλ' ὁ ποιητὴς ἀποκαλεῖ αὐτὴν μαϊαν, ὡς ἐκ τοῦ ἰδιάζοντος αὐτῆς προσόντος, καθόσον καὶ τὰ ὑπὸ τοῦ Μερκουτίου ἀποδιδόμενα εἰς αὐτὴν ἐξετελοῦντο τὴν νύκτα ἐπὶ κοιμωμένων.

²² And sometimes comes she with a tithe pig's tail
tickling a parson's nose as a'lies asleep,
then dreams he of another benefice.

Παρέλειψα τὴν οὐρὰν τοῦ χοίρου, καὶ τὰ δέκατα καὶ τὸ benefice, καθ' ὃ ἄγνωστα παρ' ἡμῖν, πρὸς ζημίαν βεβαίως τοῦ ἑλληνικοῦ κλήρου· ἀντικατέστησα δὲ ταῦτα διὰ τῶν ἀντιστοιχούντων εὐτελεστέρων ὠφελημάτων τῶν ἡμετέρων ἐφημερίων.

²³ Ἐπιστεύετο κοινῶς, ὅτι αἱ μάγισσαι καὶ ὑπερφυσικά ὄντα περιέπλεκον διὰ νυκτὸς τὴν χαίτην τῶν ἵππων, στάζουσαι ἐπ' αὐτῶν ἀναλελυμένον κηρὸν ἀπὸ λαμπάδων ἀνημμένων.

²⁵ Ὁ Ἰταλὸς μεταφραστὴς Leoni δικαίως ἀπορεῖ πῶς ν' ἀναφθῶσιν αἱ ἐστίαὶ τοῦ Καπουλέτου κατὰ τὴν θερμότεραν τοῦ ἔτους ὥραν. Ἐκ τῆς διηγήσεως τῆς Παραμάνας γνωρίζομεν τῷ ὄντι, ὅτι τὰ ἐν τῷ δράματι συμβαίνουσι 15 περιπέτου ἡμέρας πρὸ τῆς ἑορτῆς *Lammas-tide*, ἧτοι περὶ τὰς 15 Ἰουλίου.

²⁵ Ἴδε σημείωσιν 42.

²⁶ Ὁ Σαϊκσπεῖρος καὶ οἱ πρῶτοι τῆς τραγωδίας του θεαταὶ δὲν ἐθεώρουν οὐδαμῶς ἀνάρμοστα τὰ ἐν πλήρει συναναστροφῇ φιλήματα, καθόσον ἦτο συνήθης χαιρετισμοῦ τρόπος οὗτος ἐν τῇ τότε Ἀγγλίᾳ. Ἴδου τί περὶ τούτου γράφει ὁ ἡμέτερος Νικανδρος Νούκιος, ἐπισκεφθεὶς τὴν Ἀγγλίαν εἴκοσι μόλις ἔτη πρὸ τῆς τοῦ Σαϊκσπεῖρου γεννήσεως : « Ἀπλοῖ- » κώτερον δὲ πρὸς τὰς γυναῖκας σφίσιν εἴθισται καὶ ζηλοτυ- » πίας ἄνευ. Φιλοῦσι γὰρ ταύτας ἐν τοῖς στόμασιν, ἀσπα- » σμοῖς καὶ ἀγκαλισμοῖς, οὐχ οἱ συνήθεις καὶ οἰκεῖοι μόνοι, » ἀλλ' ἤδη καὶ οἱ μηδέπω ἑωρακότες· καὶ οὐδαμῶς σφίσιν » αἰσχρὸν τοῦτο δοκεῖ. » (Travels of N. Nucius, London 1846, σελ. 10).

²⁷ Ἦτοι, *νὰ εὕρης τὴν καρδίαν σου.*

²⁸ Παραλείπονται ἐνταῦθα οἱ δύο στίχοι :

Young Abraham Cupid, he that shot so trim
when King Cophetua loved the beggar-maid.

Τὸ δημοτικὸν ἄσμα, εἰς ὃ ἀνάγονται, ἐπραγματεύετο τὰς ἐρωτικὰς περιπετείας βασιλέως τινός, ὅστις ἐπαγγελόμενος περιφρόνησιν πρὸς τὸ ὠραῖον φύλον, ἐρωτεύεται ἐπὶ τέλους ψωμοζήτητριαν καὶ νυμφεύεται αὐτήν, πρὸς ἰκανοποίησιν τοῦ τυφλοῦ τῆς Ἀφροδίτης υἱοῦ.

²⁹ Ἀντὶ ἐλαίας ὁ Ἄγγλος ποιητὴς λέγει *μεσπιλέαν*, καθόσον τὰ μέσπιλα εἶχον παρ' αὐτῷ ἀλληγορικὴν τινα σημασίαν, τῆς ὁποίας ἡ παράφρασίς μου διατηρεῖ ἀσθενῆ ἀντήχησιν·

that kind of fruit,

as maids call medlars, when they laugh alone.

³⁰ Μὴ λατρεύσης τὴν Σελήνην, ὃ ἐστὶ, μὴ ἀφιερωθῆς εἰς τὴν Ἄρτεμιν· μὴ θελήσης νὰ διαμείνης παρθένος ἐς αἰεὶ.

³¹ Οἱ γελωτοποιοὶ ἔφερον, ὡς γνωστόν, ποικιλόχρουν ἐνδυμασίαν.

³² Παραθέτω περιεργείας χάριν τὴν ὑπὸ τοῦ C. R. Kennedy εἰς ἀρχαίαν ἑλληνικὴν μετάφρασιν τοῦ χωρίου τούτου. Ἐβραβεύθη αὕτη ἐν τῷ διαγωνισμῷ τοῦ τῆς Κανταβριγίας Πανεπιστημίου κατὰ τὸ ἔτος 1830 μ. X. Πρὸς ἐνθάρρυνσιν τῶν σπουδαζόντων τὴν ἑλληνικὴν καὶ τὴν λατινικὴν, τελοῦνται ἐν τοῖς ἀγγλικαῖς παιδευτηρίοις διαγωνισμοὶ τοιοῦτοι. Τὸ θέμα τῆς μεταφράσεως ἢ τῆς συνθέσεως δρίζεται ἐκάστοτε ὑπὸ τῶν ἀρχῶν τῆς σχολῆς, οἱ δὲ διαγωνιζόμενοι εἶναι ἀποκλειστικῶς φοιτηταί· δίδεται δὲ εἰς βράβευσιν μετάλλιον, ἢ πολύτιμόν τι βιβλίον. Ἐν Κανταβριγίᾳ τὰ βραβεῖα ταῦτα δίδονται ἐκ κληροδοτήματος τοῦ ἱατροῦ Sir William Browne, πρὸς δὲ καὶ ἐκ τοῦ εἰσοδήματος ποσοῦ τινος, ὅπερ οἱ θαυμασταὶ τοῦ ἑλληνιστοῦ Porson ἐπὶ τούτῳ συνέλεξαν, πρὸς τιμὴν τοῦ διδασκάλου αὐτῶν. Τὰ μέχρι τοῦ 1837 βραβευθέντα στιχυργήματα ἐξεδόθησαν ὑπὸ τὸν τίτλον : *The Greek and Latin Prize Poems of the University of Cambridge*. Ἴδου ἡ περὶ ἧς ὁ λόγος μετάφρασις :

ΡΩΜΕΩΝ, ΙΟΥΛΙΑ

ΡΩΜ. Οὐλαῖς γελᾶ τις τραυμάτων ἄπειρος ὤν.
 Τί χρῆμα λεύσσω ; τίς ποθ' ὑψόθεν δόμων
 αὐγὴ διῆξεν ; ἡλίου μὲν ἄντολαι
 φάος τόδ' ἐστίν, ἥλιος δ' Ἴουλία.
 Ἄλλ' εἰ ἐγείρου καλλιφεγγές ἥλιε,
 φθονεράν σελήνην φθειρε, καὶ γὰρ ἄλγεσε
 τέτηχεν ἤδη πᾶσα καὶ μαραίνεται,
 σοῦ τῆς γε δούλης καλλονῆ νικωμένη.
 Μὴ νῦν φθονούσῃ τῆδε δουλεύσῃς ἔτι·

καὶ παρθένειον ἦν σ' ἐπαμπίσχει στολήν,
 χλωρὰ γὰρ ἐστὶ καὶ σαθρὰ, μόνοι δέ νιν
 μωροὶ φοροῦσιν, ὡς τάχιστ' ἔκδυέ συ.
 Δέσποιν' ἐμὴ πέφηνε, καρδίας ἐμῆς
 τὰ φίλταθ'· ὡς τόδ' ὄφελε ξυνειδέναι.
 Φωνεῖ τι, φωνεῖ, κούδεν εἶψ' ὅμως. Τί μῆν;
 Ὅσσων με σαίνει φθέγγμ', ἐγὼ δ' ἀμείψομαι.
 Τί δῆτ' ἀναιδῆς εἶμ'; Ἐμ' οὐ προσενέπει,
 ἐν οὐρανῷ γὰρ οἶα καλλιστεύεται
 ἄστρω τιν' ἀσχολοῦντε τῆς νεάνιδος
 λίσσεσθον ὄμματ', ἐστ' ἂν ἰκνήσθον πάλιν,
 ἐν τοῖσιν αὐτῶν ἐγκαταυγάζειν κύκλους.
 Τί δ' εἰ μετοικισθέντ' ἐν αἰθέρος πτυχαῖς
 τὰ μὲν γένοιτο, τῷ δὲ παρθένου κάρα;
 Πρὸς δὴ φαεννὴν παρθένου παρητίδα
 μαυροῖτ' ἂν ἄστρα, λαμπὰς ὡς παρ' ἥλιον,
 μετάρσιός τ' ὀφθαλμὸς αἰθέρος διὰ
 πέμποι σέλας τηλαυγές, ὀρνίθων μέλη
 ἐῶα κινῶν, ὡς σκότου πεφευγόςτος.
 Ἴδ' ὡς παρειὰν εἰς χέρ' ἀγκλίνας' ἔχει·
 εἶθ' ἦν ἐκείνης δεξιᾶς χειρὶς ἐπι,
 ὅπως ἐκείνης ἠπτόμην παρητίδος.

ΙΟΥΔ. ὦ μοι.

ΡΩΜ. Ἐφθέγγατ'· ὦ θεὸς φαιδίμη φθέγγαι πάλιν.
 Οὕτω γὰρ οὕτω διαπρέπεις ὑπερθέ μου
 ἄγαλμα νυκτίσεμνον, οἷ' ἀπ' οὐρανοῦ
 πτηνὸς βροτοῖσιν ἄγγελος φαντάζεται,
 οἷ' δ' ὑπτιάζουσ' ὄμματ' ἐκπαγλούμενοι,
 καὶ τοῦμπαλιν κλίνουσι, καὶ βραδυστόλων
 νεφελῶν ἐφιππεύοντα δέρκονται θεὸν
 πτεροῖσι ναυστολοῦντα κόλπον αἰθέρος.

ΙΟΥΔ. ὦ Ῥωμέων, τί δῆτα Ῥωμέων ἔφυς;
 πατέρα τ' ἀναίνου κῶνομ'· εἰ δὲ μὴ θέλεις,

ἔμνυ φιλήτωρ τῆσδε πιστὸς ἔμμενεῖν,
κἀγὼ δόμων τε καὶ γένους ἐξίσταμαι.

33 Οἱ ὄροι τῆς ξιφομαχίας διετήρουν τὰς ἰταλικὰς αὐτῶν ὀνομασίας ἐν Ἀγγλίᾳ.

34 Ἐπροσπάθησα δι' ἀντιστοιχουσῶν τινῶν ἐκφράσεων νὰ διατηρήσω καὶ ἐνταῦθα μέρος τοῦ διαλόγου τούτου, τὸ σύνολον τοῦ ὁποίου εἶναι ἀμετάφραστον ὡς ἐκ τῆς ἀλληλουχίας τῶν ἀγγλικῶν λογοπαιγνίων.

35 Κατὰ τὰ τότε εἰθισμένα ὁ Πέτρος προηγεῖται τῆς παραμάνας. Οὕτω κατὰ τὴν παιδικὴν μου ἡλικίαν πολλὰκις εἶδον εἰς τὰς ὁδοὺς τῆς Κωνσταντινουπόλεως τοὺς ὑπηρέτας βαδίζοντας πρὸ τῶν Ἀρμενίων Κυριῶν, ὅπως ταῖς ἀνοίγωσι τὸν δρόμον.

36 Κατὰ τὸν Dryden, ὁ Σαικσπεῖρος ἔλεγεν, ὅτι ἐβιάσθη νὰ θανατώσῃ ἐν τῷ μέσῳ τοῦ δράματος τὸν Μερκούτιον, διότι ἄλλως ἐκινδύνευε νὰ θανατωθῇ αὐτὸς ὑπὸ τοῦ Μερκούτιου. Ἀμφισβητεῖται τὸ ἀκριβὲς τῆς παραδόσεως ταύτης· ἀλλ' ὁ φόνος οὗτος ἀνακουφίζει βεβαίως τὸν μεταφραστήν.

37 Οὕτω καὶ Ῥήγας ἐξορίζει τὸν Ἐρωτόκριτον :

Ἄνδρες μου μὴν πατήσῃ πλειὸν ἔς τοὺς τόπους ὅπ' ὀρίζω.
τέσσαρες ἡμέραις κι' ὄχι πλειὸν τοῦ δίδω νὰ μισέψῃ,
τόπους μακροὺς κι' ἀδιάβατους ἄς πάγῃ νὰ γυρέψῃ,
καὶ μὴν πατήσῃ ὥστε ποῦ ζῶ ἔς τὰ μέρη' τὰ δικά μου,
ἀλλήλως τοῦ δίδω θάνατον, κ.τ.λ. (Ἴδε σελ. 193)

38 That run away's eyes may wink.

Μεταξὺ διαφόρων τοῦ χωρίου τούτου ἐξηγήσεων ἐθεώρησα προτιμητέαν τὴν ἔχουσαν τὸ κῦρος τοῦ Γερβίνου. Ἴδε σημείωσιν 42.

³⁹ Παραλείπω τέσσαρας στίχους λογοπαικτικούς, βασιζομένους ἐπὶ τῆς προφορᾶς τοῦ φωνήεντος Ι. Ι. *ἐγώ, Αὖ ναί, eye ὀφθαλμός*. Καὶ τὰ τρία ταῦτα προφέρονται ὁμοιοτρόπως· ἔνθεν τὸ λογοπαίγνιον.

⁴⁰ Some say the lark makes sweet division.

κατὰ λέξιν : λέγουν ὅτι ὁ κορυδαλὸς κάμνει γλυκεῖαν διαίρεσιν. Οἱ δὲ σχολιασταὶ προσθέτουσιν ὅτι ἡ λέξις *division* ἦτο τεχνικὸς ὄρος, σημαίνων τροπὴν ἥχου ἐν τῇ μουσικῇ.

⁴¹ Τοῦ φρόνου οἱ ὀφθαλμοὶ ἐλέγοντο ὠραιότεροι τῶν τοῦ κορυδαλοῦ· ἔνθεν ἡ ἀρχαία ἀγγλικὴ ῥῆσις περὶ ἀνταλλαγῆς τῶν ὀφθαλμῶν αὐτῶν.

⁴² Ἴδου τοῦ Γερβίνου ἡ κρίσις περὶ τῆς σκηνηῆς ταύτης καὶ τῶν δύο προηγουμένων ἐρωτικῶν σκηνηῶν (Σκην. Ε' ἐν πράξει Α', καὶ Σκην. Β' ἐν πράξει Β'). « Ἀνεξαρτήτως » τοῦ δραματικοῦ χαρακτῆρος τοῦ συνόλου τῆς προκειμένης » τραγωδίας, ἰδιάζων λυρικός τύπος ἐπικρατεῖ εἰς τινα αὐτῆς » χωρία. Τοιαῦτα εἶναι ἡ ἐκδήλωσις τοῦ ἔρωτος τοῦ Ρωμαίου » ἐν τῷ χορῷ τοῦ Καπουλέτου, ὁ μονόλογος τῆς Ἰουλιέτας » ὅτε περιμένει τὸν νυμφίον τὴν ἐσπέραν τοῦ γάμου αὐτῆς, » καὶ ὁ ἀποχωρισμὸς τῶν νεονύμφων τὴν ἐπιούσαν πρωΐαν. » Ἐν ἐκάστῳ τῶν χωρίων τούτων παρεδέχθη ὁ ποιητὴς προῦ- » πάρχοντας καὶ κοινῶς παραδεδεγμένους τύπους λυρικῆς » ποιήσεως, ἧτοι τὸ *sonnet*, τὸν ἐπιθαλάμιον ὕμνον καὶ » τὸ ἄσμα τῆς ἀγῆς ¹.

« Κατὰ τὴν πρώτην ἐρωτικὴν ἐξομολόγησιν ἐν τῷ χορῷ, » ὑφίσταται τὸ ὕφος καὶ ἡ συναρμολογία τοῦ *sonnet*, καίτοι

¹ Dawn-song ; Tage lied ; aubade ; ὃ ἐστὶ τὸ παρ' ἡμῖν ματινάδα ἢ κοινότερον πατινάδα.

» μὴ τηρηθέντων τῶν συνήθων αὐτοῦ ἐξωτερικῶν τύπων.
 » Ὁ Πετράρχης εἶχε καθιερώσει τὸ εἶδος τοῦτο τῆς λυρικῆς
 » ποιήσεως πρὸς ἔκφρασιν τοῦ ἔρωτος. Ἐξεφράζετο δ' ἔκτοτε
 » δι' αὐτοῦ ὁ ἀγνὸς ἔρωσ ἐν πάσῃ αὐτοῦ τῇ λάμπει καὶ τῇ
 » ἱερότητι, ἀλλ' οὐδέποτε σχεδὸν ὁ ὑλικός, ὁ σαρκικός ἔρωσ.
 » Οὕτω κατὰ τὴν πρώτην ταύτην τῶν δύο ἔραστῶν συνέν-
 » τευξιν, ὅτε ὁ Ρωμαῖος πλησιάζει πρὸς τὴν Ἰουλιέταν, ὡς
 » εἰς ἅγιον εἰκόνημα ἢ προσκυνητᾶριον (holy shrine), μετὰ
 » τοῦ σεβασμοῦ, τὸν ὁποῖον ἡ ἀθωότης ἐμπνέει, καὶ ἐκδηλοῖ
 » τὸν ἀγνὸν αὐτοῦ ἔρωτα, ὁ ποιητῆς παραδέχεται τὸν συ-
 » νήθη λυρικῆς ποιήσεως τύπον, τὸν ἐν χρήσει πρὸς ἔκφρασιν
 » τῶν πρώτων τοῦ ἔρωτος συγκινήσεων.

« Ὁ δὲ μονόλογος τῆς Ἰουλιέτας, ὅτε ἀναμένει τὸν νυμ-
 » φιον, ἀνακαλεῖ τὸν ἐν χρήσει κατ' ἐκείνην τὴν ἐποχὴν ἐπι-
 » θαλάμιον ὕμνον. Τὸ θαυμάσιον τοῦτο χωρίον πρέπει ν' ἀνα-
 » γινώσκῃται, μᾶλλον δὲ ν' ἀπαγγέλλῃται ἐπὶ τῆς σκηνῆς,
 » μετ' εὐαισθησίας ἐνδομύχου, καὶ αἱ προφερόμεναι λέξεις
 » νὰ ἐξέρχωνται τῶν χειλέων ὡς ἂν ἦσαν στοχασμοὶ σιωπη-
 » λοί. Ὁ Halpin ὑπέδειξεν ἤδη, ὅτι ἐν τῷ ἀλληγορικῷ τοῦ
 » Ὑμεναίου μύθῳ, ὡς καὶ εἰς τὰ ἐπιθαλάμια ποιήματα,
 » ὁ Ὑμέναιος πρωταγωνιστεῖ, ὁ δ' Ἔρωσ μένει κεκρυμμένος,
 » μέχρις οὗ πρὸ τῆς θύρας τοῦ νυμφικοῦ θαλάμου παραχωρεῖ
 » ὁ Ὑμέναιος τὴν θέσιν αὐτοῦ εἰς τὸν δευτερότοκον ἀδελφόν
 » του. Ἡ Ἰουλιέτα ὑποτίθεται ὡς οὕσα ἐν γνώσει τῶν τε
 » ποιημάτων ἐκείνων καὶ τῶν ἰδεῶν, τὰς ὁποίας συνήθως
 » περιέχουσιν. Ὅθεν προϋποθέτει τὴν παρουσίαν τοῦ Ἔρω-
 » τος, τὸν ἀποκαλεῖ δὲ *δραπέτην run-away*, ὡς δραπετεύ-
 » σαντα ἀπὸ τῆς μητρὸς αὐτοῦ, κατὰ τὸ εἰδύλλιον τοῦ

» Μόσχου (*Δραπετίδας έμός έστιν*). Εϋχεται δέ νά νυκτώση
 » ταχέως, όπως ο Ρωμαίος έλθη άόρατος εις τας άγκάλας
 » αϋτης. Εϋχεται νά κλείση τούς όφθαλμούς ο δραπέτης
 » Έρωσ, ο έστι νά μή φωταγωγήση τόν νυμφικόν θάλαμον,
 » διότι ή ανάγκη επιβάλλει μυστικότητα και σκότος. . . Έν
 » έλλείψει άλλης φωνής άδούσης τόν επιθαλάμιον, άδει μόνη
 » αϋτή. Τοϋτο δ' επιπροσθέτει χροιάν μελαγχολίας εις τόν
 » μονόλογόν της· διότι έθεωρείτο ως κακός οίωνός ή παράλει-
 » ψις τής γαμηλίου τελετής· και οικτρως απέληξε τῷ όντι
 » ο επί κακοῖς οίωνοῖς τελεσθεῖς γάμος οϋτος.

« Έν δέ τῇ σκηνῇ τοϋ άποχωρισμοϋ ο ποιητής παρεδέχθη
 » ως πρότυπον τὸ έν είδει διαλόγου ποίημα, τὸ κατά τήν
 » έποχήν τῶν Γερμανῶν άοιδῶν (*Minnesinger*) εισαχθέν,
 » επιλεγόμενον δέ *άσμα τής αύγῆς*, καθ' ᾱ προείρηται. Σύ-
 » νητες τῶν τοιούτων ποιημάτων θέμα ἦτο ή νυκτερινή συ-
 » νέντευξις δύο έραστῶν, έχόντων έξωθεν φύλακα, όπως
 » έξυπνήση αϋτούς τήν αύγήν, οτε μὴ θέλοντες εισέτι ν' άπο-
 » χωρισθῶσιν έρίζουσι πρὸς άλλήλους, ἦ και μετά τοϋ φύ-
 » λακος, και φιλονεικοϋσιν έάν τὸ φῶς προέρχεται έκ τοϋ
 » ἡλίου ἦ έκ τής σελήνης, έάν ψάλλη κορυθαλός ἦ άηδῶν.

«Τοιουτοτρόπως έν τοῖς χωρίοις τούτοις τοϋ Ρωμαίου και
 » τής Ίουλιέτας περιλαμβάνονται τὰ τρία κύρια είδη, τὰ
 » έκπροσωποϋντα τήν λυρικήν έρωτικήν ποίησιν, καθ' ἣν
 » έποχήν έγραφεν ο Σαικσπεῖρος.» (*Gervinus*, έν τῷ προ-
 » μνημονευθέντι συγγράμματι, σελ. 206 και έφεξῆς).

⁴³ Ένταϋθα και εις τούς έφεξῆς τής σκηνῆς ταύτης στί-
 χους ή Ίουλιέτα εκφράζεται γριφωδῶς, οι δέ λόγοι της επι-
 δέχονται διπλῆν εξήγησιν. Άλλά κατά τήν όρθήν τοϋ

Johnson παρατήρησιν δὲν φαίνεται φυσικὴ ἢ ἐπιδειξιότης τῆς αὐτῆ περὶ τὸ ὑποκρύπτειν τὰς ἐννοίας τῆς, ἐνῶ ἡ ψυχὴ τῆς εἶναι εἰσέτι τεταραγμένη ἐξ ὧσων περὶ τοῦ Ρωμαίου ἐπληροφορήθη.

44 Ἡ λέξις νεκρὸν δύναται νὰ προσαρμοσθῇ εἴτε εἰς τὴν προηγουμένην, εἴτε εἰς τὴν ἐπομένην φράσιν.

45 Οὕτω καὶ ὁ Ῥήγας ἐν Ἐρωτοκρίτῳ :

Θυγατέρα μου, ἀπὸ τὴν ὦραν ἔκείνη
 ποῦ φανερώθηκες ἔς τὴν γῆν, ἡ ἐννοια σου μὲ κρίνει,
 κι' ὁ λογισμὸς σου, ἄματι μου, πάντα ἔναι μετ' ἐμένα,
 νὰ σὲ τιμῶ καὶ νὰ δῶ κληρονομιά ἀπὸ σένα.

Ἄλλ' ἡ παρακοὴ τῆς Ἀρετῆς ἐξεγείρει τὴν ὀργὴν τοῦ πατρὸς αὐτῆς, καθὼς ἡ τῆς Ἰουλιέτας παροργίζει τὸν γέροντα Καπουλέτον. Ἐνῶ δὲ οὗτος ἀπειλεῖ τὴν Ἰουλιέταν ὅτι θὰ τὴν σύρῃ μέχρι τῆς ἐκκλησίας καὶ ὅτι θὰ τὴν ραπίσῃ, ὅτι τὸν τρώγουν τὰ δάκτυλά του, κατὰ τὴν ἀγγλικὴν ἔκφρασιν, ὁ Ῥήγας, βιαίτερος τοῦ Καπουλέτου,

Σηκόνεται ἀπ' τὸ θρονὶ καὶ πρὸς ἐκείνην ἵπάγει,
 μὲ μάχη καὶ μὲ μάνιτα τὴν πιάνει ἀπὸ τὰ χέρια, κ.τ.λ.

Καὶ ἡ μήτηρ δὲ τῆς Ἀρετῆς, καθὼς τὴν μητέρα τῆς Ἰουλιέτας,
 Ὡσὰν ἐχθροὶ εἰς τὸ παιδί τους ἄναν.

Ἄλλὰ διαμαρτύρεται ὁ εὐαίσθητος Κορνάρος κατὰ τῆς τοιαύτης μητρικῆς ἀσπλαγχνίας :

Ἐγὼ μεγάλο τὸ κρατῶ ἄν τὸ κρατοῦν κ' οἱ ἄλλοι,
 νὰ δεῖξῃ ἡ μάνα ἔς τὸ παιδί τέτοια ἀπονιά μεγάλη.

46 Οὕτω καὶ ἡ Νένα παρακινεῖ κατ' ἀρχὰς τὴν Ἀρετὴν νὰ ἐνδώσῃ εἰς τοῦ πατρὸς αὐτῆς τὸ θέλημα :

Θυγατέρα μου, ἴπειδὴ ὁ καιρὸς δὲν ἰσάζει,
 κι' ὁ κύρις σου γιὰ πανδρεία μ' ἄλλον σὲ λογαριάζει,
 ἄφες τὸν Ἐρωτόκριτον, διῶξε τὴν ἔγνοια τούτη,
 νὰ μῆς κυρὰ ἔς τὴν ἀφεντιά καὶ ἔς τὰ μεγάλα πλοῦτη.

Καίτοι πολὺλογος μέχρι κόρου, καὶ ὑπὲρ τὸ δέον δακρυρροοῦσα,

καὶ ἐν συνόλῳ πληκτικὴ, ἡ Νένα ὁμῶς τῆς Ἀρετῆς ἔχει καρδίαν πλέον εὐαίσθητον καὶ ἠθικότητα ἀνωτέραν ἢ ἡ παραμάνα τῆς Ἰουλιέτας. « Ἡ παραμάνα, ὡς λέγει ὁ Γερβίνος, » εἶναι ἡ ἀληθὴς οἰκοδέσποινα· αὕτη ὑπηρετεῖ μὲν τὴν θυγατέρα, ἀλλὰ διευθύνει τὴν μητέρα, δὲν φοβεῖται δὲ καὶ τὸν πατέρα αὐτὸν ἐν τῇ στιγμῇ τῆς ἐξάψεώς του, ἀλλὰ τῷ ἀντιλέγει. Φλυαρεῖ οὐχὶ λίαν σεμνοπρεπῶς, ἡ δὲ συναναστροφή αὐτῆς δὲν εἶναι τοιαύτη ὥστε ν' ἀναδείξῃ σώφρονα Ἄρτεμιν τὴν Ἰουλιέταν. Αὕτη εἶναι τῆς νέας ἡ μυστικὸς σύμβουλος· ἀλλ' ἡ πίστις αὐτῆς δὲν εἶναι διαρκῆς καὶ ἐπὶ τέλους, ἡ Ἰουλιέτα τὴν ἀπωθεῖ». Ποῦ ἡ ἀφοσίωσις, ἡ πίστις, καὶ ἡ ἀρετὴ τῆς πτωχῆς Νένας !

47 Κατὰ τε τὸ ἰταλικὸν διήγημα καὶ τὴν μετάφρασιν, ἐξ ἧς ἠρύσθη τὴν ὑπόθεσιν τοῦ δράματος ὁ Σαϊκοςπεῖρος, ἡ Ἰουλιέτα ἐκηδεύθη *κατὰ τὴν παλαιὰν συνήθειαν*· ἡ παλαιὰ αὕτη συνήθεια εἶναι ἡ ἐπικρατοῦσα παρ' ἡμῖν.

48 Κᾶπως ἀσυμβίβαστον τὸ περὶ εἴκοσι μαγεύρων πρόσταγμα τοῦτο, μὲ τὴν πρόθεσιν τοῦ Καπουλέτου νὰ προσκαλέσῃ πέντε ἢ ἕξ μόνον φίλους.

49 Κατ' ἀρχαίαν δεισιδαιμονίαν, τὸ φυτὸν τοῦ μανδραγόρα ἐνομιζέτο ὅτι ἔχει αἴσθησιν, καὶ ὅτι ἀποσπώμενον τῆς γῆς ἐκραύγαζε κραυγὰς τοιαύτας, ὥστε ὁ ἀκούων παρεφρόνει ἀπὸ τοῦ τρόμου, ἢ ἀπέθνησκε. Πρὸς ἀποφυγὴν τοῦ τοιούτου κινδύνου, οἱ θέλοντες νὰ ἐκριζώσωσι τὸ φυτὸν, ἔσκαπτον περὶ τὴν ρίζαν αὐτοῦ τὸ χῶμα, καὶ προσαρτῶντες ἐπὶ τοῦ στελέχους σχοινίον, ἡ ἑτέρα τοῦ ὁποίου ἄκρα ἐδένετο περὶ τὸν τράχηλον κυνός, ἔφραζον τὰ ὦτα καὶ προσεκάλουν τὸν κύνα, ὅστις τρέχων ἀπέσπα μὲν τὸ φυτὸν, ἀλλ' ἐπιπτε νεκρὸς κατὰ γῆς.

50 Ἀρχαία ἐν Ἀγγλίᾳ συνήθεια, διατηρουμένη μέχρι τοῦδε παρ' ἡμῖν.

51 «Τοὺς θρήνους καὶ τὴν θλίψιν ἐπὶ τῷ θανάτῳ τῆς Ἰου-
» λιάτας, διαδέχεται σκηνὴ ἀκαίρως κωμικὴ. Ὁ σκοπὸς τοῦ
» διαλόγου τούτου μεταξὺ τοῦ ὑπρέτου καὶ τῶν μουσικῶν,
» εἶναι ν' ἀποδείξῃ τὴν ἀδιαφορίαν, μεθ' ἧς οἱ ξένοι παρί-
» στανται εἰς τὰς συμφορὰς τῶν προϊσταμένων αὐτῶν. Ἀλλ'
» ἐνταῦθα ἡ φύσις ἅπασα ὤφειλε νὰ θεωρῇ μετὰ λύπης τὴν
» καταστροφὴν ταύτην τῆς ζωῆς, τῆς νεότητος, τοῦ κάλ-
» λους καὶ τοῦ ἔρωτος. Πάντες ὤφειλον νὰ θλίβωνται. Ἄλ-
» λως τραγωδία δὲν ὑπάρχει, δὲν ὑπάρχει ἀνθρώπινος φύσις
» συμπαθοῦσα πρὸς τοῦ ἀνθρώπου τὴν δυστυχίαν· ὥστε ἡ
» σκηνὴ αὕτη δὲν εἶναι οὐδαμῶς κωμικὴ, ἀλλ' ἐμπνέει φρί-
» κην». (Lamartine, Shakspeare et son œuvre). Ὁ
Γάλλος ποιητὴς συχνάκις ἐκφέρει κρίσεις στρεβλὰς ἢ ἀδίκους
περὶ Σαικσπεῖρου· ἀλλ' ὡς πρὸς τὴν σκηνὴν ταύτην, μόνοι
οἱ ἐκ συστήματος μὴ θέλοντες νὰ ἴδωσι σφάλμα εἰς τὸν
Σαικσπεῖρον, θὰ εὕρωσι πάντῃ ἄδικον τὴν κατάκρισίν του.

52 Κατὰ τὰς περιουσίας αὐτῶν οἱ δυτικοὶ μοναχοὶ ὑπεχρε-
οῦντο νὰ προσλαμβάνωσι συνοδοιπόρον ἐκ τοῦ τάγματος αὐ-
τῶν, ὅπως ἀμοιβαίως ἐπιβλέπωνται.

53 Κατὰ τὸ διήγημα, ἐξ οὗ ἡ ὑπόθεσις τοῦ δράματος ἐλή-
φθη, ἡ μὲν παραμάννα κατεδικάσθη εἰς ἐξορίαν, ὁ ὑπρέτης
τοῦ Ῥωμαίου ἀπελύθη, ὁ φαρμακοπώλης ὑπεβλήθη εἰς βα-
σανιστήρια καὶ ἀπηγχονίσθη, καθ' ὃ πωλήσας τὸ δηλητήριον,
ὁ δὲ πάτερ Λαυρέντιος ἐκλείσθη ἐν μοναστηρίῳ, ὅπου ἐξεμέ-
τηρσε τὸ ζῆν ἐν συντριβῇ καὶ μετανοίᾳ.

ΠΩΛΟΥΝΤΑΙ

ΕΝ ΤΩΙ ΒΙΒΛΙΟΠΩΛΕΙΩΙ ΤΗΣ ΕΣΤΙΑΣ

ΕΡΓΑ Δ. ΒΙΚΕΛΑ

ΣΑΙΚΣΠΕΙΡΟΥ ΔΡΑΜΑΤΑ :

ΡΩΜΑΙΟΣ ΚΑΙ ΙΟΥΛΙΕΤΑ. "Εκδοσις Γ'	Δρ.	1.50
ΟΘΕΛΛΟΣ . . . . . » »	»	1.50
ΒΑΣΙΛΕΥΣ ΛΗΡ . . . . . » »	»	1.50
ΜΑΚΒΕΘ. . . . . » »	»	1.50
ΑΜΛΕΤΟΣ . . . . . » »	»	1.50
ΕΜΠΟΡΟΣ ΤΗΣ ΒΕΝΕΤΙΑΣ . . . . . » »	»	1.50
ΣΤΙΧΟΙ "Εκδοσις νέα.	»	2.—
ΛΟΥΚΗΣ ΛΑΡΑΣ. "Εκδοσις Δ', πολυτελής εις μέγα 8ον μετά 75 εικόνων Θ. Ράλλη.	»	10.—
"Εκδοσις άπλή	»	0.80
ΔΙΗΓΗΜΑΤΑ. ('Εξηγητημένον).	»	—
ΑΠΟ ΝΙΚΟΠΟΛΕΩΣ ΕΙΣ ΟΛΥΜΠΙΑΝ. 'Επιστολαί πρὸς φίλον	»	2.50
ΠΕΡΙ ΒΥΖΑΝΤΙΝΩΝ. Μελέτη.	»	3.—
Η ΣΥΣΤΑΣΙΣ ΤΟΥ ΕΛΛΗΝΙΚΟΥ ΒΑΣΙΛΕΙΟΥ καὶ τὰ νέα ὄρια αὐτοῦ.	»	1.—
ΔΑΝΙΚΑ ΠΑΡ' ΜΥΘΙΑ ἐκ τῶν τοῦ "Ανδερσεν	»	1.50
Ο ΜΕΓΑΣ ΓΑΛΕΟΤΟΣ. Δρᾶμα 'Ιωσήφ 'Ετσεγαράη, μεταφρασθὲν ἐκ τοῦ 'Ισπανικοῦ.	»	1.—
LA GRÈCE BYZANTINE ET MODERNE. Essais historiques. Paris	Fr.	7.50
ΔΙΑΛΕΞΕΙΣ ΚΑΙ ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ	Δρ.	4.—

Τιμᾶται δραχ. 1.50

'Εν Ἀθήναις ἐκ τοῦ Τυπογραφείου τῆς 'Εστίας 1896—1203.

AAA

~~DEC 19 1931~~

A.J.B.

~~DUE DEC 16 32~~

~~DUE APR -6 43~~

MG 1286.6.2

Dramata emmetros metaphrasthenta e

Widener Library

006621706

3 2044 088 815 980